

Seyir Defteri

Internet Güneşini Balçıkla Sıvamak

Ufuk Yamankılıçoğlu uyaman@chip.com.tr
Genel Yayın Yönetmeni

■ Internet yayıncılığını Basın Kanunu kapsamına almaya çalışmak, güneşi balçıkla sıvamaya benziyor. Internet güneşinin yaydığı aydınlık, ortaçağ karanlığında yaşayan kafaların gözlerini fazlasıyla kamaştırmış olmalı. Büyük bir çoğunluğu tarikat – siyaset – ticaret üçgeni içinde beslenen, ülke gerçeklerinin çok dışında bir yayın politikası izleyen ve gerçek ve tarafsız haberlerin mumla arandığı basınıma elektronik ortamda da olsa bir alternatif teşkil eden internet yayıncılığı, özgür ve tarafsız düşüncenin sesi olarak internet sayesinde geniş kitlelere ulaşabilme şansı buluyor. Ne var ki bu farklı ses, kimi çevreleri fazlasıyla rahatsız etmişe benziyor. Tirajını artırabilmek için son umudunu dünyada eşi benzeri görülmemiş bir şekilde çeşitli ürün kampanyalarına, magazin ve seks yayıncılığına bağlayan “bir kısım medyaya” karşı, internet yayıncılığının geleceği çok parlak görünüyor.

“İstemezüzüük” zihniyetiyle oldu bittiye getirilen ve internete getirilmek istenen yasakları içeren RTÜK yasasının köşkten dönmesi, şimdilik tabiri caizse internet camiasının kalesine atılan topun direktten dönmesi anlamına geliyor. İnterneti herşeyin yasal olduğu serbest bir bölge gibi düşünmek de tabii ki doğru değil. Bu bağlamda internet için de yasal düzenlemelerin gerekliliği ortadadır. Ancak internetin yapısı gereği kolay kolay denetlenemez, yasaklanamaz, kısıtlanamaz olması, varolan Basın Kanunu içine dahil edilmesini anlamsız ve komik kılıyor. Internet için özel bir yasa hazırlanması ve bu düzenlemelerin “ne menem bir şeydir ki bu internet, kanuna kitaba sığmaz” düşüncesindeki yasakçı zihniyetlerle değil, interneti gerçekten bilen ve yaşayan biz bilişimcilerle birlikte yapılması gerekiyor.

Yorumlarınızı Bekliyoruz

Dergimizle ve dergideki yazılarla ilgili her türlü, görüş ve eleştirilerinizi yorum@chip.com.tr e-mail adresimize bekliyoruz. Eylül 2001 sayımızdan itibaren sizlerden gelecek olumlu ve olumsuz yorumlarınızı sizler için özel olarak açtığımız sayfalarda tüm okurlarımızla paylaşacağız. Böylece gelen tepkiler doğrultusunda sizler için daha faydalı bir dergi hazırlayabileceğimizi umuyoruz.

Ufuk Yamankılıçoğlu

Son Dakika!

Yeni Kopya Koruması

Codemasters'ın Operation Flashpoint adlı yeni oyunu çok ilginç bir kopya koruması ile beraber geliyor, bu sayede korsan kopyaların tamamen önüne geçilmesi hedefleniyor, zira oyun üreticileri için korsan kopyalar çok büyük zararlar demek. Yeni kopya korumasının adı “Fade” (türkçe karşılığı birşeyin sönüp giderek yok olması) ve yeni korumanın mantığını da çok iyi ifade ediyor. Fade koruması bir oyunun orijinal mi yoksa korsan kopya mı olduğunu algılıyor ve hemen alarm verip oyunun açılmasına engel olmuyor. Onun yerine program tamamen normal bir şekilde açılıyor ve eksiksiz oynanıyor. Belli bir süre sonra “fade” efekti devreye giriyor ve oyunu değiştirmeye başlıyor. Yavaş yavaş bazı oyun bileşenleri iptal ediliyor, yani oyun solmaya başlıyor. Oyunu oynayan kişi ise ilk başlarda bunun farkına varmıyor, sadece niye çalışmadı acaba diye düşünüp geçiyor. Fade daha sonra oyuna iyice müdahale ediyor ve oynanamaz hale getiriyor. “Fade” kendisini alışıldık bir kopya koruması sisteminin içine saklıyor ve böylece cracker'ların gözlerinden uzak durmayı başarabiliyor. Fade kırılması güç bir kopya koruması olarak yazılım endüstrisinde yeni bir çığır açacağına benziyor, tabii cracker'lar “fade”i çözme başaramazlarsa.

VIA'dan Ucuz P4 Chipseti

VIA yeni P4X266 chipsetini, Intel'in i850 ve i845'ine göre çok daha düşük fiyatlarla pazara sürmek istiyor. Giriş fiyatının 35 dolar civarında olması bekleniyor, yani Intel'in chipsetlerine göre en az 10 dolar düşük. VIA, aynı zamanda DDR-RAM de destekleyen P4X266 chipsetini Ağustos 2001'de tanıtmayı düşünüyor. Ancak Intel, VIA'ya P4 için henüz bir lisans vermiş değil, bu yüzden VIA'nın planları ertelenebilir.

Read.me

Gökhan Sungurtekin sgokhun@chip.com.tr
Yayın Koordinatörü

Komik Bir Hikaye

■ İnternet'i biraz olsun tanıyan ve öneminin farkında olanlar son günlerdeki gelişmeleri kaygıyla izliyorlar. İlk olarak RTÜK yasa tasarısı ile birlikte, İnternet üzerindeki her türlü içerik için Basın Yasası hükümlerinin uygulanması gündeme geldi. Gerçekten komik sonuçlar doğurabilecek olan bu hüküm, Web sayfasının iki örneğinin her sabah savcılığa teslimi gibi, İnternet söz konusu olduğunda uygulanması imkansız olan bürokratik işlemleri beraberinde getirecekti. Daha sonra konu hakkında bilgili milletvekillerinin verdikleri önergeyle ilgili madde yeniden düzenlendi ve Basın Yasası hükümlerinin ancak "yalan haber, hakaret ve benzeri fiillerden doğacak maddi ve manevi zararlar" söz konusu olduğunda uygulanması benimsendi. Ancak yasa bu haliyle de pratikte bir anlam taşımıyor. Zira suç teşkil eden içerikten kimin sorumlu tutulacağı ya da örneğin yurt dışındaki bir sunucuda barındırılan "suçlu içeriğin" nasıl cezalandırılacağı belli değil. RTÜK Yasası Köşk'ten geri döndü, ancak meclis bu haliyle yasada ısrarcı olursa kurtuluş yok.

İnternet'le ilgili yasal düzenlemeler konusu sadece Türkiye'de tartışılmıyor tabii ki. İnternet'in yaygın şekilde kullanıldığı gelişmiş ülkelerde de uzun zamandır bu konuda fikirler üretiliyor ve çeşitli çalışmalar yürütülüyor. Ancak aramızda önemli bir fark var: Bu ülkelerde İnternet'in gelişimine katkıda bulunacak, Elektronik Ticaretin önünü açacak ve en önemlisi bireylerin kişisel haklarını koruma altına alacak yasalar üzerinde çalışılıyor. Bizde ise durum tam tersi; her zaman olduğu gibi düşünce ve ifade özgürlüğünün önüne setler çekmek birinci amaç. Bir tarafta bireyi koruma, diğer tarafta bireyden korunma...

İnternet için yasal düzenlemeler gerekli

İnternet'le ilgili olarak mantıklı, İnternet'in kendine has özelliklerini dikkate alan ve düşüncüyü açıklama ve yayma özgürlüğünü kısıtlamayan yasal düzenlemelerin gerekli olduğu açık. Önümüzdeki günlerde çeşitli sivil toplum kuruluşlarından İnternet'in doğasına uygun yasa önerileri gelecektir. İnternet uluslararası bir platform olduğu için, yapılacak yasal düzenlemelerin, suçluların takibi ve yakalanması konusunda başka ülkelerdeki benzer kuruluşlarla işbirliği yapacak bir organizasyonu da beraberinde getirmesi gerekiyor.

Eğer amaç Türkiye'de İnternet'in önünü açacak, kişisel hakları koruma altına alacak ve geneli kapsayan yasaların hayata geçirilmesi ise, bu kısa zamanda gerçekleştirilebilir. Ancak son gelişmeler gösterdi ki, asıl amaç geneli kapsayacak gerçek anlamda bir yasal düzenleme değil; alternatif medya olarak son günlerde hızla gelişen bazı elektronik yayınlar üzerinde baskı kurulması hedefleniyor sadece. □

"Eğer amaç Türkiye'de İnternet'in önünü açacak, kişisel hakları koruma altına alacak ve geneli kapsayan yasaların hayata geçirilmesi ise, bu kısa zamanda gerçekleştirilebilir."

Steve Ballmer ile Bir Gün

Microsoft'un Türkiye Planları

17 Milyar doları bulan serveti ile dünyanın en zengin yedinci insanı olan Steve Ballmer hem Office XP hem de Kobiline'nin tanıtımı için Türkiye'ye geldi.

1980 yılında Bill Gates'in Microsoft'u büyümeye karar vermesi ile Microsoft'a katılan ve firmanın beyin kadrosunu oluşturan Steve Ballmer Haziran başında İstanbul'a gelerek, Microsoft'un yeni ürünü Office XP ve Microsoft ile Koç Holding'in Kobi'lere yönelik yeni girişimi Kobiline'nin tanıtımını yaptı. Ancak Steve Ballmer'e Türkiye'ye gelmesinin nedeni ne Office XP ne de Kobiline tanıtımı. Ballmer Türkiye'de bulunmasının nedenini Micro-

Microsoft'un "eski başkanı" Bill Gates kötü sürprizlerle karşılaşmıştı.

soft'un Türkiye'ye verdiği önemi göstermek ve Türkiye'deki uzun vadeli fırsatların, kısa vadeli krizlerden daha önemli olduğunu vurgulamak olarak belirtti. Türkiye'ye geldiğinde, ülkedeki derin krizi kastederek, "piyasadan çekilecek misiniz?" soruları ile karşılaştığını vurgulayan Steve Ball-

mer, konuşmaları sırasında sık sık krizlerin geçici ama kendilerinin Türkiye'de kalıcı olduklarını anlatmaya çalıştı.

Tanıtım bahanesiyle ateşli sohbetler

Ballmer, dünya ekonomisinde KOBİ'lerin önemli yeri olduğunu ifade ederek, Koç Holdingle birlikte uygulamaya koydukları Kobiline projesi ile bu büyük potansiyeli desteklemek ve bu fırsattan yararlanmak istediklerini belirtti. Şu anda şirketlerin kendi yazılımlarını ve sistemlerini kurmak için milyonlarca dolar sermaye, zaman ve emek harcadıklarını vurgulayan Steve Ballmer Kobiline gibi projeler sayesinde gelecekte tüm bu hizmetlerin tek bir merkezden verileceğini ve bunun da hem parasal hem de iş imkanları açısından yeni fırsatlar yaratacağını belirtip Türkiye'nin bu konuda önemli bir adım attığının altını çizdi.

Balmer Türkiye'nin gelecekte Hindistan gibi yazılım alanında dünya çapında adını duyurmuş ve yazılım ihraç ederek büyük döviz kazanan bir ülke olabileceğini, bunun için gerekli genç, dinamik ve eğitilmiş bir nüfusun Türkiye'de bulunduğu dikkat çekti.

Microsoft'un yeni Başkanı, Eski başkanı Bill Gates hakkında da dedikodu yapmaktan geri durmadı. Harvard Üniversitesi'nde

Microsoft'un yeni patronu Ballmer Türkiye'de Microsoft'un uzun vadeli planları olduğunu anlattı.

okurken tanıştıklarını anlatan Ballmer, Microsoft'ta 21 yıl boyunca çalıştığını bu süre sonunda Bill Gates'in bir gün gelerek, şirket başkanlığını bırakmak ve onun altında çalışmak istediğini söyledi ve "çok zeki, çok çalışkan ve çok iyi bir dost" olarak tanımladığı Bill Gates için, "O şimdi çok iyi bir çalışanımız, onunla gurur duyuyoruz.." espirisini yaptı.

Rahat hareketleri ile medyanın ilgi odağı haline gelen, dünyanın en büyük şirketinin başkanı ve dünyanın en zengin insanların başında Ballmer'ın ziyareti sadece bilişim sektöründe değil, ekonomik kriz nedeni ile zor günler yaşayan Türkiye'de tüm iş dünyasında yankı buldu ve bir moral desteği olarak nitelendirildi.

İçindekiler

- 18 Hi-Tech Ürünler
- 20 Haziran CD'si İçeriği
- 24 Kapak Konusu

Bilgisayar Yeniden Z3 Geri Dönüyor

Konrad Zuse'nin efsanevi hesap makinesi Z3'ü dünyanın ilk bilgisayarı olarak duyurmasından 60 sene sonra makine hayata yeniden merhaba diyor. Berlin'deki bilim adamları makineyi yeniden yarattılar. Yeniden hazırlanan Z3 küçük röleler ile çalışıyor ve her ne kadar mantıksal işlemler için modern yapı bileşenleri kullanılmış olsa da orijinali ile aynı mimariyi taşıyor. Z3 ikili kayan nokta hesaplamasında serbest olarak programlanabilen gerçekten

ilk program dene-timli bilgisayar. Bu yeni makine orijinalinden farklı olarak veri akımını gösteren ışık diyotları ile donatılmış.

Z3'ü yeniden yaptılar: Konrad Zuse'nin oğlu Dr. Horst Zuse (Sol) ve Prof. Dr. Paul Rojas.

Japonya 3G'nin Tadına Bakıyor

DoCoMo, 3G Denemelerinden Memnun

Dünyanın ilk 3. nesil cep telefon servisini test etmeye başlayan Japon NTT DoCoMo, bazı küçük aksaklıklara karşın yeni servisten memnun olduğunu açıkladı. Firma yetkilileri, 3G kablosuz hizmetlerin güvenli olduğunu kanıtladıkları iddiasındalar. Japonya'nın en büyük kablosuz operatörü olan NTT DoCoMo, yüksek hızda, internet bağlantısı ile görüntü ve ses iletimi sağlayan 3. nesil cep telefonlarının denemelerini 3 bin 300 kişinin katılımıyla başlaştı.

Dünya'da ilk olan bu denemelerin büyük bir sorunla karşılaşmadan başarıyla yürütüldüğünü açıklayan DoCoMo 1 Ekim'de resmen başlayacak 3G servislerinin bir yıl içinde tüm ülkeye yayılacağını, üç yıl içinde 6 milyon kullanıcıya ulaşacağını ve dört yıl içinde de kar edilebilir hale geleceğini planlıyor.

Normalden 40 kat daha hızlı

olan yeni 3G telefonlarıyla denemelere katılanlar ise, 3G telefonlarının tahmin ettiklerinden daha kısa şarj ömrüne sahip olduğunu söyledi. Bazı katılımcılar telefonlarının şarjının bir günde bittiğini belirtti. Japonya'daki telefonların stand-by konumunda bekleme standardı 20 gün. Şarjların çabuk bitmesinin yeni iletim standardının gerektirdiği aşırı enerji ihtiyacından kaynaklanmış olabileceği söyleniyor.

Telefon ve servisler
Japonlara ücretsiz

DoCoMo'nun ücretsiz tanıtım servisi ile yeni 3G telefonlarını deneyenler, internet servisinden, ses kalitesinden ve veri iletim hızından memnun olduklarını açıkladılar. Kullanıcıların yaşadığı bir sorun ise cep telefonlarının zaman zaman kilitlemesi oldu. Denemelerde yazılım sorunu çıkaran görüntülü telefonlar kul-

lanılmadı. Görüntülü 3G denemelerinin en kısa süre içinde yapılması planlanıyor. DoCoMo bu denemelerden edindiği tecrübelerle, 1 Ekim'de başlatmayı planladığı 3G servisinin sorunsuz olarak hizmet vermesini amaçlıyor.

Avrupa ise Japonlar kadar cesur değil ve Avrupa'lı servis sağlayıcılar henüz 3G servislerini açmak konusunda hiçbir çalışma yapmadıkları gibi çalışma yapanlar da projelerini durduklarını açıkladılar. Avrupa'lı telefon şebekeleri harekete geçmek için açıkça Japonya örneğinin sonuçlarını görmeyi bekliyorlar. Bunun anlamı ise, eğer DoCoMo planladığı gibi 1 Ekim'de hizmete başlayabilirse, Avrupa'da üçüncü nesil telefon hizmetlerinin başlayabileceği en erken tarih 2002'nin sonu.

Bilgi için: www.docomo.com

Yeni 3G (3. Jenerasyon) teknolojiyle cep telefonları pek çok yararlı özellikler kazanacak.

Xbox: Bir Microsoft Klasiği
Para Her Derde Deva

Dünyanın en büyük ve en zengin şirketi Microsoft, yeni oyun konsolunun isim hakları konusunda ki engeli aştı.

Xbox'ın isim hakkını elinde bulunduran küçük bir teknoloji şirketi ile anlaşma sağlayan Microsoft ne kadar ödediğini açıklamazken firmalarının adını değiştirerek, Xbox isminin kullanım

hakkını Microsoft'a devredecek olan Xbox Technologies yetkilileri anlaşmanın 'çok tatmin' edici olduğunu ifade ettiler.

Microsoft Xbox'ın ismini
"El"e bırakmadı

Firma, Xbox adını kendi üstüne tescil ettirmek için 1999 Mart'ında ABD Patent ve Ticari Marka Ofisi'ne başvurmuştu. Microsoft ise bundan tam altı ay sonra aynı kuruma başvururak yüz milyonlarca dola yatırım yaptığı

projesi Xbox'un isim hakkını elinden kaçırma gafletinde bulunmuştu. Microsoft'un bu kü-

çük gecikmesinin firmaya ne kadar mal olduğu bilinmiyor ancak taraflar şubat ayında bir araya gelerek anlaşmazlığı çözmek için görüşmelere başlamıştı. Yazılım devi görüşmeler sürerken, Xbox'ı kamuoyuna tanıtmış, hatta piyasaya çıkış tarihini bile belirlemişti. Bu yüzden isim hakkı sorunun çözülmesi, firmanın çok güvendiği oyun konsolunun geleceği açısından önemliydi.

Bilgi için: www.microsoft.com

MP3 Pro

Yeni MP3 Formatı Hazır ve Nazır

Daha kaliteli ses özelliğine sahip olan MP3Pro ile müzik dosyaları eskisine göre yüzde 50 daha az yer kaplayacak. MP3 formatının da yaratıcıları olan Thomson Multimedia ve Fraunhofer Enstitüsü, dijital müzik kavramına damgasını vuran bu formatın güncellenmiş versiyonunu piyasaya sürdü. Bedava dağıtılan yeni sürücüler ile çalışabilen MP3Pro formatı, eskisine göre daha kaliteli ses özelliğiyle dikkat çekiyor. Yeni formatta kaydedilen bir dosya, aynı ses kalitesinde yüzde 50 daha az yer kaplıyor. Thomson'dan yapılan açıklamaya göre, şimdilik MP3Pro adlandırılan yeni formatta, örneğin 64 Kbps olarak kaydedilen bir şarkı MP3 formatında 128 Kbps olarak kaydedilen ile aynı ses kalitesinde olacak. Dosya boyu ise yarı yarıya düşecek. Şu anki MP3 formatında 6 megabyte tutan bir şarkı, yeni formatta 3 MB yer kaplayacak.

Yeni formatın ilk programları internette

Tüketicilerin, kısıtlı da olsa yeni formatta şarkı oluşturabilmeleri için bir 'ripper' ve player yazılımı internette çeşitli sitelere postalandı. Ücretsiz olarak indirilen bu yazılım kullanılarak, 'CD'ye yakın' kalitesinde dijital müzik dosyası oluşturulabilecek. Bu dosyaların boyutu, MP3 formatıyla hazırlanan dosyaların boyutunun yarısı

kadar olacak. MP3 formatı tabanlı yazılım ve cihazlar, MP3Pro'yla hazırlanan şarkıları çalabilecek. Ancak özellikle MP3 standardı

için tasarlanan sistemlerde ses kalitesi daha kötü olacak. MP3Pro için geliştirilen yazılım ve donanımlar da mevcut MP3 formatındaki şarkıları çalabilecek.

Daha çok şarkı veya daha kaliteli şarkı

MusicMatch ve Winamp gibi birçok PC tabanlı yazılımın, güncelleme yaması sayesinde, yeni formatı desteklemesi bekleniyor. Ancak taşınabilir cihazların bir kısmı yeni formatı destekleyemeyecek. Çünkü bazı cihazlar sadece MP3 formatını desteklemesi için kilitlenmiş durumda. Bu cihazlar arasında güncelleme özelliğine sahip olanlar, MP3Pro'yla uyumlu hale getirilebilecek. Thomson'un kendi player'ı olan RCA Lyra, MP3 ve WMA formatlarını destekliyor. Ayrıca yılın ikinci yarısından itibaren yeni formatı da destekleyecek.

Bilgi için: www.rca.com

Mobil Telefon Görüşürmesi

UMTS Dünya Standardı Değil

UMTS, mobil iletişim müşterilerinin beklentilerini değiştirdi. ITU (International Telecommunications Union) UMTS haricinde iki yeni standart daha kabul etti: Amerika için CDMA2000 ve uzak doğu için de UWC-136. Gerçi UMTS ile akraba olan bu teknik-

ler farklı frekans bantları kullanıyorlar.

Sonuç: mobil internet bağlantısı ve verilerin UMTS ile gönderilmesi bir yana dursun gezginler halen Amerika'da pahalı Universal cep telefonlarını kullanabilecekler.

"Goliath"

IBM Teknoloji TIR'ı İstanbul'a Uğradı

IBM, yeni dünyanın ve yeni düşünce biçiminin ürünü eServer xSeries'i, Avrupa'yı dolaşan teknoloji TIR'ında tanıttı.

Günümüzde iş dünyası, akıl almaz bir hızla değişen koşullara ve öngörülemez büyüme hızına ayak uydurmak, gelişmeleri iyi değerlendirmek ve değişime uyum sağlamak zorunda. Bu durum, e-iş altyapısında yeni bir yaklaşımı gerektiriyor. Yeni dünyada bilişim altyapısı, tek platformun yarattığı sınırlamalardan ve kapalı standartlardan uzak durarak esnekliği, açıklığı ve güvenilirliği beraberinde getiriyor. IBM'in bu kaygılarla ürettiği yeni kuşak sunucu ailesi eServer'ın Intel tabanlı üyesi xSeries'deki yenilikler 5 Haziran'da, IBM'in Avrupa'yı dolaşan teknoloji TIR'ında kullanıcılara ve basına tanıtıldı.

IBM'in son yedi yılda 5,5 mil-

yar dolar yatırım yaptığı Ar-Ge çalışmalarının en başarılı sonuçlarından biri olan xSeries, yeni e-iş altyapısının taleplerini karşılayabilmek için büyük küçük tüm firmaların ihtiyaçlarına cevap veren çözümleri barındırıyor.

xSeries, şimdi de süper bilgisayarlarla yarışıyor. Son olarak, dünyanın önde gelen sismik tarama, işleme ve rezerv görüntüleme firması WesternGeco, yeni petrol rezervleri arama çalışmalarında kullanmak için Linux temelli 256 IBM eServer xSeries sunucu kümesini seçti. Saniyede 1 trilyon hesaplama yapabilen xSeries kümesi ayrıca, Amerika'da Ulusal Süper Bilgi İşlem Uygulamaları Merkezi'nde de Einstein'ın 'izafiyet teorisi'ni araştırmak için kullanılıyor.

Bilgi için: www.ibm.com

Sega ve Sony'den İttifak

Oyun Ağlarını Birleştirecekler

Japon video oyunları üreticileri Sega ve Sony, oyun konsollarını kullanan müşterilerine internet üzerinden video oyunları oynama imkanı sunacaklarını açıkladılar.

Sony ile Sega'nın bu kararı, oyun endüstrisinde ilk defa çapraz-konsol ağı kurulmasına neden olacak Birbirleri ile ezeli rakip olan bu iki firmanın şaşırtıcı kararı sonucunda Dreamcast ve Playstation 2 sahipleri birbirleriyle-

le internet üzerinden oyun oynayabilecekler. Bu anlaşmayla iki şirket, Microsoft'un Xbox ile girmek üzere olduğu video oyunları pazarında daha da büyümeyi amaçlıyor. Sega'nın, oyun konsolu pazarının diğer isimleri Nintendo ve Microsoft'la da benzer proje-

ler için görüşmelerde bulunduğu belirtiliyor.

Sony'nin PlayStation 2'si şu anda oyun konsolu pazarının hakimisi. Sega'nın 1999 yılında çıkardığı Dreamcast'i ise gerçekçi grafikler ve online oyun oynama imkanı sunan ilk gelişmiş oyun sistemi olarak biliniyor. Dreamcast'in 800 bin online üyesi var.

Bilgi için: www.sega.com

Napster Bitti!

Müzik Endüstrisi Napster'i Yuttu

'Endüstrinin kötü çocuğu' veya Roobin Hood'u olarak tanınan Napster, üç büyük plak şirketinin kurduğu MusicNet'e katılarak bundan sonra ücretli hizmet ve-

ter'in AOL Time Warner, Bertelsmann ve EMI Group ile anlaşması firmanın meşruluk yolundaki en büyük adımı.

Bundan böyle

ne kadar para, o kadar şarkı

Anlaşma Napster'ı, America Online ve RealNetworks'den sonra MusicNet'in 3. dağıtıcısı yapıyor. Anlaşma sayesinde Napster'ın ücretli servisine abone olanlar ek ücret karşılığında MusicNet platformuna da erişim hakkı kazanacak. Kullanıcılar, diğer MusicNet aboneleriyle şarkı paylaşabilecek. Napster, kendi ücretli servisinden sadece bağımsız plak şirketlerine ait eserleri abonelerine sunacak. Konuyla ilgili açıklamada bulunan Napster Yönetim Kurulu Başkanı Hank Barry, "MusicNet ile anlaşmaya varmaktan memnun olduklarını" belirtti ve Napster'in yasadışı yollardan müzik dağıtımını yapmasının söz konusu olmayacağını, aksine bestecilerin haklarının korunmasına katkıda bulunacaklarını söyledi.

Bilgi için: www.napster.com

receğini açıkladı. İnternette be-dava müzik değişimi mahkemece durdurulan ve filtre sistemine geçen Napster, bu yaz ücretli dijital müzik sitesi açmaya hazırlanan üç büyük plak şirketiyle dağıtım anlaşması imzaladı. Naps-

Kobiline Yayında

Kiralık Yazılım Uygulaması

Koç Topluluğu ve Microsoft Türkiye, KOBİ'lerin ekonomiye katılımını artıracak, Kobiline.com projesini tanıttı. Microsoft Başkanı Steve Ballmer'in katıldığı lansmanla tanıtılan projeye, Koç Holding Bilgi Grubu ve Microsoft Türkiye önderliğinde, Koç.net, Koçbank, Arthur Andersen, Dünya Gazetesi, Koç Bryce ve Logo Business Solutions tarafından oluşturulan Kobiline.com, Türkiye'de "içerik ve servisler bütünü" olarak faaliyet gösteren ilk iş portalı sıfatını kazandı. Başta finans, ithalat-ihracat, üretim ve hizmet sektörleri olmak üzere endüstrinin her kolunda hizmet veren işletmelerin A'dan Z'ye tüm gereksinimlerini karşılayabilecek bir içeriğe sahip olan Kobiline aynı zamanda Kobi'ler için büyük bir maliyet oluşturan yazılım lisanslarının kiralınması hizmetini de verecek.

Borsa verilerinden, anlık döviz fiyatları ve para birimlerinin çevirim hesaplarına, ekonomi ile ilgili teknik terimlerin bulunabileceği geniş bir sözlüğe, üye firmaların kendi web sitelerini hazırlamalarına kadar Kobi'lerin ihtiyaç

duyabileceği her hizmeti bünyesinde barındıran ve hizmet yelpazesini daha da genişletmek amacındaki site konusunda bir ilk olma özelliğini taşıyor.

Bilgi için: www.kobiline.com

Peekabooty

Sansürlenemeyen Browser

Hacker grubu "Cult of the dead Cow" (cDc) Peekabooty adında sansürlenemeyen bir browser geliştirdi. Müzik değişim programı Gnutella'da kullanılan tekniğe benzer bir şekilde veri trafiği browserlar arasında gerçekleşecek, yani merkezi bir sunucu kullanmak yerine Peer to Peer teknolojisi baz alınacak.

Böylece Peekabooty'nin kurulu olduğu tüm bilgisayarlar verilerin saklanması için kullanılacaklar. Hacker'ların bu amacı bazı ülkelerdeki sansürü delebilmek. Peer to Peer çalışma mantığı sayesinde bazı durumlarda verinin nereden alındığını tespit etmek mümkündür. Eğer bir Peekabooty bilgisayar bir dosya isterse, bu ilk olarak sıkıştırılacak, şifrelenecek ve son olarak iletilecektir.

Online Ticaret

Türkticaret.net Online Katalog'u

Hem tüketiciler hem de ticari kuruluşlar için büyük klaylık olacak bir online katalog olan Türkticaret.net Online Katalog hiçbir tasarım ve program bilgisi ihtiyacı olmaksızın, tüm firmaların 365 gün 24 saat ister sadece ürün sergilemelerini ve bu ürünlerin satışını hem online hem de offline yapabilmelerini sağlayan web tabanlı bir program. Türkiye'nin ilk Online Katalogu olmasının yanı sıra, bir katalogta hem sergileme hem satış yapma imkanı sunan ilk platform olma özelliğini de taşıyan Türkticaret.net, üyelerinin oluşturduğu yüzlerce Online Katalogu verilen sektörel kategorizasyona göre listeleyebiliyor. Sektörlere göre listelediğiniz Online Katalogları tıklayarak tüm ürünlerini olduğu sayfalara ulaşabilirsiniz. Yönetim bölümünde, Günlük Rakamlar sayfasında toplam sipariş sayısı, toplam ciro, katalog süre ve ürün sayısı bilgilerine ulaşabilirsiniz. Ayrıca katalogunuzun süresini uzatabilir ve gelen mesajlarınızı okuyabilirsiniz.

Bilgi için: turkticaret.net

Kısa Kısa

ABD'de Gerileme

Amerika'dan kişisel internet bağlantı sayısı ilk defa geriledi. Telecommunications International Reports'un bir çalışmasına göre 68,5 milyon olarak internet bağlantı sayısının sene başına kıyasla yüzde 0,3'lük bir gerileme gösterdiği ortaya çıktı. Pazar araştırmacıları bu gerilemeyi ucuz, ücretsiz servis sağlayıcıların geçen aylardan kapanmasına bağlıyorlar. Araştırmada pazarın artık doygunluğa ulaşma yolunda olduğu da bildiriliyor. Kullanıcı ve satılan PC sayıları da bunu destekler yöndeler: Zira burada da bir durgunluk göze çarpıyor.

Görüntülü Telefonlar

Türk Telekom'dan yapılan açıklamaya göre, görüntülü telefon görüşmesi, telefon hattı üzerinden internet erişim hızını beş katına çıkaran ve aynı telefon hattına 8'e kadar cihazın bağlanmasına olanak sağlayan ISDN sistemi kullanılarak gerçekleştirilecek. Konferans görüşme, arayan numaranın görünmesi gibi imkanlar da sağlayan sistemden faydalanmak isteyenlerin, 15 milyon lira abonelik ücreti ödemeleri ve telefon hatlarını sisteme uygun hale getirmeleri gerekiyor.

Bilgi için: www.telekom.gov.tr

İnsaf Et Bill

Microsoft, Ekim ayında çıkacağı yeni işletim sistemi için şimdiden Windows pazarlama kampanyalarına başladı. Büyük bilgisayar üreticileri 'XP'ye hazır PC'lerini tanıtırken, Microsoft XP için en az 128 MB RAM, 1.5 GB boş depolama alanı, 233 MHZ işlemci ve CD-ROM sürücüyü ihtiyaç olduğunu duyurdu. Microsoft, bununla birlikte Windows-XP'nin 64 MB RAM ile de çalışabileceğini, ancak yeterince hızlı olmayacağını belirterek, tüketicileri upgrade konusunda dolaylı olarak uyardı. Yeni kampanya çerçevesinde, Windows-Me veya Windows-2000 sistemiyle çalışan yeni bilgisayar satın alacak kişiler, arzu ettikleri takdirde 15-30 dolar arasında fark ödeyerek, ekim ayında Windows-XP'ye geçme şansını yakalayabilecekler.

B&O A8

Şık Dizayn, Kaliteli Ses

Kalabalık içinde kulaklık takmanın en rahatsız edici yanı, kulaklığınızdan yayılan sesin etraftakilerin kulağını tırmalaması kadar başınızdaki kulaklıkla komik görünüyor olmanızdır. Ayarlanabilen kısıkaçları ile koşarken bile kulaklarınızdan düşmeyeceğine emin olduğunuz B&O A8 kalabalık ortamlar kadar spor yaparken de rahatlıkla kullanabileceğiniz bir ürün. Üstelik Alüminyumdan imal bu hafif kulaklıkları muhtemelen kulağınız hissetmeyecek bile.

Bilgi için: www.bang&olufsen.com

Fiyatı: 150 USD

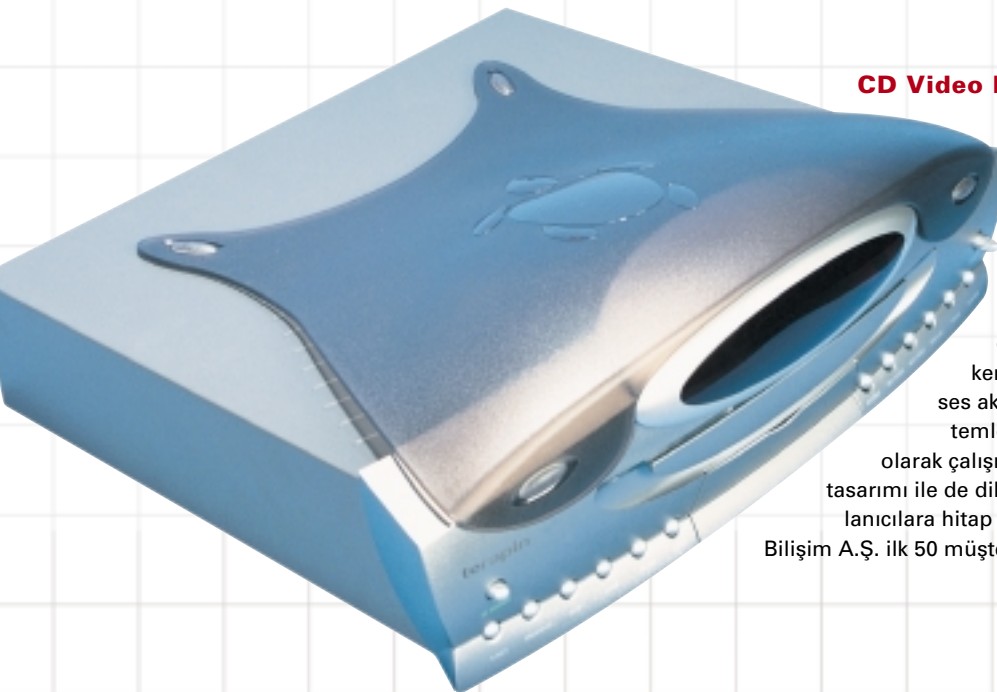
Robo Baby

Başınıza Bela mı Arıyorsunuz?

Bir kabus gerçek oluyor: Altını değiştirebileceğiniz, sürekli bağırıp ağlayan ve tepinen bir robot bebek. Bu tür şeyleri büyüleyici bulan insanlardansanız Robo-Baby daha fazlasını da yapabiliyor: Mama'dan anne seni seviyorum'a kadar bir çok kelimeyi zamanla öğreniyor ve şarkı söylemeye bile başlıyor. Kız çocuğu olarak Pembe, erkek çocuğu olarakda mavi Robo-Baby'ler bulunmakta.

Bilgi için: www.tigertoys.com

Fiyatı: 70 DM

CD Video Recorder

Evinizde de Kaydedebilirsiniz

Terapin' in yeni ürünü CD Video Recorder, tüm dünya ile birlikte Türkiye piyasasına da sunuldu. Bu yeni ürün sayesinde TV, Video Player, Video Kamera ve tüm benzeri sistemlerden CD-R ya da CD-RW üzerine real-time kayıt yapabiliyor. Kayıtlar her türlü CD oynatıcı, DVD oynatıcı ve PC de izlenebildiği gibi, aynı zamanda oynatıcı özelliği de taşıyan ürünün kendisinde de izleme olanağı mevcut. CD' ye görüntü ve ses aktarımını oldukça pratik hale getiren ürünü benzeri sistemlerden ayıran en önemli özellik bilgisayardan bağımsız olarak çalışması. Yüksek teknolojisi ile olduğu kadar şık ve estetik tasarımı ile de dikkat çeken ürün, hem amatör hem de profesyonel kullanıcılar hitap edebilecek özelliklere sahip. Ayrıca ithalatçı firma Bee Bilişim A.Ş. ilk 50 müşterisine tanıtım promosyonu olarak 50'şer adet CD-RW hediye veriyor.

Bilgi için: www.bee.com.tr

Fiyatı: 900 USD

HyperLoad Dx Çocuksu Bilgisayar

Hyperload DX ile yedi yaşını aşkın çocuklar erkenden internete girebiliyor. Web'de uygunsuz içerikli sayfaların bulunması sebebiyle de aileler Hyperload üzerinde açılmasını istedikleri Web sitelerini kendileri belirleyebiliyor. Ayrıca PC'de 11 öğretici ve eğlendirici program bulunmakta. Hyperload üzerinden SMS ve E-Mail yollamakta mümkün.

Bilgi için: www.vtech.de

Fiyatı: 300 DM

Timex Internet Messenger Doktorculuk

Uzun zaman önce Cep Telefonları insalığı bu kadar etkilememişken, Amerikan dizilerinde doktorların ellerindeki ufak cihazlardan gelen mesajları okuduklarını görürdük. Internet Messenger'da çağrı cihazları gibi aynı teknik ile çalışmakta. Bu saat ayrıca internetten gelen mesajları da okuyabiliyor. Ancak bu teknoloji sadece Amerikada çalışmakta.

Bilgi için: <http://mobile.timex.com>

Fiyatı: 300 DM

UR Gear Pilot Başlığı

UR Gear başlığını taktığınızda pek zeki gözükmeyeceksiniz. Ancak sadece başınızı oynatarak bir helikopteri kullanabileceğiniz yada Lara Croftu kontrol edebileceksiniz. Monitör üzerinde bulunan bir sensör sayesinde başınızın tüm hareketleri algılanıyor. Bu yüzden sakın başınızı gereksiz sallamayın yoksa helikopter düşer!

Bilgi için: www.pearl.de

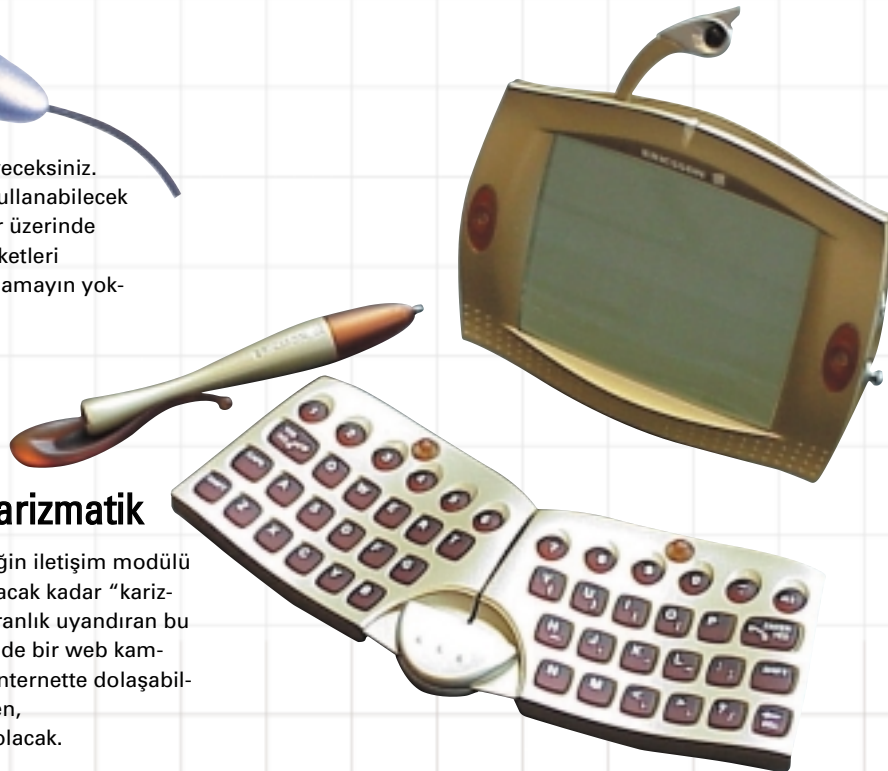
Fiyatı: 50 DM

Ericsson Mobile Companion Geleceğin Bilgisayarı Pek Karizmatik

Ericsson'un henüz piyasaya sürmediği geleceğin iletişim modülü konsepti teknoloji meraklılarını heyecanlandıracak kadar "karizmatik" bir görünüme sahip. Özellikleri de hayranlık uyandıran bu konsept gerçek olursa, telefonlarımız üzerlerinde bir web kamerasının bulunduğu, katlanabilen klavyesi ile internette dolaşabildiğimiz ve akıllı kalem ile el yazısını okuyabilen, Bluetooth'le silahlandırılmış bir minik canavar olacak.

Bilgi için: www.ericsson.com

Fiyatı: Belli değil

CHIP CD İçeriği

- BattleMail Kung-Fu
- CHIP CD Hakkında
- Font F/X
- Where is It?
- PixMaker

BattleMail Kung-Fu

Kung-Fu Master Olabilirsiniz!

E-mail yoluyla rakiplerinizi seçebileceğiniz bir oyun olan BattleMail Kung-Fu'da başarılı olabilmeniz için biraz da şans gerekiyor.

Online oyunların çok revaçta olduğu günümüzde değişik fikirlerle yeni oyunlar karşımıza çıkıyor. E-mail yoluyla oynanan BattleMail Kung-Fu boş vakitlerinizi değerlendirmenize yarayacak basit ve eğlenceli bir oyun.

Genel menülerle ayarlar ve kullanıcı profili seçmek

Programı kurduktan sonra ilk çalıştırdığınızda kendinize bir kullanıcı profili yaratmanız gerekiyor. Create butonuna bastıktan sonra kendinize bir kullanıcı ismi seçip, e-mail adresinizi yazmanız gerekiyor. Bulunduğunuz ülkeyi, yaş grubunuzu ve cinsiyetinizi de yazdıktan sonra bu işlem tamamlanıyor ve açılan yeni pencereden kendinize bir dövüş ayarlayabilir, istediğiniz dövüşçüye mesaj atabilir veya bir arkadaşınıza bu oyunu tavsiye edebilirsiniz.

Dövüş başlıyor:

Karakter ve hareket seçimi

Yeni bir dövüş başlatmanız için kendinize bir karakter ile yüksek, orta, alçak saldırı ve savunma hareketleri seçmeniz gerekiyor. Brad, Holly, Lawrence, Annie ve

Kai adında 5 ayrı karakterden birini seçiyorsunuz. Daha sonra dövüşte kullanacağınız 5 ayrı saldırı hareketini seçiyorsunuz. Aynı şekilde 5 ayrı savunma hareketini de seçtikten sonra galibiyet sözünüzü seçip karşınıza çıkacak olan herhangi bir rakip ile olan dövüşünüzün bulunduğu mail'i bekliyorsunuz. Gelen mail'de bulunan dosyaya çift tıkladığınızda dövüş. Dövüş başlıyor ve artık bundan sonra sadece izleyebiliyorsunuz bittikten sonra skorlar ekleniyor ve programın istatistik menülerinden kendi skorunuzu görebiliyorsunuz. Ayrıca karşınıza tanıdığınız bir kullanıcının çıkmasını istiyorsanız dövüş başlatma menüsündeki seçeneklere o kişinin mail adresini yazabiliyorsunuz.

e-mail yoluyla oynanan bu eğlenceli dövüş oyununda kuşak geliştirmek de oldukça önemli.

Büyük kuşağı yenerek siz de kuşak atlayın

Dövüşçüler arasında beyaz, sarı, yeşil, mavi, kahverengi, siyah ve master kuşaklar bulunmaktadır. Kendinizden büyük kuşakları yendiğiniz zaman siz de kuşak atlıyorsunuz ve vuruş tekniklerinize göre saldırı gücünüzle beraber enerji seviyeniz de artıyor. Ayrıca oyunun web sitesi (battlemail.com) oldukça gelişmiş ve başarılı bir site.

Buradan Kung-Fu oyunu ile ilgili tüm detayları ve kuşaklara göre kullanıcı listesini görebilirsiniz. Diğer oyunlar kadar zaman almayan bu masaüstü oyunu şirketlerde oyunlara pek vakit ayırmayanlar için oldukça ideal bir online oyun.

CHIP CD

Temmuz CHIP CD Genel İçeriği

CHIP CD içindeki programları kurmak için önce soldaki ana başlıkların bulunduğu butonlara tıklamanız gerekiyor. Daha sonra o ana başlık altında ilgili program isimlerini göreceksiniz. Program isimlerine tıkladığınızda ise o programın kısa açıklamasını ve genel özelliklerini görebilirsiniz.

Bu ay CHIP Tv'de Monsters Inc. Adlı animasyon filmin fragmanını izleyebilirsiniz.

Daha sonra 'Programı KUR' butonuna bastığınızda program bilgisayarınıza otomatik olarak kurulacaktır.

Basic Kit, Shareware, CHIP Tv, CHIP TOP10

Klasikleşen CHIP CD içinde herkesin ihtiyaç duyacağı, sisteminiz için gerekli temel programlardan oluşan Basic Kit yanında, çeşitli amaçlardaki bilgisayar kullanıcıları arasında en çok rağbet gören çeşitli programlardan oluşan Shareware bölümü yer alıyor. CHIP TOP 10 Testlerinin nasıl yapıldığını anlatan Nasıl Test Ettik bölümü de her ay olduğu gibi CHIP CD içerisinde. CHIP Tv'de

ise yakında sinemalarda gösterime girecek olan Monsters Inc. filminin fragmanını izleyebilirsiniz.

Dergideki yazılarda tanıtılan programlar

En yeni filmleri veya klasikleri CD'ye aktarmak, DivX formatında sabit diskte saklamak için gerekli tüm programları Film Kopyalama konusu altında CHIP CD içerisinde bulabilirsiniz. PC Tuning bölümünde ise; anakart, işlemci ve ekran kartı gibi bileşenlerden tam performans almanızı sağlayacak programlar yer alıyor. Napster'ın plak şirketlerine karşı kaybettiği davadan sonra gelişen alternatif dosya paylaşım programları Napster Alternatifleri adı altında, ayrıca dergide yapılan OCR testi ve El bilgisayarları için en iyi 100 program CHIP CD içerisinde.

Font F/X

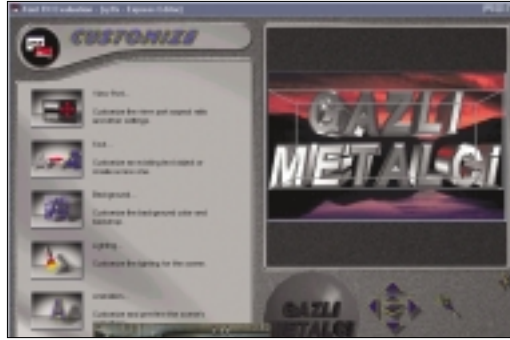
Gelişmiş Yazı Efektleri ve Animasyonlar

Web için, masaüstü yayıncılık için veya kişisel zevkiniz için herhangi bir grafik yarattığınızda fontlara ihtiyacınız olacaktır. Doğru kullanılan fontlar ve bunlara uyguladığınız efektler grafiklerinize büyük ölçüde kalite kazandıracaktır. Font F/X, içinde bulunan onlarca seçenekle işinizi kolaylaştırıyor.

Sisteminizdeki fazla fontları taşıyın

Programı kurduktan sonra ilk açtığınızda çalışmıyorsa bu sisteminizdeki fontların fazla olduğundan olabiliyor. Eğer böyle bir hata veriyorsa fontlarınızı geçici olarak başka bir klasöre taşıyabilirsiniz. Bu işlemi yaptıktan sonra programın hazır font efektleri arasından birini seçip üzerinde değişiklikler yapmaya başlayabilirsiniz.

Banners, metallic, effects, signs ve web adlı 5 kategoride

Font F/X içinde bulunan onlarca efektle istediğiniz yazı tipini kullanarak gelişmiş grafikler yaratabilirsiniz.

hazır olarak bulunan font efektlerinden birini seçebilirsiniz. Daha sonra customize bölümünden artık üç boyut kazanmış fontunuzun görünümünü değiştirebilirsiniz. View Port bölümünden şeklinizin ekrana olan yakınlığı ve büyüklüğü, Text kısmından yazının karakterini veya tümünü değiştirebilirsiniz. Background bölümünden arkaplan ekleyebilir, Lightning bölümünden ışıkların yönünü değiştirebilir ve şiddetlerini ayarlayabilirsiniz.

Animasyon bölümü ve kaydetme seçenekleri

Ayrıca programın en güzel ve kullanışlı bölümü olan Animation'dan uçan, spin yapan veya bir yol üzerinde dönen onlarca değişik animasyon bulunuyor. Artık sıra grafikleri kaydetmeye ve kullanmaya geliyor. Internet için JPG, GIF ve PNG yapabilir veya kaliteli grafikler için TIF, BMP veya TGA seçeneklerini kullanabilirsiniz. Ayrıca yazıcı desteği de bulunmakta.

Where is It?

Tüm Arşiviniz Elinizin Altında

Kullandığımız tüm CD'ler veya hala kullanıyorsanız diskette istediğiniz zaman ulaşmak istiyorsanız bu program tam size göre. İçlerinde neler olduğuna program içinden baktıktan sonra CD'nizi takıp kullanabilirsiniz.

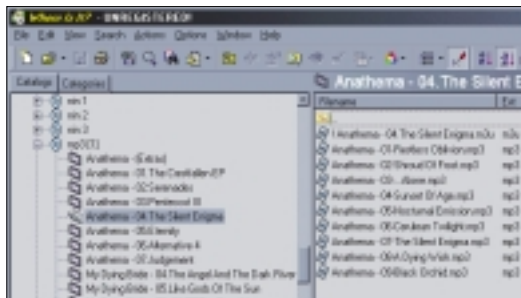
Ayarlar: Dil seçimi, klasör ve plug-in'ler

Programı ilk çalıştırdığınızda karşınıza 10 sayfadan oluşan ayarlar penceresi çıkıyor. Bu bölümde programı İngilizce haricinde başka dil ile kullanmak istiyorsanız seçebilirsiniz. Yarattığınız katalog dosyalarının hangi klasörde yer alacağı, dosyaların sıkıştırılıp sıkıştırılmayacağı, gizli dosya seçimi, plug-in seçimi ve kullanıcı arabirimi için genel

ayarları da bu bölümden yapabilirsiniz.

Arşivleriniz içinden dosyaları aratın

Yapmanız gereken sadece CD veya disketinizi sürücünüze takmanız. File menüsünden New Catalog'u seçtiğinizde karşınıza çıkan pencereden yeni bir katalog ismi yaratıyorsunuz ve bu isme farenin sağ tuşuyla tıkladığınızda karşınıza yeni bir menü çıkıyor. Bu menüdeki seçeneklerle istediğiniz diski seçebilir veya kategorilemek istediğiniz diskleri aynı yerde toplamak için disk grupları oluşturabilirsiniz. Ayrıca gelişmiş aratmalar yapabilir ve onlarca arşivin içinden istediğiniz dosyaya ulaşabilirsiniz.

Where is It! ile onlarca CD veya disketten oluşan arşivlerinizi bir arada toplayabilirsiniz.

PixMaker

360 Derece Sanal Fotoğraflar

Çevrenizi birkaç fotoğraf karesine sığdırabiliyorsanız bu programla, birbirine yakın ve ilişkili resimler kullanarak sanki bir kamerayla 360 derece kayıt yapılmış izlenimi verebilirsiniz.

Fotoğrafların birleşimi, farklı lens seçenekleri,

Fotoğrafları çektikten sonra programla olan işiniz oldukça kolay. Yeni bir proje açtıktan sonra istediğiniz fotoğrafları programa ekliyorsunuz. Daha sonra bunları sıraya koyabilir veya çevirebilirsiniz. Programın asıl amacı olan 360 derecelik görüntü sağlama işlemi için tüm resimleri seçtikten sonra Stictch butonuna basıyorsunuz ve 15mm'den 50mm'ye kadar hazırda bulunan lenslerden birini seçiyorsunuz. Daha sonra resimlerin tek parçaymış gibi görünüyormuş ve etraflarında dönerek gezilebiliyorsunuz. Ayrıca 360 derece dışında tüm fotoğraflar karşınızda tek bir resimmiş gibi de görünebiliyor. Resimleri ayrı ayrı görme imkanı da programda size sunulmuş.

Kısa Kısa...

AVP Lite CHIP Edition

Basic Kit içinde size sunduğumuz AVP Lite CHIP Edition (yeni adıyla Kaspersky Antivirus) tümüyle yenilenen arabirimiyle oldukça kullanışlı bir hale getirilmiş. Update bölümü de geliştirilmiş olan Kaspersky Antivirus Lite ile daha detaylı bir güncelleme yapabiliyorsunuz. Update edebilirsiniz

sunucuyu seçebiliyor, proxy ayarları yapabiliyor ve sadece gerekli dosyaları güncelleyebiliyorsunuz.

Windows üzerinden taratma yapabileceğiniz bu antivirus programıyla istediğiniz sürücüyü seçebiliyor veya sisteminizdeki tüm sürücülerini taratabiliyorsunuz. Sisteminizdeki tüm dosyaları tarayan Kaspersky Antivirus Lite, ayrıca bir de ayrıntılı rapor veriyor. Programı Basic Kit içinden kurarken sizden istenilen KEY dosyası programla aynı klasörde (/prog/basic/03/chipcd/00011a22.key) yer alıyor. Bu dosyayı seçtikten sonra programı bir ay süreyle tam sürüm olarak kullanabilir ve tüm güncellemeleri sorunsuz olarak yapabilirsiniz.

AVP Personal Pro

AVP Lite CHIP Edition gibi Platinum versiyonunun da ismini değiştiren Kaspersky, daha gelişmiş ve daha ayrıntılı bir programla karşımıza çıkıyor. Windows Sytem Tray'deki

simgesine tıkladığınızda karşınıza çıkan pencereden tüm fonksiyonlara ulaşabiliyorsunuz. Yapacağınız virus taramalarının hangi dosyalara etki edeceği veya otomatik olarak silinip silinmeyeceğine buradan karar verebiliyorsunuz. Ayrıca gelişmiş seçeneklerle virus uyarısındaki ses dosyasını dahi seçebilirsiniz.

En İyi Sürücüler, Araçlar ve Yamalar

Web'den PC'nize Ekstra Hız

Her kullanıcı bilgisayarını optimize edip, en yüksek performansla çalışmasını ister. CHIP, uzun arama zahmetlerine katlanmadan her türlü donanım için en yeni sürücülere nasıl ulaşabileceğinizi açıklıyor.

■ İşinizi kolaylaştırmak için anakartlar, sürücüler, ekran ve TV kartları için en iyi ince ayar programlarından bazı- larını da bu ayki CD'mize eklediğimizi de hemen belirtelim. Bu yeni sürücüler ve araçlar ilgili donanım bileşenlerinin sadece daha hızlı çalışmasını sağlamı- yor, aynı zamanda sisteminizdeki bazı çakışma ve problemleri de giderebili- yor. Mesela CD yazıcınız yeni anakartı- nızda çalışmamakta inat ediyorsa, veya yeni aldığınız bir oyun ekranda istedi- ğiniz gibi akıcı oynanmıyorsa, yeni bir firmware veya sürücü güncellemesinin zamanı gelmiş demektir. Ancak inter- nette yaptığınız aramalar sonucunda istediğinizi bilgilere ve dosyalara ulaş- manız çoğunlukla pek de mümkün olamıyor.

CHIP, sizi doğrudan aradığınız sayfa- lara ulaştırarak bu kabustan kurtarıyor, bu sayfalardan en fazla bir iki fare tıkla- ması ile aradığınız dosyalara ve bilgile-

re ulaşabiliyorsunuz. PC'niz için yapı- bilecekleriniz bunlarla sınırlı değil. Bil- gisayarınızın gizli rezervlerini ortaya çıkarabilmek için çoğunlukla doğru bir yazılım kullanmanız yeterli. Böylece mesela ekran kartınızın performansını resmi olmayan yazılımlarla artırabilir, anakartınızı Windows altından over- clock edebilir ve CD yazıcınızın kopya korumalarındaki okuma yeteneklerini test edebilirsiniz. Donanımlarınızın daha yavaş çalışmasını istediğiniz du- rumlar da olabilir. Mesela DVD sürü- cünüzü frenleyerek daha sessiz çalış- masını sağlayabilir ve izlediğiniz film- lardan daha fazla keyif alabilirsiniz.

Araçları ve programları bulmak için alternatifler

CHIP bu yazıda sisteminizdeki sorun- ları giderecek ve PC'nizi hızlandıracak şu bilgileri sunuyor:

► En iyi ince ayar programlarını aygıt

kategorisine göre düzenlenmiş olarak tanıtıyoruz,

► Tüm büyük üreticiler için bu araçla- rı, sürücüler ve firmware'leri her aygıt grubunun link listelerinde bulabilirsiniz,

► Web adresleriyle uğraşmak istemi- yorsanız CHIP CD'sinde de bu prog- ramlardan bazılarını bulabilirsiniz.

İçerik

- 25 Anakartlara İnce Ayar: Profesyoneller gibi overclock
- 27 Ekran Kartlarına İnce Ayar: Beta sürücülerle daha fazla FPS
- 28 CD-ROM'lara İnce Ayar: Klonlama ve overburn
- 30 DVD-ROM'lara İnce Ayar: Ücretsiz hacklenmiş firmware
- 32 TV Kartlarına İnce Ayar: Daha iyi görüntü ve capture

Anakart

BigFix PC'nizin konfigürasyonunu kontrol ediyor ve daha sonra yamalar için download linkleri sunuyor, bunların yardımıyla çabucak bugları ve güvenlik açıklarını ortadan kaldırabiliyorsunuz.

BIOS Kompndium internetteki BIOS ayarlarıyla ilgili en kapsamlı başvuru kaynaklarından biri. Her fonksiyon ve bunların stabilite ve hızla ilgili etkilerini öğrenebiliyorsunuz. 2100'ün üzerinde-

ki olası ayarlar maalesef sadece Almanca olarak açıklanmış.

CPUCool ve **CPUIDle** CPU'nun ne kadar meşgul olduğunu gözetliyorlar ve herhangi bir iş olmadığında işlemciyi uyku moduna geçiriyorlar, böylece performans kaybı olmaksızın işlemci ısısı çoğunlukla birkaç derece düşürülebiliyor. Bu yüzden bu iki araç, işlemcisi son MHz'ine kadar overclock etmeyi düşünenler için vazgeçilmez programlardan.

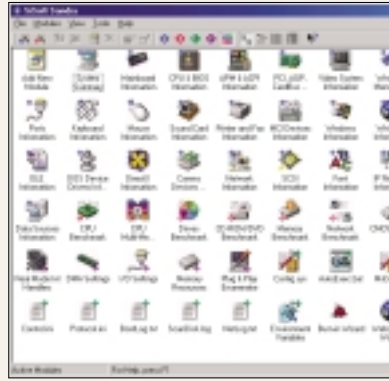
Motherboard Monitor işlemcinizin çok fazla ısınıp ısınmadığını size haber veriyor.

Program sürekli olarak chip üzerindeki sıcaklık sensörünün verilerini değerlendiriyor. Böylece ekranda işlemcinin o anda ne kadar ısındığını görebiliyorsunuz. Bunun için elbette ki CPU'da ilgili bir sensörün bulunması gerekiyor, ancak güncel sistemlerde bu sensör zaten çoğunlukla mevcut.

Power tweak, bilgisayarın hemen hemen her bileşeni için ayarları optimize etmeyi sağlıyor. Temkinli PC kullanıcıları için pratik bir özellik de kendileri elle müdahale etmekle uğraşmak istemeyenlerin bu araçla ince ayarları otomatik olarak gerçekleştirebilmeleri.

Otomatik ince ayar: Evrensel bir araç olan PowerTweak daha fazla performans sağlıyor ve tüm donanımınızı optimize ediyor.

Herşey kontrol altında: SiSoft Sandra sisteminizi analiz ve test eden en başarılı yazılımlardan biri.

RAMidle belleğinizin gereksiz yere işgal edilmemesini sağlıyor. Düzenli aralıklarla veya bir düğmeye tıkladığınızda ön belleği temizliyor ve böylece diğer uygulamalar için yer açıyor. Opsiyonel olarak bu araç ayrıca RAM'in belli bir yüzde oranı dolu olduğunda boş bellek alanı da açabiliyor.

SiSoft Sandra donanımınızı analiz ediyor ve daha sonra bileşenlerin bir çıkışma yaratıp yaratmadıklarını gösteriyor. SiSoft Sandra ayrıca bilgisayarınızın performansını nasıl artırabileceğinizi

Anakartlar İçin İnce Ayarlar

	İnternet Adresi (www.)	Açıklama
Bilgi ve Araçlar		
BigFix	bigfix.com	Analiz aracı
BIOS-Kompendium	bios-info.de	BIOS için çok kapsamlı açıklamalar (Almanca)
CPUCool	podien.onlinehome.de	Sıcaklık kontrolü, FSB değiştirme
CPUIdle	cpuidle.de	CPU sıcaklığını düşürmek için program
Mother-Monitor	livewiredev.com	Sıcaklık ve voltaj kontrolü
Powertweak	powertweak.com	Donanımlarınız için ince ayar programı
RAMIdle	tweaknow.com/ramidl.html	Anabelleğin optimize edilmiş organizasyonu
SiSoft Sandra	sisoftware.demon.co.uk/sandra	Analiz ve test programı
SoftFSB	h-oda.com	FSB overlocking için program
TweakBIOS	miro.pair.com/tweakbios/index.html	BIOS ayarlarını değiştirmek için araç
Overclockers	overclockers.com	Overclock ve ince ayar rehberleri
AMD Anakartlar: BIOS ve Sürücüler		
Abit	abit.nl/turkish/download/bios%20update/main.htm abit.nl/turkish/download/utilities/main.htm	BIOS güncellemeleri Araçlar (Hardware-Doctor, AWARD-Flash)
Asus	cizgi.com.tr/download.htm cizgi.com.tr/download.htm	BIOS güncellemeleri Sürücüler
Epox	epox.com/html/english/support/ motherboard/default.htm	BIOS güncellemeleri, sürücüler, kitapçıklar
FIC	fica.com/techsupport/ bios_and_drivers/bios_and_drivers.stm fica.com/techsupport/jumper/ jumper.stm	BIOS güncellemeleri ve sürücüler Pentium anakartlar için jumper ayarları
Gigabyte	gigabyte.com.tw/support/bios.htm	BIOS güncellemeleri, sürücüler ve tüm anakartlar için yamalar
Iwill	http://support.iwill.net/index_e.html	BIOS güncellemeleri, sürücüler
MSI	msi.com.tw/	FAQ, spesifikasyonlar, jumper ayarları, yamalar ve araçlar
Soyo	soyo.com.tw/support.htm	BIOS güncellemeleri, sürücüler, kitapçıklar
Intel Anakartlar: BIOS ve Sürücüler		
Abit	abit.nl/turkish/download/bios%20update/main.htm	BIOS güncellemeleri, araçlar ve tüm anakartlar için sürücüler
Aopen	aopen.com/tech/download/mbbios aopen.com/tech/download/mbdrv	Tüm anakartlar için BIOS güncellemeleri Tüm anakartlar için sürücü güncellemeleri
Asus	cizgi.com.tr/download.htm	BIOS güncellemeleri ve anakartlar için sürücüler
DFI	dfi.com.tw	BIOS güncellemeleri, kitapçıklar ve sürücüler
Elitegroup	ecs.com.tw/download/download.htm	BIOS güncellemeleri, sürücüler ve tüm anakartlar için yamalar
Epox	epox.com/html/english/support/ motherboard/bios.htm epox.com/html/english/support/ motherboard/drivers.htm epox.com/html/english/support/ motherboard/manuals.htm	Tüm anakartlar için BIOS güncellemeleri Tüm anakartlar için sürücü güncellemeleri Tüm anakartlar için kitapçıklar
FIC	fica.com/techsupport/ bios_and_drivers/bios_and_drivers.stm	Tüm anakartlar için BIOS güncellemeleri ve sürücüler
Gigabyte	gigabyte.com.tw/support/bios.htm	BIOS güncellemeleri, sürücüler ve tüm anakartlar için yamalar
Shuttle	spacewalker.com/english/download.htm	Tüm anakartlar için BIOS güncellemeleri
Soltek	soltek.com.tw	Tüm anakartlar için BIOS güncellemeleri ve yamalar
Transcend	transcend.com.tw/english/Motherboard/support.asp	Tüm anakartlar için BIOS güncellemeleri, sürücüler, araçlar, kitapçık ve FAQ

ipuçları ile açıklıyor. Ayrıca CPU, RAM, sabitdisk, ağ ve CD sürücüler için benchmarklar da içeriyor.

SoftFSB CPU'nun veriyolu frekansından da sorumlu olan Frontside Bus hızını değiştirerek sistemi overclock edebiliyor. Bilgisayarınızda Intel veya AMD işlemci olması farketmiyor. Overclock konusunda dikkat etmeniz gereken nokta, FSB artırıldığında PCI ve AGP veriyolu hızlarının da artması. Bu yüksek hıza dayanamayan kartlar mavi ekranlara ve kilitlenmelere neden olabilir.

TweakBIOS, BIOS sürümünüz çok az ayar seçeneği sunuyorsa işinize yarayabilir, zira bu araçla BIOS'un gizli seçeneklerine erişebilirsiniz ve mesela TV kartlarının VIA chipsetli anakartlarla sorunlu çalışmasını sağlayabilirsiniz. Ne var ki TweakBIOS shareware bir program, yaptığınız ayarları bu sürümde kaydetmiyor ve bilgisayarı yeniden başlattığınızda yeniden ince ayar yapmak zorundasınız.

Overclockers: Birçok kullanıcı overclock yapmak ister, bu web sayfasında gerekli üst düzey araçları bulabilir ve elde ettiğiniz overclock başarılarını diğer hız fanatiklerininkileriyle karşılaştırabilirsiniz.

Ekran Kartı

3D Center'in spesiyalitesi Timedemo'lar ve güncel oyunlar için araçlar. Böylece en sevdiğiniz oyun için yaptığınız ince ayarlarla ne gibi bir performans değişikliği elde ettiğinizi kontrol edebilirsiniz.

3D Concept sadece bilinen ince ayar araçlarını listelemekle kalmıyor, aynı zamanda oyunlarda gelişmiş kaplama sıkıştırması (texture compression) için araçlar da sunuyor. Burada ayrıca çok eski ekran kartları için bile hızlandırıcı programlar bulabiliyorsunuz.

Ekran Kartlarına İnce Ayarlar

	İnternet Adresi (www.)	Açıklama
Bilgi ve Araçlar		
3D-Center	3dcenter.de/downloads	Ekran kartları ve diğer bileşenler için ince ayar araçları
3D-Concept	3dconcept.ch/files/tools.htm	Birçok faydalı ince ayar aracı
3D-Mark2001	http://gamershq.madonion.com	Referans benchmark programı
3D-Files	3dfiles.com	Sürücü ve araçlar
Coolbits	hardtecs4u.com/files/nvidia	Nvidia sürücülerini overclock için registry kaydı
Detonator Driver	nvidia.com/products.nsf/htmlmedia/detonator3.html	Nvidia referans sürücüsü
NoMacro	digital-digest.com/dvd/nvidia/tvout.html	TV Tool ile uyumlu olmayan kartlar için analog kopya korumasını kaldırıyor
OCTools	octools.com/graphics.html	Ekran kartını overclok için araçlar
Powerstrip	entechtaiwan.com	Ekran kartları için ince ayar aracı
RadeonTweaker	http://radeon.tweaker.sourceforge.net	ATI-Radeon için ince ayar programı
RageUnderground	rageunderground.com	ATI kartlar için beta sürücüler, overclock araçları, eski kartlar için de
ReactorCritical	reactorcritical.com	Ekran kartları ve benchmarklar için beta sürücüler
Rivastation	rivastation.com	Overclocking için araçlar, sürücüler, benchmarklar
TweakFiles	tweakfiles.com/video	Ekran kartını overclock etmek için araçlar
TweakPC	tweakpc.com	İnce ayar ipuçları ve faydalı araçlar
TweakTown	tweaktown.com/tweaking.shtml	Overclocking için ayrıntılı rehberler
TV-Tool	tvtool.de/index_e.htm	Nvidia kartlarının TV çıkışındaki siyah bantları ve Macrovision korumasını kaldırın araç
Firmware ve Sürücüler		
Abit	abit.nl/turkish/download/drivers/main.htm	Sürücüler
Aopen	aopen.com/tech/download/default.htm	Sürücüler ve kitapçıklar
Asus	cizgi.com.tr/download/vga/surucu.htm	Tüm Asus ekran kartları için sürücüler
ATI	http://support.ati.com/products/pc/index.html	Sürücüler ve araçlar
Creative Labs	creativehelp.com/files/download.asp	Creative ürünleri için sürücü yüklemeleri
Annihilator	elsa.com/international/europe/download.htm	Sürücüler, kitapçıklar ve BIOS güncellemeleri
Elsa Gladiac	gainward.com/newsite/download/driver.htm	Cardex kartlar için sürücü ve araçlar
Gainward Cardexpert	guillemot.com/support/supportf.php	Guillemot ekran kartları için anasayfa (+Hercules 3D-Tweaker)
Guillemot Hercules	leadtek.com.tw/old/EWinFastDL.htm	Leadtek ekran kartları için sürücüler, BIOS ve araçlar
Leadtek Winfast	msi.com.tw/support/driver/driver.htm	Sürücüler, araçlar, Jumper ayarları
MSI Starmaxx32		

CD ROM

3D Mark2001 harika grafik ve animasyonlarla yaptığımız ince ayar işlerinin işe yarayıp yaramadığını ve ekran kartınızın ne kadar stabil çalıştığını gösteriyor. Ücretli sürümde ek olarak resim kalitesinin ölçümü için bir test bulunuyor.

3D Files, ekran kartınız için sürücü veya ince ayar programları arıyorsanız girebileceğiniz en iyi sitelerden biri. Ayrıca buradan birçok 3D Engine yükleyip bir oyunun gelişimini kendiniz de izleyebilirsiniz.

Coolbits küçük bir registry hack'i sunuyor, bununla Nvidia chipsetli ekran kartlarında, orijinal sürücüler yüklü olsa bile GPU ve belleğin çalışma hızını kendiniz serbestçe seçebiliyorsunuz.

Nvidia'nın Detonator sürücülerini sıklıkla güncelleniyor ve çoğunlukla daha fazla 3D performansı ve Nvidia lisans alıcılarının orijinal sürücülerinden daha iyi hata düzeltmeler sağlıyor.

NoMacro ve **TV-Tool**, Nvidia chipsetli ekran kartınızla monitördeki görüntüyü televizyonunuza verdiğinizde ortaya çıkan siyah bantları ortadan kaldırıyor. Bu iki araç ayrıca Macrovision kopyalama korumasını da etkisiz kılabilir.

OCTools, Creative marka bir Nvidia chipsetli veya eski bir TNT chipsetli ekran kartınız varsa ilginizi çekebilir. Bu sitedeki overclocking araçları bu kartlar için özel olarak yazılmış.

Powerstrip en başarılı ekran kartı araçlarından biri ve çoğu ekran kartını sorunsuzca overclock edebiliyor: Basit ayar çubuklarıyla ekran kartının işlemci ve bellek hızını istediğiniz gibi değiştirebiliyorsunuz. Ayrıca Direct3D ve OpenGL oyunları için değişik gösterim ve hesaplama seçenekleri ayarlayabiliyorsunuz. Ekran çözünürlüğünü ve tazeleme hızını da her mod ve her kart için serbestçe seçebiliyorsunuz.

RadeonTweaker, ATI Radeon ekran kart sahipleri için en iyi ve nadir ince ayar araçlarından biri. Bununla ekran kartınızın hızını fps (frames per second) olarak oldukça artırmanız mümkün. Ayrıca Radeon'a has bazı özellikler, mesela HyperZ hesaplamaları, değiştirilebiliyor.

RageUnderground, ATI kartlar için en yeni Beta sürücülerinin yanında eski bir ATI ekran kartını bile biraz da olsa hızlandırabilen Rage 128 Tweaker'ı da sunuyor.

ReactorCritical "cesur yürek" kullanıcıların Web'deki ilk duraklarından biri. Zira burada düzenli aralıklarla ekran kartları için resmi olmayan beta sürücülerini bulabilirsiniz.

Rivastation birçok gerekli ince ayar programı ve ekran kartınız için güncel sürücüler sunuyor. Ayrıca benchmarklar, oyun demoları ve yamalar da burada bulunabiliyor.

TweakFiles görülmesi gereken, ekran kartınızı overclock edebileceğiniz araçların bir listesine sahip. Eski 3D hızlandırıcı ekran kartlarına sahip olanlar da burada kartları için bir araç bulabilirler.

TweakPC bazı ince ayar araçları yanında ekran kartınızı overclock etmek için kapsamlı bilgiler de sunuyor. Sistemini tüm bu performans artışları uğruna yakıp kül etmek istemeyenler burada daha iyi bir soğutma için de ipuçları bulabilirler.

TweakTown ayrıntılı açıklamalarla ekran kartlarının ve diğer PC bileşenlerinin doğru bir şekilde nasıl overclock edilebileceğini ve soğutulabileceğini gösteriyor. Ayrıca download edilmek üzere birçok araç da hazır bulunuyor. Bu uzun listenin arasında ayrıca fareniz için de bir ince ayar programı bulunuyor, yani biraz abartmışlar.

AppzStarter, kendi yazdığınız CD'ler üzerinde programların çalıştırılması için bir açılış menüsü oluşturabilmenizi sağlayan faydalı bir araç. Otomatik olarak başlatılması iyi olan CD'ler için oldukça pratik bir fonksiyon bu, mesela codec'in otomatik olarak kurulduğu ve küçük bir player yazılımının çalıştırıldığı DivX filmleri.

BlindRead bir CD'yi, dosya yapısını dikkate almadan, orijinaline sadık olarak birebir okumak için mükemmel bir araç, tıpkı CloneCD gibi. Aynı web sitesindeki Blindwrite ile birlikte bu şekilde kopya korumalı CD'ler için de birebir kopyalar almanız mümkün.

Brennmeister, çoğunluğu Almanca olan en yaygın veya en egzotik kayıt programları için bile güncellemeler ve patch'ler bulunduran çok ilginç sitelerden biri. Sitede ayrıca haberler ve CD yazıcı ve kayıt programı üreticileri ile ilgili haberler ve dedikodular bulunuyor.

CD-Bremse PC'nizde sessizlik sağlıyor: CD sürücünüz yüksek dönme hızlarında oyun oynama ve film izleme hevesinizi çıkardığı yüksek gürültülerle kursağınızda bırakıyorsa, bu araçla sürücünüzü yavaşlatmayı göze alarak daha sessiz çalışmasını sağlayabilirsiniz. Aynı zamanda DVD sürücülerde de çalışıyor (30. sayfadaki DVD araçları ve bilgilerine bakınız).

CDR Identifier, kaydedilebilir (recordable) CD'lerin paranıza değip değmediğini size gösteriyor. CD-R'in üreticisini ve Dye tipini tanıyabiliyor. Bu araç özellikle fabrikalarını sürekli olarak değiştiren tüm no-name dağıtıcıların CD-R'ları için faydalı.

CD Media World CD-R'lar, CD yazıcılar

CD-ROM'lar İçin İnce Ayarlar

	İnternet Adresi (www.)	Açıklama
Bilgi ve Araçlar		
AppzStarter	http://lars.blumberg.bei.t-online.de/main_en.htm	CD'de programlar için açılış menüleri oluşturuyor
BlindRead	blindwrite.com	Bir CD'yi sabitdiske simüle ediyor
Brennmeister	brennmeister.com	En yaygın kayıt programları için yamalar
CD-Bremse	cd-bremse.de	CD ve DVD sürücülerini yavaşlatarak çıkardıkları gürültüyü azaltıyor (Almanca)
CD Identifier	gum.de/it/download/english.htm	Bir CD-R'ın üreticisini ve Dye tipini okuyor
CD Media World	cdmediaworld.com	Kayıt programları için yamalar, CD-R kapasite listeleri, firmware bilgileri
CD-ROM-Page	cdrompage.com	Birçok araç ve açıklamalar (Almanca)
CDSpeed	cdspeed2000.com	CD sürücü benchmarkı
CD Vergleich	http://home.t-online.de/home/Joern.Fiebelkorn/	İki CD (kopya ve orijinal) arasındaki farkları analiz ediyor (Almanca)
CloneCD	elby.de	En iyi CD kayıt programlarından biri
Daemon Tools	daemon-tools.com	CD kopya korumasını emüle ediyor
ISO-Buster	ping.be/vcd	Tüm kayıt programlarının CD image'lerini birbirine dönüştürüyor
Offline-CD-Browser	http://hem.spray.se/anders.peterson/ocdb.html	CD içeriğini küçük (50 KB) image dosyalarına kaydediyor
Firmware ve Sürücüler: CD Yazıcı		
Aopen	http://210.63.73.14/tech/download/Optical/default.htm	Firmware ve sürücüler
Creative CD-RW Blaster	creative.com/cdrw	Firmware güncellemeleri
HP CD-Writer	hp.com/cposupport/de/products/hp_cd_products	Yazılım güncellemeleri ve sürücüler
LG	lgeservice.com/drivers.html	DOS ve Windows için sürücüler, ancak firmware yok
Philips	pcstuff.philips.com/storage	Teknik bilgiler, kitapçıklar, sürücüler
Plextor	plextor.be/English/technical/download2.html	Firmware güncellemeleri, araçlar ve sürücüler
Ricoh Europe	ricoh.co.jp/cd-r/e-e_europe/cgi/version.html	Firmware güncellemeleri
Sony	http://sony.storagesupport.com/cdrw/software_dwn.htm	Açıklamalar ve güncellemeler
Teac	teac.com/DSPD/support.html	Firmware güncellemeleri
Traxdata	traxdata.com/support/cd-r/drivers	Firmware güncellemeleri
Waitec	waitec.com/df-support/DRIVE.htm	Firmware güncellemeleri
Yamaha	http://66.39.25.183/firmware	Firmware güncellemeleri
Firmware ve Sürücüler: CD-ROM Sürücüler		
Afreedy	afreedy.com/tec-support.html	CD-ROM sürücüler
Asus	http://cgi.asus.com.tw/cgi-bin/dl.asp?filename=cdrom/cdspeed.exe http://cgi.asus.com.tw/cgi-bin/dl.asp?filename=cdrom/drv150.zip	Asus CD-ROM Speed Utility Asus sürücüler için CD-ROM sürücüsü
Aopen	aopen.com/scripts/ftplist.asp?pub/driver/cdrom/cd_drv	Tüm Aopen sürücüler için CD-ROM sürücüsü
Cyber Drive	cyberdrive.de/en/index.php	Firmware, sürücüler
LiteOn	liteonit.com.tw/Etech/Etech.htm	DOS ve Windows 3.x için CD-ROM sürücüler
Memorex	memorex.com/tech/cd/updates.html	Firmware ve sürücüler
Mitsumi	download.mitsumi.de/fixide158.exe	DOS için CD-ROM sürücüsü
Plextor	plextor.be/English/technical/download2.html	Firmware güncellemeleri ve araçlar
Teac	teac.com/DSPD/TechSupport/Drivers/atapicd.exe teac.com/DSPD/support.html	DOS için CD-ROM sürücüsü Firmware, sürücüler, araçlar

ve bunlarla ilgili araçlar konusunda webdeki en kapsamlı sitelerden biri. CD-R ve CD-RW'lerle ilgili listeler bir CD'ye son baytına kadar yazmak istediğinizde size çok değerli ve kesin bilgiler verebiliyor. Site yaygın tüm CD-R'ları ya üretici adına göre, ya da overburn potansiyelleri ile birlikte maksimum kapasitelerine göre listeliyor,

CD-ROM Page sürücü araçlarını ve teknolojik açıklamaları arıyor. Site çok iyi bakılıyor, günlük olarak donanım ve yazılımla ilgili haberlerle destekleniyor. Ek olarak çoğu CD/DVD sürücü ve CD yazıcı üreticisinin güncellen sayfaları bir link listesinde toplanmış.

CD Speed, CD ve DVD sürücüler için hız ölçümü yapan en önemli araçların toplu bir listesine sahip. Büyük bir listede ayrıca okurların disklerin veya müzik CD'lerinin okunmasında tespit ettikleri tüm ölçüm değerleri de veriliyor, bu sürücülerden almayı düşünenler için oldukça faydalı bir satın alma danışmanı bu.

CD Vergleich, bir müzik CD'sinin kopyasının orijinalinden farklı olup olmadığını analiz ediyor ve olası farklılıkları ve hataları size gösterebiliyor. Kontrolü orijinal CD'nin kendisi ve kopya için paralel olarak gerçekleştirebilirsiniz. Ya da CD'den grab ettiğiniz WAV'ları tek tek inceleyebilirsiniz.

Daemon Tools CD'ler için değişik kopyalama koruması yöntemlerini emüle ediyor ve böylece yedek kopyaların sorunsuz olarak çalışmalarını sağlıyor, bu kopyalarda yazılım tarafından sorulan kopya koruması bulunmasa bile. Sanal bir CD sürücü sayesinde sabitdisk üzerindeki yerel CD kopyalarında da bu yöntem çalışıyor.

ISO Buster, tüm bir CD'nin image dosyalarını convert etmek için en kapsamlı araçlardan biri. Böylece sisteminizde

kurulu olan yazma programıyla da bu dosyaları kullanıp CD kaydı yapabiliyorsunuz. ISO Buster en egzotik CD yapılarıyla bile başede biliyor.

Offline CD Browser, CD koleksiyonunuzdaki tek tek dosyaları arama zahmetinden sizi kurtarıyor: Bu program yardımıyla sabitdiskinizde küçük image dosyaları oluşturabilir ve bunları normal bir dizin gibi Windows Explorer'dan karıştırabilirsiniz.

DVD

CD-Bremse sükunet sağlıyor: Program film DVD'lerinde dönüş hızını tek hıza (single speed) düşürerek filmin ses efektlerinden başka birşeyin duyulmasını sağlıyor.

CDVDInfo, çok yeni bir freeware araç, DVD sürücünüzün sabit bir bölge koduna sahip olup olmadığını ve bu kodu, firmware bir bölgeyi nihai olarak seçene kadar, daha ne kadar değiştirme hakkınız olduğunu size söylüyor

DVD Digest forumu, DVD ile ilgili en büyük tartışma ve yardım gruplarından birisi. Bu forumlara katılan birçok profesyonel AVI'lerin Video CD'lere dönüştürülmesi için en iyi encoder ayarlarını açıklıyorlar, ayrıca ucuza DVD film sahibi olabiliyorsunuz, zira bu gruplarda film takası da yapılıyor. Yine diğer katılımcıların bölge kodunu kaldırmak için yükledikleri firmware'lerle ve en yeni donanımlarla ilgili tecrübelerini buradan öğrenebilirsiniz.

DVD FAQ, teknoloji fanatikleri için en iyi sitelerden biri. Burada DVD'lerin geçmişi ve çalışma şekli hakkında her türlü bilgiyi bulabiliyorsunuz. Ayrıca yazılabilir DVD konusunda ortaya çıkan standart karışıklıklarına cevaplar ve önemli tüm kavramların açıklama-

ları da burada yer alıyor.

DVD Genie: DVD kullanıcıları için vazgeçilmez araçlardan biri olan DVD Genie, bölge kodu problemlerinde size yardımcı oluyor. İşletim sistemi veya DVD player yazılımındaki kilidi gerekirse kaldırabiliyor. Normalde bu değiştirme işlemini sadece 5 defa yapabiliyorsunuz, ancak bu araçla kodu istediğiniz kadar çok değiştirme şansına sahipsiniz.

Daha fazlası da var: DVD Genie, sürücüye yerleştirilen DVD'nin bölge kodunu otomatik olarak tanıyacak ve player yazılımını buna göre ayarlayacak şekilde konfigüre edilebilir. Power DVD, WinDVD ve Cinemaster'ın gizli fonksiyonlarını optimize etmek konusunda da bu araç rakipsiz gibi.

DVD Info, DVD konsorsiyumunun resmi sitesi. Burada öncelikli olarak hangi yeni filmlerin yayınlandığını ve teknik açıklamalarla birlikte önemli kavramlarla ilgili bir sözlük bulabilirsiniz.

DVD Region Killer, CloneCD'nin üreticisinin geliştirdiği bir araç ve CloneCD gibi vazgeçilmez programlardan biri. Bu araçla Windows'un ve yazılım oynatıcıların bölge kodunu kırabilir ve tüm dünyadan filmleri problemsiz bir şekilde izleyebilirsiniz.

Firmware Page, DVD sürücünüz belli bir ülke koduna sabitlenmişse, girmeniz gereken doğru sitelerden biri. Neredeyse günlük güncellenmiş olarak bilinen tüm DVD sürücüler için burada hacklenmiş firmware sürümlerini bulabilirsiniz. Ancak dikkatli olmanızda fayda var: Onaylanmamış bir firmware yazılım yükleyerek cihazın garanti kapsamı dışında kalmasına neden olursunuz ve sürücünüzde onarılamayacak problemler oluşabilir. Bu sitede ayrıca hemen her DVD sürücü için resmi firmware sürümleri de bulabilirsiniz.

DVD'ler İçin İnce Ayarlar

	Internet Adresi (www.)	Açıklama
Bilgi ve Araçlar		
CD-Bremse	cd-bremse.de	CD ve DVD sürücülerini frenleyip gürültülerini azaltır
CDVDInfo	cdvdinfo.subnet.dk	Bir DVD sürücünün sabit bir bölge koduna sahip olup olmadığını denetler
DVD Digest	digital-digest.com/forum.html	Tecrübe paylaşımı için en iyi forumlardan biri
DVD FAQ	dvddemystified.com/dvdfaq.html	DVD'nin gelişimi ve teknolojisi ile ilgili en kapsamlı bilgi koleksiyonu
DVD Genie	inmatrix.com/files/dvdgenie_download.html	Bölge kodunu serbestçe değiştirmek ve DVD player yazılımını optimize etmek için araç
DVD Info	dvd-info.de	Sözlükle beraber DVD konsorsiyumunun resmi sitesi (Almanca)
DVD Region Killer	elby.de/RegionKiller/english/index.htm	Windows ve DVD playerların bölge kodu sorgusunu kaldırıyor
The Firmware Page	firmware.fr.st	En büyük DVD sürücü üreticilerinin modifiye edilmiş ve resmi firmware'leri
Firmware ve Sürücüler		
Acer	acercm.com/drivers/storage_drivers.html	Firmware güncellemeleri
Actima	actima.com.tw/download/dvddrv.zip	DOS sürücüler
Aopen	aopen.com/tech/download/Optical/default.htm	Firmware güncellemeleri ve DOS sürücüler
Delta	deltawww.com/products/cdrom.htm	Firmware güncellemeleri ve Flash Utility
Hitachi	hitachi-eu-bsd.com/html/driver_downloads.html#storageDrivers	DOS sürücüler ve bölge kodu ayarlama aracı
LG	lgservice.com/drivers.html	DOS sürücüler
LiteOn	liteonit.com.tw/Etech/Etech.htm	DOS sürücüler, CD-Test aracı
NEC	nec-monitors.com/NECDownloads.NSF/HauptNEC	Kitapçıklar ve DOS sürücüler
Panasonic	mke.panasonic.co.jp/en/download/download.htm	DOS ve Windows NT/2000 sürücüler
Pioneer	bsc.pioneer.co.jp/product-e/ibs/device_e/fset_dev_e.html	Firmware güncellemeleri ve RC Utilitiy
Samsung	samsungelectronics.com/support/odd/downloads/dn_5416_en.html	Firmware güncellemeleri
Toshiba	toshiba.com/taecdps/support/drivers.shtml	Firmware güncellemeleri ve DOS sürücüler

TV Kartı

avi2mpeg, AVI dosyalarını yer tasarrufu sağlayan MPEG formatına dönüştürebiliyor. Ek araç avi2vcd ise ayrıca video üzerinde sonradan düzenleme yapmanızı ve AVI dosyalarının doğrudan VideoCD formatına dönüştürülmesini sağlıyor. Küçük bir DOS programı olan wav2mp2 ile de VCD uyumlu MP2 dosyaları oluşturup, bunları MP3 CD'lerine alternatif olarak her VCD/DVD player'da dinleyebilirsiniz.

dTV, video kayıtlarınızın resim kalitesini artırıyor, zira çirkin tarak efektli her iki yarım TV ekranını, monitör için tertemiz tam ekran görüntüye dönüştürüyor, hem de gerçek zamanlı olarak. dTV Brooktree chipetli her TV kartı ile sorunsuz bir şekilde çalışabiliyor.

MoreTV, şifreli analog TV kanallarının şifresini çözebilen ilk TV kartı programıydı. Yazılım günümüzde oldukça geliştirildi ve düşük performanslı sistemlerde bile çok üst düzey kalitede şifre çözümlemesi yapabiliyor. Programı

normal yayınları daha kaliteli seyretmek için yasal bir şekilde kullanabilirsiniz.

NanoDVR, PC'nizde video recorder fonksiyonları sunuyor. Televizyon programlarını gerçek zamanlı (realtime) olarak MPEG 1 veya MPEG 2 formatında kaydedebiliyorsunuz. Buradaki bir güzellik de şu: Hauppauge kart üreticisi için bu capture aracının modifiye edilmiş almanca bir sürümünü www.hauppauge.de/nanodvr.htm adresinden ücretsiz olarak download edebilirsiniz.

Showshifter videoların kaydedilmesi ve oynatılması için evrensel bir araç. Yazılım tıpkı VirtualDub gibi televizyon programlarını sayısız parametreyle birlikte canlı olarak capture edebiliyor. Bu bağlamda yazılım ayrıca DVD dahil olmak üzere tüm MPEG formatlarını oynatabiliyor; gerekli codec'lerin Windows altında kurulu olması yeterli.

VirtualDub videoların kaydedilmesi ve düzenlenmesi için en başarılı freeware programlardan biri. Araç özellikle TV

Ekran kartınızın sürücüsü ile görüntüyü televizyona aktarmakta sorunlar yaşıyorsanız TV Tool gibi bir program kullanın.

kartlarının capture yazılımlarıyla karşılaştırıldığında çok daha konforlu bir kayıt sağlıyor, zira VirtualDub üzerinden alışılmadık formatları ve tüm Windows codec'lerini kullanabiliyorsunuz. Videonun uzunluğunu sadece sabitdiskin kapasitesi sınırlayabiliyor. VirtualDub ayrıca kaydettiğiniz dosyaları birçok sabitdiske dağıtıp daha sonra üzerinde çalışılmasını sağlıyor. ☑

SR-MS-MS / Ufuk Yamankılıçoğlu (uyaman@chip.com.tr)

TV Kartları İçin İnce Ayarlar

	İnternet Adresi (www.)	Açıklama
Bilgi ve Araçlar		
avi2mpeg / avi2vcd	mnsi.net/~jschlic1	AVI dosyalarını MPEG ve VCD formatına dönüştürmek için araçlar
dTV	http://deinterlace.sourceforge.net	TV ekranlarını gerçek zamanlı deinterlace etmek için araç
MoreTV	http://freetv.321host-it.com/files/MoreTV351.zip	Tüm TV yayınlarını izlemek ve şifre çözmek için TV programı
NanoDVR	nanocosmos.de	Gerçek zamanlı MPEG yakalama aracı
Showshifter	showshifter.com	Timeshifting'li tüm formatlar için capture aracı ve media player
VirtualDub	http://www.186.pair.com/vdub/index	AVI'lerin yakalanması ve düzenlenmesi için program
Sürücüler		
Anubis (Typhoon)	typhoonline.com/cgi-bin/plsearch.cgi?Language=E&g=002&r=drivers	Sürücü ve yazılım güncellemeleri
Askey	askey.com/html/driver.html#TV	Sürücü ve yazılım güncellemeleri
Hauppauge	hauppauge.com/html/free_sw.htm	Sürücü ve yazılım güncellemeleri
Knc-One	www.knc1.com/tr.html	Sürücü ve yazılım güncellemeleri
Pinnacle Systems	www.pinnaclesys.com/support	Sürücü ve yazılım güncellemeleri
Terratec	terratec.net/tthrow/drivers.htm	Sürücü ve yazılım güncellemeleri

İçindekiler

- 42 Donanım İnceleme
- 60 PC Upgrade
- 72 Intel Geliştiriciler Konferansı
- 76 Sessiz PC
- 86 BIOS Şifreleri
- 90 İnsanlaşan Robotlar
- 94 Donanım Kursu: TV Kartları ve WebCam
- 98 Test: TV Kartları
- 116 CHIP TOP 10

Dijital Kameralar için Docking Station

Digicam'ler İçin Liman

Dijital fotoğrafları yazdırmak veya e-posta ile göndermek karmaşık bir işlemdir. Üreticiler, Docking Station'lar sayesinde PC ile etkileşimi kolaylaştırmak istiyorlar.

Bir çok hobi fotoğrafçısı modern dijital kameralar yerine eski model küçük resim kameraları almayı tercih ediyorlar. Bunun nedeni daha ucuz olmaları değil kullanıcıların teknoloji korkusu. Merak etmeye gerek yok; elektronik resimleri digicamden sabit diske aktarmak, bir resim düzenleme programı ile düzeltmek ve en iyi şekilde yazdırmak veya e-posta ile internetten göndermek için çok az bir bilgi yeterli.

Dijital kamera üreticileri bu zayıf durumun farkına vardılar ve tepki gösterdiler: Docking stationlar kırmızı bir kullanım düğmesi olan yeni denetim konsolları, dijital resimlerin alınmasını kolaylaştırıyor. Bilgisayarla çok az ilişkisi olan fotoğrafçılar bu sayede tek bir düğme yardımıyla dijital fotoğraflarla rahatlıkla çalışabilirler.

Yeni yöntem öncü bir sistem: Easy Share

Kodak, Easy Share sistemi ile bu yeni yöntemin öncülerinden. Bu, üç bileşenden oluşuyor: 2 Megapixel çözünürlüğe sahip kendi dijital kamerası (DX3500 veya DX3600 Zoom), Docking Station ve resim düzenleme ve veri transfer programlarının bulunduğu bir

Basit Aktarım: Kırmızı düğmeye basmak yeterli, geri kalan işlemleri Windows uygulamaları yerine getirir.

CD Rom. Resimlerin Digicam'den USB vasıtasıyla PC'ye aktarılabilmesi için kamera Docking Station'a yerleştirilmeli ve kırmızı düğmeye basılmalıdır. Resim yazılımı otomatik olarak çalışır ve bütün resimleri önizleme şeklinde ekrana getirir. Resimler klasörler içerisinde tarih, konu ve isimlerine göre açıkça sıralanabilirler.

Bir fare tıklaması ile resimleri düzenleyebilir, yazdırabilir veya e-posta ile gönderebilirsiniz. Eğer fotoğraf yazıcınız yoksa re-

simleri internet üzerinden Kodak resim baskı servisine gönderebilirsiniz.

Fuji Film'den paylaşım sistemi: Docking Station

Fuji Film de kullanım rahatlığını yükseltmek ve kullanım alanını video konferanslar için web kamerası olarak genişletmek üzere Fine Pix ailesindeki dijital kameralarla beraber bir de Docking Station sunuyor. Olympus da bu tür bir sistemi piyasaya sunmaya hazırlanıyor.

DVD Sürücünüz Var mı?

Gereksiz: Kullanıcıların yarısına yakını henüz bir DVD sürücüsüne ihtiyaç duymuyor ve önümüzdeki 6 ay içinde de durum değişmeyecek.

Kaynak: www.chip.com.tr

In & out

MP3 CD Player

700 MB boyutunda CD dolusu MP3 dinlemek, üstelik çalıcısına ucuz fiyatla sahip olabilmek tüketicileri MP3 CD playerlara yönlendiriyor.

MP3 Player

32/64 MB boyutlu dahili hafızasının küçüklüğüne rağmen yüksek fiyatları "konvansiyonel" MP3 playerleri gözden düşürdü.

IBM Çok Gerdi

Gergin Silikonlar Hız Yapacak

IBM, geliştirdiği 'gerilmiş silikon' teknolojisi ile transistörleri küçültmeye gerek kalmadan, işlemcilerin hızlarını yüzde 35 oranında artırabileceğini ve güç tasarrufu sağlayabileceğini duyurdu. Silikonları 'germek' için 'kusursuz' bir yol bulunduğunu açıklayan IBM, bu sayede elektronların transistörler arasındaki akışının da hızlandığını belirtti. Silikon, birbirine uzak atomların yer aldığı bir tabakanın üstüne yerleştirildiğinde, silikondaki atomlar, alttaki atomlarla birlikte dizilmeye çalışıyor. Bu da silikonun gerilmesini sağlıyor.

Asfalt yolda hız yapmak, çakıl yoldan daha kolaydır

IBM'e göre elektronlar gerilmiş silikonda çok daha az dirençle karşılaştığı için yüzde 70 oranında daha hızlı hareket edebiliyor. Bu da transistörlerin boyutunu

küçültmeye gerek kalmadan işlemcinin performansının yüzde 35 oranında artmasını sağlıyor.

2003 için planlanan yeni mik-

roişlemciler için IBM yetkilileri, "Bu bizi endüstrinin 2-3 yıl önüne geçirecek" dedi. Ayrıca güç tasarrufu da sağlayan yeni yöntem sayesinde diğer tüm özellikler aynı kalsa bile, 1 GHz'lik bir işlemcinin 1.3 GHz'lik performans göstereceği benzetmesi yapıyor. Yarıiletken endüstrisi işlemci hızlarını artırmak için geleneksel

olarak transistör boyutlarını küçültme yöntemini kullanıyor. Mikroişlemcilerde kullanılan transistörler küçüldükçe, sayıları

da artıyor. Yeni yöntemde, transistör boyutuyla oynanmadığı halde, elektronlar aynı mesafeyi daha az dirençle karşılaşılarak alabiliyor. Transistör boyutlarının da küçülmesiyle mikroişlemcilerdeki performans artışının çok daha fazla olması bekleniyor.

Bilgi için: www.ibm.com

OLED:

Yeni Görüntü Teknolojisi

LCD ve Plasma ekranlardan sonra görüntü teknolojilerinde yeni bir dönüm noktasına gelindi. OLED olarak kısaltılan teknolojinin özelliği kendi kendine parla-

ma özelliğine sahip organik bir madde kullanması. Ekranın arka panelinin aydınlatılması için kullanılan ışığı ortadan kaldıran bu yöntem sayesinde az enerji harcayan, daha ince ekranlar üretilebilecek.

Organic light-emitting diode (OLED) teknolojisi, California'da düzenlenen Society for Informa-

tion Display konferansında büyük yankı buldu. Sektörün önde gelenleri, OLED teknolojisinin ekran pazarının yeni gözdesi olacağına inanıyor. Ancak bu yeni teknolojiyi kullanıma sokmak için acele etmek istemeyen üreticiler, önce küçük ekranlarla piyasaya girmeyi tercih ediyor. OLED ekranlarının hedefi taşınabilir bilgisayarlarda LCD'lerin yerini almak, ancak yeni teknoloji ilk olarak cep telefonu ve avuçiçi bilgisayarlarda kullanılarak test edilecek.

Etli, kanlı yaşayan organik ekranlar geliyor

OLED'lerde kullanılan organik madde, üzerinden elektrik akımı geçtiği zaman kendiliğinden parlıyor. Üreticiler, arka plan ışığını ortadan kaldıran bu yöntemin, LCD ve flat-panel ekranların yerini alabileceğini düşünüyor. Uzun vadede, OLED'Lerin daha ucuz, daha parlak, daha ince olacağı ve LCD'lere göre daha kaliteli görüntü sunacağı söyleniyor. OLED'lerin üretim tekniği daha basit bu sebeple maliyeti LCD'lere göre en az yüzde 20 daha düşük olacak.

Cep'ler Hızlanacak On Kat Hızlı Mikroişlemci

Japonya merkezli Omron firması cep telefonları için mevcut işlemcilerden on kat daha hızlı ve kablosuz bir mikro işlemci geliştirdiğini açıkladı.

3. nesil cep telefonlarında kullanılmak üzere geliştirilen yeni çip, özellikle Java programlama diline göre tasarlanmıştır. Çip internetten küçük Java programlarını bugünkü servislerden 40 kat daha hızlı indirebiliyor. Omron'un hedefi yeni işlemciden iki yıl içinde on milyon adet satmak.

Omron, bu satışlardan 16.7 milyon dolar bekliyor. Sun Microsystems'in çok yönlü Java programlama dili ise farklı platformlarda çalışabiliyor. Java, cep telefonlarında da oyun ve gerçek zamanlı borsa verileri başta olmak üzere küçük programlar hazırlamak için kullanılıyor. Omron'un mikroişlemcilerinin destekleyeceği üçüncü nesil telefonlar da java uygulamaları açısından sengin bir içeriğe sahip olacaklar.

Bilgi için: www.omron.com

Avuçisinde Bluetooth Palm'ın, Bluetooth Kartı Piyasada

Avuçici bilgisayar üreticisi Palm, ürünlerinin birbirleriyle kablosuz iletişim kurmasını sağlayan Bluetooth kartını piyasaya tanıttı. Yeni kart sayesinde Palm'ın avuçici cihazları birbirleriyle ve civardaki diğer Bluetooth uyumlu cihazlarla kablosuz iletişim kurabilecek. İnsanların Bluetooth konusunda bir lider beklentisi içinde olduğunu söyleyen Palm yetkilileri bu liderliğe aday olduklarını söylüyor. 150 dolardan daha düşük bir fiyatla satılması beklenen Bluetooth kartı, Palm'ın yakın zamanda çıkardığı m500 ve m505 model PDA'lerinin genişleme slotuna takılabiliyor. Ancak yeni kablosuz kart, sonbahardan önce piyasaya sürülmeyecek. Kısa radyo dalgalarını kullanarak cihazların birbirleriyle kablosuz iletişim kurmasını sağlayan Bluetooth teknolojisi, bütün beklentilere rağmen yaygınlaşmıyor. Bunun en büyük nedeni yeteri kadar Bluetooth ürününün piyasaya çıkmamış olması. Palm bu konuda lider olma iddiasında.

Bilgi için: www.palm.com

Rambuslu mu İstersiniz? P4 Yongaları 'Rambus'suz

Intel, Pentium 4 işlemcileri için alternatif yonga seti geliştirdi. Halen tüm Pentium 4'lerde kullanılan Rambus bellek çipleri hızlı olmasına rağmen fiyat açısından üreticilerin ve tüketicilerin tepkisini çekiyordu. Intel'in duyurduğu yeni 845 Pentium 4 yonga seti, 133 MHz ile çalışan DRAM (dynamic random access memory) çiplerini destekleyecek. Şu anda Pentium 4'lerde Rambus'un bellek teknolojisi kullanılıyor.

Bilgi için: www.intel.com

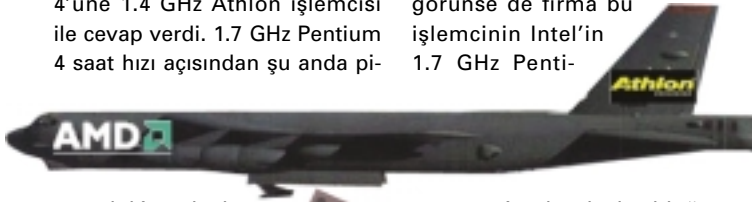

1.4 GHz Athlon

AMD Intel'i Bombalamaya Kararlı

AMD, Intel'in 1.7 GHz Pentium 4'üne 1.4 GHz Athlon işlemcisi ile cevap verdi. 1.7 GHz Pentium 4 saat hızı açısından şu anda pi-

hız yarışında geriye düşmüş gibi görünse de firma bu işlemcinin Intel'in 1.7 GHz Penti-

yasadaki en hızlı işlemci olmasına rağmen, AMD, yeni işlemcisinin bir çok uygulamada Pentium 4'ten daha iyi performans gösterdiğini öne sürüyor. Ayrıca AMD, yeni Athlon'la birlikte ucuz PC pazarı için de 950 MHz'lik bir Duron çıkarak, Intel'in satışlarını ucuz fiyatlarla baltalama stratejisine devam ediyor. AMD 1.4 GHz Athlon'un fiyatını 253, 950 MHz Duron'un fiyatını ise 122 dolar olarak belirledi. AMD 1.4 GHz'lik Athlon ile Intel'e karşı giriştiği

um'undan hızlı olduğunu savunuyor.

Intel, geçen ay piyasadaki en hızlı masaüstü işlemci olan 1.7 GHz Pentium 4'ü çıkarmıştı. AMD yetkilileri aradaki saat hızı farkına rağmen Athlon işlemcilerinin bir çok uygulamada Pentium 4'lerden daha hızlı olduğunu söylüyor. Intel ise aksi görüşte. Kimin doğru söylediğine ise test merkezlerindeki editörler karar verecek gibi görünüyor.

Bilgi için: www.amd.com

Telekulakların Sonu mu?

Cep Konuşmaları Şifrelenecek

Ülkemizde kanunsuz telefon dinleme olayları sık sık gündeme gelirken mobil telefon üreticileri, müşterilerini meraklı kulaklardan korumak için önlemler alıyorlar. Bunlardan biri de TopSec isimli telefon. Telefon konuşmaları şifreleyerek karşı tarafa gönderiyor. Aslında Siemens'in S35i modeline kriptoloji çipi eklenmesiyle oluşturulan ve TopSec adı verilen ci-

hazı pazarlayan Rohde&Schwarz şirketi, cihazın 1,024-bit asimetrik ve 128-bit simetrik şifreleme yaptığını ifade ediyor. Numarayı çevirdikten sonra, üzerinde 'crypto' yazan tuşa basmak yeterli. Karşı tarafta da TopSec cep telefonu ya da aynı firmanın ELCRODAT 6-2 ISDN telefonu bulunması gerekli.

Bilgi için: www.siemens.com

Palm GSM

Bilgisayar ve Telefon Aynı Cepte

Avuç içi bilgisayar üreticisi Palm ürettiği cep bilgisayarlarının artık, cep telefonu olarak da kullanılabilirliğini açıkladı.

Palm avuç içi bilgisayarının aynı zamanda GSM 900/1800 cep telefonu olarak kullanılmasına olanak sağlayan cep telefonu modüllerini tanıttı. Türkiye'de de yaz aylarında satışa sunulacak aparatlar ile Palm bilgisayarlar aynı zamanda cep telefonu olarak kullanılabilir.

Palm avuç içi bilgisayarı kullanıcıları, sahibi bulundukları SIM kartlarını Palm için özel üretilen cep telefonu modülüne takarak aynı zamanda 10.000 adet telefon

numara hafızalı modern bir cep telefonuna da sahip olabilecekler. Cep telefonu modülü ile Palm avuç içi bilgisayarı birleştirildiğinde, yeni cihaz normal bir cep telefonu gibi kullanılabilirken, üzerindeki modem sayesinde, ayrı bir bağlantı gereksizdir. İnternet'ten yararlanma olanakları da sağlayacak.

IBM'den Süper Bilgisayar

Dünyanın En Güçlü Bilgisayarı

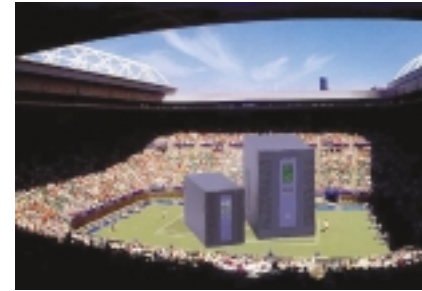
IBM dünyanın en güçlü bilgisayarı olacak "Blue Gene" isimli bir prototip üzerinde çalıştığını duyurdu. Genetik teknolojisi alanında çalışan araştırmacıların ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanan Blue Gene, dünyanın en hızlı bilgisayar rekorunu elinde bulunduran ASCI White'dan 100 kat daha güçlü olacak. Dev makine tamamlandığında bir tenis kortunu kaplayacak büyüklüğe sahip olması bekleniyor. 'Blue Gene' adı verilen bilgisayar, şu anda dünyanın en güçlü bilgisayarı olan ASCI White'dan 100 kat daha güçlü.

Tıp bilimi ve Gen teknolojisi hızla doymuyor

Genetik kod araştırmalarının başlamasıyla birlikte biyoteknoloji endüstrisi çok fazla bilgisayar verisi üretmeye başlamıştı. Biyoteknoloji endüstrisi, hastalıkların nedenini ve muhtemel tedavi yöntemini bulmak için tüm genetik bilgileri analiz etmek ve işlemek zorunda ve bu çok fazla bilgisayar gücü gerektirdiği için daha güçlü ve hızlı makineler üretilmesi için çalışılıyor.

ASCI White adlı bilgisayarı şu anda dünyanın en güçlü süper bilgisayarı. ASCI White saniyede 12 trilyon hesaplama yapabiliyor. Süper bilgisayar alanında önde giden IBM, dünyadaki 500 süper bilgisayarın 215'ini tek başına üretmiş bulunuyor. Ancak bu ka-

dar güçlü bir makine olan ASCI White bile biyoteknoloji endüstrisinin ihtiyaçları karşısında pes etmiş durumda. Son aylarda bilimadamlarının internetteki atıl bilgisayar sistemlerini kullanmaya yönelik kanser araştırmalarının hesaplamalarını yapan ekran koruyucuları gibi projeler de yeni bir bilgisayara ihtiyaç duyulduğunu ortaya koymuştu.

Özellikle proteinler ve bunların davranış şekilleri konusunda yoğun araştırmalar yapılırken, genlerin aksine vücudun her bir parçasının nasıl işleyeceğini belirleyen ve sayıları 10 binleri bulan proteinlerin milyonlarca muhtel reaksiyon gösterebilmesi araştırmacıları kara kara düşündürürken üretildiklerinde hayranlık uyandıran dev bilgisayarları da teker teker çaresiz bırakıyor. Proteinleri gözetlemek ve analiz etmek için bu permütasyonları hızlı ve etkin bir şekilde işleyecek makinelere ihtiyaç var.

Bilgi için: www.ibm.com

VIDICODE CR2900

Hitachi'den Yeni Harddisk

Mobil bilgisayarlarda kullanılan disk sürücülerinde yüksek performans, geniş kapasite ve güvenilirlik beklentisi teknolojinin her alanında kendini göstermeye başladı. Kameralar, PDA'lar ve ses ekipmanı gibi uygulamalar hard disk sürücüsünü merkezi bir depolama kaynağı haline getirdi.

Hitachi'nin tanıttığı, 12. kuşak DK23C ailesinin 2.5"lik hard disk sürücüsü (HDD). DK23C serisinin, her sabit disk plakasına 15GB'lık veri depolamayı sağlayan 25Gb/sn'lik bir alan yoğunluğu

var. Bu seride 7.5GB, 15GB ve 30GB kapasitelerinde üç çeşit ürün bulunuyor. Hitachi 2.5" hard disk sürücüsü ürün portfolyosunda 6 GB'den 30GB formatlı kapasiteye kadar değişen altı çeşit ürün bulunuyor. Hitachi her türlü dijital uygulama için kapasiteli depolama çözümlerinin önemini teşhis etmiş ve DK23AA portfolyosundaki her diskin kayıt yoğunluğunu %70 arttırmıştır -10 Gbit/in'den 17.2 Gbit/in'e.

Bilgi için: www.hitachi.com

Sony VAIO PCV-LX1

Sony'den İlk Masaüstü PC

Notebook'lar için VAIO konsepti Sony'i kendi ilk masaüstü bilgisayara taşıdı. Tasarımının haricinde multimedya donanımları da göz kamaştırıcı.

Özellikle Internet teknolojilerine ve elektronik hizmetlerin yaygınlaştırılmasına yönelik

septini devam ettiriyor. VAIO (Video Audio Integrated Operation), ses ve video bileşenleri ile bilgisayar dünyasının yakınlaşması anlamına da geliyor.

İlk masaüstü VAIO sistemi SIS630 chipsetli bir anakart üzerindeki 1 GHz Pentium işlemci, 128 MByte RAM, bir tane 60 Gbyte'lık sabit disk, bir CD Writer DVD Combo-Drive ve 56 K'lık bir modemle donatılmış. Görüntü, grafik hafızanın ana hafıza ile paylaşarak kullanıldığı bir Onboard Controller üzerinden 15 inçlik bir DVI TFT ekrana gönderiliyor. Klavyedeki kapanabilen bilek desteği hoş olmasına rağmen güven hissi uyandırmıyor.

Bağlantı zenginliği ise Sony

VAIO PCV-LX1'in bir üst basamağa çıkarıyor: 10/100 Mbit Ethernet bağlantısı, 2x FireWire, 4x USB, Audio In/Out, TYp II PC Card ve Memory Stick genişleme olanaklarını çoğaltıyor.

Sony VAIO PCV-LX1: Sony'nin ilk masaüstü göz ağırsı

Sony'nin bu ilk masaüstü bilgisayarı, özellikleri göz önüne alındığında ne oyun ne de ofis kullanımı için olduğu tam olarak söylenemez. Beraber sunulan yazılımlar arasında ise DV tasarımı ve video düzenleme için Sony programları, DVD oynatıcılar, resim ve müzik düzenleme, Adobe Premiere (LE), Photoshop (LE), Live-Motion, Adaptec Easy CD Creator ve ek uygulamalar bulunuyor.

Bilgi için: sony.com

Kısa Kısa

Çok Yönlü DVD Yazıcı

Panasonic LF-D311 DVD yazıcı 4.7 GByte'a kadar DVD-R disklerine ve 9.4 GByte'a DVD RAM ortamlarına yazabiliyor. DVD ROM sürücüler ve Video oynatıcılar hazırlanan bu DVD-R disklerini okuyabilirler. Bilgi için: www.panasonic.com

1.7 GHz'lık Pentium 4

Beklenenin aksine Intel'in yeni işlemcisi büro ve grafik uygulamalarında gözle görülür bir performans artışı sağlamıyor. Rakibi AMD'nin düşük performans suçlamalarını haklı çıkarıncasına Office uygulamalarında çok az iyileştirme gösteren Intel'in yeni mikroçipi sadece video düzenlemelerinde ve 3D bilgisayar oyunlarında kendini gösteriyor. Bilgi için: www.intel.com

X Mimarisi

Toshiba'dan Yeni Tasarım

Toshiba, yeni bir mikroişlemci mimarisi geliştirdiğini açıkladı. X Mimarisi adı verilen yeni tasarımı dahili bağlantıların 90 derecelik açı yerine, çapraz olarak birleştirildiği açıklandı. Böylece performans artarken, çip boyutu ve maliyeti de düşecek. Simplex Solutions ile birlikte geliştirilen yeni mimari, 'iki nokta arasındaki en

kısa yol, düz bir çizgidir' mantığından yola çıkılarak hazırlanmış. X Architecture isimli tasarım, işlemcilerin boyutunu ve maliyetini % 30, enerji tüketimini de % 20 oranında azaltacak. Çip performansındaki artışın ise yüzde 10 dolaylarında olması bekleniyor.

Bilgi için: www.toshiba.com

Java ve GSM

Cep'le Robot Kumandası

Motorola, yeni geliştirdiği bir Java uygulaması sayesinde, küçük bir robotu cep telefonu ile kumanda etmenin mümkün hale geldiğini açıkladı. Şirket yetkilileri bu uygulamayı geliştirmekteki amaçlarının Java ile mobil telefonlarda neler yapabileceğini göstermek olduğunu ifade etti. Mobil telefon üreticisinin Flashline adlı yazılım şirketi ile geliştirdiği yeni uygulama Java 2 Platformu'nun fonksiyonelliğini göstermek üzere tasarlanmıştır. Bu uygulama sayesinde Lego'nun Mindstorms robotu, Motorola i50sx cep telefonu ile yönetilebiliyor. Robot bu telefondan gelen komutlarla dans edip, alkış tutuyor. Komutlar robota, internet üzerinden iletiliyor. Motorola bu adımı, Java yazılımının cep telefonlarında kullanım potansiyelinin bir kanıtı olarak yorumluyor. Mobil endüstri uzmanları Sun Microsystem'in Java programlama dilinin, gelecekte kablosuz cihazlarda büyük bir rol oynayacağına inanıyor.

Bilgi için: www.motorola.com

Işık Koruma Faktörü 200

Yedeklerini düzenli olarak CD-Romlara kaydedenler daha güvenli kayıt ortamları kullanmalı. Mitsui, yeni disk tipi Golden Dye 16x'in 200 gün direkt güneş ışığında kaldığında hiçbir zarar görmediğini açıkladı. Bu diskin kayıt yüzeyinde UV koruması haricinde başka avantajlarda sunan Phtalocyanin kullanılmış: Phtalocyanin, lazer etkisi altında Azo veya Cyanin gibi diğer tabakalara kıyasla daha kolay ayrışıyor. Böylece lazer enerjisi gereksinimindeki düşme ile yazıcının daha tasarruflu kullanılmasını sağlar. Mitsui, kaydedilen veriler için yaklaşık 100 yıllık bir garanti veriyor.

Bilgi için: www.mitsui.com

PS2 için Force Feedback

Logitech Play Station 2 için hissedilebilir geri tepmeli bir direksiyon sistemi geliştirdi. Bundan sonra PC versiyonu hazırlanacak. En çok satılan Play Station yarış oyunlarından "Gran Turismo 3" de ürün ile beraber sunuluyor. Direksiyon paketi lastik kaplamalı tutamakları, vites kolu ve programlanabilen düğmelerle ve yer parçası olarak da pedallarla donatılmış. Bilgi için: www.logitech.com

HP Jornada

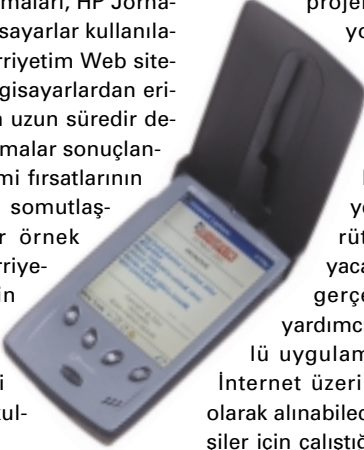
Mobil Haber Servisleri Geliyor

Çok yakın bir zamanda hayata geçecek olan Mobil Hürriyetim'in test çalışmaları, HP Jornada avuçiçi bilgisayarlar kullanılarak yapıldı. Hürriyetim Web sitesine avuçiçi bilgisayarlardan erişim konusunda uzun süredir devam eden çalışmalar sonuçlandı. Yeni ekonomi fırsatlarının günlük hayatta somutlaşmasına iyi bir örnek olan Mobil Hürriyetim projesinin test çalışmaları için HP Jornada avuçiçi bilgisayarları kullanıldı.

Özellikle Internet teknolojilerine ve elektronik hizmetlerin yaygınlaştırılmasına yönelik

yatırımlar yapan HP, yeni ekonomiyle yakından bağlantılı bu tip projelere destek veriyor. Firma, "e-services" vizyonu kapsamında, insanların günlük hayatlarında bulundukları her yerden işlerini yürütmelerini sağlayacak çeşitli işlemler gerçekleştirmelerine yardımcı oluyor. Her türlü uygulama ve iş akışının İnternet üzerinden bir hizmet olarak alınabileceği ve Web'in kişiler için çalıştığı bir ortam oluşturmaya hedefliyor.

Bilgi için: www.hp.com

İçindekiler

DONANIM İNCELEME

- 42 D-Link DSL-300 ADSL Modem
Creative Video Blaster
- 43 Quicknet Internet Phone Jack
- 44 Napa DAV315
HP OfficeJet V 40
- 46 D-Link DFM-560IS+
AMI HyperDisk100
- 48 Creative SoundWorks Slim500
Sanrupid SR-1800
- 50 HP Vectra VL800
Exper L8400
- 52 Azza 815EP+
Iwill DVD266-R
- 54 Biostar M6VLB
Azza KT3ABX

DONANIM TESTİ

- 56 Gigabyte GeForce GV-GF3000
- 58 Lite-On LTD-163
Lite-On 16/10/40X CD-RW

ADSL Modem: D-Link DSL-300

İnternete Bağlanmanın En İyi Yolu

ADSL nihayet ülkemizde. "Aylık 30 milyon TL. karşılığında sınırsız 128/32Kbit'lik bağlantı" kulağa hoş geliyor doğrusu. Hele hele son zamlardan sonra 0800'lü hatlar cazibesini iyice kaybedince. Eğer günde ortalama en az 2 saat internete bağlanıyorsanız ADSL bağlantı, ekonomik açıdan size daha cazip gelecektir. Tabii fiyat bir yana 56K modemlerle elde edeceğiniz hızın iki katına ulaşmanız da cabası. ADSL ayrıca kablo ile internet bağlantısına bir alternatif olarak da göze çarpıyor. Test merkezimize ilk ulaşan ADSL modem, D-Link DSL-300 oldu. Harici bir modem olan ürün, seri port'u kullanıyor. Modemin kurulumu çok kolay. Modemin konfigürasyon programıyla ADSL bağlantısı için gerekli VCI ve VPI sayılarını, kullanıcı adı ve şifresi gibi

D-Link DSL-300 alıştığımız modemlerden biraz daha büyük, fakat zarif sayılabilecek çizgilere sahip.

bilgileri girdikten sonra bağlantı gerçekleşiyor. Ülkemizde mevcut altyapının mimarı olan Alcatel chipset'e sahip olan modem, 8Mb/640Kb ve 1.5Mb/512Kb hızlarına çıkabiliyor. 249 \$+KDV'lik fiyatıyla ürün pek uygun fiyatlı sayılmaz. Fakat ürünün ithalatçısı EMPA yetkilileri, bu ay içinde dahili ADSL modemin fiyatının yaklaşık 159\$+KDV olacağını belirttiler. ADSL modem her ne kadar fiyat olarak yüksekse de uzun vadede klasik 56K modemlerden çok daha avantajlı.

CHIP'in yorumu

D-Link DSL-300 yeni bir ürün. Konfigürasyon programı sayesinde kolayca firmware güncellemesi yapmak mümkün. ADSL bağlantısının avantajları ortada.

Eğer internet hayatınızda önemli bir yere sahipse ve bulunduğunuz bölgede ADSL hizmeti veriliyorsa ADSL ve dolayısıyla DSL-300 kesinlikle dikkate almanız gereken bir seçenek.

Bilgi için: Empa
www.empa.com.tr
Faks: (212) 598 53 53
Fiyatı: 249 \$ + KDV
www.dlink.com

- + Yüksek bağlantı hızı
- Yüksek fiyat

NASIL TEST ETTİK

Donanım İnceleme

Donanım İnceleme bölümünde piyasaya yeni giren veya çarpıcı bir özelliği olan ürünleri inceleyip onlar hakkında genel bir yazı yazıyoruz.

Bu bölümdeki incelemeler kendi değerlerini alıyorlar ve CHIP TOP 10 testleriyle bir ilgileri yok:

Donanım Testi

Donanım İnceleme bölümünün aksine bu bölümde cihazlar daha önce belirlediğimiz testlere tabi tutularak puanlandırılıyor. Elde ettiğimiz puanlar CHIP TOP 10 bölümünü etkiliyor ve bir önceki ayın CHIP TOP 10 tabloları ile karşılaştırılıyor. Değerlendirme 10 puan üzerinden yapılıyor.

Movie Maker: Creative Video Blaster

VCD Yapmak Artık Çok Kolay

Video kameranızla çektiğiniz görüntüleri bilgisayarınıza aktarmayı mutlaka düşünmüşsünüzdür. Peki ya bu görüntüleri bir de DVD ya da VCD player'ınızda izleyebilirsiniz... ne hoş olurdu değil mi? Eğer video capture kartı ve CD yazıcınız varsa kendi VCD'nizi hazırlayabilirsiniz. Sorun şu ki, VCD hazırlama süreci sırasında yapmanız gereken bazı ayarlamalar bu işlemi gözünüzde büyütebilir. Yeni Creative Video Blaster'la, VCD hazırlama işlemi olabildiğince kolay. Harici bir cihaz olan Video Blaster oldukça şık bir görünüme sahip. Ürün S-Video ve kompozit arabirimlerini destekliyor. Bu iki arabirimden birini seçerek gerekli kablo bağlantılarını yaptıktan sonra VCD hazırlamak için yapmanız gereken tek şey, programı çalıştırmak ve cihazla gelen

programda tek bir tuşa basmak. Böylece tek bir tuşla hem VCD formatında video görüntüsü yapılabiliyorsunuz hem de program otomatik olarak yakalama işlemi bittikten sonra

Creative Video Blaster, USB arabirimini kullanan, kullanımı çok kolay ve şık görümlü bir cihaz.

bunu CD'ye yazıyor. VCD hazırlama işlemi herhalde bundan daha kolay olamazdı.

CHIP'in yorumu

Ev kullanıcıları için düşünülmüş oldukça pratik ve başarılı bir cihaz olan Video Blaster ile kolayca kendi VCD'lerinizi hazırlayabilir, programla gelen Ulead Video Studio4 programıyla bu görüntüler üzerinde oynama yapabilirsiniz.

Bilgi için: Empa / Multimedya
www.empa.com.tr
www.empa.com.tr,
Tel: (212) 212 98 50
Fiyatı: Firmayı arayınız
www.creative.com

- + Kolay kullanım
- Yüksek çözünürlüklere çekmiyor

Internet Telefonu: Quicknet Internet Phone Jack

Telefon Görüşmelerinizin Maliyetini Düşürün

Ülkemize yeni gelen ve Mikrobeta tarafından pazara sunulan Quicknet'in Internet Phone Jack ürünü ile internet üzerinden yurt dışını arayabilir, çok düşük bir ücret karşılığında sevdiğinizle konuşabilirsiniz.

Yurt dışında akrabası veya arkadaşları olan kişiler için kuşkusuz en kötü an telefon faturasının geldiği gündür. Telefon görüşmelerinin çok pahalıya mal olması bu konuda çalışan birçok firmayı bir şeyler yapmaya zorladı ve internet kullanımının yaygınlaşmasıyla birlikte de çeşitli çözümler üretilmeye başlandı.

Bu çözümlerin en uygun olanı Voice Over Ip denilen telefon görüşmesi. Bu teknik sayesinde, internete bağlı iken, çeşitli web sitelerden ücretsiz olarak indirebileceğiniz yazılımlar yardımı ile özellikle yurt dışında olan dostlarınızla çok düşük bir ücret karşılığında konuşabiliyorsunuz! İlk başlarda bu hizmet ücretsizdi ve sadece Amerika ve Kanada için geçerli idi. Ama bu servisin çok tutulmasından dolayı bedava olarak başlayan uygulama zamanla paralı hale geldi.

Yine de ödeyeceğiniz rakam normal telefon görüşmelerinde ödeyeceğiniz rakamlarla kıyaslandığında çok komik kalıyor. Bu işin yazılım kısmı. Quicknet firması aynı işlemi donanımsal olarak gerçekleştiren farklı bir cihaz ile kullanıcının karşısına çıkmayı başardı. PCI arabirimini kullanan Quicknet Internet Phone Jack, internet üzerinden telefon görüşmelerini sağlayan bir kart. Yani bu kart ile PC'den PC'ye, PC'den telefona, telefonda PC'ye veya web'den telefona aramalar yapabilirsiniz.

Internet Phone Jack'in Özellikleri

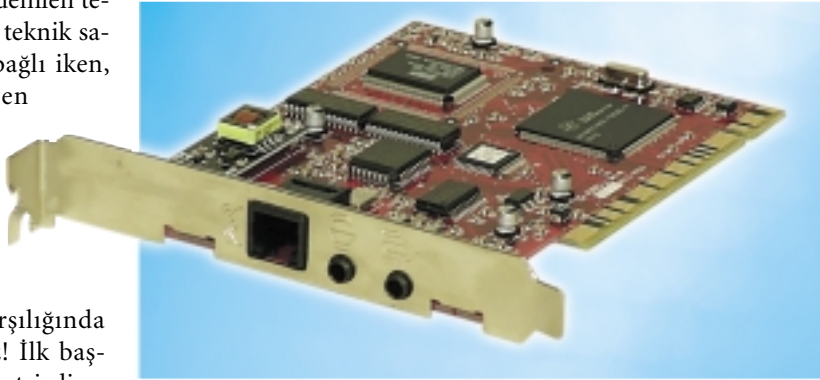
Microsoft Netmeeting, VocalTec Internet Phone, IDT

Net2Phone gibi programlarla tam uyumlu olan Phone Jack'le telefon görüşmelerinizi internet veya telefon şebekesi üzerinden yönetmeniz mümkün.

Internet Phone Jack ile konferans görüşme

Uluslararası görüşmelerde size en yakın bağlantı noktası aracılığı ile telefon tarifesine göre

telefon görüşmelerinde birkaç kişi ile aynı anda haberleşme ihtiyacı ortaya çıkabilir. Quicknet bunu da düşünerek aynı anda telefon şebekesi üzerinden konuşurken internet üzerinden de herhangi birisi ile bir konferans görüşme yapma imkânını sağlıyor. Buna ek olarak Quicknet'in Web800 servisi sayesinde müşteriler ücretsiz görüşmeler yapabilir-

Internet Phone Jack ile dahili telefonlara da rahatlıkla ulaşip, konuşmalarınızı gerçekleştirebilirsiniz.

yüzde 90'lık bir indirim sağlayan bu cihaz ile yapmanız gereken tek şey aramak istediğiniz kişinin telefonunu tuşlamak olacak. Bütün internet tabanlı telefon yazılımları bilgisayarınızın ses kartını kullanırlar. Ne yazık ki, ses kartları telefon görüşmeleri için geliştirilmediklerinden, iki yönlü tam zamanlı ve kayıpsız görüşmenin gerektirdiği işlem yükünü gerçekleştiremezler. Phone Jack tam zamanlı ve kaliteli bir telefon görüşmesi için tasarlanmıştır: Echo-Cancellation, Full-duplex ses, mikrofon ve donanım tabanlı sıkıştırma teknikleri ile daha kaliteli görüşmeler elde edilebilmesini sağlıyor.

Internet Phone Jack kullanıcılara normal telefon şebekesi ile internet şebekesi arasında bir konferans görüşme imkanı sağlıyor. Örneğin iş veya özel

ler. Web sayfasına bağlanan kullanıcılar için gerekli olan özellikler ise multimedya uygulamalarını destekleyen bir sistem ve Windows 98 ve sonrası işletim sistemleri ile birlikte verilen Netmeeting programına sahip olmaları.

CHIP'in yorumu

Kullanılan teknoloji sayesinde internet üzerinden yapacağınız veri transferleri normal telefon görüşmelerinden çok daha ucuzdur. Ama bu teknolojinin dezavantajları da yok değil. Örneğin yollanan veri paketleri kaybolabilir veya yanlış bir sıralama ile karşı tarafa ulaştırılabilir.

Tabii burada bağlantı hızınız da çok önemli bir rol oynuyor. Düşük bir bağlantı hızı ile harikalar beklemek yanlış olur. Çünkü giden veriler bir formata dönüştürülüp yolla-

nıyor ve alıcı kişi de bu verileri işlemek zorunda. Bu da zaman kaybına neden olabiliyor. Buna ek olarak verilerin internet üzerinden dolaşmasından dolayı router'lar da veri kaybına neden olabilirler.

Çünkü router'lar çok fazla meşgul edildiklerinde gelen bazı paketleri siliyorlar. Ayrıca karşı tarafa ulaşmak için tek bir yol yerine birden çok yol izleniyor. Bu yüzden de her bir veri paketi farklı bir yol izleyebilir.

O anki duruma göre de bazı karışıklıklar meydana gelebilir. Quicknet, Internet Phone Jack'i geliştirirken, cihaza yüklenecek donanımsal bileşenlerle telefon görüşmelerini daha profesyonel hale getirmeyi tasarlamış. Yazılımlar yardımıyla da internet üzerinden telefon görüşmelerinizi gerçekleştirmeniz mümkün. Ama ses kartınızın Full-duplex uyumlu olması gerekiyor. Ayrıca sistemin yorulmaması için de güçlü bir sisteme ihtiyacınız olacak.

Oysa bu kart yollanacak olan veri paketlerini kendi içinde işleyip gönderiyor veya gelen paketleri kendi içinde çözüp hoparlörlere aktarıyor. Kısaca yazılımsal olarak yapılan bir işi bu kart donanımsal olarak gerçekleştiriyor.

Bilgi için: Mikrobeta

Tel: (312) 467 59 34

Faks: (312) 467 56 51

Fiyatı: 250 \$ + KDV

www.quicknet.net

- ➕ Donanım tabanlı sıkıştırma teknikleri kullanıyor
- ➕ Yurt dışı görüşmelerinde yüzde 90'lık bir kazanç sağlıyor
- ➖ İnternet bağlantı hızından etkileniyor

MP3 CD Çalar: Napa DAV315

Taşınabilir MP3 CD Çalarlarla Müziğin Keyfine Varın

MP3 Man cihazları ilk çıktığında kullanıcılar tarafından çok beğenilmişlerdi. Çünkü bu cihazların ergonomik boyutları sayesinde en sevdiğiniz MP3 parçaları her zaman yanınızda taşıyabiliyordunuz. Yalnız MP3 çalarların kendilerine göre dezavantajları da vardı. Örneğin fiyatlarının yüksek ve belleğinin sınırlı olması kullanıcılar tarafından beğenilmemişti. Bu yüzden bu cihazlar da piyasada pek tutulmadı. Üreticiler beklentilerinin gerçekleşmemeleri üzerine farklı arayışlara gittiler ve sonuçta yeni bir ürün ile kullanıcılarının karşısına çıkmayı başardılar. Bahsi geçen bu ürün, çok tutacağını düşündüğümüz MP3 CD çalar cihazı. Bu ay sizin için Amax firması tarafından üretilen Napa DAV315 isimli MP3 CD çalar

Napa DAV315, MP3 meraklılarının kesinlikle dikkate almaları gereken bir cihaz.

cihazını inceledik. Cihazın en önemli özelliği 120 saniyelik ESP fonksiyonuna sahip olması. Bu fonksiyon ile MP3 parçalar cihazın sallanması durumunda bile herhangi bir kesintiye maruz kalmıyor. Portatif CD oynatıcılarını kullanan kişiler bu fonksiyonu çok iyi bilirler. Çünkü en ufak bir sarsıntı, çalınan parçalarda atlamalara neden oluyor. Amax'ın yeni cihazı müzik CD'lerini de oynatabilirken, 40 saniyelik Anti-shock özelli-

ği ile de göz doldurmayı başarıyor. Bu özelliklerine ek olarak Napa DAV315, hem CD-R hem de CD-RW medyaları sorunsuzca okuyabiliyor.

CHIP'in yorumu

Napa DAV315'in üzerinde bir Line-Out olması oldukça önemli bir avantaj. Böylece cihazı değişik müzik sistemleriyle birlikte kullanabiliyorsunuz. Ayrıca MP3'leri klasör halinde bulabilmesi de artı bir özellik. Cihazın düşük pil tü-

ketimini de olumlu özellikleri arasında sayabiliriz. 120 saniyelik ESP fonksiyonu sayesinde Napa, parçaları hafızayı alıyor ve bir süreliğine CD'nin dönmelerini durduruyor. Cihazın tek eksisi, maliyeti düşürmek için o an çalan parçayı gösteren ID3- Tag özelliğine sahip olmaması. Son olarak, Napa DAV315'in özellikle mükemmel fiyatı ile diğer MP3 çalan cihazları geride bırakacağını söyleyebiliriz.

Bilgi için: Empa
www.empa.com.tr
Faks: (212) 598 53 53
Fiyatı: 99 \$ + KDV
www.amaxde.com

- + Uygun fiyatı
- + Mükemmel pil tüketimi

Office Jet: HP OfficeJet V 40

All-in-one Cihazlarının Yeni Temsilcisi

Hewlett Packard'ın yeni modeli Officejet V40; baskı, tarama, kopyalama ve faks özelliklerini bir arada bulunduran çok işlevli bir cihaz. PhotoREt-III teknolojisi sayesinde 2400x1200 çözünürlükte doküman ve resimleri basabilen cihaz, 600x1200 dpi çözünürlükte tarama işlemini de gerçekleştirebiliyor. USB arabirimini kullanan Officejet V40, siyah beyaz baskıda dakikada 8, renkli baskıda dakikada 7 sayfa basabiliyor. ITU-T.30E faks standardına uyumlu V40, 14.4 Kbps'lik transfer hızının yanı sıra 60'a yakın telefon numarasını ve 50 sayfaya yakın faks sayfasını hafızasında tutabiliyor. Gelen faksların isteğe bağlı olarak renkli veya siyah beyaz olarak basılabilmesi de, HP'nin yeni cihazının çekici özellikleri arasında yer alıyor. Kendisine ait OCR yazılımı ile birlikte gelen

V40, bu özelliği sayesinde resim ve metinleri çok rahat bir şekilde tarayabiliyor. Windows 98, Me ve Windows 2000 işletim sistemlerinde sorunsuzca çalışabilen HP'de beğendiğimiz bir diğer özellik ise, tek bir tuşla resimleri DIN A4 boyutunda bütüptü basabilmesi.

CHIP'in yorumu

4 adet değişik fonksiyonu tek bir cihazda toplayan HP, renkli ve siyah beyaz baskı kalitesi ile göz dolduruyor. Bunun nedeni HP'de artık standart olarak kullanılan HP PhotoREt III teknolojisinin mükemmel bir baskı kalitesi imkanını sağla-

Bir çok fonksiyonu tek bir cihazda birleştiren HP, bilgisayar kullanıcılarına ekonomik bir çözüm sunmayı hedefliyor.

ması: Öyle ki PhotoREt III teknolojisini, HP Deskjet 900 serisi yazıcılarının başarılı bir konuma gelmesindeki en önemli neden olarak belirtebiliriz.

HP OfficeJet V40, 600x1200 optik çözünürlüğüne ulaşabilen ve 36 bit renk derinliğinde tarama işlemini gerçekleştirebilen bir tarayıcı. HP Officejet 710 modelinin yerini alan bu yeni ürün, ergonomik yapısı ve uygun fiyatı ile çok fonksiyonlu bir tarayıcıya sahip olmak isteyen bilgisayar kullanıcıları için oldukça iyi bir seçenek.

Bilgi için: HP Türkiye
Tel: (212) 224 59 25
Faks: (212) 296 51 24
Fiyatı: 289 \$ + KDV
www.hp.com

- + Baskı kalitesi
- + Ergonomik yapısı

Modem: D-Link DFM-560IS+

56K Ailesinin Son Temsilcisi

D-Link DFM-560IS+, Data/Fax/Voice modem kategorisine giren ve PCI arabirimi sayesinde kolayca bilgisayarlarla bağlantı sağlayabilen bir haberleşme cihazı. D-Link'in desteklediği ITU-T V.90 standardı sayesinde internette beğendiğiniz dosyaları 56 Kbps hızında sisteminize aktarabilirsiniz: 75 bps ile 56 Kbps arasındaki bütün hızları destekleyen cihaz aynı zamanda modem üzerinde entegre olan Flash-Rom sayesinde ITU-T standardını da destekliyor. Modemin düşük hızları desteklemesi bir avantaj. Çünkü telefon hatların kötü olduğu zaman bile D-link sorunsuzca internet bağlantısı oluşturabiliyor. Modem hız ayarlamasını ise internet servis sağlayıcısı ile haberleşerek gerçekleştiriyor. Böylece otomatik olarak en op-

Motorola chipsetine sahip olan Dlink 56K hızında bağlantı sağlayabilen bir haberleşme cihazı.

timal hız da seçilmiş oluyor. Buna ek olarak DFM-560IS+ V.34, V.32bis, V.22bis, V.22A/B, V.23 ve V.21 standartlarına uyumlu. V.42bis ve MNP5 veri sıkıştırma fonksiyonları ve V.42 LAPM ve MINP 2-4 hata düzeltme fonksiyonları da kart tarafından destekleniyor. Faks özellikleri olarak D-Link ITU-T V.17, V.29, V.27 ter, V.21 channel 2, EIA Class 1 ve 2 komut set standartlarını başarıyla

uygulayabiliyor. Yani bu cihaz istendiğinde faks gönderip alabiliyor. Yine hattın yoğunluğuna bağlı olarak DFM-560IS+ minimum 400 bps ve maksimum 14.4 Kbps'lık bir transfer hızına ulaşabiliyor.

CHIP'in yorumu

Motorola chipsetine sahip olan modem, işletim sistemine kendisini çok kolay bir şekilde yerleştirebiliyor. Üzerinde bulunan

mikrofon girişi ve hoparlör çıkışı sayesinde cihaz ile voice özelliğini tam olarak kullanabilmeniz mümkün. Modemin beğenmediğimiz özelliği ise, özellikle internet ortamında söylendiği kadar iyi bir performansla sahip olmaması. Modemi genel olarak değerlendirmek gerekirse, onun ortalamanın üzerine çıkmayan sıradan bir ürün olduğunu söyleyebiliriz.

Bilgi için: Empa
www.empa.com.tr
Faks: (212) 598 53 53
Fiyatı: 23 \$ + KDV
www.dlink.com

- Uygun fiyatı
- Ortalamanın üzerine çıkamayan performans

IDE RAID Kartı: AMI HyperDisk100

Hız ve Güvenlik Birarada

Sabit diskiniz doldu ve siz yüklediğiniz programları silmek istemiyorsunuz. Düşünüp taşındınız ve yeni bir sabit disk almaya karar verdiniz. Bu durumda karşınıza iki seçenek çıkar.

Ya eski diskinizle birlikte yeni diski de sisteme entegre ederek büyük bir veri alanı oluşturursunuz, ya da ilk diski değiştirip onun yerine alacağınız yüksek kapasiteli diski tek başına çalıştırırsınız.

Her iki seçenekte de, hele bir de anakartınız biraz eski ise, yeni diskinizi Ultra Ata 66/100 standardına uygun çalıştıramazsınız. Ama üzülmeyin! Çünkü, bir kontrol kartı yardımı ile eski model anakartlarda bile Ultra Ata 66/100 standardına sahip olabilirsiniz.

AMI Hyper Disk100 yukarıda bahsettiğimiz özelliğe uy-

gun olan bir IDE RAID kontrol kartı. Ultra ATA sürücüler arasında yüksek veri transfer hızı sunabilen bu ürün, RAID 0 Striping, RAID 1 aynalama ve RAID 10 Striping+aynalama fonksiyonların yanı sıra 4 adete kadar ATA/66 veya ATA/100 sabit sürücülerini destekleyebiliyor. Yani bu cihaz, diske her yeni veri kaydedište ikinci bir disk ya da disk çifti-

ne veri aynalaması yapıyor, transparan veri kurtarımı ile geri planda verileri yeniden yapılandırıyor ve giriş seviyesi network'ler için hata toleranslı bir veri koruması sağlıyor.

CHIP'in yorumu

Bu kartı sisteminize taktığınızda her iki disk sürücüsünü birleştirmeniz mümkün. Böylece büyük bir hız kazanırken,

AMI HyperDisk 100 IDE RAID kartı ile, Ultra ATA/100 sürücülerden yüksek performans elde etmeniz mümkün.

veri güvenliğine de kavuşmuş olacaksınız.

Çünkü diskleri bu karta bağladığınızda üzerindeki bellekler toplanıp tek bellek gibi algılanacaktır. Yani 1 MB bellekli iki disk 2 MB değerinde tek bir disk gibi algılanacak. Bu sayede veri transfer hızı da önemli ölçüde artabiliyor. Sonuç olarak AMI Hyperdisk 100, verinin kritik olduğu giriş seviyesi küçük sunucular ya da ortak masaüstü PC'ler için düşük bir fiyatla veri korumasını sağlayan bir ürün.

Bilgi için: ICS
Tel: (212) 231 97 58
Faks: (212) 246 29 33
Fiyatı: 149 \$ + KDV
www.ami.com

- Güvenli veri erişimi sağlıyor
- Kurulumu ve kullanımı kolay

Hoparlör Seti: Creative SoundWorks Slim500

Masaüstü Hoparlör Setlerinde Yeni Gözde

Ses teknolojisinin gelişmesi ile birlikte, hoparlör üreticileri ses aktarımını daha iyi kalitede verebilmek için çeşitli çözümler sunmaya başladılar. Örneğin hoparlör setlerinde 5.1 teknolojisi günümüzde oldukça gözde. Yalnız 5.1 hoparlör setlerinin özellikle dar alanlar için fazla lüks olduğu da bir gerçek. Bunun üzerinde üreticiler ses kalitesinden kayıp vermeden hoparlör setlerini masasına rahatça sığabilecek şekilde tasarlamaya başladılar. Bu sayede hoparlör teknolojilerinde "slim" kavramı ortaya çıktı. Subwoofer ile birlikte kullanılan incecik uydu hoparlörlere slim deniyor. Slim'le birlikte, uydu hoparlörlerde bildiğiniz küp şekli uzun ve ince bir tasarıma geçildi. Uydu hoparlörlerin ince olması, çok büyük bir yer kazancı sağlıyor. Ayrıca

Cihazın ergonomik yapısından dolayı onu rahatlıkla masaüstü ortamlarda kullanabilirsiniz.

hafif olmaları da, hoparlörlerin duvara asılabilmesini sağlıyor. Hoparlör setlerinde bu yeni tasarımı benimseyen firmalardan biri de daha çok ses kartları ile tanıdığımız Creative firması. Creative'in SoundWorks Slim500'ü, iki adet ince yapıtlı hoparlör takımı ve bir adet dikdörtgen şeklinde subwoofer'dan oluşan bir ürün. 200x200x200 mm. boyutunda olan subwoofer'ın RMS değeri

17 watt. 200x200x40 mm. boyutunda olan uydu hoparlörlerinki ise 6 watt. Buna ek olarak 38 Hz ile 20 KHz arasında bir frekans değişimi gösteren bu hoparlör seti 75 dB'lik gürültü oranına sahip.

CHIP'in yorumu

Creative SoundWorks Slim500, ergonomik yapısı ve ortalamanın üstündeki ses kalitesi ile beğenimizi kazandı. Özellikle

subwoofer'dan çıkan derin bas sesleri bizi oldukça memnun etti. Cihaz ile birlikte kablo bağlantılı bir ses ayar kumandası verilmesi bir avantaj. Yalnız bu kumandanın bağlantı ucunun çok hassas olduğu ve zamanla temassızlık yaptığı söylemeden edemeyiz. Son olarak, genişçe bir çalışma alanına sahip olmayıp ses kalitesinden ödün vermek istemeyen kullanıcılara bu hoparlör setini kesinlikle tavsiye ederiz.

Bilgi için: Empa

www.empa.com.tr

Faks: (212) 598 53 53

Fiyatı: 95 \$ + KDV

www.creative.com

⊕ Bas sesleri oldukça iyi

⊕ Kablo kumandası var

Hoparlör Seti: Sanrupid SR-1800

4.1 Kanallı Ses Kartlarında Yeni Seçenek

Sanrupid SR-1800, 4"lik gri tahta dokulu subwoofer ve 3"lik 4 adet uydu hoparlörden oluşan ve A3D, EAX ve AC-3 ses teknolojilerini destekleyen bir hoparlör seti.

Toplam PMPO çıkış gücü 2700 watt olan hoparlör setinde, uydu hoparlörleri 150Hz-20 KHz, subwoofer ise 20 Hz-180 Hz frekans aralığında

çalışıyor. Bu hoparlör setinin en önemli özelliği 4.1 kanallı ses kartları için optimize edilmiş olması. Ayrıca uydu hoparlörlerindeki manyetik alan koruması da büyük bir avantaj. Sanrupid SR-1800'ün şıklığı da belirtilmesi gereken özellikleri arasında. Subwoofer üzerinde bulunan kontrol paneli yardımı ile subwoofer'ın ve uydu hoparlörlerin ses ayarlarını yapabilirsiniz. Ayrıca, subwoofer'ın arka kısmında

bulunan düğme sayesinde hoparlör setini 4.1 channel ya da stereo modlarına ayarlayabilirsiniz. Sanrupid'in bütün ayarlarının subwoofer üzerinde olması ve herhangi bir kumanda cihazının olmaması bir dezavantaj. Çünkü subwoofer'ı çalışma masanızın altına koyduğunuzda ses ayarları için sürekli eğilmeniz gerekiyor. SR-1800, 92 mm.x22 mm.x98 mm. boyutundaki uydu hoparlörlerden ve 170 mm.x210 mm.x270 mm. boyutunda bir subwoofer'dan oluşuyor.

CHIP'in yorumu

Sanrupid SR-1800, Surround-Sound ve 3D Positional Audio ses teknolojileri sayesinde oyun çığnlarına mükemmel bir çözüm sunuyor. Gri tahta yapıdan oluşan setin subwoofer ve 4 kanallı uydu hoparlörleri, özellikle Sound Blaster Live türü ses

kartları ile iyi bir uyum sağlıyor. Yani oyun oynarken veya film izlerken bu hoparlör seti beklentilerinize cevap verebilecek durumda. Profesyonel DVD çığnlarının ise Sanrupid SR-1800'den istedikleri performans alamayacaklarını söylemekte fayda var. Son olarak ergonomik yapısı ile göze çarpan bu hoparlör setinin uygun fiyatı ile de kullanıcıların ilgisini çekeceğini düşünüyoruz.

Bilgi için: Kaplan Bilgisayar

Tel: (216) 356 69 33

Faks: (216) 356 69 32

Fiyatı: 59 \$ + KDV

www.kaplanbil.com

⊕ A3D, EAX ve AC-3 ses teknolojilerini destekliyor

⊕ Kontrol ayarı subwoofer'ın üzerinde

Subwoofer ve 4 kanallı uydu hoparlörü ile Sanrupid, iyi bir kombinasyon oluşturmayı başardı.

PC Sistemi: HP Vectra VL800

Masaüstündeki Güçlü Ortağınız

Intel, Pentium III işlemcileri ile hız sınırlarını zorladıktan sonra, Pentium 4 işlemcileri ile bir-

HP, Pentium 4 işlemcilerini benimseyip sistemlerinde kullanmaya başladı.

likte piyasayı yeniden hareketlendirmeye başladı. Pentium 4 işlemciler bilindiği gibi multimedia ve internet uygulamalarında daha iyi bir performans sunuyor. İşlemci fiyatlarının önemli ölçüde düşmesi de Pentium 4'ü iyice cazip hale getiriyor.

Pentium 4 işlemcilerinin piyasaya çıkması ile birlikte sistem entegratörleri de kollarını sıvadılar. HP'de Vectra serisinin yeni modeli olan VL800 bilgisayar sisteminde bu yeni işlemciyi benimseyerek kullanmaya başlayanlar arasında yerini aldı.

HP Vectra VL800, 1.5 GHz Pentium 4 işlemcisine sahip olan ve üzerinde 256 MB RDRAM barındıran bir bilgisayar sistemi. i850 chipsetli Intel anakartını kullanan bu sistem, Ultra Ata 100 desteği sayesinde 7200

rpm'lik ve 40 GB'lık bir IBM disk ile birlikte geliyor. HP, oyun çılgınlarını da düşünerek, VL800 modeline 32 MB'lık GeForce2 Pro ekran kartını uygun görmüş. Ekran kartının güçlü olması sayesinde, birlikte verilen 12 X Hitachi DVD-ROM ile DVD filmlerinizi sorunsuzca seyredebiliyorsunuz. VL800'de ses kartı olarak anakart ile birleşik olan AC97 ses chip'i kullanılmış. Network ortamında çalışmayı seven kullanıcılar içinse, 3 Com'un Etherlink 10/100 ethernet kartı sisteme dahil edilmiş.

CHIP'in yorumu

Desktop kasa modelinden vazgeçmeyen HP, Vectra serisi ile yine bu türden bir kasa ile karşımızda. Kasanın ön kısmında ki kilidi ürünün avantajları arasında sayabiliriz. HP Vectra

VL800 bilgisayar sisteminde monitör seçimi kullanıcıya bırakılmış. Böylece kullanıcılar monitörlerini kendi ortamlarına göre seçebilme imkanına sahip olabiliyorlar. Örneğin dar alanlar için bir LCD ekran veya grafikler için görüntü alanı büyük olan bir monitör seçilebilir. Çalışma performansından memnun kaldığımız bu ürün için söylenecek tek şey, onu gözden kaçırmamak olacak.

Bilgi için: HP Türkiye

Tel: (212) 224 59 25

Faks: (212) 296 51 24

Fiyatı: 1699 \$ + KDV

www.hp.com

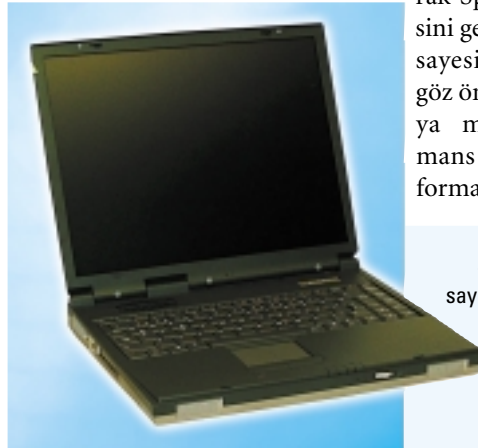
- ⊕ Donanım birleşenleri iyi seçilmiş
- ⊕ Monitör seçimi kullanıcıya ait

Notebook: Exper L8400

Dizüstü Bilgisayarlarda GHz Devri

Geçen aylarda gerçekleştirdiğimiz dizüstü bilgisayarlar testimizde, bir çok ürünü karşılıklı olarak inceleme ve dizüstü bilgisayarlar diye adlandırılan bu ürünlerin donanımsal birleşenlerini görme fırsatını bulmuştuk. Teste katılan ürünler yüksek MHz'li işlemci değerleri ile ilgi çekiyorlardı. Şimdi ise GHz mertebesindeki işlemcileri dizüstü'lerde bulmak mümkün. Exper L8400 de yukarıda anlatılan özelliğe sahip olan bir ürün. Pentium III 1 GHz'lik bir işlemci ile çalışan bu notebook, 128 MB Ram ve 14.1"lik XGA TFT ekranı ile göz dolduruyor. Kullanıcılara multimedia özelliklerini sunan notebook, 8 MB S3 Savage/MX, 8X Toshiba DVD-Rom, Ess Alegro ses kartı ve Ess ES56CVM Modem cihazlarını içeriyor. Network kullanıcılarını da unutmayan Exper L8400, Realtek

RTL 8139 ethernet kartı ve kızılötesi bağlantısı ile her türlü ihtiyaca cevap vermesini biliyor. L8400 ile birlikte Windows Me, Asus DVD 2000 ve PC-Cillin 2000 yazılımlarının yanı sıra bir de taşıma çantası veriliyor. Son olarak 310 mmx256 mmx35 mm boyutunda ve 2.9 kg. ağırlığında olan notebook'u, ergonomik yapısı saye-

Speed Step teknolojisi sayesinde notebook'larda yüksek performanslı işlemciler kullanılabilir.

sinde, her yere rahatlıkla götürürebilirsiniz.

CHIP'in yorumu

Mobil işlemcilerde yaşanan en büyük sorun, toplam harcanan güç ile ilgili. Yani yüksek frekans değerlerine sahip olan bir işlemci buna paralel olarak yüksek güç çeker. Intel bu sorunu göz önünde bulundurarak Speed Step teknolojisini geliştirdi. Bu teknoloji sayesinde pil tüketimini göz önünde bulundurarak ya maksimum performans ya da optimal performans olarak sistemleri-

nizi çalıştırmanız mümkün. Exper L8400 bu teknolojiyi destekleyen bir ürün. Pil tüketiminde iyi sonuçlar elde ettiğimizi söyleyebiliriz. Ayrıca donanımsal bileşenleri de iyi seçilmiş. Kısaca bir dizüstü bilgisayarda yüksek bir hız ve multimedia performansının yanı sıra ekonomik pil tüketimi de arayan kullanıcıların, Exper L8400'ü gözden kaçırmamalarını tavsiye ederiz.

Bilgi için: Datateknik

Tel: (212) 288 17 65

Faks: (212) 274 23 79

Fiyatı: 2279 \$ + KDV

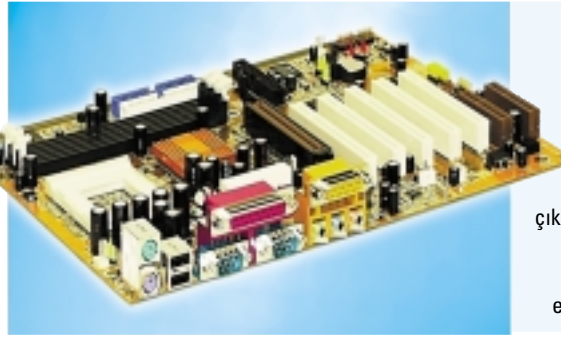
www.datateknik.com.tr

- ⊕ 1 GHz Pentium III işlemcisine sahip
- ⊕ Donanım bileşenlerinin tümü birbirleriyle uyumlu

Anakart: Azza 815EP+

Kablo Salatısına Son

Intel, BX chipsetinden bu yana arzuladığı başarıyı i815 chipseti ile elde etti. Pentium III ve Celeron işlemciler için tasarlanmış olan bu chipsetin Ultra ATA 100 ve 133 MHz Front Side Bus desteği ile ortalamanın üstünde bir performans sergilemesi, sistem entegratörleri tarafından çok beğenilmişti. Durum böyle olunca, anakart üreticileri de boş durmayarak bu chipseti modellerinde kullanmaya başladılar. Üretici firmaların çok olması sebebiyle bazı üreticiler piyasada söz sahibi olabilmek için modellerine ek fonksiyonlar eklemeyi uygun gördüler. Örneğin Dual Bios, IDE RAID özelliği veya full program yazılım desteği ile firmalar birbiri ile yarışmaya başladılar. Azza da bu firmalardan biri: i815 chipsetine sahip yeni model anakartı ile yarışta şim-

Kasanın ön kısmına yerleştirilen Utility paneli sayesinde ses giriş ve çıkışları ile USB portlarına kolayca erişebilirsiniz.

diden iyi bir yer edinmeyi başardı. Azza 815 EP+, geniş yazılım desteği ve Utility paneli ile kullanıcılara farklı özellikler sunan bir anakart. Ayrıca Communication Network Riser diye adlandırılan CNR slotuna sahip olan Azza 815EP+, 5 adet PCI ve bir AGP slotu'na ek olarak 4 adet USB desteği ile kendisini diğer anakartlardan ayırıyor. 3 adet DIMM yuvası ile 1.5 GB'a kadar PC-133 SDRAM'leri destekleyen ürün,

birçok ACPI fonksiyonlarına da uyumlu.

CHIP'in yorumu

Bu anakartı diğer anakartlardan ayıran en önemli özellik, birlikte verilen Utility paneli. Kasanın 5.25 yuvasına takılan bu panel üzerinde, 2 adet USB portunun yanı sıra bir mikrofon girişi, bir ses girişi ve de bir ses çıkışı var. Panelin bu özelliği sayesinde, yeni bir cihaz takmak istediğinizde bilgisayarın

arka kısmına geçip kablo salatısı ile uğraşmıyorsunuz. Ön panelde bulunan USB girişinden yeni donanımınızı bağlamanız yeterli.

İşlemciyi otomatik olarak algılayabilen anakart, overclock sevenleri de unutmuyarak, üzerine bir switch ayarı yerleştirmiş. Yazılım desteğini de geniş tutan Azza, bilgisayar kullanıcılarına Mandrake 7.2, StarOffice 5.2 ve Virtual Drive 6 programlarını da sunuyor.

Bilgi için: Koyuncu

Tel: (216) 522 99 00

Faks: (216) 521 80 96

Fiyatı: 99 \$ + KDV

www.azza.com.tw

+ Utility paneli

+ Geniş yazılım desteği

Anakart: Iwill DVD266-R

Çift İşlemci ve RAID Desteği Bir Arada

Pentium 4 işlemcilerin çıkması ile birlikte anakart üreticilerinin de yeni ürünlerini bu işlemciye göre geliştirdikleri bir gerçek. Bu sayede çeşitli ek fonksiyonlara sahip anakartları piyasada bulmak mümkün. Intel'in Pentium 4 işlemcilerinin ikili olarak çalışmayacağını açıklaması sonucu üreticiler de boş durmayarak Pentium III işlemciler için çift işlemci destekli anakartlara ağırlık vermeye başladılar. Gerçi Intel'in ser-

ver sistemler için çok farklı bir mimariye sahip olan Xeon işlemcileri var. Ama bu işlemcilerin fiyatlarının çok yüksek olması, özellikle küçük server sistemler için cazibelerini yitirmelerine neden oluyor. Bu yüzden olsa gerek anakart üreticileri bilgisayar kullanıcılarına küçük server sistemlerini uygun bir fiyata sunmak için bu tür bir çözüm üretti. Çift işlemci destekli anakart üretimini benimseyen firmalardan biri

de ülkemizde de tanınan Iwill firması. Iwill'in yeni modeli DVD266-R, 1.13 GHz'e kadar iki adet işlemci desteklemesinin yanı sıra RAID teknolojisi-ne de uyumlu olması ile göze çarpıyor. Bu anakartın göze çarpan bir diğer özelliği ise 4 adet bellek yuvası sayesinde 4 GB'a kadar PC2100 ya da PC1600 DDR SDRAM'lerle çalışabilmesi. Ayrıca PC2100 desteği de anakartın saniyede 2.1 GB'lık bir veri transferini gerçekleştirmesini sağlıyor. PC1600 bellek türünde ise bu değer 1.6 GB ile sınırlı kalıyor. Via Apollo Pro 266 chipsetine sahip Iwill DVD266-R, Ultra ATA 100 kontrolörü sayesinde 4 adet IDE cihazını da sorunsuzca destekleyebiliyor.

CHIP'in yorumu

FSB hızı 266 MHz olan anakart, Dual işlemci desteği ve

RAID özelliği ile kullanıcılara yüksek bir performans sunmayı başarıyor. Iwill bu performans artışını, Via'nın geliştirdiği V-Link Hub mimarisine borçlu.

Ayrıca üzerinde 5 PCI ve 1 AGP slot'u bulunan Iwill DVD266-R'de 4.1 kanal destekli bir ses chip'i de mevcut. Son olarak bu anakartın server sistemler, workstation ve yüksek performanslı masaüstü sistemler için ideal bir seçenek olduğunu söyleyebiliriz.

Bilgi için: Pasifik Bilgisayar

Tel: (212) 212 88 65

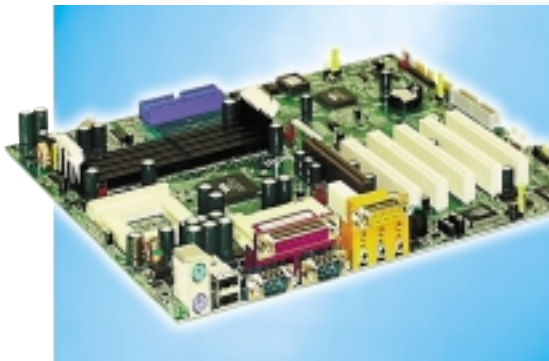
Faks: (212) 212 92 36

Fiyatı: 273 \$ + KDV

www.iwill.com.tw

+ DDR SDRAM'lerle çalışıyor

+ RAID teknolojisini destekliyor

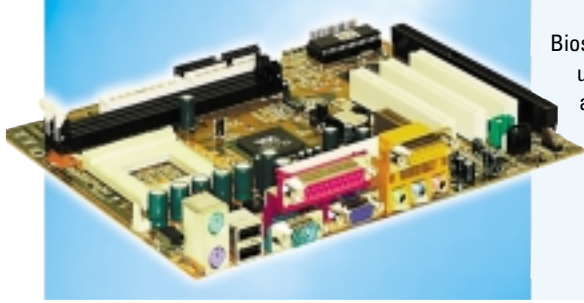
Çift işlemci ve RAID desteği ile Iwill, özellikle küçük server sistemler için tercih edilmesi gerekenler arasında yer alıyor.

Anakart: Biostar M6VLB

Düşük Maliyetli Sistemlerin Yeni Tercihi

Bir bilgisayar almaya karar vermeden önce, onu hangi amaç için kullanmak istediğinizi bil-

yerinizde kullanmak için bir workstation sistemine ihtiyacınız var ise, ekran ve ses kartın-

Biostar'ın oldukça uygun fiyatlı bu anakart modeli özellikle düşük maliyetli sistemler için birebir.

meniz gerekiyor. Örneğin çoğunlukla multimedya uygulamaları kullanmak istiyorsanız, ses kartı, ekran kartı ve benzeri bileşenleri iyi seçmeniz gerekiyor. Grafik tasarım işi ile uğraşıyorsanız yüksek bir performansla ihtiyacınız olacak. Bu yüzden işlemci, bellek, ekran kartı, monitör ve diğer bileşenlerin iyi seçilmesi gerekiyor. İş-

dan tasarruf edebilirsiniz. Ama hiçbirinde değişmeyen ana unsurlardan birisi anakarttır. Anakart seçiminde diğerlerinden çok daha hassas olmak gerekir.

Bilgisayar kullanıcılarına değişik anakart seçenekleri sunan üreticilerinden biri de Biostar firması. Bu ay sizin için Biostar'ın yeni bir ürünü olan M6VLB anakartını inceledik.

Biostar M6VLB, daha çok bilgisayarla yeni tanışanlar veya Office uygulamalarına yönelik workstation sistemler için düşünülmüş olan bir anakart. Via VT88601A chipsetine sahip olan bu anakart, Intel Coppermine ve Intel Celeron işlemcilerini destekliyor. 133 MHz Front Side Bus hızında çalışabilen Biostar, 2 adet bellek yuvası sayesinde toplam 512 MB SDRAM ile işlemlerini gerçekleştirebiliyor. Micro ATX yapısı ile 3 adet PCI, 1 Isa ve 1 adet AMR slotu üzerinde barındıran anakart, Ultra Ata 100 aygıtları ile de sorunsuzca çalışabiliyor.

CHIP'in yorumu

Bu anakart yukarıda belirttiğimiz gibi daha çok workstation sistemler için uygun bir ürün. Bunun nedeni, üzerindeki Trident Blade 3D Core grafik

chip'i ve AC'97 2.1 Codec ses chip'i. Bundan dolayı olsa gerek Biostar'a bir AGP port'u entegre edilmemiş. Ayrıca yalnızca 2 adet bellek yuvası kullanılması, anakartın yüksek performanslı sistemler için üretilmediğini gösteriyor. Sonuç olarak Biostar M6VLB'nin, daha çok yüksek bir performansa ihtiyaç duymayan uygulamalara yönelik bir anakart olduğunu söyleyebiliriz.

Bilgi için: Empa

www.empa.com.tr

Faks: (212) 598 53 53

Fiyatı: 64 \$ + KDV

www.biostar.com.tw

- Düşük maliyetli sistemler için birebir
- Entegre görüntü belleği yok

Anakart: Azza KT3ABX

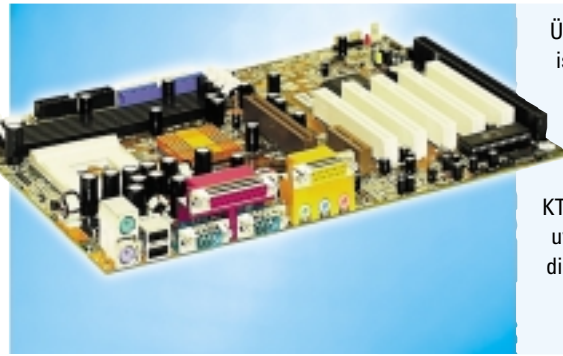
Socket A İşlemciler Yeni Bir Alternatif

İşlemcilerin bilgisayar sistemlerinin en önemli parçaları olduğunu artık herkes biliyor. Çünkü çalıştırdığınız uygulamaların hemen hemen tümü işlemciler tarafından gerçekleştiriliyor. Kullanılan donanımlarda da bu durum pek farklı değil. Bilgisayarın içinde yer alan donanımlar işlemciye bilgi aktarıyor ve işlenen bu bilgiler de bilgisayar kullanıcılarının anlayacağı şekle dönüştürülüyor.

İşte bu durumda anakartlara çok büyük görev düşüyor, çünkü işlemciler ile diğer donanım bileşenleri arasındaki bilgi alışverişini sağlayan en önemli araçlardan biri kuşkusuz anakartlar. Bu ay sizin için AMD işlemciler için tasarlanmış olan Azza'nın yeni anakartını inceleme fırsatını bulduk.

Azza KT3ABX, VIA VT836 3A (KT133A), VT82C 686B

chipsetine sahip olan ve AMD Duron, Athlon Socket A işlemcilerini destekleyen bir anakart.

Üzerinde AMD işlemciler için yeni KT133A chipsetini taşıyan Azza'nın KT3ABX modeli uygun fiyatıyla dikkati çekiyor.

200/266 MHz'lik sistem saat frekansı ile çalışabilen bu ürün, üzerindeki voltaj regülatörü ile 1.1 Volt DC – 1.8 Volt DC gerilimine göre kendisini ayarlayabiliyor. Buna ek olarak 3 adet 168 pin DIMM yuvasına sahip olan Azza KT3ABX, PC 100 ve PC 133 SDRAM'lerle sorunsuzca çalışabiliyor. Diğer anakartlarda bulunan standart AC-

PI fonksiyonlarını da destekleyen KT3ABX, bir adet AMR, bir adet APG, beş adet PCI ve bir

adet ISA Slot'unun yanı sıra Ultra Ata 100 desteği ile de göze çarpıyor. Son olarak dört adet USB yuvası ve Onboard AC97 ses entegresi ile Azza beklentilere rahatlıkla cevap verebilen bir anakart olma özelliğini taşıyor.

CHIP'in yorumu

Anakart üzerindeki voltaj regülatörü sayesinde, çeşitli geri-

lim değerlerine sahip olan AMD'nin Athlon ve Duron işlemcilerini rahatlıkla çalıştırabilirsiniz.

Buna ek olarak Ultra Ata 100 desteği ile sisteminizi daha yüksek performanslara taşımanız da olanaklı. Sonuç olarak Azza KT3ABX, ortalama performans değerleri ve uygun fiyatı ile standart Socket A anakartları için yeni bir alternatif oluşturuyor.

Bilgi için: Koyuncu

Tel: (216) 522 99 00

Faks: (216) 521 80 96

Fiyatı: 99 \$ + KDV

www.azza.com.tw

- Sistem saat frekansı 266 MHz'e kadar destekli
- Ultra Ata 100 standardına uyumlu

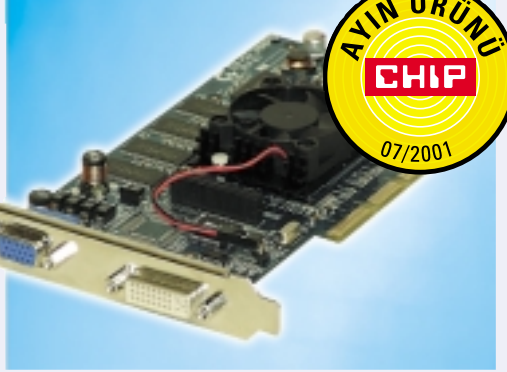
Ekran Kartı: Gigabyte GeForce GV-GF3000

Ekran Kartlarında Yeni Devir

nVidia'nın yeni ürünü Geforce3 chipseti ile 3D grafik fonksiyonlarını da üstlenerek, kullanıcılara daha yüksek bir grafik performansı sunmayı başardı.

■ Ekran kartları son senelerde en az işlemciler kadar hızlı gelişen donanımlar arasında yerini aldılar. Öyle ki "Intel'in belli bir zaman diliminde işlemcilerinin frekanslarının artacağı" şeklindeki Moore yasasını nVidia çoktan geçmeyi başardı. Yani nVidia o kadar hızlı geliyor ki rakipleri bu grafik chip üreticisine yetişmeyi asla başaramıyorlar. Çoğu kullanıcılar Geforce2 chipsetli ekran kartlarına daha yeni yeni sahip olurken nVidia yeni bombasını piyasaya sürdü. Yeni geliştirilen bu ürünün adı Geforce3. Peki yeni bir mimariye sahip olan bu ürünün adının neden Geforce olduğunu hiç düşündünüz mü? Bunun cevabı çok kolay. nVidia Geforce serisi ile kullanıcıya 3D performansını aşıladı. Yani Geforce denince birçoklarının aklına oyunlardaki maksimum performans akla gelir. Bunun benzerini Intel Pentium serisi ile gerçekleştirmişti. Yani nVidia böylece Intel'i örnek alarak hiç bitmeyen hikayesine başlamakla birlikte Geforce adını da ölümsüzleştirmeğe çalışıyor. Bu ay EMPA tarafından Test Merkezi'mize gönderilen Gigabyte'in Geforce3 chipsetli ekran kartını inceleme fırsatımız oldu. Gigabyte Geforce GV-GF3000 diye adlandırılan bu yeni nesil ekran kartı, üzerinde 3.8 nanosaniyelik 64 Mbyte DDR-SDRAM barındırıyor. 200 MHz hızında çalışan grafik kartının, Geforce2 ile karşılaştırıldığında 50 Hz daha düşük bir hızda çalıştığını görebilirsiniz. Daha düşük hızda çalışmasının en büyük avantajı işlemcinin bir önceki modele göre daha az ısınması. Gigabyte GV-GF3000 grafik kartı, nfiniteFX motoru

GV-GF3000, sahip olduğu nfiniteFX motoru ve Lightspeed Memory mimarisi sayesinde 3D fonksiyonlarını daha hızlı ve daha gerçekçi bir şekilde sunabiliyor.

ve Lightspeed Memory mimarisi sayesinde 3D sahnelerde gerçeğe yakın bir görüntü sunuyor. Buna ek olarak, yüksek bir 3D kalitesi ve 2D/3D performansı sunan Gigabyte Digital Flat panel monitörlere de bağlanabiliyor.

Geforce3 chipinin teknik özellikleri

Geforce3'ün üzerinde tam 57 milyon transistör bulunuyor. Geforce2'de bu rakam 25 milyon ile sınırlı idi. Intel'in en son işlemcisi olan Pentium 4 işlemcisi ise 42 milyon transistöre sahip. Yani nVidia yeni chip'i üzerindeki transistör sayısını artırarak daha yüksek bir 3D performansı elde etmeyi başardı. Ayrıca, ısınma sorunu ve transistörlerin üzerine yerleştirilen tabakanın yeterli olması için 0.15µm teknolojisi kullanıldı. 4 adet pixel pipeline'a sahip olan GPU (Graphic Processing Unit), artı 2 adet tekstur birimi ile işlemlerini gerçekleştirebiliyor.

Geforce3 grafik kartlarının önemli bir başka özelliği de, standart olarak 64 Mbyte DDR-SDRAM belleklerini kullanması. Bunun nedeni ise, belleklerinin 230MHz ile toplam 460 MHz efektif frekansta çalışabilmeleri. Bazı ekran kartlarında kullanılan, belleklere ka-

dar uzanan soğutma sisteminin nedeni ise bu durum. Geforce3 chip'i hem VGA hem de TV-Out fonksiyonunu destekliyor. Bazı ekran kartı üreticileri isteğe bağlı olarak DVI-I port'unu da (Digital Visual Interface Integrated) entegre edebilirler. nVidia'nın bu yeni ürününde RAMDAC hızının 350 MHz olmasından dolayı, 2048x1536 piksel çözünürlükte 85 Hz frekansında görüntüler elde etmek de mümkün.

nFiniteFX Motoru ve Lightspeed Memory mimarisi

Vertex işlemcisine sahip olan GPU, nFiniteFX motoru sayesinde animasyon efektlerini hızlandırabiliyor. Ayrıca ışık ve gölge hesaplamalarını da yapabilen bu motor DirectX-8 uygulamasının yardımı ile oyun geliştiricileri tarafından oyunlara göre optimize edilebiliyor. Lightspeed Memory mimarisi ise kendisini yüksek çözünürlüklerde ve renk derinliklerde belli ediyor. Bu mimarinin sahip olduğu Crossbar Memory Controller fonksiyonu, görüntü belleklerini otomatik olarak düzenleyebiliyor. Tüm bunlara ek olarak, Lossless Z Compression özelliği veri bant genişliğini minimuma indirirken, Z Occlusion Culling fonksiyonu da piksellerin görüntü bellekle-

ÜRÜN BİLGİSİ

0.15µm teknolojisiyle Geforce3 grafik chip'i, üzerinde bulunan 57 milyon transistör ile yüksek bir performansa sahip.

çok iyi (9,58)

- ➕ Üzerinde 3.8 nanosaniyelik grafik bellek var
- ➕ nFiniteFX motoru ve Lightspeed Memory mimarisini destekliyor
- ➖ Fiyatı yüksek

TEST SONUÇLARI

Quake III Puanı: 88.70

Quake II Puanı : 90.50

3D Mark 2000: 92.12

Ergonomi: 68.00

CHIP Toplam Puanı: 95.89

TOP 10 BİRİNCİSİ

CHIP Toplam Puanı: 95.89

Bilgi için: Empa

www.empa.com.tr

Faks: (212) 598 53 53

Fiyatı: Firmayı arayınız

www.gigabyte.com.tw

rinin içinde bir rendering işlemine tutulmasını sağlıyor.

CHIP'in yorumu

nVidia'nın yeni ürünü olan Geforce3 modelinin 3D performansı bakımından Geforce2 GTS modelinden çok daha üstün olduğu kesin. Testlerde de görüldüğü gibi Gigabyte GV-GF3000, özellikle oyunlarda iyi sonuçlar almaya başardı. Yalnız Geforce3'ün DirectX-7'de beklenen sonuçları vermemesi gözümüze kötü puan olarak çarptı. Yani bu kart ile yüksek bir performans elde etmek isteyen kullanıcılar için tavsiyemiz, sistemlerine DirectX-8'i kurmaları. Performans değerleri yüksek olan bu kartın en önemli dezavantajı, yüksek fiyatı ile el yakması. Tüm bunlara rağmen, ATI'nin yeni çıkacak ürünü Radeon 2 modeli ile başarılı olamaması durumunda, nVidia'nın pazara olan hakimiyeti iyice sağlamlaşacak.

DVD: Lite-On LTD-163

Video DVD İzlerken Keyfi Yaşayın

Sahip olabileceğiniz TV çıkışlı bir ekran kartı sayesinde bilgisayarda oynattığınız filmleri büyük ekran televizyonunuza aktarabilirsiniz. Bunu bir de 5.1 kanal destekli bir hoparlör sistemi ile birleştirdiğinizde, mükemmel bir dijital görüntü ve ses teknolojisini

olabilir ama, filmlerde yüksek hız gürültüden başka bir şey oluşturmuyor. Gürültü oranını kullanıcıya yansıtmak istemeyen üreticiler, sürücüler üzerinde birkaç oynama ile bunu hal etmiş durumdadır. Firmware üzerinde yapılan küçük bir oynama ile video DVD esna-

adından da anlaşıldığı gibi 16x hızında DVD medyaları okuyabilen bir cihaz. DVD-ROM/R/RW, CD-ROM/R/RW medyaları okuyabilen bu cihaz, 40x hızında CD'leri de okuyabiliyor. Ayrıca, 100ms'lik DVD erişim ve 80 ms'lik CD erişim değerleri ile Lite-On diğer DVD sürücüler ile rahatlıkla yarışabilecek durumda.

CHIP'in yorumu

Audio-Grabbing testinde Lite-On, CD-Rom'larla baş edebileceğini gösterdi. DVD erişim süreleri de makul olan cihazın gürültüsüz çalışması beğenimizi kazandı. Fakat veri transfer hızının söylendiği gibi yüksek olmaması bizi şaşırttı. Sonuç olarak Lite-On incelediğimiz diğer ürünlere karşı üstünlük gösteremediyse de uygun fiyatı ile tavsiye edeceğimiz alternatifler arasında yerini aldı.

Bu cihaz bazı uygulamalarda hızını düşürerek gürültü oranını da minimuma indiriyor.

eve taşımış olursunuz. DVD sürücülerinin yüksek hızlarda olması film izlerken pek bir öneme sahip değil. Çünkü bir DVD filmi izlemek için 1x hızı yeterli. Günümüzde DVD sürücüler 16x hızına dayandı. Birçok uygulamada bu hız çok önemli

sında cihaz hızını düşürüyor ve böylece yüksek hızda dönmeyerek kullanıcıyı rahatsız etmiyor. Yukarıda bahsettiğimiz DVD sürücülerinden biri de Lite-On firmasının yeni ürünü olan LTD-163 modeli.

Lite-On LTD-163, 16x Max

CD Yazıcı: Lite-On 16/10/40X CD-RW

Lite-On da Burn Proof Teknolojisine Uydu

CD kayıt cihazları ilk çıktıklarında yüksek maliyetleri ile son kullanıcılara pek hitap etmiyorlardı. Ama hızla gelişen teknoloji sayesinde üreticiler CD kayıt cihazlarını ev kullanıcılarının alabileceği maliyete düşürmeye başladılar. Bir zamanlar bu cihazların hızları çok düşüktü ve bir CD'yi kayıt etmek için saatlerce beklemeniz gerekiyordu. Günümüzde ise CD kayıt teknolojisinde çok yüksek bir hız yakalanmış durumda. Fakat, yüksek bir yazma hızı her zaman yeterli değil, veri güvenliği de artık büyük bir önem taşıyor. Kullanıcılar CD'leri sorunsuzca çoğaltmak istiyorlar. Bunun üzerine üreticiler de kolları sıvırarak Burn-Proof teknolojisini geliştirdiler. Bu yeni teknoloji sayesinde yüksek hızlarda CD'leri yakmadan basabiliyorsunuz.

Burn-Proof teknolojisini ürünlerinde kullanmaya başlayan firmalardan biri de Lite-On. Lite-On 16x yazma, 10x tekrardan yazma ve 40x CD okuma hızları ile Smart Burn teknolojisini destekleyen bir CD kayıt cihazı. Multisession medyaları da okuyabilen cihaz, 120 ms'lik veri erişim değeri ile de göz doldurmayı başarıyor.

CHIP'in yorumu

Lite-On CD yazıcısında beğendiğimiz en önemli özellik, Burn Proof teknolojisi sayesinde CD

yakmalara bir son vermesi. Ayrıca cihazın desteklediği CAV (Constant Angular Velocity) teknolojisi sayesinde CD'ler içteki track'lere göre düşük bir hızla, dıştaki track'lere göre daha yüksek bir hızda okunuyorlar. Buna ek olarak Smart extraction teknolojisi sayesinde de video CD'lerde Lite-On hızını otomatik olarak düşürüyor. Kopyalama işlemlerinde ise veri transfer hızı otomatik olarak yükseliyor. Böylece maksimum performansta minimum gürültü oluşuyor.

Lite-On'un yeni CD yazıcısı, sahip olduğu Smart Burn Teknolojisi sayesinde CD yakmalara son veriyor.

ÜRÜN BİLGİSİ

Lite-On LTD-163, uygun fiyatı ile ön plana çıkmayı başaran 16x hızında bir DVD-Rom.

iyi (7,93)

- Uygun fiyatı
- Sessiz çalışıyor

TEST SONUÇLARI

DVD Performansı: 50.25
CD Performansı: 51.10
Audio Ripping: 49.78
Hata Düzeltme Per.: 55.20
Beraberinde Gelenler: 70.00
CHIP Toplam Puanı: 79.38

TOP 10 BİRİNCİSİ

CHIP Toplam Puanı: 89.89

Bilgi için: Datagate
Tel: (212) 282 98 80
Faks: (212) 282 98 79
Fiyatı: 76 \$ + KDV
www.liteonit.com

ÜRÜN BİLGİSİ

CD kayıt süresi gayet başarılı olan cihazda ne yazık ki normal CD uygulamalarında beklenen performans gözlenmiyor.

çok iyi (8,80)

- Smart Burn teknolojisine sahip
- Yapılan işleme göre hızını otomatik olarak ayarlayabiliyor

TEST SONUÇLARI

Ort. Veri Trans. Hızı: 2714
Audio CD Yazma: 1040
Data CD Yazma: 475
Ergonomi: 75.00
CHIP Toplam Puanı: 88.06

TOP 10 BİRİNCİSİ

CHIP Toplam Puanı: 97.72

Bilgi için: Datagate
Tel: (212) 282 98 80
Faks: (212) 282 98 79
Fiyatı: 166 \$ + KDV
www.liteonit.com

Büyük Terfi Danışmanı: Yeni Donanımın Getirdikleri

PC'niz Her Zamankinden Hızlı

Eskiye ve yavaşlayan bilgisayar donanımlarınızı doğru bileşenlerle terfi ederek eskisine göre çok daha hızlı çalışabilirsiniz. CHIP satın alabileceğiniz yeni donanımların sisteminize kazandırdıklarını açıklıyor.

■ Yaklaşık bir yıl önce gayet hesaplı bir bilgisayar satın aldınız ama, bilgisayarınızın performansı giderek zorlanıyor... Oyun oynarken kesik kesik çalışıyor, programlar başlamak için gitgide daha fazla zamana gereksinim duyuyor, dijital bir resim işlenirken PC'nizin çöküşleri artıyor, vs.

Peki ne yapmalı? Bilgisayarınız görece yeni olduğu için, yeni bir PC satın almak anlamlı olmayacaktır. Ama değişik alanlarda tek tek donanım bileşenlerini terfi ettirmek suretiyle PC'nizi planlı bir biçimde forma sokabilirsiniz: Söz konusu olan ister belge ve resim işleme, ister multimedya uygulamaları ya da daha fazla oyun zevki olsun...

Bu yazıda size en etkili yöntemleri tanıtıyor ve somut ölçüm sonuçlarıyla PC terfisinin gerçekten neler getirdiğini gösteriyoruz. Burada yaklaşık bir yıl önce 1000 dolardan daha ucuz olan bir sistemle yola çıkıyoruz. Varsaydığımız donanım şöyle:

433 MHz saat frekansına sahip bir Celeron işlemci, 64 MByte anabellek, 8 GByte boyutunda sabitdisk, 8 MByte görüntü belleğine sahip bir ATI ekran kartı, 40 hızlı bir CD-ROM sürücü

PC terfisi için gerekli

donanım bileşenlerinin seçimi

Bilgisayarın performansının yükselmesini sağlayan bileşenler öncelikle anabellek, sabitdisk, CD/DVD-ROM sürücü ve ekran kartından ibarettir. Ölçüm sonuçlarımızın ortaya çıkardığı gibi, PC'nizi 128 ya da hatta 256 MByte anabellek ile donattığınızda tüm sistem performansı bariz bir biçimde yükseliyor. Gerçi bunun maliyeti pek ucuz değil, ama 61. sayfada okuyabileceğiniz gibi bir hayli tempo artışı sağlıyor: Biz resim işlemede yüzde 1100 değerine kadar varan bir tempo artışı ölçtük! Tabii ki size belleği PC'nize nasıl yerleştireceğinizi de gösteriyoruz.

Ama daha hızlı ek bir sabitdisk de bilgisayarınıza hız kazandıracaktır. Dakikada 7200 dönüşlü diskler verilerin kopyalanması için PC'nizin pek de yeni olmayan sabitdiskinden daha az zamana gereksinim duyuyor. Bu alanda da test sonuçlarımız 30 MByte ya da daha fazla bir boyuta sahip resimlerde daha hızlı bir sabitdiskin kendini olumlu yönde hissettirdiğini gösteriyor. Ve 64. sayfada adım adım gösterdiğimiz gibi, ikinci bir sabitdiski kurmak bir çırpıda

gerçekleştirilebiliyor.

Bir müzik CD'sini PC'nizin 40 hızlı CD-ROM sürücüsüyle çaldığınızda işler yolunda gider. Oysa müziği CD'den MP3 ses formatına dönüştürmek istediğinizde, daha hızlı bir sürücü ile aradaki tempo farkının farkına varırsınız: Çünkü müzik verilerinin CD'den sabitdiske dijital okunması (Audio-Grabbing) alanında daha yeni CD sürücüler hemen hissedilir bir ölçüde daha iyi; bunlar CD dijital formata geçinceye dek, artık o kadar uzun bir süre beklemiyor. PC'nizi nasıl başka bir sürücüyle daha donatabileceğinizi 68. sayfada okuyacaksınız.

Oyuncular için hızlı bir ekran kartı vazgeçilmezdir. ATI Rage Pro gibi mi adını doldurmuş bir kart ile, test için kullandığımız PC'mizde güncel 3D oyunlar hiç de zevk vermiyor: Yavaş kalan grafik işlemcisi ve küçük olan grafik belleği, resimlerin kesik kesik akmasına neden oluyor. O halde, sisteminize yeni bir ekran kartı almalısınız. Böylelikle oyunlardan alacağınız zevk büyük ölçüde artacaktır. 70. sayfada gördüğünüz gibi, eskisini yeni kart ile değiştirmek hiç de zor değil.

Daha Fazla Anabellek ile PC'yi Hızlandırmak

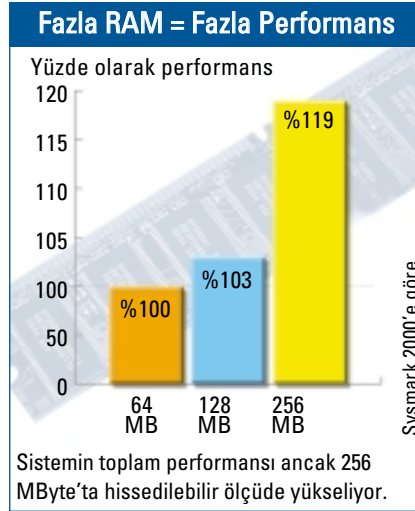
Bilgisayarını öncelikle haberleşme için kullanan kullanıcılar, şimdiye kadar biraz eskimiş bir PC modeli ile de hallerinden hoşnuttular. Bir resim işleme gibi yoğunluğu yüksek programlarla karşılaştırıldığında, mektup yazmak ve basmak sistemin performans sınırlarını zorlayan uygulamalar arasında yer almıyor. Yine de burada bir terfi anlamlı olabilir: Yeni belleğin yeterince büyük olması kaydıyla, bilgisayarı daha fazla anabellek ile donatmak her halükarda performans artışı sağlıyor.

Sistem performansı için daha fazla anabellek

Güncel olarak üzerinde çalıştığınız tüm veriler anabellekte bulunuyor. Bunlar arasında işletim sistemi ve kelime işlem programı başta olmak üzere, bazen birçok çeşitte açılmış belgeler yer alıyor. Birçok uygulama ve belge açılmışsa, 64 MByte anabellek hızla daralacaktır. Gerçi çalışmayı hala sürdürebiliyorsunuz, ama uygulamadan uygulamaya geçişin normalde olduğundan daha uzun sürdüğünün farkı-

na varıyorsunuz.

Bunun nedeni, anabellekteki yer yeterli olmadığına, Windows'un sabit diskin bir bölümünü sanal anabellek olarak kullanması. Bunun dezavantajı

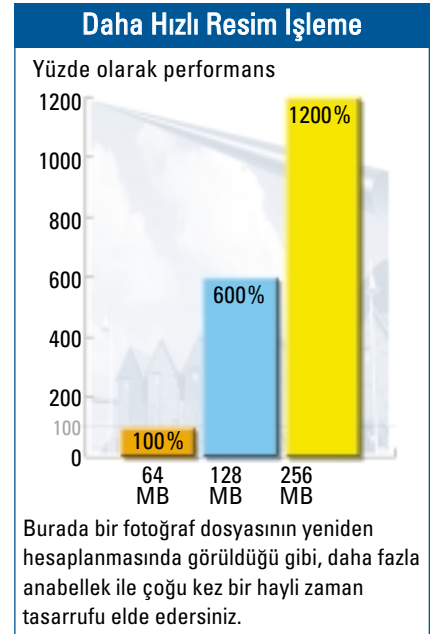
ise, sabitdiske ortalama erişim süresinin 10 milisaniyeye kadar sürmesi. Buna karşılık anabellekteki veriler için Windows yalnızca 10 nanosaniyeye gereksinim duyuyor; bu değer sabit-

disklerdeki erişim süresinin milyonda biri kadar.

Anabelleğin genişletilmesi PC'nizi hızlandırabilmek için en basit önlemlerden biri: Bilgisayar kasasını açıyor-sunuz, yeni belleği yerleştiriyorsunuz ve bilgisayar kasasını yeniden kapatıyorsunuz. Sistemin bir sonraki başlatılışında sistem bellek genişlemesini otomatikman tanıyor. Yeni bir bellek modülünü nasıl yerleştireceğinizi aşağıdaki kutuda okuyacaksınız.

Bellek genişletmesinin sisteminize getirdikleri

Test bilgisayarımızda terfiyi iki adımda gerçekleştirdik: Önce 64'den 128 MByte'a ve daha sonra bir kez daha 128 MByte artırarak 256 MByte'a. Sistem performansını, PC'de tipik görev-

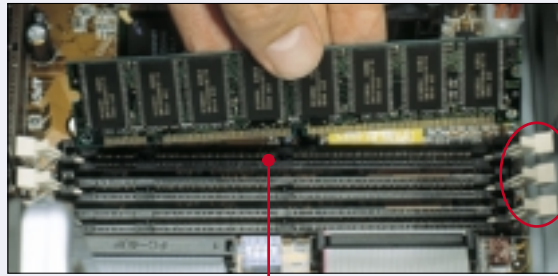
TEMEL BİLGİLER

Anabelleği Yerine Yerleştirmek

1. PC kasasını açın, ve DIMM yuvalarını bulun. Tereddüt ettiğiniz durumda bilgisayarın kullanım kılavuzuna başvurun. Belleğin üzeri başka yapıtaşları tarafından örtülmüş de olabilir. Bu durumda önce bu parçaları bertaraf edin.
2. Yeni bellek modülünü, varolanla aynı yönelime sahip olarak, adamakıllı yerine oturuncaya dek yuvaya bastırın.
3. Beyaz plastik emniyet kanatlarını,

yapıtaşını hissedilebilir bir biçimde tutana dek, yeni bellek kartı yönünde bastırın.

4. Windows'u başlatın ve Başlat/Ayarlar/Denetim Masası/Sistem altındaki Genel kayıt kartında doğru bellek boyutunun gösterilip gösterilmediğini sınavın. Eğer gösterilmiyorsa, belki bellek kartı yerine tam oturmamıştır ya da bozuktur ve değiştirilmesi gerekmektedir.

Beyaz plastik emniyet kanatları bellek yapıtaşlarının yuvalara iyice oturmasını sağlar. Kanatların hissedilebilir bir biçimde yapıtaşını tuttuğundan emin olun.

Modül yuvası: Bilgisayarda çoğu kez bu DIMM yuvalarından üç adet vardır. Bu durumda da, her birine 256 MByte'lık bir modül yerleştirmek suretiyle azami 768 MByte'lık belleği olanaklı kılar.

leri simüle eden ve bu görevler için ihtiyaç duyulan zamanı hesaplayan bir program olan "Sysmark 2000" Benchmark yardımıyla ölçtük.

İlk adımda elde ettiğimiz sonuç henüz pek cesaretlendirici değildi. Sol-daki grafik, tüm sistemde yalnızca düşük bir performans artışı gösteriyordu. Buna karşılık anabelleği 256 MByte'a genişlettiğimizde yaklaşık yüzde 20'lik bariz bir hızlanma saptayabildik.

Bu durumun size sağladığı avantaj, örneğin Photoshop gibi bir resim işleme programında olduğu gibi hesapla-

ma yoğunluğu yüksek uygulamalarda kendini gösteriyor. Burada zahmetli resim işleme olanakları sizin tarafınızdan kullanılmayı bekliyor: Resimleri çok sayıda filtre ve efekt ile donatabilir ya da farklı fotoğrafları iç içe geçirebilirsiniz.

Ya da resmin renk adedini elektronik posta ile gönderilebilecek şekilde dosya boyutunu azaltmak üzere indirirsiniz. Bellek genişletmenin buradaki etkisini yaklaşık 50 MByte boyutundaki bir dosya örneğinde sınadık: Photoshop'ta renkli bir fotoğraf, resmi kontrast bakımından daha zengin kılan özel bir efekt ile donatıldı. 64 MByte anabellek ile bu olay 48 saniye sürdü. 128 MByte ile mesele 8 saniye içinde halledildi. Ve 256 MByte anabellek ise çalışma süresini yalnızca 4 saniyeye düşürdü; bu yüzde 90'dan fazla zaman tasarrufuna tekabül ediyor.

Yeni bellek satın alırken dikkat etmeniz gerekenler

Daha fazla anabelleğe geçtiğini gördünüz. Satın alma sırasında aşağıdaki noktalara dikkat etmeniz gerekiyor. İlk olarak PC'nizde doğru yuvalar bulunmak zorunda: Modern DIMM bellek kartları (61. sayfadaki "Temel Bilgiler" kutusuna bkz.) solunda ve sağında birer beyaz plastik emniyet kanatlı, 10 santimetre uzunluğundaki yuvalara uyuyor.

Bunların üç çeşidi söz konusu: PC-66, PC-100 ve PC-133 MHz. Ancak PC-66 modülleri artık hemen hemen hiç piyasada bulunmuyor, bu yüzden 100 MHz saat frekansına sahip PC-100 çeşidini tercih edin.

Piyasada ayrıca farklı modül tipleri bulunuyor. Sisteminiz için önemli olanlar 64, 128 ve 256 MByte. Şayet PC'nizi daha fazla bellek ile hızlandırmak istiyorsanız, şu noktaya dikkat et-

mek zorundasınız: Bilgisayarınızda büyük olasılıkla birinin üzerinde 64 MByte'lık bir modül bulunan üç DIMM bellek tabanı vardır. 128 MByte bellek istiyorsanız, buna başka bir 64 MByte'lık bellek yapıtaşı ile sorunsuzca ulaşırsınız. 256 MByte'ta işler biraz daha karmaşık: Çünkü her anakart üzerinde farklı boyutlardaki bellek modüllerini bir araya getirmek olanaklı değil. Bunun için ek bir 64 MByte ve bir 128 MByte ile belleği 256 MByte'a terfi ettirip edemeyeceğinizi PC'nizin kullanım kılavuzuna bakarak saptayın. Eğer bu olanaklı değilse, geriye tek şey kalıyor: 64 MByte'ı çıkarmak ve yerine 128 MByte'lık iki modül takmak.

Öncelikle anabellek modüllerinde fiyatlar oldukça değişken. Her halükarda dergilerdeki reklamlara bir göz atmaya değer, çünkü bellek fiyatlarının düşmesi tabii ki olanaklı.

Yeni Bir Sabitdisk ile Daha Fazla Performans

Sisteminize daha fazla güç kazandırmanın başka bir yolu da daha büyük ve daha hızlı bir sabitdisk. Öncelikle resimlerin işlenmesinde hız avantajı hemen kendini hissettiriyor. Resim dosyaları içerdikleri sayısız renk bilgisi yüzünden, metin ya da Excel dosyalarından önemli ölçüde daha büyük. Ayrıca resmin kalitesi ne kadar iyiye, dosyanın kapsamı da o kadar büyük oluyor; burada 30 MByte ve üstü ender bir durum değil.

Sabitdisk satın alırken dikkat etmeniz gerekenler

Esas olarak iki tip sabitdisk var: IDE bağlantılılar ve SCSI bağlantılılar. En yaygın olanlar IDE disklerdir ve bilgisayarınızda da büyük olasılıkla bu tip bir sabitdisk vardır. SCSI sabitdiskler öncelikle performansı yüksek bir disk gerektiren çok hızlı bilgisayarlarda bulunuyor. Bu tip bir bilgisayar örneğin üzerinde her gün binlerce belgenin depolandığı bir işletmenin merkezi veritabanı bilgisayarıdır.

IDE sabitdiskler ise ev bilgisayarlarında kullanılıyor. Bu diskler makul, üstelik de gitgide düşen fiyatlara yeterince performans sunuyor.

Tek tek sabitdiskler iki önemli nok-

tada birbirinden ayrılıyor: Bunlar bağlantı türü ve hızdan ibaret. Bağlantı türünde ise üç çeşit mevcut: ATA/33, ATA/66 ve ATA/100.

ATA/33 gitgide ortadan kalkıyor ve artık yalnızca görece eski PC'lerde kul-

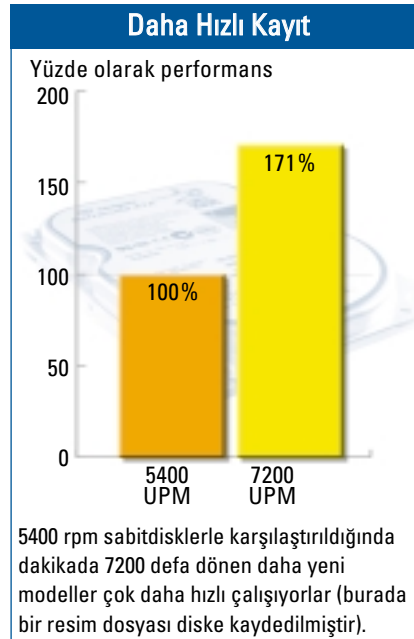
teorik değer çok çok altında (20 ila 25 MByte/s).

İkinci tip olan ATA/66 şu anda en yaygın olan bağlantı standardı. Bununla ilgili sabitdiskler 80 kutuplu bir veri kablosu ile PC'ye bağlanıyor ve bilgisayarda verileri saniyede azami 66 MByte ile naklediyor.

Üçüncü bağlantı türünün adı ATA/100 ve bu bağlantı türü ATA/66 karşısında giderek daha fazla kabul görüyor. Bunun nedeni, veri oranının ATA/66'da olandan çok çok daha fazla olması (yani 100 MByte/s). Ayrıca düşen fiyatlar nedeniyle fiyat-performans oranının da daha iyi olması avantajlar arasında.

Ama çok az sayıda PC, ATA/100 diskleri destekliyor. Gerçi ATA/66 ve ATA/100 aynı kabloyu kullanıyor, ama bir ATA/100 disk ATA/66 bağlantısıyla bağlantılandırılmıyor. Sonuç olarak bilgisayarınıza yeni bir ATA/100 disk kurmak istediğinizde, ATA/100'e hakim olan bir controller'a ihtiyacınız var. Sözünü ettiğimiz controller, sabitdiskin geriye kalan PC sistemiyle hatasız veri takasında bulunmasını sağlayan bir kumanda birimi.

İkinci performans artışı belirtisi ise hız. IDE diskler PC çalışırken depolan-

lanım alanı buluyor. Buna ait kablo 40 kutuplu. ATA/33 teorik olarak saniyede 33 MByte'lık bir veri oranına olanak tanıyor. Ancak pratikte bu değer

miş verilere sürekli erişim sağlamak için sürekli dönüyor. Bu tip bir diskin dönüş hızı dakikada dönüş sayısı olarak ölçülüyor. Bu sayı ne kadar yüksekse, disk de o kadar hızlı dönüyor demektir. Böylelikle verileri sabitdiskten okumak ya da sabitdiske yazmak da o kadar hızlı gerçekleşir. Bu noktadaki güncel değerler dakikada 5400 ve 7200 dönüş.

Bir yıldan eski olmayan PC'niz için bu durum şu anlama geliyor: PC'nizin sabitdiski büyük olasılıkla dakikada 5400 dönüşlü ATA/66 standartına tekabül ediyordur ve buna ait sürücü IDE controller'a sahiptir. Yani dakika da 7200 dönüşlü daha hızlı bir diske geçmek istiyorsanız, bu bir sorun teşkil etmiyor.

Hatta bu geçiş sırf iyi fiyat-performans oranı yüzünden bile tavsiye edilebilir. Ancak kesinlikle daha hızlı bir ATA/100 disk istiyorsanız, o zaman ek olarak yaklaşık 60 dolarlık harcama daha gerektiren uygun bir controller'a ihtiyacınız var. Ayrıca PC'nize kurabilmeniz için bu controller için boş bir yuva gerekli.

Yeni bir sabitdiskin sisteminize kazandırdıkları

Yeni bir sabitdisk yalnızca daha büyük depolama kapasitesi yüzünden değil, yüksek hız nedeniyle de tavsiye edilir. Bir yıl önce daha dakikada 5400 dönüşlü sabitdiskler standart teşkil ederken, artık dakikada 7200 dönüşlü modeller de hesaplı fiyatlara edinilebili-

yor. Bu kategorideki 30 GByte kapasiteli diskler bugün yaklaşık 100 ila 200 dolar arasında fiyatlara satılıyor. Bu tip disklerle bir örnek hemen hemen 30 GByte kapasiteli ve 150 dolara satılan Maxtor 5273U6.

Testimizin gösterdiği gibi zaman tasarrufu bir hayli yüksek: (62. sayfadaki grafiğe de bkz.) 50 MByte boyutundaki bir resim dosyası dakikada 5400 dönüşlü bir sabitdisk üzerine kaydedilinceye kadar 24 saniye geçiyor. Dakikada 7200 dönüşlü daha yeni bir modelde bu iş yalnızca 14 saniyede hallediliyor. Bu yüzden 7200 rpm diskleri tercih edin. Ek bir sabitdiski bilgisayarınıza nasıl kuracağınızı, bağlantılandıracağınızı ve kullanıma hazırlayacağınızı alttaki kutuda adım adım gösteriyoruz.

TEMEL BİLGİLER

Sabitdiski Bilgisayara Kurmak

1. Bilgisayarın arkasındaki tüm fişleri çıkarın, ve kasayı açın.
2. Yeni diskin arka tarafında bir dizi pin çifti vardır. Bunlardan birinin üzerinde küçük bir plastik köprü bulunur (aşağıdaki resme bkz.). Eski sürücünüz Master konfigürasyonuna sahiptir. Bu durum sistemin başlamak için gereksindiği verileri bu disk üzerinde bulacağı anlamına geliyor. Her iki sabitdiskin de tek bir veri kablosunda çalışabilmeleri için yeni sabitdisk "slave" olarak ayar-

akım kablosunu ve de eski sabitdiskin de bağlı olduğu yassı, gri veri kablosunu kasanın arka tarafına bağlayın (en sağdaki resme bkz.). PC kasasını kapatın, tüm çevre cihazlarını yeniden bilgisayara takın ve bilgisayarı başlatın.

Diski partisyonlara ayırmak ve biçimlemek

1. Şimdi disk veri alımı için hazırlanmak, yani partisyonlara ayrılmak ve biçimlenmek zorunda: Başlat/Oturumu Kapat/Bilgisayarı MS-DOS kipinde başlat simgelerine tıklayın. Kısa bir süre sonra karşınızda üzerinde „C:/windows>“ bildirimi bulunan neredeyse tümüyle siyah bir ekran belirecektir. Komut satırına fdisk yazın ve Enter tuşuna basın. Bundan sonraki soruyu "Evet" için "E" ile onaylayın, ve yeniden Enter tuşuna basın.

2. Eski sabitdisk no.1 ile etkin olarak gösterilecektir. Klavyeden 5 sayısına basarak no. 5 olan "Geçerli sabit disk sürücüsünü değiştir" seçeneğini

çağırın, ve bunu Enter tuşuyla onaylayın. 2. numaralı disk seçmek için "Sabit Disk Sürücüsü Numarasını Gir" alanına 2 girin. Enter tuşu sizi yeniden ana menüye döndürecektir.

3. "1. DOS bölümü veya Man-

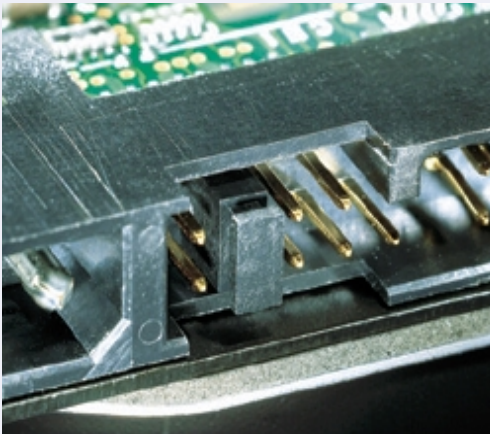
tıksal DOS Sürücüsü oluşturun" seçeneğine girin. Önerileni tüm disk kapasitesi için onaylayın.

4. Fdisk yeni bir sürücü yarattığını bildirecektir. "3. Uzatılmış DOS Bölümünde Mantıksal DOS Sürücüsü Oluşturun" seçeneğini seçin. Burada bir tek ya da birden fazla partisyon yaratın. "Esc" tuşuna birçok kez basmak "fdisk"i sonlandıracaktır. Değişiklikleri etkinleştirmek için PC'nizi yeniden başlatın.

5. Diski biçimlemek için Windows Gezgini'ni açın, yeni sürücü üzerine farenin sağ tuşuyla tıklayın ve listeden Biçimle'yi seçin.

6. Biçimleme türü olarak Tam'ı seçin. "Sistem dosyalarını kopyala" kutucuğunda çengel bulunmamasına dikkat edin.

7. Başlat üzerine tıklayın. Bildirimi "Evet" ile onaylayın. Son olarak "Ka-

Sabitdisk kurulumu için doğru Jumper ayarı önem kazanıyor.

lanmış olmalıdır. Pinlerin anlamlarını ya kasa üzerinde ya da kullanım kılavuzunda bulacaksınız.

3. Yeni sabitdisk PC kasasında bulunan küçük vidalar yardımıyla önceden varolan diskin doğrudan üstüne ya da altına tutturulur. Bundan sonra renkli

Veri kablosu (solda) ve akımla besleme (sağda) sabitdiskin pürüzsüz çalışmasını sağlıyor.

Multimedya Optimizasyonu

Multimedya uygulamaları ne kadar çeşitliyse, bilgisayara yönelttikleri talepler de o denli geniş bir yelpazeyi kapsıyor. Yeterli anabellek ve sabitdisk kapasitesi yanında, öteki cihazlara birçok bağlantı olanağı sunan ekran kartları ve de daha hızlı bir CD-ROM ya da bir DVD sürücü multimedya sisteminizin optimizasyonuna katkıda bulunabilir.

Multimedya uygulamaları için ekran kartları

Birçok kullanıcı bilgisayarda TV yayınlarını almak ya da tersi PC görüntülerini TV ekranına aktarmak olanağını özellikle hayranlık uyandıran bir multimedya uygulaması olarak görüyor. Bunun için önkoşul, uygun donanımına sahip bir ekran kartı. Ekran kartı TV ve video bağlantısına sahipse, ilgili cihazlar arasındaki bağlantı bir video kablosu yardımıyla (yaklaşık 5 dolar) kolaylıkla oluşturulabilir.

Bu tip kartlar, en azından öteki performans belirtileri de iyiye, tabii ki en alt fiyat kategorisi içinde yer almıyor. Tavsiye edilebilecek ATI ürünü All-in-Wonder 128 Pro örneğin yaklaşık 250 dolarlık bir fiyata sahip. Kart bunun karşılığında TV ve video için bağlantılar yanında, bağlantı yönetimi için ve video ve TV kayıtlarının işlenmesi için kapsamlı bir yazılım paketi sunuyor. Örneğin TV-on-Demand programı ile PC monitöründe izlediğiniz yayını kısa bir ara için kesebiliyorsunuz: Bu durumda yayın arka planda kaydediliyor ve bir aradan sonra hiçbir şey kaçırmaksızın kaldığınız yerden yayını izlemeyi sürdürüyorsunuz. Bunun için bir TV cihazına dahi ihtiyacınız yok: All-in-Wonder Pro 128 kendisi bir TV alıcısına sahip.

Doğru sürücüye yatırım yapmak: CD-ROM'lardaki hız aldatmacası

Multimedya uygulamaları söz konusu olduğunda ekran kartının yanı sıra, üzerine özellikle fazla yük binen bir bileşen daha var: CD-ROM sürücüsü. Ancak CD üzerindendir ki dosyalar bilgisayar sisteminize aktarılıyor ve birçok multimedya CD'leri işletim sırasında da verileri sonradan yüklemek için CD'ye el atıyor.

Yani hızlı bir CD-ROM sürücüsüne yatırım yapmak, multimedya CD'leri daha çok kullananlar için çok anlamlı. Örneğin çoğunlukla sayısız küçük videolar içeren ansiklopediler söz konusu olduğunda, verilerin sonradan yüklenmesi görece eski bir sürücüde olduğu kadar uzun sürmediği için (68. sayfadaki grafiğe de bkz.) sunum akıcı bir biçimde gerçekleşiyor.

Test bilgisayarımız önce bir 40 hızlı sürücü ile donatılmıştı. "x-hızlı" ibaresini her bir CD-ROM sürücüsünün betimlenmesinde, sıklıkla ürün adının içinde bulacaksınız. Bu değer, tam olmamakla birlikte, cihazın ait olduğu performans sınıfını niteliyor.

1 kat hız (1 hızlı) demek, sürücünün CD'den saniyede 150 KByte okuduğu anlamına geliyor. Zahmetli multimedya uygulamalarını monitöre taşımak için, CD-ROM sürücüler bu oranın kat be kat üzerinde bir değere gereksinim duyuyor.

Bu tanıma göre 40 kat hızda veri setinin teorik olarak saniyede 6 MByte civarında olması gerekiyor. Ama gerçek değer bariz bir biçimde bunun altında; bizim test sistemimizde örneğin bulduğumuz değer 4 MByte civarındaydı (68. sayfadaki grafiğe bkz.).

Eğer daha yüksek bir veri oranı ve ek işlevsellik sizin için önemliyse, şu olanaklar mevcut: Olanaklardan ilki daha hızlı bir CD-ROM sürücüsü satın almak. Daha 48 hızlı bir sürücü ile bile okuma hızı noktasında yüzde 22'den fazla bir artışa ulaşıyorsunuz: Örneğin, test ettiğimiz model Toshiba SD-M6702B, CD'den saniyede neredeyse 5,5 MByte veri sunuyor. Bu performans artışını elde etme maliyeti

ise belli sınırlar içinde kalıyor: Toshiba ürünü sürücü yaklaşık 150 dolar...

DVD sürücüler CD-ROM sürücülerin yerini alıyor

Daha hızlı bir CD-ROM sürücüsünün alternatifi bir DVD sürücüsü. Bu donanım ile ek bir multimedya uygulaması daha gündeme geliyor: DVD sürücüler aslında DVD üzerindeki filmlerin oynatılması için düşünülmüştür. Ama DVD sürücüler size yalnızca PC'de film zevki sunmakla kalmıyor: Bu sürücülerle geleneksel CD-ROM'lar da okunabiliyor.

Gerçi performansı ye-

Tek başına bir DVD sürücü kocaman sinemayı evinize taşımaya yeter.

terli bir cihaz için ödenebilecek miktarın sınırı bu durumda yalnızca 40 kat hız değerinde bulunuyor. Ama performans testimizde kullandığımız Pioneer'ın DVD 105S modeli bu yeni formatın teknik olanaklarını daha iyi kullanıyor ve böylelikle saniyede 5100 KByte'lık bir transfer oranına ulaşıyor; bu başlangıçtaki konfigürasyon ile karşılaştırıldığında yüzde 15'lik bir artışa tekabül ediyor. Ek DVD işlevselliği ile birlikte bu durum yeni bir CD-ROM sürücüsü edinmenin karşısında ciddiye alınması gereken bir alternatif oluşturuyor. Üstelik burada da fiyat uygun: Pioneer'ın DVD sürücüsü yaklaşık 80 dolar.

Çok çeşitli kullanıma açık: CD yazıcılar

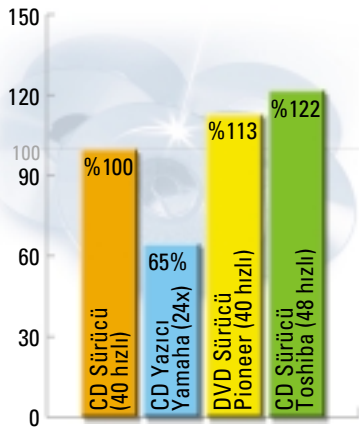
Yalnızca büyük veri miktarlarının CD'den sabitdiske kopyalanması yeni bir sürücü gerektirmez. Yeni Audio formatı MP3 daha hızlı bir CD ya da DVD sürücüsü edinmeyi neredeyse zorunlu kılıyor. Neden mi? Müzik CD'lerinden MP3 formatında kendi müzik parçalarınızı oluşturmak için... CD-ROM sürücünüz bu müzik verilerini dijital olarak okumak zorunda (buna Audio-

Televizyon için TV çıkışlı ekran kartları.

Yeni Sürücü = Daha Fazla Hız

Yüzde olarak performans

Sürücü tipleri CD'lerden veri okunurken bariz performans farkları sergiliyor.

Grabbing deniyor). Görece eski CD sürücüler ya bunu hiç yapamıyor ya da oldukça yavaş yapıyor. Daha yeni cihazlar bu alanda çok daha iyi değerlere ulaşıyor. Bir karşılaştırma yapmakta fayda

var: Ortalama bir CD-ROM sürücü (40 hızlı) CD'den müzik bilgilerini okurken 8 hızlı bir tempoya ulaşıyor. Bir başka deyişle tümüyle dolu bir müzik CD'si okunup bitinceye kadar yaklaşık dokuz dakika bekliyorsunuz. Buna karşılık DVD sürücüler 24 hızlı bir Grabbing performansına ulaşıyor. Bu CD dijitalleştirilinceye kadar artık yalnızca yukarıdaki zamanın yaklaşık üçte biri kadarına gerek olduğu anlamına geliyor. Yani eğer Audio-Grabbing alanında adanıklı hızlı olmak için eski CD-ROM sürücünüzü bir DVD sürücü ile değiştiriyorsanız, MP3 verilerini depolamak için bir CD yazıcı tavsiye edilir. Ve bununla hemen resimlerinizi, müzik parçalarınızı ve videolarınızı CD üzerine aktarabilirsiniz.

Eğer bu işi yalnızca kendiniz için yapmıyorsanız, bilakis yarattıklarınızla arkadaşlarınızı da sevindirmek istiyorsanız, şu soru gündeme geliyor: Malzeme-

yi arkadaşlarıma ya da akrabalarıma hangi yoldan sunabilirim? Verilerin büyük kapsamı yüzünden aslında taşıyıcı ortam olarak yalnızca bir CD söz konusu olabilir. CD yeterince depolama alanı sunuyor ve çoğu PC tarafından okunabiliyor. Uzun zamandır ucuz PC'lerde bile bir CD-ROM sürücü standart donanıma dahil.

CD yazıcı yalnızca bir CD-ROM sürücü yedeği olarak kısıtlı olarak uygun. Saf okuma performansı şu sıralar standart olarak kabul edilen 24 hızlı yazıcılarda (okuma performansı) yalnızca CD'lerin okunması konusunda uzman sürücülerin performansından, yukarıdaki grafiğin de gösterdiği gibi, bariz bir biçimde daha geride. Testimizde Yamaha ürünü model saniyede 3000 KByte değerine bile ulaşamadı. Ama unutmamak gerekir ki, her halükarda sürücü ve yazıcının paralel çalıştırılması daha pratik olacaktır.

TEMEL BİLGİLER

Bir CD Yazıcıyı Kurmak

Bilgisayarın arka tarafındaki tüm kabloları çıkardıktan ve PC kasasını açtıktan sonra, yeni CD yazıcının nereye uyduğuna dikkat etmeniz gerekiyor.

1. PC'nin ön tarafında CD sürücünün üstünde ya da altında yeni cihazların takılacağı yeri örten birçok kapak göreceksiniz. Bu kapaklardan birinin ardında yazıcı için yeterince boş alan olup olmadığını sınavın ve kapağın üzerine dikkatlice bastırın.

2. Yeni cihazın takılacağı yer bir metal kapak tarafından da örtülmüş olabilir; ama bunu PC'den vidalarını sökerek ya da kasa içine doğru bastırarak kolaylıkla çıkarabilirsiniz. Daha sonra yazıcıyı önden PC kasasının içine doğru itin.

3. Şimdi yazıcının arka tarafına iki kablo bağlamanız gerekiyor: Bunlardan biri dört renkte tek tek kabloların bir araya gelmesiyle oluşmuş ve ucunda beyaz bir plastik fiş bulunan akımla besleme kablosudur. Akım kablosunun yeri arka tarafta sağdaki duydur.

4. Soldaki ikinci ince bağlantı bir yassı bant kablosu olan veri kablosunun yeridir. Bu tip bir kabloya daha önceden sabitdiskiniz ve CD-ROM sürücünüz bağlanmıştır. Yazıcıyı CD-ROM sürücünün bağlı olduğu veri kablosuna bağlayın. Kablo kırmızı işaretli hat akım kablosu yönünü gösterecek şe-

kilde takılmak zorundadır. Şimdi jumper üzerinden CD yazıcıyı "slave" olarak tanımlayın (Bunu nasıl yapacağınızı 64. sayfadaki sabitdisk kurulumu bölümünde okuyacaksınız).

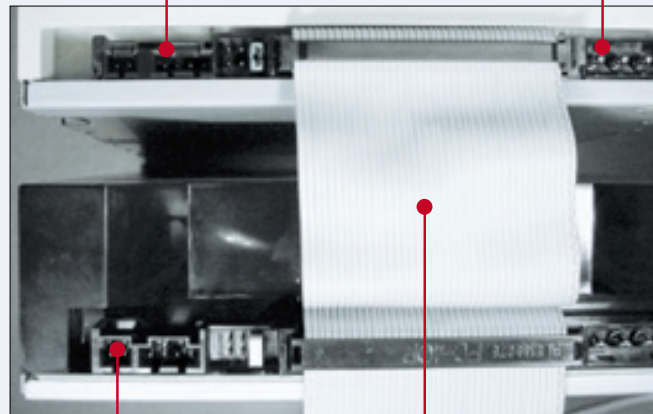
5. Şimdi bir işlev testi yapmak üzere PC'nizi geçici olarak kullanıma hazırlayın: Tüm kabloları yine yerlerine takın, ve bilgisayarı başlatın. Windows çalışma alanı üzerinde yukarıda solda bulunan Bilgisayarım simgesi üzerine çift tıkladı-

ğınızda, kullanılabilecek tüm sürücülerin bir listesini elde edersiniz. Bu sürücülere yeni CD yazıcı da dahildir. Eğer CD yazıcı listede belirlediyseniz, kurulum başarılmış demektir.

6. Şimdi PC'yi kapatabilir, yazıcıyı birlikte gelen vidalarla yerinde sabitleşirebilir ve PC kasasını kapatabilirsiniz. Sonrasında ne olursa olsun mevcut yazıcı yazılımını kurun. Artık CD'lerinizi yazdırabilirsiniz.

Burada jumper ayarını "master" ya da "slave" olarak belirleyebilirsiniz.

Akımla besleme bağlantısına güç kablosunu bağlayın.

Audio kablosu sürücü ve ses kartını birbirine bağlıyor.

Veri kablosu her iki sürücüyü de IDE controller ile bağlantılandırıyor.

Daha Fazla Oyun Zevki İçin Hızlı Ekran Kartı

Başlangıçta betimlediğimiz PC sistemi-
miz bir uygulama için, yani 3D oyunlar
için özellikle kötü bir donanıma sahip.
Öncelikle aksiyon bakımından zengin
güncel oyunlar karşısında bu tip bir PC
dize gelecektir.

Bu tip bir durum örneğin, bir 3D ma-
cera oyununda içinde sizin yaşamınızı
zorlaştıran sayısız canavarın yer aldığı
olabildiğince gerçekçi labirentler içinde
hareket ettiğinizde meydana gelecektir.
Ama yarış oyunlarındaki birçok ayrıntı
ve gerçekçi sürüş tarzının hazzına da
uygun bir sistem olmaksızın varabilme-
niz hemen hemen olanaksızdır.

Maksimum oyun zevki için iyi bir ekran kartı gerekiyor

Bu durumda en önemli performans ta-
şıyıcı ekran kartıdır. Ekran kartı video
belleğinde yalnızca komple ekran içeri-
ğini depolamakla kalmıyor; içeriğin ay-
nı zamanda bir görüntü değişikliğinde
yıldırım hızıyla değiştirilmesi gereki-
yor. Ekranda ne kadar fazla hareket gö-
rüntüleniyorsa, arka plandaki veri akış-
ları da o kadar hızlı cereyan etmek zo-
runda.

Modern bir ekran kartının sahip ol-
duğu performans yeteneği yüksek gra-
fik işlemci, ayrıca, örneğin bir yarış si-

mulasyonunda yağmurdan ıslanmış
pist yüzeyini değişik ışık yansımalarıyla
gözü sahiciymiş gibi aldatan bir biçim-
de ekranda sunmak için gerekli zah-
metli hesaplamaları da yürütür.

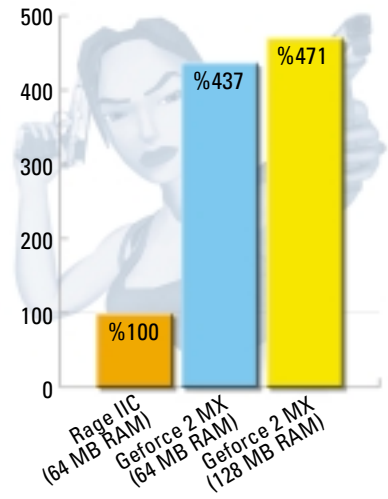
Eğer ekran kartı iddialı bir 3D oyu-
nun üstesinden gelemiyorsa, bu durum
ifadesini titrek hareket akışlarında, ek-
sik ayrıntılarda ve sönük renklerde bu-
luyor; böylece oyun zevki de suya düş-
müş oluyor. Aşırı durumda ise hiçbir
şey çalışmayabiliyor, örneğin monitör
program çağrıldığında siyah kalabiliyor.

Yeni bir ekran kartı kurulumunun getirdikleri

Testimizin de kanıtladığı gibi, test bilgi-
sayarımızın başlangıçtaki donanımın-
da bulunan görece eski işlemci tipi Ra-
ge IIC sahibi ekran kartı karşısında, da-
ha fazla performans yeteneğine sahip
yeni kuşak grafik chipi ve daha büyük
video belleği sahibi kartlar, bariz bir bi-
çimde daha fazla güç sağlıyor. Elsa ürü-
nü Gladiac MX, güncel Geforce-2-MX-
Chip ve 32 MByte grafik belleği ile do-
natılmış. Bu durum neredeyse yüzde
350'lik bir performans artışı sağlıyor!
Bu sonucu test sistemlerinde bir dizi
olağan 3D oyunu simüle eden ve ekran
kartlarının bunların karşısındaki duru-

Yeni Bir Kartın Getirdikleri

Yüzde olarak performans

Performans yeteneği yüksek bir chip sahibi
hesaplı bir ekran kartı da oyunlarda bir
hayli hız artışı sağlıyor.

munu ölçen bir program olan 3D-
Mark 2000 Benchmark yardımıyla elde
ettik. Test bilgisayarının anabelleği de
burada bir rol oynuyor: Elsa ürünü
Gladiac MX, 128 MByte anabelleğe ter-
fi ettirilmiş PC'de performans artışına
bir yüzde 35 daha eklemeyi başarıyor
(üstteki grafiğe bkz.).

TEMEL BİLGİLER

Ekran Kartı Kurulumu

Şu sıralar sunulan ekran kartlarının ne-
redeyse tümü AGP kartları. PC'niz yak-
laşık bir yaşındaysa, normal olarak uy-
gun bir yuvaya sahip olacaktır, ama işi
sağlama bağlamak için PC'nizin kulla-
nım kılavuzuna da bir göz atabilirsiniz.
Sağdaki grafikte bu tip bir yuva resme-
dilmişdir.

1. Bilgisayarı kapatın, tüm kabloları çı-
karın, ve PC kasasını açın. Önce eski ek-
ran kartınızı bulun. Bu monitörünüzün
bağlı olduğu genişletme kartıdır. Kartı
kasaya tutturun vidayı açın, ve kartı dik-
katlice yuvanın dışına çekin.

2. Yeni ekran kartını boş AGP yuvasına
oturtun. Bu işlem sırasında şiddete
başvurmayın. Aksi takdirde karta zarar
verebilirsiniz.

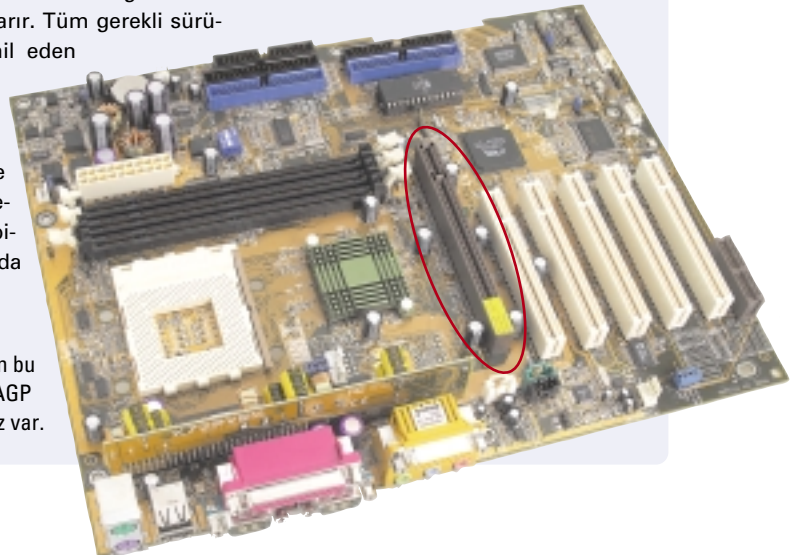
3. Kart yerine doğru oturduysa, onu PC
kasasının arka tarafına eski ekran kartı-
nın olduğu gibi vidalarla tutturun.

4. Kasayı yeniden kapatın, klavye, fare ve
monitör kablolarını ilgili bağlantılara takın
ve bu arada akım kablolarını da unutma-
yın. Şimdi bilgisayarı çalıştırın.

5. Windows başlarken bilgisayarınız yeni
bir donanım bileşeninin eklendiğinin ken-
di başına farkına varır. Tüm gerekli sürü-
cüler sistemde dahil eden

kurulum asistanı
kendiliğinden açıl-
ır; yeni kart yalnızca
bu sürücülerle tüm
performans yetene-
ğini sergileyebilir.
Kurulum sırasında

Yeni ekran kartı için bu
tip kahverengi bir AGP
yuvasına ihtiyacınız var.

ekran kartıyla birlikte gelen program
CD'sini hazır bulundurun (bazı durum-
larda Windows-CD'sine de ihtiyacınız
olabilir). Ardından kurulum rutininin ko-
lay anlaşılır talimatlarını izleyin, hepsi
bu kadar.

Ekran kartı satın alırken dikkat etmeniz gerekenler

Biraz toz tutmuş bilgisayarınızı bir oyun makinesine dönüştürmek istiyorsanız, yeni bir ekran kartı yönündeki karar en önemli adım olacaktır. Burada sevindirici olan, hemen bir üst uç ürün satın almak zorunda olmamanız.

Bu tip bir ürün 500 dolar ve üstü fiyatlara ulaşıyor, ancak çoğunlukla sizin ondan beklediklerinizi sağlamıyor. En yeni kuşak ekran kartları gerçi teorik olarak çok iyi performans değerleri sağlıyorlar, ama bilgisayarların da güncel olması koşuluyla.

Satın almada grafik işlemcisine dikkat edin. nVidia ürünü Geforce 2-MX-Chip güncel bir ürün, sayısız ekran kartı üzerinde kullanılıyor ve özellikle iyi bir fiyat-performans oranı sunuyor. Test ettiğimiz Elsa ürünü Gladiac MX bu chip ile donatılmış ve 125 dolar civarında tutuyor. Aynı şekilde video belleği de önem kazanıyor. ATI-Rage kartı ancak 8 MByte ile donatılmışken, Gladiac MX ile birlikte 32 MByte geliyor. Yani bilgisayarın bir oyun sırasın-

Güncel bir ekran kartı ile oyunlar iki kat zevk veriyor. Yalnızca sürüş tarzı daha gerçekçi bir hal almakla kalmıyor, yeterince büyük bir video belleği yarış pistindeki hiçbir ayrıntıyı kaçırmamanızı sağlıyor.

da, aksi takdirde olduğu gibi sabitdiskten ya da daha da yavaş olan CD'den sonradan yüklemek zorunda kalmaksızın derhal erişebileceği grafik verilerini içine alacak yeterince yere sahip

oluyorsunuz. Ne dersiniz, oyunlar için daha fazla güç istiyor musunuz? 70. sayfadaki kutuda kartın kurulumu gösteriliyor.

Garo Antikacıoğlu (agaro@chip.com.tr)

Intel Developer Forum

Mobil Teknolojide Son Durum

Intel, geçtiğimiz ay düzenlediği "Intel Geliştiriciler Konferansı"nda, telsiz ve mobil internet uygulamalarının geleceğini ve Intel'in bu yeni teknolojilerle ilgili stratejisini açıkladı.

■ Amsterdam'da Mayıs 2001'de gerçekleştirilen Intel Geliştiriciler Konferansı'na 500'den fazla katılımcı iştirak etti. Atölye çalışmalarının, teknik eğitimlerin, teknoloji demolarının ve çok sayıda panelin etkinlikler arasında yer aldığı konferansa ilgi oldukça yoğundu. Intel, Geliştiriciler Konferansı için toplantı yeri olarak, mobil internetin gelişimindeki önemli konumu nedeniyle Avrupa'yı seçti. Intel'in bu kararında, bu alanda önde gelen pek çok telsiz ve telekom şirketinin Avrupalı olmasının da payı var: Dünyanın en büyük 5 telekom ekipman üreticisinden 3'ü ve en büyük 4 cep telefonu şirketinden yine 3'ü Avrupalı... Ayrıca, telekom endüstrisi için üretilen ekipmanların yüzde 50'den fazlası da Avrupa'da tasarlanıyor.

Intel Developer Forum/IDF (Intel Geliştiriciler Konferansı) aslında epey bir zamandır belli aralıklarla gerçekleştiriliyor. IDF, geliştiricilere, internet ekonomisi için yenilikçi ürünler tasarlama konusunda ihtiyaç duydukları

teknik bilgi ve vizyonu sağlayan dünya çapında bir program. Bu yılın başlarında San Jose, Tokyo, Taipei ve Pekin'de, şimdi de Amsterdam'da düzenlenen 2001 İlkbahar IDF konferanslarının geliştiriciler haricindeki katılımcıları arasında yazılım, PC donanımı, el bilgisayarları istemcileri, sunucular ve iletişim ekipmanı geliştiricileri yer alıyor.

2001 İlkbahar IDF'nin ana temasını mobil internet uygulamaları oluştuyordu. Konferans süresince Intel yetkilileri Intel bünyesinde gerçekleşen yenilikleri katılımcılara aktardılar. CHIP, Intel'in yakın gelecekte sunacağı yenilikleri sizler için inceledi. Bu yazı, Intel'de gerçekleştirilen yenilikleri önem sıraları ve konularına göre başlıklar altında toparlayıp, sizlere aktarmayı hedefliyor...

Intel'in geliştirdiği PCA mimarisindeki son durum

Konferansta tanıtılmaya çalışılan en önemli gelişme belki de PCA mimarisiydi. Intel'in geliştirdiği PCA (Personal

Client Architecture) mimarisi, gelecek kuşak cep telefonları, PDA'ler ve diğer kablosuz internet cihazlarla birlikte bunlar için yeni servislerin ve uygulamaların gelişmesine yardımcı olacak bir mimari. PCA kısaca, uygulamaların; ölçeklenebilir performansla genel amaçlı mikroişlemciler için yazılmasına ve yeni kablosuz internet uygulamalarının ve cihazlarının hızla gelişmesine izin veren mimariye deniyor.

Intel'in Kablosuz İletişim ve Bilgi İşlem Grubu'ndan sorumlu Başkan Yardımcısı Ron Smith, "Şirketlerin, uygulamaları pazara daha hızlı sunmak için kablosuz uygulama geliştirmede değişik modelleri kabul etmeleri ile, Intel PCA'e olan endüstri desteği hızla artıyor. Bu uygulamalar, gelecek kuşak cep telefonu ve diğer kablosuz Internet cihazlarının kullanımında tüketicilere cazip gelecektir. Intel PCA, bu uygulamaların binlercesinin gelişmesine izin veren açık bir mimaridir" diyor.

PCA mimarisini Avrupa'dan 17 şirket

desteklerken, bu sayı tüm dünyada toplam 60 şirkete ulaşıyor.

Intel'den kablosuz internet teknolojileri

Intel'in Konferansta önem verdiği konular arasında, daha güçlü, daha az enerji harcayan kablosuz internet cihazları için cep telefonu ve el bilgisayarlarının önemli elemanlarını birleştiren yeni proses teknolojisi de vardı. Sözü edilen yeni chipler, tek bir üretim işlemi kullanarak tek bir silikon parçası üzerinde lojik (işlemci), flash bellek ve analog iletişim devrelerini barındırıyor. Yeni teknolojilerle üretilen bu chipsetlerin, 1 GHz'e kadar hızlarda çalışma olanağı ve yaklaşık bir aylık pil ömrüyle, bugünün cep telefonlarında kullanılanlardan beş kat daha güçlü olacaklar. Intel mühendisleri bu teknolojinin, kablosuz cihazlarda yaygın bir şekilde kullanılacağını ve bugün sadece düşünülebilen geleceğin uygulamalarına temel olacağını düşünüyorlar.

Intel Başkan Yardımcısı ve Intel'in Teknoloji ve Üretim Grubu'nun Genel Müdürü Sunlin Chou, "Tek yongada kablosuz internet teknolojisi, Intel'in varolan lojik ve flash silikon teknolojisindeki liderliğini genişletiyor. Intel'in düşük güçlü, yüksek performanslı lojik teknolojisi, Intel'in yüksek yoğunluklu flash bellek teknolojisi ile birleştirilip bunlara hassas analog elemanlar da eklendiğinde; Intel olarak biz, performans ve yoğunluktan taviz vermeksizin, gelecek kuşak kablosuz cihazları için ihtiyaç duyulan tüm önemli silikon teknolojisi elemanlarını uygun maliyetlerde entegre edebileceğiz," diyor.

Ron Smith ise, "Mobil cihazların son

Intel'in IDF diye adlandırılan konferanslarının ilki Amsterdam'da gerçekleştirildi. Yaklaşık 500 kişinin katıldığı bu toplantılar geleceğin teknolojileri hakkında bilgiler içeriyordu.

10 yıldaki gelişiminde, boyut ve maliyetler azalırken, entegrasyonun teknolojiye önemli fonksiyonlar ve pil ömrü eklediğini" belirterek, "Intel'in bu teknolojisinin de bu trendi genişleteceğini," söylüyor. Ayrıca, "Gelecek 5-10 yıl içerisinde, giyilebilen bilgisayarlar veya video izlenen telefonların yaygınlaşması karşısında hiç de şaşırmayacağımızı da" sözlerine ekliyor.

Özel proses teknolojisi ve X-Scale mimarisi

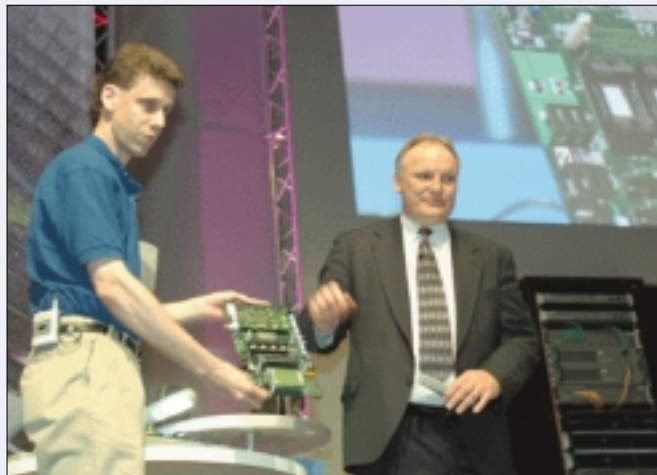
Bu teknolojinin mimarisinde Intel mühendisleri, klasik olarak flash, lojik ve analog üretim proseslerinin ayrı ayrı optimizasyonu ile birlikte karmaşıklığın da üstesinden geldiler. Şimdi, üç ayrı işlemciyi üretmek için üç ayrı üretim prosesi kullanmak yerine, tek yongada kablosuz internet teknolojisi, üç yonganın tüm fonksiyonlarını bir yongada toplamak için tek proses kullanıyor. Bu yeni proses teknolojisi, gelecekteki kablosuz ürünlerin, flash, lojik ve analog fonksiyonları çeşitli kombinasyonlarda birleştirmelerine izin vererek, modüler

bir şekilde tasarlanmış.

X-Scale mimarisi ise Intel'in yeni network mimarisi. Bu mimari sayesinde veriler internet protokolleri aracılığıyla ağ ortamına uyumlu olabilecekler. Ayrıca düşük güç tüketimine rağmen maksimum bir performans elde edilebilecek. X-scale mimarisi Intel'in StrongARM teknolojisine dayanıyor. Bu sayede 1.6 watt'lık bir güç tüketimi ile 1 GHz'lik bir sistem frekansına ulaşabiliyor. 0.18 mikron chip'lerin kullanıldığı bu teknolojiye Intels Dynamic Voltage Management fonksiyonu da entegre edilmiş. Intels Dynamic Voltage Management özelliği, kullanılan uygulamalara göre sistem frekansını ve güç tüketimini dinamik olarak ayarlayabiliyor. Tüm bunlara ek olarak, birlikte kullanılan Media Processing Technology ile multimedia uygulamaları da işlemci tarafından daha etkin bir şekilde işlenebiliyor. Minimum güç ile maksimum performans sunan X-Scale mimarisi daha çok avuç içi bilgisayarlar ve mobil telefonlar gibi internete bağlanabileceğiniz cihazlarda kullanılacak. Ron Smith, X-Scale mimarisini bu yüzden daha çok ağ ürünlerinde kullanacaklarını söylüyor.

Ağ işlemci ailesine yeni bir üye: IXP1200

Intel, ağ ekipmanlarında yeni servislerin kurulumunu hızlandırmak amacıyla, Intel IXP1200 Ağ İşlemci ailesi için komple bir geliştirme ortamını tanıttı. Geniş kapsamlı geliştirme ortamı, Linux işletim sistemi desteğini de içeren yeni bir yazılım tasarım araçları setini, yeni bir modüler programlama çatısını, örnek tasarımları ve çok yönlü donanım geliştirme platformunu kapsıyor. Intel ayrıca, yeni gelişen uygulamalar

Intel'in Kablosuz İletişim ve Bilgi İşlem Grubu'ndan sorumlu Başkan Yardımcısı Ron Smith, toplantıda Intel'in geliştirdiği XScale mimarisi hakkında detaylı bilgiler sundu.

için ihtiyaç duyulan gelişmiş veri entegrasyonu ve performans özellikleri olan iki yeni Intel IXP1200 Ağ İşlemcisini de piyasaya çıkardı. İletişim ve BT çözümleri tedarikçisi olan Marconi'nin geniş bantlı yönlendirme ve anahtarlama için platform geliştirme biriminden sorumlu olan Başkan Yardımcısı Dave Blakey, "Ağ işlemcileri, yeni uygulama ve servisler için hızla gelişen talebi karşılamak için tasarım işlemlerinin merkezinde yer aldıklarını ispatlıyorlar. Bununla birlikte, kullanımınıza sunulan araçlara dayanan ürünleri geliştirmek için zamana ihtiyaç var. Intel'in geniş kapsamlı yeni geliştirme ortamı, geliştirme işlemlerimiz için oldukça zaman kazandıracaktır" diyor.

Gelişmiş yazılım geliştirme kitinin fonksiyonu

Geliştirme ortamının bir elemanı olan Intel Internet Exchange Architecture SDK'nin 2.0 sürümü, yazılım geliştiricilerin, fonksiyonların paket haline getirilmesini kolaylaştıran taşınabilir yazılım yapı taşlarını geliştirmelerine izin veren yeni bir programlama çatısı olan Intel Active Computing Element'i içeriyor. SDK ayrıca, paketlerin ilk kez hem Linux hem de Wind River VxWorks'de sunulmasını mümkün kılan ücretsiz işletim sistemi Linux'un bir sürümü olan LynxWorks BlueCat Linux'u da kapsıyor. İsteğe bağlı olarak gelen Intel Embedded Linux Integrated Development Environment, Linux uygulamalarını hızla konfigüre etmek ve hatalarını düzeltmek için bir grafik kullanıcı arayüzünü, komut satırı yazarak programlamanın yerine geçirerek zamandan tasarruf sağlıyor. Intel ayrıca, ağ uygulamalarının kurulması için zamandan tasarruf sağlayan çeşitli örnek yazılım tasarımlarını da tanıttı. Bunların arasında ATM'den Ethernet'e protokol dönüştürme, IP ve ATM temelli ağlar üzerinde yüksek performanslı yönlendirme ve yönetim, IXP1200 Ağ İşlemcisinin standart ATM arayüzleri ile entegrasyonu da yer alıyor.

Çok yönlü geliştirme platformu ve yeni ağ işlemcilerinin özellikleri

Geniş kapsamlı yazılım araç setini tamamlamak için Intel, tümüyle çok protokollü LAN/WAN sistemlerinin (fiziksel uygulama katmanına kadar) geliştirilmesi için modüler bir çatı olan

Intel IXDP1200 Advanced Development Platform'unu da sunuyor. Platform standart olarak bir Compact PCI şasisini, sistem denetleyicisini ve IXP1200 Ağ İşlemcisine dayanan kartı içeriyor. Ethernet ve ATM giriş/çıkış kartları isteğe bağlı olarak alınabiliyor. Bu komponentler SDK ile birlikte kullanıldığında, sanal olarak sınırsız ölçekte ağ uygulamalarının tasarımı, simülasyonu ve hatalarının düzeltilmesi için hızla bir yapı oluşturulmasını sağlıyorlar. Yeni Intel IXP1240 Ağ İşlemcisi, hücrelerin ATM ağları üzerinden iletimi için veri paketlerinin bölünmesi ve

est'den aldığımız istatistiklere göre dünya çapında 260 milyon mobil telefon satılmış. Bu sene bu rakamın 400 milyon civarında olması bekleniyor. 2004 yılında ise 1 milyar mobil telefonun satılacağı tahmin ediliyor. Bu sayılara baktığımızda internet erişimi, e-mail transferi ve audio ve video verilerinin karşılıklı gönderilmeleri gibi teknolojik gelişmelerin ne kadar önemli olduğunu fark edebilirsiniz. Teknolojik gelişmeler yalnızca yeni uygulamaları ve fonksiyonları kapsamıyor. Kullanıcıların internete girebilmeleri ve değişik bağlantı şekilleri ile model seçenekleri de çok önemli

Intel Developer Forum Europe 2001 toplantıları değişik konular altında ve birçok farklı mekanda görkemli sunumlarla 2 gün sürdü.

yeniden birleştirilmesi özelliğini, hata bulmak için periyodik kontrollerle entegre ediyor. Donanımda bu fonksiyonların uygulanması, paket işlemlerinin 622 Mbps hızında gerçekleşmesine izin vererek, ATM uygulamalarında ağ işlemcisinin performansını en azından yüzde 20 artırıyor. Bu özelliklere ek olarak Intel IXP1250 Ağ İşlemcisi, telekom taşıyıcılarının ihtiyaç duydukları yüzde 99.999'luk güvenilirliği sağlamak için hata düzeltme kodu ile donanmış durumda.

Intel'in gelecekle ilgili hedefleri ve toplantının sonuçları

Teknolojik olarak şu sıralarda en hızlı ilerleme gösteren alanların haberleşme ve network ağları olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Bu toplantıda internet haberleşmesini sağlayan ve kablosuz internet diye adlandırılan teknolojilerin çok büyük adımlar attığını görebildik. Mobil iletişimde büyük bir pazar olduğunu fark eden Intel de, dolayısıyla yeni teknolojilerini bu trende göre geliştirmeyi uygun görüyor. Örneğin Dataqu-

bir rol oynuyor. Mobil telefonların gelişmesi ile birlikte kablosuz teknolojiler de mobil bilgisayarlar, Personal Digital Assistant (PDA), notebook ve masüstü PC'leri olumlu etkilemesinin yanı sıra Webpads, e-book ve benzeri cihazların piyasaya girmesini de sağlıyor. Kısaca belirtmek gerekirse, hem kullanıcı hem de şirketlerin, haberleşme ve bilgisayar teknolojilerinde yaşanan bu hızlı gelişmelerde bir sınır olmadığını çok kısa bir sürede anlayacağı kesin. Bunun en iyi örneği kablosuz Network'un standardı sayılan IEEE 802.11, HomeRF ve Bluetooth teknolojilerini yavaş yavaş çeşitli ürünlerde görebilmemiz. Yaşanan gelişmelerin çok iyi farkında olan Intel bu yüzden üreticileri, operatörleri ve içerik sunucularına yeni ürünleri geliştirmeleri için bu teknolojilerin yapı taşlarını sunmaya kararlı. İnternet yapısını, PC mimarisini ve işlemci teknolojilerini çok iyi benimsemiş olan Intel, kablosuz internet ortamına girerek kablosuz haberleşmede bir güç olmayı hedefliyor.

Ecevit Bıktım (ecevitb@chip.com.tr)

Bilgisayarı Sessizleştirmek

PC'den Çıkan Gürültülere Son

PC'ler kulaklarımızı bu kadar uğuldatmak zorundalar mı? CHIP bu soruyu yüksek sesli bir "HAYIR" ile yanıtlıyor ve PC bileşenlerini kurnaz hileler sayesinde nasıl susturabileceğinizi gösteriyor.

■ Parmağınızı bilgisayarınızın kapatma düğmesinden çektikten az sonraki anı ve neredeyse tekin olmayan sessizliği siz de tanıyor musunuz? İşitme yollarında çınlama sürmese, insan kulaklarına inanamaz!

Bu tip gürültücü bilgisayarlar uzun vadede çok rahatsız edici, hatta sağlığı bozucu bir etkiye bulunuyor. Hep aynı frekans alanında varlığını sürdüren rahatsız edici tınılar, kulaklar için bir müddet sonra kaldıramayacakları kadar büyük bir yük oluşturuyorlar. Sürekli uyarılan saç hücreleri, dinlenme fırsatı bulamadıkları için hızla aşırı yorgunluk sıkıntısı çekiyor. Bu yükün ne oranda kalıcı bir hasara yol açtığı konusu henüz araştırma aşamasında. Ama araştırmalar hangi sonuca varırsa varsın, söz konusu üflemliler konseri her halükarda sinir bozucu.

İlkel olarak aslında zararsız bilgisayarların neden bir gürültücüye dönüşüklerini açıklayan üç ana neden bulunuyor:

Gürültü faktörü 1: PC bileşenleri "ucuzluk" kıstasına göre seçiliyor ve maalesef ucuz olanlar daha iyi olamıyor.

Gürültü faktörü 2: PC'de bulunan bileşenler eskiyor ve dolayısıyla inlemeye başlıyorlar. Hatasız çalışmayan bir havalandırıcı için toz fırçası çoğunlukla gençleştirici bir etkiye bulunuyor. Buna karşılık depolama hasarlı bir sabit-diskte, bileşeni değiştirmekten başka bir çare kalmıyor.

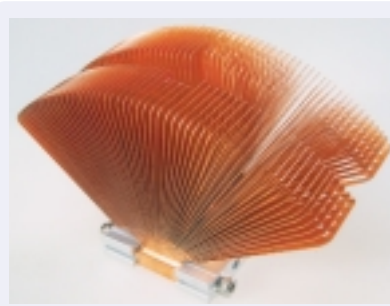
Gürültü faktörü 3: Kullanılan PC bileşenleri seçilirken "daha hızlı, daha yüksek, daha ileri" şeklindeki overclocking ilkelerine tabi tutuluyor; bu durum gerçi başlangıçta etkileyici olabiliyor ama, bu arada sinir sistemi de daha fazla yüke maruz kalıyor. Kimisi başlangıçtaki hız sarhoşluğundan sonra vitesi bir adım küçültmeye razı oluyor.

PC'de gürültüyü azaltıcı önlemlerin uygulanabileceği yedi alan bulunuyor. CHIP bunları bürosundaki bilgisayarlarda test etti ve sonrasında tabii ki deneme amaçlı olarak dinledi.

Ayrıca kulağımızı huzur vaat eden

PC bileşenleri için de açık tuttuk ve her alandaki en iyi yapıtaşlarını tüm test sonuçlarıyla ve edinilebilecek kaynaklarıyla birlikte 82. sayfadaki tabloda listeledik.

Sizi iki noktada önceden uyaralım: 1.400 MHz üzerine overclock edilmiş bir Athlon sahibi bir overclocking siste-

Süslü püslü, oyallı boyalı: Zalman kökenli CPU soğutucu hem göze hem de Athlon'a aynı şekilde hitap ediyor.

mini sessiz bir diyara dönüştürebilmek olanaklı değil. Sisteminden son hertz'ine kadar yararlanmak isteyenlerin bunu bilmesi gerekiyor. Her seferinde ortaya çıkan riskleri ve yan etkileri, ilgili ipuçlarında etraflıca betimleyeceğiz. İkinci uyarımız ise şu: Sisteminizde yapacağınız değişiklikler garanti hakkınızın geçerliliğini yitirmesine yol açabilir. Bu özellikle güç kaynağı bölümünün montajıyla oynandığında söz konusudur!

1 CPU soğutucu: Sessiz modeller ucuz değil

PC'lere yönelik gürültü suçunda CPU fanı ana şüphelinin ta kendisi. Bunu kanıtlamak için fanı yalnızca bir kez (kısa süreli!) parmağınızla durdurun. Ancak yine de CPU havalandırıcıyı suçlamak hiç de adil değil. Havalandırıcı fazla ısıyı dışarıya nakletmek zorunda, ama bunun için küçük bir pervaneye sahip. Bu tip fiziksel açıkları dengelemek yalnızca dönüş sayısının yükseltilmesiyle olanaklı, bu da havalandırıcının ister istemez inlemesine yol açıyor. Üstelik eğer bir de yüksek hızla dönen

bir ucuz model söz konusuysa, artık si-ze yalnızca kulak tıkaçları yardımcı olabilir! Ya da daha iyisi, yeni bir CPU havalandırıcı.

Soğutma testi: Performans ve sessiz çalışma arasındaki çelişkiyi aşmak için artık piyasada en cüretkar konstrüksiyonlara rastlanıyor. Bunlardan en ilginç olanları 1200'lük bir Athlon'un keyfinin bozulmaması test laboratuvarlarımızda çalıştırıldı.

CPU ısınısını ortaya çıkarmak üzere MSI ürünü K7T-Turbo Board üzerinde sistem aracı Sandra 2001 çalıştırıldı. Söz konusu Board üzerinde platinlerin altında en güvenilir ısı sensörü bulunuyor. Soğutucu Athlon'umuzu 1.000 ila 1.200 MHz'de 65 derecenin altında bir ısıda tuttuğunda, soğutma performansı yerine getirilmiş kabul edildi. CPU-DIE'da 65 dereceden fazlası, CHIP'in gözünde işlemciye işkence etmek anlamına geliyor. Çoğu ekstra sessiz CPU soğutucu büyük boyutlara sahip olduğu içindir ki, satın almadan önce satıcınıza board'unuzun istediğiniz nesne için yeterince boş alan bırakıp bırakmadığını sormanız gerekiyor.

CHIP satın alma tavsiyesi: Üretici Titan "iki tanesi bir taneden daha sessiz" ilkesine göre davranıyor. Ürettiği Twin-Orb üzerinde havalandırıcılar ikili paket halinde Athlon'un sağlığıyla ilgileniyor. Bunun için havalandırıcılar yüksek bir hız olan dakikada 6.400 dönüş yerine sessizlik sağlayan dakikada 3.200

İçerik

- 76 CPU soğutucu: Sessiz modeller ucuz değil
- 78 Kasa havalandırıcı: Temiz mi, değil mi? İşte sorun bu
- 80 Güç kaynakları, sürücüler: Küçümseyen gürültü kaynakları
- 82 Kasa: İnce duvarlı takırdayan kasalara dikkat
- 82 Tablo: Bilgisayarınızı sakinleştirecek yapıtaşları
- 83 Gürültüye set çekmek: Hasırlar gürültüyü yeniyor

dönüş ile işlerini görüyor. Buradaki türbin türündeki yapı tarzı dar CPU tabanına sahip board'lar tarafından maalesef pek rağbet görmüyor. Buna karşılık yaklaşık 30 dolarlık bir fiyata bir 1,2 GHz Athlon'un hala ısı üretmesine izin veren sakın bir soğutucu edinmek olanaklı.

Black Noise firması büyük soğutucu cisimler üzerine, başka durumlarda ka-

sa için düşünülmüş olanlar gibi, bu cisimlerden daha da büyük 80 mm. formatında soğutucular vidalıyor. Bu soğutucu daha yüksek hava hareketi sağlayarak Oskar'da iddialı Gladiator adıyla akıllıca işbaşı yapıyor. Ama Gladiator'un arenanızda ısıya karşı mücadele edebilmesi için, CPU tabanı çevresinde çok yere ihtiyacı var. Test sonucu kulaklarımızı ikna etmeyi başardı, Gla-

diator hemen hemen hiç algılanmadı. Ancak 1.100 MHz'den fazla CPU saat frekansında Gladiator adamakıllı terlemeye başladı -tabii onunla birlikte işlemci de.

A Conto firmasının "Silverado" adlı soğutucu kulesi ise hiçbir kuşkuyla yer bırakmıyor. Bu ürün farklı adaptör kabloları sayesinde hem sessiz çalışabiliyor hem de yüksek performans soğu-

İşlemci fanı: Küçük pervaneler büyük esinti üretmek zorunda oldukları için, CPU havasını tazeleyici bir numaralı sessizlik düşmanını oluşturuyor. İpucu 1 size sessiz tınılarda çalışan soğutucuları tanıtıyor.

Güç kaynağı: Güç kaynakları çoğunlukla seri olarak en ucuz üfleyicilerle donatılıyorlar. İpucu 3 gerçekleştirdiğinde, artık bunların gürültüsüne katlanmak zorunda kalmıyorsunuz.

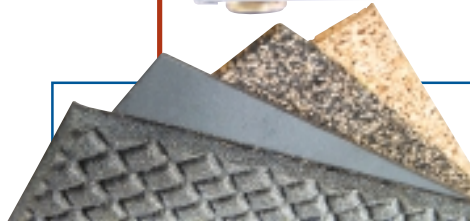
CD/DVD sürücüler: Winnetou'nun bilgece sözlerine kulak kabartmak istiyorsunuz, ancak gümüşü diskten yalnızca kötü niyetli ısı sesleri işitiyorsunuz, öyle mi? O zaman ipucu 5'e uyun.

Kasa fanı: Bunlar yüksek performanslı bilgisayarlarda maalesef bir zorunluluk oluşturuyor. Ancak doğru esinti yaratıcılar ve ipucu 2'deki hileler ile yeniden sükunet sağlanıyor.

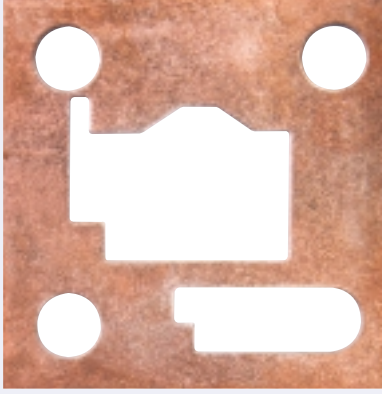
Gürültüye set çeken hasırlar: PC içinden gelen ısı sesini sinirlerinizi mi bozuyor? Ses yutucular ve ipucu 7 ile bu belaya bir son verebilirsiniz.

Sabitdiskler: Birçok disk hala bağıra çağıra ilgi çekmeye bayılıyor. CHIP size ipucu 4'te sessiz dönerleri tanıtıyor.

tucusu olarak kullanılabilir. Daha (12 V yerine) 6 V'luk fısıldama modunda bile 1,2 GHz Athlon'u 58 derecede tutuyor. Bu performansa alt tarafında gümüşlenmiş bir plaka bulunan bir soğutucu cisim üzerindeki iki dairesel fan ile ulaşıyor. Bu gümüş plaka CPU-DIE'de ısının olanaklı en hızlı biçimde

1 Bakır kaplama: CU Spacer işlemci soğutmada CPU havalandırıcının dostu olduğunu kanıtıyor.

dışarı nakledilmesini sağlıyor. Ancak tabii ki bu kadar mucit zekasının da bir bedeli var, ürün 70 dolar civarında bir yatırımı gerektiriyor. Buna karşılık 11,5 cm. yüksekliğinde, maalesef yalnızca sırlıklam terleyerek ve yüksek adrenalin seviyelerine ulaşarak monte edebileceğiniz bir soğutma canavarı elde etmiş oluyorsunuz.

Zalman ürünü yelpaze soğutucular Silverado'dan daha şık bir görünüm sunuyor. Bu ürün ısıyı sayısız sensörleri üzerinden dışarıya naklediyor ve üzerinde dalgalanan 80 mm'lik bir havalandırıcı tarafından soğutuluyor. Bu havalandırıcı performans talebine göre adaptör kablosu üzerinden sessiz 7 volt ya da daha fazla güç gerektiren 12 volt

ile işletiliyor. Zalman soğutucuları alüminyum ya da bakır çeşitlerinde edinmek olanaklı. Çok az fiyat farkına istinaden size bakır çeşidini tavsiye ederiz, çünkü bu bizim performans tasavvurumuza daha fazla tekabül ediyor. Testimizin gösterdiği gibi, Zalman'ın bakır çeşidi 12 volt ile 1,2 GHz'lik ısıtıcıyı ılık 55 derecede tutarken, alüminyum yelpaze 65 derecenin altına inemiyor.

CPU soğutma konusunda sizlere nihayet bir de Innovatek ürünü CU Spacer'ı tavsiye etmek istiyoruz. Burada söz konusu olan, Athlon ile soğutucu arasına yerleştirilen bakır bir plaka. Kontürler tamı tamına Athlon ile uyumlu. Plakanın hem üst hem de alt tarafı ısı ileten krem ile incecik kaplanmış olmak zorunda. Bu şekilde hazırlandığında, CU Spacer CPU soğutucuyu ısı nakli sırasında destekliyor ve yaklaşık 5 derece daha fazla soğutma sağlıyor.

2 Kasa havalandırıcı: Temiz mi, değil mi? İşte sorun bu

Kasa havalandırıcılarda öncelikle şunu düşünmek gerekiyor: Bunlar bir kere gerekli mi? Dışlerine kadar donanmış bir yüksek hız PC'sinde şu ya da bu temiz hava sağlayıcı stratejik bakımdan kasaya yerleştirmekten kaçınmanın yolu yok. CPU soğutucu ya da ekran kartı havalandırıcı da ancak eğer çevre ısısı bir ısı alışverişine olanak tanıyorsa çalışıyor. Yani PC kasasının iç ısını ek fanlar olmaksızın tehlikesi olmayan bir alanda (oda ısının yaklaşık 15 derece üstünde) tutmak istiyorsanız, daha iyisi yüksek performanslı Athlon, GeForce 2 ekran kartı ve 7200'lük sabitdisklerden vazgeçmeniz olacaktır. Buna karşılık Duron'lar, Celeron'lar, GeForce MX

2 Düğümli lastik: Slic'ler kasa fanını ve bilgisayar kafesini birbirinden ayırıyor.

kartlar ve 5400'lük diskler daha serin kalmayı başarıyor.

CPU yönünü gösteren ikinci bir güç kaynağı fanı, hiçbir kablo hava akımlarıyla kesişmediği sürece yardımcı olabilir. Alüminyum kasalar da biraz ısı emiyor ve ısıyı iyi derecede dışarıya naklediyor: Ama bu durumda da komple bir yalıtımdan vazgeçmek daha iyi olacaktır.

CHIP satın alma tavsiyesi: Bilgisayar gücü lehine mutlak ölüm sessizliğinden vazgeçmek zorundaysanız, size bazı rahat fanları tavizkar bir çözüm olarak tavsiye edilebilir. Sessiz çalışma konusunda en iyi üne Papst ürünü vantilatörler sahip. Ancak üzerinde Papst yazan her havalandırıcının içinde sessizliğin de bulunması olanaklı olmuyor. 8412NGL ya da 8412 NGMLV nitelemesine sahip ürünleri arayın. Black Noise firması internette, her ikisi de PC akım bağlantısına sahip olmak üzere, kendi markası olan eşdeğer UltraSilentFan yanında Papst fanlarını da satışa sunuyor.

CHIP pratik ipucu: Fan en efektif biçimde doğrudan CPU'nun arkasında çalışıyor. Bu yerde çoğunlukla kasada zaten bir montaj düzeneği öngörülmüş oluyor. Ayrıca havalandırıcının ısıyı dışarıya doğru üflemesi gerekiyor; bu yüzden havalandırıcı çerçevesi üzerindeki ok arka duvarı göstermek zorunda. Bir havalandırıcı kasaya vidalanmakla rahatsız edici tınlar çıkarmaya eğilim gösteriyorsa, bu yapıyı mekanik olarak kasadan ayırmak olanaklı. Bu işlemde normal vidalar yerine deliklere sokabileceğiniz lastik Slic'ler kendini kanıtlamış bulunuyor. Ayırma ile rezonans olasılığı önlenmiş oluyor.

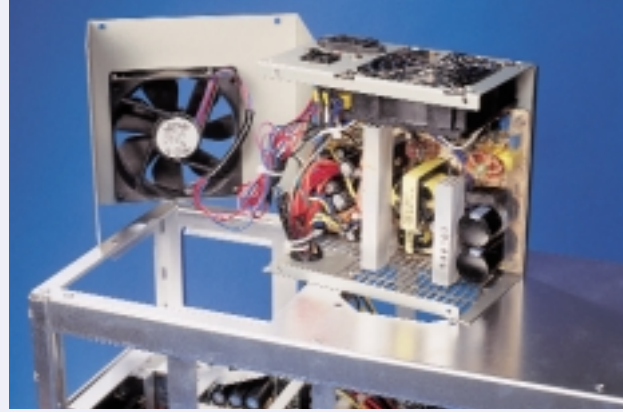
1 CPU soğutma kulesi: Silverado alt tarafında bulunan gümüş bir disk ve tabii ki performansıyları göz kamaştırıyor.

3 Güç kaynakları: En çok küçümşenen gürültü kaynağı

Güç kaynakları, üstelik de eğer 300 watt'ın üzerinde performanslar üretmek zorundaysalar havalandırıcısız yapamıyor. Bunların havalandırılma gürültüsü hiçbir engele takılmaksızın dışarıya yansıdığı içindir ki, CPU havalandırıcıları en sinir yıpratıcı yapıtaşını oluşturuyorlar. Birçok üretici, ısı ayarlı ürünlerle müşteri kazanmak istiyor. Ancak bu özellik en iyi durumda gürültü kesilmesinden sonra beş dakika için geçerli oluyor. Bu süreden sonra tüm güç kaynakları ısınıyor ve döner klimalarına bağımlı oluyor. Güç kaynağında hissedilebilir oranda daha fazla sükuneti yalnızca bir havalandırıcı değişikliği sağlıyor. Burada da format kasa havalandırıcıda olduğu gibi normalde 80x80 mm. civarında. Bu yüzden burada da kasa havalandırma noktasındaki aynı tavsiyeler geçerli (82. sayfadaki tabloya bkz.).

CHIP pratik ipucu: Bilgisayar ile güç kaynağı arasındaki göbek bağıni çözmek için, aletlerle becerikli çalışabilmek gerekiyor. Güç kaynağını dışarıya çıkartırken, her bir akım kablosunun sürücünden ya da board'dan çıkarılmış olduğuna ve başka hiçbir yerde takılı kalmadığına dikkat edin. Güç kaynağı kasasını açmak için, normalde kasa kapağındaki yıldız vidaları sökmek ve kapağı yukarıya doğru kaldırmak yeterli olacaktır. Şimdi güç kaynağı üflemesine doğru erişim sağlamış olmalısınız. Güç kaynağı içindeki havalandırıcı bağlantıları çoğunlukla lehimlenmiştir. Bu durumda havaya deneyimi ve becerikli bir elin yararı görülecektir. Havalandırıcının bağlantı kutuplarını ve hangi yöne

3 "Rüzgar eken, sükunet biçer!" Ama sükunet sağlanmadan önce tanrılar önlem alınmasını talep ediyor.

üflediğini (havalandırıcı üzerindeki siyah ok) aklınızda tutun. Eğer havayınız haftalardır ödünç olarak komşunuzda bulunuyorsa, profesyonel bir el tarafından modifiye edilmiş bir güç kaynağına da el atabilirsiniz.

4 Sabitdiskler: Dakikada 7.200 dönüşten sonra sinir bozuyor

Sabitdisklerde güç hala işitilebiliyor. Ama artık performans ve sessiz çalışma arasında başarılı bir çözüm sergileyen sürücüler de var.

CHIP satın alma tavsiyesi: Bizim favorilerimiz daha önceki sayılarda gerçekleştirdiğimiz testlerde test galibi olan Maxtor 32049H2 ve kardeşleri. Bunların veriyolu üzerinden hiç de dikkat çekmek-sizin gönderdikleri veri oranı 24 MByte/s'nin altında değil.

Hemen hemen hiç algılanmamakla birlikte, Fujitsu ürünü Silent Drive'lar 19 MByte/s ile biraz daha yavaş. Bunların motorunu sıvılı bir yatak barındırıyor, normalde ise bilyeli yataklara (rulmanlara) rastlanıyor. Fujitsu'nun Silent Drive'larını modellerin adlarının sonundaki "EF" ya da "FDB" harflerinden tanıyabilirsiniz.

Western Digital de aynı şekilde gürültüsüz türde bir sabitdisk ailesi pazarlamak istiyor. Bu seri biraz kafa karıştırıcı bir ad olan Performer adını alıyor. Bu diskin nasıl ve ne zaman piyasada yerini alacağı henüz belli değil. Ama bizdeki seri öncesi model gerçekten de çok davetkar bir sessizliğe sahip.

CHIP pratik ipucu: Disklerde gürültü gelişiminin bir sorunu çoğunlukla diskin kendi gürültüsü değil, diskin kasa ile birlikte geliştirdiği titreşim gürültüsüdür. A Conto kökenli, veri taşıyıcıyı adeta havada lastik içine gömen, titre-

şim kesici sabitdisk çerçevesi "No Vibe" burada size yardımcı olacaktır. Böylece kasa ile disk arasındaki her bir rezonans frekansı önlenmiş olacaktır. Bunun için 20 dolarlık ve 5 _ inçlik ek bir fedakarlıkta bulunmak zorundasınız.

5 CDR/DVD sürücüler: Daha akıllılar hız kesiyor

CD sürücüler bir avantaj sunuyor: Bunlar yalnızca onlara erişildiğinde inliyor. Ancak bu gümüşler 10.000 dönüşten fazlasına yükseldiklerinde, işitme yollarında çoğu kez bir uğultu algılanıyor. Oyun oynarken ya da film seyrederken bu tip yüksek hızdaki ısıklı saldırıları oldukça yıpratıcı. Ama özellikle DVD sürücülerde, bu hızlandırma işlemi çoğunlukla tümüyle gereksiz. Bir DVD film yalnızca bir kat hıza gereksinim duyuyor, oysa modern sürücüler çığlık çığlığa 16 hıza çıkıyor ve bu gürültücü modda kalmayı sürdürüyor. Yalnızca çok az sayıdaki cihaz, daha önceki DVD testimizin de gösterdiği gibi, filmi tanıdıktan sonra yeniden kulakları da koruyan vitese geri dönüyor.

CHIP satın alma tavsiyesi: Samsung ürünü SD-612 ve Toshiba ürünü SD-M1502 övgüye ve böylelikle de tavsiye edilmeye değer istisnalar oluşturuyor.

Eğer bir CDR sürücü ile sükunetinizin tadını çıkarmak istiyorsanız, 48x ya da daha kötüsünden uzak durun. Aslında 32x bir CD-ROM rahat rahat yeterli oluyor, çünkü çok daha hızlı makineler bile enerjilerinden ancak CD'nin son izlerinde tümüyle yararlanabiliyor, ve bu izlerde de çoğunlukla hiçbir şey yazılı değil.

Aranızda şanslı olanların karşısına belki de Kenwood kökenli bir TrueX-72-X cihaz çıkacaktır. Paralel kullanılan ▶

4 Good Vibrations: Lastik tanga içinde disk tasasızca titreşebilir, kasa rezonansa uğramayacaktır.

yedi lazer ışını sayesinde bu CD okuyucu en düşük gürültü seviyelerinde rüya değerlere ulaşıyor (öncelikle Audio-Grabbing işleminde 48x'e kadar). Maalesef Kenwood artık üretimi dondurmuş bulunuyor, ama temel fikir, bu yaz içinde başka üreticiler tarafından geliştirileceği benziyor.

CHIP pratik ipucu: Bazı sürücüler Jörn Fiebelkorn'un geliştirdiği Shareware-Tool CD -Bremse ile sakinleştirmek olanaklı. Bu araç yüksek hızda dönen veri atıklarıncağını sessiz bir moda doğru frenliyor; verilerin yalnızca okunduğu DVD filmleri gibi uygula-

malarda bu anlamlı bir seçenek, CD Bremse'yi önümüzdeki ayın CD'sinde veya kapak konusundaki internet adresinde bulabilirsiniz.

6 Kasa: Takırdayan ve sallanan kasalara dikkat

Akıllıca seçildiğinde kasa, fısıltı PC'sine giden yolda size çok yardımcı olabilir. Seçiminiz sırasında düzgün yapıya dikkat edin, bunun için satıcıda kasayı açtırmamız da olanaklı. Yan paneller çerçeveye sallantılı bir şekilde oturuyorsa ve sürücü kafesleri montajdan önce sar-

5 Multi Beamual: Kenwood kökenli True-X tekniği bu yaz hızlı sürücülerini sessizleştirecek.

sıntı geçiriyorsa, her bir titreşimde onların birlikte hareket edeceğini çok rahatlıkla kestirebilirsiniz.

CHIPucu: Bilgisayarınızı Sakinleştirecek Yapıtaşları

Ürün	Ses yüksekliği	İşitme izlenimi	Performans	Bilgi (www.)
CPU soğutucu			1GHz/1,2GHz-Athlon	
Gladiator II	2,2 - 3,2 sone	küçük işlemci sınıfında çok sessiz	60 / 66 derece	blacknoise.de
Silverado 6V	2,0 sone	birlikte gelen 6 V adaptör ile çok sessiz	53 / 58 derece	noisecontrol.de
Titan Twin Orb	3,1 sone	işitiliyor, ama farkına varılmıyor	58 / 63 derece	litec-computer.de
NC Supersilent	4,2 sone	değerin düşündüğünden daha iyi	58 / 67 derece	noisecontrol.de
Zalman bakır yelpaze 7V	2,3 sone	opsiyonel 7 V adaptör ile çok sessiz	58 / 63 derece	innovatek.de
Kasa/Güç kaynağı havalandırıcı				
Papst NGL	1,2 sone	süper sessiz	33 m3/h	blacknoise.de
Papst NGMLV	3,2 sone	daha fazla performansta biraz daha sesli	45 m3/h	blacknoise.de
NB UltraSilentFan S2	2,5 sone	işitiliyor, ama bu performans için oldukça iyi	50 m3/h	blacknoise.de
NB UltraSilentFan T1	1,3 - 2,5 sone	çok fazla ısınmadığı sürece çok sessiz	26 - 50 m3/h	blacknoise.de
Güç kaynakları				
Blacknoise CWT-375-A-NB	2,5 sone	bu performansın izin verdiği derecede sessiz	375 Watt	blacknoise.de
Enermax Papst 1500	1,2 sone	ince modelde çok sessiz	330 Watt	noisecontrol.de
Sabitdiskler (40GByte)				
Fujitsu MPG3xxxAT-FDB/TC	1,2 sone	hemen hemen hiç algılanmıyor	19 MByte/s okuyor	alternate.de
Maxtor 3'erlik seri	1,4 sone	iyice sessiz	24 MByte/s okuyor	alternate.de
DVD/CD-ROM				
Kenwood TrueX 72	4 sone	belki de dünyanın en sessiz CD sürücüsü	72-hızlı	kenwood.com
Samsung	3/3 sone	filmlerde/verilerde sessiz	16/40-hızlı	alternate.de
Toshiba SD-M1502	1/9 sone	filmlerde çok sessiz/ kopyalamada sesli	16/48-hızlı	alternate.de
Ses yutucu hasırlar				
NC Blocker	pasif	yalnızca çok az daha sessiz, ama çok daha hoş	ölçülebilir değil	noisecontrol.de
NB Extreme II	pasif	ses yutucular arasındaki yutucu ağaçkakan	ölçülebilir değil	blacknoise.de
Mantar hasırlar	pasif	yalnızca yarısı kadar efektif, ama yüzde 80 daha ucuz	ölçülebilir değil	baumarkt.de
Diğerleri				
NB-Slic'ler (dört adet)	pasif	kasa havalandırıcıyı kasadan ayırıyor	titreşimi engelliyorlar	blacknoise.de
CU-Spacer	pasif	CPU soğutucunun ısıyı nakletmesini destekliyor	yaklaşık 5 derece daha az	overclockingcard.de
Fan-Speed-Monitör	pasif	performans gereksinimine göre kasa havalandırıcıyı ayarlıyor	4 adet ısı sensörü	innovatek.de
Disk sakinleştirici	pasif	HDD'nin PC kasasıyla titreşimini engelliyor	tüm 31/2"-HDD'ler için	noisecontrol.de
Noise-Blocker kasa	pasif	parayla alınabilecek en iyi ses yalıtımı	güç kaynağına göre	blacknoise.de

Kapatılabilir sürücü yuvasına sahip bir bilgisayar evi CHIP Testi'nde büyük bir artı puan kazandı. Aralıklar, sesi ne kadar hiçbir engele takılmaksızın dışarıya doğru geçiriyorsa, sizin PC'yi sakinleştirmeniz de o kadar zor olacaktır. Ama sürücülerin üzerindeki bir cephe kapısı en azından en büyük delikleri yamayacaktır.

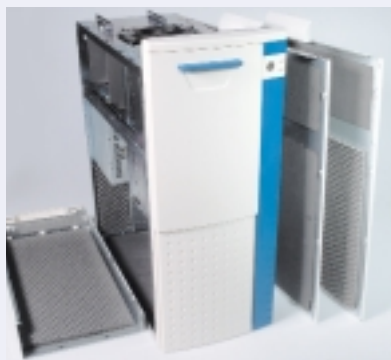
CHIP pratik ipucu: Hesaplama sanatçınız yazı masası üzerinde ya da parke zemin üzerinde duruyorsa, mobilyalarla ortak rezonans konserlerini önlemek üzere PC'nin tabanına birkaç yumuşak lastik ayak yapıştırmanız yerinde olacaktır.

7 Gürültüye set çekmek: Hasırlar gürültüyü alt ediyor

Eğer yukarıda anlatılan tüm önlemler alındıktan sonra bilgisayarınız hala abartılı sesler çıkarmayı sürdürüyorsa, size artık yalnızca bir akustik çöp yutucu, yani gürültüye set çeken hasırlar yardımcı olabilir. Bu hasırların görevi hiçbir şekilde sesi hapsedmek üzere bir kasayı yalıtımlamak değildir. Bunun başarılabilir bir girişim olduğu bir yana bırakılacak olursa, başarılı bile sistemdeki ısıyı da hapsedmiş olacağınızı unutmamak gerekir.

Bu yüzden yeri gelmişken turbo bileşenlere rağmen sistemlerinin ağızını tıkayabileceklerini uman tüm overclock'çuları uyarmak gerekiyor. Bizim deneylerimizin gösterdiği gibi, gerçekten sessiz bilgisayarlar performans sınırlarına (hem de GeForce-2 ya da 7200'lük RAID olmaksızın) azami 1.000 MHz'de ulaşıyor, bu sınırın üstünde taze hava ihtiyacı çok fazla artıyor.

Gürültüye set çeken hasırlar öncelikle ıslık ya da cıvıltı gibi yüksek frekanslı rahatsız edici tınıları elemeye yarıyor.

7 Hazır PC evi: Noiseblocker kasa fazla zahmet gerektirmeksizin gürültücü PC'nizi yatıştırıyor.

Bu yüzden bilgisayarların iç duvarlarını yukarıdan aşağıya kadar tümüyle kaplamak gerekli değil. Kasa duvarlarının iç tarafları üzerinde ortaya yerleştirilmiş büyük boyutlardaki bir ses yutucu en kötü durumu bertaraf ediyor. Setin optimizasyonu için kasanın tabanını ve tavanını set malzemesi ile kaplayın. Mükemmeliyetçiler PC'lerinin ön levhasını da çıkarabilir ve tıkama (set çekme) işlemini içeriden gerçekleştirebilir. Ama deneyimlerimize göre burada harcanan zahmet kazanılan yararı aşıyor.

İçeriden gerçekleştirilen etraflı bir tamir işlemi sırasında PC iç ısısının, öncelikle de PC bir alüminyum kafes içinde çalışıyorsa, çok fazla yükselmemesine dikkat edin: Set hasırlar ile yalnızca gürültü ortadan kalkmakla kalmıyor, aynı zamanda bu hafif metalin avantajlı ısı iletme yeteneği de ortadan kalkıyor.

Bu eylemin sonunda kulaklarınız şaşkınlığa uğrayacaktır. Ölçüm tekniğine istinaden PC gerçi önceden olduğundan çok daha sessiz olmamakla birlikte, kulaklarımız için hakaret oluşturan üst frekanslar "öldürülmek" suretiyle çalışma gürültüsü daha boğuk ve bu yüzden de kulağa çok daha hoş gelen bir biçimde algılanacaktır.

CHIP pratik ipucu: Set kitlerini A Conto ya da Black Noise firmasından satın alabilirsiniz. Fiyatlar 30 ila 50 dolar arasında. Her iki Kit ile de CHIP çok memnuniyet verici sonuçlar elde etti. Pek etkili olmamakla birlikte, yüzde 80 daha ucuz olan mantar hasırlar da bu işi görüyor.

Malzemeyi edindikten sonra sıra kesip biçmeye geliyor. Bu iş için bir halı bıçağı en uygun alet olacaktır. Ayrıca kesim işlemi üzerinde gerçekleştireceğiniz sağlam bir altlık ve stabil bir cetvel edinin. PC duvarlarını kaplama sırasında kenar parçaların yerine oturmak için gereksindikleri serbest alanı mutlaka hesaba katın. Tümüyle kenara kadar uzanan hasırlar bu yerine yerleşmeyi çoğunlukla engelliyor.

Yapıştırma işlemi sırasında uyulması gereken ilk ilke özenli olmaktır. Yukarıda anılan dağıtıcıların ses yutucu hasırları zaten kendiliğinden yapışkandır. Üstelik de o denli yapışkandır ki, kaplama sırasında yalnızca tek bir deneme şansınız vardır. Hiçbir zaman bir hasırın yapışkan alanının tümünü hemen açmayın, aksine önce yaklaşık beşte biri ile yetinin. Hasırları yan taraf duvarları kenarı boyunca paralel olarak yerleştirin.

7 İşe el atmak: ... gerçi her zaman işe yaramıyor, ama set çekmede kaçınılmaz.

Yerleştirme işleminden sonra siz yukarıda avucunuzu setin yeni yapıştırılmış bölümünde pürüzleri yok etmek üzere gezdirirken, altta yapışkan alanı yavaşça açmak üzere çekin. Böylelikle PC duvarı ve hasır arasında hava kabarcıklarının oluşması engellenmiş olacaktır.

7 Mükemmel iş: Eğer PC'niz mantarla kaplanmışsa, bu durum burada olumlu bir anlam, yani sükunet manasına geliyor.

Diğer sıradan mantar hasırlar gerçi iki taraflı bir yapışkan bant sunuyor, ancak testimizde bu durum işe yararlılığını kanıtlayamamış bulunuyor. Tahminen iç ısı yapışkanı bunaltıyor. Buna karşılık emektar eski Pattex sapasağlam tutunuyor. Ama yapıştırma talimatlarına harfiyen uyun.

CHIP satın alma tavsiyesi: Yapışkana karşı alerjisi olan kişiler Black Noise ürünü Noiseblocker-Tower türünde profesyonelce giydirilmiş bir kule kasa siparişi verebilir. Bu kasa kendisine yöneltilen talepleri yerine getiriyor ve istendiği takdirde uygun güç kaynağı ve havalandırıcı donanımını da birlikte getiriyor. Bir 08/15-Tower için ödenecek ekstra miktar hemen hemen hiç de malzeme maliyetini aşmıyor; buna karşılık optimal ses kısıntısı hedefine ulaşıyor. Ancak bu durumda kendi kendinize bir şey başarmış olmanın duygusunu yaşamıyorsunuz. Tercih size kalmış!

Al-KB / Garo Antikacıoğlu (agaro@chip.com.tr)

Veriler İçin Daha Fazla Güvenlik

PC'nizi BIOS Şifresiyle Koruyun

Ezberlemek zorunda olduğunuz şifrelerden birisi de BIOS için olanıdır. Ancak bu şifreyi unutsanız da, uygun araçlarla BIOS şifrenizi çözebilir ve tekrar BIOS ekranına girebilirsiniz.

Doğru tuş kombinasyonu ile BIOS ekranına giriş

Her bir BIOS'a erişmek doğru tuş ya da doğru tuş kombinasyonu ile olanaklıdır. En çok kullanılan tuş kombinasyonlarından bir kesiti aşağıdaki kutuda bulacaksınız. Genel olarak doğru tuşların hangileri olduğunu bulmak hiç de zor değildir. Çoğunlukla açılma sürecinin başında ekranın alt kenarında ilgili komutu okuyabilirsiniz. Boot olayı her zaman aynı şemaya uyuyor: PC önce ekran kartının BIOS'unu ve sonrasında anakartın BIOS'unu yüklüyor. Ekranda beliren mesajlar sizi bu olay sırasında bilgisayara sabitdisk ya da CD-ROM gibi bağlı cihazları "aradığı" yönünde bilgilendiriyor. İşte tam bu sırada ilgili tuşları etkinleştirmek zorundasınız.

Size görüntülerin değişmesi çok hızlı mı geliyor? O halde Grafik-BIOS yüklendikten sonra, "Pause" tuşuna basın, ve Boot süreci durdurulacaktır. Şimdi BIOS'a erişim için gerekli adımları not edecek yeterince zamanınız var.

Örneğin Award-BIOS'da "Delete" tuşuna, Phoenix-BIOS'da "F2" tuşuna basmanız gerekiyor. „Press Del to Enter Setup“ gibi size yol gösteren talimatlar da gördüğünüz gibi, BIOS içindeki dil ingilizceden ibaret. Boot olayını her zaman boşluk tuşuna basmak suretiyle kaldığı yerden devam ettirebilirsiniz.

Kendi BIOS şifrenizi oluşturmanın yolları

Yukarıda betimlediğimiz çağrı sizi BIOS'un Setup programına götürecektir. Yukarıda da değindiğimiz gibi, arayüz

■ Otomobil için marşın anlamı ne ise, bilgisayar için BIOS'un anlamı da aşağı yukarı aynı şey (88. sayfadaki Mini Sözlük kutusuna bkz.). Anakart üzerinde bir ya da iki chip üzerinde bulunan bu küçük, temel program olmaksızın PC'niz açılmaz ve çalışmaz. Ayrıca BIOS'daki yanlış ayarlar sisteminizi güvensiz kılıyor ya da en kötü durumda örneğin anabellekte ya da işlemcide donanım hasarlarına yol açıyor. BIOS temel olarak bilgisayarı kendi içinde bir arada tutan kitin ta kendisi.

Bu durumun olduğu gibi kalması için programcılar BIOS'a şifreler biçiminde güvenlik mekanizmaları yerleştirmiş bulunuyor. Böylece BIOS yetkisi olmayanlar tarafından erişilme ve üçüncü şahıslar tarafından gerçekleştirilecek düşüncesiz değişikliklere karşı korunmuş oluyor. Aşağıdaki yazıda nasıl bir şifre oluşturacağınızı ve bu işlem sırasında nelere dikkat etmeniz gerektiğini anlatıyoruz.

Açılışta BIOS'a girmenin değişik yolları

Roma'ya çıkan birden fazla yol vardır! Bu "bilgece" söz BIOS'a erişim için geçerli, çünkü Award, Ami ve Phoenix'ten ibaret en önemli üç üretici bugüne kadar bir standartta uzlaşabilmiş değil.

Award yapıtaşları şu sıralar en yaygın olanlar olduğu için, betimlemelerimiz bu tipi temel alıyor. Ama tüm BIOS programlarının kullanımı büyük çapta birbirine benzediği içindir ki, ipuçlarımızla öteki ürünlerde de bir şifre oluşturma sırasında daha büyük sorunlarla karşılaşacağınızı sanmıyoruz.

BIOS Ekranına Çıkan Kısayol Tuşları

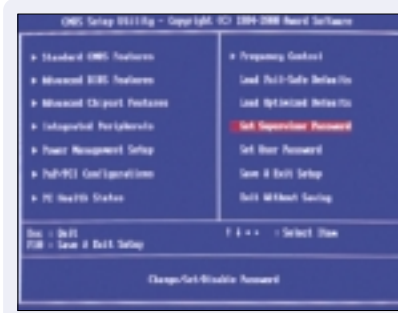
Award-BIOS	Delete	Ctrl + Alt + Esc	Ctrl + Alt + S	F2
AMI-BIOS	Delete	F1		
Phoenix-BIOS	Delete	Ctrl + Alt + Esc	Ctrl + Alt + S	F2
Diğer BIOS Üreticileri	Ctrl + Delete; Alt + Ctrl + F1	Alt + Enter; Ctrl + Alt + Delete	Alt + F1	F10

ingilizce dilini kullanıyor. Bundan çıkan en önemli sonuç, klavye yerleşiminin de ingilizce klavye yerleşimine tekbül ettiği, türkçe klavyedeki harfler sizi yanıltabilir, örneğin I yerine İ harfi gibi. Bu yüzden bir BIOS şifresi girerken sadece her iki klavyede ortak olan karakter tuşlarını kullanmanız ilerde başınızı ağrıtmayacaktır.

Önce BIOS'un kullanımıyla ilgili bazı temel şeylere de değinelim: Menüler içinde dolaşmak (navigasyon) her zaman imleç tuşları (ok işaretli tuşlar) yardımıyla gerçekleşiyor. Bir seçenek seçildiğinde, giriş (enter) tuşuna basmak suretiyle bir seviye daha derinde olan menüye ulaşıyorsunuz. Her bir menü kaydını "Escape" tuşu ile terketmeniz olanaklı.

BIOS'unuzu yetkisiz ya da kasıtsız değişikliklere karşı korumak istiyorsanız, „Password/Security“ (Şifre/Güvenlik) noktasına konsantre olun.

❶ Bunun için kırmızı seçme işaretini imleç tuşlarıyla „Set Supervisor Password“ (yönetici şifresi) menü noktasına doğru hareket ettirin ve enter tuşuyla onaylayın. Bu durumda „User-Pass-

„Set Supervisor Password“ seçeneğine gidin, ve enter tuşuna basın.

word“ (kullanıcı şifresi) seçeneği ilginç değil, çünkü burada yalnızca o anki kullanıcı için ikinci bir şifre sunuluyor. Her iki şifre de oluşturulduysa, yalnızca yönetici ayarları değiştirebiliyor - kullanıcıya bu değişiklikleri izlemek kalıyor.

❷ Şimdi sizden bir şifre girmeniz istenecektir. Burada harflerden (ince sesliler ve özel karakterler hariç) ve sayılardan ibaret bir kombinasyon seçmeniz tavsiye edilir, çünkü önceden de belirttiğimiz gibi bunlar ingilizce ve türkçe klavye yerleşimlerinde aynı yerde değildir.

❸ Şimdi artık yalnızca şifreyi enter tu-

şuyla onaylamak (sol alttaki şekle bkz.) ve son olarak da „Save & Exit Setup“ (kaydetmek ve setup programından çıkmak) menü noktası üzerinden kaydetmek zorundasınız. Ve işte oldu! Bundan sonra Boot olayı sürdürülecek ve örneğin Windows 98 gibi bir işletim sistemi başlatılacaktır.

Eğer BIOS Setup'a giriş şifrenizi unuttuysanız...

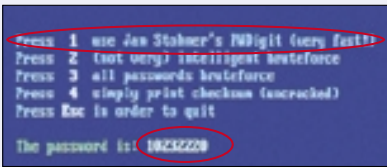
Günümüzde her bir insan neredeyse sayısız miktarda gizli numaraları ve parolaları aklında tutmak zorunda. Bu yüzden pek sık kullanılmayan şu ya da bu şifreyi çabucak unutmak alışılmadık bir durum değil.

Olur da şifrenizi gerçekten unutursanız, bu durumdan kurtulmanız size hiç de pahalıya patlamayacaktır: Bu durumda BIOS şifresini çözecek „Bios320.exe“ adlı bir programa ihtiyacınız var. Bu program Freeware, yani ücretsiz, ve Internet'ten indirilebiliyor. Bu programı tüm arama motorları üzerinden, örneğin www.google.com üzerinden bulabilirsiniz.

Ancak dikkat: Programı kullanırken çok

dikkatli olmanız gerekiyor. Gerçi testimizde program her seferinde kusursuzca çalıştı. Ancak bazı istisnai durumlarda program BIOS'a zarar verebilir. Bu yüzden programın kullanımında tüm sorumluluk size aittir. BIOS'da program yüzünden oluşacak hasarlar için biz sorumluluk kabul etmiyoruz.

❶ Ve programı şöyle buluyorsunuz: Bir arama motoruna Bios320.exe olarak tam dosya adını girin ve bunu aratın. Sonuç olarak programın indirilmek için hazır olarak bulunduğu bazı Internet adresleri elde edeceksiniz. Programı bu adreslerden birinden (mesela <http://www.11a.nu/FILES/!BIOS/SRC/>

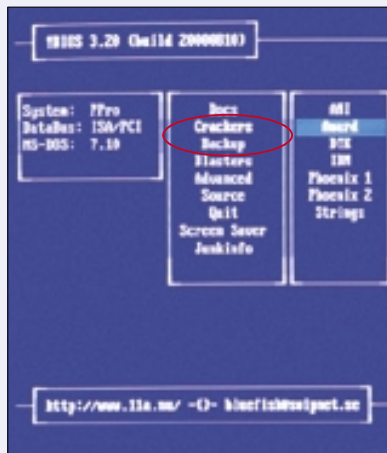

Şifre çözüldükten sonra size BIOS'a erişim için bir sayı dizisi bildiriliyor.

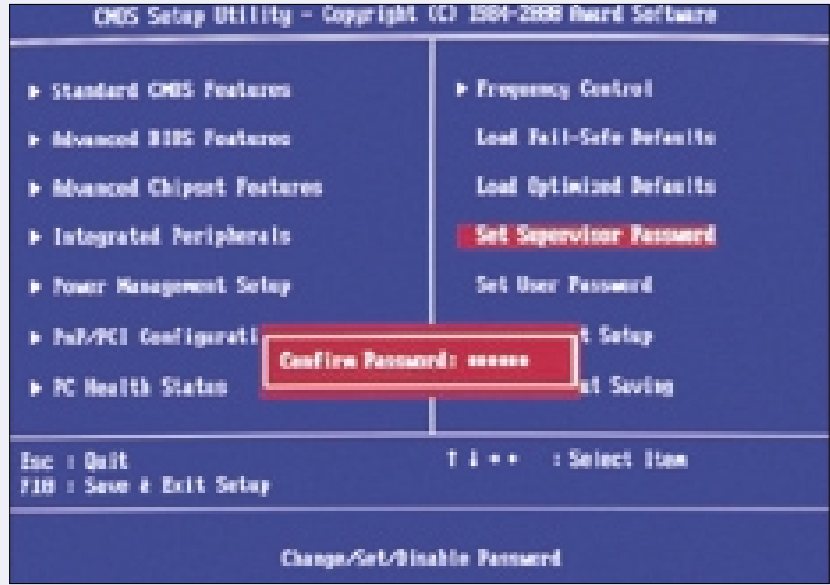
DOS/unpacked/BIOS320. EXE) bilgisayarınıza indirin.

❷ Programı indirme işlemi tamamlandıysa, onu sabitdiskiniz üzerinde C:\ dizinine kaydedin. Program yalnızca saf MS-DOS kipinde çalışıyor. Yani Windows'da MS-DOS Komut İstemi'ni çağırmak yeterli olmuyor. Bilgisayarınızı "Başlat", "Oturumu Kapat", "Bilgisayarı MS-DOS kipinde başlat", "Tamam" üzerinden yeniden başlatmak zorundasınız.

❸ MS-DOS Komut İstemi'nde programı "bios320" komutuyla çağırıyorsunuz.

„Bios320.exe“ programında kendi BIOS sürümünüze „Crackers“ seçeneği üzerinden ulaşıyorsunuz.

„Confirm Password“ (şifreyi onaylama): Giriş sırasında örneğin yazma hataları olmadığından emin olmak için şifreyi iki kez yazmak zorundasınız.

Unutulmuş bir BIOS şifresini çözebilen programlar

❶ Giriş ekranında yanıp sönen seçme işaretini imleç tuşlarıyla önce aşağıya „Crackers“ alanına doğru ve sonrasında ikinci sütuna ulaşmak için sağa doğru hareket ettirin. Burada BIOS'unuzun üreticisinin adını seçin (bizim örneğimizde üretici Award) ve onaylamak için enter tuşuna basın.

❷ Şimdi bir alt menüye ulaşacaksınız. Burada „Crack Supervisor/ Sytem passwords“ menüsüne ulaşmak için „1“ numaralı seçeneğe girin.

❸ Yeniden „1“ üzerine bastırın. Böylelikle şifreyi çözmek için en efektif yöntemi seçmiş olursunuz. Size özgün şifre olmaksızın BIOS'a erişmek olanağı sağlayan bir sayı dizisi içeren yeşil bir satır belirecektir. Bu sayı dizisini not edin.

❹ Programı iki kez „Escape“ tuşuna basmak suretiyle terkedin. Yeniden MS-DOS'un komut düzlemine ulaştığınızda, bilgisayarınızı yeni baştan başlatın. Bunun için „Ctrl“+„Alt“+„Delete“ tuş kombinasyonunu kullanın.

Eski BIOS şifresini yenisiyle değiştirmek

❶ Bilgisayarınız yeniden açılıyorsa, 88. sayfada betimlendiği gibi, ilgili tuş kombinasyonu ile BIOS'a girin. Şimdi şifreyi girmeniz istenecektir. Bunun için sayı bloğunu etkinleştirmek üzere „Numlock“ tuşuna basın. Daha önce not etmiş olduğunuz sayı dizisini girin, ve sonra enter tuşuyla onaylayın.

❷ Şimdi iki seçenek arasında seçim yapabilirsiniz. İlki eski şifreyi pasifleştirmek. İkincisi ise yeni bir şifre tanımlamak. Yazımızın başında değindiğimiz güvenlik ile ilgili nedenlerden dolayı, kendi ayarlarınızı değişiklikler karşısında korumak üzere size yeni bir şifre girmenizi tavsiye ederiz.

❸ Her iki durumda da „Supervisor Password“ menü noktasına gidin ve giriş tuşuna basın. Yeni şifrenizi iki kez girmek zorundasınız. Bunun yerine eğer şifreyi pasifleştirmek istiyorsanız, yeni bir şifre girmek yerine yalnızca iki kez giriş tuşuna basın. Ama ne olursa olsun her seferinde değişiklikleri kaydetmek için BIOS-Setup'ı „Save & Exit Setup“ noktası üzerinden terkedin. Eğer bios320.exe dosyası ile bir sonuç alamazsanız, bir de www.esiea.fr/public_html/Christophe.GRENIER/cmospwd-3.0.zip programını deneyin. ☑

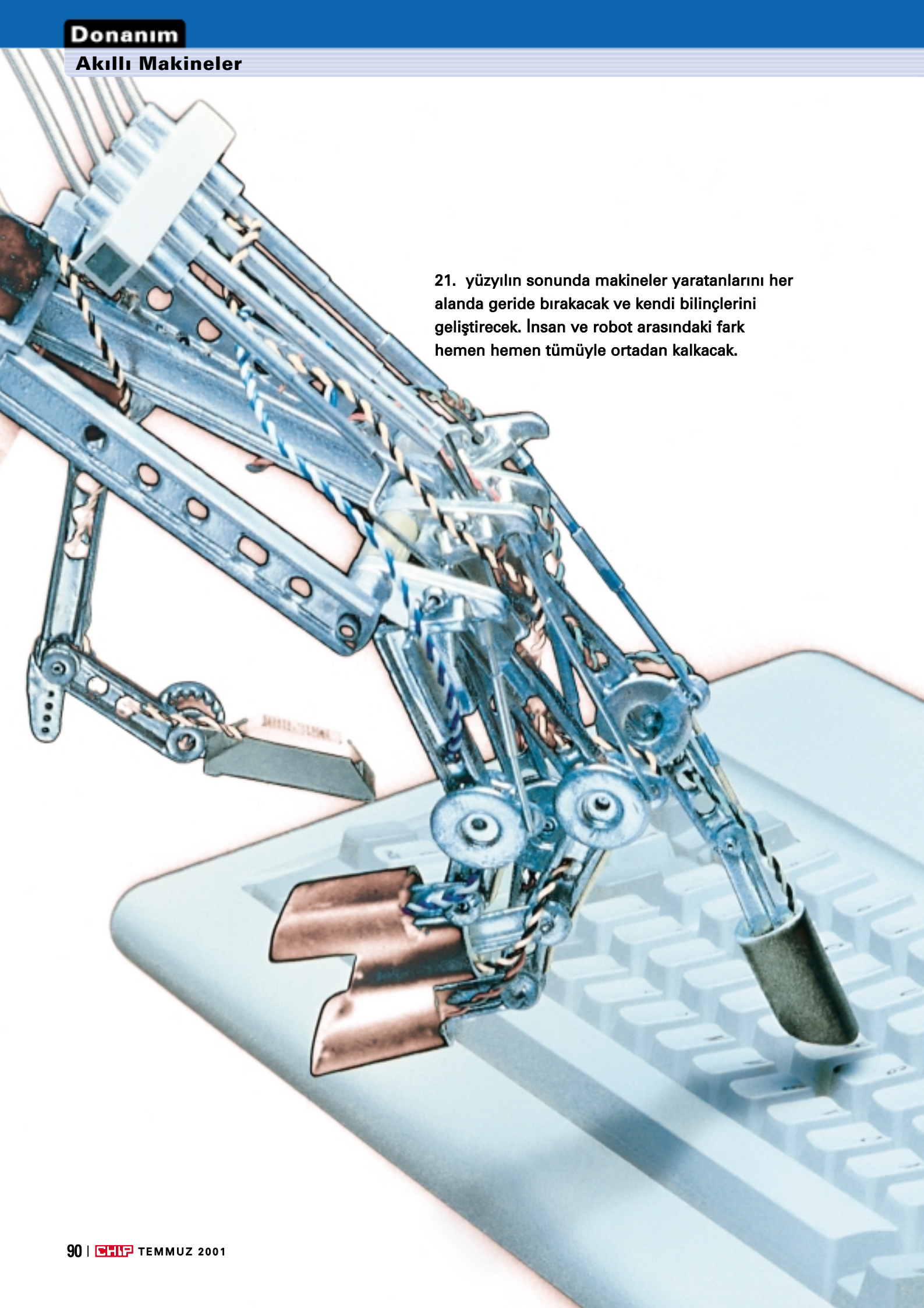
Garo Antikacıoğlu (agaro@chip.com.tr)

MINİ SÖZLÜK

BIOS: „Basic Input Output System“ bir ya da iki chip üzerine yerleştirilmiş bir programdır. BIOS'da PC işletim sistemini sabitdiskten başlatmak için tüm bilgileri bulur.

Boot: Bilgisayar açılırken işletim sisteminin yüklenmesi olayıdır.

MS-DOS: „Microsoft Disk Operating System“, Windows'un grafik arabiriminin tersine büyük çapta komut satırı ve klavye üzerinden kullanılan eskimiş işletim sistemidir.

21. yüzyılın sonunda makineler yaratanlarını her alanda geride bırakacak ve kendi bilinçlerini geliştirecek. İnsan ve robot arasındaki fark hemen hemen tümüyle ortadan kalkacak.

■ Bu sav bazı okurlara ürkütücü değilse bile, ütöpik gelecektir. Amerikalı bilgisayar uzmanı Ray Kurzweil, yukarıda alıntıladığımız görüşlerine "Homo S@piens. 21. Yüzyılda Yaşam" başlıklı kitabında yer veriyor. Ray Kurzweil amacını şöyle özetliyor: "İnsanları yeni teknolojilerin yararları ve tehlikeleri konusunda düşünmeye sevk etmek istiyorum. Çünkü, kanımca genel olarak bilim alanlarındaki büyümenin toplumun kaldırabileceğinden daha hızlı bir ivmeye sahip olduğunun farkına yalnızca az sayıda kişi varmış bulunuyor."

Kurzweil amacına ulaşmış denilebilir: Örneğin Sun Microsystems'in kurucularından Bill Joy yeni teknolojilerin kritik alanları için sıkı denetimler, hatta kısmen yasaklamalar talep ediyor. FAZ (Frankfurter Allgemeine Zeitung, günlük bir Alman gazetesi) kültür sayfalarında kültür ve politika dışındaki bilim alanlarında tartışmalar yürütüyor. Geçen yılın sonunda ise bilgisayar uzmanları, fizikçiler, nanoteknoloji uzmanları, biyologlar ve sosyologlar Düsseldorf'ta buluşmuş ve Joy ve Kurzweil'in başlattığı tartışmalara katkıda bulunmuşlardı. Gerek uzmanlar gerek konuyla o denli içli dışlı olmayanların çoğu Kurzweil'in kehanetlerini kuşkuyla karşılıyor. Ama unutmamak gerekir ki, 1990 yılında zamanın dünya satranç şampiyonu Garri Kasparov kendinden emin bir biçimde kendisini bir bilgisayarın hiçbir zaman yenemeyeceğini ileri sürmüştü; ve 1997 yılında bir makine onu mat etmeyi başarmıştı.

Zekanın yalnızca insana ait olduğu dönem geride kaldı

Bilgisayarlar birçok alanda, örneğin kitap yazımında henüz zayıflar. Ama performans yetenekleri, üstel (exponentiell) bir biçimde büyüdüğü içindir ki, Kurzweil'in görüşüne göre gelecek yıllarda her insani yetenekle boy ölçüşebilir hale gelecek ve nihayet onları geride bırakacak. Bilgisayarlar bağlam kapsamında düşünebilecek ve fikirler yaratabilecek.

Kurzweil bir makinede insani seviyede zeka yaratılmasını olanaklı kılacak çok sayıda düşünülebilir senaryoya değiniyor. Buna göre nöronal ağlar ve öteki teknolojik kazanımlar, insani dili anlayan ve topladıkları bilgi-

lerden yeni bilgiler türeten ve işleyen sistemleri olanaklı kılacak. Dili ya da yazılı metinleri anlama yeteneği günümüz bilgisayar kuşağında kısıtlı olmayı sürdürüyor, ancak bu durum büyük bir hızla değişiyor. Kurzweil'in kendisi dil tanıma sistemleri geliştirmiş. Kurzweil yakın gelecekte bilgisayarların metinleri kendi başlarına okuyabileceği, depolayabileceği ve işleyebileceği öngörüsünde bulunuyor.

Üstel büyüme ile hep daha küçük ve daha hızlı

Amerikalı yazar, insanların 21. Yüzyılda 100 yıllık bir ilerleme değil, bilakis günümüz büyüme oranıyla karşılaştırıldığında 20 bin yıllık bir ilerleme gerçekleştireceğinden emin. Bilgisayarların hız ve bellek kapasiteleri, elektromekanik hesaplama makinelerinden başlayarak rele destekli bilgisayarlar, vakum tüpler, tek tek transistörler üzerinden entegre devrelere kadar uzanan yolda üstel bir biçimde büyümüş bulunuyor.

Kurzweil'in tasarladığı dünyada, 2020 yılı civarında, transistörler arasındaki yalıtıcı katmanlar yalnızca birkaç atom kalınlığına sahip olacak. Bazı laboratuvarlarda şimdiden, karbon atomlarının altı köşeli düzenlerinden inşa edilen nanotüp denilen tüpler üzerinde çalışılıyor. Birkaç santimetreküp hacimli bir nanotüp devresi, insan beyninden bir milyon kez daha fazla performans yeteneğine sahip olabilir.

Her on yıl evrim içinde bir devrim

Kurzweil vizyonları şöyle anlamlandırıyor: "İlerlemek ve yeni teknolojiler bulmak için insanın dürtü olarak vizyonlara ihtiyacı var." Kurzweil'in kendisinin birçok buluşu bulunuyor. "Homo S@piens" adlı kitabında Kurzweil öngörülerini on yıllık adımlar halinde dile getiriyor. 2009 yılı için bin dolarlık bir PC'nin saniyede yaklaşık bir trilyon hesaplama işlemi yürüteceğini öngörüyor.

O zaman her yerde, hatta giysi ve takılarda bile bilgisayarlar kurulu olacak. İnsanlar işleriyle ilgili rutin transaksionlarda bulunurken sanal partnerlerle iletişim kuracak ve eşzamanlı çeviri yapan telefonlar kullanacak. Kurzweil 2009 yılında bin dolarlık bir bilgisayarın yaklaşık olarak insan bey-

RÖPORTAJ

Benim Vizyonum

İnsanlık tarihinin en ilginç yüzyılının başındayız. Peki ama yarının dünyası nasıl olacak? CHIP size her ay bilişim çağının öncü düşünürlerini vizyonları ve ütopyaları ile tanıtıyor.

Ray Kurzweil (52, ABD)

Bilgisayar bilimcisi, yazar ve girişimci.

Geliştirdikleri:

Düz yataklı tarayıcılar, metin ve dil tanıma sistemleri, körler için okuma makinesi ve synthesizer.

Yazdığı kitaplar:

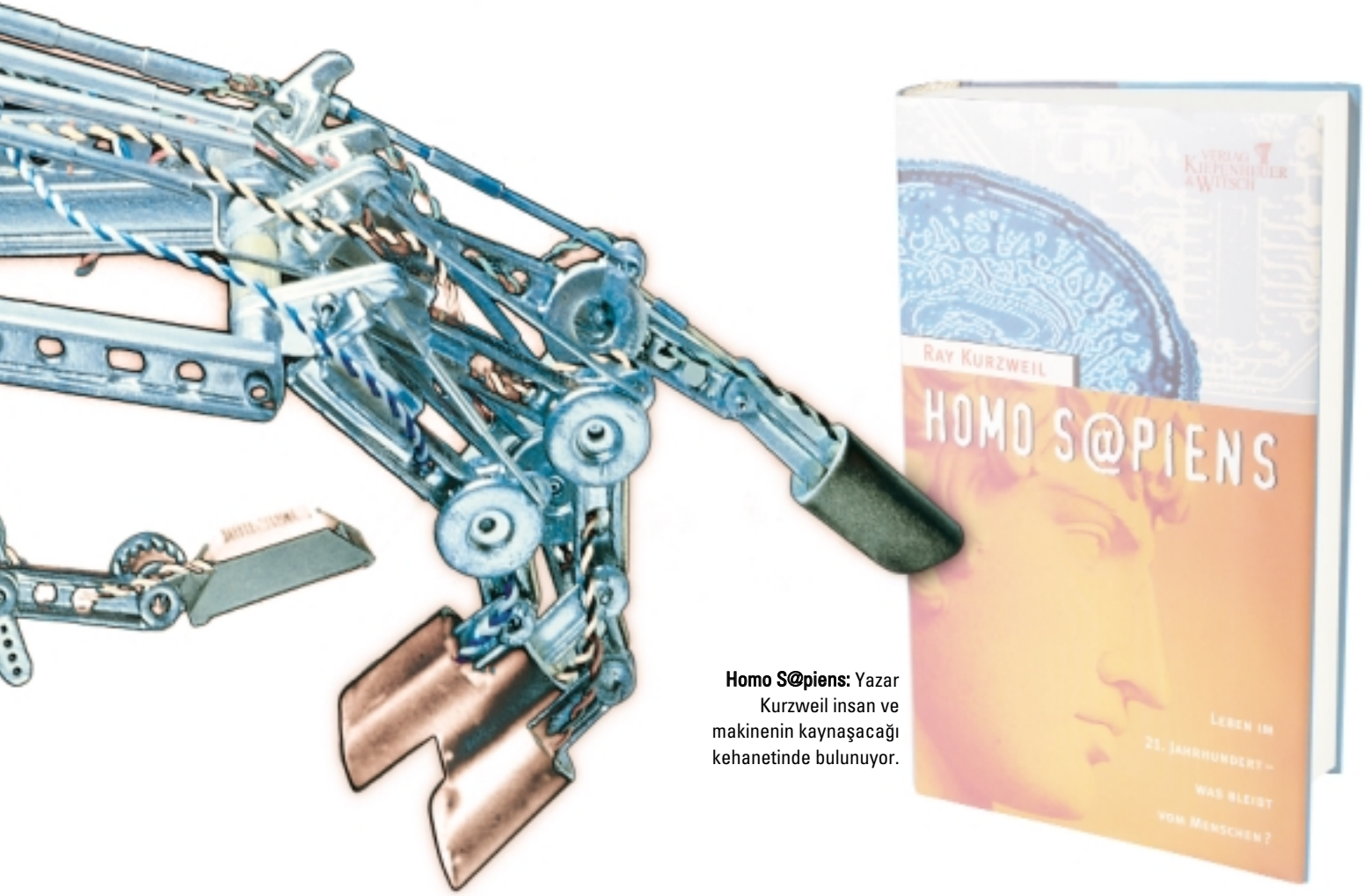
"The Age of Intelligent Machines/ Zeki Makineler Çağı" (1990)
"Homo S@piens" (1999)

ninin hesaplama performansına ulaşacağını yazıyor. Bilgisayarlar büyük çapta görünmez olarak her yere entegre edilecek.

Gözlüklere ve lenslere yerleştirilecek üç boyutlu sanal gerçeklik görüntüleyiciler, öteki kişilerle, web ile ve sanal gerçekliklerle iletişim için ana arabirimi oluşturacak. İnsanlar ön planda bilgisayarlar ile jestler ve doğal dil yoluyla etkileşimde bulunacak. O zaman Kurzweil'a göre, gerçekçi ve her şeyi kapsayan sesli-görüntülü çevreler, insanlara fiziksel yakınlıktan bağımsız, sanal olarak, pratik bakımdan herkesle her şeyi yapabilme olanağını açacak. İnsan kendisine yoldaş, öğretmen, yönetici ve sevgili olarak hizmet veren otomatik asistanlarla ilişkiler kuracak.

Tabii tüm bu hesaplama gücünün zeki programlar olmaksızın anlamı yok. 2029 yılı Kurzweil için uygun yazılımın, yani kendi bilgisini örgütlemeye yeteneğinin gündeme geleceği yıl.

Bu bilim adamı yazılımın nasıl geliştirilebileceği konusunda görece somut tasarımlara sahip: Bir insan beyni taranıyor ve çözümleniyor. Bu sırada sinir devreleri yeterli performans yeteneğine sahip bir nörobilgisayara aktarılıyor. Beynin içini araştırmak için, kan

Homo S@piens: Yazar Kurzweil insan ve makinenin kaynaşacağı kehanetinde bulunuyor.

hücrelerinden daha büyük olmayan mini robotlar beynin narin damarcıkları içinden yollanıyor. Ardından insanlar buluşlarına tekabül eden makineleri inşa ediyor.

İnsan ve makine birbirine gitgide daha fazla benziyor

Bu gelişmenin sonunda Kurzweil'a göre ortaya insanın yerini alan, bir makine canavar çıkmayacak. Beynin şeffaflaşması daha ziyade insani zekayı büyütme yardımcı olacak. Böylece biyolojik olmayan bir zeka kolaylıkla milyarlarca insanla bilgi paylaşacak. Kurzweil yabancı bir dil konuşma yeteneğinin bir chip üzerine indirilip başka bir beyinde kullanılmasını olanaklı kılacak uygulamalar tasarlıyor.

Bugün hiç kimsenin bilgilerini başka insanlara aktarması olanaklı değil. Bu yüzden insan yapay beyinlere her halükarda hızlı bir download için bağlantılar verecektir. Ayrıca görsel ve işitsel algılama, hatırlama ve mantıksal düşünme yeteneklerini bir hayli güçlendirecek nöronal implantatlar ara-

sında seçim yapmak da olanaklı olacak.

O gün gelinceye dek Kurzweil, makinelerin bilinç sahibi olup olamayacakları ya da hakiki ve simule edilmiş bilincin birbirinden nasıl ayrıldığı konusunda tartışmalar yürütüleceği beklentisinde. Örneğin, bir kimseye bir şey ansızın “yalnızım, lütfen bana eşlik et” dediğinde, bu kişi ne yapacaktır? Bunu derhal mi, yoksa ancak devrelerde insan beyninden tanıdığı benzer reaksiyon döngüleri bulup bulmadığını kontrol ettikten sonra mı bir bilinç olarak sınıflandıracaktır.

İnsan herhalde bir makinenin bilinç ve öznelliğini değerlendirecek hiçbir bilimsel, nesnel yöntem bulunmadığını kabul etmek zorunda kalacak. Gelecekte insan, davranışları kendisinininkilerden artık ayırt edilemez olduğu için, konstrüksiyonlarla bilinçleri varmışçasına iletişim kuracak. Bu biyolojik olmayan yaratıklar, şiddetle insani olma iddiasında bulunacaklar. Ve insanlara bu durumu kabul etmekten başka bir çıkar yol kalmayacak.

Yaratanlarından daha zeki yaratıklar

Kurzweil'a göre en geç 2060 yılında tüm beyinlerin zekası tek bir mini chip üzerinde yer alacak. Yüzyılın sonunda insani düşünmeyi yapay olarak yaratılmış makine zekası ile kaynaştırma eğilimi hakim olacak. İnsani zeka modeline göre inşa edilmiş makineler artık özel bir işlemci birimine bağlı olmayacak ve kendi kendini insani olarak tanımlayacak. Bu halde insanlar varoluşlarını gitgide daha fazla programlara borçlu olacak. Algılama ve hatırlama yeteneklerini büyük çapta yükselten nöroimplantatlar kullanacak. Bundan feragat edenler, başkalarıyla artık anlamlı bir iletişim kuramayacak. Tinsel ve fiziksel “yedek parçalar” sürekli kullanıma hazır olacak. 52 yaşındaki Kurzweil “kendi” geleceğinin ne kadar yakın olduğunu şöyle belirginleştiriyor: “Şimdiden internette konuşan robotlar mevcut, insanın kulaklarına mini bilgisayarlar takılı, chipler ise Parkinson hastalarına yardımcı oluyor.”

KK / Garo Antikacıoğlu (agaro@chip.com.tr)

Web Kameraları

Video'lu E-posta Devri Başladı

Sevdiklerinize e-postalarla resim yollamak çok hoş fakat daha iyisi var. Artık internet üzerinden kolayca kendinize ait video görüntüleri gönderebilir hatta gerçek zamanlı video konferans bile yapabilirsiniz.

■ İnternette gittikçe artan iletişim olanaklarıyla son zamanlarda yoğun bir şekilde gündeme gelen web kameraları uygun fiyatlarıyla da dikkat çekiyorlar. Gerçekten de bir web kamerasıyla yapılabilecekler gözönüne alındığında 40\$ civarındaki fiyatları komik kalıyor. Herşeyden önce bir web kamerası basit bir dijital fotoğraf makinası gibi çalışır. Yani görüntüleri saklar ve dijital ortama aktarır. İlginç olan bu görüntülerin resim ya da hareketli görüntüler olabilmesidir. Yani sıkıcı resim kareleriyle sınırlı değilsiniz. İnternet bağlantısı olan bir bilgisayar ve bir web kamerayla yapabileceklerinizi bir düşünün.

Web kameralarla mailler artık görüntülü

İletişimin kazandığı önem ve bunun dijital ortama yansıyan izdüşümleri, bu konuda yeni çözümleri ve alternatifleri de hayatımıza yerleştiriyor. Kısa süre öncesine kadar e-posta ile haberleşmek bir lüksken artık e-postalarımızda video görüntüleri kullanabiliyoruz. Tabii bu video görüntüleri tam ekran yüksek kaliteli görüntüler olmaktan şimdilik çok uzak. Fakat buna pek

gerek de yok zaten. E-postalarınıza video eklemek için yapmanız gereken tek şey bir web kamerası sahibi olmak ve neredeyse her kameranın kutusundan çıkan ilgili yazılımı kullanmak. Böylece uzaktaki yakınlarınıza sadece mektup ya da e-posta ile değil görüntü ve sesinizle de ulaşabilirsiniz.

İnternette canlı yayın yapmak mümkün

Yaklaşık 2 ay önce test merkezimize gelen bir telefon oldukça ilginçti. Okuyucularımızdan bir doktor bayan kendisi isteyken evde bakıcısının gözetiminde bulunan bebeğini hastanede nöbet sırasında izleyip izleyemeyeceğini sordu.

Doğrusu kısa süre öncesine kadar güvenlik şirketleri böyle bir tertibat için birkaç bin dolar isterken günümüzde ortalama bir ev kullanıcısı en fazla 100\$ civarında bir harcamayla kolayca bu sistemi evine kurabilir. Ücretsiz hosting hizmeti veren bir dolu şirketten birini seçerek web sitesi için bir adres alabilir ve sadece tek bir yazılım kullanarak izlemek istediğiniz odayı ya da bölgeyi 24 saat gözetim al-

tında tutabilirsiniz. Video kamera bunun için belli aralıklarla aldığı görüntüyü istediğiniz bir IP adresi ya da domain adı altındaki web sitenize gönderir. Bunun dışında video yazılımı, kameranın görüntü alanı içinde hareket eden bir obje gördüğü anda sizi uyarabilir. Tabii bu hırsız alarmı olarak ideal bir kullanım şeklidir. Bu saydıklarımızı gerçekleştirmek için ille de web kamerası gerekmiyor. Herhangi bir video yakalama cihazı (örneğin TV kartı) ve video kamarayla da pekala bu işler ya-

Donanım Kursu Planı

9/00	Anakart
10/00	İşlemci
11/00	Sabitdisk ve RAM
12/00	Monitör
1/01	Ekran Kartları
2/01	CD Sürücü, CD-Yazıcı ve DVD
3/01	Ses Kartı ve Modem
4/01	Yazıcılar ve Tarayıcılar
5/01	Network Donanımı
6/01	Oyun Donanımları
7/01	Web Kameraları ve TV Kartları
8/01	Veri Depolama Donanımı
9/01	Diğer Bileşenler

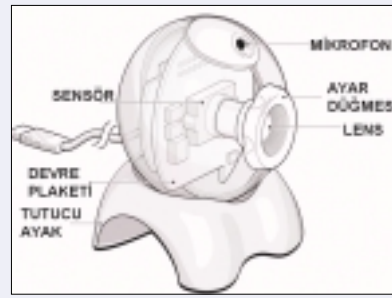
pılabilir. Hatta kalite açısından sonuç daha tatmin edici de olabilir. Fakat web kameraların uygun fiyatları ve kompakt yapıları gözardı edilemeyecek önemli avantajlardır.

Uzaktaki yakınlarınızla canlı video bağlantısı

Özellikle internete kablo ya da ADSL'le bağlıysanız yurt dışındaki yakınlarınızla görüşmek için yüksek telefon faturalarına boyun eğmek zorunda değilsiniz. Netmeeting ve benzeri yazılımlarla video konferans gerçekleştirebilirsiniz. ICQ ve türevi mesaj programlarının video konferans görüşmelerini de desteklediğini düşünürsek bu konudaki teknik zorlukların ne kadar aşıldığı daha iyi anlaşılabilir. Tabii ki bunun için mutlaka yüksek hızlı bir internet bağlantısı gerekli değil. Fakat 56K modemlerin böyle bir görüşme sırasında özellikle hatların yoğun olduğu saatlerde yetersiz kaldığını bizzat gördük. Bu durum görüntü aktarımı için tolere edilebilirse de ses aktarımının kesintilere uğraması sinir bozucu olabilir. Bu aşamada stabil bir veri akışı için hızlı bir bağlantı şart.

Webmaster'lar için olmazsa olmaz bir araç

Ticarette ya da tanıtımla uğraşan bir şirketin webmaster'ı olduğunuzu varsayalım. Şirketin sattığı ya da bir şekilde ilgili olduğu ürün ya da objelerin fotoğraflarını çekmeniz ve sitede yayınlamanız elzemdir. Bu fotoğrafları dijital olmayan bir makineyle çekip tarayarak bilgisayar ortamına aktarabilir gerekli optimizasyonlardan sonra da sitenize yollayabilirsiniz. Fakat bu oldukça zahmetli bir iştir. En iyisi dijital fotoğraf makinesiyle çekim yapmaksa da fiyatları 500\$'dan başlayan bu pahalı oyuncaklar her bütçeye hitap etmiyor doğrusu. Bu aşamada web kamera-

Bir web kamerası görece basit bir yapıya sahiptir. Kullanılan Lens görüntü kalitesi için en temel kriterdir. CMOS sensör ise bir diğer önemli bileşendir.

lar imdadınıza yetişir. Bir web kamerasıyla çektiğiniz fotoğraflar genellikle 800x600'ün üzerine çıkamaz. Fakat işlevi gereği genellikle buna gerek de duyulmaz. Sonuçta web'de yayınlanmak üzere çekilen bir fotoğrafın yüksek çözünürlüklü olması istisnalar hariç gereksizdir. Fakat kalite için tek kriter çözünürlük değildir. Eğer web kameralarda kullanılan lens sizi tatmin etmiyorsa dijital fotoğraf makinesi almak en iyi çözüm olacaktır.

Web kameralarında kullanılan bileşenlerin genel özellikleri

Web kameraların çalışma prensibi dijital fotoğraf makinalarıyla benzerlik gösterir. Fakat doğal olarak dijital fotoğraf makinaları çok daha kompleks bir yapıya sahiptir.

Lens: Web kameralar oldukça küçük ve basit bir lense sahiptir. Tüm diğer kameralarda olduğu gibi lens, görüntü kalitesini en fazla etkileyen bileşendir. Görüş alanının küçük olması kullanılan lensin becerilerinin kısıtlı tutulmasının nedenleri arasındadır.

Sensör: CCD (Charged Coupled Device) denilen sensör yani algılayıcı görüntüyü dijital bilgiye yani piksellere dönüştüren yüzeyinde yüzlerce minik yarı iletken bulunan bir yongadır. Üzerinde taşıdığı yarı iletkenlerin sayısı, CCD'nin oluşturabileceği görüntünün çözünürlüğünü gösterir. Pahalı sayılabilecek kameralarda CCD kullanılırken uygun fiyatlı kameralarda ve web kameraların çoğunda CMOS (Complementary Metal-Oxide Semiconductor) sensör kullanılır. CMOS sensör CCD'ye nazaran çok daha düşük bir maliyete sahiptir ama sunduğu kalite

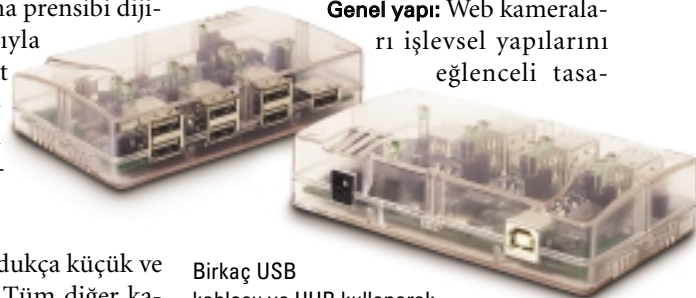
de aynı oranda düşüktür.

Mikrofon: Web kameraların bazılarında mikrofon varken bazı üreticiler buna gerek duymuyor. Aslında tabii ki bir web kamerasında mikrofon olmalıdır. Harici bir mikrofon alternatifi her zaman olmakla beraber kameraya entegre bir mikrofon, web kamera satın alırken tercih sebepleri arasındadır.

Bağlantı şekli: USB arabirimi bu konuda tartışılmaz bir üstünlüğe sahip. Kolay kurulum, esnek yapı ve kabul edilebilir performansı ile USB arabirimi web kameralar için biçilmiş kaftan. Fakat buna ek olarak bazı kameralar S-Video çıkışı sunabiliyor.

Yazılım: Bir web kamerası satın aldığınız zaman beraberinde gelen yazılım genellikle işinizi görmeye yeter. Fakat tatmin olmazsanız www.tucows.com ya da www.download.com gibi kaynaklar bu konuda onlarca yazılımla dolu. Web kamerasıyla yazılım yoluyla resim çekebileceğiniz gibi bazı kameralar bu işlem için bir tuşa da sahip olabiliyor. Özellikle kablosuz çalışabilen bir web kamerası varsa resim çekme konusunda daha esnek bir donanımınız var demektir.

Genel yapı: Web kameraların işlevsel yapılarını eğlenceli tas-

Birkaç USB kablosu ve HUB kullanarak web kamerası PC'nizden uzak bir yerde tutabilirsiniz. Mesafe arttıkça kullanmanız gereken HUB sayısı da artacaktır.

rımlarla da destekleyebiliyorlar. Dış görünüş olarak minik bir ev hayvanını ya da mantarı andıran web kameraları oldukça popüler. Fakat genellikle monitörün üzerinde konumlandırılan web kameraların istediğiniz yöne kolayca dönebilmesi ve bulunduğu yerde sağlam durması oldukça önemli. USB kablosu 3m (düşük hız) ve 5m'den (yüksek hız) uzun olamayacağı için kamerası PC'nizden uzak bir yerde konumlandırmayı düşünüyorsanız USB HUB kullanmalısınız. Maksimum 5 adet USB HUB ile bir zincir kurarak toplam 25m'lik bir USB hattı oluşturmak mümkün.

Web kameralar küçük boyutları ve pratik yapıları sayesinde dizüstü bilgisayarlarla da sıkça kullanılıyor.

TV Kartlarının Genel Özellikleri

Bilgisayarınızdaki Televizyon

Televizyon yayınlarını izlemek için bir TV kartı satın aldınız ve sisteminize kurdunuz.

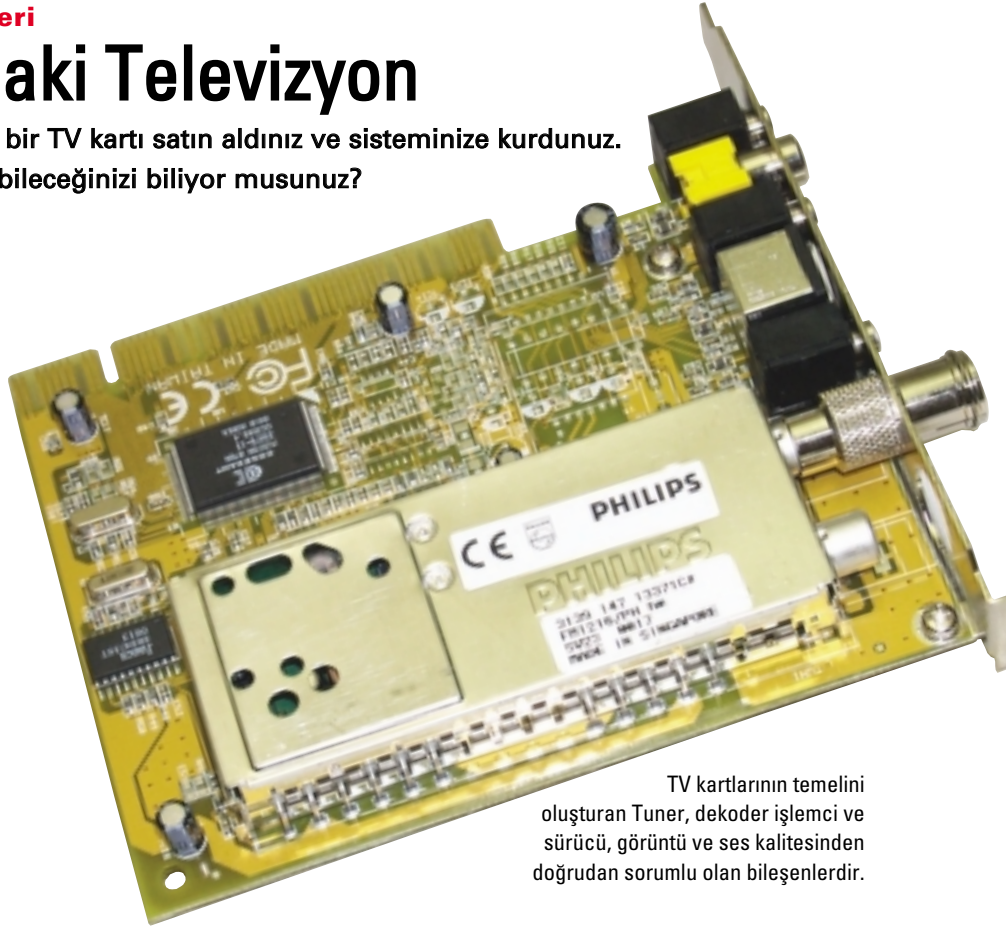
Peki bu kullanışlı kartla neler yapabileceğinizi biliyor musunuz?

TV kartlarının kalbi analog TV sinyallerini dijital verilere dönüştürerek bilgisayarın anlayabileceği ve yönlendirebileceği hale getiren işlemcilerdir. Brook Tree ya da herkesin bildiği adıyla BtXXX serisi işlemciler bunu başarıyla ve düşük bir maliyetle gerçekleştirebilmekte. Antenden ya da kablo TV şebekesinden gelen sinyalleri toplayan Tuner'dan aldığı sinyalleri neredeyse tek başına işleyen bu dekode işlemci, kartın temel fonksiyonlarından sorumludur. TV kartları bazı giriş ve çıkışlara sahiptir. Anten ya da kabloTV kablosunun bağlandığı giriş, Line out (ses çıkışı) Line in (ses girişi), S-Video ve kompozit girişi hemen hemen tüm TV kartlarında bulunur.

Line out bağlantısı TV yayınlarından gelen seslerin ses kartına ya da bir başka ses girişine uygulanması içindir. Line in bağlantısı ise TV kartınızı video yakalama aygıtı olarak kullanmak istediğinizde önem kazanır. Yakalamak istediğiniz görüntüye ait sesler bu girişe uygulanır. Tabii bunun için ses kartınızın Line in bağlantısını da kullanabilirsiniz. Bazı TV kartlarında Line in bağlantısı olmayabiliyor ve ses kartınızın Line in bağlantısını kendi özel amaçlarınız için kullanıyorsanız bu durum problem çıkarabilir. Satın alırken bu konuya dikkat etmeniz fayda var. TV kartlarında video bağlantısı için 2 farklı arabirim desteklenir. Bu arabirimlerden biri S-Video diğeri de kompozit giriştir. Video yakalama için bu iki girişten birini tercih edebilirsiniz. Fakat S-Video arabiriminde parlaklık ve renk bilgisi ayrı kanallardan iletildiği için görüntü kalitesi biraz daha yüksektir.

TV kartınız yardımıyla kendi VCD'nizi kendiniz yapın

Video kameranızla çektiğiniz görüntüleri bilgisayara aktarmak istiyorsunuz ya da elinizde halihazırda kaydettiğiniz bazı video kasetler var ve bunları VideoCD olarak kaydetmek istiyorsunuz. Biraz gayretle bu işlemi gerçekleştirebilirsiniz. Bunun için önünüzde pek çok alternatif var. Sizin için

TV kartlarının temelini oluşturan Tuner, dekode işlemci ve sürücü, görüntü ve ses kalitesinden doğrudan sorumlu olan bileşenlerdir.

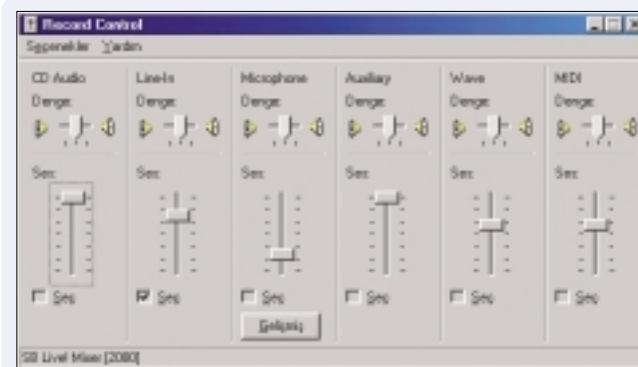
en uygun olanı seçerek hemen işe başlayabilirsiniz.

Video görüntülerinin aktarımında bağlantıların önemi

Elinizdeki video görüntülerini iki farklı formatta bilgisayara aktarabilirsiniz: Kompozit ve S-Video (S-VHS). Bu iki arabirim farklı fişler kullanırlar. Bazı ekran kartlarıyla gelen özel bir dönüştürücü kablo yardımıyla S-Video arabiriminden kompozit sinyal almak mümkün olabiliyor. Özellikle kompozit arabirim daha yaygın olarak desteklendiği düşünülürse bu durum önem kazanır.

Pratikte bu iki arabirim arasındaki

kalite farkı çok zor ayırt edilirse de siz mümkünse S-Video'yu tercih edin. Kameradan ya da videodan gelen ve görüntü bilgisini taşıyan (bazı videolar sadece kompozit arabirimi destekler) kabloyu TV kartı üzerindeki ilgili noktaya takarak görüntü kaynağını açın ve ilgili yazılımdan görüntüyü almaya başlayın. Tabii ki ses için gerekli bağlantıyı yapmayı unutmayın. Bunun için TV kartının Line in girişini kullanabileceğiniz gibi ses kartındaki Line in girişini de kullanabilirsiniz. Eğer Preview sırasında ses olmasına rağmen kaydettiğiniz video görüntüsünde ses yoksa kayıt kontrollerinizde aktif kanal olarak Line-in seçili değil demektir.

Yakaladığınız video görüntüsünde ses yoksa ilk bakacağınız yer mikserin kayıt kontrolleridir. Bu pencerede Line-in girişini aktive etmeyi unutmayın.

Doğru çözünürlükte video yakalama çok önemli

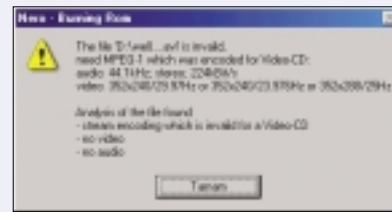
Farklı VCD formatları mevcut. Eğer hazırladığınız VCD'nin herhangi bir VCD player ya da DVD player'da izlenbilmesini istiyorsanız bu formatların gerekliliklerini yerine getirmeniz şart. Bu konudaki standartlar: 352h * 240v * 29.97 kare/sn (NTSC), 352h * 240v * 23.976 kare/sn (Film) 352h * 288v * 25 kare/sn (PAL) olmak üzere 3 adettir. Player'lar her 3 video standardını da destekler. Burada dikkat edilmesi gereken bir konu da çözünürlüğün dışında, saniyede yakalanan kare sayısıdır. PAL standardında bir video yakalama işlemi yapacağınızı düşünürsek bu 25 kare/sn'dir. Tabii ki uyulması gereken kriterler sadece görüntüyü kapsamıyor. Yakalanan görüntüdeki sesin 44.1KHz'de stereo olarak örneklenmiş olması şarttır. Ses kaynağının mono olması önem taşımaz. Bu durumda kayıt dual mono olarak gerçekleşir. Ses için sıkıştırma algoritmalarından biri kullanılabilir fakat bu durumda sıkıştırma oranının, yakalanan ses 192kb/sn ya da 224kb/sn olacak şekilde ayarlanması gerekir.

Görüntü sıkıştırma konusuna dikkat

TV kartlarının sürücülerini çoğu profesyonel video yakalama yazılımı tarafından desteklenmez. Yani Adobe Premiere sizin TV kartınızın bir video yakalama cihazı olduğunu kabul etmeyebilir. Bunun sebebi sürücülerin bu konudaki yetersizliğidir. Bu durumda yapılabilecek tek şey TV kartınızla kullanılabileceğiniz bir video yakalama yazılımı edinmektir. WinVCR bunlardan biridir. Freeware olarak <http://www.bitwelder.karoo.net> adresinden indirebileceğiniz Capture Studio Profes-

yonel de bu konudaki en büyük yardımcınız olmaya aday.

Görüntüyü sıkıştırmak için yakalama sırasında çeşitli Codec'ler seçebileceğiniz gibi sıkıştırmadan yakaladığınız bir görüntüyü daha sonra istediğiniz formatta sıkıştırabilirsiniz. Tabii burada 2 sıkıştırma sözkonusu oluyor.

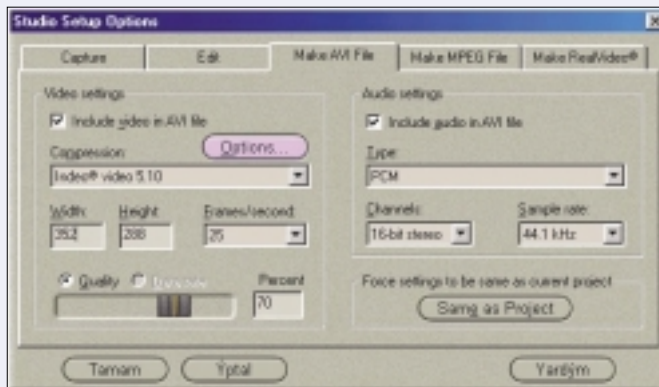

Nero ile VCD yaparken yakaladığınız .avi uzantılı dosya VCD için uygun değilse program sizi uyarıyor.

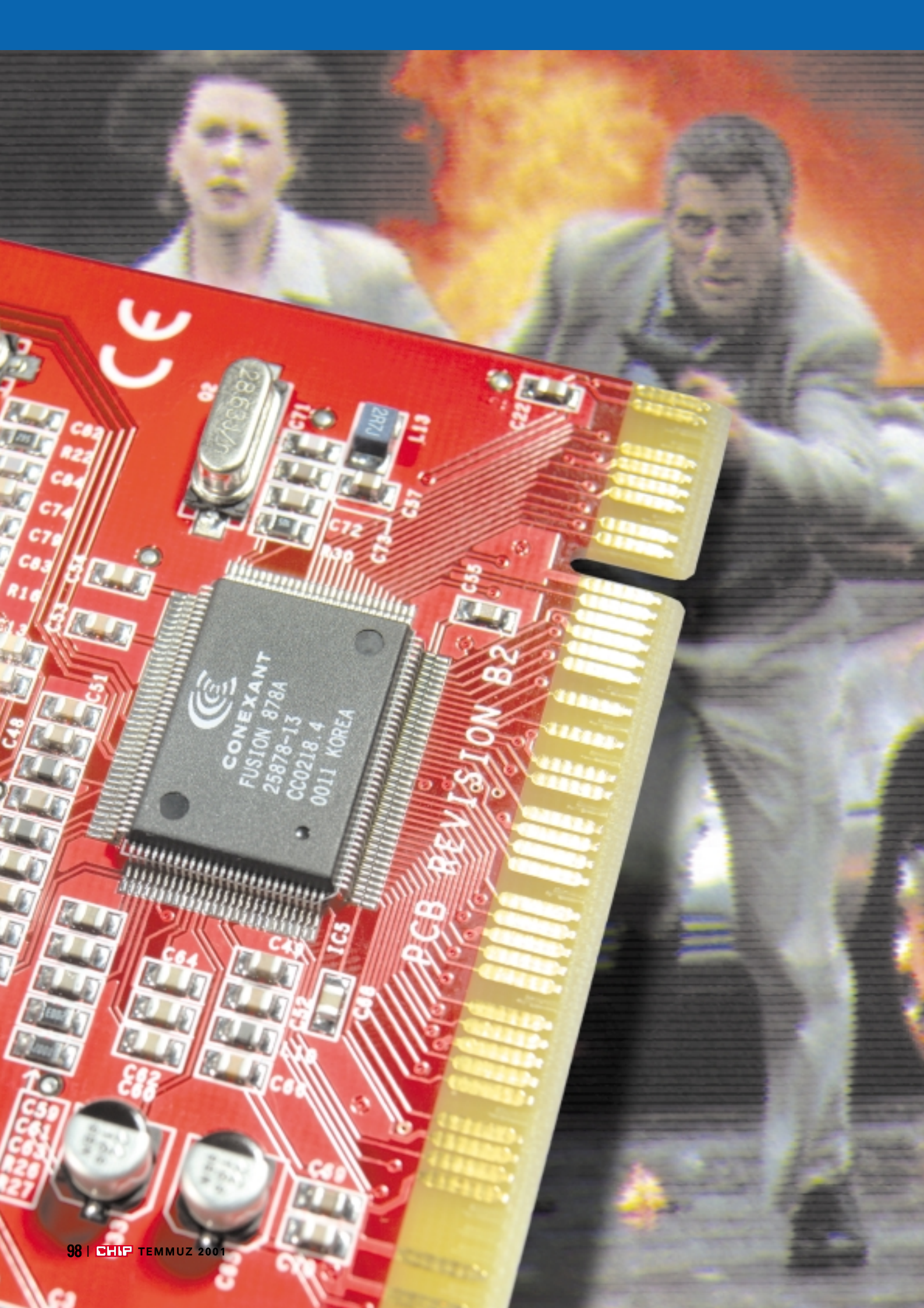
Hem .avi uzantılı dosyanın görüntü yakalama sırasında ya da görüntü yakalandıktan sonra sıkıştırılması hem de VCD formatı olan MPEG-1'e dönüştürülürken gerçekleştirilen sıkıştırma. .avi için yapılan sıkıştırma işlemi sistemi yormazken eğer donanım destekli bir sisteminiz yoksa MPEG-1 sıkıştırması hızlı bir sistemde bile 3-4 saat sürebilir. Burada dikkat etmeniz gereken video görüntüsü yakalanırken Windows'un 2GB'lık sınırlamasının azizliğine uğramamasıdır. Eğer 1 saatlik bir video görüntüsünü (VCD özelliklerine uygun olarak yakalanmış) sıkıştırmadan yakalarsanız doğal olarak 2GB sınırı aşılabacaktır.

Yakaladığınız .avi uzantılı bu dosyayı Nero gibi CD yazma programlarıyla VCD olarak CD'ye basabilirsiniz. Fakat her halükarda www.cinax.com adresinden indirebileceğiniz WinVCR adlı yazılım ve TV kartınızla gerçek zamanlı olarak MPEG-1 formatında görüntü yakalamanız mümkün.

Şahin Ekşioğlu (esahin@chip.com.tr)

*.avi olarak kaydedeceğiniz video görüntüsü için bir sıkıştırma algoritması (Compressor Codec) seçmezseniz diskiniz kısa sürede dolar.

11 TV Kartı Testte

PC Monitöründe Zapping Keyfi

Özellikle 17" ya da üzeri bir monitörünüz varsa ve bilgisayar hayatınızdaki vazgeçilmezlerden biriye sadece televizyon izlemek için çalışma odanızı terk etmeye gerek yok. Bir TV kartı satın alarak PC'nizi televizyona dönüştürebilirsiniz.

■ Piyasada çok sayıda TV kartı mevcut. Çoğu birbirine benziyor gibi görünse de aralarından sıyrılanlar da yok değil. Oldukça geniş bir fiyat yelpazesine sahip bu PC bileşenlerini sizin için test ettik. Bilgisayarınızla yapamayacağınız şeylerin sayısı gün geçtikçe azalıyor. Özellikle multimedya konusunda bilgisayarlar tam anlamıyla çok işlevli bir üs gibi. Bilgisayarınızla müzik dinleyebilir, DVD film izleyebilir hatta varolanları beğenmiyorsanız kendi müziğinizi ya da filminizi bile yapabilirsiniz. Gerçekten gerekli yazılım ve donanım terfisiyle bilgisayarda yapılamayacak pek bir şey kalmadı. Eğer sıkı bir televizyon izleyicisiyseniz ve bilgisayar başında geçirdiğiniz saatler sırasında aklınız, kaçırdığınız TV programlarında kalıyorsa TV ve PC keyfini buluşturmanız mümkün.

Bilgisayar başında geçen uykusuz geceler

İnternet yaşam biçiminiz olduysa, 3D animasyon veya CAD benzeri programlarla çalışıyorsanız ya da sözün kısası, gününüzün önemli bir kısmı bilgisayar başında geçiyorsa sıkı bir televizyon izleyicisi olmasanız bile en azından arada sırada haberleri izleme ihtiyacı hissedebilirsiniz. Bilgisayar başında çalışırken aynı anda TV kanallarında gezinmek ya da sevdiğiniz radyo kanalını dinlemek hoş olmaz mıydı? Özellikle çalışmanız sırasına ar-

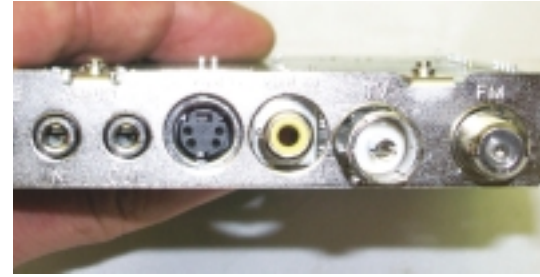
kaplanda çalan yumuşak bir müzik veriminizi arttırabilir. Mp3'ler hoş ama sonuçta sayıları ne kadar fazla da olsa sıralı ya da sırasız dinlediğiniz parçanın sizi şaşırtma ihtimali yok çünkü hepsi sizin sabitdiskinizde ya da CD'nizde bulunan dosyalar. Radyo bu konuda çok daha sürprizli ve eğlenceli.

TV kartınızı kullanarak video yakalama yapabilirsiniz

TV kartları sadece TV izlemeye değil aynı zamanda TV'den ya da harici bir video kaynağından gelen görüntüleri sabitdiske kaydetmeye de yarar. Böylece sevdiğiniz video klipleri kaydederek kendi kolaksiyonunuzu oluşturabilirsiniz. Tabii ki bu görüntüleri uygun sıkıştırıcılarla (Codec) sıkıştırarak daha az yer kaplamalarını sağlamanız iyi olur. Hatta hızlı bir sisteminiz varsa MPEG-1 en iyi çözüm. Benzer şekilde istediğiniz video kaset görüntülerini VCD yaparak yedekleyebilir veya dijital ortamın olanaklarını kullanarak efektler ekleyebilirsiniz. Bunun dışında halihazırdaki kameranızı kompozit ya da S-Video kanalından TV kartına bağlayarak webcam olarak kullanmanız da olanaklar dahilinde.

Şifreli kanalların TV kartları yardımıyla PC'lerde çözümü

Daha önce şifreli yayın yapan kanalların TV kartları ve birkaç basit programcık yardımıyla PC'lerde çözümü

TV kartlarında bulunan giriş ve çıkışlar yardımıyla gerekli bağlantıları yaparak kolayca kurulumu gerçekleştirebilirsiniz.

hakkında yazılarımız olmuştur. Şurası bir gerçek ki böyle bir işlem aslında sizin olmayan yani bedelini ödemediğiniz bir hizmeti izinsiz olarak kullanmak anlamına geliyor. Fakat pek çok kullanıcı, amatör merakın itici gücü de devreye girince sayıları gittikçe artan bu kanalları çözmenin yollarını arıyor. Genelde çoğu başarılı oluyor. Zira bu iş için yazılan programlar oldukça becerikli. İnternette basit bir arama işlemiyle bulunabilen bu programlar arasında Türkçe olanlar bile var. Böyle bir programla şifre çözebilmek için gereken tek şey tercihen en az 128MB bellekli bir bilgisayar ve piya-

İçerik

- 102 Ürün İncelemeleri
- 108 Nasıl Test Ettik?
- 110 Teknik Veriler
- 112 TV Kartları Hakkında

sada yaygın olarak bulunan dahili TV kartlarından biri.

Bu TV kartlarında genellikle aynı chipset'in varyasyonlarını kullanıyor ve şifre çözme yazılımları da bu chipset yapısı gözönüne alınarak hazırlanıyor. Tabii elde edilen kalite asla yasal bir şekilde sahip olunan hizmetle boy ölçüşecek seviyede olmuyor. Gerek görüntü gerekse ses, şifre çözümü sırasında bozulmalara uğrayabiliyor. Görüntü bozulması özellikle karanlık sahnelerde şifre çözümü güçleştiği için ortaya çıkıyor.

TV kartlarıyla karşılaştırılınca televizyonun kalite farkı büyük

PC'de televizyon izlemek kulağa hoş geliyor ama bazı durumlarda televizyonunuzdaki görüntü kalitesini mulla arayabilirsiniz. Ne yazık ki testimize katılan kartların birkaçı dışında hepsi görüntü kalitesi olarak birbirine yakın sonuçlar verdi ve titiz bir TV izleyicisinin ilk bakışta bu sonuçları beğenme ihtimali oldukça düşük. Farklı kartların farklı kanallarda ortaya koyduğu görüntü kalitesi değişkenlik gösterebiliyor. Bazı TV kartlarının otomatik kanal arama işlemi sırasında çok sayıda kanalı atlayabilmesi ise bir diğer can sıkıcı durum.

PC monitörlerinin yapısı TV kartlarında kullanılan analog/dijital çevirici işlemcileri oldukça zorluyor. Zira televizyondan oldukça farklı olan monitörlerde iyi bir TV yayını kalitesi elde edebilmek için sadece A/D çevrimi yetmiyor. Kalite kaybına yolaçan bu "uygunlaştırma" dijital yayınlarda bile nispeten daha az da olsa kendini hissettiriyor. Ses kalitesi ise yeni nesil TV

TV kartınızın montajından sonra gerekli yazılımı kurarken program otomatik olarak kanalları tarıyor.

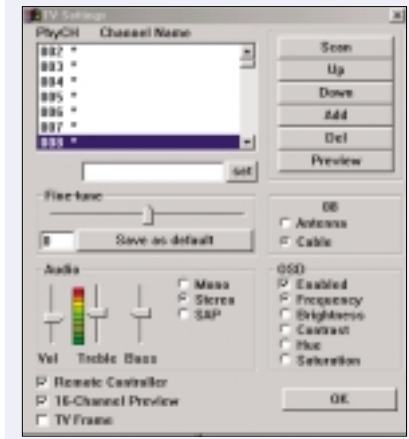
kartlarında eskiye nazaran daha iyi gibi. Hatta bazı kartlar stereo ses sunabilmeleri açısından oldukça ilginçti. Hatta bazı kartlar Dolby Prologic efektini bile destekliyor. Fakat son kerte de tabii ki televizyon kalitesi gibisi yok.

TV kartlarında sıkça karşılaşılan genel problemler

Kartların kurulumu genellikle sorunsuz ve kolayca gerçekleşiyor. TV kartlarının kullandığı yazılımlar doğal olarak benzer fonksiyonlara sahip. Fakat arabirimlerin gösterdiği farklılıklar pratikte oldukça önemli olabiliyor. Bazı yazılımlar TV fonksiyonları için tuşlar kullanırken bazı yazılımlarda menü sistemi mevcut.

Yazılımın kullandığı arayüze göre tuş sistemini kullanan yazılımlarda tuşların ne işe yaradığını öğrenmek bazen zaman alabiliyor. Bazı yazılımlar ise bu konuda pratik olmakla kalmayıp çeşitli ekstra özellikler de sunabiliyor. Özellikle video yakalama seçenekleri arasında sunuluyorsa bu ekstra özellikler oldukça işe yarayabiliyor. TV izleme penceresinin boyutlanabilirlik

özelligi de önemli bir kriter. Bazı yazılımlar sadece fiks boyutlara izin verirken bazılarında pencereyi istediğiniz gibi boyutlandırmak mümkün. Masaüstünüzde sürekli bir kenarda duracak bir TV penceresinin boyutlarını istediğiniz gibi ayarlayabilmek takdir edersiniz ki önemli bir özellik. Her halükarda TV kartınızın web sitesine giderek en son sürücülerini ve yazılımı indi-

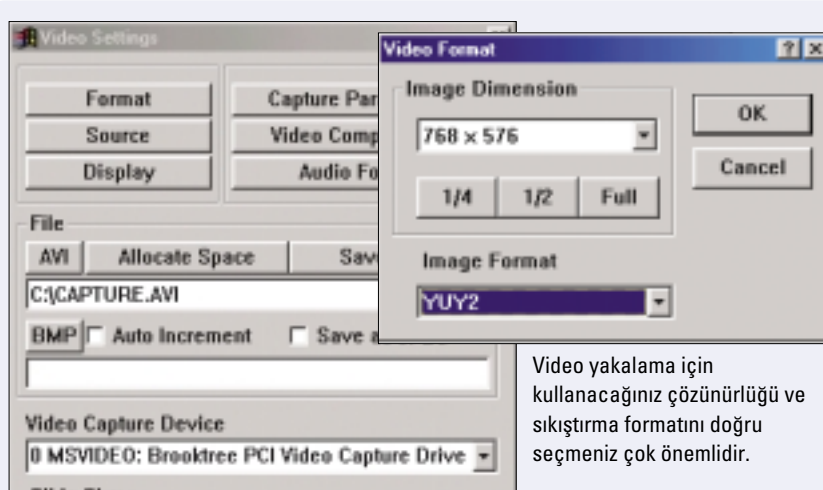

TV kartlarında kullanılan yazılımlardaki ayarlarla net görüntü almak mümkün.

rerek kurmanızda fayda var. Bazı TV kartlarının Line in girişi sunmaması pratikte hayati önem taşımaz belki fakat ses kartının Line in girişini başka bir amaç için kullananlar bu durumdan doğal olarak hoşlanmayacaklardır. Bazı TV kartlarıysa PCB (devre plaketi) üzerindeki pinlerle Line in ya da Line out bağlantıları sunabiliyorlar. Normal bir TV için uzaktan kumandanın önemi tartışılmaz peki ya PC'ler için? Aslına bakarsanız bazı TV kartlarının uzaktan kumandası olmamasına şaşmamak gerek. Zira istisnalar hariç uzaktan kumanda TV kartlarında pek kullanılmıyor. Eğer TV penceresindeki görüntüde problem varsa ve sebebini bulamıyorsanız ekran kartınızın sürücülerini güncellemeyi deneyin. Bazı ekran kartı sürücülerinde Overlay konusunda problemler çıkarabiliyor.

Ecevit Bıkm (ecevibt@chip.com.tr)

Şahin Ekşioglu (esahin@chip.com.tr)

Video yakalama için kullanacağınız çözünürlüğü ve sıkıştırma formatını doğru seçmeniz çok önemlidir.

1. Sıra

çok iyi
(9,60)

- + Yüksek ses ve görüntü kalitesi
- Yüksek fiyat

Bilgi için: Compel
Tel: (212) 224 32 01
Faks: (212) 240 24 63
Fiyat: 145 \$ + KDV
www.terratec.net

Terratec TerraTV Radio+

Kalitenin Yüksek Bedeli

Tüm testin belki de en ilginç katılımcısı olan Terratec TerraTV Radio+, sahip olduğu pek çok artının yanında önemli eksikliklerle de dikkat çekiyor. Herşeyden önce kart yapı olarak tipik referans kart dizaynından farklı ve bazı üstünlüklere sahip. Öte yandan kartın plaketi diğer TV kartlarından daha büyük ve montaj sırasında yaşadığımız güçlüğü aşabilmek için geçici olarak radyo anteninin bağlandığı metal soketi çıkarmak zorunda kaldık. Preset ayarlar arasında ülkemizin bulunmaması bizi rahatsız ettiyse de kartın sunduğu mükemmele yakın ses ve görüntü kalitesi, ürünü di-

ğer kartlardan ayıran bir özellik olarak kartın sempatiimizi toplamasına yol açtı. Uzaktan kumandası olmayan kart, RDS özellikli stereo FM radyo ve teletext özelliklerine sahip. TV izleme yazılımı, bu tür yazılımlarda alıştığımız tuşlardan yoksunsa da menü yapısındaki arayüze alışmak fazla zaman almıyor. Bunun dışında program oldukça becerikli sayılabilir. Mosaic özelliği sayesinde tüm kanalları onlarca küçük pencere halinde büyük bir pencerede izleyebilir, beğendiğiniz kanala çift tıklayarak geçiş yapabilirsiniz. Kartın en büyük dezavantajı yüksek fiyatı.

2. Sıra

çok iyi
(9,38)

- + Radyo özelliği
- + Türkçe desteği

Bilgi için: Multimedia
Tel: (212) 212 98 50
Faks: (212) 212 98 57
Fiyat: 75 \$ + KDV
www.avermedia.com

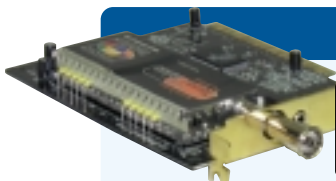
AverMedia AverTV Studio

Tüm Özellikler Birarada

Genel olarak baktığımızda bu ürün bir TV kartından beklenen özelliklerin neredeyse tümüne sahip. Ürünün en çok hoşumuza giden taraflarından birisi TV izleme yazılımının Türkçe olmasıydı. Hatta kutudan çıkan elkitabı da Türkçe'ydi. Gerçi elkitabında uzaktan kumandanın işlevlerini anlatan sayfalarındaki kutucuklar dilimize (nedense) çevrilmemişti ama olsun yine de AverTV Studio'nun sadece kutu üzerindeki yazılarda değil elkitabı ve TV izleme yazılımında da dilimizi kullanması test içinde prestij kazanmasını sağladı. Ürünün ses ve görüntü kalitesini beğendik. Bu-

nun dışında kart FM radyo özelliğiyle donatılmış. Özellikle PC'de radyo çoğu zaman TV'den daha kullanışlı olabilir. Siz Word ya da Excel belgeleriniz üzerinde çalışırken arkaplanda sevdiğiniz müziği dinlemek PC monitöründeki TV penceresinden çok daha pratiktir. Yazık ki diğer AverMedia kartta da olan TV penceresini istediğinizi gibi boyutlandıramama problemi bu kartta da var. Fakat istenen TV kanallarını kilitleyebilme ya da yakalanan video görüntüsü üzerine tarih atabilme gibi özellikler dikkat çekici. Tabii interaktif kayıt ve Time Shifting de cabası.

3. Sıra

çok iyi
(8,99)

- + Yüksek görüntü kalitesi
- Line in girişi yok

Bilgi için: Compel
Tel: (212) 224 32 01
Faks: (212) 240 24 63
Fiyat: 72 \$ + KDV
www.terratec.net

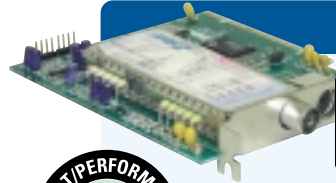
Terratec Terra TValue

Kaliteli Görüntü

Tıpkı diğer Terratec TV kartı gibi bu kartın da sürücüsü ve TV izleme yazılımı oldukça eski. Preset ayarlar içinde ülkemizin yer almadığı TV izleme yazılımını ve sürücüyü, kartı satın almanız durumunda güncellemeniz de fayda var. Uzaktan kumandası ve Line in girişi olmayan kartın en dikkat çeken özelliği yüksek görüntü kalitesi. Diğer Terratec kartla beraber bu konuda testteki en başarılı ürünlerden biri olan Terratec Terra TValue'nün, yazılımı bir iki minör değişiklik dışında diğer Terratec ile aynı. Özellikle sözkonusu PC monitörü olunca görüntü kalitesi çok önem-

li oluyor. Zira görme mesafesinin yakın oluşu ve PC monitörlerinin yapısı, normal televizyonlarda dikkatimizi çekmeyen görüntü kalitesi problemlerini ön plana çıkarabiliyor. Bu aşamada her iki Terratec kartın da görüntü ve ses kalitesi konusunda testin en başarılı katılımcıları olduklarının bir kez daha altını çizmekte fayda var. Terratec Terra TValue, teste katılan diğer ürünler dikkate alındığında uygun fiyatlı sayılabilir. Sonuç olarak uzaktan kumandası olmayışının pek çok kişi için bir eksi olmadığı düşünülürse kart başarılı olarak nitelendirilebilir.

4. Sıra

çok iyi
(8,90)

CHIP
07/2001
EDITORÜN SEÇİMİ

- Yüksek görüntü kalitesi
- Ses bağlantısı şekli

Bilgi için: Turanlı
Tel: (212) 216 05 20
Faks: (212) 216 05 25
Fiyat: 45 \$ + KDV
www.zoltrix.com

Zoltrix Genie TV**Uygun Fiyata Yüksek Görüntü Kalitesi**

Ses giriş ve çıkışı için ilginç bir yöntem izleyerek kart üzerindeki soketi kullanan Zoltrix Genie TV'nin bu özelliği tuhafımıza gitti. Bu durumda TV kartından ses alabilmek için iki farklı yol seçebilirsiniz. CD sürücünüzden gelen Audio kablосunu Zoltrix GenieTV kartının üzerindeki internal 4pin Audio girişine uygulayarak bu girişin yanındaki 4pin Audio çıkışını ses kartınızın üzerindeki CD sürücü girişine uygularsınız ya da direkt olarak bu 4pin bağlantıyı internal olarak TV kartı ve ses kartı arasında gerçekleştirirsiniz. Doğrusu diğer giriş çıkışların yanına kon-

cak iki basit jack'le bu varyasyonlara gerek kalmazdı. Kartın görüntü kalitesini test ortalamasının oldukça üzerinde bulduk.

Özellikle uygun fiyatı dikkate alındığında Zoltrix Genie TV, testteki dikkat çeken seçeneklerden biri olarak ön plana çıkıyor. TV izleme yazılımı basit fonksiyonlar dışında tuş yerine menüleri kullanıyor. Zoltrix Genie TV ile gelen Aviedit yazılımıyla yakaladığınız video görüntülerini kesip birbirine eklemeniz mümkün. Sonuç olarak kart birkaç pürüz dışında derli toplu bir tablo çiziyor.

5. Sıra

iyi
(7,59)

- Başarılı fiyat/performans oranı
- Yazılımı tüm kanalları bulamabiliyor

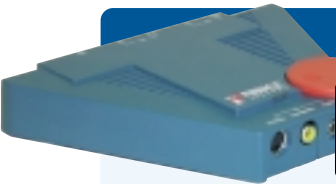
Bilgi için: Turanlı
Tel: (212) 216 05 20
Faks: (212) 216 05 25
Fiyat: 45 \$ + KDV
www.teppro.com.tw

Teppro Tev-560**Zengin Özellikler ve Uygun Fiyat**

Kartla beraber gelen TV izleme yazılımının arayüzü, kapladığı yer açısından oldukça kullanışsız. Arayüz hem fazla yer kaplıyor hem de tuşlar çok küçük. Görüntü kalitesi olarak bazı kanallarda vasatken, bazı kanallarda ortalamanın üzerine çıkabilen kartta bizi en çok rahatsız eden şey yazılımın kanalları tararken pek çok kanalı atlaması ve bulamaması oldu. Kartın en çok hoşumuza giden yanıysa beraberinde WinVCR gibi oldukça kullanışlı bir program gelmesiydi. Zira böyle bir programla TV kartınızı kullanarak video yakalama işlemlerinizi gerçekleştirebilirsiniz. Özel-

likle TV yazılımlarının video yakalama konusundaki sunduğu sınırlı seçenekler dikkate alınırsa bu önemli bir avantaj. Yazık ki test merkezimize ulaşan kutudan WinVCR'in seri numarası çıkmadı. Kartı satın almanız durumunda buna dikkat etmenizde fayda var. FM radyosu ve uzaktan kumandası bulunan kart genel hatları dikkate alınırsa uygun fiyatlı sayılabilir. Sonuçta bir TV kartından beklenen pek çok özelliğe sahip ve fiyatı test ortalamasının altında. TV penceresi kolayca istenen ölçülere getirilebilen kart Bt878A işlemcisini kullanıyor.

6. Sıra

iyi
(7,54)

- VCD yapmak için ideal
- Görüntü kalitesi daha iyi olabildi

Bilgi için: Ölçsan
Tel: (212) 229 60 65
Faks: (212) 229 61 20
Fiyat: 109 \$ + KDV
www.pinnaclesys.com

Pinnacle Studio PCTV USB**Harici TV Ünitesi**

USB arabirimini kullanan Pinnacle Studio PCTV USB, görüntüdeki yatay çizgiler olmasaydı oldukça beğenimizi kazanabilirdi. Ürün yine de test içinde dikkat çeken katılımcılar arasında. Zira sadece TV izlemek değil video yakalamak da temel amaçlarınızdaysa bu ürün tam size göre.

Donanımsal MPEG-1 sıkıştırması yapabilen Pinnacle Studio PCTV USB, bu işlem için özel bir yonga olan Noga-techNT1003'ü kullanıyor. Donanımsal sıkıştırma gerçek zamanlı değil, yani önce görüntü avi olarak yakalanıyor sonra MPEG-1'e çevriliyor. Dolayısıyla

CPU'ya yine de büyük iş düşüyor. Fakat her halükarda ürünle gelen StudioPC TV adlı yazılım oldukça başarılı. Programla video yakalama ve editing işlemlerinizi gerçekleştirebileceğiniz gibi .avi uzantılı olarak kaydettiğiniz dosyaları VCD formatına çevirebiliyorsunuz. Hatta bu dosyaları Real Media formatına çevirmeniz bile mümkün. Bu son seçenek özellikle internet ortamında oldukça popüler. İyi hazırlanmış bir kitapçıkla satışa sunulan ürünün görüntü kalitesi biraz daha iyi olsaydıbizden bir ödül alması iştenden bile değildi.

7. Sıra

iyi
(7,46)

- + Çok uygun fiyat
- + Ücretsiz 0800'lü destek hatları
- Line in girişi yok

Bilgi için: Ufotek
Tel: 0800 211 41 26
Faks: (212) 272 08 31
Fiyat: 32 \$ + KDV
www.ufotek.com.tr

Datron CP061

Mükemmel Fiyat/Performans Oranı

Basit ve oldukça kolay kullanılabilen bir yazılıma sahip olan Datron CP061 bu konuda bizden artı puan aldı. Yazılım üzerinde ne işe yaradığı belli olmayan tuşlar ya da alt menüler yerine tüm fonksiyonların kısaltılmış isimleri olan düğmeler mevcut.

Sonuç olarak yazılımın arabirimi estetik olarak mükemmel olmasa da işlevsellik açısından oldukça başarılı. Görüntü ve ses kalitesi olarak kart, ortalama ya da belki ortalamanın çok az üzerinde diyebileceğimiz bir tablo çizdi. Line in girişi bulunmayan kartta bazı web kameralarda kullanılan özel

bir giriş bulunuyor. Ürün BT 878KHF işlemcisinin yanında Temic marka tuner kullanıyor. Uzaktan kumanda ve teletext özelliklerine de sahip olan Datron CP061'in kutusu üzerindeki yazılar Türkçe olmasına rağmen kitapçığının dilimize çevrilmemiş olmasını manidar bulduk. Öte yandan kutu üzerinde yer alan 2 adet ücretsiz 0800'lü tüketici destek hattı numarası, tüketiciye verilen önemin ciddi bir göstergesi. Fiyat olarak testin en uygun fiyatlı katılımcısı olan ürün kesinlikle çok başarılı bir fiyat/performans oranı sunuyor.

8. Sıra

iyi
(7,26)

- + Stereo ses
- Görüntü kalitesi daha iyi olabilirdi

Bilgi için: Pasifik
Tel: (212) 212 88 65
Faks: (212) 212 92 36
Fiyat: 55 \$ + KDV
www.avermedia.com

AverMedia TV Capture 98 W/VCR

Ses İyi Fakat...

TV kartı denince akla ilke gelen markalardan biri olan Avermedia'nın bu ürünü stereo ses özelliğiyle dikkat çekiyor. Öte yandan kartın görüntü kalitesi beklediğimiz altındaydı. AverMedia TV Capture 98 W/VCR'nin yazılımındaki video yakalama ayarları oldukça başarılıysa da genel olarak yazılımın kullanımı biraz daha kolay olabilirdi doğrusu. Video yakalama ayarları arasında yakalanan görüntüye tarih yazma gibi ilginç bir özellik de var. Yazılımla ilgili bizi rahatsız eden bir konu TV izleme penceresinin boyutlarının esnek bir şekilde ayarlanamaması oldu.

208x156, 320x240 ve 480x360 olmak üzere 3 ayrı boyutta izlenebilen TV penceresini tek bir tuşla tam ekran boyutlarına getirmek mümkünse de tam ekranla yazılımın sağladığı en büyük boyut olan 480x360 arasında bir ekran boyutuna ihtiyaç var gibi. Özellikle 19" bir monitörünüz varsa. Neyse ki bu durumun bir çaresi var. Gösterim olarak kart direkt olarak desteklemese de VCR moduna geçilerek çözünürlüğü 768x576 olarak belirleyip tekrar TV moduna döndüğünde TV penceresini 768x576 boyutlarına getirmek mümkün oluyor.

9. Sıra

iyi
(6,82)

- Düşük video yakalama performansı
- Line in girişi yok

Bilgi için: Ölçsan
Tel: (212) 229 60 65
Faks: (212) 229 61 20
Fiyat: 76 \$ + KDV
www.pinnaclesys.com

Pinnacle Studio PCTV

Sürücü Güncellemesi Şart

Brunei sultanlığı, Honduras ya da Irak gibi ülkeler otomatik kanal arama için kullanılan presetler arasında bulunurken Pinnacle Studio PCTV'nin kanal ayarlarında ülkemizin bulunmaması hoş değil doğrusu. Konuyu araştırmak için Pinnacle'ın web sitesine gittiğimizde gördük ki kartla beraber gelen yazılımın güncellemeleriyle bu sorun (ve daha pek çoğu) giderilmiş. 4.1 (2.72MB) ve 4.2 (5.08MB) olmak üzere iki adet güncelleme paketine sahip olan kartı satın almanız durumunda mutlaka bu paketleri indirerek kurun. Kart, ses ve görüntü kalitesi olarak ortalama

diyebileceğimiz bir performans gösterdi. Line in girişine sahip olmayan kart, bunun için ses kartını kullanıyor. Test sırasında kartın yazılımı içindeki video yakalama ile ilgili ayarları yetersiz bulduk.

Bu aşamada özellikle eğer kompozit ya da S-Video kaynaklarını kullanarak video yakalama gerçekleştireceksiniz harici bir program kullanmanız yerinde olur. BT878A işlemcili kart, teletext fonksiyonuna ve uzaktan kumandaya sahip fakat hareketli video yakalama sözkonusu olduğunda 384x288'in üzerine çıkamaması önemli bir eksiklik.

10. Sıra

orta
(6,75)

- + Web kamerası var
- Düşük görüntü kalitesi

Bilgi için: Boğaziçi
Tel: (212) 217 29 29
Faks: (212) 217 29 24
Fiyat: 90 \$ + KDV
www.lifeview.com.tw

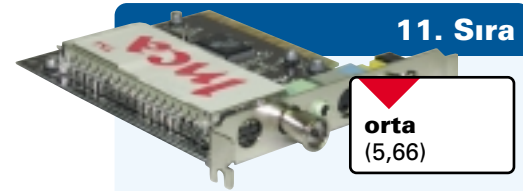
Lifeview Life TV

TV Ünitesi ve Web Kamerası Birarada

Görüntü kalitesi olarak ne yazık ki parlak bir tablo çizemeyen Lifeview Life TV aslında oldukça ilginç bir ürün. USB arabirimini kullanan cihazın kutusundan şirin bir web kamerası da çıkıyor. Kamera cihazın üzerindeki özel bir yuvaya yerleştirilebiliyor.

Bu amaçla olsa gerek kameranın kablosu çok kısa tutulmuş. Zaten cihazın üzerindeki özel kısım durabilecek bir yapıya sahip değil. Tıpkı Pinnacle Studio PCTV USB gibi üzerinde durağan sahneleri kaydetmek için bir tuş bulunduran Lifeview Life TV'nin sahip olduğu

çubuk antenle elde edeceğiniz görüntü kalitesi doğal olarak tatmin edici olmaktan çok uzak. Özellikle notebok'lar için tasarlanan ürün sıradışı bir yazılıma sahip. Yazılım ince bir çubuk şeklinde ekranın altına yerleşiyor ve siz TV ekranına tıklamadığınız sürece kendini göstermiyor. Bu aşamada arayüzün ekranı boşu boşuna işgal etmemesini takdir ettik. Belki notebok'lar için tasarlanmasının bir sonucu olarak ürünün üzerinde minik bir hoparlör var. Sonuç olarak Life TV, ilginç bir ürün fakat görüntü kalitesinin düşüklüğü gibi önemli bir dezavantajı var.

11. Sıra

orta
(5,66)

- Düşük görüntü kalitesi
- El kitabı yok

Bilgi için: Pasifik
Tel: (212) 212 88 65
Faks: (212) 212 92 36
Fiyat: 39 \$ + KDV
www.pasifikbilgisayar.com

Inca TV Explorer

Eksik TV Kanalları

Uygun fiyatlı ürünlerle tanıdığımız Inca, TV Explorer ile pek de parlak bir görüntü kalitesi sunmıyor. Görüntü kalitesinin düşüklüğü bir yana TV kanallarının taranması sırasında yazılımın pek çok kanalı atlaması çok önemli bir eksiklik. Bt878A işlemcili kartla beraber herhangi bir elkitabı ya da ek yazılım gelmiyor. Uzaktan kumandaya ve teletext özelliğine sahip olan Inca TV Explorer, testteki en uygun fiyatlı katılımcı olsaydı bir miktar sempati toplayabilirdi belki. Fakat şu aşamada kart için olumlu şeyler söylemek zor. Neyse ki TV izleme yazılımı pratik sayı-

labilecek bir kullanıma sahip. Bunun dışında TV penceresini boyutlandırma işleminin kolay olması, bazı pahalı kartlarda bile olmayan bir özellik olarak dikkat çekiyor.

Bunların dışında Inca TV Explorer, düşük görüntü kalitesi, kötü ve özensiz bir kutulama ve elkitabı olmamasının dışında ek yazılım olmadan satışa sunulması gibi önemli eksilere sahip. Bu aşamada Inca TV Explorer'ın sahip olduğu uygun fiyata rağmen testimizde daha iyi fiyat/performans oranı sunan katılımcıların olduğunu söylersek yanlış olmaz.

NASIL TEST ETTİK?

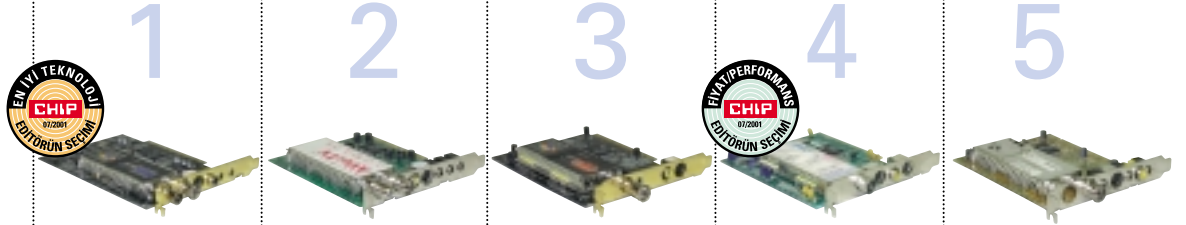
TV Kartlarını Nasıl Test Ettik?

Kartların görüntü kalitesini ölçebilmek için kart başına 20 adet TV kanalından görüntü aldık. Ses kalitesi açısından çoğunlukla birbirlerine yakın sonuçlar verseler de örneğin stereo ses özelliği, bu konuda kartların hanesine artı puan olarak yazıldı. Bazı kartlar ortalama bir görüntü kalitesi verirken bazıları ortalamanın oldukça altındaydı. Az sayıda kart oldukça iyi diyebileceğimiz bir görüntü kalitesine ulaşabildi. Bunun dışında tarama sırasında tüm kanalları bulamayan kartlar da vardı. Görüntü ve ses kalitesinin toplam puanına etkisi %35 oranında oldu. Test için doğal olarak kabloTV şebekesini kullandık.

Kartların kullanım kolaylığı pratikte oldukça önemli. Yazılımın Türkçe olması arayüzün genel yapısı, problemsiz çalışma gibi kriterler kullanım kolaylığı başlığı altında incelenerek puanlandı. TV izleme penceresinin istenen boyutlara getirilebilmesi, video yakalama seçenekleri, çıkılabilen çözünürlükler, Time Shifting gibi özelliklerse yazılımın becerileri başlığı altında incelenen kriterler oldu. Her iki kategoriden alınan puanlar da %15'lik ağırlıkla toplam puana etkidi. Dokümantasyon kategorisinde kartla gelen kitapçıkları inceledik. Türkçe kitapçık doğal olarak yüklü miktarda artı puan sağladı. Dokümantasyon testinden alınan puanın toplam puana

etkisi %7.5 oldu. Bazı TV kartlarıyla sadece sürücü gelirken bazılarıyla beraber video editing yazılımı da geliyordu. Birlikte gelen yazılımlar kategorisi de tıpkı Dokümantasyon gibi %7.5 ağırlığa sahipti. Son test kategorisi olan ek özellikler testinde ise kartın desteklediği işletim sistemleri, ek donanımsal özellikler, radyo ve uzaktan kumanda gibi özellikleri dikkate aldık. Line in girişi olmayan kartlar için bu eksi puan oldu. Ayrıca RDS özelliği ve 0800'lü teknik destek hattı gibi "lüks" sayılabilecek özellikleri de bu kategoride değerlendirdik. Ek özellikler kategorisinin toplam CHIP puanındaki ağırlığını %20 olarak belirledik.

Test ► TV Kartları

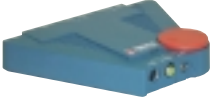
Marka Model	Terratec TerraTV Radio+	Avermedia AverTV Studio	Terratec Terra TValue	Zoltrix Genie TV	Teppro Tev-560
Firma	Compel	Multimedya	Compel	Turanlı	Turanlı
Telefon	(212) 224 32 01	(212) 212 98 50	(212) 224 32 01	(212) 216 05 20	(212) 216 05 20
Faks	(212) 240 24 63	(212) 212 98 57	(212) 240 24 63	(212) 216 05 25	(212) 216 05 25
İnternet Adresi (www.)	terratec.net	avermedia.com	terratec.net	zoltrix.com	teppro.com.tw
Fiyatı	145\$+KDV	75\$+KDV	72\$+KDV	45\$+KDV	45\$+KDV
Özellikler					
Mimari	PCI	PCI	PCI	PCI	PCI
Chipseti	BT878KHF	BT878A	BT878KHF	BT878KHF	BT878A
TV Tuner	Philips	Philips	Philips	Temic	Philips
Teletext	var	var	var	var	var
Radyo	var	var	yok	yok	var
S-Video Girişi	var	var	var	var	var
Line-in Girişi	var	var	yok	var (internal)	var
Komposit Video Girişi	var	var	var	var	var
Uzaktan Kumanda	yok	var	yok	var	var
Birlikte Gelenler					
Sürücüler	Windows 95/98	Windows 95/98/NT/2000	Windows 95/98	Windows 95/98	Windows 95/98
Yazılımlar	Microsoft Netmeeting, Intercast Viewer, Ulead Video Studio3.0, Adobe Acrobat Reader	Internet Explorer 5.0, Netmeeting, Teletext, VdoMail, AverMedia Video Decoder	Microsoft Netmeeting, Intercast Viewer, UleadVideo Studio3.0 Trial, Adobe Acrobat Reader	I. Explorer 5.0, Microsoft Netmeeting, Aviedit, Cebra Teletext, Adobe Acrobat Reader	Cebra Teletxt, CyberLink Video Mail, WinVCR
Genel Değerlendirme	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100
Görüntü ve Ses Kalitesi	88	75	88	81	73
Kullanım Kolaylığı	77	78	77	77	73
Yazılımın becerileri	77	82	75	70	63
Birlikte Verilen Yazılımlar	70	63	60	66	70
Dokümantasyon	70	78	75	70	72
Ek Özellikler	78	87	58	68	75
CHIP Toplam Puanı	96	94	90	89	76

Tüm ürünlerin genel değer alanı — Her bir ürünün değer alanındaki yeri

Donanım İnceleme ve Test sayfalarında yer alan resimler KODAK DC290 ZOOM Dijital Kamera ile çekilmiştir.

6

7

8

9

10

11

Pinnacle
Studio PCTV USBDatron
CP061Avermedia
AverMedia TV
Capture 98 W/VCRPinnacle
Studio PCTVLifeview
Life TVINCA
TV Explorer

Ölçsan

Ufotek

Pasifik

Ölçsan

Boğaziçi

Pasifik

(212) 229 60 65

0800 211 41 26

(212) 212 88 65

(212) 229 60 65

(212) 217 29 29

(212) 212 88 65

(212) 229 61 20

(212) 272 08 31

(212) 212 92 36

(212) 229 61 20

(212) 217 29 24

(212) 212 92 36

pinnaclesys.com

ufotek.com.tr

avermedia.com

pinnaclesys.com

lifeview.com.tw

pasifikbilgisayar.com

109\$+KDV

32\$+KDV

55\$+KDV

76\$+KDV

90\$+KDV

39\$+KDV

USB
Nogatech NT1003PCI
BT878KHFPCI
BT878KHFPCI
BT878A

USB

PCI
BT878A

Philips

Temic

Philips

Philips

Philips

Philips

yok

var

var

var

yok

var

var

yok

yok

yok

var

yok

var

var

var

var

var

var

var

yok

var

yok

var

var

var

var

var

var

var

var

yok

var

var

var

yok

var

Windows 98

Windows 95/98

Windows 95/98/
NT/2000

Windows 95/98/NT

Windows 98,
MacOsWindows 95/98/
NT/2000Adobe Acrobat
Reader,
Real Producer,
Studio PC TV
USB Internet
Explorer 5.0, PCTV
WebText

CebraTeletext

Internet
Explorer 5.0,
Netmeeting, Aver
Teletext,
VdoMail,Adobe Acrobat
Reader,
InterCast viewer,
Internet
Explorer 5.0Microsoft
Netmeeting,
Cybelink Video
Live Mail, Real
Producer, Adobe
Acrobat Reader

CebraTeletext

Puan 0 50 100

Puan 0 50 100

Puan 0 50 100

Puan 0 50 100

Puan 0 50 100

Puan 0 50 100

66

73

69

69

55

55

75

84

70

75

70

75

65

70

70

65

68

68

80

48

60

50

66

40

73

65

70

68

68

65

78

67

70

67

73

35

75

75

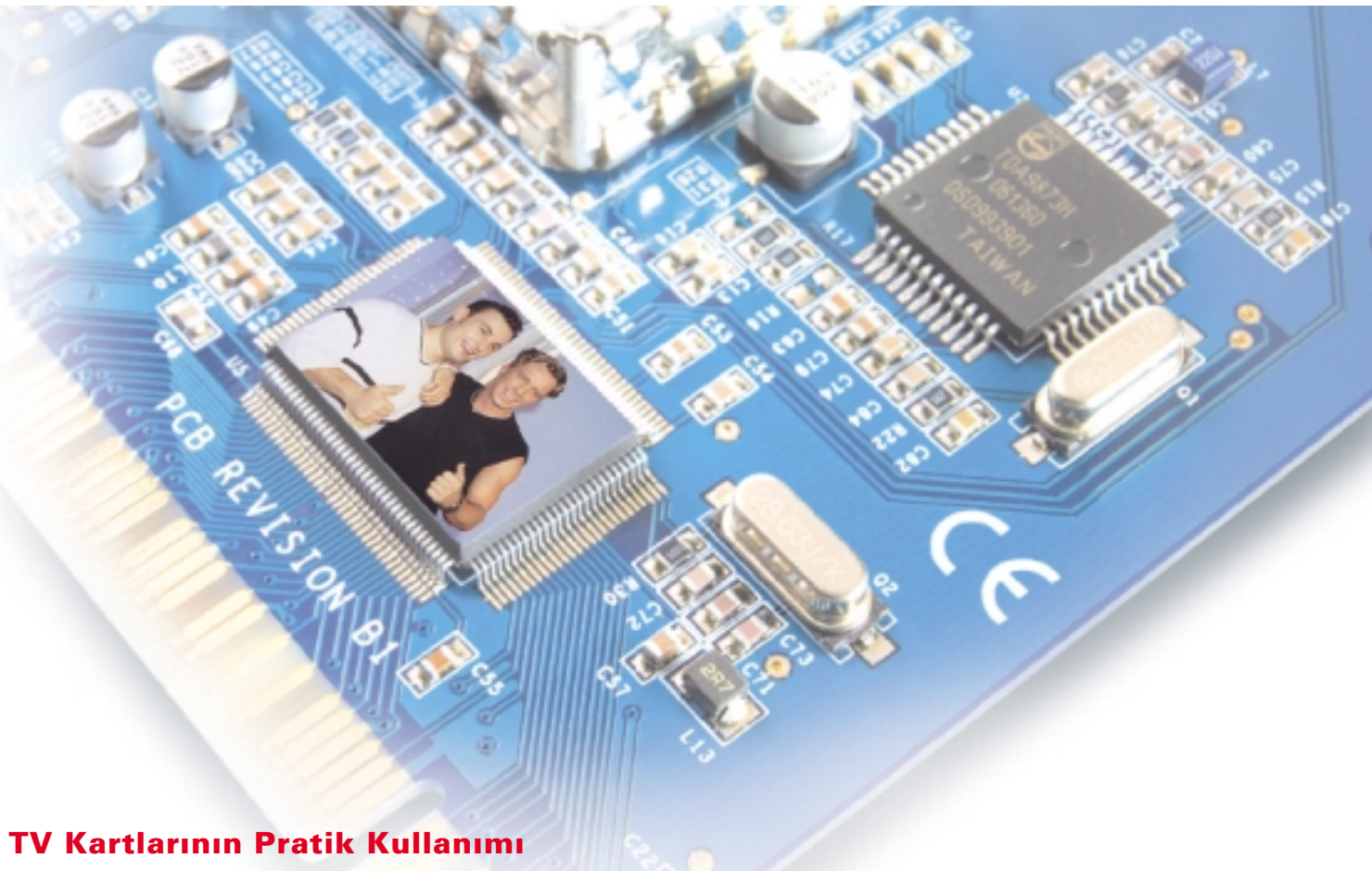
73

68

68

57

TV Kartlarının Pratik Kullanımı

PC'yi Televizyon Olarak Kullanın

TV kartlarını sadece PC monitöründe televizyon yayınlarını izlemek için değil, aynı zamanda video ve teletext kaydedicisi olarak da kullanabilirsiniz. CHIP, TV kartlarının pratik kullanımını açıklıyor.

■ Kısa süre öncesine kadar PC'nin televizyon olarak kullanılması oldukça uçuk bir fikirdi. Ancak pekçok kişi için artık bu çok doğal bir talep. İnternet'te sörf yaparken veya e-mail yazarken yeni haberleri kaçırmamak- yaklaşık 35 dolarlık bir televizyon kartı ile artık mümkün.

İşin güzel yanı bu kartların PC konusunda fazla deneyimi olmayanlar tarafından bile zorlanmadan kurulabiliyor olmaları. Peki günümüz TV kartlarının performansları ve satın alırken dikkat edilmesi gereken noktalar nelerdir?

Televizyon kartları nasıl çalışır? Analogdan dijital dünyaya

Televizyon kartı üç önemli bileşenden oluşur: TV bağlantı, video ve audio kablosu, tuner ve televizyon chip'i. Tuner'larda iki üretici lider konumunda: Temic ve Philips. Bu iki tuner kalite olarak birbirine eşdeğer o yüzden kart hangisinin takıldığı farketmez. Tele-

vizyon chip'i konusunda da endişelenmenize gerek yok. Conexant'ın Brooktree Bt8x8'ı tüm kartlar arasında lider. Ancak bu iki parçanın ana görevi nedir ve birlikte nasıl çalışıyorlar?

Televizyon tuner'ında televizyon kablосуna giden ve diğer ucu televizyon antenine bağlı olan bağlantı bulunur. Televizyon tuner'ı analog resmi alır ve bu sinyali iki ayrı video ve audio sinyaline dönüştürür. Bu video sinyali chip'e (Brooktree Bt8x8) ulaşır ve burada PC için anlaşılır dijital şekle dönüştürülür. Chip analog dijital dönüştürücü olarak da çalışır. Daha sonra dijital resimler PCI Bus'u üzerinden doğrudan grafik kartına iletilir (DMA-Modu) ve burada görüntü ekrana yansıtılır.

Televizyon görüntüsü ile birlikte gelen ses, kart üzerindeki bir girişe aktarılır. Ses buradan özel kablosu üzerinden PC'nin ses kartına gider. Böylece televizyonun sesi bağlı hoparlörler üzerinden duyulacaktır. Dikkat edil-

mesi gereken şey kartın audio kablusunun PC'nizin Line-girişi ile bağlanması, mikrofon ile değil. Aksi takdirde çok cızırtılı ve kötü kaliteli bir ses çıkacaktır.

Pazarda üç tip televizyon kartı mevcut. Televizyon kartı almadan önce bu üç kart tipinden hangisini istediğinize karar vermelisiniz. PCI veya AGP bağlantılı dahili ekran kartları ve USB bağlantılı harici TV kutuları. Test ettiğimiz 11 kartın 10 tanesini PCI bağlantılı dahili modeller arasından seçtik. Çünkü bunlar en iyi fiyat-performans oranına sahipler ve kurulumları oldukça kolay.

Nedeni: Windows 98'in Plug&Play özelliği sayesinde kartların hemen hemen hepsi otomatik olarak tanınıyor. Testimiz de bunu kanıtladı. İkinci dahili kart tipi AGP bağlantısına sahip. Bu televizyon kartında kendine ait televizyon tuner'ına sahip bir grafik kartından söz ediliyor aslında. Ancak çok az üretici bu tip kartlar yapıyor. Örne-

ğin ATI'nın All in Wonder 128 Pro'su ya da benzer yapıyı kullanan fakat chip olarak Radeon kullanan modeli bu tür seçenekler. Bunun dışında Matrox da bu tür kartlar üretiyor. Eğer zaten yeni bir grafik kartı almayı düşünüyorsanız bu televizyon- ekran kartı tasarımlar işinizi görebilir.

Üçüncü tip, her PC ile USB üzerinden kolayca bağlanılır. Bu harici televizyon adaptörü sayesinde PC'nizi montaj için açma derdi de kalmıyor. Pratikte varılan sonuç bu tip kartların resim kalitesi olarak dahili kartlar kadar iyi olmadığı. Bu özellikle USB bağlantısının saniyede 1 megabyte veri geçiren sınırlı bant genişliğinden kaynaklanıyor. Testimizdeki 2 katılımcı USB yapıyı kullanıyordu.

TV kartları PC'yi multimedia merkezine dönüştürüyor

Televizyon kartlarının çoğunun resim kalitesi –testimiz de bunu ispatlıyor- televizyon'unuz kadar iyi değilse de PC'de TV izlemenin göz için bazı avantajları da var. 85 Hertz'lik güncel PC monitörlerinin ortalama resim tekrarlama oranı bu avantajların en önemlisi. Böylece resim titreşmiyor ve gözlerinizi fazla yormuyor. Oturma odanızdaki televizyonların görüntü tazeleme oranı 50 Hertz'ten fazla değil (eğer pahalı bir 100 Hertz'lik bir televizyona sahip değilseniz).

Ancak televizyon kartı sadece televizyon için uygun değil. Uygun yazılım ile favori programı veya filmi PC'nizin sabit diskine kaydedebilirsiniz. TV kartınızın yazılımındaki video kayıt özelliklerini beğenmiyor olabilirsiniz. Bu durumda internet üzerinde ücretsiz dönüştürme programları var. Bu ayki CHIP CD'sinden Virtualdub'u diske indirip kurmak ve dilediğiniz yayını kaydetmeniz mümkün.

Aman dikkat: Video kaydının dijital biçimi için PC donanımının belirli bir standartta olması gerekir. En az 600 MHz'lik Pentium III işlemci, 32 MB'lık grafik kartı ve en az 20 GB'lık hızlı sabit disk (7200 dönüş/dakika). Bu donanım ile bile program performans konusunda talepkar olacaktır ve farklı ayar denemeleri ile ideal sonucu bulmanızı isteyecektir. 138. sayfadaki "Kendi Filmini Kendin Kopyala" yazısında Virtualdub ile televizyon resimlerinin video resimlerine nasıl dönüş-

türüldüğünü ve sabit diske kayıt edilme sürecini bulacaksınız.

Kablo üzerinden radyo programları da almak mümkün, hem de çok iyi bir ses kalitesiyle.

Teletext'i bilgisayara kaydetmek

Televizyonlarınız büyük ihtimalle Teletext'e sahiptir. Bu bilgileri (örneğin futbol ligi sonuçlarını) kaydedebilmeyi hiç düşündünüz mü? Televizyon kartları ile bu mümkün ve Pinnacle (Studio PCTV) gibi bazı üreticiler bu konuda ciddi çaba harcadılar. Pinnacle Teletext bilgilerini Internet'e açıyor. Teletext sayfaları Internet sayfaları olarak sunuluyor, bu sayede her sayfaya fare tıklaması ile ulaşmak ve sabit diske

TEMEL BİLGİLER

Pay TV: Ne Yasak, Ne Yasal?

Televizyon kartlarının bu kadar seviyor olmasının bir nedeni de şifreli kanalları da kolayca gösteriyor olması. Free TV, Pubs ve More-TV gibi programları bu amaçlar için Internet üzerinden ücretsiz ve tamamen yasal olarak temin etmek mümkün. Ayrıca bu programlar bazı televizyon kartlarının daha iyi görüntü vermesine yarıyorlar. Böyle bir yazılımın download edilmesine kesinlikle değer. Freeware olan More TV'nin yasal sürümünü bu ayki CHIP CD'sinde bulabilirsiniz.

Bu tarz programların kullanımı yasa dışı değil

More-TV gibi bir program kullanarak yasalar önünde suç işlemiş olur muyum? Hayır, çünkü zaten programlanma amaçları programları şifresiz olarak görüntülemek.

Ancak yasal olmayan şey kanun koyucu tarafından "cezaî müeyyideye sahip emeği çalmak" olarak adlandırılmış. Çünkü anahtar dosyayı (keyfile) kullanarak şifrelenmiş görüntüyü deşifre edip görülebilir hale getiriyor.

Ancak: Anahtar dosya, abonman gönderimi suretiyle satın alınarak elde edildiğinde kendi başına yasa dışı değil, Sadece bu anahtarın Internet üzerinden indirilmesi yasadışı ve –yakalandığınız taktirde- hapis cezasıyla cezalandırılabilir.

kaydetmek mümkün oluyor.

Eğer 19" veya daha büyük bir monitörünüz varsa uzaktan kumanda, zaplamanız için ideal olacaktır. Televizyon kartlarının yazılımları genelde daha iyi görüntü programları ve Teletext'ten oluşuyor. Bazı üreticiler ürünleri ile birlikte video işleme programları da veriyorlar.

Televizyon kartıyla gelen yazılımlar hoşunuza gitmiyorsa bir tavsiyemiz olacak: İnternet'ten More-TV programını (herhangi bir arama motorunda moretv aratın veya bu ayki CHIP CD'sinden yükleyin) temin edin. Bu oldukça fazla konforu olan bir televizyon yazılımı. TV kartınızla beraber gelen Tuner yazılımına göre MorTV daha kaliteli bir görüntü sunuyor.

Televizyon Kartları-multimedya alanında herşeyi yaparlar

Televizyon, video kayıtları, radyo dinlemek, Teletext kullanmak, hatta abonelik gerektiren şifreli görüntüler elde etmek- bu kartlarla gerçekten herşey yapılabiliyor. Ancak bir sınırlandırma söz konusu. Dijital yayın yapan kanal-

Bu ayki CD'mizde de bulabileceğiniz Virtual Dub programıyla çok kolay ve kaliteli bir şekilde TV yayınlarını sabitdiskinize istediğiniz formatlarda kaydedebilirsiniz.

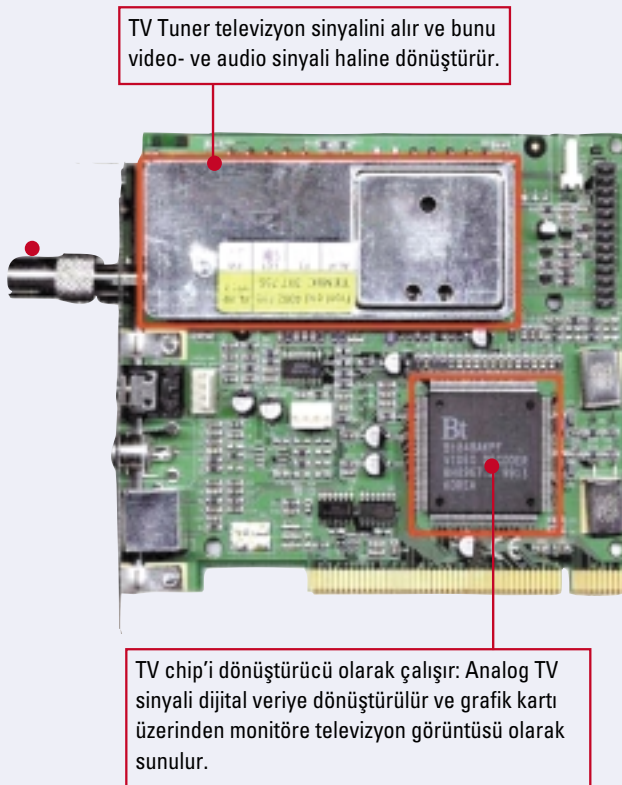
ları bu kartlarla görüntülemek mümkün değil.

Bunun için Siemens'in PCI-DVB Cable'ı (200 dolar) gibi bir dijital televizyon kartına ihtiyaç var. Fakat televizyon programlarınız, analog kablo

ağı veya ev anteni üzerinden geldiği sürece bilgisayarı televizyon amacıyla kullanmak için hiçbir sınır yok önünüzde. İnternet'te sörf yapmak ve aynı anda MTV Video'larını izlemek: PC keyfi diye buna denir.

TEMEL BİLGİLER

Bir TV Kartının Bileşenleri ve Bağlantı Yuvaları

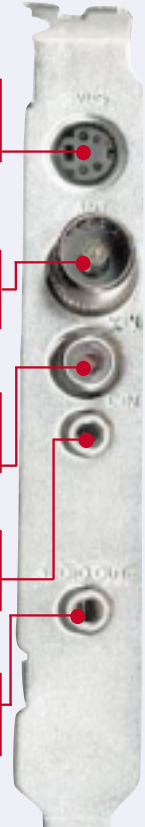
S-VHS girişine video kamera veya video kaydedicisi bağlanabilir.

TV prizi üzerinden anten prizli televizyon kablosunu duvara bağlayın.

Composite video girişi webcam bağlamaya elverişlidir.

Audio girişine örneğin minidisc player'lar gibi harici ses kaynakları bağlanabilir.

Audio çıkışı ses kartının line girişi ile bağlayın.

CHIP TOP 10 Testleri

Temmuz Ayındaki En İyi Donanımlar

CHIP, pazardaki ürünler hakkında en güncel ve en doğru bilgileri okurlarına sunuyor. Donanım ürünü satın almak isteyenlerin ilk başvuracakları kaynak CHIP TOP 10 listeleri.

■ CHIP Test Merkezi olarak en sık karşılaştığımız sorular genellikle "hangi ekran kartı daha iyi?" ya da "X sabit disk hızlı mı?" türünde oluyor. Her ay gerçekleştirdiğimiz testler sizi aydınlatıyor- sa da örneğin 4 ay önce gerçekleştirdiğimiz bir ekran kartı testindeki ürünler şu an için güncel olmayabiliyor doğal olarak. Bunun üzerine CHIP TOP 10 testlerini yapmaya karar verdik. Bu testler kendi içinde her ay güncellenerek size en aktüel donanım bilgilerini verme- yi amaçlıyor.

CHIP TOP 10 tablolarındaki ürünler PC pazarındaki en iyi ürünlere genel bir bakış sağlıyor. En önemli donanım kategorilerinde her ay güncellenmiş olarak CHIP testlerinin en iyi 10 aygıtını bu tablolarda bulabileceksiniz. Önümüzdeki aylarda bu kategorilere yenileri eklenecek. Her değerlendirmeyi şeffaf bir şekilde tablolarda göstermeye çalıştık, yani CHIP TOP 10 sizlere sadece tablolar sunmakla kalmıyor, aynı zamanda her kategorinin nasıl test edildiğini de açıklıyor.

Tablolar size satın alma kararınızda yardımcı olacak tüm bilgileri içeriyor

İçindekiler

- 117 Sabitdiskler
- 118 Monitörler
- 120 Tarayıcılar
- 120 DVD sürücüler
- 122 Yazıcılar
- 124 Ekran kartları
- 125 CD sürücüler
- 125 CD yazıcılar

(alttaki açıklamaya bakabilirsiniz): teknik bilgiler, performans değerleri, fiyatlar. Bir aygıtın listedeki sıralaması sadece teknik performansına dayanan toplam değerlendirmeye bağlı, fiyatın burada hiçbir etkisi yok. Ancak sizin için bazı özellikler çok daha önemliyse, her

bir ölçüm değeri ve fiyat verilerinden kendiniz için en uygun aygıtı tespit edebilirsiniz.

CHIP TOP 10 tabloları sayesinde gerek terfi gerekse sıfırdan bilgisayar satın alma sırasında size en uygun seçenekleri kolayca seçmeniz mümkün.

TOP 10 Tablolarından Nasıl Faydalanabilirsiniz?

Burada üreticinin ismini, ürün adını modelini ve distribütörlerin telefon numaralarını bulabilirsiniz.

Her aygıt farklı kategoriler için test sonucuna göre puanlandırılıyor.

Farklı kategorilerin ağırlıklarına bağlı olarak toplam puan hesaplanıyor.

Sütundaki en iyi değer farklı renkte gösteriliyor.

Fiyatlar üreticiler veya Distribütörler tarafından güncellenmiş olarak bildiriliyor.

IDE Sabit Diskler									
Sıra	Marka Modeli	Distribütör Fiyatı	Arayıcı	Kapasite	Ort. Okuma Hızı (MB/s)	Ort. Yazma Hızı (MB/s)	Ort. Erişim Zamanı (ms)	CPU Kullanımı (%)	CHIP Test Puanı
1	Quantum Fireball Plus 1.6M	Empis, (0212) 591 36 59	Ultra DMA 66	15 GB	25866.5 kb	17760.6 kb	11.6	6.3	90.55
2	IBM Deskstar 40GB-27200	Cosy, Elektronik, (0212) 229 14 91	Ultra DMA 66	10.5 GB	22297.5 kb	14877.3 kb	11.6	7.3	72.87
3	Western Digital Caviar 205AA	Hitex Acort, (0212) 317 56 56	Ultra DMA 66	10.5 GB	21896.1 kb	14588.3 kb	12.6	7.6	71.22
4	Western Digital Express 180BA	Hitex Acort, (0212) 317 56 56	Ultra DMA 66	10.2 GB	20679.2 kb	14525.4 kb	12.6	6.6	70.96
5	Seagate ST320846A	Hitex A, (0212) 317 56 56, Data print (0212) 299 52 11	Ultra DMA 66	10.5 GB	21229.4 kb	14879.3 kb	9.8	5.5	64.71
6	Maxtor Diamond Max 6000	4C, (0212) 317 56 56	Ultra DMA 66	17.2 GB	19119.5 kb	12969.4 kb	14.3	5.6	62.47
7	Maxtor Diamond Max VL30	4C, (0212) 317 56 56	Ultra DMA 66	10.4 GB	24201.9 kb	22951.6 kb	14.5	5.7	59.85
8	Quantum Fireball LCT 50	Empis, (0212) 591 36 59	Ultra DMA 66	15 GB	20389.4 kb	20887.5 kb	16.6	5.5	59.19
9	Quantum Fireball LCT 60	Empis, (0212) 591 36 59	Ultra DMA 66	15 GB	17469.1 kb	20774.3 kb	14.6	4.5	52.24
10	Seagate ST312020A	Hitex A, (0212) 317 56 56, Data print (0212) 299 52 11	Ultra DMA 66	11.2 GB	21794.4 kb	14795.9 kb	14.4	5.9	50.16

Sıralama ürünlerin fiyatından bağımsız olarak gerçekleşiyor ve toplam puana dayanıyor.

Tablolarda her aygıt için en önemli teknik ve donanımsal veriler sunuluyor.

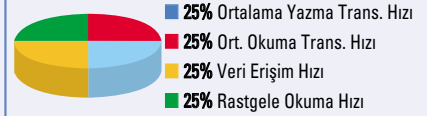
IDE Sabitdiskler

2

Yüksek okuma hızı:
Seagate Baracuda ATA III diskleri yüksek transfer ve erişim hızları ile dikkat çekiyorlar

Test Kriterlerinin Yüzdeleri

	Marka Model	Distribütör Firma Telefon	Ara-birimi	Kapa-sitesi	Ort. Okuma Trans. Hızı	Ort. Yazma Trans. Hızı	Veri Erişim Hızı	Rastgele Okuma Hızı	CHIP Toplam Puanı	Fiyatı (\$ + KDV)	MB Başına Düşen Fiyat
1	Seagate Baracuda ATA III	Datagate (212) 282 98 80	Ultra DMA/100	30 GB	95.90 mbs	96.00 mbs	88.23	90.25	92.59	140	0.0055
2	Seagate Baracuda ATA III	Datagate (212) 282 98 80	Ultra DMA/100	40 GB	96.77 mbs	85.96 mbs	91.83	94.47	92.26	158	0.0046
3	Quantum Fireball Plus AS	Emeaa (212) 210 08 58, Empa, Koyuncu**	Ultra DMA/100	30 GB	84.07 mbs	74.28 mbs	90.90	98.28	86.88	180	0.0070
4	Quantum Fireball Plus AS	Emeaa (212) 210 08 58, Empa, Koyuncu**	Ultra DMA/100	10.2 GB	79.75 mbs	73.32 mbs	74.38	97.93	81.34	110	0.0127
5	Western Digital WD200BB	Ihlas Acer (216) 317 96 50	Ultra DMA/100	20 GB	63.55 mbs	79.04 mbs	82.56	96.34	80.37	115	0.0067
6	Western Digital WD400BB	Ihlas Acer (216) 317 96 50	Ultra DMA/100	40 GB	63.67 mbs	81.72 mbs	72.00	96.67	78.51	159	0.0046
7	Western Digital WD300BB	Ihlas Acer (216) 317 96 50	Ultra DMA/100	30 GB	63.47 mbs	81.08 mbs	69.23	96.45	77.56	137	0.0053
8	Fujitsu MPG3204AH	Emeaa (212) 210 08 58, Empa, Koyuncu**	Ultra DMA/100	20.4 GB	70.00 mbs	76.48 mbs	79.64	80.33	76.61	115	0.0066
9	Samsung SV2042H	Ufotek (212) 336 61 00	Ultra DMA/100	20.4 GB	65.30 mbs	67.68 mbs	76.92	91.95	75.46	98	0.0056
10	Fujitsu MPG3409AT	Emeaa (212) 210 08 58, Empa, Koyuncu**	Ultra DMA/100	40.9 GB	71.90 mbs	73.08 mbs	70.31	80.00	73.82	129	0.0037

**Empa: www.empa.com.tr, Koyuncu tel: (212) 521 80 80

F.A.: Firmayı Arayınız

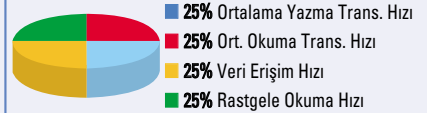
SCSI Sabitdiskler

1

Yüksek kapasite:
Quantum Atlas 10 KII yüksek kapasiteli olmasına karşın hızından pek birşey kaybetmiyor

Test Kriterlerinin Yüzdeleri

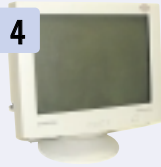
	Marka Model	Distribütör Firma Telefon	Ara-birimi	Kapa-sitesi	Ort. Okuma Trans. Hızı	Ort. Yazma Trans. Hızı	Veri Erişim Hızı	Rastgele Okuma Hızı	CHIP Toplam Puanı	Fiyatı (\$ + KDV)	MB Başına Düşen Fiyat
1	Quantum Atlas 10 KII	Emeaa (212) 210 08 58, Empa, Koyuncu**	Ultra160/m SCSI	73.40 GB	91.85 kps	84.70 kps	90.90	98.12	91.39	1490	0.0239
2	Seagate ST173404LW	Datagate (212) 282 98 80	Ultra160/m SCSI	73.40 GB	85.80 kps	86.90 kps	76.92	86.91	84.13	1068	0.0171
3	Quantum Atlas 10 KII	Emeaa (212) 210 08 58, Empa, Koyuncu**	Ultra160/m SCSI	36.70 GB	78.20 kps	28.23 kps	87.71	98.25	73.09	602	0.0193
4	Quantum Atlas V	Emeaa (212) 210 08 58, Empa, Koyuncu**	Ultra160/m SCSI	36.70 GB	66.02 kps	64.73 kps	64.93	96.34	73.00	650	0.0208
5	Quantum Atlas V	Emeaa (212) 210 08 58, Empa, Koyuncu**	Ultra160/m SCSI	18.36 GB	63.65 kps	63.66 kps	60.24	96.22	70.94	400	0.0257
6	Fujitsu MAH3182MP	Empa www.empa.com.tr, Ufotek (212) 336 61 00	Ultra160/m SCSI	18.20 GB	76.92 kps	67.93 kps	52.08	85.71	70.66	273	0.0177
7	Quantum Atlas V	Emeaa (212) 210 08 58, Empa, Koyuncu**	Ultra160/m SCSI	9.10 GB	57.80 kps	58.66 kps	50.50	96.34	65.82	216	0.0280
8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

**Empa: www.empa.com.tr, Koyuncu tel: (212) 521 80 80

F.A.: Firmayı Arayınız

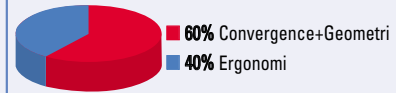
17" Monitörler

4

Düşük nokta aralığı:
Samsung 753 DF modeli
Dyna Flat ekran tüpü ve
düşük nokta aralığıyla
göze çarpıyor.

Test Kriterlerinin Yüzdeleri

	Marka Model	Distribütör Telefon	Boyutları GxYxD* (mm)	Max. Görüntü	Tüp Tipi	Nokta Aralığı	Yatay Frekans	Düşey Frekans	Convergence + Geo. P.	Ergonomi	CHIP T. Puanı	Fiyatı (\$+KDV)
1	ViewSonic PF775	Empa**, Prokom (312) 447 69 30	417 x 430 x 450	16" (40.6 cm)	Perfect Flat	0.25 mm	30-97 kHz	50-180 Hz	75.59	75.00	91.68	385
2	Nec FE750	GenpaCom (212) 320 10 50	403 x 427 x 424	16" (40.6 cm)	Flat Grille CRT	0.25 mm	31-92 kHz	55-160 Hz	76.30	67.50	90.97	385
3	Nec E750	GenpaCom (212) 320 10 50	403 x 422 x 380	16" (40.6 cm)	Croma C CRT	0.25 mm	31-92 kHz	55-160 Hz	76.70	65.49	90.26	F.A.
4	Samsung 753 DF	Ufotek (212) 336 61 00	412 x 420 x 415	16" (40.6 cm)	Dyna Flat	0.20 mm	30-70 kHz	50-160 Hz	67.96	73.00	87.46	277
5	Philips 107 P	Boğaziçi (212) 217 29 29	399 x 410 x 419	16" (40.6 cm)	Real Flat	0.25 mm	30-96 kHz	50-160 Hz	69.80	70.00	87.35	337
6	Sony E200	Empa www.empa.com.tr	404 x 413.5 x 419.5	16" (40.6 cm)	Trinitron CRT	0.24 mm	30-85 kHz	48-120 Hz	62.48	73.12	83.40	314
7	ADI Microscan GT56	Harmony (212) 227 17 56	439 x 441 x 441	16" (40.6 cm)	Trinitron CRT	0.25 mm	30-95 kHz	50-160 Hz	61.27	74.00	82.95	350
8	İiyama vision Master Pro 411	Ölçsan (212) 229 60 65	420 x 412 x 424	16" (40.6 cm)	Diamond Tron	0.25 mm	30-86 kHz	50-180 Hz	62.43	70.00	81.82	330
9	Nec 75F	GenpaCom (212) 320 10 50	403 x 420 x 420	16" (40.6 cm)	Trio Dot Pitch	0.25 mm	30-95 kHz	50-160 Hz	59.97	70.00	79.97	269
10	Sony CPD-G200	Empa www.empa.com.tr	404x413.5x 419.5	16.1" (40.8 cm)	Trinitron CRT	0.24 mm	30-96 kHz	48-120 Hz	59.07	70.20	79.66	385

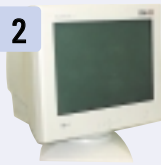
* GxYxD: Genişlik x Yükseklik x Derinlik

**Empa: www.empa.com.tr, Multimedya tel: (212) 212 98 50

F.A.: Firmayı Arayınız

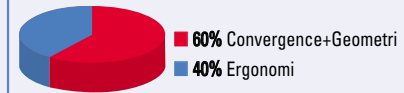
19" Monitörler

2

USB Çıkışı: LG 995 FT'nin
üzerinde bulunan 4 USB
portu sayesinde birçok aygıtı
çalıştırmak mümkün

Test Kriterlerinin Yüzdeleri

	Marka Model	Distribütör Telefon	Boyutları GxYxD* (mm)	Max. Görüntü	Tüp Tipi	Nokta Aralığı	Yatay Frekans	Düşey Frekans	Convergence + Geo. P.	Ergonomi	CHIP T. Puanı	Fiyatı (\$+KDV)
1	Sony G400	Arena, Empa**	446x464x 461	18" (45.8 cm)	Trinitron	0.24 mm	30-96 kHz	48-120 Hz	65.46	90.00	94.08	727 \$
2	LG 995 FT	Ufotek (212) 336 61 00	470x480x 470	18" (45.8 cm)	Flat Square T.	0.24 mm	30-96 kHz	50-160 Hz	65.06	90.00	93.78	572 \$
3	Philips 109P	Boğaziçi (212) 217 29 29	456x469x 438	18" (45.8 cm)	Flat Square T.	0.25 mm	30-110 kHz	50-160 Hz	64.66	90.00	93.49	F.A.
4	Nec FP950	GenpaCom (212) 320 10 50	442x456x 447	18" (45.8 cm)	Grill Pitch	0.25 mm	31-110 kHz	55-160 Hz	67.57	83.29	91.97	759 \$
5	ViewSonic PF790	Prokom, Empa	470x470x 477	18" (45.7 cm)	Perfect Flat	0.25 mm	30-97 kHz	50-160 Hz	62.70	75.00	84.52	575 \$
6	Sony E400	Arena, Empa**	446x464x 461	18" (45.8 cm)	Trinitron	0.24 mm	30-96 kHz	48-120 Hz	65.46	75.00	81.66	513 \$
7	Eizo FlexScan F 67	Romar (212) 252 08 09	452x455x 478	17.8" (45.3 cm)	Flat Square T.	0.26 mm	30-96 kHz	50-160 Hz	58.66	73.98	80.98	630.000.000 TL
8	ADI Microscan G66	Harmony (212) 227 17 56	470x483x 425	18" (45.7 cm)	S. L. T. D.Pitch	0.26 mm	30-95 kHz	50-160 Hz	52.07	69.49	73.80	489 \$
9	Philips 109B	Boğaziçi (212) 217 29 29	452x462x 420	18" (45.7 cm)	Dot Pitch	0.22 mm	30-95 kHz	50-160 Hz	56.22	61.50	72.91	520 \$
10	Acer 99SL	Ihlas Acer (216) 317 96 50	484x466x 428	18" (45.7 cm)	S. L. T. D.Pitch	0.26 mm	30-98 kHz	50-160 Hz	56.13	61.33	72.75	389 \$

* GxYxD: Genişlik x Yükseklik x Derinlik

**Empa: www.empa.com.tr, Arena tel: (212) 233 30 50,

F.A.: Firmayı Arayınız

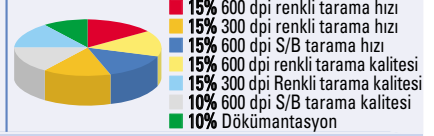
Tarayıcılar

Testin birincisi:

Her alanda gösterdiği yüksek performans ile testimizin birincisi olan Epson 1240U mükkemmel bir seçim.

Test Kriterlerinin Yüzdeleri

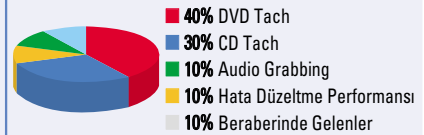
	Marka Model	Distribütör Firma Telefon	Çözünürlük	600 dpi R. Res. T. H.	600 dpi R. Res. T. Kal.	300 dpi R. Res. T. Hızı	300 dpi R. Res. T. Kal.	Dökümantasyon	CHIP Toplam P.	Fiyatı (\$ + KDV)
1	Epson 1240U	Epson Türkiye (212) 336 03 03	1200 x 2400	71.40	92	69.40	92	85	93.51	220
2	Microtek Scanmaker 4700	Ölçsan (212) 229 60 65	1200 x 2400	51.00	67	41.60	87	75	87.91	245
3	HP Scanjet 3400C	HP (212) 224 59 25	600 x 1200	47.10	70	64.10	80	72	83.84	99
4	HP Scanjet 4300C	HP (212) 224 59 25	600 x 1200	53.10	72	67.50	85	68	83.78	149
5	Acer ScanPrisa 640BU	Ihlas Acer (216) 317 96 50	600 x 1200	39.00	88	28.00	66	72	83.18	79
6	Genius ColorPage HR7	Boğaziçi (212) 217 29 29	1200 x 2400	35.20	77	53.10	78	85	83.12	144
7	Acer ScanPrisa 1240UT	Ihlas Acer (216) 317 96 50	1200 x 1200	34.20	90	20.80	70	80	82.93	200
8	HP Scanjet 3300C	HP (212) 224 59 25	600 x 1200	67.50	67	71.40	83	66	82.86	89
9	Canon N650U	Hesmark (216) 391 88 00	600 x 1200	67.42	68	69.10	69	70	82.74	103
10	Acer ScanPrisa 640UT	Ihlas Acer (216) 317 96 50	600 x 1200	39.00	86	27.10	68	80	82.69	115

DVD Sürücüler

En ucuz DVD Ortalama performansı ile göz dolduran Lite-On uygun fiyatı ile de dikkat çekiyor.

Test Kriterlerinin Yüzdeleri

	Marka Model	Distribütör Firma Telefon	DVD Hızı	CD Hızı	CD Yerleş-tirme	DVD Per-formansı	CD Per-formansı	Audio Ripping	Hata Düz. Performansı	Beraberinde Gelenler	CHIP Toplam P.	Fiyat (\$+KDV)
1	Pioneer DVD-A05SZ	Multimedya (212) 212 98 50	16X	40X	Slot	62.45	57.90	60.00	25.80	90	89.89	146
2	Aopen DVD-1640PRO	Ihlas Acer (216) 317 96 50	16X	40X	Slot	57.25	61.43	58.40	45.37	75	88.80	123
3	Acer DVP1640A	Ihlas Acer (216) 317 96 50	16X	40X	Tray	54.77	57.80	58.80	9.60	70	79.63	125
4	Lite-On LTD-163	Datagate (212) 282 98 80	16X	40X	Tray	50.25	51.10	49.70	55.20	70	79.38	76
5	LG DRD 8120B	Ufotek (212) 336 61 00	12X	40X	Tray	47.35	53.00	51.60	65.27	60	78.78	94
6	Philips PCDV104R	Boğaziçi Bilgisayar (212) 217 29 29	10X	40X	Tray	42.95	42.10	60.00	21.80	70	67.48	140
7	Asus DVD-E612	Boğaziçi Bilgisayar, Çizgi Elektronik*	12X	40X	Tray	40.21	43.73	42.17	31.67	70	65.34	130
8	Creative DVD1242E	Empa www.empa.com.tr, Multimedya (212) 212 98 50	12X	40X	Tray	33.42	44.36	31.20	55.49	70	65.01	99
9	Creative DVD8400E	Empa www.empa.com.tr, Multimedya (212) 212 98 50	8X	40X	Tray	39.35	32.70	67.20	35.40	75	64.96	F.A.
10	Samsung SD-612	Ufotek (212) 336 61 00	12X	40X	Tray	34.30	45.56	31.20	57.00	65	64.06	143

* Multimedya tel: (212) 212 98 50, Çizgi Elektronik: (212) 356 70 70, Boğaziçi Bilgisayar: (212) 217 29 29 F.A.: Firmayı arayınız.

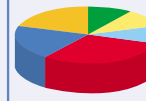
Mürekkep Püskürtmeli Yazıcılar

5

Yüksek çözünürlük: Lexmark Z42 yüksek baskı çözünürlüğü sayesinde kendisini diğer yazıcılardan farklılaştırıyor.

Test Kriterlerinin Yüzdeleri

■ 30% Resim Kalitesi
■ 20% Grafik Kalitesi
■ 20% Ergonomi
■ 10% Resim Baskı Hızı
■ 10% Grafik Baskı Hızı
■ 10% Ofis Bakı Hızı

	Marka Model	Distribütör Telefon	Çözünürlük (dpi)	Bağlantı Şekli	Office Baskı Hızı	Resim Baskı Hızı	Grafik Baskı Hızı	Resim Kalitesi	Grafik Kalitesi	Ergonomi	CHIP Toplam P.	Fiyat (+KDV)
1	HP 2250C	HP (212) 224 59 25	1200x600	Paralel, USB	127 sn	71 sn	69 sn	85	87	90	89.96	949 \$
2	Epson Stylus Color 980	Epson Türkiye (212) 217 04 90	2880x720	Paralel, USB	198 sn	81sn	61 sn	85	85	90	87.73	250 \$
3	HP 1220 C	HP (212) 224 59 25	600x600	Paralel, USB	114 sn	194 sn	93 sn	85	82	90	85.30	540 \$
4	Epson Stylus Photo 1270	Epson Türkiye (212) 217 04 90	1440x720	Paralel, USB	218 sn	69 sn	54 sn	69	72	90	82.63	385 \$
5	Lexmark Z42	Pera (212) 220 04 40	2400x1200	Paralel, USB	223 sn	126 sn	113 sn	82	83	80	80.23	136 \$
6	HP 930C	HP (212) 224 59 25	600x600	Paralel, USB	257 sn	129 sn	100 sn	90	84	70	80.21	199 \$
7	HP 970 Cxi	HP (212) 224 59 25	600x600	Paralel, USB	205 sn	129 sn	94 sn	75	82	75	76.13	360 \$
8	Xerox Docuprint M760	Xerox Türkiye 0800 211 30 97	1200x1200	Paralel, USB	217 sn	145 sn	103 sn	70	75	85	74.30	228 \$
9	HP 950C	HP (212) 224 59 25	600x600	Paralel, USB	226 sn	128 sn	108 sn	80	82	70	72.45	250 \$
10	Canon BJC-8200 Photo	Hesmak (216) 391 88 00	1200x1200	Paralel, USB	378 sn	150 sn	126 sn	72	77	80	72.45	420 \$

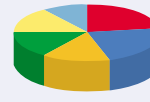
2000\$'ın Altındaki Lazer Yazıcılar

1

Hızlı baskı: Lexmark Optra T614 yüksek resim ve grafik baskı hızlarıyla dikkat çekti. Ayrıca Optra uygun fiyatıyla da beğeni kazandı.

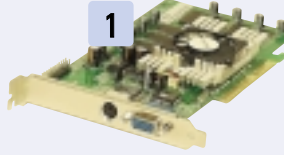
Test Kriterlerinin Yüzdeleri

■ 22.5% Resim Kalitesi
■ 22.5% Grafik Kalitesi
■ 15% Office Baskı Hızı
■ 15% Grafik Baskı Hızı
■ 15% Resim Baskı Hızı
■ 10% Ergonomi

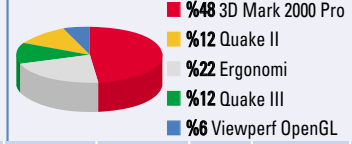
	Marka Model	Distribütör Telefon	Çözünürlük (dpi)	RAM (MB)	Office Baskı H. (s)	Resim Baskı H. (s)	Grafik Baskı H. (s)	Resim Kalitesi	Grafik Kalitesi	Ergonomi+ Birlikte Gln.	CHIP Toplam P.	Fiyat (\$+KDV)
1	Lexmark Optra T614	Pera (212) 220 04 40	1200 x 1200	16	85.932	84.612	91.663	95.7	83.6	70	86.64	1600
2	Xerox Docuprint N2125	Xerox 0800 211 30 97	1200 x 1200	32	59.455	84.612	49.995	97.9	96.8	75	80.38	1300
3	Oki Okipage 24	Bilgitaş (212) 275 10 70	600 x 1200	16	91.663	36.058	91.663	84.7	71.5	63	74.31	1432
4	HP Laserjet 4100 DTN	HP (212) 224 59 25	1200 x 1200	32	83.325	29.722	55	100.0	84.7	70	74.03	1999
5	Canon LBP-800	Hesmak (216) 391 88 00	600 x 600	512 Kbyte	33.528	33.836	55	88.0	88	40	61.94	429
6	Lexmark Optra E312	Pera (212) 220 04 40	600 x 600	4	39.281	30.976	42.306	93.5	74.8	57	60.42	415
7	Canon LBP-1000	Hesmak (216) 391 88 00	1200 x 1200	4	39.281	9.163	20.746	99.0	86.9	60	58.18	791
8	IBM Infoprint 12	Bilgitaş (212) 275 10 70	1200 x 1200	4	45.001	14.564	30.547	75.9	77.0	70	54.90	549
9	Epson EPL-5800	Epson Türkiye (212) 336 03 03	1200 x 1200	16	40.436	12.936	35.475	77.0	75.9	65	54.20	490
10	Xerox Docuprint N1210	Xerox 0800 211 30 97	1200 x 1200	4	44.352	13.332	31.427	72.6	78.1	57	53.94	500

150\$'ın Altındaki Ekran Kartları

Maksimum hız: GeForce 2 MX 400 chipsetine sahip olan bu yeni kart testlerde üst sıralarda yer almayı hak etti.

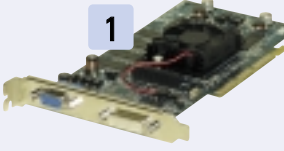
Test Kriterlerinin Yüzdeleri

	Marka Model	Distribütör Telefon	Chipseti	Mimari	RAM	Quake III	Quake II	3D Mark Pro 2000	Viewperf OpenGL	Ergonomi	CHIP Top. Puanı	Fiyatı \$+KDV
1	Leadtek GeForce 2 MX SH MAX	Kont (216) 499 62 99, Multimedya (212) 212 98 50	Nvidia Geforce 2 MX 400	AGP 4x	64MB SDRAM	52.10	48.14	50.22	42.70	72.00	68.15	134
2	Cardex GeForce 2 MX Golden Sample	Empa www.empa.com.tr	Nvidia Geforce2 MX	AGP 4x	32MB SDRAM	46.60	44.67	42.62	42.70	80.00	64.46	148
3	Guillemot Prophet II-MX	Ufotek (212) 336 61 00	Nvidia Geforce2 MX	AGP 4x	32MB SDRAM	51.10	47.82	45.33	42.20	70.00	64.43	139
4	Leadtek GeForce 2 MX	Kont (216) 499 62 99, Multimedya (212) 212 98 50	Nvidia Geforce2 MX	AGP 4x	32MB SDRAM	48.60	45.30	44.18	42.30	75.00	64.37	146
5	PixelView Geforce2 MX Twin	Multimedya (212) 212 98 50	Nvidia Geforce2 MX	AGP 4x	32MB SDRAM	43.00	44.65	49.77	42.00	70.00	61.02	F.A.
6	ATI Radeon	Koyuncu (216) 522 99 00	ATI Radeon	AGP 4x	32MB SDRAM	43.50	43.60	45.89	24.80	67.00	60.87	150
7	Aopen PA256MX	İhlas Acer (212) 317 96 50, Emeaa (212) 210 08 58	Nvidia Geforce2 MX	AGP 4x	32MB SDRAM	43.35	45.22	45.85	41.50	60.00	59.82	139
8	MSI MS-Starforce 816	Kont (216) 499 62 99	Nvidia Geforce2 MX	AGP 4x	32MB SDRAM	47.10	45.50	43.75	42.60	60.00	59.78	145
9	Abit Siluro GF2 MX	Datagate (212) 282 98 80, Çizgi (212) 356 70 70	Nvidia Geforce2 MX	AGP 4x	32MB SDRAM	49.25	45.75	43.06	42.80	60.00	59.16	106
10	PixelView Geforce2 MX	Multimedya (212) 212 98 50	Nvidia Geforce2 MX	AGP 4x	32MB SDRAM	43.55	45.25	45.97	42.00	55.00	58.90	109

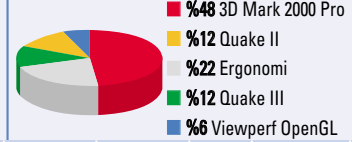
F.A.: Firmayı arayınız.

150\$'ın Üstündeki Ekran Kartları

Maksimum performans: Nvidia'nın son bombası olan GeForce3 bütün testlerde en üst değerleri alarak birinci sıraya yerleşti

Test Kriterlerinin Yüzdeleri

	Marka Model	Distribütör Telefon	Chipseti	Mimari	RAM	Quake III	Quake II	3D Mark Pro 2000	Viewperf OpenGL	Ergonomi	CHIP Top. Puanı	Fiyatı \$+KDV
1	Gigabyte GF-3000	Empa www.empa.com.tr, Kont (216) 499 62 99	Nvidia Geforce3	AGP 4x	64MB DDR	88.70	90.50	92.12	45.21	68.00	95.89	F.A.
2	Leadtek GF 2 GTS Ultra	Kont (216) 499 62 99, Multimedya (212) 212 98 50	Geforce2 Ultra	AGP 4x	64MB DDR	84.22	81.14	85.18	44.22	75.00	91.84	350
3	Elsa Gladiac Geforce2 Ultra	TET (212) 256 35 32	Geforce2 Ultra	AGP 4x	64MB DDR	79.50	79.87	79.79	42.00	75.00	87.90	465
4	Creative Geforce 2 Ultra	Empa www.empa.com.tr, Multimedya (212) 212 98 50	Geforce2 Ultra	AGP 4x	64MB DDR	83.85	80.00	84.18	43.00	45.00	83.42	480
5	Cardex GF 2 Pro 400 Golden Sample	Empa www.empa.com.tr	Nvidia Geforce2 GTS	AGP 4x	64MB DDR	77.15	76.18	73.18	40.15	75.00	83.26	299
6	Leadtek Geforce 2 GTS Pro	Kont (216) 499 62 99, Multimedya (212) 212 98 50	Nvidia Geforce2 GTS	AGP 4x	64MB DDR	80.25	78.90	74.00	41.90	60.00	80.92	299
7	Abit Siluro GF256 GTS	Datagate (212) 282 98 80, Çizgi (212) 356 70 70	Nvidia Geforce2 GTS	AGP 4x	64MB DDR	76.00	72.80	67.53	31.00	60.00	74.91	305
8	Aopen PA256 Deluxe	İhlas Acer (212) 317 96 50, Emeaa (212) 210 08 58	Nvidia Geforce2 GTS	AGP 4x	32MB DDR	69.90	71.55	64.81	35.74	60.00	72.91	325
9	ATI Radeon	Koyuncu (216) 522 99 00	ATI Radeon	AGP 4x	64MB DDR	57.00	58.50	57.22	24.80	92.00	72.50	360
10	Elsa Gladiac Geforce2 GTS	TET (212) 256 35 32	Nvidia Geforce2 GTS	AGP 4x	32MB DDR	68.30	72.22	30.09	34.20	60.00	71.51	289

F.A.: Firmayı arayınız.

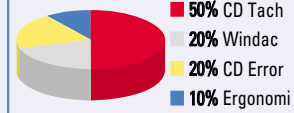
CD Sürücüler

3

**Yüksek fiyat/perfor-
mans oranı:** Rakipleri
arasında düşük fiyatıyla
ön plana çıkan Aopen
üst sıralarda yerini aldı.

Test Kriterlerinin Yüzdeleri

	Marka Model	Distribütör Firma Telefon	Arabirim	Hızı	Önbellek (Cache)	CD Tach Perfor.	Audio Ripping	Hata Düzelt. Performansı	Ergonomi	CHIP Toplam P.	Fiyatı (\$ + KDV)
1	Kenwood UCR-421	Vega (212) 347 01 47	IDE Ultra DMA 33	72X	2 MB	57.86	12.4 X	277.80	80	83.88	100
2	Aopen CD-948E	Ihlas Acer (216) 317 96 50	IDE Ultra DMA 33	48X	128 Kb	30.76	20 X	125.40	65	75.67	36
3	Aopen CD-952E	Ihlas Acer (216) 317 96 50	IDE Ultra DMA 33	52X	128 Kb	27.50	19.1X	136.00	65	70.05	36
4	Asus CD-S550	Çizgi Elektronik (212) 356 70 70	IDE Ultra DMA 33	50X	128 Kb	35.88	13.9 X	158.10	65	66.99	46
5	Creative CD5233E	Empa www.empa.com.tr, Multimedya (212) 212 98 50	IDE Ultra DMA 33	52X	256 Kb	30.02	7.8 X	81.40	70	63.03	45
6	Samsung SC-152	Ufotek (212) 336 61 00	IDE Ultra DMA 33	52X	128 Kb	27.32	7.9 X	70.20	60	62.70	39
7	Sony CDU4811	Emeaa (212) 210 08 58, Pampa, Empa*	IDE Ultra DMA 33	48X	128 Kb	31.52	7.8 X	82.30	60	62.56	40
8	LG CRD-8520B	Ufotek (212) 336 61 00	IDE Ultra DMA 33	52X	128 Kb	29.42	13.6 X	195.2	60	59.15	43
9	Sony CDU4821	Emeaa (212) 210 08 58, Pampa, Empa*	IDE Ultra DMA 33	48X	512 Kb	29.04	7.8 X	99.10	60	57.76	40
10	Creative Digital IR	Empa www.empa.com.tr, Multimedya (212) 212 98 50	IDE Ultra DMA 33	52X	128 Kb	34.24	7.9 X	171.4	90	57.48	47

* Empa: www.empa.com.tr, Multimedya tel: (212) 212 98 50, Pampa tel: (212) 256 65 90

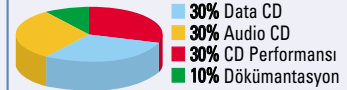
CD Yazıcılar

4

**Düşük fiyatlı CD
Yazıcı:** Burn Proof
özellğine sahip olan bu
ürün uygun fiyatı ile
dikkat çekiyor

Test Kriterlerinin Yüzdeleri

	Marka Model	Distribütör Firma Telefon	Arabirim	Yazma/R W/Okuma	Önbellek	Ort. Veri Tran. H.	Erişim Süresi	Hata Düzelt.	Audio CD	Data CD	Ergonomi	CHIP Toplam P.	Fiyatı (\$ + KDV)
1	Plextor 16/10/40A	Microbeta (312) 467 06 35 Sky (212) 225 68 08,	IDE	16/10/40	2 MB	2121 kb/s	213 ms	184.6 ms	1020 ms	470 ms	90	97.72	299
2	Yamaha CDRW 2100E	Multimedya* SKY (212) 225 68 08,	IDE	16/10/40	8 MB	3158 kb/s	105 ms	253 ms	1020 ms	465 ms	80	94.35	239
3	Aopen CRW-1232	Ihlas Acer (216) 317 96 50	IDE	12/10/32	4 MB	2653 kb/s	125 ms	2553.8 ms	1080 ms	488 ms	75	89.45	193
4	Lite-On 16/10/40X	Datagate (212) 282 98 80	IDE	16/10/40	2 MB	2714 kb/s	130 ms	310.2 ms	1040 ms	475 ms	75	88.06	166
5	Plextor PX-W1210TA	Sky(212) 225 68 08, Microbeta (312) 467 06 35	IDE	12/10/32	2 MB	1542 kb/s	188 ms	102.2 ms	1603 ms	495 ms	90	78.66	245
6	Ricoh MP7120A	Ufotek (212) 336 61 00	IDE	12/8/32	4 MB	2547 kb/s	145 ms	151.7 ms	1420 ms	515 ms	75	78.43	219
7	LG CED-8120B	Ufotek (212) 336 61 00	IDE	12/8/32	8 MB	2614 kb/s	127 ms	198 ms	1359 ms	538 ms	75	78.00	175
8	Creative CD-RW Blaster 12/10/32	Empa www.empa.com.tr, Multimedya (212) 212 98 50	IDE	12/10/32	2 MB	2543 kb/s	136 ms	352 ms	1450 ms	521 ms	70	75.91	F.A.
9	Sony CRX145E	Emeaa, Empa* Pampa(212) 256 65 90,	IDE	10/4/32	4 MB	2746 kb/s	142 ms	162.9 ms	1343 ms	622 ms	75	75.83	210
10	HP Plus 9350i	HP (212) 224 59 25	IDE	10/4/32	4 MB	2732 kb/s	147 ms	118.3 ms	1900 ms	503 ms	85	75.53	249

* Empa: www.empa.com.tr, Emeaa tel: (212) 210 08 58, Multimedya tel: (212) 212 98 50 F.A.: Firmayı arayınız.

Audio ve Video Dataları İçin mpX Formatı

Sun Microsoft'a Karşı

Sun Microsystems, kızıl ötesi mimarisindeki Peer to Peer uygulamalar için açık kaynak projesi JXTA'yı başlattı. Piyasalara hareket geliyor.

JXTA, Sun'ın "Network Computing" alanındaki bir sonraki basamağı ateşleme isteğini belirten sihirli bir sözcük. Juxtapose (Yanyana yerleştirme) kelimesinden gelen JXTA'da veri alış veriş söz konusudur. Sınırsız bir şekilde farklı platformlarda bulunacak ve merkezi bir sunucu mimarisinden bağımsız olarak çalışabilecek. Sun, bu noktadan noktaya kızıl ötesi mimarisi ile sadece masaüstü PC'lerini değil sunuculardan el bilgisayarları ve mobil telefonlara kadar tüm elektronik haberleşme spektrumunu hedef alıyor.

Sun ve Microsoft

kılıçlarını kınlarından çıkardılar

JXTA protokolü aynı zamanda, Microsoft'un .NET stratejisine karşı hazırladığı Sun ONE modeli için de temel oluşturuyor. Microsoft, JXTA projesi rakip olarak ortaya çıktıktan sonra sert bir reaksiyon gösterdi: Sun, Peer to Peer ağlarındaki (P2P) kontrolü eline almak istiyor. Buna karşılık şu an .NET içerisindeki P2P bileşenleri JXTA'yı gereksiz kılacaklar.

Sun, Microsoft'tan farklı olarak bir açık kaynak modeli sunuyor. Firma JXTA'nın kaynak kodunu yayınlıyor ve www.jxta.org adresinde geliştiricilerin birlik oluşturması için bir platform sunuyor. Platform, JXTA'nın ve diğer uygulamalarının geliştirilmesi için protokolün kullanıldığı bir temel teşkil edecek. Etkile-

Microsoft'un açıkça savaş ilan ettiği "açık kod" sistemine destek veren Sun rakibine cesurca meydan okuyor.

şimli bir arayüz JXTA fonksiyonlarına erişimin haricinde henüz tamamlanmamış uygulamalarında download için sunulmasını da sağlayacak.

JXTA teknik olarak üç tabakadan oluşuyor: "core layer" JXTA protokolünü yönetiyor. Burada P2P gruplarının hazırlanması, bulunması veya veri transferi için mekanizmalar hazırlanıyor. "services layer" tabakasında indeksleme, veri alışverişi ve arama gibi temel P2P görevleri ye-

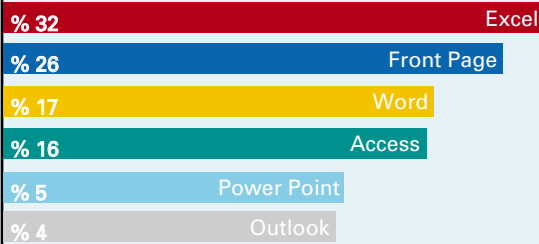
rine getiriliyor. Basit Chat programları gibi uygulamaları çalıştırmak ise üçüncü tabaka olan "application layer"ın görevi. İçerikler farklı platformlar için XML biçiminde transfer ediliyorlar. Uyumlu ancak kaynak açık. JXTA şu ana kadar sadece Java versiyonu olarak hazırlandı ancak C programlama dilindeki bir uyarlaması takip edecek.

JXTA projesi başarılı olacak mı? P2P birliğindeki şüphe yayılıyor.

İçindekiler

- 130** Ayın Shareware'leri
- 134** Yazılım Testi
- 138** Film Koplayama
- 152** Palm Programları
- 158** OCR Yazılımları Testi
- 162** MacOS X
- 166** A'dan Z'ye PDF Dokümanları
- 170** Windows Me Kursu

En Önemli Office Bileşenleri

Kaynak: www.chip.com.tr

Tablolama: Kullanıcıların üçte biri için en önemli Office bileşeninin Excel olduğu göze çarpıyor. Databaselerden vazgeçilemiyor.

In & out

Hoax

Yanıltıcı uyarılarla aslında sistem için gerekli dosyaları virüs diye silmek ve silenlerin arkasından gülmek... sulfnbk.exe'yi silmeyin!

On Parmak

OCR programları sayesinde, kağıda basılı metinleri klavyeden kelime kelime bilgisayara girmek artık out.

Kedi Severlere Müjde Kediler İçin Bilgisayar Oyunu

Artık insanlar gibi kedilerin de bilgisayar başında boş zamanlarını (!) oyun oynayarak geçirmeleri mümkün olacak. Kedilerin boş zamanlarında (!) oynayabilecekleri bir oyun geliştiren Matt Wolf isimli 32 yaşındaki tasarımcı oyunu 100 kedi üzerinde test ettiğini ve kedilerin 10 dakika boyunca oyunla ilgilendiğini ölçtüğünü ifade ediyor. Oyun zamanları bir iki dakikayı geçmeyen "miskin" yaratılışlı kediler için bu sürenin bir hayli uzun olduğu göze çarpıyor. CyberPounce adlı oyun, insan dışındaki canlılar için tasarlanan ilk ticari yazılım ünvanına da aday.

CyberPounce'da kedilerin oynayabileceği 11 'karakter' var. Balık, kurbağa, kuş gibi karakterler, 40 farklı dinamik ses özelliğiyle daha da renkli hale getirilmiş. Çizgi film ve animasyonlarla kedilerin ilgisini çeken oyun, kedilere bilgisayar başında keyifli saatler geçirtmeyi hedefliyor. Ekran koruyucusu seçeneği de bulunan CyberPounce, kedi ile sahibi arasında interaktif oyun olarak da kullanılabilir. Oyun firmanın sitesinden 14.95 dolar karşılığında indirilebiliyor.

Bilgi için:
<http://www.cyberpounce.com>

Kısa Kısa

► Linux, IBM'le yaygınlaşıyor

IBM, yaygın bilgi işlem cihazları üzerinden etkileşimli servislere erişimi kolaylaştırmak için, PowerPC tabanlı tek işlemciden oluşan televizyon üstü kutu kontrolörleriyle, Hard Hat Linux işletim sistemini destekleyeceğini duyurdu. Yüksek performanslı PowerPC tabanlı STB kontrolörleriyle Linux tabanlı açık standartlar yazılımını entegre eden IBM, elektronik üreticilerine, tüketicilerin televizyon üstü kutularından erişebilecekleri etkileşimli uygulamalar geliştirmeleri için yardımcı olmayı amaçlıyor. **Bilgi için:** ibm.com

Linux Mandrake 8.0 Yükselen Linux Gücü

Şu ana kadar en yaygın kullanılan ve kullanıcı dostu olan Linux işletim sistemi Mandrake dağıtımının yeni sürümü 8.0 piyasaya çıkıyor. Ancak satışa çıkmadan önce ücretsiz olarak internette

Suite Edition. Linux Mandrake 8.0'da 2.4.3 Kernel, Xfree86 4.03 versiyonu ve KDE 2.1.1 ve Gnome 1.4 grafik arayüzleri bulunuyor. Dağıtım içerisinde aralarında StarOffice 5.2 ve IBM ViaVo-

yayınlanacak. İlk olarak iki versiyonu elde edilebilecek: Workstation ve sunucular için PowerPack Edition ve küçük ve orta büyüklükteki işletmeler için de Pro-

ice'inde bulunduğu 2300 uygulamaya mevcut.

Bilgi için:
www.linux-mandrake.com

Heryerde Java Nokia, Java Atağına Kalkıyor

Mobil telefon üreticisi Nokia, 2003'ün sonuna kadar 100 milyon Java destekli telefon satmayı planladığını duyurdu. Nokia, Java destekli cep telefonlarının sayısını artırmayı, kullanıcıların Java uygulama ve hizmetlerinden daha fazla yararlanmalarını hedefliyor.

Nokia'nın bu atağı, Java yazılımının cep telefonlarında kullanılması konusundaki en büyük adım olarak nitelendiriliyor. Sun

Microsystem'in çok yönlü Java programlama dili farklı platformlarda çalışabiliyor. Java, cep telefonlarında da oyun, internet ve gerçek zamanlı borsa verileri başta olmak üzere küçük programlar hazırlamak için kullanılıyor. Javalı cep telefonlarında MP3 formatında müzik dinlenebiliyor ve görüntü elde etmek mümkün oluyor.

Bilgi için: www.nokia.com

Music Match Sony "Çevirme" İşinde

CD'leri dijital müzik formatına çeviren MusicMatch yazılımının Sony'nin CD-R ve CD-RW sürücülerine ekleneceği açıklandı. Böylece Sony marka bir CD-R veya CD-RW satın alan kullanıcı Music Match yazılımına da sahip olacak ve elindeki müzik CD'lerinin kolayca diğer formatlara çevirebilecek.

Bütünleşik CD yazma özelliği bulunan Jukebox yazılımı, kullanıcıların kendi müzik CD'lerini oluşturmalarını sağlıyor. MusicMatch'ın bu alandaki en büyük rakibi, Roxio'nun yazılımını kullanan RealNetworks. MusicMatch yetkilileri, işbirliği yaptıkları dağıtıcılara son olarak Sony'nin de eklemiş oldukları.

Bilgi için: www.sony.com

► 64-bit MS Windows Platformu Hazır

Microsoft, 64-bit teknolojisiyle teknik ve kurumsal uygulamalara hız kazandıracak. Microsoft, Intel Itanium 64-bit işlemci üzerinde çalışacak Windows işletim sistemi ailesine iki güçlü özellik eklediğini açıkladı. Sunucular ve iş istasyonları için geliştirilen Windows işletim sisteminin yeni versiyonları, en fazla talep edilen bilimsel, teknik uygulamalar, yüksek hacimli kurumsal, e-ticaret uygulamalarıyla en popüler iş uygulamalarını destekleyecek. İş istasyonu versiyonu Windows XP 64-bit Edition, Microsoft'un 32-bit Windows XP masaüstü uygulamasıyla birlikte 25 Ekim'de piyasaya sürülüyor.

► Mac için yeni Office paketi

Yeni Office paketinin bu sürümünde içerik düşürülüyor. Sadece Word ve Entourage mail programını içermekte. Mac için bundan önceki Office paketleri 600 dolar gibi fiyatlara piyasadaydı. Excel ve Powerpoint kullanmayanlar için yeni "Word + Entourage 2001 Special Edition" hesaplı bir alternatif yaratıyor. Microsoft'un açıkladığına göre Programlar daha önceki Word 98 Mac ve PC sürümleri, Word 97, Word 2000 ve Word XP ile uyumlu. Dosya transferi sırasında problem çıkmayacağı belirtiliyor ve temmuz başında piyasaya çıkması bekleniyor.

Bilgi için: www.microsoft.com

Microsoft

Office XP Türkiye’de ve Türkçe

Microsoft’un bu yıl piyasaya süreceği ürünler arasında “en önemlisi” olarak nitelendirdiği Office XP’nin Türkçe sürümünü tanıtmak için Bill Gates’in sağ kolu ve dünyanın 7. en zengin insanı Steve Ballmer Türkiye’ye geldi.

Microsoft, ‘en yenilikçi ve en kapsamlı’ olarak nitelendirdiği yeni Office sürümünün Türkçe versiyonunu, Microsoft’un CEO’su ve aynı zamanda Bill Gates’in “patronu” Steve Ballmer’in katıldığı bir tanıtımla piyasaya sürdü. Bill Gates’in “Bu yıl piyasaya sürdüğümüz en önemli ürün” ifadesini kullandığı Office XP’nin, Türkçe sürümünün tanıtımında konuşan Steve Ballmer konuşmasında Türkiye’de yaşanan krize rağmen Microsoft’un Türkiye’den yüksek beklentileri olduğunu, krizin geçici kendilerinin ise kalıcı olduğunu anlatmaya çalıştı.

Yeni deneyimlere

olarak verecek yeni bir dönem

İngilizce’de deneyim anlamına gelen ‘experience’ sözcüğünün kısaltılmış hali olan ‘XP’ deyiimi ile isimlendirilen Office XP’nin avantajlarını “gelecek nesil verimliliğe ulaşmak” olarak tanımlayan Microsoft günümüzde bilgiye ulaşmanın ve kullanabilmenin önemine değindi. Her yıl dünyada 740.000 terabayt veri üretildiğini, İnternet üzerinde 610 milyar e-posta mesajı, milyarlarca doküman, toplantı notu ve rapor dolaştığını vurgulayan Mic-

rosoft, Office XP’nin, böylesine ‘bilgi yoğun’ bir ortamda verimliliği farklı bir boyuta taşıdığını ifade etti.

Kullanıcılar yeni Office’in tam versiyonunun yanı sıra ‘terfi’ sürümünü de satın alabilecek. İki sürüm arasında fiyat açısından yarı yarıya fark var.

Ses tanıma ve airbag:

Güvenlik göz dolduruyor

Kullanıcının tüm özelliklerden daha fazla verim almasını sağlayan Office XP’de Outlook dışında tüm uygulamalarda ‘task pane’ adı verilen yeni bir arabirim kullanılıyor. Uygulamaların kullanımını kolaylaştırmak için akıllı ikonlar yaratılmış. Bu sayede, otomatik düzeltme, yapıdırma gibi seçenekler sunuluyor. Sharepoint adı verilen bir başka özellik ise kullanıcıların bilgilerini başka kullanıcılar ile güvenli ve etkin biçimde paylaşmasına izin veriyor.

Outlook cephesinde ise Hotmail ve Microsoft Instant Messenger e-posta sunucusu ile bütünleştirilmiş. Ses tanıma teknolojisi kullanılarak, bütün Office belgelerini sesli komutla yaratmak ve üzerinde oynamak müm-

tekilcilik suçlamalarıyla uğraşmaktan arta kalan zamanlarında Office XP gibi yararlı ve beğeni toplayan ürünler çıkartan Microsoft ve onun beyni Bill Gates her türlü eleştiriyeye rağmen tüketicilerin kalbini kazanmaktan geri durmuyor.

cük arama, resim arama, çeviri gibi birçok işlemin menüler arasında kaybolmadan, hızla yapılabilmesini sağlıyor.

SharePoint Takım Hizmetleri: Office XP, Web tabanlı çalışma ortamı SharePoint Takım Hizmetleri ile çalışma gruplarının web üzerinden proje ve belge yönetimini kolaylaştırıyor.

Ses ve el yazısı teknolojisi: Office XP’nin şu anda İngilizce, basit Çince ve Japonca versiyonlarında bulunan ses ve el yazısı teknolojisi ile bilgisayarlar artık sesle yönetilebiliyor ya da bilgisayar kullanıcılar konuşurken yazabiliyor. Harici yazı tahtası ile de el yazısı ile bilgi girişi yapılabilir. **Gözden Geçirmek için Gönder (Send for Review):** Bu özellik Word, Excel ve Power Point’teki dokümanlar üzerinde kullanıcıların görüş bildirmelerini kolaylaştırıyor. “Send for review” dokümanı oluşturan kişinin tam denetimini sağlayarak, farklı kişilerin dosya üzerinde yaptığı değişiklikleri kabul ya da reddetmesine olanak veriyor. Office XP, dokümanları karşılaştırılabilir özellikleri ile birden fazla kişinin aynı doküman üzerinde aynı anda çalışabilmesini mümkün kılıyor.

E-posta Yönetimi: Microsoft Outlook, MSN Hotmail üzerindeki diğer de dahil olmak üzere, birden çok e-posta hesabından kolayca, tek bir pencereden mesaj atılabilir.

Güncellenebilir Web Sorguları: Bir web sayfasından Excel’in içine kopyalanan bilgiler kullanıcının isteğine bağlı olarak güncellenebilir. Örneğin, hisse senedi değerleri bu özellik sayesinde otomatik olarak güncelleniyor.

Belge Kurtama: Olası bir hata durumuna karşı Office XP dokümanın yedeğini otomatik olarak saklıyor.

Virüs Koruma: Yeni ve güçlü anti-virüs araçları sayesinde Office XP e-posta ile gelen ve potansiyel tehlike taşıyan dosyalar izole edilerek virüslerin yayılması ve sisteme zarar vermesi önleniyor.

kün. Office XP’ye yerleştirilern ‘hava yastıkları’ otomatik geri alma ve düzeltme işlevini yerine getiriyor ve gelecek nesil güvenlik önlemleri arasında gösteriliyor.

Firma yetkilileri, Office XP’nin önceki Office versiyonlarıyla tam uyumlu olduğunu ve yeni bir donanım ya da sistem güncellemesi gerektirmediğini de belirtiyorlar.

Beğeni toplayan özellikler

Office XP’de yenilikler

Akıllı Etiketler (Smart Tag): Akıllı etiketler, doküman içerisinde geçen isim, tarih, adres, hisse senedi kodu gibi bilgileri otomatik olarak tanıyor. Bunlara ilişkin toplantı düzenleme, kişi adres bilgisi ekleme, o tarihteki takvim bilgilerini gösterme gibi işlemleri yapabiliyor. Office XP’de İnternet entegrasyonu çok gelişmiş olduğu için şirketlere ait hisse senedi bilgileri otomatik olarak bir Excel sayfasında güncellenebiliyor.

Görev Bölmesi (Task Pane): Kullanıcılar Microsoft Office uygulamaları ile çalışırken, sayfanın sağ tarafında ikinci bir bölme olarak açılıyor. Görev bölmesi kes-yapıştır, paragraf düzenleme, söz-

SHAREWARE

WWW.CHIP.COM.TR'DE
TOP 10 PROGRAM

1. Audiogalaxy Satellite
2. ICQ 2000b
3. WinZip
4. iMesh
5. BearShare
6. MusicCity Morpheus
7. Download Accelerator
8. LimeWire
9. KaZaa Media Desktop
10. GoZilla Free

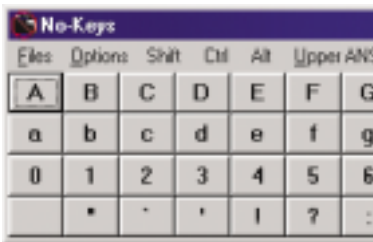
CHIP CD'de bu sayfalarda tanıtılan tüm programları bulabilirsiniz.

No-Keys 3.3

Klavyeniz Bozuldu Diye Üzülme

Programın basit ama etkili işlevi sayesinde bir bilgisayara klavye takılı olmadan da metin girişi yapabilmek mümkün oluyor. Uzun vadede bir klavyenin yerini tutmasa da acil durumlarda etkili olabiliyor.

Ayrıca klavyenin çok az ihtiyaç duyulacağı sonucu bilgisayarlar da ya da kiosklarda da başarılı bir şekilde kullanılabilir. Fare, trackball ya da benzeri herhangi bir araç ile ekrandaki klavyeden harfler seçildiğinde etkiler anında çalışan diğer yazılımlarda görülebilir. 60 günlük deneme süresine sahip bu programı almak için ödenmesi gereken tutar ise 30 dolar.

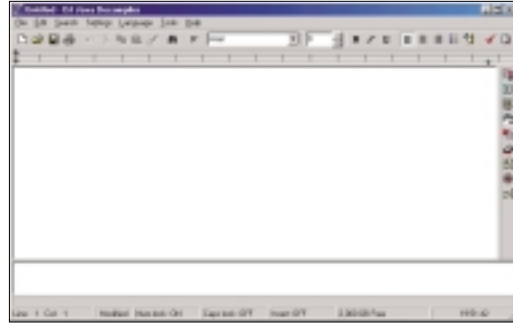
DJ Java Decompiler

Class'ların İçeriklerini Merak Edenlere

Bir Java kodunu derleyip Class haline getirdikten sonra diğer dillerde olduğu gibi tekrar ilk halini görebilmek normal yollardan pek mümkün değildir. Ancak bazı 3. parti yazılımlar bunu kullanıcıya sağlayabilirler. İşte bunlardan biri olan DJ Java Decompiler, Windows 95,98, NT, ME ve 2000 altında tamamen grafiksel bir ortamda Java için decompiler ve disassembler olarak çalışarak Class dosyasından orijinal kaynak kodu tekrardan oluşturabiliyor. Program, karmaşık Java applet'leri ve binary'lerden çok kesin kodlar üretmesinin yanı sıra kullanıcıya her şeyiyle eksiksiz

bir Java editör de sunuyor. DJ Java Decompiler'ı kullanabilmek

Tamamen bağımsız bir Windows uygulaması olduğu için

için Open seçeneği ile CLASS dosyasını yüklemek yeterli oluyor. Daha sonra kaynak kod karınıza geliyor.

application, Java'nın bilgisayarınızda yüklü olması da gerekmiyor. Programın en son sürümünde kodları tekrar derleyebilme, çalıştırabilme ve JAR arşivleri oluşturma seçenekleri de yer alıyor. JDK'nın kurulu olması durumunda ise applet'ler bir Web browser harici de çalıştırılabilir.

Fullscreen MOV Player

Movie Player'a Alternatif Geliyor

PC'ye Mac'lerden geçmiş bir video dosya biçimi olan MOV, yük-

rüntü ve ses kalitesi ile dikkatleri her zaman çekiyor. An-

luğu ile çoğu kullanıcı tarafından pek sevilmeyen. Bunun yanı sıra MOV dosyalarını tam ekran oynatmak da çalıcının shareware sürümüyle mümkün değildir.

Eğer siz de sürükleyip bırak bile desteklemeyen bu çalıcıya alternatif arıyorsanız Fullscreen MOV Player ilginizi çekecektir. Tüm QuickTime filmlerini tam ekran oynatabilen bu çalıcı Movie Player'dan 10 kat daha hızlı çalışabiliyor. Basit arabirimi ise kullanımı kolaylaştırıyor. Mutlaka deneyin.

sek oranda sıkıştırmaya rağmen sunduğu gerçekten yüksek gö-

cak buna rağmen bir MOV oynatıcı olan Quicktime kullanım zor-

DX-Ball 2

Efsane Daha Şık Grafiklerle Geri Döndü

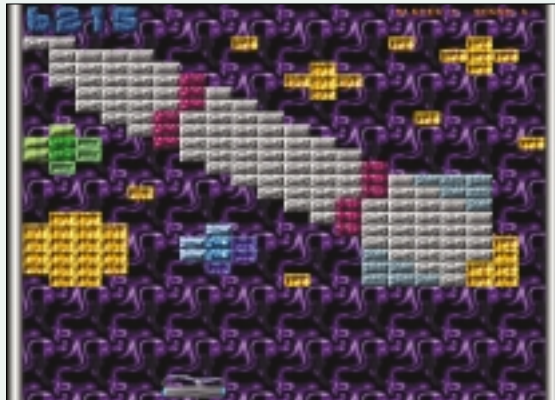
Bilgisayar oyunları ile arası iyi olup da DX-Ball'u bilmeyen herhalde yoktur. Ancak yine de bilmeyenler için söyleyelim. Bu oyun Amiga'daki meşhur Breakout oyununun bir klonuydu ve yıllarca oyun severlerin dikkatini çekmeyi başarmıştı. Özellikle kısa zaman aralıklarında oynanabilmesi ile iş yerlerinde de kaçamak oynanan oyunlar arasında yer alan DX-Ball'un da artık bir kardeşi var.

DX-Ball 2 adındaki bu oyunda da temel konsept topu oyun alanı içinde tutup tüm tuğlaları kırmak. Bir öndeki sürümünden saniyede 60 kareye ulaşan

yumuşak animasyonları ile ayrılan bu yeni oyunda patlayan tuğlalar, ateş topları ve lazerler gibi yenilikler de yer alıyor.

Eğer ilkinden sıkıldıysanız ikinci çok daha fazlasını vaat etmiyor. Ancak değişik oyun alanları, yoğun ses efektleri ve

grafikler arayanlar iste-diklerini bu oyunda bulabilirler.

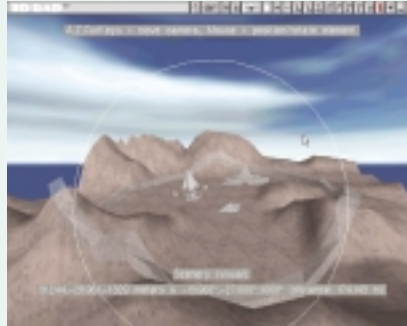
3D RAD

3D Oyun Yapmak Artık Bedava

Her zaman en yeni çıkan shareware'leri takip ediyorsanız son zamanlarda 3D oyunlar hazırlamaya yönelik, kullanımı ve programlaması kolay shareware yazılımların çıktıda olduğu dikkatinizden kaçmamıştır. Ancak şimdiye kadar bu programlar hep demo ya da shareware olarak karşımıza çıktılarından tam özelliklerinden yararlanmak için belirli bir miktar para ödemek gerekiyordu.

Aynı kategorideki bir başka program olan 3D Rad ise tamamen ücretsiz olarak dağıtılıyor ve benzerleri kadar kolay kullanıma ve özellikle oyunlar için gereken hızlı bir 3D uygulama geliştirme ortamına sahip. Hareketli ve zeki 3D nesneler ile desteklenmiş etkile-

şimli 3D dünyalar yaratmanıza olanak tanıyan program daha

sonra bunları ücretsiz dağıtabileceğiniz ya da satabileceğiniz şekilde kendi halinde çalışır EXE dosyaları haline getirmenizi de sağlayabiliyor. Programın 3D motoru donanımsal hızlandırıcıları, çoklu dinamik renkli ışık kaynaklarını, translucent dokuları,

sis efektlerini ve gouraud gölgelendirmeyi de destekliyor. Ek olarak 3D motor 16-bit 3D ses sistemi ile birlikte entegre olarak çalışıyor ve birçok ses efekti de oluşturabiliyor. Programın yeni sürümünde arabirimdeki gelişmelerin yanı sıra render kalitesi artırılmış ve hafıza yönetimi de geliştirilmiş.

Ayrıca yine bu sürümle birlikte lisans da freeware'e çevrilmiş. Yani artık tamamen ücretsiz olan program içinde tutorial'lar, önceden hazırlanmış nesneler, demolar ve örnekler de bulunuyor. Son olarak artık yazılım içinden yarış ve uçuş simülasyonları hazırlanabildiğini de bilmek programcılarını sevindirecektir.

Güncelleyin

Cute FTP 4.2.3

Yeni başlayanların da rahatlıkla kullanabileceği ancak bunun yanı sıra profesyonellere de güçlü araçlar sunan FTP yazılımı CuteFTP'in yeni sürümü olan 4.2.3'de çok daha basitleştirilmiş kullanıcı arabirimi, güvenli site yöneticisi, geliştirilmiş firewall uyumluluğu ve benzeri birçok yenilik yer alıyor. Programın 30 günlük deneme sürümü süresi sonunda kullanılmaz hale geliyor. Bunu önlemek için ise 40 dolar karşılığında kayıt olmanız gerekiyor.

mIRC 5.9

Sanırım bilgisayara yeni başlayanlar bile mIRC'in ne programı olduğunu biliyorlardır. Yazılım dünyasındaki en popüler sohbet yazılımlarından olan mIRC'in yeni sürümü olan 5.9 ise kullanıcılara bazı yenilikler sağlıyor. Yeni ve geliştirilmiş adres defteri, kanalları açık tutan bir seçenek, dahili CTCP flood koruma, ping, finger ve görsel olarak saydamlık desteği bunlara örnek sayılabilir. 30 günlük deneme süresine sahip programın kayıt ücreti ise 20 dolar.

napster 2.0 10.1

Artık popülerliğini yitire de p2p bir MP3 arama programı olan Napster'ın yeni sürümleri çıkmaya devam ediyor. 2.0 beta 10.1'de şarkıların telif haklarını korumak için yeni önlemler de programa dahil edilmiş. Ayrıca birkaç eski ufak hata da düzeltilmiş.

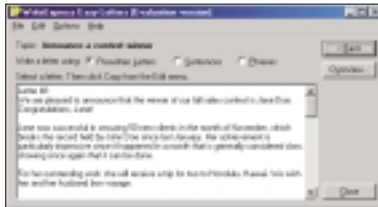
Media Player 7.1

Windows Media Player 7.1 bir önceki sürümde olduğu gibi tek bir uygulama içinde 7 multimedya özelliği birden destekliyor. Bunlara ek olarak 7.1 içinde Windows Media Audio 8 (WMA8) encoding, Windows Media Audio ve Video 8 decoding, taşınabilir cihazlara daha yüksek kalitede transfer için yeni zeki transcode desteği de bulunuyor. Ancak Windows Media Player 7.1'in kesinlikle Windows 95 ya da Windows NT 4.0 yüklü bir bilgisayara kurulmaması gerekiyor.

WriteExpress Easy Letters

Mektup Yazmak Artık Daha Kolay

Hangi meslek dalında çalışıyor olursanız olun, işiniz ile ilgili ciddi bir yazışma yapmanız gerektiğinde mektubu kurallarına göre

yazmanız gerekir. Bu şekilde adabıyla gönderilmiş mektuplar hem prestijinizi artıracak hem de işinizin daha çabuk sonuca ulaşmasını sağlayacaktır. Peki ya bu konuda pek yeterli değilseniz? Bu durumda WriteExpress Easy Letters programı yardımınıza yetiştirecektir. Uzman ipuçları ve ör-

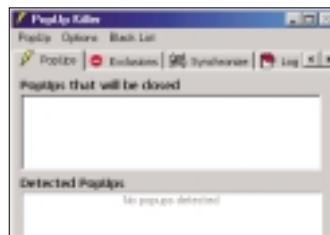
neklerle adım adım iş mektupları yazmanızı kolaylaştıracak bu program içinde önceden hazırlanmış 2000 adet etkili iş mektubu başlığı da yer alıyor. Ancak bu mektuplar da ihtiyacınızı karşılamıyorsa, yazılım size adım adım yol göstererek sonuca ulaşmanızı sağlıyor. Bu aşamada size örnek cümle kalıpları ve tamlamalar da öneriliyor. Programın içinde bunun için 11,000'den fazla kelime ve 39,000 güçlü tamlama yer alıyor. Microsoft Word ve diğer Windows kelime işlemcileri ile sorunsuz bir şekilde çalışabilen yazılımın bu kısıtlı shareware sürümünde 500 mektup başlığı altından sadece 49 tanesi kullanılabilir.

PopUp Killer

İstenmeyen Pencere Ölümleri

PopUp Killer adındaki bu program internet üzerinde sörf yaparken ziyaret ettiğiniz siteler tarafından sizin kontrolünüz dışında açılan genellikle reklam amaçlı ek pencereleri kolaylıkla engelleyebiliyor. Zeki algoritması ile rahatsız edilmeden sörf yapabileceğiniz program olası pop-up pencereleri önceden tahmin ederek daha siz görmeden kapatıyor.

Aynı zamanda aynı anda ekranda açık olacak browser penceresi sayısını da sınırlayabiliyorsunuz. Bu şekilde bir web sayfasından ayrılırken açılacak ek pencere sorunu da çözülmüş oluyor. Programın son sürümüne GeoCities'in kayan kutusunu yok etmek ve sitelere girmek için açılan java pencereleri engellemek için yeni özellikler de eklenmiş.

WinXs

Windows Altından Unix

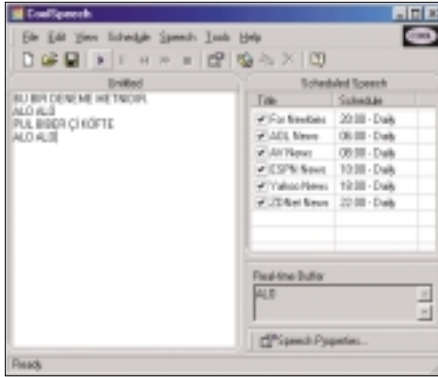
Amatör kullanıcılardan çok profesyonel kullanıcıların dikkatini çekecek bir program olan WinXs, Windows 95, 98, NT, 2000 ve Me gibi tüm Windows sürümleri altından Unix benzeri bir aracın fonksiyonlarına ulaşmayı sağlıyor. Program bir batch

dosyası içinde de kullanılacak birçok popüler komut satırı aracının işlevini eksiksiz bir biçimde yerine getirebiliyor. WinXs'e Dosya Yöneticisinden olduğu gibi, Windows Gezgini'nden ya da Taskbar'dan da ulaşılabilir.

CoolSpeech

Bak Bu da Konuşuyor!

Bilgisayarınızın multimedya kaynaklarından yararlanarak yazılı metinleri okuyabilen programlar her zaman oldukça popüler ol-

muşlardır. Onlardan biri olan ColSpeech de yazdığınız her kelimayı, panodan ya da metin belgelerinden alınmış metni okuyup, size zamanı belirtebiliyor. Dahili bir notepad'e de sahip olan program zamanı ise ister saat başı ister de yarım saat aralıklarla okuyabiliyor. Programın ajanda fonksiyonu belirli metin-

lerin günün belirli saatlerinde söylenmesini de sağlayabiliyor.

Konuşma özelliklerinden insan sesinin ve hızının seçilebilmesi ve daha gelişmiş araçlar gibi özellikler ise yeni sürümle birlikte programa dahil edilmiş. İnternet üzerinden indirilmiş sesler ve dillerin de program içinden kullanımı artık mümkün oluyor. Sağ tuş menüsüne de kendini ekleyen program böylece sadece tek bir fare tıklaması ile metin dosyalarının okunabilmesine olanak tanıyor.

Skin desteği de sunan programda "Get the newest animations!" tuşu ile okuma sırasında görüntülenecek animasyonu yenileme şansınız da bulunuyor. Sadece 14 gün boyunca kullanabileceğiniz bu shareware'i satın almak için ise 30 dolar ödemek gerekiyor.

CommView

Ağ Komşularınızı Gözetleyin

Eğer bilgisayarınız ile bir yerel ağ üzerinde çalışıyorsanız ve yine bu ağ üzerinden internet'e çıkış yapıyorsanız, doğabilecek sorunlarda ve yavaşlamalarda sorunun nereden kaynaklandığını anlamak oldukça zahmetli bir iş olabilir. Bunun için masa masa dolaşmaktansa, size yardımcı olacak bir program kullanmak en iyisi olacaktır.

Ayrıca ham veriye tam erişim de mümkün oluyor.

Yakalanan paketleri daha sonradan incelemek için saklayabilen programda esnek sistem yapısı ile filtreleme de yapılabilir.

The screenshot shows the Nessus Scan Results window for host 192.168.1.100. The table displays the following data:

CVE ID	Severity	Description
CVE-2010-3862	High	Buffer overflow in the FTP daemon (vsftpd) in vsftpd 2.3.4, 2.3.5, 2.3.6, 2.3.7, 2.3.8, 2.3.9, 2.3.10, 2.3.11, 2.3.12, 2.3.13, 2.3.14, 2.3.15, 2.3.16, 2.3.17, 2.3.18, 2.3.19, 2.3.20, 2.3.21, 2.3.22, 2.3.23, 2.3.24, 2.3.25, 2.3.26, 2.3.27, 2.3.28, 2.3.29, 2.3.30, 2.3.31, 2.3.32, 2.3.33, 2.3.34, 2.3.35, 2.3.36, 2.3.37, 2.3.38, 2.3.39, 2.3.40, 2.3.41, 2.3.42, 2.3.43, 2.3.44, 2.3.45, 2.3.46, 2.3.47, 2.3.48, 2.3.49, 2.3.50, 2.3.51, 2.3.52, 2.3.53, 2.3.54, 2.3.55, 2.3.56, 2.3.57, 2.3.58, 2.3.59, 2.3.60, 2.3.61, 2.3.62, 2.3.63, 2.3.64, 2.3.65, 2.3.66, 2.3.67, 2.3.68, 2.3.69, 2.3.70, 2.3.71, 2.3.72, 2.3.73, 2.3.74, 2.3.75, 2.3.76, 2.3.77, 2.3.78, 2.3.79, 2.3.80, 2.3.81, 2.3.82, 2.3.83, 2.3.84, 2.3.85, 2.3.86, 2.3.87, 2.3.88, 2.3.89, 2.3.90, 2.3.91, 2.3.92, 2.3.93, 2.3.94, 2.3.95, 2.3.96, 2.3.97, 2.3.98, 2.3.99, 2.4.0, 2.4.1, 2.4.2, 2.4.3, 2.4.4, 2.4.5, 2.4.6, 2.4.7, 2.4.8, 2.4.9, 2.4.10, 2.4.11, 2.4.12, 2.4.13, 2.4.14, 2.4.15, 2.4.16, 2.4.17, 2.4.18, 2.4.19, 2.4.20, 2.4.21, 2.4.22, 2.4.23, 2.4.24, 2.4.25, 2.4.26, 2.4.27, 2.4.28, 2.4.29, 2.4.30, 2.4.31, 2.4.32, 2.4.33, 2.4.34, 2.4.35, 2.4.36, 2.4.37, 2.4.38, 2.4.39, 2.4.40, 2.4.41, 2.4.42, 2.4.43, 2.4.44, 2.4.45, 2.4.46, 2.4.47, 2.4.48, 2.4.49, 2.4.50, 2.4.51, 2.4.52, 2.4.53, 2.4.54, 2.4.55, 2.4.56, 2.4.57, 2.4.58, 2.4.59, 2.4.60, 2.4.61, 2.4.62, 2.4.63, 2.4.64, 2.4.65, 2.4.66, 2.4.67, 2.4.68, 2.4.69, 2.4.70, 2.4.71, 2.4.72, 2.4.73, 2.4.74, 2.4.75, 2.4.76, 2.4.77, 2.4.78, 2.4.79, 2.4.80, 2.4.81, 2.4.82, 2.4.83, 2.4.84, 2.4.85, 2.4.86, 2.4.87, 2.4.88, 2.4.89, 2.4.90, 2.4.91, 2.4.92, 2.4.93, 2.4.94, 2.4.95, 2.4.96, 2.4.97, 2.4.98, 2.4.99, 2.5.0, 2.5.1, 2.5.2, 2.5.3, 2.5.4, 2.5.5, 2.5.6, 2.5.7, 2.5.8, 2.5.9, 2.5.10, 2.5.11, 2.5.12, 2.5.13, 2.5.14, 2.5.15, 2.5.16, 2.5.17, 2.5.18, 2.5.19, 2.5.20, 2.5.21, 2.5.22, 2.5.23, 2.5.24, 2.5.25, 2.5.26, 2.5.27, 2.5.28, 2.5.29, 2.5.30, 2.5.31, 2.5.32, 2.5.33, 2.5.34, 2.5.35, 2.5.36, 2.5.37, 2.5.38, 2.5.39, 2.5.40, 2.5.41, 2.5.42, 2.5.43, 2.5.44, 2.5.45, 2.5.46, 2.5.47, 2.5.48, 2.5.49, 2.5.50, 2.5.51, 2.5.52, 2.5.53, 2.5.54, 2.5.55, 2.5.56, 2.5.57, 2.5.58, 2.5.59, 2.5.60, 2.5.61, 2.5.62, 2.5.63, 2.5.64, 2.5.65, 2.5.66, 2.5.67, 2.5.68, 2.5.69, 2.5.70, 2.5.71, 2.5.72, 2.5.73, 2.5.74, 2.5.75, 2.5.76, 2.5.77, 2.5.78, 2.5.79, 2.5.80, 2.5.81, 2.5.82, 2.5.83, 2.5.84, 2.5.85, 2.5.86, 2.5.87, 2.5.88, 2.5.89, 2.5.90, 2.5.91, 2.5.92, 2.5.93, 2.5.94, 2.5.95, 2.5.96, 2.5.97, 2.5.98, 2.5.99, 2.6.0, 2.6.1, 2.6.2, 2.6.3, 2.6.4, 2.6.5, 2.6.6, 2.6.7, 2.6.8, 2.6.9, 2.6.10, 2.6.11, 2.6.12, 2.6.13, 2.6.14, 2.6.15, 2.6.16, 2.6.17, 2.6.18, 2.6.19, 2.6.20, 2.6.21, 2.6.22, 2.6.23, 2.6.24, 2.6.25, 2.6.26, 2.6.27, 2.6.28, 2.6.29, 2.6.30, 2.6.31, 2.6.32, 2.6.33, 2.6.34, 2.6.35, 2.6.36, 2.6.37, 2.6.38, 2.6.39, 2.6.40, 2.6.41, 2.6.42, 2.6.43, 2.6.44, 2.6.45, 2.6.46, 2.6.47, 2.6.48, 2.6.49, 2.6.50, 2.6.51, 2.6.52, 2.6.53, 2.6.54, 2.6.55, 2.6.56, 2.6.57, 2.6.58, 2.6.59, 2.6.60, 2.6.61, 2.6.62, 2.6.63, 2.6.64, 2.6.65, 2.6.66, 2.6.67, 2.6.68, 2.6.69, 2.6.70, 2.6.71, 2.6.72, 2.6.73, 2.6.74, 2.6.75, 2.6.76, 2.6.77, 2.6.78, 2.6.79, 2.6.80, 2.6.81, 2.6.82, 2.6.83, 2.6.84, 2.6.85, 2.6.86, 2.6.87, 2.6.88, 2.6.89, 2.6.90, 2.6.91, 2.6.92, 2.6.93, 2.6.94, 2.6.95, 2.6.96, 2.6.97, 2.6.98, 2.6.99, 2.7.0, 2.7.1, 2.7.2, 2.7.3, 2.7.4, 2.7.5, 2.7.6, 2.7.7, 2.7.8, 2.7.9, 2.7.10, 2.7.11, 2.7.12, 2.7.13, 2.7.14, 2.7.15, 2.7.16, 2.7.17, 2.7.18, 2.7.19, 2.7.20, 2.7.21, 2.7.22, 2.7.23, 2.7.24, 2.7.25, 2.7.26, 2.7.27, 2.7.28, 2.7.29, 2.7.30, 2.7.31, 2.7.32, 2.7.33, 2.7.34, 2.7.35, 2.7.36, 2.7.37, 2.7.38, 2.7.39, 2.7.40, 2.7.41, 2.7.42, 2.7.43, 2.7.44, 2.7.45, 2.7.46, 2.7.47, 2.7.48, 2.7.49, 2.7.50, 2.7.51, 2.7.52, 2.7.53, 2.7.54, 2.7.55, 2.7.56, 2.7.57, 2.7.58, 2.7.59, 2.7.60, 2.7.61, 2.7.62, 2.7.63, 2.7.64, 2.7.65, 2.7.66, 2.7.67, 2.7.68, 2.7.69, 2.7.70, 2.7.71, 2.7.72, 2.7.73, 2.7.74, 2.7.75, 2.7.76, 2.7.77, 2.7.78, 2.7.79, 2.7.80, 2.7.81, 2.7.82, 2.7.83, 2.7.84, 2.7.85, 2.7.86, 2.7.87, 2.7.88, 2.7.89, 2.7.90, 2.7.91, 2.7.92, 2.7.93, 2.7.94, 2.7.95, 2.7.96, 2.7.97, 2.7.98, 2.7.9

İşte Comm-View bu noktada başta LAN sorunluları olmak üzere tüm ağ güvenlik uzmanları, programcıları ve diğerleri için ağ üzerindeki trafiği detayları ile sunarak yardımcı olabiliyor. LAN üzerindeki tüm veriyi topladıktan sonra analiz edilebilen program bunları size bir liste şeklinde sunuyor. Program istatistik için TCP, UDP ve ICMP paketlerini de değerlendiriyor.

yor. Böylelikle sadece ilgilenilen veriler saklanıyor. Filtreleme yapmak için kullandığınız kural- ların daha sonradan kullanım için saklanması da mümkün. Programın deneme sürümünü sadece 30 günlük . Daha sonra- dan satın almak için ise lisansa- göre 50 ile 120 dolar arasında değişen bir fiyat ödenmesi gerekiyor.

IE Basic

Browser'inizi Programladınız mı?

IE Basic, ilginç bir şekilde her zaman sörf yapmak için kullandığınız Microsoft Internet Explorer'ı tamamen programlanabilir bir hale getiriyor. Bunun için Visual Basic ile uyumlu bir dili browser içine katan program kullanıcıları görsel ve işlevsel birçok konuda söz sahibi olma şansını veriyor.

Ayrıca HTML ve XML kaynakları arasında veri transferi, Word, Excel ve Access gibi programlar-

la veri paylaşımı yapmak ve DB2, Oracle ile Microsoft SQL Server gibi veri tabanlarından veri almak da mümkün oluyor. Tüm bu işlemler için browser'ınızı bir arabirim gibi kullanacağınız programı CHIP CD'sinden yükledikten sonra www.netbility.com/NET_P-21.html adresinden ücretsiz kaydınızı gerçekleştirip bir kullanıcı şifresi almanız gerekiyor. Daha sonra programı istediğiniz gibi kullanabiliyorsunuz.

The Alchemist

Mantiğınızı Çalıştırmanın Tam Sırası

3D dövüş oyunlarından sıkılanlar ve mantık oyunları ile biraz zekalarını çalıştırmak isteyenler için güzel bir seçim olabilecek bu gotik havaya sahip mantık oyunu oldukça hoş gözüken ve zorlayıcı oyun türlerine sahip. Online olarak tutlan skor tablası ise tüm dünyadaki oyuncular ile rekabet

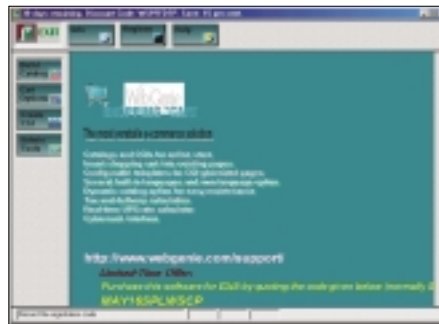
etmenizi de sağlayabiliyor. Program ile birlikte ücretsiz olarak verilen oyun tahtası editörü ile kendinize ait oyun tahtaları da üretebiliyorsunuz. Program shareware sürümünü yerleştirebileceğiniz şişe sayılarını kısıtlıyor. Kayıt olmak için ise ödenmesi gereken ücret sadece 20 dolar.

WebGenie Shopping Cart

Mağazanızı İnternet'e Taşıyın

Mağaza zincirinizi ne kadar genişletiyor olursanız olun bulunduğunuz ilçenin, ilin ve hatta ülkenin dışına açılmak için gerçek-

ronik alışveriş sistemini de bünyesinde barındırıyor. CGI desteği de sağlayan WebGenie Shopping Cart Professional, İngilizce,

Fransızca, Almanca, İspanyolca, Norveççe ve Portekizce gibi dilleri de destekliyor. Ayrıca oluşturacağınız siteyi kendiniz sunabileceğiniz gibi WebGenie'nin güvenli sunucularına da yerleştirebiliyorsunuz. Vergi ve kargo masrafı hesaplama, bir "cybercash" arabirim

ten büyük yatırımlar yapmanız gerekir. Adınızı dünya çapında duyurmak ve ürünlerinizi tüm dünyaya satmak istediğiniz halde yeterli bütçeye sahip değilseniz bunun için diğer bir yol olan internet'e başvurabilir ve mağazanızı sanal olarak da açabilirsiniz. Üstelik bunun için büyük paralar harcamanız ve artık profesyonel olarak web programcılığı bilmeniz de gerekmiyor.

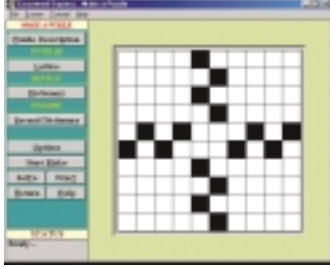
Kendi internet mağazanızı açabilmenize yardımcı olan bu program tamamıyla kişiselleştirilebilen online katalog ve elekt-

ve sipariş takip sistemi ile yönetim arabirim de programa dahil edilmiş.

Şirketin kendi sunucularında sunmanız durumunda size ilk seferde çalışma garantisi de veriliyor. Bir aylık deneme süresinden sonra ise ortalama bir hosting ücreti ödemek yeterli oluyor. Yeni sürüm olan 3.72 ile artık form alanlarının doğruluğunun kontrolü ve sınırsız katalog yaratma imkanı da kullanıcıya tanınıyor. Deneme süresinden sonra programa ödenmesi gereken ücret ise biraz fazla. Tam 495 dolar.

Crossword Express**Bulmaca Çözmeyi Sever misiniz?**

Pazar günleri size tatilden çok gazetelerin geniş kare bulmaca sayfalarını çağırıştırıyorsa bu shareware'i kaçırmamanız gerekiyor. Çünkü Crossword Express adındaki bu yazılım, rahatlıkla kare

bulmacalar ve kelime bulmacaları hazırlamanıza yardımcı oluyor. Böylelikle artık Pazar günlerini beklemeden istediğiniz kadar bulmaca çözebiliyorsunuz.

Oldukça esnek bir yapıya sahip olan sistem, kullanıcıya birçok seçenek de sunuyor. Kendinize ait sözlükler oluşturabilmeniz de izin veren program bu şekilde ilgi alanlarına göre farklı bulmacalar oluşturmayı mümkün hale getiriyor. Ayrıca boyutu kendiniz ayarlayabileceğiniz gibi önceden hazırlanmış taslakları da kullanabiliyorsunuz.

Takip edilmesi kolay menüler yardımı ile hangi çeşit olursa olsun zorlanmadan bulmacalar hazırlayabilmenin yanı sıra dahili bir tutorial işleri daha da kolaylaştırıyor. Kayıtlı kullanıcılar tüm bunların yanında ücretsiz sözlük kütüphanelerine ve Java tabanlı bulmacalar hazırlamak için kullanılabilecek araçlara da ulaşabiliyorlar. Fiyatı 35 dolar olan yazılımın kısıtlı sürümünde baskı işlemi belirli boyutun üzerindeki bulmacalar için engelleniyor. Ayrıca bulmacaların üzerine bir watermark da konuyor.

Dacris Benchmarks**Kendi PC'ni Kendin Test Et**

Büyük paralar dökerek satın aldığınız bilgisayarınızın benzerlerine göre nasıl bir performans verdiğini merak ediyor musunuz? Ya da acaba biraz daha fazla para vererek aldığınız sistem daha ucuz olana göre yeteri kadar fazla performans sağlıyor mu? Tüm bu sorunlarınıza cevap almak için peki kendi testinizi kendiniz yapabilirsiniz. Bu konuda Dacris Benchmarks size yardımcı olacaktır.

Pratik bir performans test programı olan Dacris Benchmarks bilgisayar içindeki tüm donanımları inceleyebiliyor. Birçok benzerinden farklı olarak bilgisayarınızın belirli program altında nasıl bir performans verdiğini detayları ile HTML formatında da başarılı bir rapor şeklinde sunan programı

kullanmak da oldukça kolay.

Yeni 3D ekran kartları için 3D oyunları kullanan Dacris, birçok oyun için saniyede kare sayısını verebiliyor. Ayrıca daha önceki testleri de referans sistem olarak

kaydedebiliyorsunuz. Programın yeni sürümünde artık bir araç size konu ile ilgili bilgiler de sağlıyor. Skin destekli arabiriminin yanı sıra iki yeni test de programa eklenmiş. Programı sadece 15 kez kullanabiliyorsunuz.

iSpQ Video Chat 5.0**İletişim Üssü Hizmetinize Hazır**

İnternet üzerindeki tüm iletişim ihtiyaçlarınızı tek bir program altından gidermeye ne dersiniz? Cevabınız evet ise hemen iSpQ adlı bu programı bilgisayarınıza kurun. Kullanımı çok kolay bir arabirim ile video iletişim yazılımlarını bir araya toplayan bu paket, V-Mail, Video instant messaging, ICQ uyumluluğu, birden fazla kişiyle video konferans, görsel metin sohbet odaları, Pal listeleri, klasörler ve yine görsel kullanıcı profilleri gibi özellikleri

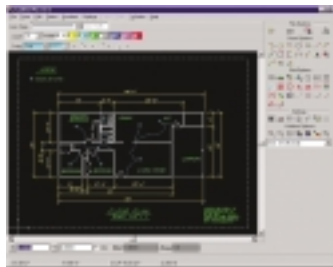
de destekliyor.

Aynı zamanda iSpQ, tüm bu özelliklerden maksimum video ve ses performansını almak için otomatik olarak bilgisayar ve internet hızlarını da otomatik olarak ayarlayabiliyor. Bağlantı hızınız ne olursa olsun program hızlı bir video sunabiliyor. Yeni insanlarla tanışmak ya da uzaktaki arkadaşlarınız ve aile bireyleri ile görüntülü iletişim kurmak için bu programı denemenizde fayda var.

CadStd Lite**Tam Sürüm CAD Programı**

CAD programları bilgisayar üzerinde genellikle profesyonel amaçlı olarak kullanılan programlardır. Ancak amatör olarak çalışan kullanıcılara ya da mühendislik öğrenimi gören öğrenciler de bu tip programlara zaman zaman ihtiyaç duyabilirler. Eğer siz de bir CAD programına ihtiyaç duyup sadece binlerce dolar ödeyemediğiniz için ulaşamayanlardansanız bu programa bir göz atmanızda fayda var. Tamamen ücretsiz bir 32-bit CAD programı olan CadStd Lite 2.6 fare ile çoklu bileşen seçimi, vektör ya da raster modda pencere kopyalama ve benzeri daha birçok özellik içeriyor. Vektör modunda panoya aktarılan CadStd çiziminin ise kalite kaybı olmadan en sık kullandığınız kelime işlemciye aktarılabilmesi de mümkün oluyor.

Son sürüm olan 3.1'de tüm simgeler artık hep görüntüleniyor. Ayrıca en küçük mimari birim artık 1/16 inç yerin 1/32 inç. Komutları 4 seviyeye kadar geri alma ve geliştirilmiş DXF kayıt imkanı da bulunuyor.

Güncelleyin**AVP Personal PRO 3.5.5.0**

Bundan daha önce Platinum olarak tanıdığımız AVP anti-virüs paketi artık Personal Pro adıyla karşımıza çıkıyor. Her türlü bilgisayar virüsü ve trojanlara karşı koruma sağlayan program sıkıştırılmış ve crypt edilmiş dosyalar da dahil olmak üzere her şeyi tarayabiliyor. Programın içinde dahili olarak heuristic virus tarama motoru ise yeni ve bilinmeyen virüsler üzerinde %80'lik bir başarı sağlayabiliyor. AVP'nin 30 günlük demo sürümü virüsleri tespit edebiliyor ancak silmiyor. Kayıt olmak için gereken ücret ise 50 dolar.

Clone CD 3.0.0 20 beta

Ham modda da yazma özelliğine sahip güçlü bir CD kopyalama programı olan CloneCD'nin yeni sürümünde USB ve Windows 2000 için firewire desteği gibi birkaç ufak hata düzeltilmiş. CloneCD'nin shareware sürümü 5 kereye kadar CD yazmaya izin veriyor. Kayıt ücreti ise 50 dolar.

nero BurningROM 5.5.1.8

Esnek, güvenilir ve kullanım kolay bir CD yazma programı olan hem CD-R hem de CD-RW üzerine başarıyla kayıtlar yapıyor. Sürüm 5.5 ile ise artık kullanıcılara güçlü ses işleme seçenekleri ve gerçek zamanlı efektler gibi özelliklere sahip bir ses editörü de sağlıyor. Ayrıca CD kapak tasarımcısı, sürükleyip bırak destekleyen MPEG1 video encoding özelliği, test yapmak ve sürücü hızını ayarlamak için kullanılabilecek sürücü araç kiti de diğer yenilikler arasında yer alıyor. 30 gün deneme süresine sahip programın kayıt ücreti ise 50 dolar.

Install Maker 1.2

Bir kurulum hazırlama sihirbazı olarak nitelendirilebileceğiniz Install Maker, tüm dosyaları tebi bir dosya altında sıkıştırıyor ve kullanıcının kullanabilmesi için de bir kurulum sihirbazını buna ekliyor. Yeni sürüm olan 1.2'de birçok ek özellik de programa eklenmiş. Tamamen ücretsiz olan Install Maker'ın tek dezavantajı ekranda banner görüntülenmesi.

İçindekiler

- 134 **Diskeeper 6.0**
Başarılı Ama Fiyatı Yüksek
- 134 **WebSweeper 4.0**
İş Başında Aylaklığa Son
- 135 **Microsoft Visual Studio .Net**
Programcılar İçin Bir Devrim
- 136 **FreeHand 10**
Web Özellikleri Artık Daha Çok
- 136 **Laplink Gold**
PC'leri Bağlamanın Altın Yolu

NASIL TEST ETTİK?

Yazılım

CHIP editörleri yeni yazılımları hemen test edip yorumlarını not formunda da belirtiyorlar:

 çok iyi

CHIP yazılımların kalitesini şu üç alanda değerlendiriyor:

İşlevsellik: Bu kriter şu ana soruya cevap arıyor: Program, yerine getirilmek üzere geliştirildiği işleri ne kadar iyi bir şekilde yerine getiriyor? Burada özellikle fonksiyon kapsamı ve hatasız bir koda önem veriliyor.

Ergonomi: CHIP, dokümantasyonun kalitesini ve kolay kullanımı bu başlık altında inceliyor. Programla birlikte gelen kitapçık ne kadar kapsamlı ve anlaşılır, online yardım yeterince iyi mi, sihirbazlar ve diğer yardımcı araçlar var mı?

Kaynaklar: Bu başlık altında da iki alan değerlendiriliyor: Programın fiyat/performans oranı nasıl ve sistem gereksinimleri (bellek ihtiyacı, işlemci gücü gibi) ne kadar yüksek?

Diskeeper 6.0

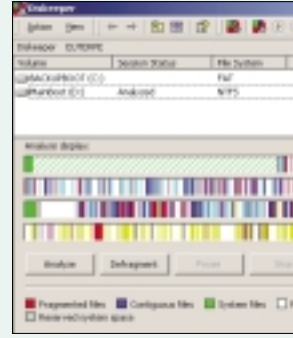
Başarılı Ama Fiyatı Yüksek

Düzenli bir sabit disk hızlı bir PC anlamına gelir. Bu yüzden zaman zaman Windows içindeki Disk Birleştiricisi aracını çalıştırmak akıllıca olacaktır. Ancak eğer Microsoft'un bu dahili olarak gelen aracından bıktıysanız ve aynı işi yapan farklı bir yazılım için para harcamak istiyorsanız Diskeeper'ı deneyebilirsiniz.

Programın tamamen kendi kendini yönetebilir olması en çok dikkat çeken özelliği olarak nitelendirilebilir. Bu şekilde artık her ay bir temizlik programını çalıştırmayı hatırlamak gibi bir proplem de ortadan kalkıyor. Diskeeper'ın kullanıcıların üzerinden bir sorumluluğu kaldıran Kur ve Unut özelliği bilgisayar her ne zaman boş kalırsa devreye gi-

terek sabit diskinizi düzenlemek için çalışmaya başlıyor

Bunun dışında asıl görevi olan sabit disk birleştirilmesi

Windows'un aracından daha fazlasını sunmuyor ama görsel olarak daha çekici.

işini de hakkını vererek yerine getirebiliyor. Ancak bu işlem için kullanıcıya Microsoft'un yazılımının sunduğundan daha

fazlasını vermiyor. Ayrıca sabit disk üzerinde çok sık değişen Temporary Internet Files klasörü gibi bölgelerin hızın artırılması ve zamandan tasarruf sağlanması için düzenleme dışı bırakılması otomatik olarak yapılamıyor ve kullanıcı müdahalesi gerekiyor. Bu işlem için kullanılan dialog kutusunda ise klasörlerin ve dosya isimlerinin DOS stili 8 karakter ile ifade edilmesi ise bu devirde gerçekten pek kabul edilebilir değil.

Bilgi için: Executive Software

Fiyatı: 59 £

Web: www.execsoft.co.uk

+ Tamamen otomatik

- Fiyatı yüksek

WebSweeper 4.0

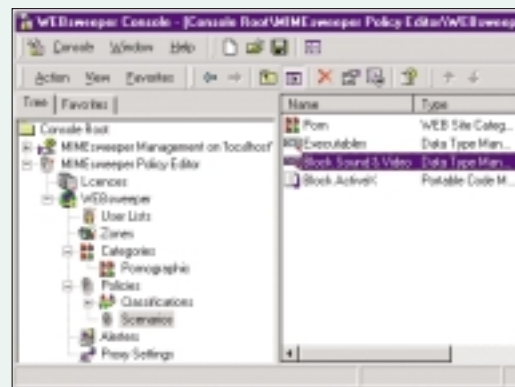
İş Başında Aylaklığa Son

Daha önce yine aynı firma tarafından piyasaya sürülen ve postaları denetleyen MailSweeper gibi WebSweeper da web sayfalarını denetleyerek uygunsuz içeriklere engel koyabiliyor. Herhangi bir firewall arkasına kurularak çalışan yazılım, her tür proxy sunucudan gelen içeriği maksimum güvenlik için kontrol altında tutabiliyor.

Bir kere kurulduğu zaman program çeşitli yöntemler ile

download edilen her web sayfasını virüsler, exe dosyaları, JavaScript ve VBScript, ActiveX, Java ve hatta cookie'ler yönünden izleyebiliyor. Hatta büyük boyuttaki dosyaların izlenmesi ve indirilmesinin engellenmesi de mümkün oluyor ve istenirse karşı tarafa bu konuda bir uyarı mesajı da iletilebiliyor.

Yine sistem yöneticisi tarafından farklı kullanıcılara farklı haklar tanınması da mümkün oluyor. Böylelikle örneğin

Çalışanların iş ile ilgili olmayan hemen her konuda içeriğe erişimi başarı ile engellenebiliyor.

belirli departmanlara sadece öğle tatilinde web'e erişim hakkı verme gibi seçenekler mümkün olabiliyor. Halihazırda kullandığınız firewall'larınızın arkasına ikinci bir güvenlik yerleştirmek için ideal bir seçim olan WebSweeper, artık çalışanların web'e erişiminin sınırlandığı bu devirde bu değişime hızlı bir şekilde adapte olmanızı sağlıyor. Yapılan işlem ve internetin sınırlanması hoş bir işlem olmasa da hem lüzumsuz web trafiğini engellemesi hem de iş gücünü artırması ile IT yöneticilerin dikkatini çekebilecek bir program.

Bilgi için: Baltimore Tech.

Fiyatı: 50 kullanıcı 1,260£

Web: www.mimesweeper.com

+ Değişik erişim hakları tanımlama

+ Her tür içeriğe karşı koruma

Microsoft Visual Studio .Net

Windows Programcıları İçin Bir Devrim

Microsoft'un yeni Visual Studio'su ilk olarak 1991 yılında piyasaya sürülmüş olan Visual Basic'ten bu yana Windows program geliştiricileri için üretilmiş en iyi geliştirme aracı.

Microsoft'un tüm platformlar üzerinde çalışma potansiyeline sahip .Net framework'ünü hedef alan ürün, Windows API için karmaşık kodlar yazmak

metwork'de kendine ait bir bileşen modeli bulunuyor ve dolayısıyla COM'lara da ihtiyaç duymuyor. Üstelik bu yeni bileşenler Windows registry'yi

dığı dil de Visual Basic ve Microsoft'un yeni dili olan C#'den derlenmiş.

ASP'cilerin eski dostu Visual InterDev artık yok

Visual C++ hem Win32 hem de .Net framework'ünü destekleyebiliyor. Visual FoxPro ise sadece Win32'yi hedef alıyor. Visual Studio'nun daha önceki sürümlerinde yer alan ve ASP geliştirme aracı olarak kullanılan Visual InterDev ise artık yok. Onu yerine tüm .Net dillerinde geçerli olan Web-Form designer adlı bir uygulama ürüne dahil edilmiş. Bunların dışında eski ve yeni teknoloji arasında uyum sağlamak için COM bileşenlerin yeni .Net uygulamalarında da kullanılması sağlanmış. Benzer şekilde .Net bileşenlerine de COM uygulamalarından erişmek mümkün oluyor. ActiveX kontrolleri ve DLL'ler de halen rahatlıkla kullanılabiliyor. Çift yönlü uyum üzerinde bu kadar titizlikle durulmasındaki asıl kritik noktayı ise gelecekte de tipik .Net uygulamalarının halen Win32 kodu kullanan Microsoft'un BackOffice sunucu uygulamalarına ihtiyaç duyacak olması oluşturuyor.

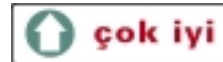
Visual FoxPro'dan ayrı olarak tüm Visual Studio dilleri artık aynı geliştirme ortamını

ve form tasarım aracını kullanıyorlar. Online yardım da bu ortama dahil edilmiş. Otomatik olarak saklanabilen pencereleler ise kullanıcıya daha fazla geliştirme ortamı sunuyorlar. Bir dil olarak bakıldığında ise oldukça gelişmiş olduğu görülebiliyor. Böylelikle artık C++'ın gücü mü VB'nin üretkenliği mi sorusu da ortadan kalkmış oluyor.

En az değişikliğe sahip ürün MS'nin Visual C++'ı

Visual C++'da ise çok fazla bir değişiklik görülüyor. Burada yer alan en önemli yenilik olarak class'lara değerler atayarak COM geliştirmeyi basitleştiren "Attributed Programming" sayılabilir. Buradan yeni ara dil için derleme yapılması da mümkünken, WinForm tasarımcısının kullanılmaması bir dezavantaj sayılabilir.

Artık web uygulamaları içinde VB Script'in yerine doğrudan VB'nin kullanılması da mümkün oluyor. Web servisleri ise nesneleri uzaktan kontrol edebilmek için XML SOAP protokolünü kullanıyorlar.

Bilgi için: Microsoft

Fiyatı: Henüz belirlenmedi

Web: www.microsoft.com

Web Form Designer: Çalışma alanı üzerine yer alan pencereler otomatik olarak saklanarak programcıya daha fazla tasarım ve geliştirme ortamı sunabiliyorlar.

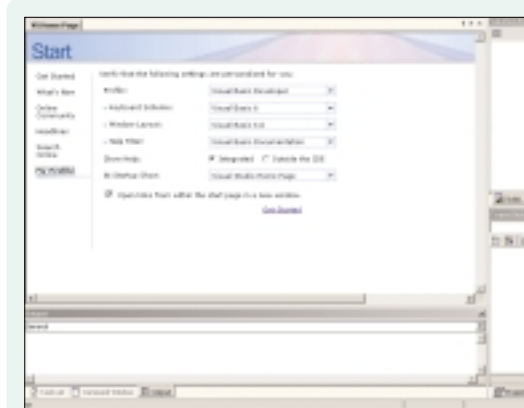
yerine yazılım geliştiricilere yeni, sade ve tamamen nesne tabanlı class kütüphaneleri sunabiliyor. Uygulama tipleri ise geleneksel Windows uygulamaları olan WinForm'ları ve web browser'lar içinden sunulan arabirimler olan ASP'nin .Net sürümünü içeriyor. .Net framework'ünün tasarımı da geliştiriciye herhangi bir class kütüphanesini istediği .Net dili altından kullanma şansı tanıyor.

Yapı tamamen değişse de com'lara elveda denmiyor

Ürün içindeki diğer bir radikal değişiklik ise bileşen modellerinde yapılmış. Şimdiye kadar Microsoft hep yoğun bir şekilde ActiveX kontrollerinin tabanını oluşturan ve üst seviye uygulamalarda kullanılan COM (Component Object Model) teknolojisine ağırlık vermişti. Ancak artık .Net fra-

kullanmadıklarından eskiye oranla dağıtılmaları da daha kolay oluyor.

Son olarak .Net framework, hem güvenlik hem de bileşen konusunda Windows platformunun en büyük sorunlarına çözümleri bünyesinde barındırıyor. Her ne kadar .Net tamamen desteklenen bir ürün olsa da Visual Studio.Net bir geçiş ürünü olarak oluşturulmuş ve Framework'ün kullan-

Visual Studio'nun html başlangıç sayfası geliştirme ortamı üzerine bilgi sağlayan güçlü bir portal görevi görüyor.

- + Nesne tabanlı dillerle birleştirilmiş mükemmel RAD araçları
- + İyi performansı taşınabilirlik ile birleştiriyor
- + ASP üzerine geliştirilmiş güçlü web geliştirme araçları
- Visual C++ içinde RAD form tasarımcısı yok
- Visual Basic içinde geriye dönük destekte sorunlar var
- Visual C++ halen tam olarak ISO uyumlu değil

FreeHand 10

Web Özellikleri Artık Daha Ağır Basıyor

Web'in yaygınlaşması ile artık piyasada ilginç web teknolojilerini bir araya topladığını iddia eden grafik paketlerine rastlamak hiç de zor değil. Bunların çoğu gerçekten de web sitelerin de kullanılmak

yapabilmek için kullanıcıya çok daha fazla bir esneklik sağlarlar ve aynı zamanda basılı medyada da başarı ile kullanılırlar.

İşte bu tür programlar içinde en başarılı ve popülerler ara-

marasını da hak ediyor. Güçlü çizim araçlarını bir kenara bırakırsak programın sayfa yönetimi halen bir masaüstü yayıncılık paketine daha yakın. Ayrıca program kullanıcıya basılı medya ve web için paralel olarak belge yaratma şansı da tanıyor.

Yazılım içinde master sayfalarda da etkileyici gelişmeler sağlanmış. Örneğin tasarım sırasında belirli bir grafiği her sayfanın altında motif olarak kullanmak istediğinizde bunu master sayfada yapmanız artık yeterli oluyor. Daha sonra bu stili diğer sayfalar üzerinde uygulayarak resmin otomatik olarak hepsine eklenmesi sağlanıyor. Buradaki diğer bir etki yenilik ise şekillerin sembollere dönüştürülebilmesi.

Programa yeni dahil edilmiş perspektif aracı ile 2D şekille-

rin 3D bir duvar üzerinde duruyormuş gibi yerleştirilmesi de mümkün oluyor. Ekranda yer alan yeni 3D perspective grid ve farenin kullanılması ile şekiller kolaylıkla 3D uzayda Z eksenini boyunca hareket ettirilebiliyor. FreeHand çok fazla gelişmiş dosya okuma ve yazma seçenekleri de sunuyor. Baskıda ise mükemmel yazma alanı fonksiyonu ile sadece belge üzerinde belirlenecek bir alanın yazdırılması mümkün oluyor.

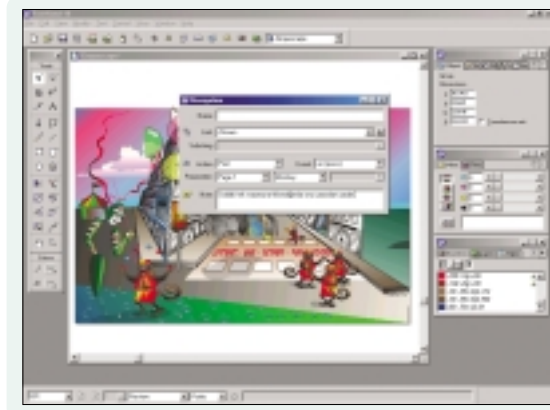

Bilgi için: Medyasoft

Fiyatı: Firmayı Arayınız

Tel: (212) 2105890

- Geliştirilmiş master sayfalar
- Yeni 3D perspektif grid
- Belirli alan print fonksiyonu

Çalışma üzerinde yer alan her nesneye artık web ile ilgili bağlantılar kolaylıkla eklenebiliyor.

in ihtiyaç duyulan bitmap grafikleri başarıyla işlerler. Ancak aslında vektör tabanlı yazılımlar araç çubukları ve tuşlar

sında yer alan Freehand'in yeni sürümü olan 10 ise sunduğu yeniliklerin fazlalığı ile aslında çok daha büyük bir sürüm nu-

Laplink Gold

Bilgisayarları Bağlamanın Altın Yolu

Eğer iki ya da daha fazla bilgisayar üzerinde çalışıyorsanız, zaman zaman bunlar arasında veri aktarımı yapmanız da gerekiyordur. İşte bu tip durumlarda Laplink Gold size ayrıntılı ancak basit çözümler sunabiliyor. Kurulumu oldukça basit olan programda tek sorun sadece bağlanacak bilgisayarların birbirlerinden çok fazla uzaklıkta olmasından oluşabiliyor. Çünkü bağlantıyı denemeden önce yazılımın iki tarafa da kurulmuş olması gerekiyor.

Laplink ilk başlatıldığında bir nevi sihirbaz olan QuickSteps penceresi otomatik olarak açılıyor ve seçenekler ile ilgili oldukça iyi bir özet sunabiliyor. Ayrıca buradan her işlemi yapmak için adım adım talimatlara ulaşılması da mümkün oluyor. Program genel anlamda bilgisayarlar arasında dosya transferi ve karşı bilgisayarın uzaktan

yönetimi gibi iki ana işlevi bünyesinde barındırıyor.

Eğer bilgisayarlar aynı odada ise paralel, seri ya da USB bağlantı biçimlerinden biri kullanılarak bağlantı yapılabilir. Eğer birbirlerine uzaksalar bu durumda bir modem kullanılarak telefon üzerinden ya da internet'ten yararlanmak gerekiyor. Uzak bağlantılarda diğer türe göre ek olarak bir de program içinde güvenlik ayarlarının yapılması gerekiyor. Ayrıca

özellikle büyük dosya transferlerinde sorunlar yaşanabiliyor. Ancak program hattın kesilmesi durumunda yarım kalan dosyanın transferine daha sonradan devam edilmesini sağlayarak bu sorunun önüne geçiyor.

Dosya transferleri, Windows Gezginine bir arabirimden sürüklerle bırak yöntemi ile kolaylıkla yapılabilir. Oldukça sık aralıkla güncellenmesi gereken büyük miktarlardaki dosyaların ise sadece değişen kısımları

transfer edilerek hem bant genişliğinden hem de zamandan tasarruf edilebiliyor.

Çok fazla bilgisayar üzerinde benzer verilerle çalışmak için ideal bir çözüm. Ancak daha önceki sürümü kullananlar güncellemek için pek acele etmesinler. Çünkü arada USB desteğinden fazla çok bir fark yok.

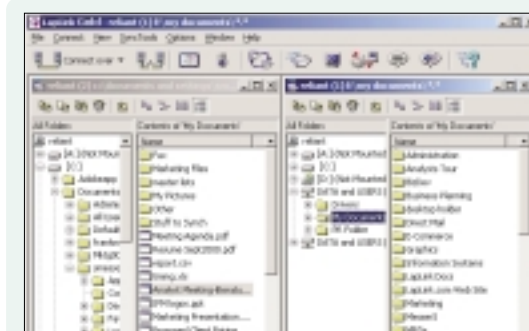

Bilgi için: Laplink

Fiyatı: 170 \$

Web: <http://www.laplink.com>

- Yarım kalan transferlere devam edilebilir
- Dosyaların sadece değişen yerleri aktarılıyor
- Kullanım lokal diskte çalışmak kadar kolay
- ➖ USB desteği dışında çok fazla yenilik yok

Windows Gezginine benzer bir arabirim üzerinde sürüklerle bırak yöntemi ile dosya transferi mümkün oluyor.

TV veya DVD'den CD'ye

Kendi Filmini Kendin Kopyala

En yeni Hollywood filmlerini veya başyapıt niteliğindeki klasikleri CD'ye mi aktarmak istiyorsunuz? CHIP, video görüntülerini gerek DVD player uyumlu olarak çoğaltmak, gerekse DivX formatında sabit diskte saklamak için yapılması gerekenleri adım adım açıklıyor.

■ DVD-ROM'ların kendini iyiden iyiye kabul ettirdiği şu dönemde DVD player'lar, bilgisayar piyasasının en revaçta ürünleri arasında yerini aldı. Artık PC kullanıcılarının çoğu yeni bir bilgisayar aldığında DVD sürücüsünü de sistemine dahil etmeden yapamıyor. DVD player'lar, DVD filmleri göstermekten farklı işler için de kullanılabilir. Neredeyse tüm cihazların, Video-CD standardına hükmedebilmesi kullanıcılar için yeni fırsatların önünü açıyor. Bunlardan biri örneğin tatil videolarınızı yazılabilir CD'lere aktarmak ve sonrasında dostlara dağıtmak, bilgisayar ekranında veya televizyonda izlemek, dığeriyse DVD ve VHS sinema hitlerini kopyalamak... elbette sadece yedekle-

mek amacıyla!

Video görüntülerini farklı ortamlara aktarmak hiç de kolay bir iş değil. Herşeyden önce her biri farklı ayarlamalar gerektiren çok sayıda programa muhtaçsınız. Ancak bu sayfalardaki atölye çalışmalarını takip ederseniz, rahatlıkla kendi Video-CD veya Super Video-CD'nize ulaşabilecek ayrıntıda bilgiye kavuşursunuz.

DVD ve VHS'leri kopyalamak: Rip ve Convert yazılımları

Arşivinizdeki videoları kopyalamaya başlamadan önce şu üç koşulu yerine getirdiğinizden emin olun: Bol bol vakit, sağlam sinirler ve geniş bir sabitdisk alanı... Resimlerin dijitalleştirilmesi bil-

gisayarınıza uzun süre el koyacak bir süreci beraberinde getiriyor. Sıkıştırma işlemleri sabitdiskin önemli bir kısmının bir süreliğine meşgul edilmesine yol açıyor. Sağlam sinirlere duyulan ihtiyaç ise, ücretsiz dağıtılan "freeware" yazılımlarla ve hatalı TV kartı sürücülerıyla uğraşmanın beklenen bir sonucu olan sistem çökmeleriyle ilgili.

CHIP bu sayfalarda sadece DVD ve videoları hatasız kopyalamanın yollarını değil, aynı zamanda bu işlemi en düşük maliyetle yapabilmenin koşullarını da açıklamayı hedefliyor. Adım adım açıklanan işlemler, tamamı internet üzerinden ücretsiz olarak temin edilebilecek yazılımlarla da gerçekleştirilebiliyor. ▶

Kaynak Materyal: DVD, TV & VHS

Atölye çalışmasında birinci bölüm: Kaynak malzemeyi bilgisayara aktarmak. DVD'leri rip etmek, TV veya VHS'den görüntü almak.

Sadece yedekleme amacı güdüldüğünde, DVD'lerin güvenlik kopyalarını oluşturmak yasal bir işlem. Tüm ihtiyacınız olan ücretsiz temin edilebilir birkaç yazılım ve iyi bir rehberlik.

Bundan sonraki adımlar için zorunlu yatırımın birimi zaman. Çünkü DVD'lerde rip işleminden başlayarak CD'ye video görüntülerini aktarmaya kadar uzanan süreç bilgisayar performansına bağlı olarak bir güne kadar uzayabiliyor. Kodlama işlemini mümkün olduğu kadar gece geç saatlere ertelemeniz ilk önerimiz.

1 Rip'lemek için gerekli yazılımları kurmak

DVD'nin rip edilmesi için en gerekli program Smartripper. Almanya gibi bazı Avrupa ülkelerinde yasa dışı kabul edilen bu program, DVD segmentlerinin şifrelerini birer birer açarak onları video objeleri halinde sabit diske yerleştiriyor. Smartripper'ı www.dvdrip-guides.com adresinden indirebilirsiniz. ZIP-Arşivini, Program Files içindeki bir alt klasöre açtığınızda kurulumu tamamlanmış olacak.

2 Doğru rip'leme ile tek bir CD'ye filmi sıkıştırmak

İyi bir planlamaya hiçbir şeye olmadığı kadar ihtiyacınız var. DVD formatındaki sinema filmlerinin çok azı tek bir CD'ye sığdırılabilir. 4:3 formatındaki filmlerde bir CD üzerine 60 dakikayı sığdırmak mümkünken, 2,35:1 yani klasik sinemaskop formatta da yine tek bir CD'ye sıkıştırılan 85 dakikalık görüntü oldukça kaliteli olabilir. Alışılmışa oranla daha karanlık filmler de, Disney çocuk filmleri gibi aydınlık ve rengarenk olanlara oranla daha dü-

şük bitrate'e gereksinim duyarlar. Genelde filmleri biri 60 ve diğeri 45 dakikalık iki parçaya ayırmak gerekecektir. Eğer söz konusu filmi izlemişseniz, hangi kısmın daha fazla bant genişliği gerektirdiğini bilmek fayda sağlayacaktır. Özellikle son kısımlarında yoğunlaşan aksiyon sahneleri dosya boyutunu büyüteceğinden ikinci CD'ye kopyalanacak kısmı biraz daha kısa tutmak gerekebilir.

İşlemin sonunda VTS-O1-x.VOB adlı sırayla numaralanan iki ya da daha fazla VOB dosyası (Video Objects) elde edeceksiniz.

DVD'yi rip ederken istenilen dildeki dublajın "0X80", "0X81" sırasıyla adlandırılan hex kodlarından hangisiyle ifade edildiğini not almalısınız. Bu hex sayılarının arkasında hangi dilin gizlendiği Smartripper tarafından açığa çıkarılabiliyor. Ayrıca VOB dosyalarının uzunluğunu tek bir resim karesi doğruluğunda bilmeniz gerektiğinden, sürenin en azından saniye cinsinden not alınması gerekli.

3 Rip için doğru ayarlamaları yapmak

İyi bir planlama yaptıktan sonra artık harekete geçebilirsiniz. DVD'yi sürücüye yerleştirin ve Smartripper.exe'yi bulunduğu konumdan iki kere tıklayarak başlatın. Program başlatıldığında sürücüdeki diski gözden geçirecektir. Bu okuma gerçekleşmediği takdirde ana pencereden Reload'un yanındaki alana uygun sürücü konumunu girin ve Reload'a tıklayın.

Yazılımın arabirimi, filmler (ana kı-

GEREKŞİNİMLER

DVD kopyaları oluşturmak

- ▶ Smartripper 2.22:
www.dvdripguides.com
- ▶ DVD-ROM Sürücü

TV ve VHS kopyaları

- ▶ Virtual Dub 1.4d
<http://www.186.pair.com/vdub/index>
- ▶ Huffiyuv Codec v2.1.1
www.math.berkeley.edu/~benrg/huffiyuv.html
- ▶ TV kartı (50 dolar civarı fiyatlarla)

sım ve bonus trackler) bölümler ve hücreler (bölümlerin alt grupları) olarak uç kısımda listeliyor. İlk pencereden, genellikle dizin ağacının ilk dalında yer alan ana kısmı seçin. Filmin toplam uzunluğu bu pencereden okunabilir.

Matrix gibi filmlerde, sahneler farklı perspektiflerden de izlenebildiğinden doğru açı seçimi önem kazanır. "Angle 1" eldeki en iyi seçeneklerden biri.

Settings'e tıkladıktan sonra Movie kaydından aşağıdaki ayarlamaları yapın:

- ▶ Key-Check'den Every VOB-File'i aktive edin.
- ▶ File Splitting'den de Every VOB-File'i işaretleyin.
- ▶ Options'ta sadece Unlock Drive'in önüne onay işareti koyun
- ▶ Search Intensity'yi maksimuma getirin

Max File Size, 2.000 Mbyte'ı aşmamalı. OK'e tıklayarak ayarları onaylayın ve filmi bölümlendirme aşamasına geçin. Planlama adımıdaki önerilerimiz çerçevesinde her iki kısım için uygun olabilecek uzunlukları hesaplayın. Chapters penceresinden "None" düğmesine tıklayarak öğelerin tümünün onay işaretlerini kaldırın ve sol alt pencerede belirtilen uzunluk, filmin

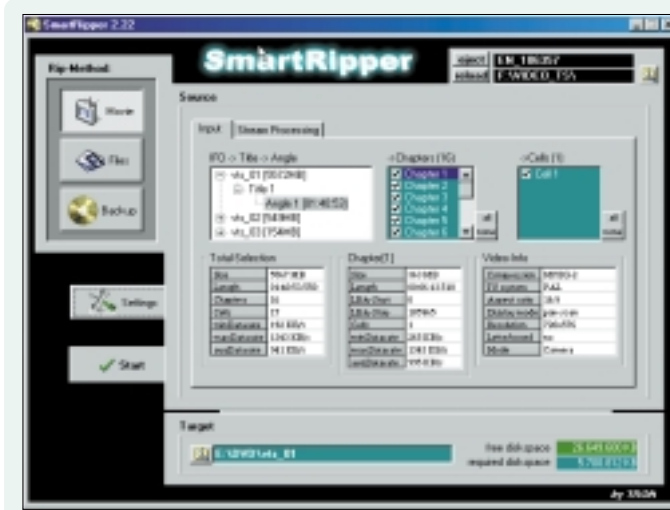
VIDEO FORMATLARI

Formatlar ve Çözünürlükler

Farklı formatlar, farklı görüntü kaliteleri: Videoların saklandıkları ortamlar, gösterilen satırlarla, yani resimlerdeki yatay çizgi sayısıyla birbirinden ayrılır. Bu veriler prensipte bilgisayarın

piksel değerlerini ifade etse de, burada önemli olan noktaların sayısı değildir. Aşağıdaki kutucukta çeşitli formatların PAL-normlarındaki değerlerini izleyebilirsiniz.

	VHS	TV	SVHS	VCD	SVCD	DVD
Çizgi	240	330	400	352	480	720
Satır	576	576	576	288	576	576

3 DVD'leri kırmak:

Smartripper, DVD dosyalarını video-object'lere dönüştürerek, daha sonra Video veya Super Video CD'lere aktarılmasının ilk adımı atar.

ilk kısmı için tasarladığınız uzunluğa yakın bir değere ulaşana dek başlıkları bir bir işaretleyin.

Target'ten, stream için dosya konumu belirtin. Filmin her bir yarısı için Matrix 1- Matrix 2 gibi farklı klasörler atamalısınız. Smartripper ardışık numaralandıracağı birden fazla dosya yaratacağından dosya isimleri "vts_01"le başlamalı. Start düğmesine tıklayarak kopyalamaya başlayın.

Smartripper ilk kısmı tamamladığında, bölüm penceresinden None'a tıklayarak ilk kısımdaki dosyaları silin ve ikinci kısmın bölümlerini işaretleyin. Diğer ayarlamaları değiştirmeden Target'e yeni bir dosya konumu girin: örneğin MATRIX 2. Start'a tıklayın. Kaynak malzeme, VOB dosyalarına aktarılacaktır.

SVCD'ler oluşturulurken film segmentlerinin oynatılma sürelerine ihtiyaç duyulacağından bu değerler not alınmalı.

DVD-Player'ın Super-Video CD formatını destekleyip desteklemediğini kontrol edin. Sonuç olumluysa yazıyı okumaya SVCD alt başlığından devam edebilirsiniz. Eğer sürücü bu formatı tanımıyorsa VOB dosyalarını Video CD'ye dönüştürmelisiniz. Şayet sürücünüzün SVCD'leri oynatabileceğinden emin değilseniz DVD uyumluluk tablosundan yardım alabilirsiniz.

VHS kasetler, video görüntülerini saklamak için uygun bir ortam değil. Nedeni manyetik bandın zamanla kalitesini yitirmesi ve aşınması. Ayrıca bu kasetlerin boyutları nedeniyle de çağdaş olduğu söylenemez. Çözüm, mevcut videoları sabit diske capture etmek.

VHS & TV

1 Virtual Dub capture yazılımının kurulumu

Capture işlemi için <http://www186.pair.com/vdub/index> adresinden indirebileceğiniz Virtual Dub adlı programa ihtiyacınız var (bu programı ayrıca bu ayki CD'mizde bulabilirsiniz). ZIP-dosyasını açın ve SETUP.EXE'ye tıklayın. Program kısa süre içinde kurulu. Ayrıca bir sıkıştırma-codec'ine de

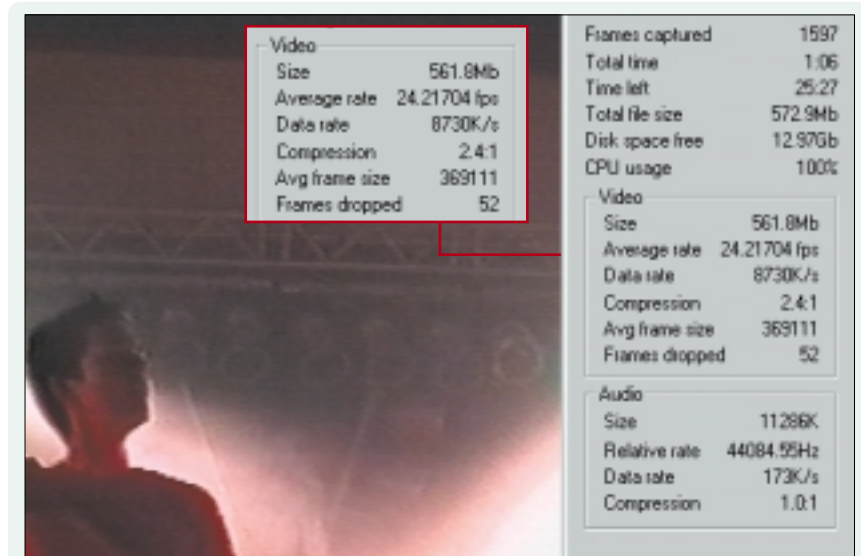
ihtiyaç var. CHIP, ücretsiz oluşu ve 1:2 sıkıştırma sağlayışı nedeniyle Huff Yu-v'u öneriyor. Bu programla ilgili bilgiyi ve en son sürümlerini www.math.berkeley.edu/~benrg/huffyuv.html adresinde bulabilirsiniz. Codec'i kendi klasörüne açtıktan sonra sağ fare tuşuyla HUFFYUV.INF dosyasına tıklayın ve nesne menüsünden INSTALL'ı seçin. Artık Codec ve Virtual Dub işler halde.

2 Virtual Dub için en doğru ayarlamaları yapmak

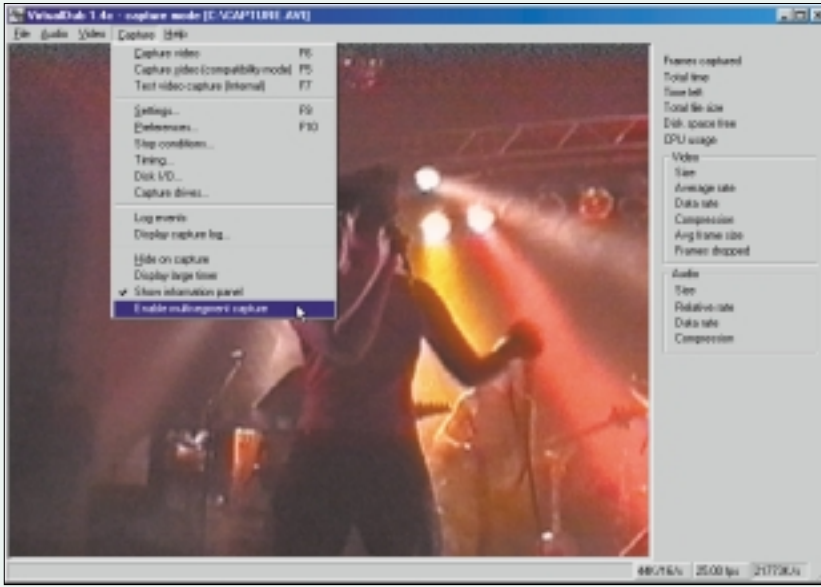
Videoları diske aktarmaya başlamadan önce Virtual Dub'da birkaç özelliği ayarlamak gerekiyor. Programı başlattıktan sonra File menüsünden Capture AVI'yı seçin. Virtual Dub, Capture görünümünde açılır ve en son seçilen televizyon kanalını görüntüler. Sağda frame rate ve bellek gereksinimiyle ilgili verileri içeren istatistik çubuğu belirecektir. VHS kayıtları için Video-In-Signal'ı seçin.

Videoyu başlatın. Görüntü kalitesindeki yetersizliğin sebebi yanlış sürücü seçiminde aranabilir. Ekran bağdaştırıcıları, genellikle kendi capture sürücülerini beraberlerinde getirir. Video menüsünün en alt kısmından video sinyallerini bilgisayara aktaran kartın sürücüsünün seçili olduğundan emin olun.

Yeni ayarlamaları kaydetmek niyetindeyseniz Capture-Settings'den sürücüyü değiştirin ve Save Current'la başlayan tüm öğeleri işaretleyin.

2 Önemli veriler: Virtual Dub'un istatistik çubuğundan video değerlerini sınavabilirsiniz. Böylece ileride filmlerin oynatılmasında da problem çıkmayacaktır.

3 Video dosyaları kısa sürede 2GByte üzeri boyutlara ulaşabildiğinden Multisegment-Capture özelliğini açmanız gerekecektir. Virtual Dub, videoları sizin belirleyeceğiniz boyutlardaki ardışık numaralandırılmış dosyalarda saklar.

3 Capture sırasında mevcut belleği yönetmek

Sabitdiske aktarılan dosya yoğunluğu karşısında veri transferinin en iyi şekilde idare edilebilmesi zaruridir. Öncelikle dosyaların saklanacağı klasörleri seçin. File menüsünden Set Capture File'a tıklayın ve uygun sürücüyü bulduktan sonra video dosyasını adlandırın.

Bir sonraki adımda capture dosyalarının maksimum büyüklüklerini belirleyin. Bu noktada Windows işletim sisteminin en fazla 2 GByte büyüklükteki dosyaları yönetebildiğini unutmayın. 2Gbyte, hızla ulaşılan bir dosya boyutu olduğundan Virtual Dub daha uzun kayıtlar için videoyu bölümleyebilme. Bu nedenle Capture menüsünden Enable Multisegment Capture'ı açın. Ardından segmentin ulaşabileceği maksimum büyüklüğü belirtin. Capture menüsünden Capture Drives'a tıklayın. Açılan iletişim penceresinden Try Not To Create AVI-Files Larger Than XX Megabytes ögesine 2000Megabyte değerini girin.

Birden fazla sabit disk kullanıyorsanız Virtual Dub'un dosyaları hangi konumda oluşturacağını belirleyebilirsiniz. Add Spill Drive'a tıkladığınızda aynı iletişim penceresinde yeni bir satır belirir. Sürücü satırında dosya konumuna tıklayın ve "D:\\" gibi bir sürücü harfi girin. Programın diskleri han-

gi sırayla kullanacağı da seçiminize bırakılmış. Virtual Dub bu "spilledrive"ları nöbetleşe kullanacaktır.

4 Uygun Codec'i seçmek ve ayarlamak

Sıra kayıt için seçilecek formatta. VHS, 328x240 piksel çözünürlüğe sahip. Video-Set Custom Format menüsünden VCD için 352x288, SVCD için 480x576 pikseli seçin. Sorunlarla karşılaşılması halinde Video menüsündeki Overlay ögesi kapatılmalı.

Data Format'ı 24 bit RGB olarak be-

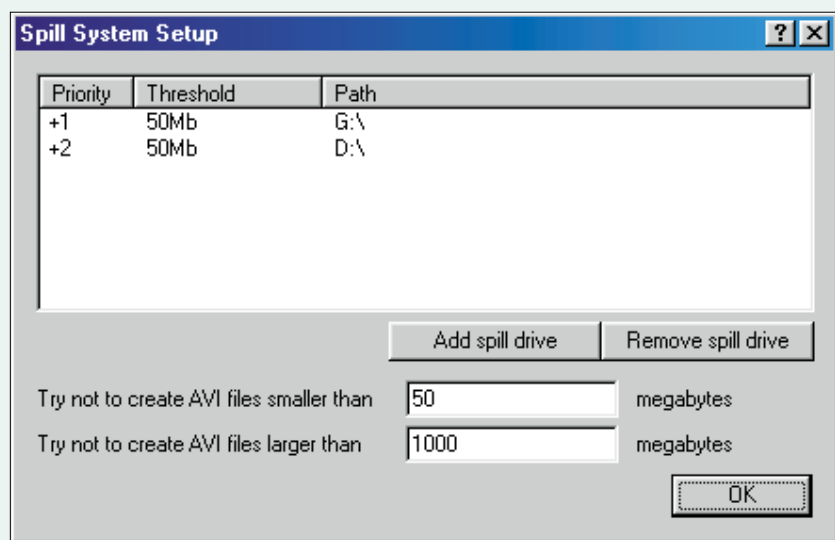
lirleyin. Pencereyi kapatın ve Video-Compression'ı seçin. Listedeki "Huffyuv V.2.1.1" i işaretleyin ve Configure'e tıklayın. Buradan Predict Median Best'i seçin ve tüm iletişim pencerelerini OK'e tıklayarak kapatın. Sesler için de aynı ayarlamaları yapmalısınız. Audio-Compression'u açın ve CD-Quality'yi tercih ettikten sonra değişiklikleri OK'e tıklayarak onaylayın. Capture-Settings menüsüne gidin ve Capture Audio'yu işaretleyin. Sağ alttaki pencereden ortadaki düğmeye tıklayın ve 25.000 fps'yi seçin.

5 Son adım öncesi herşeyin yolunda olduğunu sınamak

Kayda başlamadan önce F7 tuşuna tıklayarak ufak bir deneme yapın. Sağ çubuk üzerindeki istatistiklerden Frames Dropped'a odaklanın. Virtual Dub, dakikada beş veya daha fazla kareyi atlıyorsa ayarlar değiştirilmeli. Sorunun kaynağı yanlış format seçimi olabilir.

6 Video görüntülerini bilgisayara kaydetmek

Test başarıyla sonuçlandıysa F6 tuşuna tıklayarak görüntü capture'ını başlatın. Kaydı dilediğiniz anda sol fare tuşuyla durdurabilirsiniz. Kayıt tamamlandığında videonun, sabitdiskte AVI dosyalarına aktarıldığını göreceksiniz. Verilerin nasıl VCD, SVCD veya DivX formatlarına sıkıştırıldıkları bir sonraki bölümün konusu.

3 Sabitdiskler: Birden fazla sabitdisk kullanıyorsanız, Capture dosyalarını dengeleyebilirsiniz.

Videoları Dönüştürmek

Kaynak materyal bilgisayarınızda hazır duruyor. Şimdi dosyaları CD'ler için doğru video formatlarına dönüştürmeniz gerekiyor.

Kaynak malzeme olarak nitelenebilecek video ve audio dosyaları bilgisayarınızın sabitdiskine kopyalandı. Sırada onları CD'ye kaydedebilmek için onları uygun formatlara dönüştürmek var

1 Dosyaları sıkıştıran Encoder yazılımlarının kurulumu

Bir önceki aşamada oluşturulan VOB dosyalarının CD'ye sığdırılabilecek boyutlara getirilmesi için sıkıştırılması gerekli. VCD'lerde bu işlem daha kolay gerçekleşiyor. Bu yüzden iki ayrı format için kullanılan yazılımlar birbirinden farklı. Öncelikle www.dvdripguides.com adresinden DVD2AVI yazılımını indirmelisiniz. Gerekli dosyaları bir klasöre açtıktan sonra EXE dosyasını başlatabilirsiniz.

2 Video objelerini VCD için uygun hale getirmek

Görüntüleri VHS'den yakaladıysanız, doğrudan üçüncü adıma geçebilirsiniz. Ancak DVD'den rip edilen videolarda VOB dosyalarının bir ara işleme tabi tutulması gerekli.

File menüsünden Open'a tıklayın. DVD dosyalarının yer aldığı klasörü açın ve ilk VOB dosyasını işaretledikten sonra Open'a tıklayın. Bir sonraki iletişim penceresinde diğer VOB dosyaları da görüntülenecektir. Add ve Del düğmelerini kullanarak listeye başka dosyalar ekleyebilir, istemediklerinizi kaldırabilirsiniz. Film, OK'e tıklanarak dosya listesi onayladıktan sonra yüklenir. F5'e tıklarsanız önizlemeyi karşınıza gelir. Sağ kısımdaki pencerede frame

GEREKİNİMLER

- **DVD2AVI 1.74** (Bu sürüm, güncel 1.75 versiyonundan daha stabil): www.dvd2avi.com
- **TMPGEncoder 12e** (30 günlük deneme sürümü): www.tmpgenc.com/e_main.html

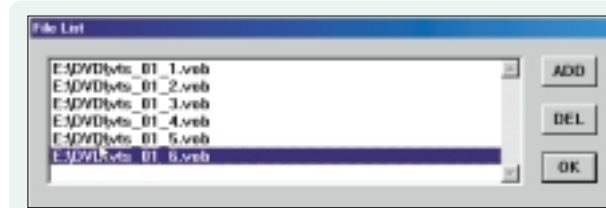
rate ve çözünürlük gibi veriler görüntülenir. ESC'ye tıklayarak filmi durdurun.

Dosyaları dönüştürmeye başlamadan önce, bazı ayarlamalar yapılmalı. Audio menüsüne geçin. Tracknumber'da Track 1'i işaretlerseniz Amerikan filmlerinde İngilizce sesleri, Alman filmlerinde Almanca sesleri seçmiş olursunuz. Diğer trackler filmin farklı dillerdeki dublajlarına aittir.

► Channel Format'ın altındaki Auto-Select öğesinin başına onay işareti koyun.

► Dolby-Digital alt menüsünden Decode'u seçin

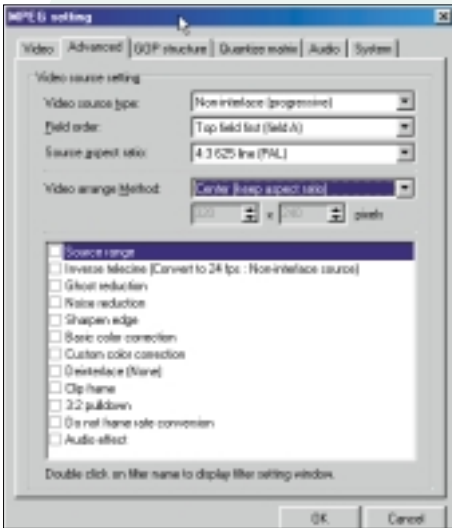
► Daha sonra MPEG Audio'dan Demux'u işaretleyin.

2 DVD2AVI, ardışık dosya numaralandırmaları sayesinde rip edilen filmin tüm VOB dosyalarını tanıyabiliyor.

Farklı formatların karşılaştırılması: Farklı video-codec'lerin kaliteleri özellikle PC'lerde daha belirginleşiyor. SVCD'lerde kutucuklar görünmezken, 90 dakikalık filmin tek bir CD'ye sığmasını sağlayan ortalama bir bitrate'deki DivX videolarında önemli bozulmalar görülebiliyor. Video-CD (sol) DivX ve SVCD kadar net görüntüler sunamasa da "merdiven basamakları" oluşumu görülüyor.

3 **Tümüyle doğru:** Önerilen ayarlamalar Video-CD'lerin çoğunda istenilen başarıyı beraberinde getirecektir.

- ▶ 48 -> 44.1 KHZ'den High'a tıklayın.
- ▶ Normalization'ı da işaretleyin ve buradaki değeri tek düzen ses seviyesi için 90'a getirin.

Artık VOB dosyalarını dönüştürmeye başlayabilirsiniz. File/Save Project menülerinden hedef klasörü seçin ve oluşturulacak dosyayı adlandırdıktan sonra Save'e tıklayın. Sistem dosyaları sıkıştırmaya başlayacak. Bu işlem tamamlandığında aynı adımları DVD'nin geriye kalan kısmı için de tekrarlayıp ikisi WAV, ikisi DV2 formatında dört ayrı dosya elde edeceksiniz.

DVD2AVI zaman zaman çökebilir veya program başlatıldıktan sonra görev çubuğunda simgesi yer alsa da ulaşılabilir. Bu sorunu bertaraf etmek için programı kopyaladığınız klasörden DVD2AVI'nin ayarlamalarınızı kaydettiği INI-Dosyasını açın. "INIT_X=" ve "INIT_Y=" ifadelerinin sonlarını "100" sayısını eklediğinizde yazılım yeniden masaüstünde belirecektir.

3 VCD-Formatı: TMPGEnc'i doğru kurabilmek

VHS kayıtlarından elde edilen videolar AVI dosyaları, DVD görüntüleri ise DV2 ve WAV dosyaları şeklinde saklanır. Yapılması gereken onları MPG dosyalarına dönüştürmek ve bunun için de TMPGEnc'in sıkıştırıldığı Zip dosyasını ayrı bir klasöre açmak.

TMPGENC.EXE dosyasına çift tıklayarak aracı başlatın. Video Source satırında ilk DV2 dosyasını seçin ve Audio

Source satırından da ilk WAV dosyasını işaretleyin. Videolarınız VHS kaynaklıysa, her iki satıra da aynı AVI dosyasının adını girin. Output Filename'den oluşturulacak MPEG dosyaları için hedef konum atayın.

Program penceresinden Load'a tıklayın. Bir sonraki iletişim penceresinden VIDEOCD(PAL).MCF'yi seçin ve Open'a tıklayın. Bu komutla VCD dosyalarının kodlanması için gerekli halihazırdaki ayarlamaları yüklediniz. Setting düğmesine tıklayın. Açılan iletişim penceresinden Advanced kartını açın ve Video-Source Type'dan Non Interlaced (Progressive)'i; Source Aspect Ratio'dan orijinal orana sadık kalarak 4:3 625 line (PAL)'i veya 16:9 625 line (PAL)'i seçin. Video Aspect ratio değerini Center Screen (Keep Aspect Ratio 2)'ye getirin.

Kopyalanması gereken görüntüler VHS kaynaklıysa Noise Reduction filtresi ses kalitesini arttırabilir. Sharpen Edges filtresi de zaman zaman daha iyi görüntü kalitesi sağlayacaktır. Değişikliklerin etkilerini ancak deneme dosyalarıyla karşılaştırabilirsiniz.

4 DVD2AVI dosyalarını MPEG'e dönüştürmek

Az önceki ayarlamaları da başarıyla tamamladıktan sonra File/Save Project'ten dosya ismi girin. Teoride dosyaları dönüştürmeye başlamak için hiçbir neden yok. Ancak bu, çok sayıda dosya söz konusu olduğunda her biri için ayarlamalar yapmayı ve sıkıştırmayı yeniden başlatmayı gerektireceğinden kullanıcılar zahmet çekecektir. Oysa TMPGEnc'in Batch Encode fonksiyonu, çok sayıda AVI'yi bir gecede bilgisayar başında beklemenize gerek kalmaksızın dönüştürebilir.

Kaynak ve hedef dosya satırlarını boş bırakın. Options'dan Set Current Project as Default'u seçin. TMPGEnc, bundan böyle File-New Project komutuyla hazırlanacak tüm projeler için aynı ayarlamaları önerecektir.

Dikkat: TMPG yazılımının güncel sürümündeki bir hata, çözünürlükle ilgili ayarlamaların sıkça dikkate alınmamasına yol açıyor. Sonuçta benzer durumlarla karşılaşıldığında çözünürlük ayarlamalarının yeniden yapılması ve her seferinde File-Save Project'ten kaydedilmesi gerekiyor. Bu adımları dönüştürmek istediğiniz her video ile tekrarlayın ve tüm projeleri kaydettikten sonra File-Batch Encode menüsünden "Add"e tıklayın. Ardından TMPGEnc'in, dönüştüreceği dosyaları seçin. Run'a tıklamak dönüştürme işlemini başlatacaktır.

PROFESYONEL ENCODERLAR

Çok Daha Hızlı ve Çok Daha Pahalı

Sayıları bir düzineyi aşmayan ve sadece profesyonel kullanıcıları hedefleyen encoder yazılımları, ücretsiz dağıtılan rakiplerine oranla daha yüksek görüntü kalitesi vaad ediyor. CHIP, kullanıcılara bu pahalı yazılımların en iyilerinin özet değerlendirmelerini sunuyor:

Panasonic MPEG Encoder 2.51

Bu yazılım, MPEG-1 encoder'ları arasında, yani kendi branşında bir numara. 90 dolar civarındaki fiyatıyla FlaskMPEG tarafından kullanılabilen Adobe Premier için Plug-in versiyonuna da sahip. Panasonic MPEG Encoder 2.51, önceden hazırlanan bir profille VideoCD'lerin tek bir tıklamayla hazırlanabilmesine de olanak tanıyor. Bilgi için www.networkserve.co.jp/mpeg/index_e.html adresinden yararlanabilirsiniz.

Ligos MPEG LE PLUG-in 1.2

Encoder Suite 2.0'ın yeni Plug-in sürümü, VCD ve SVCD'lerin MPEG2 formatında değişken bit oranlarında bile TMPEG'in üç katı hızla oluşturulmasını sağlıyor. Üstelik mükemmel grafik kalitesinde ve doğrudan FlaskMPEG'de. Bu plug-in yaklaşık 200 dolarlık bir fiyatla satılıyor ve Suite'in tam sürümü 450 dolara temin edilebiliyor. Yazılımın demosu www.ligos.com adresinden yüklenebilir.

Cinemacraft Encoder 2.56-SP

MPEG 1 ve 2'nin Ferrari'si olarak nitelenebilecek yazılım, TMPEG'den altı kat daha hızlı. Mükemmel resim kalitesi, en düşük bitrate de bile kendini koruyor. Ancak program yalnız sunduklarıyla değil yaklaşık 4000 dolarlık fiyatıyla da bir Ferrari ile karşılaştırılabilir. Değişken bitrate'leri desteklemeyen Lite sürümü 300 dolara satılıyor. Encoder'ın demo sürümü www.cinemacraft.com adresinden indirilebilir.

Super Video-CD'ler bilgisayar kullanıcılarını yüksek resim kalitesiyle cezbetmeyi başarıyor. Başarının sırrı MPEG2 standardının geliştirilmiş bir sıkıştırma yöntemiyle desteklenmesi. Sıkıştırma sırasındaki en büyük farklılık değişken bitrate'de.

Hareketliliğin asgari düzeyde olduğu nispeten daha durağan sahneler; patlamalar ve benzeri aksiyon sahneleriyle farklı bitrate'lerde dönüştürülüyor. Bu format, ayrıca farklı dublajların aynı CD'ye dahil edilebilmesini sağlıyor. Bu sayede bir Amerikan filmi önce orijinal Amerikan versiyonunun sesleriyle, ardından da farklı bir dublaj eşliğinde izlemek mümkün.

SVCD'lerin en önemli problemiye mevcut DVD sürücülerin sadece yüzde 20'si tarafından desteklenmeleri.

1 Hazırlık aşaması: Yazılımları ve codec'leri kurmak

FlaskMPEG ve TMPEG'i aynı klasöre açın. EXE dosyalarını bu klasörden başlatabilirsiniz. Uyarı: FlaskMPEG 0.6 internette mevcut ancak en son sürüm 0.594 versiyonu kadar güvenli olmadığından FlaskMPEG 0.594'ü kullanmanızı öneriyoruz.

Avisynth kurulumunun kullanıcı dostu olduğunu söyleyemeyiz. İnternette indirilen ZIP dosyasını açtıktan sonra AVISYNTH.DLL'yi System(32) klasörüne kopyalayın. Codec'i Windows Registry veri tabanına eklemek için INSTALL.REG'e iki kez tıklayın. Daha sonra Avisynth'in Export-Filter'i CM-AVISYNTH.PRМ'yi FlaskMPEG'in bulunduğu klasöre taşıyın ve CM-AVISYN TH.CM.FLASK olarak yeniden adlandırın.

2 Diğer araçları kurmak: Frame server olarak FlaskMPEG

FlaskMPEG'i ilk kez başlattığınızda dil olarak "English"i seçin. File-Open menülerinden DVD dosyaları yerine kendi

VOB dosyalarınızı seçin. Flask, doğru ses izini seçmenizi bekleyecektir. Options menüsünden Select Output Format'ta Link to Avisynth'yi ayarlayın. Options menüsünden Global Project Options/Export Movie Settings'den bir iletişim penceresi görüntülenecek.

Video kartını açın ve Frame Size öğesinde 480x576 piksel SVCD-Standart çözünürlüğünü seçin. Y-Çözünürlüğünün iki kat oluşundan dolayı, her iki interlace yarı resminde de değerlendirilir ve resmin biçimi bozulmaz. Time Base otomatik olarak tanınacaktır.

3 Optimizasyon: FlaskMPEG'le en yüksek kaliteye ulaşmak

iDCT-Options'ı MMX-iDTC'ye getirin. Bu codec, yapmak istedikleriniz için tek başına dahi yeterli. IEEE-1180 codec'inin kullanımı sadece 2000 KBit/s üzeri aşırı yüksek bitrate'lerde zaruriteşiyor. "Deinterlace Output"u sadece video görüntüleri kamera veya kayıt cihazı kaynaklı olduğunda kullanın. "Audio" kartından Decode Audio'yu seçin ve Same as Input seçeneğini aktif hale getirin. Daha sonra Sampling Frequency için 44100 Hz'i seçin. Post Processing penceresine geçin. Resizing quality Options öğesinin seçeneklerinde resim kalitesi yukarıdan aşağıya doğru artıyor. Zaman kaybına yol açsa da yüksek kalite için HQ Bicubic Filtering'i seçmenizi öneririz

No Crop, No Letterboxing ve Keep

GEREKİNİMLER

► TMPGEncoder 12e:

www.tmpenc.com/e_main.html

► FlaskMPEG 0.594 multipass:

www.doom9.org

► AVISynth (Premiere Plug-in):

www.math.berkeley.edu/~benrg/

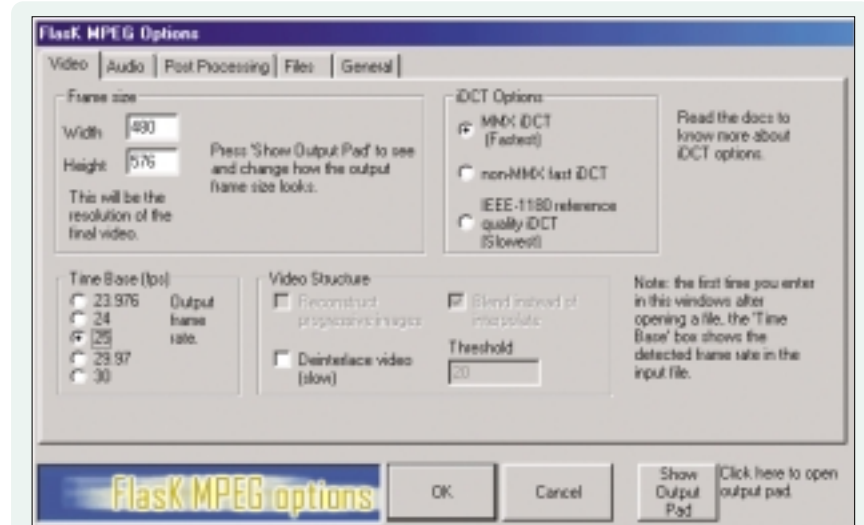
aspect Ratio seçeneklerini ilk halinde bırakın. Show Output Pad seçeneğini sadece resmin kenarlarını kesmek istiyorsanız kullanın. Resimdeki ve formattaki değişiklikler Avisynth'le birlikte gerçekleştirilecek.

Flask, VOB dosyalarını ve görüntü formatlarını otomatik olarak tanır. Yine de bazı istisnai durumlarda düzeltmeler yapmanız gerekecektir. Benzer sorunlarla karşılaştığınızda kenarların eklenmesi gibi gerekli düzenlemeler için Avisynth kullanılabilir.

4 TMPGEnc için köprü: Avisynth'i kurmak

File menüsünden Output Format olarak IMPORT.AVS 'yi seçin. Bu işlem için FlaskMPEG'de General kartındaki Compiling Time saniye formatında girilmeli. FlaskMPEG'in dosyayı başından sonuna dek tarama yapmasını sağlayacak standart ayarlarda aktif olan the Whole File fonksiyonu çalışmıyor.

Elinizdeki seçeneklerden biri videonun virgülden sonra iki basamağa kadar kesin saniye formatındaki uzunluğunun 25'le çarpımından hesaplanan

3 FlaskMPEG'in ayarları: Video kartındaki ayarlamalar Super Video-CD'lerin başarıyla oluşturulmasını sağlayacak yeterlilikte. ICDT Options'dan kaliteyi artırabilirsiniz. Ancak daha yüksek kalite hedefleyen tercihler kodlama işleminin bir güne kadar uzamasına yol açabilir.

frame'lerle ifade edilen zaman ölçüsü. Sonucun virgülden sonraki kısmını dikkate almayabilirsiniz.

Start menüsünden Start Conversion'a tıklayın. Avisynth kurulumu hatasız tamamlanmışsa çalışmaları belgeleyecek bir pencere açılacaktır. Avisynth, Flask ve TMPGEnc arasında köprü vazifesi gören bir yazılım. Aynı zamanda resimleri uzatabiliyor. FlaskMPEG doğrudan bu Avi dosyalarına export yapıyor ve TMPEG, videoları normal boyuttaki tek bir AVI dosyası gibi kullanıyor.

Henüz TMPEG başlatılmadığından ilk seferde sonuç elde etmek mümkün değil. Öncelikle denetim dosyası oluşturulmalı ve bunun için TMPEG'i kurmalısınız. Flask uygulamasını sonlandırmayın.

Notepad'i kullanarak sabit diskin root'una denetim dosyası yerleştirin ve DUMMY.AVS adını verin. Notepad'in dosya adına TXT uzantısını eklemesinden emin olmalısınız. Dosyayı açın ve IPCSource(„import.avs“) satırını ekleyin. TMPEG'i başlatın ve Load düğmesine tıkladıktan sonra SUPERVIDEO (PAL).MCF profilini başlatın. Bu profilde dosyaları uygun şekilde dönüştürmek için gerekli tüm değerler girilmiş durumda. Eğer mevcut TMPEG profillerinden herhangi birini açarsanız daha sonra seçeneklerin pek çoğunu değiştiremezsiniz. Bu nedenle kendi profilinizi oluşturmak iyi bir alternatif.

Browse düğmesini kullanarak hem Video Source hem de Audio Source olarak DUMMY.AVS'yi gösterin. Buradaki iletişim penceresinin AVS dosyala-

rını sadece tüm dosya tipleri görünür haldeyken listelemesi dosyayı bulmanızı başlangıç için güçlendirecektir. Output Filename boşluğuna hedef dosya konumunu belirtin ve butonu Stream Type'tan System'e (Video+Audio) getirin.

5 Hesap işi: TMPGEnc için uygun bitrate belirlemek

Settings menüsüne tıklayın ve Rate Control Mode Combo-Box'dan "2pass variable bitrate (VBR)"'yi seçin. Bundan sonraki ayarlamalar Settings düğmesi aracılığıyla yapılıyor. Maksimum bitrate 2.600. Ancak hesaplamalarımızda Audio-Bitrate bu rakamdan çıkarılacak. Örneğin audio bitrate'in 160 Kbit/s olduğu bir örnekte yapılması gereken işlem $2600 - 160 = 2440$

Minimum değerse 1300. Audio-Bitrate bu rakamdan çıkarıldığında 1.140 gibi bir rakama ulaşacaksınız. Ufak bir ayarlamayla bu değeri örneğin 1.150'ye getirin. Teoride 700 Kbit/s'ye kadar inilebilir ve sonuçta nispeten daha hızlı ve detaylı kısımların kodlanması için geniş bir alan yaratılabilir, ancak bu esnada eski ve kalitesiz DVD-Player'larda duraklamalar oluşacaktır. Sebep, bu sürücülerin 1300 Kbit/s olan en düşük okuma hızı. Bunun altındaki veri oranlarında aynı iz en az iki kere okunmalı. Eski sürücülerin bir kısmı bu işleme sırtını çevirecek ve aksaklıklara neden olacaktır. Elimizde en etkili veri ortalama data rate.

Daha açıklayıcı olmak gerekirse: 80 dakikalık bir yazılabilir CD, VCD veya

5 Kolaylaştırmak: CHIP- hesap makinesiyle SVCD'ler için bitrateleri öğrenmek kolaylaşıyor.

SVCD'ler tarafından kullanılmak üzere her biri 2.324 byte'lık 360.000 blok sunuyor. 160Kbit/s'lik bir ses izinde VOB dosyasının her saniyesi için, her biri 16KByte büyüklüğündeki 10 blok kullanılıyor. Bu nedenle VOB dosyası yaratılırken ölçülen kesin süreyi not almanız önemlidir. Bu değer zaten FlaskMPEG'de doğru Compiling Time değeri için de gerekli.

Geriye kalan blokları 2324 (Bytes) ve 8(Bit)'le çarptığınızda oldukça yüksek bir bit değerine ulaşacaksınız. Bunu yeniden VOB dosyası süresine bölün ve saniyede n-bin Bit gibi bir rakama ulaşın. Bu sayıyı yine 1000'e bölüp ortalama bitrate olarak girebilirsiniz.

SVCD'LERDE DVD KONFORU

İki Farklı Dublajı Uygun Ses Düzeyinde Tek Bir CD'ye Sığdırabilmek

SVCD'ler, yüksek çözünürlük ve değişken bitrate'in ötesinde bir üçüncü avantaja daha sahip: İki farklı dublaj sıkıştırılmış video görüntülerine eklenip uzaktan kumanda vasıtasıyla farklı diller arasında geçiş yapılabilir.

Adım 1: Flask 0.6 (Preview)'i ve VOB dosyalarının birbiriyle zincirlenmesi için www.doom9.org adresinden MSIM'i kurun. Thunder Plug-in'i indirin. Daha sonra ilk DVD dosyasını açın. Options'dan Global Project Options'dan Audio'yu çalıştırın. Decode audio'dan 44.1 KHz'i frekans olarak belirleyin. Uygun ses düzeyini elde et-

mek amacıyla Audio Player'ı çalıştırın. Normalization'u seçin ve değer olarak 150%'yi girin. Sağ yandaki Multi-Channel Volume'a tıklayın ve Center'ı 5db arttırın. Bu sayede diyalogların efekt fırtınalarında kaybolmasının önüne geçebilirsiniz. En solda Dynamic Range Compression'u seçin ve ses düzeyinin dinamik olarak ayarlanabilmesi için ayar düğmesini "Move the..." metin satırının hizasına getirin.

Adım 2: Options- Select Output Format'tan Flask'ın dahili bbMPEG-Encoder'ını seçin. Encoding başlatıldığında bbMPEG açılacaktır. Settings'e tıklayın ve

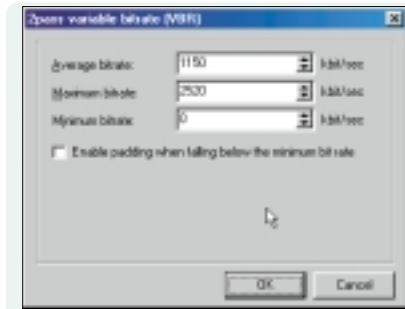
General Settings'den sadece Encode Audio'yu seçin. Audio Stream Settings kartından Error Protection, Joint Stereo ve istenen bitrate öğelerini onaylayın. Daha sonra ana pencereden Start'a tıklayın.

Adım 3: Aynı işlem her iki Audio-Stream için tekrarlanmalı. Buradaki ses izi, Flask'ın Audio Player'ı vasıtasıyla kolaylıkla değiştirilebilir. Video ve audio'ları daha sonra TMPEG'in MPEG araçlarının SVCD profiliyle Flask ara sıra çökebilen bir yazılım, ancak stream'in kodlanması bu durumda bile tamamlanana kadar devam ediyor.

6 Video ve sesler için ek seçenekler

Video kaydında DC Komponent Precision ögesini göreceksiniz. Bit değeri ne kadar yüksek seçilirse kalite de o kadar yükselir. Ancak bu esnada, dosyaların dönüştürülmesi için gereken süre korunç boyutlara varabilir.

Motion Search Precision'u High Quality'de bırakmak en akıllıca karar. Sebep: Sonrasında aşırı sıkıştırmayı gerektirecek makroblok hareketi ne kadar az

5 Ancak bitrate'ler doğru hesaplandığında beklenen kalite elde edilebilir.

sayıdaysa, o kadar fazla bilgi hata resminde kodlanmalı. Bu durum da neticede net olmayan görüntülerde fark edilir oluyor. Advanced kartı, daha çok profesyonel kullanıcılar için. Burada ilgili eldeki malzemeye göre hüküm vermeyi gerektirecek ayarlar var. Zamanla yazılım hakkında tecrübe kazandığınızda bir takım gerekli ayarlamalara tereddütsüzce girişebilirsiniz.

En önemli seçeneklerden biri Audio. Audio'yu seçtikten sonra metin satırına iki kez tıklayın. Buradaki iletişim penceresinde Change Volume seçeneği sunuluyor ve bunun da içinde "Normalize" düğmesi. Bunun görevi, TMPEG'in bir kaç dakika içerisinde FlaskMPEG ve Avisynth vasıtasıyla tüm VOB dosyasını gözden geçirmek ve uygun ses düzeyi ayarlarını aramak. TMPEG, arama tamamlandığında düğmenin yanı başındaki boşluğa bir yüzde değeri girer.

Audio kaydından istediğiniz Audio-Bitrate değerini girin. Önerilen ayarlamalar; 160 Kbit/s ve Channel Mode- Stereo. Video-Stream için bir kaç bit daha kaynak aktarmak adına bitrate 128'e düşürülebilir. Bilgisayar kullanıcıları tarafından kabul görmüş bir adlandırma yayılgısıyla MPEG2 olarak anılan MPEG-1-Audio Layer 2 formatı çok düşük bit-

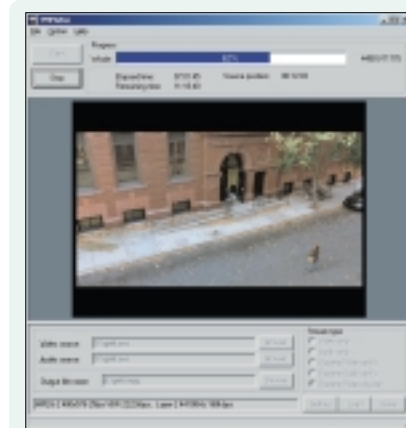
rate'lerde Layer 3 daha doğrusu MP3'deki gibi yüksek kaliteyi sağlayamıyor. Ancak ufak bir hileyle 128Kbit/s'de de iyi sonuçlar elde edilebilir. Channel Mode'dan Joint Stereo'yu seçin

Ancak kendinizi 160Kbit/s'ye alıştırmamızda fayda var. Çünkü FlaskMPEG'in 0.6 sürümü tam olarak çalışmaya başladığında Dolby-Surround-Downmix eldesi mümkün olacak. Joint Stereo ve 128Kbit/s gibi nispeten düşük bir bitrate'de ise bazı durumlarda amaçlanan boşluk yankılarında kayıplar kaçınılmaz.

7 İşte başlıyoruz: Kodlama işlemini başlatmak

Diğer ayarlamaları görmezlikten gelebiliriz. SVCD profilimiz az önce tamamlanan ayarlamalarla birlikte 966MHz hızdaki bir Pentium III bilgisayar ve 133 MHz hızdaki bellek modülleriyle bir saatlik video için 10 saat işlem yapılmasını gerektiriyor. Bu zaman diğer değişkenlerden çok işlemci türüne ve onun çalışma hızına bağlı. 550 MHz bir Pentium III'de süre 14 saate uzarken, 1.2GHz Athlon işlemci kodlamayı 7-8 saatte tamamlıyor. Süreyi dikkate aldıktan sonra Start'a tıklayarak kodlamayı başlatın.

80 dakikalık bir yazılabilir CD'ye yaklaşık yarım dakikalık bir fazla yazmayla yerleştirebileceğiniz Video-Stream'in bitrate'i yaklaşık 1670KBit/s. Bu değer bile günümüzün birinci sınıf video kayıt cihazlarını eskitecek yeterlilikte. DVD'lerle kendi üretiminiz olan CD'ler arasındaki farklar algılayamayacağınız kadar azalıyor.

7 Zaman kaybetmeden: TMPEG kodlamayı sürdürürken korkmadan başka işlerle ilgilenebilirsiniz.

Yazılım endüstrisinde kopan fırtınalara şüphesiz en çok kullanıcılar seviniyor. Dijital video devrimine sebep gösterilen MPEG4, elde ettiği başarı tüm dünyada kabul edilen MP3 formatının takipçisi sıfatıyla internet kullanıcıları tarafından kutlanıyor.

MPEG4, MP3'ün aksine, ancak becerikli bir Fransız programcının orijinal

teknikleri kullanıyor. Resim kareleri teker teker kaydedilmiyor, yerine bir resimden diğerine meydana gelen değişiklikler saklanıyor. Sadece belli aralıklarla keyframe "anahtar resim" olarak adlandırılacak bir resim dosya transferine ekleniyor. Tam resimler ve onlardan yaratılan takipçi resimler bir arada Group of Pictures (kısaca GOP) olarak adlandırılıyor. MPEG4 daha yüksek sıkıştırma oranları mümkün kılan bir tür nesne dili tanıyor. Tüm bunlar yetmezmiş gibi hızlı çalışmayı başarabiliyor: İki saatlik bir film ya da TV görüntüsü PIII işlemcili bir bilgisayarda 6 saatte seslerin işlenmesi devam ediyor olsa da tek bir CD'ye sığacak ölçülerde sıkıştırılıyor.

Dikkat: İnternet ortamında farklı DivX

GEREKŞİNİMLER

► FlaskMPEG 0.594:

www.flaskmpeg.net

► Virtual Dub 1.4d:

<http://www.186.pair.com/vdub/index>

► DivX-Codec:

www.projectmoyo.com

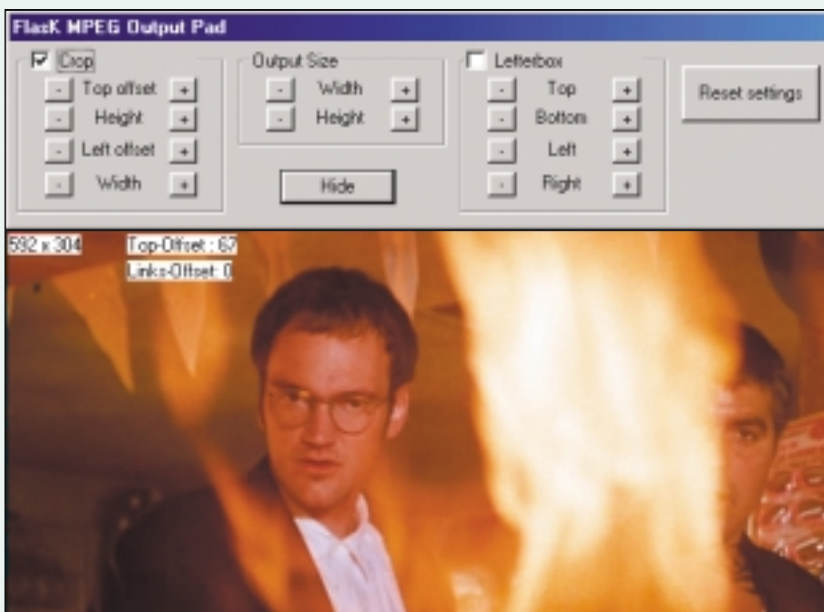
ma motorları yardımıyla bulmalısınız. Sözü edilen yazılımın korsan kopyalarının yaygınlığını aklınızdan çıkarmayın. Yasal sayfalardan sadece Open Source Code'a ulaşabilirsiniz. Resmi sürümler şu sıralar sıklıkla yayımlanıyorlar ancak codec'lerin sahip olduğu parametre ve bug'lar da aynı hızla değişiyor. Bu nedenle CHIP, DivX orijinal codec'le ilgili ve Open-source varyantlarıyla çalışmak zorunda olan tüm gerekli temel ayarlamaları aşağıda açıklıyor:

En güncel Alpha sürümünün ek parametreleri sayesinde çeşitli denemeler yapılabilir. Ancak film sıkıştırması sırasında sorun çıkması ihtimaline karşı kendinizi hazırlayın: Tıpkı videoların ve seslerin senkronize olamaması ve sistemin tüm gün boyunca bu dönüştürme işlemiyle meşgul olması örneklerindeki gibi. Tüm sürümler ortak bir noktaya sahip: İstenilen codec'in kurulumunun tamamlanmasıyla birlikte Windows altından codec'lere başvuran tüm video işleme yazılımları DivX'le ilişkilendiriliyor.

DVD'lerde filmin öncelikle Smartripper vasıtasıyla sabit diske tamamen kopyalanması gerekli. Dosyaların dönüştürülmesi FlaskMPEG tarafından gerçekleşiyor. TV-Capture-Streamlerde Virtual Dub'u kullanarak, hem resimleri hem de sesleri tek seferde dönüştürebilirsiniz. Televizyon kayıtları tam ekran olduğundan ve siyah kenarların kesilmesi gerekmeyeceğinden, bu durumda dördüncü adımdan devam edebilirsiniz.

2 VOB dosyalarının üzerinde yeniden çalışmak

File-Open Media'dan VOB uzantılı ilk dosyayı açın. Mevcut dosyalardan ilki daima VTS_01_1.VOB adını taşımalı ve film parçalarını barındıran dosyaların tümü ardışık numaralandırılmış olmalı. Flask ancak o zaman tüm VOB dosyalarını bir bütünmüş gibi değerlendirir ve Stream'i tamamen dönüştürür. Birbirini tamamlayan VOB dosyalarını açtık-

3 Kenarlardaki siyahlıklardan kurtulmak: FlaskMPEG kenarlardaki fazlalıkların rahatsız edici görünümünü ortadan kaldırıyor ve Video-Streamlerin DivX dosyalarına dönüştürülmesi sırasında bant genişliğinden tasarruf sağlıyor.

yöntemin optimasyonunu tamamlamasının ardından, daha açık olmak gerekirse, bu programcının Microsoft Codec'ini kırıp, diğer uygulamalar için de faydalanılabilir hale getirmesiyle birlikte popülerlik kazanmaya başladı. O zamandan beri de DivX adı, film endüstrisinin başına bela oldu. Film endüstrisinin öfkesi elbette sebepsiz değil! DivX, iki saatlik bir filmi bir CD'ye rahatlıkla üstelik de SVHS görüntülerinin çok çok üzerinde bir kalitede basabilir. Tek dezavantajı bu formatla sıkıştırılmış filmlerin yalnızca söz konusu codec'ler yardımıyla PC'de izlenebilmesi.

Bu yöntem temelde DVD'lerle birlikte gelen büyük ağabeyi MPEG2'yle aynı

codec'leri dolaşımda. Bunlardan biri de kalite olarak benzerlerinden daha nitelikli olan Microsoft orijinalinin kırılmış yasadışı versiyonu.

1 DivX kodlarını elde etmek ve kurmak

DVD'lerin DivX'e dönüştürülebilmesinin ön şartı, DivX-Codec'in kurulması. DivX şu sıralar farklı versiyonları internette temin edilebilen, hala bug'ların cirir attığı bir Open Source Project. Güncel sürümleri deneme amacıyla www.projectmoyo.com adresinden indirebilirsiniz. Ancak 3.11a versiyonundaki daha sağlam Orijinal Codec'i ara-

tan sonra bir audio stream seçin. Smart-ripper sayesinde hangi hex numarasının tercih ettiğiniz dile ait olduğunu tespit edebilirsiniz. Options/Global Project Options menülerinden çözünürlüğü ayarlayın. Burası üzerinde dikkatle durulması gereken bir nokta: PAL çözünürlüğündeki bir DVD film her koşulda 720x576 piksel boyutlarındadır Söz konusu rakamlar dosyaları dönüştürmek için gereken düşük data rate'e oranla çok büyük. Hedef çözünürlüğü simetrik olarak indirgenmiş nokta sayısı olarak girmelisiniz. 592x448 önerilecek bir değer grubu. Elbette kendi çözünürlük tercihlerinize uygun hareket edebilirsiniz, ancak her zaman değer grubunda 16'nın katlarını seçmenizin gerekliliğini hatırlatalım. Sebebi Encoder'ın resim analizi sırasında resimleri bu boyutlardaki bloklara paylaşması.

Aynı menüden Time Base otomatik olarak saniyede 25 kare olarak seçilmiş olmalı (PAL normları). IDCT yani dönüştürme algoritması olarak ise en hızlı MMX varyantını tercih edin.

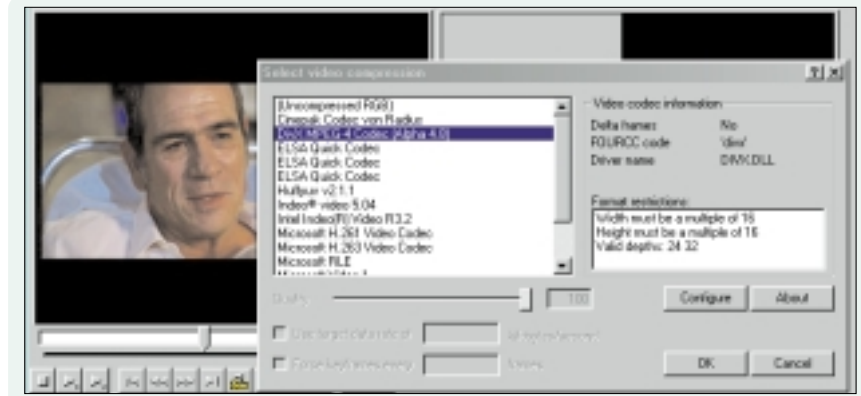
Audio'dan Decode Audio'yla seslerin sıkıştırılmasını sağlayın. Same As Input ögesinin onay işaretini kaldırın. Sampling Rate'i 44.1 KHz'e getirin. 48 KHz'lik daha yüksek frekans genişliği çalıştırılabilse de, sonuç fark edilir iyileşmeler yerine daha fazla ara yazılımına ihtiyaç duyulacağından sinir bozuklukları olabilir.

MP3 YERİNE MP2

DVD Player'larda 7 Saat Müzik

MP3 (MPEG 1 Audio Layer 3), Video-Streamlerin audio'larını tanımlar. Bu formatın öncülü olan MP2 ise MPEG 1 Audio Layer 2'ye karşılık gelir ve VCD ve SVCD'lerin parçasıdır. Karşılaştırma yapmak adına 160 Kilobit/saniye-lik bir MP2-Stream, 128 Kilobit/saniye-lik bir MP3-Stream'le yaklaşık olarak aynı kalitede ses çıkarır. Dezavantaj: VCD'lerde sadece 99 Track'e izin verilmesidir.

MP2-CD'leri oluşturmanın aşamaları son derece basit. Sevdiğiniz CD'leri Audio Grabber veya benzer bir yazılımla WAV dosyalarına grab edin. TMPEG'i başlatın ve File menüsünden New Project komutunu çalıştırın. Sağ alt kısımdan parametreyi System(Audio Only)'e getirin. Bu sayede Video-CD-Stream video görüntüleri olmaksızın oluşturulacaktır. Audio Source

5 Sıkıştırma üzerinde mutlak hakimiyet: Virtual Dub TV videolarının DivX vasıtasıyla kodlanması görevini üstleniyor. Codec ve bitrate'ler Compression menüsünden seçiliyor.

3 Daha yüksek bant genişliği: Siyah kenarlardan kurtulmak

Post Processing kartına geçin. Pencerenin sağ kısmındaki Show Output Pad düğmesine tıkladığınızda mevcut baskı formatının bir ön izlemesini göreceksiniz.

İpucu: Artık bant genişliği ve kalite kaybına neden olan rahatsız edici siyah kenarlıkları kaldırabilirsiniz. Windows Media Player, görüntülerin oynatılması sırasında kendiliğinden resme zımlasa da siyah kenarlıklar kendiliğinden oluşuyor. Bu nedenle sol üst kısımdan No Crop kontrol kutucuğunu işaretleyin ve Height ögesinin yanındaki eksi düğmesine geriye 320 nokta geriye kalana dek basılı tutun. Şimdi Top-Offset'te üst kı-

sımdaki siyah kenar tamamen kaybolana dek artı tuşuna tıklayabilirsiniz. Yükseklik ögesinin bitişiğindeki eksi tuşu vasıtasıyla alt kısımdaki siyah kenar kaybolana dek gerekli ayarlamaları yapın. Geniş ekran filmlerde ortalama olarak 592x240 piksellik bir çözünürlük geriye kalıyor. Elimizdekiler dosyaları dönüştürmek için mükemmel değerler.

Sonraki pencerelerden farklı değişiklikler yapmanıza gerek yok. Ancak sadece hedef klasörle birlikte dosya adını girmeli ve General'ın altından Compile File'ı işaretlemelisiniz. Yeni düzenlemeleri OK'e tıklayarak tamamlayın. Options menüsünden Select Output formatı tıklayın ve AVI Output'u seçin.

4 Sıkıştırma: DivX Codec'inin konfigürasyonu

AVI dosyasının son hali, Options-Output Format Options'dan ayarlanabilir. Açılan pencereden Video başlığı altındaki Select Codec düğmesine tıkladığınızda Windows Codecleri listelenecektir. Burada DivX MPEG-4 Codec (Low Motion) veya kurulu ardıllardan birini seçmelisiniz. Aynı pencereden Configure'a tıklayın. Compression Control'un altındaki regülatör 60 ve 70 değerleri arasında yer almalı. (Bu rakam netliği belirler.) Ancak grafik bağdaştırıcısı zum edilmesi halinde "merdiven basamaklarının" gözlemlenmediği akıcı bir görüntü için uğraştığından (ATI-Kartları bu alanda rakipsiz) blokların oluşmasına neden olabilecek yüksek netlik oranları yerine ortalama bir değer yeterli olacaktır.

Bir sonraki adımda keyframeilerin arasındaki mesafeleri belirlemelisiniz. Bu değer standart olarak 10 saniyedir. ►

Dezavantajı Codec'in hareketliliğin yoğunlaştığı sahnelerde başarısız olması ve son keyframeden başlayan resim dizisini doğru oluşturamaması. Keyframe değerini 6 veya 7 saniye olarak ayarladığınızda dosya önemsenmeyecek bir oranda büyür.

Saniyedeki kilobit akışı oranı belirlenmesi gereken bir diğer rakam. Yapılacak hesaplama son derece basit. 80 dakikalık bir CD'ye sığdırılan 700 megabayt, 86.800 Kilobayta karşılık geliyor. 1 megabaytın 1024 kilobayt ve bir kilobaytın da sekiz kilobit olduğu düşünüldüğünde bir CD'ye 5.734.400 Kilobit'lik veri sığdırılabileceği ortada. Toplamı filmin saniye birimindeki uzunluğuna bölün ve audio'lar için elde edilen sonucu bu değerden çıkarın.

Hesaplamalar ışığında 112 veya 128Kbit gibi ideal değerlerden bahsedilebilir. Ancak Low-Motion-Codec ayarlanan bitrate'e hiç bir zaman sadık kalamayarak bir kaç kilobit altında kalıyor. Bu nedenle elde edilen değeri 8-10 Kilobit arası aşağıya çekmek sorun yaratmayacaktır. Pencereyi OK'e tıklayarak kapatın. Konfigürasyon penceresinden Audio-Codec'i seçin. Sıkıştırma formatı olarak CD-Kalitesinde PCM'i seçmek yeterli.

5 Virtual Dub'da DivX dönüşümünü başlatmak

Start menüsünden Start Conversion'ı seçin. DivX, videoları WAV-Audio'ya dönüştürülecek. Yaklaşık iki saatlik bir filmin final dosyasının boyutu 1.5 Gigabayt. Tamamlanmış dosyayı Virtual Dub'dan File Open- Open Video File komutlarıyla çalıştırın. Video menüsüne geçin ve Direct Stream Copy'yi işaretleyin. Video Stream FlaskMPEG tarafından önceden sıkıştırıldığından bu yazılımla yapılacak yeni bir sıkıştırma anlamsız. Şayet capture edilmiş dosyalar kullanıyorsanız Full processing mode'u seçmeli ve az önce anlatıldığı şekilde DivX-Codec'ini Compression menüsünden ayarlamalısınız.

Audio menüsünden Full processing Mode'u seçin ve yine aynı menüden Compression'a tıklayın. Hesaplanan bitrate üzerinden MP3-Compression'ı yahut DivX;-)Audio'yu seçin. DivX Audio'da söz konusu olan Microsoft'un 64 Kilobit/saniyede bile yüksek stereo kalitesi sağlayabilen WMA Codec'i.

MP3'lerde ise bu değer en az 96 Kbit Joint Stereo olmalı. File menüsünden Save AVI'yi seçin ve sonrasında bir dosya ismi belirleyerek dönüştürmeyi başlatın. Virtual Dub, audio kısmını WMA veya MP3'e dönüştürecek. Virtual Dub'un övgüye değer bir özelliği, sıkıştırma sı-

rasında ses ve videoları senkronize dönüştürebilen ve bu sırada Fraunhofer MP3 Codec'in bitrate hatalarını giderebilen yegane program olmasıdır.

Görev tamamlandı! Sıkıştırılmış dosyaları Windows'un Media Player'ı veya WinDVD yardımıyla oynatabilirsiniz.

Videoları CD'ye Kopyalamak

Son Aşama: Artık Filmleri VCD ve SVCD'lere kaydedebilir ve bunlara ilaveten CD'ye bir menü ekleyebilirsiniz.

Neredeyse hedefe ulaştınız. Dosyalar disk üzerinde sıkıştırılmış halleriyle sabit disk üzerinden CD'ye aktarılmayı bekliyor. Şimdi gerçekleştirilmesi gereken, videolara uygun formatı tercih edip kopyalamak. CHIP, Nero Burning ROM yazılımını referans alarak son işlemlerin nasıl gerçekleştirileceğini açıklıyor:

1 Video CD'ler ve Super Video-CD'ler

VCD: Nero'yu başlatın ve soldaki pencereden Video CD'yi seçin. New'e tıklayın. Nero klasör yapısını kendiliğinden oluşturacaktır. Klasör ağacından video dosyasına ulaşın ve onu sol alt pencereye taşıyın. Nero dosyayı denetleyecektir. Şayet dosya, standartlara uygun değilse (örneğin MPEG-2-dosyasıysa) Nero onu kusurlu bulacaktır.

Ancak Stream denetimi dikkatlice yararlanılması gereken bir özellik, çün-

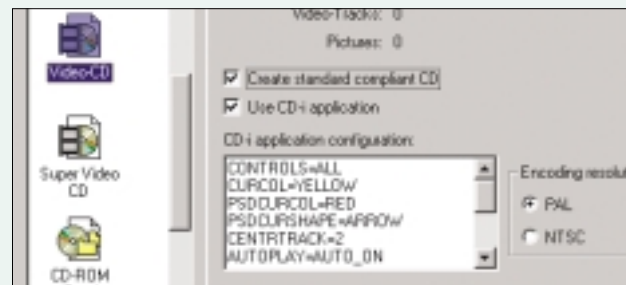
GEREKŞİNİMLER

- **Nero Burning ROM** (önerilen Version 5.5): www.ahead.de
- **Yazılabilir CD'ler** (80 dakika)

Eğer elinizdeki görüntüleri VHS'den yakaladıysanız veya çok sayıda ufak boyutlu film kopyalayacaksanız, CD'ye bir menü eklenebilir. Bunun için aşağıdaki işlemlere ikinci adımdan devam edin. Ayarlamalar gerekli şekilde tamamlandığında üst kısımdaki çubuktan Write CD düğmesine tıklayın.

Bir sonraki iletişim penceresinden yazma hızını 4X yani 600Kbyte/s'ye indirin. Daha yüksek hızları denemeniz önerilmez. Sürücüye CD-R'ı yerleştirin ve Burn'e tıklayarak işlemi tamamlayın.

SVCD: SVCD formatı için Nero başlatıldıktan sonra solda açılan Super Video CD simgesini seçin ve aşağıda belirtilen ayarların mevcut ayarlarla ör-

1 Kayıt: Nero, hali hazırda Video CD profili sayesinde kopyalama için gerekli ayarların en önemlilerini kendisi tamamlıyor.

kü CD'ler hata mesajlarına rağmen sorunsuz çalışabilir. Bu durumda Video CD kartından Create Standart Compliant CD'yi kapatmalısınız. Program, denetlemeyi tamamladığında track bilgileri alt kısımdaki pencerede belirecektir. Tüm dosyaları taşıdıktan sonra track'lere iki kez tıklayarak özelliklerini görüntüleyebilirsiniz. Burada her durumda, parçaların arasında ara verme amaçlı olarak "0" yerleştirilmelidir.

tüştüğünden emin olun:

Video CD kartında Create Standart Compliant CD öğesinin onay işaretini kontrol edin. Compatibility'de MPEG2 standart olarak atanmış da olsa, pek çok DVD player MPEGAV'i daha rahat kullanıyor.

File/Directory Names Length'de ISO Level 1 seçeneği aktif olmalı ve Character Set, ISO 9660 standardına uymalı. Relax ISO Restrictions öğesinin altın-

daki her iki seçeneği de işaretleyin.

New'e tıkladığınızda klasör penceresi açılacaktır. Sol kısımdan kodlanmış MPEG-2 dosyalarının yer aldığı konuma gelin. Dosyaları sol alt pencereye gelecekte dinlemek istediğiniz sıraya göre taşıyın. Nero, dosyaların standartlara uygunluğunu sınayacaktır. Video CD menüsünden Create Standart

Compliant CD seçeneğinin işaretini kaldırarak bu aşamayı atlayabilirsiniz.

Dosyalardan herhangi birine tıklayarak parçalar arasındaki boşlukların boyutlarını belirleyebileceğiniz pencereyi açın. Bir filmin birbirini takip eden parçaları arasındaki boşluk "0" olmalı.

İçeriğini hazırladığınız CD'ye menü eklemeyi planlıyorsanız bu konuda da-

ha fazla bilgiyi ikinci adımda bulacaksınız. Menü eklemek istemeyen kullanıcılar son basamağa ulaşmış sayılırlar. Araç çubuğu üzerinden Burn düğmesine tıklayın.

2 Nero'nun yeni fonksiyonu: Bölüm menüleri oluşturmak

Yazma işlemine geçmeden önce hatırlatılması gerekenlerden biri de Nero 5.5'in VCD ve SVCD'lere menü ekleyebilmesi. Oluşturulacak menü, CD sürücüyü yerleştirilir yerleştirilmez yükleneneğinden CD üzerindeki videolara daha hızlı ulaşılabilir. Ancak bu aradığım henüz her CD oynatıcıda çalışmıyor.

Sol üst pencereden CD sembolüne tıklayın ve Properties'i seçin. Burada Menu adlı bir kart göreceksiniz. Onu öne alın ve Enable Menü öğesinin başına bir onay işareti ekleyin. Layout'un hemen yanındaki kutucuktan bu değişikliğin nasıl görüneceğini belirleyebilirsiniz.

Bu nitelikte bir kaydı seçmişseniz Nero bu başlıklar için temsili resimler arayacaktır. Layout'a dair bir özet için Preview First Page'in önüne onay işareti ekleyin. Bu bir önizleme penceresini başlatacaktır. Background Picture satırından minyatür resimlerin artalanında yer alacak resim dosyası için bir dosya konumu belirtin Nero neredeyse tüm resim formatlarını destekliyor. Arka plana herhangi bir resim eklemek istemiyorsanız dosya konumu satırını boş bırakın ve hemen yandaki düğmeden bir renk seçin.

Header Text'e bir başlık girin. Items Text düğmesi doğru yazı tipi, yazı boyutu ve renk seçimi için. Aynı işlemi Footer Text için de yapın. Gerekli ayarlamaları yaptıktan sonra OK'e tıklayın. Nero, standart olarak video-stream'in ilk resmini alır. Ancak her zaman ilk resmin en iyisi olmadığı ortada. Değişiklik yapılmasını istediğiniz track'e iki kez tıkladığınızda o track'in özellikleri ekrana yansiyacak.

Nero 5.5, menü adlı yeni bir kayıt kartına sahip. Onu açabilir ve seçim menüsünden isim olarak gözükecek başlıkları verebilirsiniz. Aynı pencerede resim seçmeyi ve başlık sayfasının görünümünü değiştirmeyi mümkün kılan bir fonksiyon da bulacaksınız.

SG-MS-GR / Ozan Ali Dönmez (ozand@yahoo.com)

DVD PLAYERLARIN DESTEKLEDİĞİ FORMATLAR

Üretici	Model	Video-CD	SVCD	MP3	Fiyatı (\$)
Aiwa	XD-DV170	•	—	•	325
Aiwa	XD-DV370	•	—	•	350
Aiwa	XH-DT7RW	•	•	—	1.75
Cyberhome	AD-L 528	•	•	•	Sorunuz
Cyberhome	AD-M 212	•	•	•	200
Cyberhome	AD-M 512	•	•	•	230
Cyberhome	AD-N 212	•	•	—	Sorunuz
Daewoo	DVD-2000	•	—	•	320
Denon	DVD-F100	•	—	—	400
Denon	DVD-1000	•	—	—	395
Denon	DVD-1500	•	—	—	460
Denon	DVD-2800	•	—	•	Sorunuz
Denon	DVD-3300	•	—	—	2.3
Elta	Elta 8890 DVD	—	—	•	295
Grundig	GDV 200	•	—	—	1.2
Grundig	GDV 130	•	•	•	325
Grundig	GDV 110	•	•	—	325
Hitachi	DVP250U	•	—	•	Sorunuz
Hitachi	DVP505U	•	—	—	Sorunuz
JVC	XV-521	—	—	—	300
JVC	XV-522	—	—	—	300
JVC	XV-523	—	—	—	300
JVC	XV-M555	—	—	—	300
LG Electronics	DVD-2280P	—	—	—	350
Philips	tüm modeller	•	•	—	350-550
Pioneer	DV-530/535	•	•	—	340
Pioneer	PDV-LC20	•	—	—	3.4
Pioneer	PDV-20	•	—	—	1.2
Pioneer	DVL-919E	•	—	—	2.7
Pioneer	NS-DV55	•	—	—	Sorunuz
Schneider	DVD810	—	—	—	300
SEG	DVD 2001	•	•	•	275
SEG	DVD 2000	•	•	•	275
Sharp	DV-L70S	•	—	—	2.9
Sharp	DV-720S	•	—	—	375
Sharp	DV-760S	•	—	—	2.9
Sherwood	V-756 B	—	—	—	1.4
Sony	DVP-F11	•	—	—	1.13
Sony	DVP-S7700	•	—	—	1.95
Sony	DVP-S335 Movie 2	•	—	—	390
Sony	DVP-S435 Movie 2	•	—	—	475
Thomson	DTH4000	—	—	—	300
Thomson	DTH4500	•	—	•	450
Thomson	DTH4200	•	—	•	365
Thomson	DTH3750	•	—	•	Sorunuz
Toshiba	SD-210E	•	—	•	Sorunuz
Toshiba	SD-200E	•	—	—	1.06
Toshiba	SD-500E	•	—	•	1.3
Toshiba	SD-900E Reference	•	—	•	3
Umax	DVD 6000	•	•	•	270
Yamakawa	tüm modeller	•	•	•	240-290

Palm, Psion, Windows CE

En İyi 100 Handheld Programı

PDA'ların kullanımı giderek yaygınlaşıyor. Doğru yazılımlarla bu küçük yardımcılarda tüm isteklerinizi karşılaması hiç de mucize değil. CHIP, PDA'lar için hazırlanmış en önemli 100 yazılımı inceledi...

■ Beş, en fazla on yıl içerisinde klasik PC'lerin yerini nelerin alacağını tahmin edebiliyor musunuz? Konunun uzmanları bu konuda hemfikirler: Küçük ve taşınabilir aygıtlar ağır masaüstü bilgisayarların nöbetini devralacaklar. Trend bugünden kendini gösteriyor: İnternet, büro uygulamaları, oyunlar ya da multimedya... Hiç fark etmiyor, her geçen gün daha fazla kullanıcı, kısaca PDA olarak bilinen Personal Digital Assistant'ları tercih ediyor. Yakın zamana kadar PDA karşıtı olanlar bile artık konuya daha ciddi bir şekilde eğiliyorlar.

PDA'lar kendi özel işletim sistemlerine göre üçe ayrılıyor: Palm kendi aygıtlarını PalmOS ile donatmış. Bu üreticinin handheld'leri özel bir kalemle birlikte kullanılıyor.

İşletim sistemi olarak Windows CE'yi tercih eden Pocket-PC'ler mobil aygıtların farklı bir türünü sunuyor. Palm'ler gibi bu aygıtlar da bir kalem yardımıyla kullanılıyor. Aradaki en önemli fark ise, CE'ler için bugüne kadar çok az sayıda freeware ya da shareware yazılımın geliştirilmiş olması. Diğer yandan Windows CE'nin ağabeyi Windows ile uyumluluğu Pocket-PC'ler için önemli bir avantaj. Ancak CE'nin Bluetooth gibi yeni gelişimleri desteklemesi gerekiyor.

Üçüncü PDA tipi, klasik PC'lerdeki benzer gerçek klavyesiyle son sırada yer alıyor: Psion handheld'ler EPOC işletim sistemiyle birlikte çalışıyorlar.

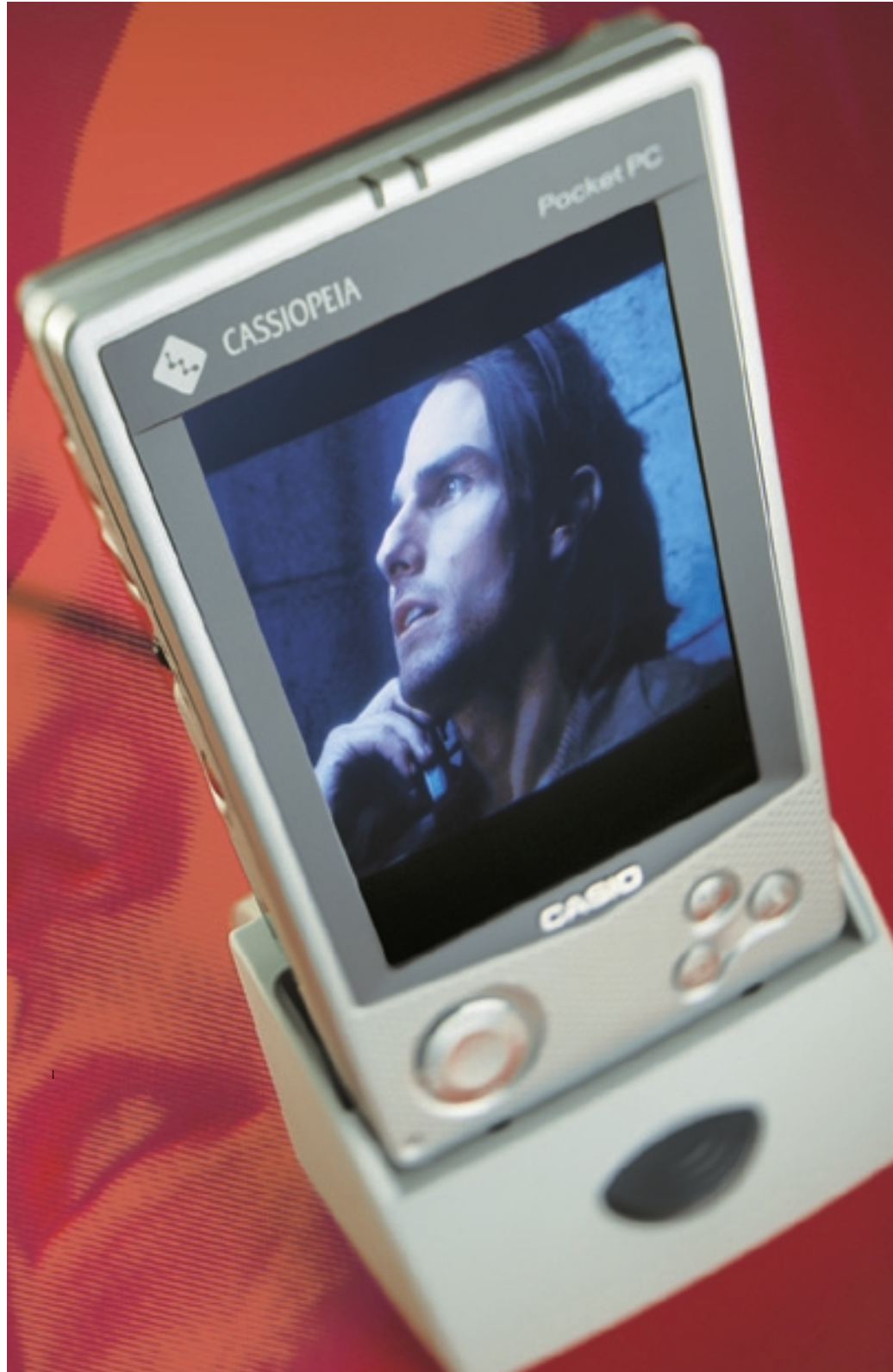
Ajanda, görevler ya da adres defteri yönetimi gibi tipik toplu faks fonksiyonlarında hiçbir PDA'da sorun ortaya çıkmıyor. Ancak ek yazılımlar ile dijital yardımcınızı çoklu fonksiyonlu bir donanıma dönüştürebilirsiniz. Tüm yeni modeller internet ve e-mail desteğine de sahipler.

Opsiyonel olarak SMS gönderebilmek ve (hızlı bir işlemciye sahip modellerde) film seyredilme imkanına da sahip oluyorsunuz. Compaq iPaq H 3630 taşınabilir MP3 çalıcıya dönüşebiliyor.

Yakın gelecekte handheld'ler ve cep telefonları her zamankinden çok daha

fazla bütünleşecekler. Geçtiğimiz aylarda düzenlenen CeBIT fuarında PDA'ları bir ek modül ile cep telefonu haline dönüştürebilen donanımlar tanıtılmaya başlandı. PDA'ların gelişimi bununla da sınırlı değil: Öyle ki, isteyenler küçük

kamerasını handheld'ine bağlayarak, çektiği resimleri e-mail aracılığıyla gönderebiliyor. CHIP binlerce handheld aracı arasından, sizin için en iyi 100 programı seçip inceledi ve bu ayki CHIP CD'sine koydu.

PDA Tipiniz Hangisi?

Palm Modeli:

Windows-CE işletim sistemli aygıtlara göre Palm'ler daha istikrarlı çalışıyorlar. Ayrıca çok daha az enerjiye ihtiyaç duyuyorlar. Şarj aleti olmadan batarya bir hafta boyunca donanımı çalıştırmaya yetiyor. Palm'ler gerçekten oldukça hafifler, örneğin Palm m500, 100 gramdan bile daha hafif. Hiçbir rakip bu değerlerin önüne geçemiyor. Eğer sağlam bir çalışma ortamına ve uzun batarya süresine ihtiyacınız varsa Palm'i tercih etmelisiniz.

Psion Modeli:

Prensipde Psion tek gerçek küçük PC olarak görülüyor. Bu donanımın en büyük ayrıcalığı, dahili ve gerçek bir klavyeye sahip olması. Yazılarını kalem aracılığıyla sanal bir klavyeden girmekten rahatsız olanlar genelde Psion'u tercih ediyorlar. EPOC tabanlı aygıtların bir diğer özelliği de Palm'lerde olduğu gibi çok kararlı bir yapıya sahip olmaları ve bataryanın uzun kullanım ve bekleme sürelerini sağlayabilmesi olarak görülüyor.

CE Modeli:

MP3, video ve oyunları mükemmel kalitede çalıştırabilmek mi istiyorsunuz? Kısa bekleme ve kullanım süreleri sizi rahatsız mı ediyor? Kısacası siz, hızlı ve cazibeli bir handheld istiyorsunuz... Öyleyse Windows CE işletim sistemli Pocket-PC, sizin için doğru seçim olacaktır. Mini-Outlook'lu bir Office paketi de tabii ki bu sisteme dahil edilmiş. Ancak evde karşılaştığınız sistem kilitlenmeleri burada da karşınıza çıkıyor.

PALM: En İyi 50 Program (bölüm 1)

	Kategori	İsim	Fiyat	Kısa açıklama	Çalışma ortamı
1	Arabirim geliştirme	Swipe 1.0	Freeware	Bu hack eklentisiyle DA ekine sahip uygulamaları çalıştırabilirsiniz.	tüm OS'larda
2	DOC-Reader	AportisDOC reader 2.1	Freeware	AportisDOC Reader, ücretli Mobile Edition'un Freeware sürümü.	tüm OS'larda
3	DOC-Reader	TealDOC 4.12C	Freeware	TealDOC çok fonksiyonlu ve birçok dosya formatını destekleyen bir metin okuma programı.	tüm OS'larda
4	DOS-Yazılımı	MakeDoc 3.2	Freeware	MakeDoc DOC metinlerini dönüştürebilen bir yazılım.	tüm OS'larda
5	Eğitim, kitaplar ve bilgi veritabanı	Drinks 1.0	Freeware	Kokteyllerin gizemli adlarının arkasında nelerin yeraldığını biliyor musunuz? Burada 145 içeceğin tarifini bulabilirsiniz.	tüm OS'larda
6	Güvenlik ve veri koruma	Top Secret 1.1	Freeware	Secret yazılımıyla görünmesini istemediğiniz dosyalarınıza tıklamanız yeterli oluyor.	tüm OS'larda
7	Hackmaster eklentileri	Afterburner 3.0u	8 Dolar	Palm size çok mu yavaş geliyor? Bu araç voltajı artırarak işlemci gücünü arttırmanızı sağlayacaktır.	tüm OS'larda
8	Hackmaster eklentileri	3AlarmHack Free 1.3	Freeware	Palm'in alarm özelliğine alternatif getirecek küçük bir araç.	tüm OS'larda
9	Hackmaster eklentileri	Screen40x25 0.91	9 Dolar	Eski PC'lerdeki gibi 25 satıra 40 karakterlik bir ekran ister misin? 40x25 karakter boyutlarını küçültürük ekranda daha fazla metin görüntülenmesini sağlıyor.	tüm OS'larda
10	Hackmaster eklentileri	padlockHack 1.5	Freeware	Palm'inizin güvenliğini sağlayacak korumalar ve şifrelemeler getirir.	tüm OS'larda
11	Hackmaster eklentileri	Hack Master 0.9	5 Dolar	Tüm sistem eklentileri için gerekli olacak ana program.	tüm OS'larda
12	Hesap makinesi	EasyCalc 1.05	Freeware	Grafik özelliğine de sahip çok fonksiyonlu teknik bir hesap makinesi.	tüm OS'larda
13	Hesap makinesi	Lightning 0.0a	Freeware	Gök gürüyor. Acaba yıldırım ne kadar uzağa düştü?	tüm OS'larda
14	Hobi, boş zaman ve seyahat	DiveLogger (Turkish) v.2.0	Freeware	Dalış kayıtlarını tutabileceğiniz türkçe küçük bir yazılım.	tüm OS'larda
15	Hobi, boş zaman ve seyahat	Golf Score 2.0	Freeware	Golf Score bir Golf karşılaşmasında Flights puanlarını not edebileceğiniz küçük bir araç.	tüm OS'larda
16	Hobi, boş zaman ve seyahat	HandyShopper 1.7	Freeware	HandyShopper kayıtları gizli tutabileceğiniz bir elektronik alışveriş defteri.	tüm OS'larda
17	Hobi, boş zaman ve seyahat	Metro 3.0.1	Freeware	Avrupa'nın birçok kentinde ve Japonya'da kullanabileceğiniz metro ulaşım haritası.	tüm OS'larda
18	Hobi, boş zaman ve seyahat	Palm Globe 1.10	Freeware	Freeware bir yazılım olan Palm Globe dünyayı ve eş zamanlı olarak nerede sabah nerede gece olduğunu da gösteriyor.	tüm OS'larda
19	İnternet	4thpass Kbrowser 1.0	Freeware	4thpass Kbrowser halen Palm'ler için en iyi ve ücretsiz WAP tarayıcısı.	tüm OS'larda

PALM: En İyi 50 Program (bölüm 2)

	Kategori	İsim	Fiyat	Kısa açıklama	Çalışma ortamı
20	İnternet	AvantGo 3.3	Freeware	AvantGo sıcak haberleri alabileceğiniz Online bir servis.	tüm OS'larda
21	İnternet	NetNews 1.0	Freeware	Netnews haber gruplarından gelen iletileri faydalı bilgilere dönüştürebileceğiniz basit bir Nwse-Browser.	tüm OS'larda
22	İnternet	ProxiWeb 3.5	Freeware	ProxiWeb 3.5 PRC programlarını online kurabileceğiniz ve İnternet sayfalarında dolaşabileceğiniz bir grafik Browser.	tüm OS'larda
23	İnternet	TG Postman 1.2 beta	Freeware	Bu küçük ek program ile Palm'ın standart mail yazılımında yazdığınız ve gönderdiğiniz mesajların yanında yeni gelen mesajları da okuyabilirsiniz.	tüm OS'larda
24	Kızılötesi	OmniRemote 1.14	20 Dolar	Televizyon, video, uydu yada müzik setiniz için ikinci bir kumandaya mı ihtiyacınız var? OmniRemote ile her türlü kumandayı taklit edebilirsiniz.	tüm OS'larda
25	Meslek ve iş	CheckList-multifont 3.1	9 Dolar	Checklist aracı düzenli olarak tekrarlanan işlerinizde yardımcı oluyor.	tüm OS'larda
26	Notlar ve grafik	Album To Go 1.0	Freeware	Album To Go ile yaşamınızın her anını arşivleyebilirsiniz.	tüm OS'larda
27	Notlar ve grafik	DiddleBug 2.7	Freeware	DiddleBug sarı Post-It kağıtlarının sanal ortamdaki temsilcilerinden sadece birisi.	tüm OS'larda
28	Notlar ve grafik	Palm Smear 1.01	Freeware	PC yada MAC'deki Kai's Power Goo yazılımını duydunuz mu? Bu araç ile resimlerinizi karıkürleştirebilirsiniz.	tüm OS'larda
29	Notlar ve grafik	Tiny Viewer	Freeware	Tiny Viewer ücretli bir yazılım olan Image Viewer'a zayıf bir alternatif.	tüm OS'larda
30	Oyunlar	Galax 1.1e	Freeware	Invader'in yeni nesil takipçisi Galaga işleriniz arasında sizi sanal bir savaşın ortasına götürecektir.	tüm OS'larda
31	Oyunlar	Lotto for Palm Pilot 1.0b	Freeware	Eğer uğurlu sayınızı arıyorsanız Lotto for Palm Pilot size yardımcı olacaktır.	tüm OS'larda
32	Oyunlar	PalmConnect 4 1.01b	Freeware	Palm'e yada başka bir rakibinize karşı oynayabileceğiniz klasik bir zeka oyunu.	tüm OS'larda
33	Para, hisse senedi ve tahvil	ActCalc 1.0	Freeware	Gerçek bir hesap makinesi değil, ancak aylık hesapları aklınızda tutmanızı kolaylaştıracak bir araç.	tüm OS'larda
34	Para, hisse senedi ve tahvil	Convert 3.4	Freeware	Metreyi mile, Gigabyte'i Byte'a, yada bir çay kaşığı ölçüğünü mililitreye dönüştürmek isterseniz Convert'e başvurabilirsiniz.	tüm OS'larda
35	Para, hisse senedi ve tahvil	Pdepot 0.4	Freeware	Palm Depot gerçekten ayrıntılı ve konforlu bir hisse senedi yönetimi programı.	tüm OS'larda
36	Programlama	PocketC 3.05	18,5 Dolar	PocketC Pc yada Mac üzerinde değilde Palm işlemcisinde çalışan bir C derleyicisi.	tüm OS'larda
37	Saat	BigClockPLUS 2.82	Freeware	Dünya saat, alarm ve kronometre özelliklerine sahip ücretsiz bir saat.	tüm OS'larda
38	Sağlık ve formda kalma	HeartWeight 1.0b1	Freeware	Vücut ölçülerinize ve cinsiyetinize kalbinizin ağırlığını hesaplayabilirsiniz.	tüm OS'larda
39	Sağlık ve formda kalma	Workout Metronome 0.2	Freeware	Vücut geliştirme yada benzeri sporlarla ilgileniyorsanız Palm sizin için Workouts'u ortaya çıkarabilir.	tüm OS'larda
40	Senkronizasyon ve Hotsync	Netscape Calendar Link 1.0.1	Freeware	Netscape Calendar Link bir sonraki HoySync'de Palm takvim verileriyle Netscape Takvimini eşitliyor.	tüm OS'larda
41	Sözlük	Beiks English-Turkish Dictionary 1.1	15 Dolar	Kayıtlı sürümünde günlük hayattan deyimlerinde yer aldığı 30.000 kelime yer alıyor.	tüm OS'larda
42	Sözlük	Noah Lite English dictionary 0.65	Freeware	Noah PalmPilot için yazılmış en büyük İngilizce-İngilizce sözlük.	tüm OS'larda
43	Tablo hesaplama	Abacus 0.9a	Freeware	Abacus 4096 satır ve 128 sütundan oluşan 60'ın üzerinde fonksiyona sahip komple bir tablo hesaplama programı.	tüm OS'larda
44	Takvim ve eklentiler	Year	Freeware	Year tüm bir yılı Palm ekranına okunabilir bir şekilde sığdırmayı başarabiliyor!	tüm OS'larda
45	Veri tabanı programı	DB 0.2	Freeware	Farklı veri birikimlerini düzenlemenizi sağlayan bir veri tabanı programı.	tüm OS'larda
46	Webclipping	Cinema Kinotimer	Freeware	Doğru filmi bulmanızı kolaylaştıracak online sinema ve şehir rehberi.	tüm OS'larda
47	Webclipping	MAX CityGuide	Freeware	30 Avrupa şehri hakkında kültürden alışverişe kadar birçok konuda bilgi taraması yapabileceğiniz küçük bir araç	tüm OS'larda
48	Webclipping	PalmFAQ	Freeware	Palm sorunları ve Tipps&Tricks'ler hakkında online FAQ veritabanlarında arama.	tüm OS'larda
49	Windows yazılımı	PalmOS Emulator (POSE) Windows 3.0a8	Freeware	PalmOs Emulator ile kişisel ajandanızı PC'de çalıştırabilirsiniz.	tüm OS'larda
50	Windows yazılımı	PalmOS Emulator Skins 1.5	Freeware	Palm Emulator'leri için sanal görünüm	tüm OS'larda

PSION: En İyi 30 Program

	Kategori	İsim	Fiyat	Kısa açıklama	Çalışma ortamı
1	Veri yönetimi	Explorer	Freeware	Masaüstü görünümünden esinlenerek yapılmış bir dosya yöneticisi.	Psion Revo
2	Veri yönetimi	RMRFile	25 Dolar	Çok fonksiyonlu ve olağanüstü bir dosya yöneticisi.	Psion Serie 5
3	Finans	ABP	Freeware	En iyi bankacılık programı.	Psion Serie 5
4	Finans	BusinessWarrior for Serie 5 Classic	18 Paund	Alıcı ve satıcılar için gerekli bir araç.	Psion Serie 5
5	Finans	KmBuch5	Freeware	Çok fonksiyonlu bir seyahat defteri.	Psion Revo
6	Grafik	MBMView	25 Dolar	Uyumlu tüm grafik biçimleri için resim düzenleme programı	Psion NetBook
7	Hobi	Solun	Freeware	Solun modüler yapıda ve çok fonksiyonlu yıldız kartları programı.	Psion NetBook
8	İletişim	EpocSync	Freeware	Psion ve Palm'ler arasında veri senkronizasyonunu mümkün kılan küçük bir araç.	Psion Revo
9	İletişim	Phoneman PRO ER5	25 Dolar	SMS gönderme ve telefon defteri kullanımı destekleyen bir iletişim yazılımı.	Psion Serie 5
10	Oyun	Adder	Freeware	Bilgisayar oyunlarında bir efsane. EPOC için yılan oyunu.	Psion Serie 5
11	Oyun	PocketChess	Freeware	Kaliteli grafiklere sahip bir satranç oyunu.	Psion Serie 5
12	Oyun	PsiTris	Freeware	PsiTris Psion 5 serisi için Tetris oyunu.	Psion Serie 5
13	Sistem	Battery	10 Paund	Grafikli batarya göstergesi.	Psion Serie 5
14	Sistem	StayLit	Freeware	Ekran ışıklandırmasının kapanmasını geciktiren bir araç.	Psion Serie 5
15	Araçlar	TaskPro Today For Pocket PCs	9.95 Dolar	TaskPro Today sistem kaynaklarını ve aygıtın açılışından bu yana gün içerisinde çalıştırılan programları gösterebiliyor.	Tüm aygıtlar
16	Araçlar	ZapIt 1.2	Freeware	Aktiv uygulamayı kapatan bir program.	Tüm aygıtlar
17	Araçlar	Screen	Freeware	Screen ekran görünümünü iyileştiren bir sistemin merkezi yönetim aracı.	Psion Serie 5
18	Araçlar	backup	Freeware	Backup tüm Psion 5 serisinde bulunması gereken konforlu bir veri güvenliği programı.	Psion Serie 5
19	Araçlar	Color Magic	19,95 Dolar	EPOC altında tüm sistem bileşenlerinin renk paletlerini kullanmasını mümkün kılar.	Psion Serie 5
20	Araçlar	Dcalc	21 Dolar	Güçlü bir RPN hesap makinesi	Psion Serie 5
21	Araçlar	DSEdit	20 Dolar	Çok fonksiyonlu bir metin düzenleyicisi.	Psion Serie 5
22	Araçlar	nSwitcher	Freeware	Programlar arasında hızlı geçişi sağlayan ek araç.	Psion Serie 5
23	Araçlar	PDF	Freeware	PDF dokümanlarını görüntüleyebileceğiniz bir program.	Psion Serie 5
24	Araçlar	Play	Freeware	Psion Revo için ses çalıcısı.	Psion Serie 5
25	Araçlar	Reclaim	Freeware	Bilgi ve ajanda veritabanlarının sıkıştırılması için araç.	Psion Serie 5
26	Araçlar	SmallRevoUtility	Freeware	Çok amaçlı bir Psion Revo yazılımı.	Psion Revo
27	Araçlar	SwitchOn Pro	15 Dolar	SwitchOn Pro neredeyse Psion platformundaki tüm uygulama alanlarında geçerli güçlü bir araç.	Psion Serie 5
28	Ajanda	Agenda+ for Serie 5mx Pro	19,95 Dolar	Ajandanın görünüm ve baskı fonksiyonlarına eklentiler.	Psion Serie 5
29	Ajanda	BusyView	25 Dolar	Dahili ajandaya alternatif bir kullanıcı arabirimi.	Psion Serie 5
30	Ajanda	Plan5	25 Dolar	MS Project ile uyumlu geniş kapsamlı proje planlama uygulaması.	Psion Serie 5

PC'DEN PDA'YA

Handheld Yazılımlarının Kurulumu

PDA programları genellikle Zip arşivi olarak karşımıza çıkıyor. Bu durumda arşivlerin içeriğine ulaşmak için Win-Zip gibi bir dosya sıkıştırma aracına ihtiyacınız olacak.

Palm uygulamaları .PRC ve .PDB dosya uzantılarına sahipler. Bu dosyaları kurmak için ilgili simgelerin üzerine çift tıklamanız gerekecek. PC sisteminiz ile uyum içerisinde çalışan Palm'e özel kurulum aracı, dosyanın taşınması işlemini üzerine alacaktır. Psion donanımlarında ise programlar .SIS dosya

uzantısına sahipler. Dosyalar çift tıklamanın ardından kurulumu hazırlanıyor.

Daha sonra program otomatik olarak kurulumu geçiyor. Windows CE Pocket-PC'ler birbiriyle uyumluluk göstermeyen üç işlemci tipine (ARM, MIPS ve SH3) sahipler. Bu yüzden programın hangi işlemci tipi için yazılmış olduğuna dikkat etmeniz gerekiyor. Neredeyse tüm uygulamalar, Windows altında başlatılan ve işlemciniz için doğru yazılım seçimini yaparak, kurulumu otomatik olarak gerçekleştirecek kurulum rutinini bulunduyorlar.

Pratik: Katlanabilen klavye Stowaway, handheld'ler için geliştirilmiş kullanışlı ekstra bileşenlerden sadece biri.

WINDOWS CE: En İyi 20 Program

	Kategori	İsim	Fiyat	Kısa açıklama	Çalışma ortamı
1	Para ve finans	Expense Tracker	Freeware	Pocket-PC ile harcamaların denetimi.	tüm işlemciler
2	Grafik	PocketArtist 1.2	49,95 Dolar	JPG ve BMP dosyalarıyla çalışabileceğiniz bir çizim programı. Birçok yardımcı araca sahip.	tüm işlemciler
3	İletişim ve Internet	EzWAP	25 Dolar	Mobil Internet bağlantısı için çok fonksiyonlu bir WAP-Browser.	tüm işlemciler
4	Çokluortam	PocketTV	Freeware	MPEG Video'lar için çalıcı.	tüm işlemciler
5	Organizasyon	PhoneTone	16,95 Dolar	Tonlu aramayı kullanarak adres defterinizdeki telefon numaralarının başka bir telefon aracılığıyla aranmasını sağlayan bir araç.	tüm işlemciler
6	Organizasyon	TimeTracker 2000	Freeware	Seyehatlarınız için harcama planları.	tüm işlemciler
7	Organizasyon	WISAgenda 1.13a	15 Dolar	Zamanın ve görevlerin farklı biçimlerde sunumunu sağlayan bir ajanda yönetici.	tüm işlemciler
8	Hesap	Napier 1.4	Freeware	Programlanabilir ve teknik fonksiyonlara sahip bir hesap makinesi.	Compaq iPaq, Compaq Aero ve Casio Pocket-PC'ler
9	Hesap	Unit Converter 2.55a	Freeware	Birimleri birbirine dönüştürebilen bir araç.	tüm işlemciler
10	Oyun	Boyan Crystal	20 Dolar	Bust-A-Move Playstation için ne ise, Boyan Crystal da Pocket PC için o. İlginç bir zeka oyunu.	tüm işlemciler
11	Oyun	Connect 4 1.0	Freeware	Klasik hale gelmiş bir oyunun Windows CE sürümü.	tüm işlemciler
12	Oyun	Logic 1.1	Freeware	Mastermind'in renkli ekranlar için geliştirilmiş sürümü.	tüm işlemciler
13	Metin ve not	PocketPad 1.1	Freeware	Birçok ekstra fonksiyona sahip metin düzenleyicisi.	tüm işlemciler
14	Araçlar	BijiWriter for CE 1.0 beta	Freeware	Birçok dil ve yazı biçimi için gerçek el yazısı tanımlama programı.	tüm işlemciler
15	Araçlar	Image Explorer 0.3	Freeware	Birçok dosya biçimi için resim düzenleyici.	tüm işlemciler
16	Araçlar	MS Reader Word 2000 Plug-in	Freeware	Ms Reader için geliştirilmiş E-Books eklentisi.	tüm işlemciler
17	Araçlar	PeaceMaker Pro 1.02	14,95 Dolar	Pocket PC'ler yada Palm gibi Handheld PC'ler ile kızıltötesi iletişim kurarak ajandanın ve diğer notların transferi için bir araç.	tüm işlemciler
18	Araçlar	PocketLock 2.0	19,95 Dolar	Bu programla özel dosyalarınızı, notlarınızı yada tüm bir klasörü şifreleyebilirsiniz.	tüm işlemciler
19	Araçlar	StopTime 1.0	Freeware	Takvim, geri sayım ve alarm fonksiyonlu bir saat.	tüm işlemciler
20	Araçlar	TaskPro Today for Pocket PCs	9,95 Dolar	TaskPro Today sistem kaynaklarını ve aygıtın açılışından bu yana gün içerisinde çalıştırılan programları gösterebiliyor.	tüm işlemciler

www.internetimiz.com

Türkiye'nin
en geniş
masaüstü arşivi

Popüler 5 OCR Yazılımı Testte

Metin Sarrafları İş Başında

Genelde resim taramak için kullanılan tarayıcınıza metin tanıyabilme özelliği de katan karakter tanıma yazılımları arasından en uygun olanı belirlemek için bu ayki testimize mutlaka bir göz atın.

■ Yıllardır yazılımlar, bilgisayarların da yardımı ile kullanıcıların üzerine düşen yükü büyük oranlarda hafifletiyorlar. Bir kullanıcının günlerle hesap edilen zaman zarfında ancak gerçekleştirebileceği işlemleri dakikalar içinde yapabilen yazılımlar artık hemen her konuda kullanıcıların yardımına koşabiliyor. Hatta bu kategoriler içinde bulunan bazıları, gerçekleştirilmesi neredeyse imkansız derecesinde zor olan işlemleri bile sanki bir sihirli değnek değmişcesine saniyeler içinde çözümleyebiliyor. Bu ayki testimizin konusu olan OCR yazılımları da bunlar arasında başı çekiyor.

Karakter tanıma ve kullanıcıya sağladığı tüm avantajlar

Basılı sayfaların tarandıktan sonra işlenip, içeriğinin metin formunda bilgisayara aktarılması işlemine OCR, (optical character recognition) yani optik karakter tanıma teknolojisi adı verilir. Sonuçta ortaya çıkan metin dosya biçimi, resim dosya biçimine göre her yönden daha avantajlıdır. En basitinden istenildiği

gibi yeniden düzenlenme imkanı vardır. Ayrıca başka uygulamalara aktarılabilir, herhangi bir içeriğe ulaşmak için indekslenebilir ve daha az yer kaplarlar. Font tipi, büyüklüğü ve yazının düzenli olup olmamasına da bakmadan işlem yapan günümüzün popüler OCR yazılımları artık dünya üzerindeki tüm popüler alfabeler üzerinde de yüksek oranda başarı sağlayabiliyorlar. Birbirlerine göre çeşitli alanlarda üstünlükler sağlasalar da sonuçta hepsi önlerine konan metni en kısa süre içinde dönüştürüp elektronik ortamda size sunuyor. Dolayısıyla artık yazılı bir kaynaktan yüksek oranlarda alıntı yapmak için tüm metni baştan dizme devri de kapanmış oluyor.

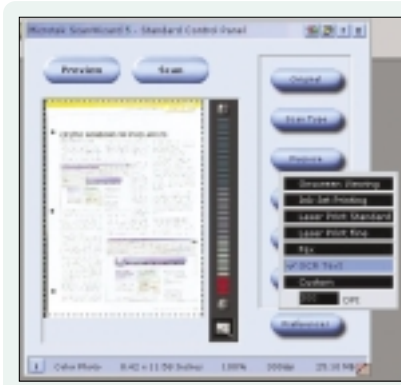
Benzer şekilde elektronik ortamda doküman arşivlemesi yapılırken de yüksek kapasite gerektiren resim dosyaları yerine metin dosyalarının kullanılması sağlayarak sabit disk kapasitesi konusunda da bir avantaj sağlıyorlar. Piyasada metin dizgisi ile uğraşan herkesin kullanabileceği çeşitli OCR yazılımları

bulunuyor. Bunlar arasında en çok kullanılan ve bu ay testimizde de yer alan FineReader, Omni Page, Readiris, Recognita ve TextBridge yazılımlar arasındaki yarışın galibini öğrenmeden önce tümünün altında yatan teknolojiye bir göz atmakta da fayda var.

OCR teknolojisinin tüm sihirli ana teknoloji üzerine dayanıyor

Teknik olarak çoğu tarayıcı bir resmi kaydetmek için CCD (Charge Coupled Device) kullanır. Tarayıcıdan gelen ışık belge üzerinden yansıyarak bu CCD'ye gelir ve metin alanları da dahil olmak üzere belgenin üzerinde yer alan en ufak nokta dahi bilgisayara aktarılır. İşte OCR yazılımları tam bu noktada devreye girerek CCD'den gelen veriyi işlerler ve belgenin neresi metin neresi değil tanımlayarak metin formuna dönüştürüp kaydederler. Tanımlama işlemi için ise matrix matching ve feature analysis olmak üzere iki temel OCR teknolojisi bulunur.

Matrix Matching: Bu teknolojiyi kulla-

Genelde artık OCR yazılımları 2 teknolojiyi de birlikte kullanmayı tercih ediyorlar.

nan yazılımların içinde tanınması beklenen her karakter için örnek bir patern (şablon) bulunur. Prensip olarak sistem, belgedeki her karakterin resmini bu paternler ile karşılaştırarak doğru sonuca ulaşmaya çalışır. Bu sistem gerçekten çok hızlı çalışır.

Ancak yazılım, daha önceden tanımadığı bir karakter seti ile karşılaştığı zaman sonuca ulaşamaz. Her karakter seti için ortalama 80 taslağa ihtiyaç duyulduğundan da sadece popüler belirli karakter setleri ile sınırlı kalacaktır.

Dolayısıyla sadece daktilo ve yazıcı benzeri aygıtların kullanıldığı belgelerde etkili olabilir. Ancak kullanıcıların çoğu ağırlıklı olarak dergiler, gazeteler, boşürler ve notlar üzerinde çalışmak istediğinden matrix matching teknolojisi OCR piyasasında pek geçerli değildir.

Feature Analysis: İkinci teknolojiye sa-

hip yazılımlar ise daha zekice bir yöntem ile alfabedeki her karakterin şekli yerine sadece özel bir tanımını saklar. Yani bir karakter içindeki düz çizgi sayısı, bunların yatay mı yoksa dikey mi olduğu, içinde daire ve delik olup olmadığı, varsa bunların tepede mi, ortada mı, yoksa aşağıda mı olduğu gibi tanımlarla saklanırlar.

Bu genel özellikler karakter setlerine göre pek değişmeyeceğinden çok daha fazla karakter tipinin bu teknoloji ile tanınması mümkün olabilir.

Self-Assertion Technology: Sadece 2 teknoloji olduğunu belirtmemize rağmen kısaca SAT olarak adlandırılan bir başka yöntem ise diğer 2 yöntemi birlikte kullanılmaktadır. Sistemde bir sayfada ancak sınırlı karakter seti olacağı varsayılır. İlk aşama olarak feature analysis yöntemi ile karakterlerin genel özellikleri çıkartılarak her karakter için yüksek kalitede paternler oluşturulur. Daha sonra ikinci geçişte bu paternler kullanılarak matrix matching yöntemi ile tanınamayan karakterler üzerinde işlem yapılır.

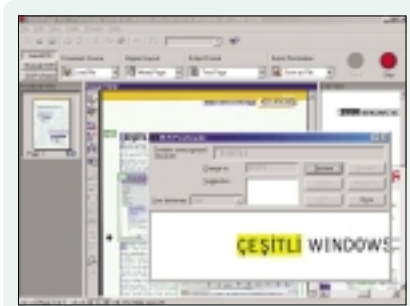
Örnek vermek gerekirse bir sayfa içinde aynı karakter setindeki biri sağlam biri eksik iki A harfi olsun. İlk geçişte genel karakteristikler göz önüne alındığında sağlam olan A kolaylıkla tanınacaktır. İkinci geçişte ilk A harfinden çıkartılmış patern ile bu sefer de eksik olan A harfi benzerlik mantığı ile işleyen matrix matching yöntemi ile tanınacaktır.

ScanSoft OmniPagePro 10: Özellikleri kadar fiyatı da fazla

Testimizde yer alan diğer OCR yazılımları arasında, metin tanımlama konusunda akla gelen özelliklerin tümünü bünyesinde barındırmasıyla dikkat çeken OmniPagePro yine de 2. sırada kalıyor. Bunun da en büyük nedeni Türkçe dilini desteklememesi ve oldukça yüksek olan fiyatı.

Kullanımın çok basit olduğu yazılımda kullanıcının taranacak belgeyi seçmesi ve çıkış formunu belirlemesi yeterli oluyor. Ayrıca bu işlem sırasında istenirse bir araç ayarlamalar konusunda kullanıcıya yardımcı olup tavsiyelerde de bulunabiliyor. Ancak burada tablo tanıma ve karakter setleri ile ilgili tanımlamalara yer verilmemiş.

13 farklı dil üzerinde işlem yapabilen OmniPagePro'nun dil konusunda en büyük avantajı aynı sayfa üzerinde yer

Türkçe karakterlerin düzeltilmesi pek mümkün olmuyor.

1. Sıra

iyi
(8,4)

- + Çok sayıda dil desteği
- + Kullanımı çok kolay
- + Ekran tasarımı başarılı
- + Mükemmel tanımlama oranı
- Eğik taramalarda sorun çıkıyor
- Çıkış formatları az

Bilgi için: KETS

Tel: (212) 232 56 66

Fiyatı: 115 \$ + KDV

ABBYY FineReader Pro 5.0

Komşudan Gelen Güçlü OCR

Metinler tablolar ve resimler üzerinde yüksek başarı yüzdesine sahip olan FineReader Pro, Türkçe de dahil olmak üzere testimizdeki en fazla dili destekleyen yazılım olma ünvanını da elinde bulunduruyor. Çok fazla fonksiyona sahip olmasının yanı sıra kullanımı da tam tersine oldukça basit olan yazılım bu özelliği ile de testin 1.si olmayı hak ediyor.

Yazılım içinde belgenin taranması aşamasından kaydedilmesine kadar geçen tüm işlemler bir asistan eşliğinde yapılabilir. Default ayarlar ile bile yüksek bir karakter tanımlama yüzdesine sahip olan FineReader Pro'da, tarama ve daha sonraki yazım denetimi

sırasında yapılacak ayarlar ile tanıma maksimuma ulaşabiliyor. Ancak eğri taranmış belgeler ile yazılım problem çıkarabiliyor. Biraz daha titiz taramalar gerektiren yazılım bu eksikliğini tam 120 dili destekleyen bir dil uzmanı olması ile kapatıyor.

Karmaşık OCR yazılımlarının aksine FineReader Pro'da herşey ekranda çok düzgün yerleştirilmiş. Bir pencerede orijinal diğeri ise çevrilmiş metin yer alıyor.

Dolayısıyla karşılaştırma yapmak ve sonuca ulaşmak da oldukça kolaylaşıyor. Bu özellik en çok belgedeki resimler üzerinde çalışırken işleri kolaylaştırıyor.

alan değişik dilleri de dikkate alıp ona göre işlem yapabilmesi. Yazılımın, tanımlamada gösterdiği başarı ise gerçekten çok etkileyici. Tabi ki bu, fiyatın yüksekliğinin nedenini de açıklıyor. Okunması gerçekten güç olan belgeler de bile sorun çıkaramayan OmnipagePro, tarama hataları ile de rahatlıkla başedebiliyor.

Yazılım içinde sık kullanılan tüm fonksiyonlara sağ tuş menüsünden ulaşılabilir. Bu dahili özelliklerin dışında, program ile birlikte ücretsiz sağlanan Almancadan İngilizceye çeviri yapan ve taranmış resimlerden otomatik web sayfası oluşturabilen iki yardımcı yazılım ise OmnipagePro'nun diğer avantajları arasında yer alıyor.

ScanSoft TextBridge Pro Mill. OCR'ı kolaylaştıran yazılım

Kullanımı oldukça kolay ve düzenli bir arayüze sahip olan TextBridge Pro Millennium, tüm OCR işlemi sırasında kullanıcıya adım adım yardımcı olabiliyor. Kullanım kitapçığı ve on-line desteği de iyi olan yazılım metin tanımlamada da oldukça başarılı. Ancak tablolar ve resimlerin yazının içinden ayıklanması sırasında ağırlıklı olarak sonradan elle düzeltme gerekebiliyor. Dolayısıyla normalde otomatik yapılması gereken bu işlem gereksiz yere zaman kaybına yol açabiliyor. Ek olarak yazılımın tanınamayan karakterler için eğitilmesi de uzun zaman alabiliyor. Ancak bu işlemin sonucunda depolanan paternler ile karakter tanıma ve orijinal metin formunun korunması yeteneği büyük oranda artıyor. Tabi ki bunun gerçekleşmesi için depolanacak paternlerin iyi okunabilir olması gerekiyor.

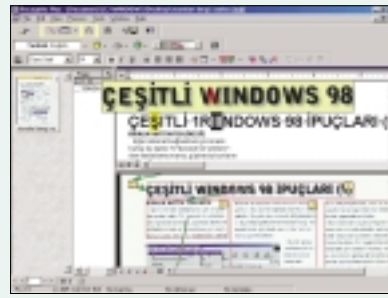
Yazılım içindeki görüntüleme biçimleri yetersiz sayılabilir. Benzer şekilde resimler üzerinde çalışmak için de yeterli fonksiyon bulunmuyor. İçinde

Türkçe de dahil olmak üzere 60'a yakın dil üzerinde işlem yapabilen program en sık kullanılan kelime işlemci programlarının içine de entegre olabiliyor.

ScanSoft Recognita Plus 5.0 Bir OCR klasiği, ancak pahalı

Konusunda artık neredeyse klasik sayılabilecek bir yazılım olan Recognita maalesef güçlü rakipleri karşısında ancak 4. sıraya yerleşebildi. İlk sürümleri, optik karakter tanıma teknolojisinin bulunduğu ilk yıllara kadar uzanan yazılımın son sürümü olan 5.0, etkileyici özellikleri bünyesinde barındırıyor. Ancak yüksek fiyatı programı avantajlı olmaktan çıkarıyor.

Ekran yerleşimi ise ilk bakışta biraz karmaşık gelebiliyor. Ancak birden fazla dili destekleyen yardım özelliği, kullanıcının daha hızlı adapte olmak için bu açığı kapatabiliyor. Orijinal ve sonuç bel-

Türkçe dil seçiminde bu sefer de yabancı harflerde sorun çıkabiliyor.

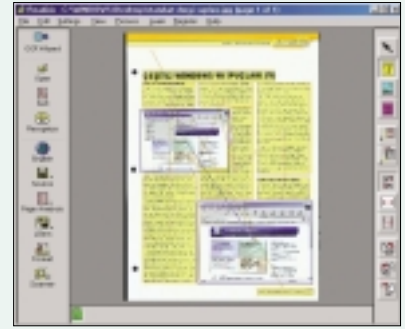
geleri için ekranda ayrılan yerler de yeterli. Kullanıcının bununla görsel ayarlamaları daha hızlı geçip OCR işlemini hızlı tamamlaması mümkün oluyor.

Değişik font biçimleri, bölünmüş metinler ya da tablolar da program için bir sorun oluşturmuyor. Recognita okunması güç belgeler üzerinde bile etkili olabiliyor. Sadece metin içine gömülü resimlerde ufak sorunlar yaşanabiliyor. Yazılımın metin tanıma başarısı ise oldukça iyi. Ek olarak eğitim ve sözlüğe eklenen yeni kelimeler ile tanıma mükemmele yaklaşılabiliyor. İkinci en çok dil destekleyen Recognita da Türkçe diline tam destek veriyor.

I.R.I.S READiris Pro 6: Sorunsuz metin tanıma yazılımı

İlk bakışta önceki sürümlerine göre çok fazla bir görsel değişikliğe sahip değil gibi gözükse de READiris Pro 6, yapı olarak oldukça geliştirilmiş. Diğer tüm yazılımlara göre oldukça hızlı metin tanı-

ma yapabilen READiris, bu özelliği ile de sanki tanıma oranı düşük bir yazılım izlenimi veriyor. Ancak buna rağmen tanıma oranı ve orijinal metin formunu koruması diğer yazılımlardan aşağı kalıyor. Performans kaybı yaşanmaması için ise yazılımın işlem yapacağı metnin temiz taranmış ve okunabilir olması gerekiyor. Aksi takdirde kullanıcının düzeltmeler için uzun zamanlar uğraşması gerekiyor. 6. sürüm ile birlikte yazılıma

Yazılım oldukça sade ve kullanışlı bir arabirime sahip

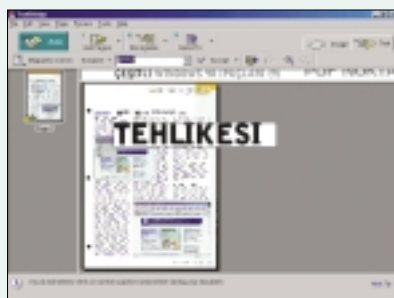
eklenmiş olan öğrenme modu ise işleri biraz daha kolaylaştırıyor.

Görsel tasarıma değinecek olursak karmaşık tasarıma sahip sayfalar üzerinde yer alan ve takip eden metin alanlarının işaretlenmesi için kullanılan oklar bazen karmaşayı daha da artırabiliyor. Diğer yandan arabirim oldukça sade ve kullanışlı. Resim düzenleme araçları da yeterli. Son olarak programla birlikte sağlanan CardIris'in light sürümü de yazılıma artı puan kazandırıyor.

Mahmut Karşıoğlu (mkars@chip.com.tr)

NASIL TEST ETTİK?

Yazılım testimizde bir OCR programında mutlaka olması gereken özelliklerin yanı sıra Türkçe desteğini de önemli bir kriter olarak ele aldık. Test ederken Pentium III-600 işlemci, 256Mb ram'e sahip bir bilgisayar ve 1200*2400 optik tarama çözünürlüğüne sahip Microtek Scanmaker 4700 tarayıcı kullanıldı ve yazılımların donanım yüzünden performans kaybetmesi engellendi. Değerlendirmede yer alan fonksiyon, ergonomi ve tanıma başarısı eşit oranda değerlendirilmiştir. Tablo da Fiyat/Performans oranı belirtilmesine rağmen bu değer CHIP Toplam Puan'ının hesaplanmasına dahil edilmemiştir.

Tanınmayan metinler yazı içinde grafik resim olarak bırakılıyor.

1

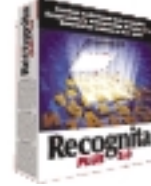
2

3

4

5

Ürün Üretici	FineReader Pro 5.0 Abbyy	OmniPage Pro 10 Caere	TextBridge Pro Millennium Caere	Recognita Plus 5.0 Caere	Readiris Pro 6 I.R.I.S
Bilgi İçin	KETS (212) 232 5666	www.caere.com	www.caere.com	KETS/MART (312) 439 6611	http://www.irislink.com
Fiyat (yaklaşık)	115 \$	445 \$	79 \$	495 \$	143 \$
Platform	Win 9x, ME, NT, 2000	Win 9x, ME, NT, 2000	Win 9x, ME, NT, 2000	Win 9x, ME, NT, 2000	Win 9x, ME, NT, 2000
Fonksiyonlar					
Twain Desteği	Var	Var	Var	Var	Var
Desteklenen Dosya Biçimleri (import)	bmp, dcx, jpg, pcx, png, tiff	bmp, dcx, jpg, pcx, gif, tiff	bmp, tiff, xif, pcx, dcx, faks belgeleri	bmp, tiff, jpg, pcx, dcx, img, awd	bmp, tif, pcx, jpg
Desteklenen Dosya Biçimleri (export)	txt, rtf, doc, pdf, htm, xls, dbf	txt, rtf, doc, pdf, htm, xls, dbf, mif, prn, wk1, opd, sdw, wpd, lwp	sam, dbf, rtf, xls, mif, htm, wps, lwp, doc, ps, txt, wsd, wk1, wb2	txt, doc, rtf, xls, htm	txt, rtf, doc, htm, wps, ws2, dw, mm, ws, dca
Diğer export biçimleri	email, pano	email, pano, sesli metin okuma	email, pano	email	pano
Tek tuş ile OCR	Var	Var	Var	Var	Yok
Otomatik belge düzeltme	Yok	Var	Yok	Var	Var
Döndürme	Var	Var	Var	Var	Var
Silgi	Var	Yok	Var	Yok	Yok
Türkçe Desteği	Var	Yok	Var	Var	Var
Yabancı Dil Desteği	120 Dil	13 Dil	56 Dil	114 Dil	56 Dil
Tanım Eğitim modülü	Var	Var	Var	Var	Var
Metin İşlemleri					
Otomatik metin ayıklama	Var	Var	Var	Var	Var
Manuel metin ayıklama	Var	Var	Var	Var	Var
Sütunlu sayfa desteği	Var	Var	Var	Var	Var
Tablo tanıma	Var	Var	Var	Var	Var
Metinden grafik ayıklama	Var	Var	Var	Var	Var
Faks okuma	Yok	Yok	Var	Yok	Yok
Alan bölme ve birleştirme	Var	Var	Yok	Yok	Yok
Farklı şekilde metin alanları	Yok	Var	Yok	Yok	Var
Batch işlem desteği	Var	Var	Yok	Yok	Var
Batch işlemleri zamanlama	Yok	Var	Yok	Yok	Yok
Sonuç					
	Türkçe de dahil olmak üzere tam 120 dil destekleyen yazılım, tanıma oranının yüksekliği ve fiyat avantajı ile de birinciliği hak ediyor	Ek yazılımlara ve zengin özellikleri sahip yazılım bir OCR programından beklenen herşeyi karşılaması ile tercih sebebi olabilir.	Testimizde yer alan en ekonomik OCR yazılımı olma özelliğini taşıyan yazılım Türkçe de desteklemesi ile Fine Reader'a bir alternatif olabilir. Doğrudan faks tanımlayabilmesi etkileyici.	OCR teknolojisi kadar eski bir yazılım. Tanıma başarısı yüksek, Türkçe desteği var. Ancak oldukça pahalı ve geride kalıyor.	Sorunsuz bir OCR yazılımı. Ancak çok fazla iddiası yok. Fiyatı yüksek değil ancak Türkçe desteği olması bir avantaj. Arabirimi de sade ve kullanışlı.
Değerlendirme	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100
Fonksiyon	80	85	75	70	70
Ergonomi	75	70	63	53	50
Tanım Başarısı	95	90	80	90	80
Fiyat/Performans	100	60	90	55	70
CHIP Toplam Puanı	84	82	73	71	67

Mac OS X

Apple Harikalar Diyarında

Beklemeye değdi: Apple, üç yılı aşkın bir geliştirme süresinin ardından, OS X ile örnek teşkil edecek bir işletim sistemini kullanıcılarının beğenisine sundu.

■ Nihayet ortaya çıktı. Daha da önemlisi, gerçekten çok iyi olması. Mac OS X etkileyici grafik ve teknik özellikleriyle hayranlık uyandırıyor. Öncelikle yeni işletim sisteminin arayüzü Aqua, insan-bilgisayar ilişkisini başka bir düzleme taşıyor: Aqua'yı kullanmıyor, Aqua'yı hissediyorsunuz.

Windows Görev Çubuğu'nun buradaki karşılığı olan Dock'u ilk kez görenler, kendisini harikalar diyarındaki Alis gibi hissediyor: Bir yanda bir animasyon çalışıyor, bir yanda bir film oynuyor, bir yanda bir @ simgesi sallanıyor. Her şey hareket halinde, canlı ikonlar yukarıya sıçrıyor, aşağıya düşüyor, kah büyüyor, kah küçülüyor. Bir programı en küçük boyuta getirdiğinizde bile küçük mucizelere tanık oluyorsunuz: Dock uygulamayı, ilgili ikonda Alaaddin'in sihirli lambasının cini emdiği gibi "emiyor". İstedığınız takdirde ikon, internetten strateji oyununa kadar uzanan her uygulamayı görüntüleyen küçük bir pencereye dönüştürüyor. Çalışma sırasında televizyon seyretmekten hoşlananların yöneticilerini yalnızca yeni OS'un kalitesi konusunda ikna etmeleri yeterli.

Apple ve Unix: Tasarım ve tekniğin mükemmel sentezi

Sistem tekniği bakımından da belli bir aşama kaydedilmiş bulunuyor: Kapağın altında Darwin ile hakiki bir Unix çekirdeği çalışıyor. Bu sistemin düzgün ve güvenli olmasını sağlıyor. Ama korkmayın, klavyeden sonsuz komut zincirleri girmek zorunda kalmıyorsunuz. Apple tüm Unix elemanlarını arayüzün altına gizlemiştir; Mac OS X başka

hiçbir işletim sisteminde olmadığı gibi sezgisel olarak kullanılabilir. Sisteme derinlemesine müdahalede bulunmak isteyenler, bu müdahaleyi Unix Shell komutları yardımıyla gerçekleştirebiliyor. Mac OS X önce yalnızca yazılım paketi olarak edinilebiliyor. İşletim sistemi kurulu ilk cihazlar yazın piyasaya sürülecek. 329 marklık fiyata sahip Mac paketi OS X'e paralel olarak kura bileceğiniz OS 9.1 yüklü bir CD-ROM da içeriyor.

Bu iki işletim sistemi yanyana çalıştırılabilir; burada bu iki işletim sisteminin aynı partiyon üzerinde mi ya da farklı partiyonlar üzerinde mi ("volumes") olduğu hiç önemli değil, çünkü her iki sistem de her zaman emre amade.

Her şey kolay: Basit kurulum ve daha fazla düzen

Mac OS X altında artık çalışmayan görece eski programlar için Apple bir OS 9 emülasyonu sunuyor. Bu emülatörde "eski" arayüz Classic ve ilgili uygulamalar çalışıyor. Ancak Mac OS 9'un başlatılması yaklaşık bir dakika sürüyor, programlar bu sürenin ardından başlıyor.

Mac OS 9, OS X altında sonradan yazılım kurulumu Windows altında olduğundan daha basit. Programı fiziksel olarak CD'den sabitdiske kopyalamak yeterli oluyor. Sisteme derinlemesine gömülen kurulum rutinleri Windows'a ait, OS X'e değil.

Görece eski sürümlerin tersine Mac OS X'de düzensiz kontrol alanları bulunmuyor. Bunların yerini bir program içersinde küçük modüller teşkil eden

System Preferences alıyor. Bunlar kullanıcıya aynı zamanda daha iyi bir denetim ve sistem parametrelerinin daha kolay bir kullanımını sunuyor.

Önceki Mac OS'larda ne zaman serbest işlemci performansı sunacaklarını etkin uygulamalar belirliyordu. Darwin sayesinde Mac OS X şimdi kaynak dağıtımını kendisi üstleniyor. Tek tek uygulamalar ne çöküyor ne de işletim sistemini bloke ediyor.

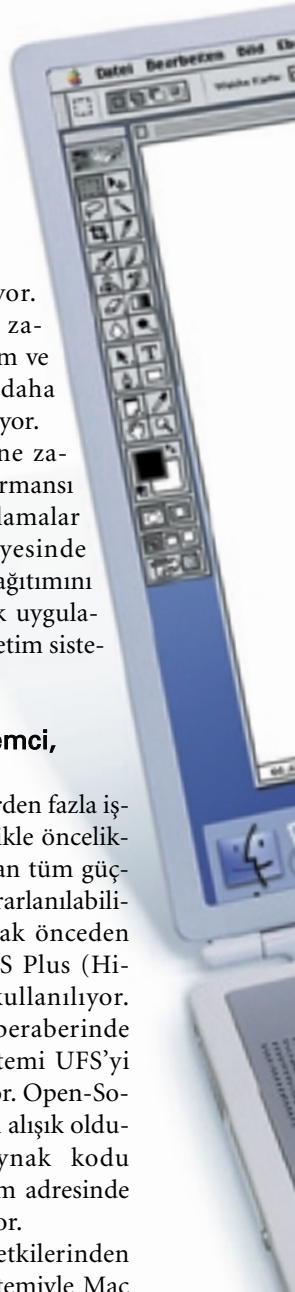
Darwin: Daha fazla işlemci, daha iyi performans

Darwin bir bilgisayarda birden fazla işlemciyi destekliyor. Böylelikle öncelikle en hızlı Mac'lerin varolan tüm güçlerinden sonuna kadar yararlanılabiliyor. Dosya sistemi olarak önceden olduğu gibi şimdi de HFS Plus (Hierarchical File System) kullanılıyor. Bunun yanında Darwin beraberinde denenmiş Unix dosya sistemi UFS'yi (Unix File System) getiriyor. Open-Source felsefesi yandaşlarının alışıktığı gibi, Darwin'in kaynak kodu www.opensource.apple.com adresinde ücretsiz indirilmeyi bekliyor.

Unix çekirdeğinin yan etkilerinden biri de şu: Yeni işletim sistemiyle Mac üzerinde Unix yazılımları da çalışıyor. Ancak tabii ki ilgili program bu platform için derlenmek zorunda.

Grafik sistemi: Tek tip formatlar veri takasını kolaylaştırıyor

Yenilikçi arayüz altında grafik sunum için 3 bileşen çalışıyor: 2D alanı için Grafik-Layer Quartz, 3D sunum için

„Classic“ görünüm: Yeni Powerbook'un titanyum kasasında Mac OS 9 için Photoshop emülasyon modunda çalışıyor. Tüm etkin uygulamalar Dock'ta yerleşik ve çağrılmayı bekliyorlar, ikonların ise tümü canlı.

Merkez üs: Mac OS X'de System Preferences üzerinden tüm sistem ayarlarını yönetiyorsunuz.

Basit ama yararlı: Start-up diskte bir sonraki sefer hangi işletim sisteminin başlaması gerektiğini seçebilirsiniz.

şlaşmayacaktır.

Buna karşılık Original Powerbook G3 sahibi olanlar yeni sistemi kullanamıyor. İkinci bir istisna da Apple'ın açıklamalarına göre, miyadını doldurmuş sistemleri bir G3 ile donatan Processor Upgrade Cards adıyla anılan kartlar.

Mac OS X bellek canavarı olduğu için, CHIP'in size tavsiyesi, en az 128 MByte RAM olacaktır. Tempolu çalışabilmek için 256 MByte idealdir. Sabit-

OpenGL ve evrensel multimedia formatı olarak Quicktime. Bu stratejinin hedefi veri takası için tek tip formatlar yaratmak. Böylece video'lar esas olarak Quicktime formatında yer alıyor. Bu format diğerleri yanında MPEG ve AVI de kapsıyor; bir başka deyişle, böylece zahmetli dönüştürmelere gerek kalmıyor.

Multi-user: Mac OS X için birden fazla kullanıcı sorun değil

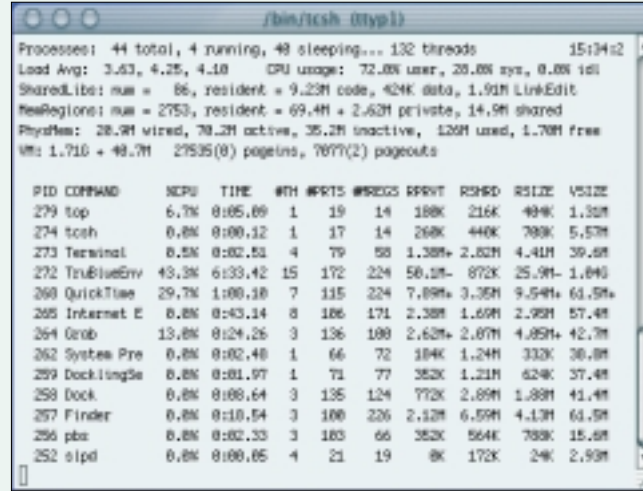
Unix sayesinde şimdi Mac sistemi de birden fazla kullanıcı için donanmış bulunuyor. Gerçi önceki Mac sürümlerinde de farklı kullanıcı hesapları yaratmak olanağı vardı. Ancak parola sorulmadığı için CD-ROM'dan başlatma ile bu korunma aşılabiliyordu; Mac OS X ile bu artık olanaklı değil!

Kullanıcıya kurulum sırasında otomatikman administrator hakları atanıyor. Kullanıcı yalnızca bu haklarla sistem ayarlarını değiştirebiliyor ya da yeni kullanıcı profilleri yaratabiliyor. Böylece ağ içersinde tek tek kullanıcılara uygulamaları sunmak ya da kapatmak olanağına sahip oluyor. Kullanıcı profilleri System Preferences üzerinden ekliyor, varolan hesapları da oradan siliyor.

Yeni işletim sistemleri için olağan olduğu gibi Mac OS X için de henüz yeterli sayıda uygulama bulunmuyor. Bu yüzden Apple programcılara kendi yazılımlarını geliştirebilmeleri için farklı çevreler sunuyor: Carbon, Cocoa ve bir Java çevresi. Bu Application Programmers Interfaces (API) iddialı programcılara da yeterli işlevler sunuyor.

Sorunlar: Şimdiden çalışanlar ve geleceğin getirecekleri

Üreticiler şimdiye kadar, Mac OS X için programlarının ne zaman piyasaya

Profesyoneller için:

Unix ve Linux'tan tanıdığımız konsollar Unix temelli bir Kernel'de eksik olamazlar. Sisteme derinlemesine müdahalede bulunmak isteyenler, kendine bir konsol yükler ve orada bir uzman gibi çalışıyor.

çıkacağı konusunda somut bilgiler vermekten kaçınıyordu. Microsoft'un ofis paketinin yakın zamanda hazır olacağı söyleniyor. Adobe ise Photoshop ve Illustrator için güncellemeler üzerinde çalışıyor. Macromedia Freehand 10 ise OS X ile uyumlu ilk vektör grafik programı.

Microsoft Internet Explorer yanında Mac OS X video montaj programı iMovie ile MP3 oynatıcı iTunes programlarını sunuyor. Yazın ise daha önce CeBIT'te tanıtılmış olan veritabanı programı FileMaker Pro piyasaya çıkacak.

DVD sürücülü bir bilgisayara sahip olanlar, dijital video hazzı için biraz daha beklemek zorundalar. Şimdiye kadar yeni Apple sistemi altında çalışan hiçbir software-player yok. Bu durumda emülasyon da işe yaramıyor, çünkü emülatör doğrudan donanım erişimine izin vermiyor.

Aktarma: Doğru donanımı olan beklemek zorunda değil

Mac OS X temel olarak iyi bir donanım gereksinim duyuyor: G3 ya da G4 işlemci sahibi olanlar, bir sorunla kar-

disk üzerinde 1,5 GByte boş alan hazır olmalıdır. Bu arada dikkat: Üçüncü el üreticiler, eski donanımın yeni Mac OS X sürücülerine ihtiyacı var! Bu yüzden aygıtların sistemi destekleyip desteklemediği konusunda bilgilenin.

Doğru donanıma sahip olanlar, OS X'i derhal satın alabilir. Önceden olduğu gibi şimdi de geriye doğru uyumlu bir sistem satın almış olacak ve ek olarak Unix ve Mac'in stabil bir karışımının tadına varacaksınız. Şu sıralar henüz yeterli sayıda yazılım olmasa da, yeni işletim sistemi bir hayli eğlenceli: Aqua ile oynamaktan daha güzel bir şey olabilir mi?

JG / Garo Antikacıoğlu (agaro@chip.com.tr)

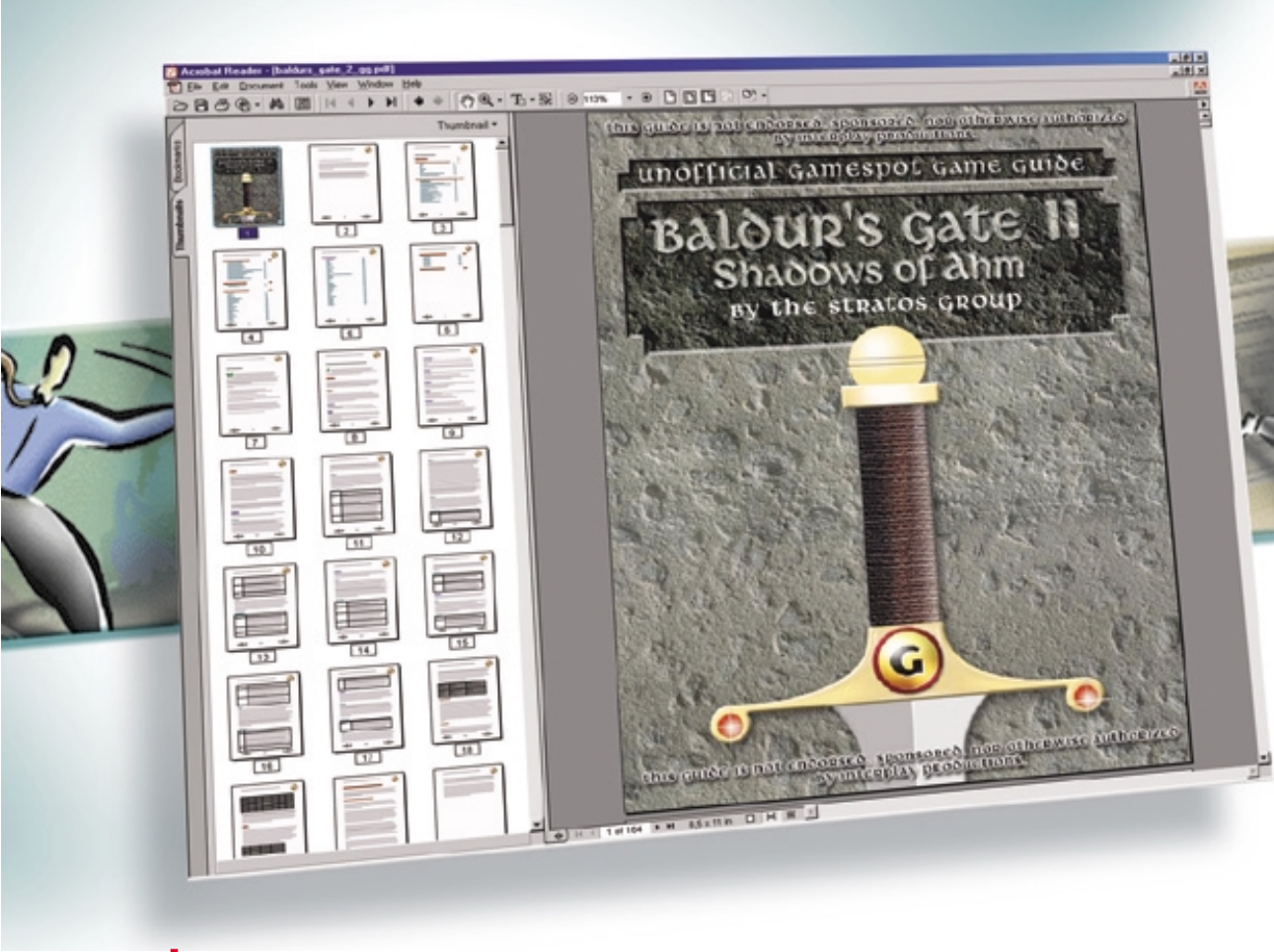
MAC OS X

İşletim Sistemi: MAC OS X

Bilgi için: www.macosx.org

Fiyat: Yaklaşık 150 dolar

- + Tümüyle yeni arayüz
- + Stabil Unix çekirdeği
- + Hakiki multitasking
- + Mac OS 9 ile uyumluluk
- Yetersiz sayıda yazılım

Herkesin İhtiyacı Bedava Program

Acrobat Reader ile Online Kitaplar

Kağıt üzerindeki işlemlerin her geçen gün azaldığı günümüzde PDF dokümanları sundukları kullanım avantajları ve düşük maliyetleri ile firmaların gözdesi haline geldiler.

■ İleride şöyle bir durumla sıkça karşılaşabilirsiniz: Yeni bir donanım bileşeni aldınız ve bunu bir an önce bilgisayarınıza kurmak istiyorsunuz. Bu durumda yardım için tabii ki el kitapçığına başvurabilirsiniz. Ancak aygıtın kutusuna baktığınızda el kitapçığının PDF dosyası olarak ürünle beraber verilen CD içerisinde bulunduğuna dair bir bilginin haricinde bir şey bulamayabilirsiniz. Bu, teknik dilde "Online Kitapçık" olarak adlandırılıyor ve her geçen gün daha fazla firma kitapçıkların yüksek basım masrafından tasarruf etmek için bu yönteme başvuruyor.

Söz konusu bu makul tedbirlerle karşı karşıya kalan kullanıcıların en büyük problemi bu dosya tipi ile tek bir standart programın başa çıkamamasıdır. PDF dosyalarının okunabilmesi için yardımcı bir programın kurulması ise

kaçınılmazdır. Söz konusu programın ücretsiz olarak dağıtılması ise büyük bir avantajdır. Acrobat Reader olarak adlandırılan bu programın en yeni versiyonu şu an için 5.0 sayısını taşıyor.

PDF dosyalarının kullanım avantajları

PDF biçimi sadece baskı masraflarından tasarruf sağlayan değil, aynı zamanda bir çok avantaj sunan neredeyse mükemmel bir araçtır. Bu sayede her şeyden önemlisi işletim sisteminden bağımsız olarak farklı bilgisayarlar arasında doküman alışverişi gerçekleştirilebilir. Acrobat Reader sadece Windows bilgisayarları için değil, aynı zamanda Mac ve sayısız başka bir çok sistem için daha mevcuttur. PDF dosyaları ile ilgili bir başka önemli nokta ise Acrobat dosyalarının geniş tasarım imkanlarına rağmen

oldukça küçük boyutlara sahip olması ve böylece download için uygun özellikler göstermesidir. Üreticiler için en önemli nokta ise Word veya HTML dosyaları gibi neredeyse tüm kaynak dokümanların çok küçük bir masraf karşılığında bu çok yönlü biçime dönüştürülebilmesinde yatmaktadır. Bunun için tek şart geçtiğimiz ay 5.0 versiyonu satışa sunulan Adobe Acrobat programıdır (Kendi PDF Dokümanlarınızı Oluşturun kutusuna bakın).

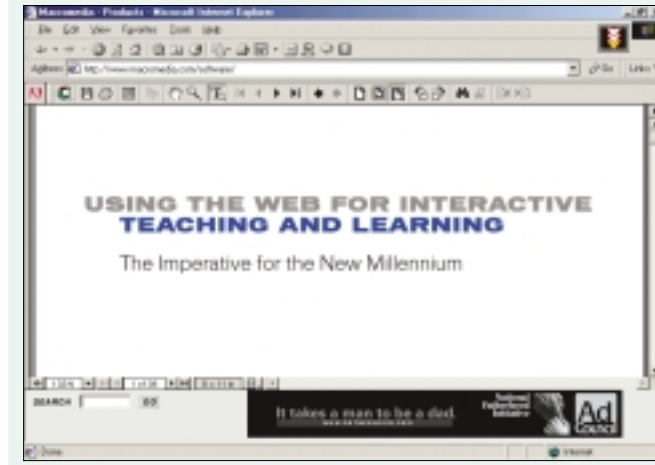
Bu avantajları PDF biçiminin hızlı bir şekilde yaygınlaşmasını sağladı. PDF görüntüleyici program Acrobat Reader hemen hemen tüm CD-Romlarda bulunuyor ve bu aralar bir bilgisayarın temel donanımları arasında yer alıyor. Moda ise veri saklama ortamları ile kitapların sadece beraber sunulan yazılımla değil, tüm kitabın PDF dosyası bi-

çiminde saklanması yönünde ilerliyor: Kitaplara ekranda göz gezdirmek.

Bu dosya biçimi tabii ki sadece ev bilgisayarlarında kullanılmıyor. World Wide Web'in derinliklerinde de üzerinde bu tür dokümanların bulunduğu internet sayfalarına da rastlanıyor. Hepsinden önemlisi yeni donanımlar hakkında bilgi edinmek isteyenler bu biçim ile haşır neşir olmak durumundalar. Teknik bilgilerin çok büyük kısmı Acrobat dosyalarında sunuluyor. Çok konforlu: İnternette gezinirken böyle bir doküman ile karşılaştığınızda Internet Explorer veya Netscape Navigator kullanıyor olmanız fark etmez. Acrobat Reader eklentisi direkt olarak browser penceresinde çalışacaktır. Teferruatlı bir kaydetme işlemi ardından görüntüleyici programı çalıştırmak gereksizdir.

Acrobat Reader'ı internetten yüklemek

Daha öncede belirtildiği gibi Acrobat Reader'ı hemen tüm ticari CD-Romların üzerinde (CHIP CD'lerinde Basic

Eğer Acrobat Reader yüklüyse web browser da PDF dosyalarını görüntüler.

Kit altında) bulmak mümkün. Şayet elinizin altında bu tür bir CD-Rom mevcut değilse veya güncel versiyonunu arıyorsanız söz konusu programı internetten temin edebilirsiniz. Burada karşınıza iki versiyon seçeneği çıkıyor. 6 Megabyte büyüklüğünde olan küçük versiyonda arama fonksiyonu mevcut değil.

Programı internetten download etmek için kullandığınız browserın adres

satırına www.adobe.com yazın ve [Enter] tuşuna basın. Programın download sayfasına gitmek için ekrana gelen sayfanın alt tarafında bulunan "Get Acrobat Reader" grafik elemanına tıklayın.

Bunun sonucunda ekrana gelen sayfa üzerinden programın dilini ve Acrobat Reader'ı kullanmak istediğiniz işletim sistemini seçtikten sonra sunulan iki ayrı program versiyonu arasında karar ve-

TEMEL BİLGİLER

Acrobat Reader'ın En Önemli Bileşenleri

Bu düğme üzerine tıklayarak navigasyon penceresini görüntüleyebilir veya kapatabilirsiniz.

Bu dört düğme hareket için kullanılıyor. Normal bir kitapta olduğu gibi sayfalar arasında ileri geri hareket edebilirsiniz.

Navigasyon penceresi PDF dokümanlarının içeriğini görüntüler. Doküman içerisindeki sayfalar ya önizleme (Thumbnail) halinde ya da liste biçiminde (Bookmark) görüntülenir.

İstediğiniz bir ifadeyi tüm doküman içerisinde aramak için kullanacağınız arama fonksiyonunu bu dürbün simgesine tıklayarak çalıştırabilirsiniz.

Temel ayarları değiştirmek için bu küçük ok simgesine tıklayın ve açılan nesne menüsünden aynı isimli komutu çalıştırın.

Pencerenin altındaki durum çubuğunda aktif ve tüm sayfa sayısı veya büyütme oranı gibi doküman hakkında bilgiler görüntülenir.

rin. Şayet PDF dokümanları içerisinde anahtar kelimeleri aramak istiyorsanız, işletim sisteminin seçildiği alanın altındaki uygun seçeneği işaretleyin. Herhangi bir kayıt işlemi gerekmediği için internetten kaydetme işlemini başlatmak için direkt olarak Download düğmesine tıklayın. Şayet veri aktarım işlemi otomatik olarak başlamazsa bir sonraki pencerede bulunan "http-download" bağlantısına tıklayın. Ekrana gelen dosya yükleme penceresi üzerindeki karşıdan yükleme değil kaydet seçeneğini işaretleyin ve Tamam düğmesine tıklayın. Son olarak uygulama dosyasının kaydedileceği yeri belirleyin ve Kaydet düğmesine tıklayarak yükleme işlemini başlatın.

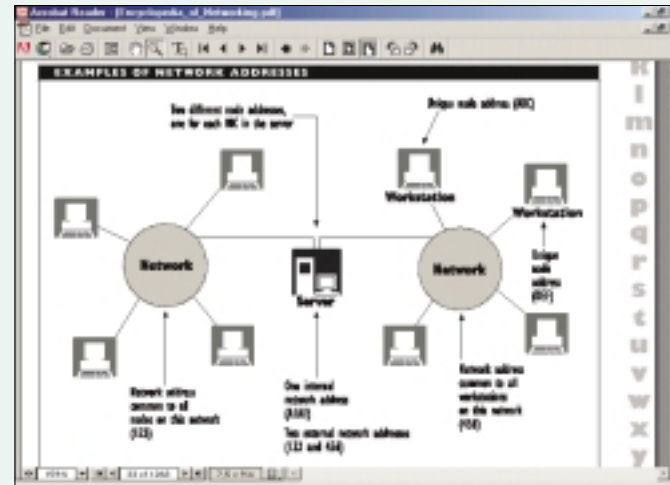
Acrobat Reader'ın Windows kurulumu

İnternetten yükleme işlemi sona erdiğinde Acrobat Reader bilgisayarınızda sıkıştırılmış bir kurulum dosyası olarak bulunur. Artık Acrobat dosyalarının görüntülenmesinde kullanılan bu programı vakit kaybetmeden sisteminize kurabilirsiniz. Acrobat Reader'ın kurulumu, sayısız iletişim penceresine tıklamak zorunda olmadığınız için oldukça zahmetsiz gerçekleşir. Bilgisayarınızda var olan tüm PDF dosyaları program kurulduktan sonra otomatik olarak Reader ile ilişkilendirilirler. Bundan böyle herhangi bir PDF dokümanını ekrana getirmek için üzerine iki kere tıklamak yeterli olacaktır.

Windows Explorer'ı çalıştırın ve internetten elde ettiğiniz dosyanın bulunduğu klasörü görüntüleyin. Kurulum işlemini başlatmak için "ar500enu.exe"

PDF dosyalarının pahalı yardımcı programlarla oluşturulmasına rağmen içerisindeki metinlerin kopyalanması her zaman mümkündür.

PDF dosyaları işletim sisteminde bağımsız olarak aynı görünüme sahip olma avantajına sahiptir.

dosyası üzerine iki kere tıklayın. Ekrana gelen programla ilgili bilgileri İleri (Next) düğmesine tıklayarak atladıktan sonra programın kurulacağı hedef klasörü seçin. Dosyaların kopyalanması işlemini başlatmak içinse İleri düğmesine tekrar tıklamanız gerekir. Kurulum programı isteğe bağlı olarak masaüstüne bir simge ekleyebilir. Bu sayede programı ileride söz konusu simgeye iki kere tıklayarak çalıştırabilirsiniz.

Acrobat dokümanlarını ekrana getirmek

Başarılı bir kurulum sonrasında PDF dokümanlarını Acrobat Reader yardımıyla ekrana getirebilirsiniz. Bunun için aşağıdaki işlemleri yerine getirmeniz yeterli olacaktır:

Başlat/Programlar/Adobe/Acrobat 4.0 alt menüsündeki Acrobat Reader 4.0 ögesine tıklayarak programı çalıştırabilirsiniz. Programı çalıştırmak için sabit diskinizde bulunan PDF uzantılı bir dosyaya da iki kere tıklamanız da yeterli olacaktır. Doküman ana pencere içerisinde görüntülenirken hemen solunda da navigasyon çubuğu ekrana gelecektir. Navigasyon çubuğu üzerinde ister sayfaların küçük önizlemeleri (Thumbnails) veya indeks bookmarklar halinde görüntülenebilir.

Doküman içerisinde gezinmek için de bir çok seçenek bulunur. Bir sayfaya ulaşmak için navigasyon çubuğundaki bir önizleme resmine iki kere tıklamak yeterli olacaktır. Şayet bookmarklar görünüyorsa, istenilen bir tanesine tıklamak yeterli olacaktır. Üçüncü bir seçenek ise görüntülemek istenen sayfa numarasının pencerenin altında bulunan sayfa numarası kutucuğuna direkt ola-

rak girilmesidir.

Yukarıda anlatıldığı gibi direkt olarak istenen sayfanın görüntülenmesi yerine sayfada ilerlenebilir. Bunun için de menü çubuğu üzerinde bulunan sonraki sayfa (Next Page) düğmesine tıklamak yeterli olacaktır.

Ekrandaki görüntüyü büyütme ve böylece dokümanın daha okunaklı görüntülenmesini sağlamak için bir büyüteç fonksiyonu bulunur. Bunun için menü çubuğu üzerinde bulunan büyüteç (Zoom In Tool) düğmesine tıklamak yeterli olacaktır. Bunun sonucunda fare imleci büyüteç şekline dönüşecek ve görüntü üzerinde tıkladığınız bölgeyi büyütecektir. Görüntünün yüzdelik büyüme değerini Acrobat Reader durum çubuğu üzerinde bulunan alanında görebilirsiniz. Eğer bu alanın yanındaki aşağı ok simgesine tıklayacak olursanız sabit olarak atanmış büyüme derecelerini görebilirsiniz. Bunun haricinde istediğiniz büyüme oranını yüzdelik biçimde direkt bu alana yazarak belirleyebilirsiniz.

Doküman içerisinde arama yapmak

Bir çok kılavuz içerisinde genellikle belirli bir ifadeyi aramak zorunda kalırsınız. Aksi takdirde rastlayana kadar tüm kitabı okumanız gerekebilir. Bu noktada 5.0 versiyonu çok büyük dokümanlarda bile oldukça hızlı çalışan kullanımı basit bir arama fonksiyonu sunuyor.

Arama fonksiyonunu çalıştırmak için menü çubuğu üzerinde bulunan dürbün simgesine tıklayın veya alternatif olarak Edit/Find komutunu çalıştırın. Ekrana gelen pencere üzerindeki Find What kutusuna istediğiniz arama ifadesini girin ve bu ifadenin tam bir kelimemi

yoksa bir parçası olduğunu belirleyin. Bunun haricinde arama işleminin yönünü ve bu esnada büyük/küçük yazımlara dikkat edilip edilmeyeceğini belirleyebilirsiniz.

Tüm işlemleri yerine getirdikten sonra Find düğmesine tıklamak arama işlemini başlatmak için yeterli olacaktır. İfade bulunduğunda ilk yer otomatik olarak ekrana gelecektir. [Ctrl]+[G] tuş kombinasyonunu kullanarak doküman içerisinde bulunan bir sonraki ifadeye atlayabilirsiniz.

PDF dokümanlarından metin kopyalamak

PDF dokümanların en önemli özelliklerinden biri de içerisindeki metinlerin

kopyalanabilmesi ve başka uygulamalara eklenebilmesidir. Böylece örneğin bir el kitapçığındaki özellikle önemli bir kısmı kendiniz için oluşturduğunuz bir ilk yardım dokümanına ekleyebilirsiniz.

Kopyalama modunu çalıştırmak için menü çubuğunda bulunan metin seçim aracı (Text Select Tool) simgesine tıklayın. Bunun sonucunda fare imleci bir metin düzenleme programında olduğu gibi ekleme simgesine dönüşecektir. Fare imlecini farenin sol düğmesini basılı tutarak kopyalamak istediğiniz metin mavi renk alana kadar üzerinde hareket ettirin. Ancak bu yöntem aslında sadece tek sütunlu metinlerde sorunsuz olarak çalışacaktır. Daha sonra seçili metni panoya kopyalamak için Edit menüsünde-

ki Copy komutunu çalıştırın. Alternatif olarak seçili alan üzerine sağ tuşla tıklama sonucunda açılan nesne menüsü üzerindeki Copy komutunu da kullanabilirsiniz.

Kopyalanan metni eklemek istediğiniz programı, örneğin Word, aktif hale getirin ve metnin bu doküman içerisinde bulunacağı yeri belirleyin. Son olarak Edit menüsündeki Paste komutunu çalıştırın. Böylece daha önce PDF dokümanından kopyaladığınız metni Word dokümanı içerisine ekleyebilirsiniz.

PDF dokümanlarındaki kısayolları kullanmak

Konforlu PDF dokümanları bir çok kısayol ile donatılmıştır. Örneğin indeks içerisindeki sayfa numaraları direkt olarak söz konusu sayfa ile bağlantı olabilir. Bu bir Acrobat dosyasının okunmasını oldukça kolaylaştırır. Kısayolları kullanmak için aşağıdaki işlemleri yerine getirmelisiniz:

Araç çubuğu üzerindeki el, büyüteç veya metin seçim aracı simgelerinden birini seçin. Fare imlecini bağlantı olan bir alana taşıyın. İmlec, bir bağlantı üzerine geldiğinde işaret parmağı açık el halini alır. Tek bir fare tıklaması doğrudan bağlantının gösterdiği sayfa ekrana gelir. Eğer el simgesinin yanında bir artı (+) işareti varsa üzerinde bulunan bağlantı World Wide Web üzerindeki bir sayfaya işaret ediyordur.

PDF dokümanlarının yazdırılması ve yazdırma seçenekleri

Acrobat Reader ile PDF dokümanlarını istediğiniz her zaman yazdırabilirsiniz. Program, kurulu olan Windows yazıcısını kullanacağı için herhangi bir sorun teşkil etmeyecektir. Dosya menüsü üzerindeki Print komutunu çalıştırın. Buna alternatif olarak araç çubuğu üzerindeki yazıcı (Print) simgesini de kullanabilirsiniz. Bunun sonucunda ekrana gelen Print penceresindeki Name alanında doğru sürücü isminin görüntülenip görüntülenmediğini kontrol edin. Aynı pencere üzerinde bulunan Print Range başlığı altından tüm sayfaları mı, sadece aktif sayfayı mı yoksa belirli bir aralıktaki sayfaları mı yazdırmak istediğinizi belirleyin. Son olarak Ok düğmesine tıklayacak olursanız PDF dokümanındaki seçili alan kurulu yazıcıdan çıkarılacaktır.

AH / Kadir Tuztas (ktuztas@chip.com.tr)

TEMEL BİLGİLER

Kendi PDF Dokümanlarınızı Oluşturun

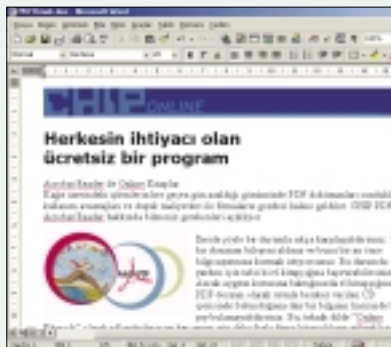
Kısa bir süre öncesine kadar PDF dokümanlarını görüntüleyebileceğiniz ve düzenleyebileceğiniz sadece bir program mevcuttu. Bu yaklaşık 300 Dolar'lık fiyatı ile Adobe Acrobat 4.0'dı.

Artık daha ucuz bir alternatif daha mevcut: Fiyatı sadece 65 İngiliz Sterlin'i (Yani yaklaşık olarak 100 Dolar) olan Niknak PDF Creator 2.0. Bu programın İngilizce test versiyonunu www.jawssystems.com/products/products_fs.html adresinden elde edebilirsiniz. Bunun için sadece bir dilekçe doldurmalı ve isim, e-posta adresi, işletim sistemi veya istenen program dili gibi bilgileri girmelisiniz. Kurulum için gerekli olan şifre daha sonra otomatik olarak e-posta adresinize gönderilecektir.

Şayet program sisteminizde kuruluysa kendi PDF dokümanlarınızı oluşturabilirsiniz. Ancak bu dokümanlar üzerinde daha sonra bir değişiklik yapmak mümkün değildir. PDF Creator'ın kullanımı kendine ait bir arayüzü olmadığı ve sadece ek bir yazıcı

sürücüsü gibi çalıştığı için çok kolaydır. Bu sayede program tüm Windows uygulamalarından çağrılabilir. Bu örnekte istediğiniz bir Word dokümanını PDF biçimine nasıl dönüştüreceğinize değinilecek.

1. Word'ü çalıştırın ve daha önceden hazırladığınız bir doküman açın veya yeni bir belge tasarlayın.
2. Eğer doküman tasarımınız sona erdiyse Dosya/Yazdır komutunu çalıştırın.
3. Ekrana gelen pencere üzerindeki Ad kutusu yanındaki aşağı ok simgesine tıklayın ve açılan listeden 5D PDF Creator öğesini seçtikten sonra Tamam düğmesine tıklayın.
4. Farklı Kaydet penceresinden dosya için uygun bir isim verin ve üç kalite derecesinden birini seçin. PDF dokümanını nasıl kullanmak istediğinize bağlı olarak seçeneklerden birini işaretleyin ve Kaydet düğmesine tıklayarak dönüştürme işlemini başlatın.

PDF Creator kendi PDF dokümanlarınızı oluşturmak için ucuz bir yol sunuyor.

Kişisel Bağlantıları Güçlendirmek

Bağlanmaktan Korkmayın!

Bilgisayarlar da insanlar gibidir. Birlikte daha iyi ve verimli çalışırlar. Eğer siz de bilgisayarınızın gücünü artırmak istiyorsanız, Windows Me ile gelen özelliklerden yararlanıp kolayca bir ağa dahil edebilirsiniz.

■ Gelişen ve kullanımı kolaylaşan ağ teknoloji evinizdeki birden fazla bilgisayar üzerinde bile kolaylıkla bir ağ oluşturmanızı mümkün kılıyor. Böylelikle sadece bir tane olan yazıcınızı, yazılımlarınızı, dosyalarınızı ve hatta internet bağlantınızı bile paylaşmanız olanaklı hale geliyor. Aynı zamanda eğer bilgisayar üzerinde oyun oynamayı seviyorsanız evde kuracağınız bir network ile bir bilgisayar yerine artık arkadaşınız ile karşılıklı oyun oynamaya şansınız bile oluyor.

Bir bilgisayar uzmanı olmasanız bile evde bir ağ oluşturmanız için başta yeni Windows sürümü olan Me işleri inanılmaz derecede kolaylaştırıyor. Donanım açısından bakıldığında da eğer yeni bir bilgisayar sahibiyse zaten neredeyse gerekenlerin tümü bilgisayarınızın içinde yer alıyor. Olmaması durumunda ise bilgisayar başına ortalama 15 \$ gibi çok uygun bir fiyata gerekenleri sağlamak da mümkün.

Evde bir ağ bağlantısı kurmak gerçekten de gerekli mi?

Daha önce birçok bilgisayarın birbirine bağlandığı bir ağ üzerinde çalışmadıysanız kendi kendinize bunun ne kadar gerekli olduğunu sorabilirsiniz. Ülkemizde evde birden fazla bilgisayarı olanların 2. bilgisayarı genelde hep satılmadan kalan daha eski teknoloji bilgisayarlardır. Dolayısıyla kullanıcılar, yazıcı ve tarayıcı gibi dış birimleri yeniden satın alma gereği duymazlar ve onları yeni bilgisayara aktırırlar. Eski bilgisayarlar ise ailenin diğer fertlerinin özellikle çocukların kullanımına açılır.

İşte böyle bir durumda bir ağın gerekliliği yavaş yavaş kendini göstermeye başlar. Çünkü bilgisayarların birbirine bağlanması ile eski bilgisayarlar da yazıcı ve tarayıcı gibi donanımları ve hatta internet bağlantısını bile kullanmaya devam edebilecektir. İkinci bir yazıcı ya da tarayıcı alma masrafından sizi kurtarabileceği gibi internet'te sörf yap-

mak gibi işlemler için tek bir bilgisayara bağlı kalmayı ve sıranızın gelmesini beklemeyi de engelleyecektir. Böylelikle çocuklarınız siz bilgisayarınızda çalışırken aynı bağlantı üzerinden sizden tamamen bağımsız sörf yapma imkanı bulabilirler. Benzer şekilde iş dışında da onlarla çeşitli ağ oyunları oynamanız da mümkün olur.

İyi planlama yapılması şartıyla ağ kurulumu pek zor değil

Çok fazla üst düzey bir işlem gibi görünse de donanım seçiminin iyi plan-

Windows ME Yazı Dizisi

4/01	Kurulum ve yeni arayüz
5/01	Yeni Windows araçları
6/01	Sistem güvenliği ve optimizasyonu
7/01	Kişisel ağ kurulumu ve internet bağlantısı
8/01	Windows ME'de hata giderme ve yamalar

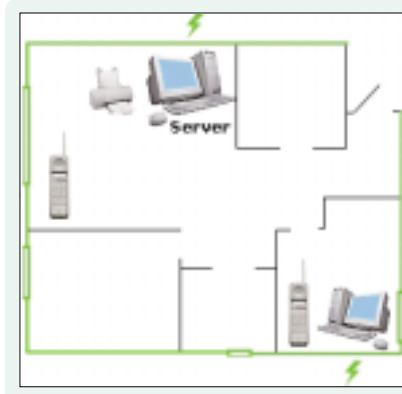
lanması şartı ile ağ kurulumu çok da zor değildir. Yazılım tarafı oldukça kolay olduğu için burada en önemli nokta bilgisayarların evinizdeki yerleşimi, doğru donanımlara sahip olması ve bağlantı uçlarına uygun kablolamadır. Tabi ki bu noktada ne tür bir ağ kurmak istediğiniz de önemli bir diğer unsurdur. Dolayısıyla başlamadan önce hepsini temin etmeniz ve evinizin basit bir krokisini de yanınızda bulundurmanız iyi olacaktır.

Evinize en uygun ağ için doğru donanım seçimi oldukça önemli

Evinizde kuracağınız ve kullanacağınız ağ tabi ki büyük şirketlerdeki gibi karmaşık olmayacaktır. Ancak yine de ihtiyaçlarınıza en uygun olanı seçmek için ağ seçeneklerini güçlü ve zayıf yönlerine göre değerlendirmenizde de fayda vardır. Seçiminizi yapmak için öncelikle biraz önce de belirttiğimiz gibi üzerinde bilgisayarların konumunun da yer aldığı bir kroki hazırlamanız gerekir. Daha sonra bu yerleşim planına göre en az dezavantaja sahip ağ şekli seçilebilir.

Kullanılabilecek ağlar genelde 3 temel kategori altında sıralanır. Ethernet olarak da adlandırılan özel kablolama gerektiren geleneksel ağlar ve evdeki paralel telefonların kullandığı zaten kurulu olan telefon hattı ağının yanında radyo sinyalleriyle veri alışverişi yapan tamamen kablosuz ağlar da artık yaygın bir şekilde kullanılmaktadır.

Ancak özellikle kablosuz bir ağ seçeneği düşünüldüğünde, bilgisayarlar arası mesafe ve sinyallerin ev dışına da

Evinizde bir ağ kurmadan önce doğru ağ bağlantı şeklini seçmek için bir plan hazırlamanız iyi olacaktır.

çıkabileceği ve çevredeki başka radyo dalgaları ile çakışabileceği ihtimali de göz önüne alınmalıdır. Bunlar arasında bir karara varırken verileri ne kadar bir hızla transfer etmek istediğinizi de göz önünde bulundurmanız gerekir.

Ethernet ağları: Size en hızlı veri iletişimini bu seçenek sunacaktır. Kurulumdaki görülebilecek en büyük problem ev içinde iyi gizlenememiş ağ kablolarının çirkin görüntüsü olabilir. Çünkü donanımsal olarak çoğu yeni bilgisayar zaten bir ethernet kartını halihazırda bünyesinde barındırır. Bunu anlayabilmek için bilgisayarın arkasındaki girişleri kontrol etmek yeterli olacaktır. Standart bir ethernet bağlantısı normal bir telefon bağlantısını andırır, ancak boyut olarak biraz daha büyüktür. Eğer yoksa daha önce de belirttiğimiz gibi ortalama 15 \$'a bir adet edinmeniz mümkündür. Burada 10Mbps ve 100Mbps olarak 2 seçim şansınız vardır

ve hız sizin için önemliyse en doğru seçim 100Mbps olacaktır.

Diğer ağlar: Üç seçenekten diğer ikisini kullanmak için ise özel herhangi bir kablolamaya gerek duyulmaz. Dolayısıyla bu işlem bir dezavantaj oluşturmaktan çıkacaktır. Ancak özellikle telefon hatları üzerinden ethernet ağlarındaki kadar hız alınmayacağını da hesaba katmak gerekir. Burada 900Kbps'den ancak 10 Mbps'ye kadar bir hız elde edilebilir. Kablosuz aygıtlar ise 300Kbps'den 11Mbps'e kadar değişen bir aralıkta hız seçenekleri sunabilirler. Ancak bu seçenekte de radyo dalgalarının karışması riski bulunmaktadır.

Sonuç olarak seçim yaparken minimum 1Mbps sunan bir aygıt tercih edilmelidir. Eğer gelişmiş ağ oyunları da oynamak istiyorsanız minimum 10Mbps ideal olacaktır.

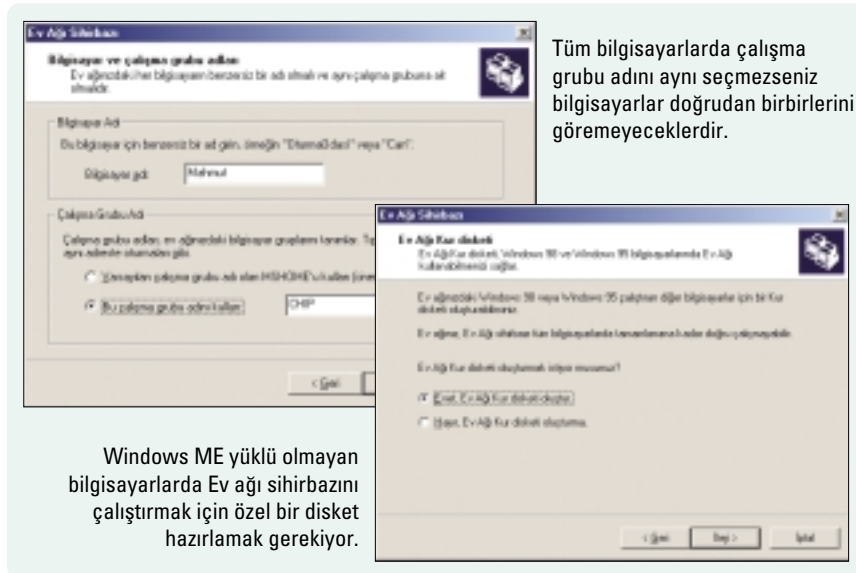
Bilgisayarınızın ağ komşularının kimler olduğunu tespit etmek

Seçiminizi yaptıktan sonra eğer tercihinizi ethernet ağından yana kullandıysanız ve bilgisayarınızda da bir ethernet kartı yoksa önce onu takmanız ve tanıtmamız gerekir. Windows Me neredeyse günümüz ethernet kartlarının çoğunu tanıyabilir. Dolayısıyla sadece kartı takıp Windows'u yeniden başlatmak yeterli olacaktır. Ağa dahil olacak tüm bilgisayarlarda da aynı şartları sağlayıp kablolamayı da yaptıktan sonra artık bilgisayarları birbirine tanıtmaya başlayabilirsiniz.

İlk işlem olarak tüm bilgisayarlarda Ev ağı kurma sihirbazını çalıştırmanız gerekir. Ancak bu seçenek sadece Windows Me kurulu bilgisayarlarda bulunur. Yine de eğer Windows'un daha eski sürümlerine sahip bilgisayarları da sisteme dahil edecekseniz ek bir kurulum disketi hazırlamanız gerekebilir. Windows ME bu durumda da size kurulumun ileriki aşamalarında yardımcı olacaktır.

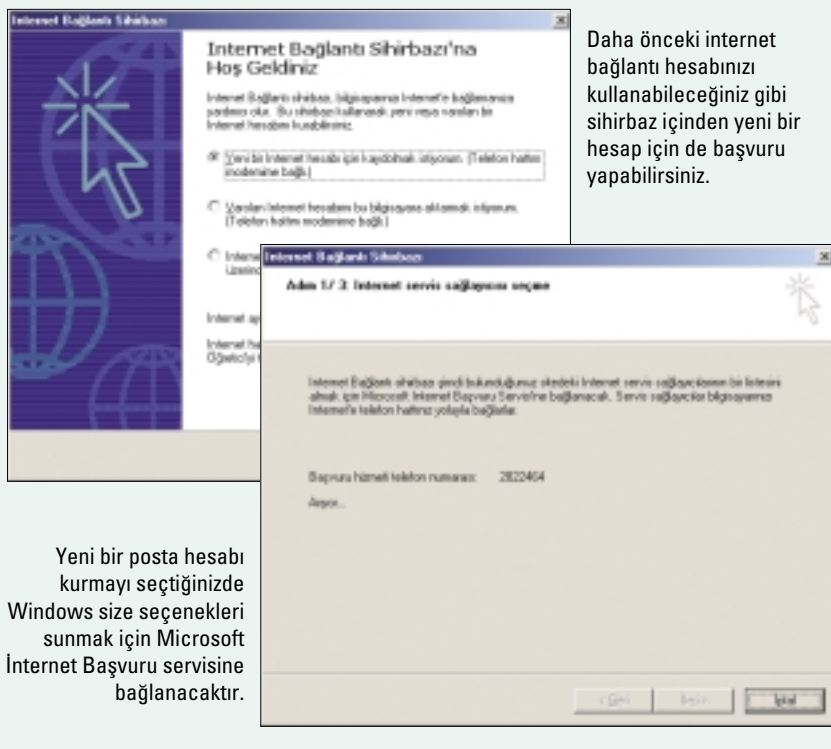
İşlemleri en basite indirgeyen ev ağı kurma sihirbazının kullanımı

Tabi ki sunucu olarak belirleyeceğiniz bilgisayarda mutlaka Windows Me kurulu olması gerekir. Buradan Başlat-Programlar-Donatılar-İletişim menüsü altından Ev ağı kurma sihirbazına tıklayarak işleme başlayabilirsiniz. İşlem sırasında diğer bilgisayarlar için de

Windows ME yüklü olmayan bilgisayarlarda Ev ağı sihirbazını çalıştırmak için özel bir disket hazırlamak gerekiyor.

Tüm bilgisayarlarda çalışma grubu adını aynı seçmezseniz bilgisayarlar doğrudan birbirlerini göremeyeceklerdir.

Daha önceki internet bağlantı hesabınızı kullanabileceğiniz gibi sihirbaz içinden yeni bir hesap için de başvuru yapabilirsiniz.

Yeni bir posta hesabı kurmayı seçtiğinizde Windows size seçenekleri sunmak için Microsoft Internet Başvuru servisine bağlanacaktır.

içinde bu sihirbazın yer aldığı bir disket hazırlanacaktır. Daha sonra bu disketle diğer bilgisayarları da ağa dahil edebilirsiniz.

Sihirbaz içinde ilk adımı İleri tuşu ile geçtikten sonra ikinci adımda karşınıza internet bağlantısı ile ilgili seçimi yapacağınız pencere gelecektir. İnterneti paylaşdırmayı düşünmüyorsanız ya da zaten internet bağlantınız yoksa buradaki en sonda yer alan seçeneği işaretlemeniz gerekir. Eğer kurulum işlemini sunucu bilgisayar üzerinde gerçekleştiriyorsanız ve interneti de paylaşacaksınız ilk seçenek altında yer alan yine ilk alt seçeneği seçin. Daha sonra ileri tuşuna tıklayarak bilgisayarınızın tanımını yapacağınız pencereye gelebilirsiniz.

PC'lerin birbirini görebilmesi için grup isimleri aynı olmalı

Burada üst kısımda bilgisayarınıza tanımlayıcı bir isim verdikten sonra alt bölümde de bir grup ismi tanımlamanız gerekir. Tüm bilgisayarların birbirini görebilmesi için bu grup ismi aynı olmalıdır. İlk seçeneği işaretlediğinizde standart olarak MSHOME grup ismi olarak seçilir. Kendiniz belirlemek istiyorsanız bir alt seçeneği kullanabilirsiniz.

Ağ üzerinde gruba dahil diğer kullanıcılar ile paylaşmak istediğiniz bileşenleri ise bir sonraki adımdan ayarlayabilirsiniz. Bu pencerede en üstteki se-

çeneğin yanındaki kutucuğu işaretlediğinizde bilgisayarınızdaki Belgelerim ve onun altındaki klasörler herkesin kullanımına açılacaktır. Paylaşımı sınırlamak için bu klasörü yine bu pencere altında yer alan şifre seçeneği ile korumanız da mümkün olabilir. Altta ki bölüm ise paylaşım açmak istediğiniz yazıcıları listeler. Birden fazla olması durumunda istediklerinizi işaretleyerek belirleyebilirsiniz.

Windows Me yüklü olmayan PC'lerde ağ kurulumu

Bu işlemi de tamamladıktan sonra ileri ile devam ettiğinizde yazının başında da bahsettiğimiz diğer bilgisayarlarda kurulum yapmanıza yardımcı olacak disket hazırlama adımına ulaşılacaktır. Burada Windows 98 ya da 95 kurulu bilgisayarlarda da ağ kurulumunu kolay hale getirecek sihirbazı bir diskete aktarmak için ilk seçeneği işaretleyip ileri tuşuna basın. Kopyalama işleminin tamamlanmasının ardından karşınıza gelecek olan son ekranda Bitir tuşuna basarak tüm kurulumu bitirebilirsiniz.

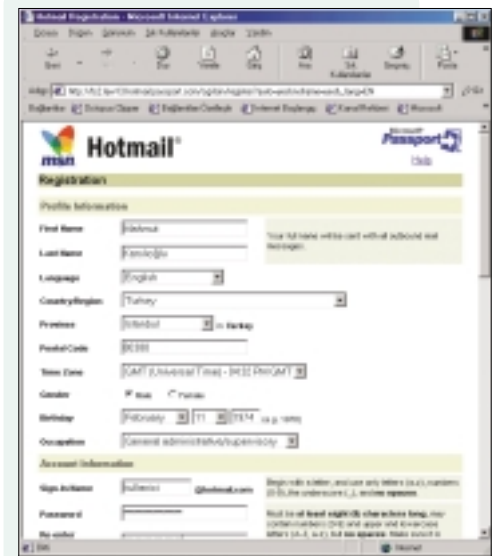
Ana bilgisayarda ağ kurulumunun tamamlanmasının ardından son işlem olarak hazırladığınız disket ile diğer bilgisayarlardaki ağ kurulumlarını da gerçekleştirebilirsiniz. Tüm bilgisayarlar üzerinde de aynı işlemleri gerçekleştirdikten sonra artık ağız kullanıma hazır olacaktır.

Windows ME altından başarılı bir internet kurmanın yolları

Windows Me, evinizdeki birden fazla bilgisayarın birbirine bağlanması için gösterdiği kolaylığı internet'in en rahat ve performanslı bir biçimde kullanılması için de size sunacaktır. Eğer evinizde henüz yeni kurduğunuz ağa internet'i de dahil etmek istiyorsanız ya da zaten hayatınız bir parçası haline gelmiş internet'ten Windows Me kullanılarak daha fazlasını almak istiyorsanız kullanacağınız Windows araçlarını da iyi bilmeniz gerekir.

En sık kullanılan web sayfaları arasında aradığınızı bulabilmek, elektronik posta göndermek, sohbet odalarına katılmak ve her zaman dünya ile iletişim içinde olabilmek için birçok araç sağlayan Windows Me dahili broadband desteği ile de ülkemizde yavaş yavaş yaygınlaşan ADSL ve kablo modem gibi hızlı internet bağlantılarının tüm avantajlarından yararlanmanıza da olanak tanıyor.

İnternet sizin için büyük önem taşıyor olabilir. Hatta belkide yeni bilgisayarınızı sadece internet'e bağlanmak için aldınız. Bu durumda onu internet'e bağlanmaya hazır hale getirecek kadar çok fazla bilgisayar bilginiz olmayabilir. Zaten artık olması da gerekmiyor. Çünkü Windows Me internet kurulumu işleminin karmaşık adımlarını bile basite indirgeyecek sihirbazları kullanıcıya sunuyor. Böylece size sadece internet üzerinde sörf yapmak ve sohbet kanalların-

Ücretsiz posta hesabınızı almak için www.hotmail.com adresine bağlanıp üye olabilirsiniz.

da sohbet etmek kalıyor.

Eğer modem üzerinden çevirmeli ağ bağlantısı gerçekleştirecekseniz kurulumla başlamadan önce modem ve bağlantı kabloları gibi tüm gerekli donanımların ve telefon hattının bilgisayarınıza bağlı olduğuna ve sorunsuz çalıştığına emin olun. ISDN, kablo modem, uydu ve ADSL gibi diğer bağlantı şekillerinde ise gerekli donanım ve yazılımların sağlanması ile bu bağlantıların kurulması zaten servisi sağlayan firmadan gelen teknik bir eleman tarafından yapılacaktır. Bu durumda da sonradan oluşabilecek problemlere karşı destek hattının numarasını kaybolmayacak bir yerde saklayın.

İnternetiniz yoksa Windows Me sizin için sağlayabiliyor

Modem bağlantısı kullanmanız durumunda Windows Me, internet'e erişmeniz için size birçok seçenek sunabiliyor. Daha önceden üye olduğunuz ve sürdürmek istediğiniz internet hesabınızı tanıtmamız için Windows Me size bir internet bağlantı sihirbazı da sağlıyor. Bunun için Başlat – Programlar – Donatılar – İletişim altında yer alan İnternet Bağlantı Sihirbazı bağlantısına tıklamanız yeterli oluyor. Buradan “Varolan internet hesabımı bu bilgisayara aktarmak istiyorum” seçeneğini işaretledikten sonra İleri tuşuna tıklayarak devam edip, çevirmeli ağ özelliklerinizi ve modem ayarlarınızı yaparak kurulumu tamamlayabiliyorsunuz.

Daha önceden bir internet hesabı olmayan yeni internet kullanıcılarının da kullanabileceği İnternet Bağlantı Sihirbazı internet servis sağlayıcıların (ISS) listesi ve hizmetleri hakkındaki bilgileri görüntüleyip bir İnternet bağlantısı da oluşturabiliyor. Bunun için ise “Yeni bir internet hesabı için kaydolmak istiyorum” seçeneğinin işaretli olması gerekiyor. Kurulumun ilerleyen aşamalarında yaşadığınız ile göre Windows tarafından belirlenecek internet başvuru servisine bağlanılacaktır ve buradan güncel listeler alınacaktır. Listede yer alan bir servis sağlayıcıyı tıklayarak, yeni bir hesap için kaydolabilirsiniz.

Tamamen ücretsiz ve her yerden erişebileceğiniz bir posta

Herhangi bir ISS'e üye olduktan sonra artık internet'in çeşitli nimetlerinden yararlanmaya başlayabilirsiniz. Bunlar

arasında en önemlilerden biri olan elektronik posta hesapları genelde bağlı olduğunuz ISS tarafından size sağlanacaktır.

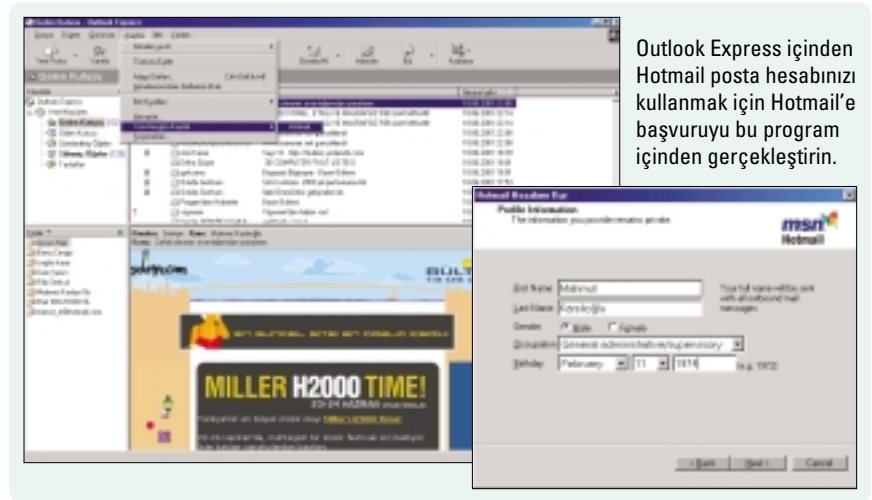
Ancak genelde tüm ISS'ler size sadece tek bir e-mail sağlarlar. Değişik amaçlar için ya da aile bireyleri için de e-mail hesabı almak istiyorsanız sizden ekstra bir ücret talep edilebilir. Bu durumda başka bir seçenek olarak web tabanlı yani her yerden kolaylıkla ulaşabileceğiniz ve tamamen ücretsiz olan Microsoft'un(MSN) Hotmail hesabından da yararlanabilirsiniz.

Böylelikle istediğiniz kadar kişi için ayrı ayrı posta hesapları alabileceğiniz gibi bilgisayarınızın başında olmasanız bile yeni mesajlarınızı kontrol etme ve

şan bir sayfa sağlıyor. Yeni mesajları görüntülemek için From sütunundaki isimlere tıklamanız yeterli oluyor. Cevaplamak için ise mesajı okuduktan hemen sonra Reply tuşuna basmanız gerekiyor.

Mesajı yazdıktan sonra Send ile gönderme yapabiliyorsunuz. Tabi ki her zaman mesaj göndermek için birinin size mesaj göndermesini beklemek zorunda da değilsiniz. Compose tuşunu kullanarak To satırına yazacağınız herhangi birine de doğrudan mesaj gönderebilirsiniz.

Aynı mesajı birden fazla kişiye göndermek istiyorsanız bu durumda diğer mail adreslerini de CC satırına ekleyebilirsiniz. Mesajlar ile ilgili işinizi bitir-

yeni mesaj yollama şansınız olabiliyor. Ayrıca isterseniz Hotmail hesabınızı da Outlook Express içine ekleyerek aynı bir POP3 mail gibi de kullanabilirsiniz.

Yeni bir Hotmail hesabı almak için öncelikle internet bağlantısını sağlayıp www.hotmail.com adresine bağlanın. Daha sonra açılacak sayfanın üst bölümünde yer alan Sign up now! bağlantısı ile abonelik sayfasına ulaşabilirsiniz. Buradan bir kullanıcı ismi ve şifrenin yanı sıra diğer gerekli bilgileri doldurup Sign up tuşuna tıklayarak e-mail hesabınızı başlatabilirsiniz.

Hotmail altından mesajların okunması ve cevaplanması

Kayıt olduktan sonra ise anında bu ücretsiz servisten yararlanmaya başlayabiliyorsunuz. Kullanıcı adı ve şifrenizi yazdıktan sonra yeni mesajlarınız ile birlikte, Gelen Kutusu ekranda görüntüleniyor. Eğer yeni bir mesajınız yoksa Hotmail size ilginç bağlantılardan olu-

duğunuz zaman nerede olursanız olun mutlaka sol at bölümde yer alan Sign out tuşu ile oturumu kapatmayı unutmayın. Aksi takdirde sizden sonra gelen bir kişi sizin mesajlarınıza kolaylıkla ulaşabilir.

Hotmail hesabına Outlook Express altından erişmek

Bunun için öncelikle internet bağlantısını sağlayıp daha sonra da Outlook Express içindeki Araçlar menüsünden Yeni hesaba kaydol seçeneği altındaki Hotmail'ı seçmeniz yeterli olacaktır. Outlook Express, Hotmail ile bağlantı sağlayıp, bir sihirbaz yardımı ile yeni bir elektronik posta hesabı kurmanıza yardımcı olacaktır. Hotmail web sayfasına bağlanarak yapacağınız işlemlerin aynısını buradan da sağlayan bu sihirbazı tamamladığınızda artık hotmail hesabını Outlook Express içinden de kullanabilirsiniz.

Mahmut Karsioğlu (mkars@chip.com.tr)

İçindekiler

178 Napster Alternatifleri

Radyasyon

Cep Telefonları Tehlikeli mi?

Her geçen gün daha fazla araştırma aynı sonuca ulaşıyor: Mobil iletişim zararlı olabilir. Cep telefonu üreticileri artık tüm Avrupa'da uyarı dağıtacaklar.

Kafanızı bugün mikrodalga içerisine soktunuz mu? Tabii ki hayır. Ancak her gün milyonlarca cep telefonu kullanıcısı sokuyorlar. Çünkü her iki aygıt da benzer dalga aralıklarında ısıtım yapıyorlar ve cep telefonu da aynı mikrodalga gibi ısıtıyor. Sadece belirgin olarak beyin yakınlarında. Bilimsel araştırmalar ispatlıyorlar: Kanseri tehlikesi oluşturuyor.

Radyasyon iddiaları kullanıcıları ürkütüyor

Bu aralar 20.000'den fazla araştırma bu konuyu içeriyor ve bunlardan birine de T-Mobil iştiraki ile gerçekleştiriliyor. Ancak bu telekom firması medya bu konuda açıklama yapana kadar sonuçları açıklamak istemiyor. T-Mobil basın sözcüsü Philipp Schindera bu gizliliğin nedeni olarak mobil iletişim araştırmacısı Ecolog enstitüsünün tek taraflı görüşü olarak açıklıyor.

Enstitü çalışanları bu araştırma sonucunda radyasyon yüklemesinin belirgin bir şekilde düşürülmesi gerektiği sonucunu elde ettiler. Şu anda mobil iletişim operatörlerinin kullandığı ısıtım değeri yaklaşık olarak 9 Watt. Ancak araştırmada elde edilen değer çok daha düşük: Özellikle hastane ve yerleşim merkezlerinde metrekaredeki üst değer sadece 0.01 Watt olmalı.

Mobil iletişim operatörleri cep telefonu üreticilerini tepki gösterdiler. Bütün büyük üreticiler

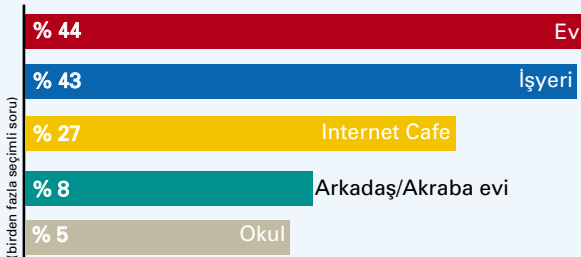
Cep telefonlarının tehlikeli olduğu "neredeyse" üreticiler tarafından bile kabul edilmiş durumda. Şimdilik "daha az" tehlikeli ürünler için çalışılıyor.

bu yazdan itibaren telefonlarla beraber uyarı bildirileri verecekler. Washington üniversitesinde yapılan bir başka araştırma da üreticilerin korkmasına neden oldu: Araştırmacılar geçen senelerde elektromagnetik ısımanın hayvanlarda kalıtsal değişim-

lere neden olduğunu gösterdiler.

Ve bu problem daha da büyüyecek: Bluetooth, UMTS ve Wireless LAN teknikleri ile elektromanyetik kirlilik daha üst düzeylere taşınacak. Böylece mikrodalga daha büyük bir probleme dönüşecek.

Internet Erişimi: Nereden Bağlanıyoruz?

Bütün hayat: Erişimin yarısına yakını evlerden diğer yarısına yakını ise işyerlerinden gerçekleşiyor. İnternet tüm hayatımızı kaplıyor.

In & out

RTÜK Yasası

İnternette sörf yapmak veya site açmak için nüfus süreti, ikametgah istenmesi espirileri.

Ücretli Portallar

Türk internet sağlayıcılarının ücret istedikleri portallarında sörf yapmak.

Cepheden Haberler

ISS'ler Türk Telekom'a Eylem Koydu

İnternet servis sağlayıcıları ile Türk Telekom'un yıldızları hiçbir zaman barışmadı. Tüm ISS'ler kuruldukları andan itibaren TT'nin hizmet kalitesinden ve tekeli durumu nedeniyle dayattığı oldu bittilerden şikayetçi oldu. Son olarak da TT'nin krizi bahane ederek erişim ücretlerine keyfi zam yaptığını ama bunun arkasında kendisi de internet servisi sağlayan ve Süperonline, E-Kolay, Türk.Net gibi özel servis sağlayıcılara rakip olan TT'nin tekel konumunu kullanarak kendisine çıkar sağlamaya çalışmasının yattığını iddia ettiler. ISS'ler ile TT arasındaki kavga açığa çıktıktan alevlenmeye başladı. Son olarak, Türkiye'nin en büyük üç İnternet Servis Sağlayıcısı, Superonline, E-Kolay ve Turk

Nokta Net, Türk Telekom bünyesinde faaliyet gösteren TTnet ve Kablo Net abonelerine portallarını kapattı.

Kararın gerekçesi her üç ISS tarafından farklı şekillerde açıklandı ama ortak sebep, Türk Telekom'un kendi aboneleri adına bu portal-lara ücret ödemeyi reddetmesi olarak şekillendi. "ISS İçerik Kullanım Anlaşması"nı imzalamayan TTNet'i cezalandırmak için harekete geçen üç büyük ISS'e önümüzdeki günlerde TİSSAD'ın kararıyla diğer ISS'lerin de katılması bekleniyor.

TİSSAD (Türkiye İnternet Servis Sağlayıcıları Derneği) tüm ISS'lerin ücretsiz içerik sunduğunu bu içeriğin büyük maliyetlerle hale gelmesi kararını verdiklerini açıkladı.

Yahoo'da Bir Türk

Konyalı'nın Onuru Yahoo'nun Gururu

Elektronik ticaret konusunda en çok baş ağrıtan konu, e-bay gibi online müzayede sitelerinde alıcı ve satıcıların verdikleri sözlerde durmamaları. FBI bile, son dönemlerde, bu tür sitelerde anlaşma yapan ama mal veya parayı aldıktan sonra karşılarındaki muhataplarına söz verdikleri ücreti/hizmeti/malı göndermeyen dolandırıcıların peşine bir ordu dolusu ajan takmaya başladı. Bu sitelerde şimdilik teknolojinin ulaşabildiği en son güvenlik düzeyi ise sadece "karşılıklı güven".

Güvenin bu derece önemli olduğu müzayede sitelerinin en büyükleri arasında yer alan Yahoo'nun müzayede bölümünde ise Amerika'ya yerleşmiş Konyalı Ahmet Keskes'in adı biraz farklı anılıyor. Çünkü Yahoo, müzayede sitesinde en iyi satıcılar arasına giren Ahmet Keskes için özel bir bölüm dizayn ederek

satıcıya olan güvenin en üst düzeyde olduğunu müşterilerine duyurdu. ABD'nin Chicago kentinde Asena Bilgisayar firmasının sahibi olan Konyalı Ahmet Keskes Yahoo'nun müzayede sitesini kullanarak tüm dünyaya perakende elektronik cihaz satıyor.

Yahoo sitesinin mezat bölümünde tüketici yorumlarıyla yüzde 99 güvenli firma seçilen Asena için özel bir bölüm dizayn eden Yahoo sitesi Asena firmasını, elektronik satıcılarının liderleri (featured sellers) arasında gösterdi.

Bilgi için: www.yahoo.com

Ucuz Telefon Görüşmesi

Telefonla İnternet Görüşmesi

Net2Phone, PC üzerinden telefon görüşmesi yapılabilmesini sağlayan bir web sitesi ve şimdi de PC'ye gerek kalmadan normal ev telefonunu kullanarak İnternet üzerinden telefon görüşmesi yapılmasını sağlayan servisini ABD'de hizmete soktu. Böylece ilk defa insanlar bir bilgisayara gerek duymaksızın, evlerindeki normal telefondan ama İnternet bağlantısı ücreti ile telefon görüşmesi yapabilecekler.

Net2Phone'nun VoiceLine adı verilen yeni servisi, herhangi birinin Net2Phone voice-over-IP hesabını normal telefonla arayabilmesini sağlıyor.

Bilgi için: www.net2phone.com

Nette Tenis

Roland Garros İnternette

IBM, Fransa Açık Tenis Turnuvası'nın resmi Web sitesini, mobil iletişim teknolojisiyle donatarak dünyanın her yerinden siteye ulaşımı kolaylaştırdı. Turnuvanın teknoloji ortağı

IBM, sorumluluğunu üstlendiği web sitesini mobil iletişim araçlarıyla ulaşımı kolaylaştıracak teknoloji-

lerle donatarak dünyanın her yerinden, WAP özellikli cep telefonları ve avuç içi cihazlarla turnuvaya ilişkin en son bilgilere, karşılaşma sonuçlarına, oyuncu istatistiklerine <http://wap.rolandgarros.com> adresinden anında ulaşılabilmesini sağladı.

IBM'in bu uygulaması spor karşılaşmaları gibi "eğlence"lik konularda insanların zamanlarını bölmeden veya dünyanın bir yerine seyahat etmek zorunda kalmadan hobilerini, meraklarını tatmin etmeleri açısından İnternetin insan yaşamına adaptasyonunu sergileyen önemli bir örnek olarak yorumlandı.

Bilgi için: www.rolandgarros.com

Kısa Kısa

Bluetooth'a Veda Yok

Kısa bir süre önce bilgi hizmetleri sunan Forrester Research Microsoft'un Bluetooth gelişiminden ayrılacağını duyurmuştu. Bunu yazılım firmasından yayınlanan bir tekdüz takip etti: "Bu doğru değil". Şu ana kadar geniş pazarlara hitap eden aygıtlar piyasaya çıkmadığı için Microsoft'un yeni işletim sistemi Windows XP içerisinde Bluetooth sürücülerinin bulunmadığı ise doğru. Ancak geliştirme noktasında Microsoft çalışmalarına devam ediyor. Ancak teknolojinin gerçekten kullanılmaya başlanmasıyla beraber Windows'a da dahili sürücüler eklenecek.

İnternet %10 Ucuzladı

Türk Telekom'un açıklamasına göre, İnternet erişiminde kullanılan 145, 0822 ve 200'lü numaralarda 324 saniyede atan kontörün, 360 saniyeye çıkarıldığını bildirdi. Böylece İnternet kullanımı dolaylı yoldan ucuzlatılmış oldu. Açıklamada ayrıca, 1. indirimli saatlerde 462.8 saniyede atan kontörün 514.2 saniyeye, 2. indirimli saatlerde ise 540 saniyede atan kontörün 600 saniyeye yükseltildiği kaydedildi. Yapılan ayarlamayla kullanıcıların İnternet ücretlerinde yüzde 10 civarında tasarruf yapacakları tahmin ediliyor.

Veezy'den Ekonomik Vize

Veezy yeni İnternet paketi ile müşteri iletişim merkezi aramadan otomatik olarak abone olunuyor ve ödemeler için kullanıcı kredi kartı kullanabileceği gibi faturalar PTT şubelerine de ödenebiliyor. Paketin fiyatı bir milyon lirayken, ilk beş saati ücretsiz ve sonraki 50 saat 0.30 dolardan devamı ise yine ücretsiz olarak ücretlendiriliyor ve abonelik kontör satın alınmasa da ömür boyu sürüyor. Paket ile gelen programlar, bankacılık ve finans işlemlerinden eğlenceye kadar pek çok kişisel ihtiyaç için özel yazılımı içeriyor.

Bilgi için: www.veezy.com

13 Paylaşım Aracı Testte

Napster'dan Daha İyileri Var

MP3 hayranlarını büyük bir korku sardı: Napster'a para ödemek zorunda kalırsak ücretsiz dosyaları nereden bulacağız? CHIP ihtiyacınız olacak her konuda yeni alternatifler buldu ve bunları sizin için inceledi.

İçerik

- 178 Testin galibi: Bearshare
- 179 Freenet: Anonim ve şifreli
- 180 Değiş tokuş nasıl gerçekleşiyor? Peer to Peer'in faydaları
- 182 Sonuç ve tablolar: Teknik veriler ve değerlendirme

■ Müzik için halen kim para veriyor? Sadece birkaç yıl önce normal olan bu durum bugünlerde bir istisna, özellikle de PC sahipleri arasında. Bu durumu, müzikseverler arasında takas ortamı oluşturarak birbirlerine müzik parçaları göndermelerine imkan tanıyan Napster ortaya çıkardı. Bu arada diğer programcılar da Napster fikrini kendi platformlarına taşıdılar. Ancak Napster bu konumunu uzun bir süre koruyamayacak. Yılın sonunda isteklerin ücretlendirilmesi bekleniyor. İstekler sınırlandırılmış bir dosya limitiyle birlikte üç dolar ya da bir aylık limitsiz dosya indirme imkanıyla on dolar karşılığında gerçekleştirilecek.

Ücretsiz: Napster'a alternatif arıyor! CHIP sizin için MP3'lerin, müzik ve film videolarının, eski oyunlar gibi dokümanları da içeren dosyaların bulunabileceği 13 paylaşım aracını test etti. Sonuç gerçekten memnun edici. Birçok araç testi geçebildi. Bu yazılımların kullanımları gerçekten kolay ve her geçen gün artan kullanıcı sayısıyla daha da çok ücretsiz dosyaya ulaşabilme imkanı sunuyorlar.

Bearshare: Eğer Napster'a alternatif arıyorsanız Gnutella ağına bir göz atmanız iyi olacaktır. CHIP test için en popüler Gnutella istemcisi olan Bearshare'in 2.2.0 sürümünü seçti.

Kısa bir deneme sürecinin ardından inandırıcı sonuçlara varıldı. Napster'da karşımıza çıkan MP3 bolluğuna Bearshare'dan da ulaşılabilir.

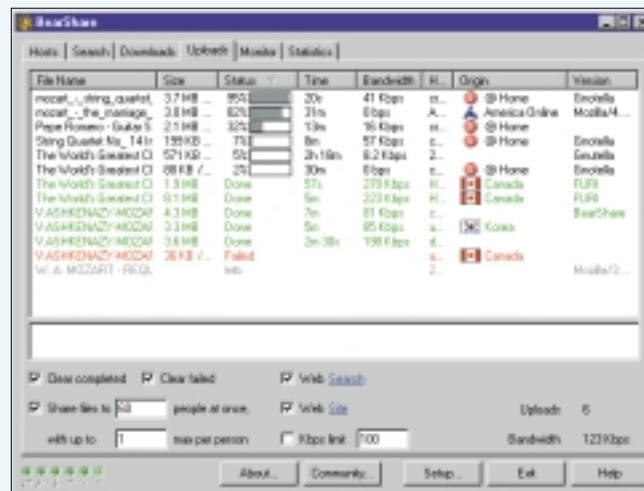
Gnutella'nın paylaşım ağında değiş-tokuş sınırlaması bulunmuyor. Bu yüzden de kullanıcıların sayısında büyük bir artış görülüyor. Napster'da işlem yapan kullanıcı sayısı günde ortalama 20 binden 200 bine ulaştıktan

sonra paylaşımındaki dosya kümesi de artış gösterdi.

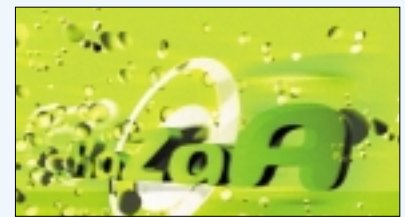
Bu eğilim gelecekte müzik dosyalarına olacak büyük talebin temel nedenlerinden biri olarak görülüyor. Bearshare ve Gnutella'nın değiş-tokuş içeriği hakkında daha fazla bilgiyi 178. sayfada "Testin Galibi" bölümünde bulabilirsiniz.

Mojo Nation: Austin Powers hayranları halen gerçek "Mojo"nun ulaşamaz olduğunu düşünüyorlar. Sanal bir geçerlilik de olsa en azından Mojo Nation artık dosya değiş-tokuş ağlarında yaşıyor. MP3, video ya da doküman ayır etmeksizin her şey Mojo'yla ödeniyor. Her yeni kullanıcı temel bir değer ile ağı katılıyor. Paylaşımaya katıldıkça da bunu artırabiliyor. Ayrım işlem süresi, sabitdisk kapasitesi ve bant genişliğine göre yapılıyor. Buradan da anlaşıldığı üzere Mojo Nation "Değiş-Tokuş" prensibini zorunlu tutan sayılı sistemlerden birisi.

Bazı dosyaların paylaşımı Freeloader mantığıyla serbest bırakılıyor. Çoğu kullanıcı sadece kişisel MP3 koleksiyonunu paylaşmayı tercih ediyor. Ancak özel dosyaların paylaşımı önerilmiyor. Bir yandan yasal takip korunup biraz daha fazla bant genişliği sağlanırken, diğer yandan da bu dosya paylaşımı prensibine ters düşüyor ve diğer kullanıcıların bant genişliği sıkıntı yaratarak çeşitliliğinin azalmasına neden oluyor. Eğer

Bilgiye ulaşın: Bearshare size değiş-tokuş partneriniz hakkında tüm gerekli bilgileri veriyor.

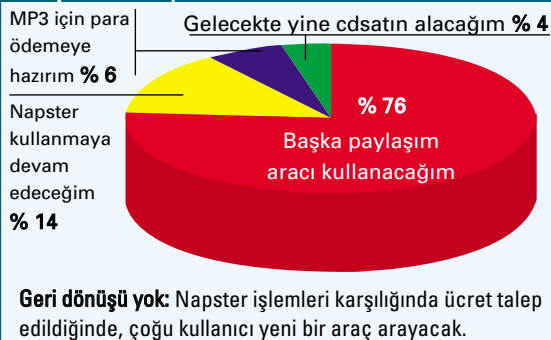
Modern: Paylaşım aracı KaZaA oldukça renkli bir görünüme sahip. Ancak ne yazık ki sadece 128 Kbit MP3'ler sunuyor.

günün 24 saati, haftanın yedi günü sadece dosya indirmek istiyor ve kendi dosyalarını da paylaşmaktan çekiniyorsanız "Mojo"suz geçinemeyebilirsiniz. Austin Powers'da bunun nasıl bir etki yaptığını hatırlarsınız. Mojo Nation sisteminde tutarlılık isteniyor. Aksi takdirde daha fazla dosya indiremezsiniz.

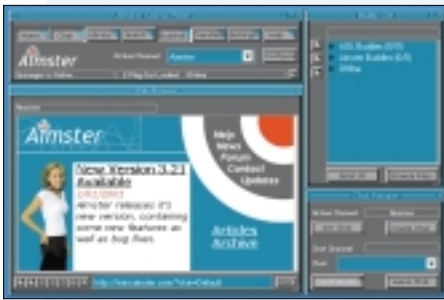
KaZaA: Farklı dilleri destekleyen bir paylaşım aracı arıyorsanız KaZaA'ya bir göz atmalısınız. Eğer sadece bir dosya arıyorsanız ve bir daha bu sistemi kullanmayacağım diyorsanız, istemci yazılımı indirmek zorunda değilsiniz. Çünkü KaZaA aynı zamanda web sitesi üzerinden de arama destekliyor. Ancak heyecanınız çabuk sona erecek. Çünkü KaZaA'nın mimarları müzik endüstrisiyle anlaşma yaparak MP3 dosyalarını 128 Kbit/s bitrate ile sınırlandırıyorlar. Bu taşınabilir bir MP3 çalar için yeterli olabilir ancak müzik seti ve profesyonel dinleyiciler için kalitesiz sıkıştırma oranı düşündürücü olacaktır.

Buna karşılık paylaşım aracı akıllı bir arama sunuyor. Belirlediğiniz bir parçayı arattırdığınızda yazılım en hızlı şekilde dosyayı buluyor ve otomatik olarak dosya transferine başlıyor.

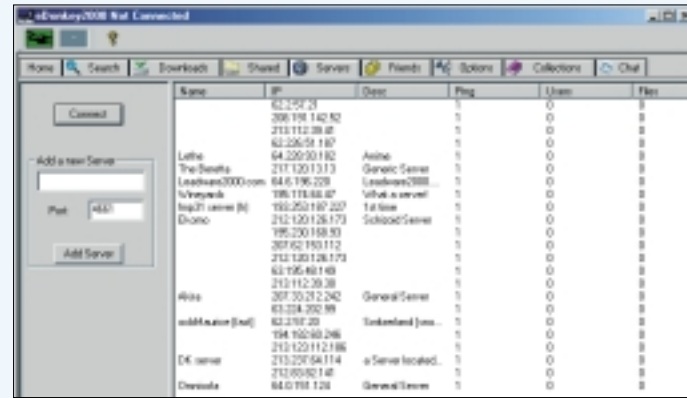
Napster Kapanırsa Ne Olacak?

eDonkey: Adından beklediğiniz gibi elektronik eşek kesinlikle akılsız bir araç değil. Çünkü bu sistemde diğer araçların nadiren ya da hiç kullanmadıkları hizmetlere yer verilmiş. Eğer büyük bant genişliğine sahip sayılı DSL sahiplerinden biriyseniz eDonkey'nin dosya alımı sırasında dosyayı parçalara ayırarak indirmesi hoşunuza gidecektir. Eğer aradığınız parça farklı 10 kişinin sabit diskinde yer alıyorsa bu dosyayı on ayrı yerden aynı anda almaya başlarsınız. Uygulama kesinlikle on kat hızlanmaya neden olmasa da dosya alımını hızlandıracaktır.

Düzensiz: Programcılar Aimster'da birçok özelliği ulaşılması zor yerlere saklamışlar.

eDonkey: Program şık değil, ancak bulunan şarkıların hızlı ve güvenli bir şekilde indirilmesini sağlıyor.

Bu özellik size hızın artışı dışında güvenlik de sunacaktır. Çünkü eğer dosyayı aldığınız 10 bilgisayardan biri bağlantısını keserse geriye kalan dokuz dosyayı tamamlamanız için yeterli olacaktır.

Bunun dışında dosyalar download esnasında da tekrar hizmetinize sunulacaktır. Böylelikle eDonkey programcılar istenen dosyanın hızlı bir şekilde yayılmasını sağlar. eDonkey'nin merkezi olmayan ağ yapısı da sisteme ek özellik kazandırıyor. Böylelikle hizmetin herhangi bir anda ve farklı sebeplerden kapatılması engellenmiş oluyor,

çünkü dosya adlarını saklayan sunucu pratik olarak dünyanın herhangi bir yerinde tekrar açılabilir.

Aimster: Eğer virüslerden ve trojanlardan ötürü paylaşım araçlarını kullanmaktan çekiniyor ancak ücretsiz müzikler yüklemek istiyorsanız Aimster'e dikkatinizi çekerek. Çünkü burada dosyalar sadece sohbet arkadaşlarınızla değiş tokuş edilebiliyor.

Ancak yine de kendinizi gerçekten güvende hissedip hissetmeyeceğiniz

1. Sıra

BearShare! **iyi** (8,4)

- + Geniş müzik arşivi
- + Tüm dosya biçimlerinin desteklenmesi
- + Konforlu arama
- + Ayarlanabilir dosya paylaşım hakları
- Dosya kalitesi gösterilmiyor

Bilgi için: www.bearshare.com

Daha iyi bir dünya: Gnutella sayısız Napster hayranının ufuktaki yeni tercihi olacağı benziyor.

Bearshare

Yeni Paylaşım Kralı

Napster öldü. Bu yüzden Gnutella'daki community canlandı. Üstelik burada sadece MP3'lere değil birçok dosya biçimine ulaşabilirsiniz.

Gnutella ağı için sunulan birçok farklı istemci arasında Bearshare en hızlı gelişen araç olma özelliğini koruyor. Gnutella çok fazla sayıda kullanıcıya hizmet verebildiği için müzikseverlerin Napster tercihinin yerini alıyor. Napster'ın bazı parçaların paylaşımına engel koymasının ardından Gnutella geniş çaptaki çeşitliliğiyle de dikkat çekmeye başladı. Bearshare kullanıcı konforu için de yenilikler getirdi. Aramanın ardından sunucuda çıkabilecek sorunlara karşı otomatik olarak bir sonraki Gnutella sunucusuna bağlantı imkanı sağlandı.

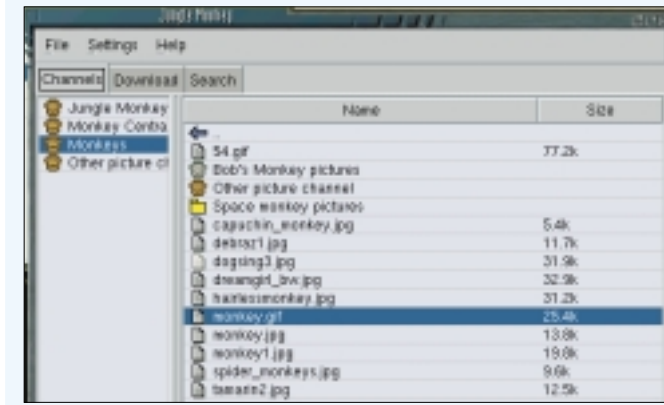
Bir diğer ek özellik ise arama sırasında belirleyebileceğiniz „Quality of Search“. Böylelikle dosyanın download partnerinizden bilgisayarınıza ne hızla indirileceğini bir bakışta görebilirsiniz. Bunun yanında Bearshare diğer dosya

paylaşımalarının bulunduğu yerleri de ortaya çıkaracaktır. Eski kral Napster'dan farklı olarak Gnutella tüm dosya biçimlerini destekliyor. Böylelikle sadece MP3 dosyalarına değil bunlarla birlikte parçaların mevcut video kliplerine de ulaşabilirsiniz. Ancak ne yazık ki MP3'lerin aranması sırasında dosyaların bitrate'leri hakkında bilgi verilmiyor. Bu yüzden dosyaların boyutlarına bakarak kalitesini tahmin etmek zorunda kalıyorsunuz. Tabii ki Bearshare kullanıcıları Gnutella ağının merkezi olmayan sisteminden büyük kazanç sağlıyorlar.

Müzik endüstrisinin bu durumda, dünya çapında internete bağlı olan kullanıcıları ağdan koparmak için büyük bir savaş vermesi gerekecek. Ancak bu endüstriye karşı ortaya konulan koruma yöntemi dezavantajları da beraberinde getiriyor. Karmaşık aramalarda Bearshare sonuca ulaşmak için gerçekten uzunca bir süre arama yapmak zorunda kalıyor.

kuşku, çünkü bazen tanıdıklarınız da size trojanlı dosya gönderebilirler. Tabii ki dosya alacağınız partnerler paylaşımına açtığınız dosya sayısı ile sınırlandırılmış. Bunun yanında tüm Aimsster kullanıcıları sistem dışından gelen ziyaretçilere dosyalarını paylaşmak için “Ziyaretçi Girişi” de açabiliyorlar. Böylelikle tanınmış parça koleksiyonları geniş alanlara yayılabiliyor. Eğer AOL tabanlı AIM (AOL Instant Messenger) kullanıyorsanız bağlantı listenizi Aimsster istemcisine taşıyabilir ya da Aimsster-Messenger ile yeni arkadaşlar bulabilirsiniz.

Jungle Monkey: Tüm Linux kullanıcıları için Jungle Monkey görülmeye değer bir alternatif. Bu arada eklemek ge-

Düzenlenmiş: Jungle Monkey’de download’ları farklı Online-Channel’lar içinde bulabiliyorsunuz.

rekir ki yazılımın 0.1.9 sürümü bulunuyor. Düşük sürüm numaraları aracın gerçekten önemli özelliklerinin eksik olduğunu belirtiyor. Örneğin bilgisayarınıza bağlanacak maksimum kul-

lanıcı sayısını sınırlayamıyorsunuz. Aynı zamanda kullanılan bant genişliği de ayarlanamıyor. Bu yüzden Jungle Monkey ile aklınıza gelen her tip dosya paylaşılabilir. Böylelikle Napster’da-

AKILLI PEER-TO-PEER AĞLARI

Freenet: Anonim ve Şifreli Dosya Paylaşım Hizmeti

Napster’in çöküşünün de gösterdiği gibi merkezi olarak organize edilmiş Peer-to-Peer ağları, dışarıdan gelecek saldırılara ve engellere karşı tam bir güvenlik sağlayamıyor. Ana sunucunun fişini çekmek (duruşmalarda alınan kararlar sonucunda) bütün ağın kapanması için yeterli oluyor. Öte yandan bu tür merkezi ağlar yasal hakların uygulanması açısından bakıldığında, bir bilgisayarın internetten izole edilebilmesi için tek yöntem. Bu sorundan kurtulmak için sistemler artık merkezi olmayan ağları tercih ediyorlar. Ancak Gnutella örneği bu sistemlerin önemli derecede yüksek hızlara ve büyük bant genişliklerine ihtiyaç duyduğunu gösteriyor. Bu yüzden kullanıcılar internet çıkışlarında büyük bir yük hissediyorlar. Tüm bu ve benzeri ek sorunların Freenet adında bir projeye çözülmesi bekleniyor. Fikir, ağı tamamen merkezi olmayan bir

yapıda kurulmasına, her kullanıcının da bilgisayarıyla birlikte Freenet’in parçası olmasına dayanıyor. Böylelikle sadece aracın sistem kaynaklarının ne kadarını kullanacağını belirlemeniz yeterli oluyor.

Akıllı bitler: Dosyaları ihtiyaç duyduğunuz anda toplarsınız. Boş yere harcanan bant genişliği sorunu çözmek için karmaşık bir dosya indirme sistemi kullanılmaktadır. Bir kullanıcı herhangi bir dosya talep ettiğinde bu istek bir sonraki Freenet bilgisayara gönderilir. Eğer aranan dosya bu bilgisayarda bulunamazsa sorgu bir sonraki bilgisayara iletilir. Herhangi bir anda dosyayı saklayan bir bilgisayarda sorunun cevabına rastlanır. Bu bilgisayar dosyayı arama yolundan geriye doğru gönderir (soruyu ilettiğiniz her bilgisayar-da saklanır).

Her bilgisayarda sınırlı miktarda saklama alanı bulunmasından dolayı alan yetersizliğinde en az kullanılan dosyalar silinir.

Şifreleme: Bilmeseniz de saklıyorsunuz. Bunun dışında sabitdiskteki her dosya şifrelenmiştir (kimse bilgisayarında hangi dosyaların saklandığını bilemez). Bu rahatsız edici gibi görünebilir ancak uykunuzu kaçırmayın. Hiçbir kullanıcı ne sakladığını bilmediği için otomatik olarak dosyaların sunulmasından da sorumlu olmayacaktır. Ayrıca dosyaların kullanıcı tarafından sisteme açılması da imkansızdır.

Freenet ancak tüm bilgisayarlar kapatılarak sansürlenebilir (bu tahmin edileceği gibi komik bir düşünce olmaktan öteye gidemez).

Ancak böylelikle Freenet pornografiye de açık kapı bırakıyor. Kontrolün olmadığı her yerde suçlular korkusuzca gezebileceklerdir. Freenet’in kurucuları bu sorunu tamamen görmezden geliyorlar. Aslına bakarsanız Freenet gerçekte toplumun bir aynası!

Bu ağ aynı zamanda önemli sınırlar da taşıyor. Saklanan dosyaların kendine özel bir adres odası bulunmadığı için herhangi bir arama motoruyla da araştırılamıyor. Bugüne kadar programcılar bu konuda bir çözüm sunmuş sayılmazlar. Bu yüzden de Freenet düğün olarak aratılamıyor.

Ancak bir dosyayı tanıdığınız zaman yönetim mümkün oluyor. Buradan da (eğer verildiyse) diğer dosyaların ID’lerine ulaşılabilir. Bu arada sadece MP3’ler için özelleştirilmiş bir arama aracı olan Espra’yı <http://espra.net> adresinden indirebilirsiniz.

Bu prensibe göre de arama sorgularında en çok bulunan dosyalar her zaman sunucu üzerinde saklanır. Aranmayan dosyalar ise prensibe göre bir süre sonra sistemden silinirler.

Çıkış yok: Freenet’de dosyalar el ile silinemez. Sansür neredeyse imkansız.

ki gibi bir MP3 sınırlaması da görülüyor. Herhangi bir dosyanızı paylaşmak istediğinizde program anlaşılır bir ID numarası belirleyerek ağa bir mesaj gönderiyor. Jungle Monkey aynı zamanda bir Open-Source program. Bu sayede diğer programcılar yazılımın kaynak kodlarından faydalanarak hataları ve riskleri örtebilirler.

File Rogue: Kendini “Dolandırıcı” olarak tanımlayan program, paylaşım sayesinde ücretsiz dosya sunmayı hedefliyor. Ne yazık ki File Rogue bu amacına tam olarak ulaşamıyor. Çünkü çok az sayıda kullanıcı bu araç aracılığıyla paylaşım yapıyor. Bunun başlıca sebebi ise File Rogue’un gözleri kamaştıran karmaşık reklamlarla finanse edilmesi. Çünkü bu tür Ad-ware’ler kullanıcı bilgilerinin yollanmasına neden olabiliyorlar. Buna karşılık programcılar kullanıcıların dosya paylaşımı profillerinin kaydedilmediğini savunuyorlar.

Bunun yanında paylaşım gerçekten çok kolay bir şekilde gerçekleştiriliyor: Her kullanıcı paylaşma açacağı dosyaların bir listesini sunuyor. Daha sonra bu paylaşım katalogu merkezi sunucuya iletiliyor. Böylelikle kullanıcılar kısa bir gecikmeyle yeni dosyalara ulaşabiliyorlar. Ancak File Rogue’un merkezi içeriği, paylaşım kralı Napster’da olduğu gibi saldırılara açık bir durum oluşturuyor. Çünkü sistemi kapatmak için ana bilgisayarın ağdan çıkarılması yeterli olabiliyor. Böyle bir durumda yeni bir dosya paylaşım aracı aramaya başlamanız gerekiyor.

iMesh: Renkli grafikleri ve kullanıcı dostu arabirimiyle paylaşım yazılımı iMesh gerçekten doğru değiş-tokuş

Dolandırıcı: File Rogue bazen kurulum sırasında takılarak hata veriyor.

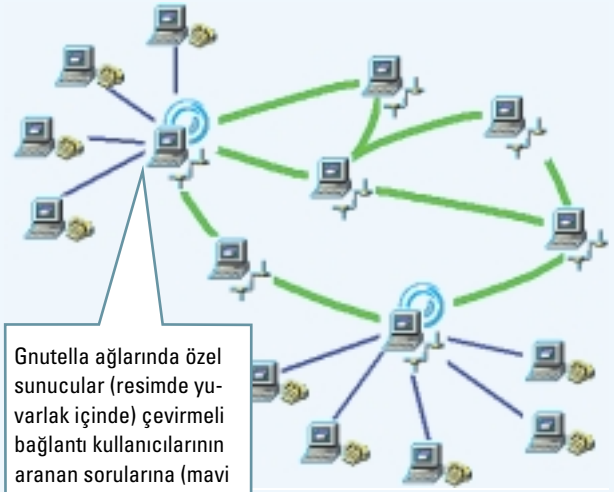
DEĞİŞ TOKUŞ NASIL GERÇEKLEŞİYOR?

Peer to Peer’in Faydaları

Dosya transfer sistemlerinin neredeyse tümü Peer-to-Peer (P2P) prensibine göre çalışır. P2P, taşınan dosyaların direkt olarak bir kullanıcıdan diğerine iletilmesi anlamına gelir. Ağdaki hiçbir dosya merkezi bir sunucu tarafından sunulmamaktadır. Böylelikle belirli bir noktaya fazla yüklenmeler engellenir ve ağ zararlarından daha iyi korunmuş olur.

Ayrıca bu buluş kullanıcıların taşınan dosya kümesi için ödeme yapmamasına da yardımcı olur. Çünkü Napster değiş tokuş edilen sayısız MP3 dosyası için önümüzdeki günlerde ücret talep etmeye başlayacak.

P2P ağlarında dosyalar birçok bilgisayar üzerine ya da kısacası tüm dünyaya yayıldığı için hızlı dosya indirme şansınız da oldukça yükseliyor. Çünkü farklı bir şekilde merkezi bir FTP sunucusunda sizin ulaşmak istediğiniz bir dosya başka bilgisayarlar tarafından da aranıp indirilmek istenebilir. Bir P2P

Gnutella ağlarında özel sunucular (resimde yuvarlak içinde) çevirmeli bağlantı kullanıcılarının aranan sorularına (mavi satırlar) ulaşmaları için band genişliği sağlıyorlar.

ağı aynı zamanda veri kaybını da engelleyecektir: Aynı anda tüm bilgisayarların sabit disklerinin yeniden biçimlendirilmesi ihtimali oldukça düşüktür.

Bu tür bir ağda tabii ki sorunlarla karşılaşmak zorunda kalınacaktır. Sistemin çekici bir hale gelmesi için kullanıcı sayısının da artırılması gerekir. Son olarak bu sistemler kendi müzik içeriğini sunmazlar, sadece kullanıcıların değiş-tokuşuna imkan sağlarlar. Ancak ilginç ve klasik istekleri karşılayacak dosyalar çok az bir kullanıcı tarafından sunulmaktadır.

yor. Sunucu ve tabii ki kullanıcılar düzenleme için çok sık ağdan ayrılıyor. Bu off-line süresince de yeni kullanıcı olarak kaydolmanız mümkün olmuyor.

OnShare: Birçok kullanıcı dosya paylaşımı sırasında dosyalarının güvenliği konusunda korkuya kapılır. Bazen servis hataları sonucunda bilgisayarınızın sabitdiskine tam erişim sağlanabiliyor. Bu kaygınıza OnShare detaylı dosya yönetimi sayesinde son veriyor. Böylelikle bu aracı kullanarak bilgisayarınızdaki özel dosyalara gelişmiş erişim özellikleri atayabilirsiniz. Bu sistem bir dosyanın sadece sizin tarafınızdan ulaşılabilir olmasını da sağlayabilir. Bu özellik alışılmışın dışında görünse de aslında çok büyük anlam taşımaktadır. OnShare kişisel dosyalarınıza seyahatlerde ya da işinizden ulaşmanızı da sağlayabiliyor. Bunun için evdeki bilgi-

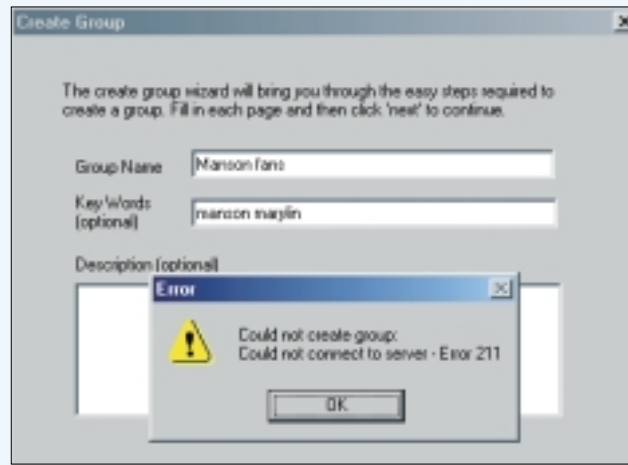
sayarınızın kesintisiz internet bağlantısına sahip olması gerekiyor.

SongSpy: SongSpy ile aradığınız parçaya ulaşmak için gerçekten bir casus olmanız gerekiyor. Çünkü ne yazık ki büyük ihtimalle kullanıcıları ilk kullanımda büyük ve önemli bir sorun bekliyor. Ağa bağlantınız sorunsuz olarak kurulamayabilir. Download-Options altında yer alan ayarları doğru yapmanız gerekir, çünkü burada kullanıcıların sayısı sınırlandırılır. Bununla birlikte SongSpy sisteminde birçok hata bulunuyor. Örneğin burada da dosya değiş-tokuşu sanal bir değer ile sınırlandırılıyor. Mojo Nation'daki "Mojos" gibi SonSpy'da da "Karma" kullanılıyor. Bilgisayarınızda ne kadar çok dosyanın paylaşımına izin verirsiniz Karma'nız da o kadar artıyor. Eğer dosyalarınız paylaşmıyorsa puanınız azaltılıyor.

Napster: Bu araç bugüne kadar Peer-to-Peer ağlarında dosya paylaşımının mükemmel bir seviyeye ulaşmasına neden oldu. Bugüne kadar Napster yükleyen istemcilerin sayısı 61 milyonun üzerinde. Yine de bu sayı kullanıcıların gerçek sayısını göstermeyebilir, çünkü her kullanıcı istediği kadar yeni kayıt yapabilme hakkına sahip. Napster ile birlikte MP3'lere olan talep gerçekten artış gösterdi. Beklenmeyen bu büyük başarıyla birlikte müzik endüstrisiyle arasında uzun süredir manşetlerden düşmeyen bir kavga başladı. Bu arada kullanıcıların değiş tokuş borsasında 25 bin şarkının paylaşılmasını da engelledi. Napster ile MP3'den daha fazlasını paylaşmak isteyen kullanıcılar da hayal kırıklığına uğradı, çünkü merkezi sunucu sadece MP3 biçimindeki şarkıları kabul ediyordu.

Yalnız: Napster yasal anlaşmazlıklara rağmen kullanıcılarına hizmet vermeye devam ediyor.

Kişisel: Eğer Firewall kullanmıyorsanız OnShare bazı gruplar yaratarak güvenlik imkanı da veriyor.

Bunun ardından ana programın ek-sikliklerini kapatan Napigator gibi bazı clone ve eklenti araçları ortaya çıktı.

Normal olarak bir Napster kullanıcısının bağlantısının ardından sadece çok kısa bir kesinti gerçekleşir. Ağa bağlantı sırasında dosya listenizle hangi Napster sunucusuna bağlandığınız kesinleşir. Program başlatılır başlatılmaz sadece kullanıcılar tarafından paylaşım açılan dosyaları görebilirsiniz. Sunucular arasında geçiş yapabileceği gibi bir şansınız bulunmuyor. Napster ağındaki Buddy'yi bir daha göremeyeceğiniz Buddy listenizdeki değerli download partnerlerinizi de kaybedeceğinize anlamına geliyor. Aslında Buddy'ler bir yere kaybolmuyor. Napster geçtiğimiz yıl Bertelsmann tarafından satın alındığı için yakında ücretsiz dosya alımına izin verilmeyecek. Uzmanlar en geç bu yılın sonunda bir ödeme sisteminin yürürlüğe gireceğini söylüyorlar. Napster sunucularının kapatılması için verilen savaşta müzik endüstrisi çok büyük tavizler vermek zorunda kaldı. Kısa vadede kullanıcı başına düşen dosya sayısı 172'den 71'e kadar düştü.

MP3 Groupie: MP3 Groupie'nin yapımcıları diğer paylaşım araçlarının değiş-tokuş konseptinden çok daha farklı bir yol izliyorlar. Bu program ile dosyalar sabit diskte paylaşım açılmıyor, ancak bir haber-sunucusuna postalanıyor. Bu yöntem sayesinde kullanıcılar teorik olarak dosya alımı sırasında çok daha yüksek hızlara ulaşabiliyorlar.

Titiz: SongSpy'da bulunabilen MP3'ler gerçekten yetersiz.

Çünkü bu sistemde dosyalar tabiri caizse internet servis sağlayıcıları tarafından sunuluyor. Ancak uygulamada çok sayıda sınırlamayla karşılaşılıyor. Çünkü uygun bir haber sunucusu bulmak hiç de kolay değil. Buna karşılık MP3 Groupie bu konuda size yardımcı oluyor: Program size e-mail adresinizi soruyor ve bu adrese haber sunucuların toplu listesini gönderiyor. Ancak ne yazık ki MP3 dünyasına açılacak kapı için hangi sunucunun şifre istediği konusunda bir bilgi verilmemiş. Bu yüzden haber sunucularında yapılan arama, sunucuların kullanım oranına göre sıralanıyor. Bulduğunuz bir sunucunun MP3 dosyası içermemesi de ayrıca sinirlerinizi bozabilir.

1

2

3

4

5

6

Araç	Bearshare	Mojo Nation	KaZaA	eDonkey	Aimster	Jungle Monkey
Web sitesi (www.)	bearshare.com	mojonation.com	kazaa.com	edonkey2000.com	aimster.com	junglemonkey.net
Veriler						
Ağ için diğer istemciler	•	—	—	—	—	—
Güvenilirlik						
Merkezi ağ	—	—	—	•	•	—
Davranış İzleme	—	•	—	—	—	—
Değiş tokuş olanakları						
MP3 dosyaları	•	•	•	•	•	•
Video dosyaları	•	•	•	•	•	•
Yazılım	•	•	•	•	•	•
Dokümanlar	•	•	•	•	•	•
Konfor				•		
Download devam ettirme	mümkün değil	mümkün değil	mümkün değil	mümkün	mümkün değil	mümkün değil
Çoklu download	mümkün değil	mümkün	mümkün	mümkün	mümkün değil	mümkün değil
Mevcut arama kriterleri	•	•	•	•	—	•
Ağa login	—	•	•	—	•	—
Upload zorunluluğu	—	•	—	—	—	—
Download streaming	harici	•	•	—	—	—
Community						
Instant-Messaging	—	—	—	•	•	—
Kullanıcı listeleri	—	—	Java ile	•	•	•
Toplam Değerlendirme	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100
Title sunumu (40%)	90	75	70	65	50	70
Güvenilirlik (40%)	80	70	65	60	70	50
Kullanım (20%)	90	80	75	75	75	70
CHIP Toplam Puanı	86	74	69	65	63	62
Özetle	Bearshare tüm dosyaları değiş tokuş etmenizi sağlıyor. Ayrıca birçok MP3 dosyasının sunulması da dikkat çekici.	Bitmek bilmeyen download istekleri ile istenmeyen kullanıcılar Mojo Nation tarafından etkili bir şekilde durduruluyor.	Maksimum 128 Kbit/s ile sınırlı MP3'ler yüklenen müziklerin kulağa hoş gelmemesine neden oluyor.	Edonkey bir downloadda bir çok kaynak sorguladığı için özellikle DSL kullanıcıları için bir alternatif olabilir.	Instant Messenger programı olmayanlar Aimster'da iki ortalama programı birarada bulabilirler.	Jungle Monket sadece Linux için mevcut. Beta olan programda henüz birkaç önemli özelliğin eksikliği hissediliyor.

Sonuç

Herşey Hala Ücretsiz

Hayatta hiçbir şeyin o kadar kolay olmadığı savından yola çıkarak, internetten ücretsiz müzik indirmenin de hiç kolay olmayacağını rahatlıkla söyleyebiliriz. En yeni müziklerin büyük bir hızla sabitdiske indirilebilmesi gerçekten eğlenceli ve moralinizi düzeltebilecek bir özellik. Ayrıca kesinlikle birincilik kürsüsünü Napster değil de bir Gnutella istemcisi olan Bearshare hak ediyor. Napster engellendiği için neden müzik dinleme zevkinizden vazgeçesi-

niz ki? Ya da artık ücret talep eden Napster'a neden sadık kalmak isteyeceksiniz? Üstelik birçok birinci sınıf alternatif varken.

Neredeyse her paylaşım aracı birkaç özel fonksiyonla ön plana çıkıyor. Eğer sunulan tüm özellikler sizin için önemliyse seçimi yine sizin yapmanız gerekir. Yeterlilik asla tercih nedeni olamaz. Sadece müzik parçaları arayanlar bile bu araçların özelliklerinden faydalanırlar. Birkaç tıklamayla meş-

hur Simpsons ailesinin yeni serileri direkt olarak Amerika'dan bilgisayarınıza indirilebiliyor. Özellikle Freenet ile riye dönük bir sistem. Tüm dosyalar şifrelenmiş ve her sunucuda en sık aranan bir takım veriler saklanıyor. Ne yazık ki bu ağ web gibi konforlu bir şekilde aranıyor. Sunulan içeriğin herhangi bir organizasyon tarafından beğenilip beğenilmemesi ise önemli değil, çünkü bu sistemi sansürlemek de mümkün değil.

7

8

9

10

11

12

13

Freenet

File Rogue

iMesh

OnShare

SongSpy

Napster

MP3 Groupie

<http://freenet.sourceforge.net>
filerogue.com
imesh.com
onshare.com
songspy.com
napster.com
napasoftware.com

-

-

-

-

-

•

-

•

•

•

•

•

-

-

•

-

-

-

-

-

-

•

•

•

•

•

-

•

•

•

•

•

-

•

-

•

•

•

•

-

-

-

•

•

•

•

-

-

-

 mümkün değil
mümkün değil

 mümkün değil
mümkün değil

 mümkün
mümkün

 mümkün değil
mümkün değil

 mümkün değil
mümkün değil

 mümkün değil
mümkün değil

 mümkün değil
mümkün değil

-

•

•

•

•

•

•

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

•

•

-

•

•

-

•

•

-

-

•

•

•

-

•

-

-

•

•

•

-

•

-

Puan 0 50 100

40

100

30

62

Freenet yenilikçi ve güvenilir. Akıllı dağıtılmış download'lar ağa daha az yüklenmesini sağlıyor.

Puan 0 50 100

55

50

80

58

File Rogue şık, ama ortalama bir araç, özellikle dosya sunumunda büyük eksikleri söz konusu.

Puan 0 50 100

65

40

75

57

iMesh sadece sabırlı kullanıcılara tavsiye edilebilir. Zira maalesef çoğunlukla stabil değil ve kolay kolay erişilemiyor.

Puan 0 50 100

40

50

80

52

OnShare daha çok çalışma grupları için sanal bir bellek alanı olarak tasarlanmış gibi, MP3 bulmak pek mümkün değil.

Puan 0 50 100

40

50

75

51

Müzik parçalarının yetersiz sunumu SongSpy'n testimizde son sıralarda yer almasına neden oldu.

Puan 0 50 100

60

20

90

50

Yasaklı parçalar ve MP3 kısıtlaması Napster'in sunumunun çekiciliğini giderek daha da azaltıyor.

Puan 0 50 100

30

50

50

42

MP3'leri haber sunucularına . dağıtmak, yenilikçi bir düşünce gibi görünse de , pratikte pek de başarılı ve kolay değil

NASIL TEST ETTİK?

Sunulan Parça Sayısı:

Bir takas ortamında tabii ki en önemli özelliklerden biri müzik dosyalarının dağıtılmasıdır. Testimizde farklı birçok türde sanatçının farklı parçalarını arattık. Tabii ki arama sadece güncel Top10'lerden oluşturulmadı, klasik ve eski popüler parçalar da aratıldı. Değerlendirmede bulunan dosyaların kalitesi de puanlandırıldı. Eninde sonunda saniyede 128 Kbit bitrate'e sahip de olsa aranan dosyaya ulaşabilmek önemliydi.

Güvenilirlik

Çoğu kullanıcı kendini Napster'a alıştırmış. Ancak diğer servisleri saydığımızda kafalarda oluşan soru işaretleri kalkmakla kalmayacak, kullanıcılar diğer paylaşım ağlarına geçiş yapmayı dahi tercih edebilecekler. Yine de önümüzdeki günlerde yeni bir paylaşım aracı aramaya geçmeden önce hizmetlerin kendilerini güvenmeye almaları gerekiyor. En büyük değerlendirme kriterlerinden biri sistemdeki kullanıcı sayısı olmaya devam ediyor. Bu yüzden paylaşım servisleri Napster gibi

çok kolay kapatılabilir bir sistem olmayı hedefliyorlar. Bu yüzden merkezi olmayan bir yapı en büyük koşul... ideal olan ise, Freenet gibi şifreli bir sistem oluşturmakta yatıyor.

Kullanım

Eğer dosyaları hızlı bir şekilde aramak istiyorsanız kullanışlı program ararımına sahip bir servis seçmelisiniz. Bu değerlendirme kategorisinde önemli olan zekice düzenlenmiş menüler ve açıklık, göz dolduran efektler değil!

Elektrik Prizindeki Internet

Artık Kullanıma Hazır

Iddialı teknik, merak uyandırıcı ücretler: Powerline; elektrik prizinden internete açılan kapı. Almanya'da bu yazdan itibaren veriler elektrik kabloları üzerinden akacak.

Uzun süren araştırmalar, nispeten küçük alan çalışmaları ve açıklamalar artık sonuca varıyor: Almanya'da elektrik kabloları üzerinden veri aktarımı kullanılmaya başlanacak. Böylece telefon yerine elektrik prizi üzerinden internet bağlantısı gerçekleştirilebilecek. Bunun en büyük avantajı "Last Miles" olarak adlandırılan hızlı veri transferi. Kullanılan telefon iletişimi üzerinden gelen ses ve veri sinyalleri bölge ağ istasyonlarında akım iletimine bindirilecek ve gerektiği takdirde yol üzerinde kuvvetlendirilerek evlere kadar iletilecek.

Modemin ucunu elektrik prizine bağlamak

Powerline teorik olarak DSL'den üç kat daha hızlı olan saniyede iki Megabyte veri transferi gerçekleştiriliyor. Buradaki engel: Bölge dağıtıcısından sonra bağlı olan evler bant genişliğini paylaşmak zorundalar. 2003'e kadar tek bir dağıtıcıya 15'den daha fazla kullanıcının bağlanmayacağı ve sadece iki kullanıcının aynı

Last Miles için Güç: İnternetteki veriler elektrik kablosu üzerinden eve gelecekler. Bir bölge dağıtıcısındaki bir çok ev aktarım performansını düşürecek.

zamanda veri transferi yapacağı yönündeki açıklamalar pek gerçekçi görünmüyorlar. Ancak şu ana kadar gerçekleştirilen pilot projeler saniyede 800 KByte hızına ulaşılabilirdiğini gösteriyor.

Powerline sunucuları için elektrik prizinden internet bağ-

lantısı sadece ilk adım. Örneğin ısıtma gibi düzenli ev araçlarının elektrik kablosu üzerinden uzaktan kumanda edilebilmesi düşünülüyor. Bu hayalin son noktası ise E-Home. Tabii ki Türkiye'deki alt yapı düzeline kadar biraz daha beklememiz gerekiyor.

İçindekiler

186 Yasal Düzenlemeler

188 10 Soru 10 Cevap

DVD Fiyatları Araştırılıyor

Amerika Bizi Kazıklıyor mu?

Avrupa Birliği, Amerikalı büyük dağıtıcıların DVD'leri Avrupa'ya daha pahalı satıp satıp satmadığını ortaya çıkarmak için soruşturma açtığını duyurdu. Disney Buena Vista, AOL Time Warner, Twentieth Century Fox, Vivendi

Universal ve Paramount. Birlik bu şirketlerden gelen cevaba göre bölge kodu sisteminin Avrupalı tüketicilere yönelik bir ayrımcılık olup olmadığına karar vermeye çalışacak. Yapımcılar, bölge kodunun, korsanlığı önlemek ve te-

lif haklarını korumak amacıyla kullanıldığını savunuyor. Tüketici dernekleri, DVD'lerin Avrupa'da ABD'ye oranla iki katı daha yüksek fiyata satıldığını savunuyor. Avrupa'da bir DVD'nin fiyatı 17-27 dolar arasında değişiyor.

Cep Telefonu Sahipliği: Kentler

% 47

Var

% 53

Yok

Türkiyedeki kentlerde yaşayanların yarısına yakını en az bir cep telefonuna sahip bulunuyor.

Kaynak: Media Metrix

In & out

2.5 G

Avrupada 3G'ye geçmeye cesaret edemeyen operatörlerin "sanki 3G gibi" primitif servisleri hizmete sokması.

"Off-line" yarışmalar

"röntgenci" yarışmaları 24 saat seyretmek dururken, arabaların evlerin dağıtıldığı "internetsiz" yarışmalar gözden düşüyor.

Unisys Özür Diledi

İlk Ticari Bilgisayarın Doğum Günü

Dünyanın ilk ticari bilgisayarı olan ve bugün ticari hakları Unisys'de bulunan UNIVAC I (Universal Atomic Computer - evrensel atom bilgisayarı) 14 Haziran 1951'de ABD Nüfus Dairesi tarafından hizmete konulmuştu. Modern bilgisayarların atası kabul edilen UNIVAC'ın doğumgünü nedeniyle, Unisys de, insanların hayatlarında yol açtığı değişikliklerden dolayı bir 'özür' mesajı yayınladı. Özür'lerin çarpıcı olanları ise şunlar:

- Borsada çok kısa bir süre içinde para kaybetmenizi sağladığımız için,
- Bir e-posta, top 10 listesi ya da

zincir postası nedeniyle beş dakika boyunca rahatsız edilmeden çalışmadığınız için,

► Bütün biletler internetten satıldığından dolayı sinema gişesinde bilet bulamadığınız için

► Sabahları kahve ve gazete geleceğini bozduğumuz için. Çünkü kahveniz ısınana kadar gazeteniz online haberlerin iki nesil gerisinde kalıyor

► Patronunuzla teması koparmadan tatile çıkabildiğiniz için

► Üç dakikalık bir iş için bilgisayarın beş dakikada açılmasını beklediğiniz için

Bilgi için: www.unisys.com

Lara Heryerde

Bilgisayar Oyunları Film Oldu

Final Fantasy ve Tomb Rider. Özellikle 3 Ağustosta vizyona girecek olan Final Fantasy, göğüsleri ile ünlü atletik video oyun kahramanı Lara Croft kadar ünlü ve duyulmuş olmasa da bir hayli ses getirecek bir yapım. Sinema tarihinde ilk defa fotogerçekçilik gözetilerek oluşturulmuş tamamen animasyon bir film olan Final Fantasy'yi seyredenler beyaz perdede gördüklerinin çizim olmadığına inanamayacaklar.

Final Fantasy: Yıllardır süren heyecan dolu macera

Aktörlerin yaşayan canlı insanlar, mekanların gerçek ortamlar gibi çizildiği, daha doğrusu, bilgisayar ile yaratıldığı bu film aslında geçmiş yılları bulan ve bilgisayar oyuncularının çok yakından tanıdığı Final Fantasy evreninde geçen bir macerayı anlatıyor. Geçen sene oyunun doku-zuncu bölümü çıktığında Japonya'da bilgisayar mağazaları önünde kuyrukların oluşmasına neden olan Final Fantasy'nin bu kez de filminin sinemaların önünde kuyruklara neden olması bekleniyor. "Sentetik" aktörlerin rol aldığı filmin yapımcılarının, "istediğimiz herşeyi yaptırabildiğimiz ama hala gerçek gibi görünen mükemmel aktörler" olarak

tanımladığı yeni yıldızlar şimdiden Hollywood'un ünlülerini kışkırtmaya başlamış gibiler. 1993'de Jurassic Park ile alevlenen animasyon sinemasının ulaşabildiği son nokta olan Final Fantasy hem şu andaki durumu hem de "daha ne kadar ileri gidelebileceği" söz konusu olunca hayret ve merak uyandıran bir yapım olarak sinema severlerin karşısına çıkacağı 3 Ağustos'u bekliyor.

150 milyon dolara mal olduğu söylenen Final Fantasy filmi gibi bir başka oyun kahramanı da beyaz perdede izleyicilerin ilgisini bekliyor. Video oyunları ile ilgili olsun olmasın pek çok kimsenin adını duyduğu seksi ama dişi

kahraman Lara Croft'un maceralarının anlatıldığı Tomb Rider da bu dönem, bilgisayar ekranlarından beyaz perdede transfer olan isimlerden ikincisi. Lara Croft şimdiden Amerika'da listenin tepesine oturmuş durumda. Final Fantasy için de aynı başarılı performans bekleniyor..

Uçakta Chat

Havadan da Bağlanacağız

Boeing, Airbus gibi büyük havayolu şirketleri uçaklarından internete genişbant bağlantı sağlamak için çalışmalar yapıyorlar. Boeing anlaşma imzaladı bile. Boeing ve Airbus, bu atılımları

ile uydu bağlantılı e-posta, internet ve televizyon servisleri ile ticari uçakları birer 'uçan ofise' dönüştürmek peşindeler. Boeing, Amerika'nın üç büyük havayolu şirketiyle genişbant internet servisi için anlaşma sağlarken, Airbus, Amerikalı internet servis sağlayıcısı Tenzing'in yüzde 30'unu satın alıyor.

Bilgi için: www.boeing.com

XP'nin Marifetleri

PC'ler Telefon Olacak

Microsoft'un , 25 Ekim'de piyasaya çıkaracağı yeni işletim sistemi 'Windows XP' ile bilgisayara telefonu da ilave edeceği belirtildi. 25 Ekimde piyasaya çıkacak olan Windows XP işletim sistemine eklenen bir yazılım sayesinde, bundan böyle bilgisayar aracılığıyla telefon etmek günlük hayata girecek. Yazılım sayesinde, internet üzerinden telefon numaralarını bulmak, çevirmek ve bilgisayar aracılığıyla konuşmak çok kolay hale geliyor.

Firmanın Windows XP'ye eklemeyi düşündüğü bilgisayar tabanlı telefon yazılımı, öncekilere göre daha kaliteli ses sunmasının yanı sıra, klasik telefonlardan da daha gelişmiş özelliklere sahip olacak ve kullanıcılara internet üzerinden telefon etme alışkanlığını kazandıracak.

Bilgi için: www.Microsoft.com

Kitaplar

► Microsoft Exchange 2000 Server

Bu kitap, Microsoft Exchange 2000 Server ve Exchange 2000 Enterprise Server'i yönetirken yanınızda bulunması gereken kapsamlı ve kullanımı kolay bir başvuru niteliğinde. Masanızda veya sunucudan iş istasyonuna giderken, hızlı yanıtlar sunana bu kılavuzla gereken her şeyi öğrenebilirsiniz. Okunması kolay tablolar, listeler ve adım adım yönergelerle zaman ve emek kazanabilirsiniz. Exchange 2000 yöneticileri, Exchange 2000 öğrenmek isteyen Windows 2000 yöneticileri, Exchange Server 5.5'ten Exchange 2000 Server'a yükselten yöneticiler ve Exchange 2000 Server'ın posta kutularını ve başka özelliklerini yönetme yetkisi verilmiş danışmanlar için tasarlanmış bu kitapla tüm genel görevler, Active Directory hizmetleri (ADS), veri depolaması ve sunucu yönetimi konularında hızlı yanıtlar alabilirsiniz.

Bilgi için: Arkadaş Yayınevi
Tel: '312) 434 46 24

► A. Photoshop 6.0 Kurs Kitabı

Bu kurs kitabı, Adobe grafik ve yayıncılık yazılımları için Adobe Systems'deki uzmanlar tarafından geliştirilen yetkili eğitim kitaplarından biri. Dersler konuyu kendi kendinize öğrenmenizi sağlayacak şekilde tasarlanmış. Adobe Photoshop veya Image Ready ile yeni tanışıyorsanız, kitabı kullanarak ihtiyaç duyacağınız temel kavramları öğrenebilirsiniz.

Daha önce bu programları kullananlar ise bu uygulamaların en son sürümlerinin kullanışı ve web resimlerinin hazırlanışı ile ilgili ipuçları, teknikler ve daha birçok gelişmiş özellik bulabilirler.

Bilgi için: Alfa Yayınevi
Tel: (212) 511 53 03

Internet için Yeni Yasal Düzenlemeler Kapıda

Buraya Site Açmak Yasak!

Internet'i kontrol altına alma çalışmaları yeni bir tartışma başlattı. Hazırlanan RTÜK yasası "vur deyince öldürmek" deyimini hatırlatıyor. Valilikten izin almak bile tartışılan konular arasında.

■ İkametgah senetleri, savcılık belgeleri, nüfus fotokopileri, imzalı içerik sirküleri... Tüm bunlar resmi bir kuruluşa çalışmaya başlamak zorunda kalan veya başına "resmi daireye işi düşmek" kazası gelmiş birinin çantasında bulundurmamak zorunda olduğu bürokratik kağıtlar. Bu kağıtlara artık İnternet'te bir web sitesi açmak istenildiğinden de ihtiyaç duyulabilecek...

Hepimiz aslında birer potansiyel suçluyuz

Diyelim ki, genç bir öğrenci, ilkokuldaki dersleri bitince çizdiği küçük karikatürleri veya hayranı olduğu süper kahramanların resimlerini yayınlacağı bir internet sitesi açmak istiyor. Hatta boş zamanlarında öğrendiği Flash gibi animasyon programları ile yaptığı küçük filmcikleri bu sitesine yerleştirmek istiyor. Eğer böyle bir çocuğunuz var ise ya onu bu fikrinden

vazgeçirin veya yurtdışına gönderip orada okutun çünkü çok yakında bu eylemler "suç" kapsamına girebilir.

Geçtiğimiz ay hazırlıkları yapılan RTÜK yasasına "İnternet" in de dahil edilmesi ile İnternet'te site açmak için yirmi bir yaşının üzerinde ve valilikçe onaylanmış bir "sorumlu" yöneticinin kontrolünün zorunluluğu gündeme geldi ki, tasarı sadece ülke sınırları içinde değil, dünya çapında mizah konusu oldu. Çünkü dünyanın hiçbir yerinde, her gün her gün İnternet'teki yayınların içeriğinin iki nüshasının götürülüp bir yerlere teslim edilmesi gibi komik bir öneri resmen tartışılacak hatta mecliste oylanacak kadar ciddiye alınamazdı. Elbette Karadeniz fıkralarına taş çıkar-

tan bu fikir dünya mizahının gündemine otururdu.

Ancak, sansürcü ve demokratikleşmenin yol açacağı dürüst, temiz bir sosyal yaşamın geliştireceği bilinçli toplumun yolsuzlukları ortaya çıkar-masından korkan mantıktan arındırılmış, "bilgi suçları" ile savaşacak bir yasaya ihtiyaç duyulduğu da bir gerçek. Batılı devletlerin yasalarına 1960'lardan itibaren giren "bilgi suçu" kavramı bizim yasalarımızda henüz karşılığını bulmadığı için zaten

Bilişim suçlarını inceleyecek dedektifler faillerin izini internet üzerinde kolayca bulabilecekler.

zor şartlar altında çalışan mahkemeler kredi kartları, korsan yazılımlar, cyber hırsızlıklarla boğuşup adil ama aynı zamanda yasalara da uygun cevaplar arıyorlar...

Bir örnek vermek gerekirse, birinin kredi kartını ve şifresini eline geçiren kişinin, bankamatikten para çekmesi hırsızlık olarak nitelendirilmeyebiliyor. Çünkü bu tür bir hırsızlık için birinin kaybettiği, unuttuğu veya çaldığı anahtarla bir kilidin açılması gerekiyor. Ancak yasada sözü edilen bu kilit ve anahtar tanımlamaları kredi kartlarını kapsamıyor. Dolayısı ile mahkemeler, kredi kartı dolandırmalarını ceza ile sonuçlarsalar bile üst mahkemeler bu kararı bozuyorlar. Sonuçta suçlu

Elektronik hırsızlık artık daha kolay ve daha kesin cezalandırılacak.

mutlaka ceza alıyor olsa da hukuk sistemi, bu eylemin hangi nedenle cezalandırılacağını tartışarak hem adaletin gecikmesine hem de zaten çok sıkışık olan adalet sistemimizde zaman ve kaynak kaybına neden oluyor.

Suç işle ama, kimse seni suçlayamasın!

İnternet üzerinden işlenen suçlarda ise çoğu zaman yasal boşluklar nedeni ile suç yapanın yanına kar kalıyor. Birinin bilgisayarına girmenin, dosyalarını çalmanın, silmenin, e-maillerini okumanın, yanlış ve yanıltıcı veya yalan ya da iftira haberler oluşturmanın, pornografik veya sübyancı içerik oluşturmanın ve bunları İnternet üzerinden açıkça yayınlamanın şu anda hiçbir yasaca "mahsuru yok". Dolayısı ile kanun koyucu bu sakıncanın kaldırılması için yeni bir yasal düzenlemenin detayları üzerinde çalışıyor. Akla ilk gelen çözüm ise İnternet üzerinden yapılan yayınların da Basın Yasası'na dahil edilmesi oldu ama bunun sonucunda, İn-

ternet'te bir web sayfası açmak isteyen kişilerin yirmi bir yaşından büyük olduklarını ispatlayarak ve bin bir çeşit resmi evrakla önce valiliklere başvurarak izin alması, eğer izin verilir de site açılabilirse bu defa da her gün sitenin içeriğinin iki nüshasının aynı valiliğe ulaştırılması zorunluluğu doğdu ki, tüm dünyada espri konusu olan bu durum son anda yasa taslağından çıkarıldı ve dünya çapında "komedi" konusu olmanın eşiğinden dönüldü.

"Sanal suç" dünyada da bir muamma

Ülkemizin gündemini kaplayan sanal suç konusu aslında dünya için de hala bir belirsizlik kaplıyor. Pek çok ülke yasalarında sanal suçlara karşı önlemler almaya çalışmışsa da hızla gelişen teknoloji yeni imkanlarla suçlulara yasaları delmenin yeni yollarını yaratıyor. Avrupa Birliği de Haziran ayı içinde toplanarak "sanal suç"un ne olduğunu, nasıl tanımlanacağını ve sanal suçlarla savaşmak için neler yapılması gerektiğini tartıştı.

Toplantıdan çıkan ve üye ülkelerin oylamasına açılacak metine göre girişli şifreli veya kriptolu olan herhangi bir İnternet veya bilgi-işlem sitesine yasadışı yollardan girmek; bir bilgisayar veya bilgisayar sistemlerinden bir diğer sisteme aktarılan verilere sanal ortamda yasadışı yollardan el koymak, zarar vermek, silmek ve tahrip etmek; İnternet vasıtasıyla sahtecilik ve dolandırıcılık yapmak, sahte bilgi aktarmak, sa-

Bilişim suçları ile haşır neşir olanlar bundan sonra kelepçelerle karşılaşmaya hazır olmalılar.

nal ortamda sübyancılık yapmak, pornografik ürünler dağıtıp, pazarlamak ve ırkçı propaganda yapmak, sanal suç olarak kabul ediliyor ve sanal suçlara karşı her ülkede İnternet polisi kurulması, bu suçları takip için 24 saat hizmet verecek bir uluslararası irtibat merkezi oluşturulması, ulusal yasaların sanal suçlara karşı uyumlu hale getirilmesi ve ortak soruşturma yürütülmesi gibi önlemler öngörülüyor.

TBMM'de oylanarak Cumhurbaşkanlığı'na gönderilen ancak onaylanmayarak Başbakanlığa geri gönderilen RTÜK yasasının İnternet ayağına da Avrupa Birliği'ne aday bir ülke olarak Türkiye'nin, yukarıdaki uluslar arası "sanal suç" tanımlamasını içeren yasa metnini adapte etmesi beklenecektir. Dolayısı ile rahatça söylenebilir ki, bundan böyle "hack etmek" için bir kez daha düşünmek gerekecek. Çünkü arkadaşların bilgisayarlarında Cd-rom kapaklarını uzaktan açıp kapamak şakası için merakattan ilgi duyulan ve başlanan "hacking" deneyimlerinin sonu demir parmaklıkların ardında çile doldurmaya ve avluda tespih çekerek volta atmaya kadar uzayabilir. ☐

Cem Şancı (cemsanci@chip.com.tr)

Masum şakalarla başlayan Hacker'lık deneyimleri kullanıcıları "Bilgisayar Kurbanı" hükümlüler haline getirebilecek.

Temel Bilgiler

10 Soruda Registry Kaydı

Windows'un beyni gibi çalışan Registry veri tabanında işletim sisteminin ve programların çalışabilmeleri için gerekli bilgiler saklanıyor. Registry hakkında merak ettiklerinizi cevaplıyoruz

1 Kayıt Düzenleyici (Registry) nedir?

Kayıt Düzenleyici, içinde bilgisayar, işletim sistemi ve uygulamalarına dair Windows bilgilerinin depolandığı merkez, hiyerarşik bir veritabanıdır.

Bu bilgiler örneğin bilgisayarınızda bulunan ya da bilgisayarınıza bağlı tüm cihazların konfigürasyon verilerinden ibarettir: Böylece Kayıt Düzenleyici yazıcınızın yapı türü ve tipini ya da işleyebileceği kağıt çeşidini de tanıyor; ekranınızın kaç renk oluşturabileceğini ya da ekran kartı için hangi sürücünün sorumlu olduğunu biliyor.

Windows'un Kayıt Düzenleyici'de kendine ait depoladığı bilgiler arasında örneğin güncel ekran çözünürlüğü, gizli verilere erişim için şifreler ya da Windows dizinlerinin saklandığı yerler gibi bilgiler bulunuyor.

2 Kayıt Düzenleyici nasıl bir yapıya sahip?

Kayıt Düzenleyici kökten uç dallara kadar gitgide daha fazla dallanan bir ağaç yapısına sahiptir. İlk düzlemi kökten çıkan ve "ana anahtarlar" olarak nitelenen altı taşıyıcı dal oluşturuyor.

Bu ana anahtarlar, dizininde kullanıcıyla ilgili ayarların depolandığı HKEY_CURRENT_USER ya da altına işletim sistemi tarafından donanım, ilgili sürücüler ve ayarları hakkında bilgilerin yerleştirildiği HKEY_LOCAL_MACHINE gibi adlar taşıyor.

Yani bu anahtarlar sayısız Kayıt Düzenleyici bilgisinin konulara göre düzenlenmesini sağlıyor. Her bir ana anahtardan ya da taşıyıcı daldan öteki "alt anahtarlar", yani kendileri de başka anahtar ve/veya kayıtlar içerebilen ve böylelikle ağacın uçlarına tekabül eden daha küçük dallar çıkıyor. Aslen bilgi depolamadan, kendilerine her seferinde

belirli bir "değer" atanan bu kayıtlar sorumlu. Değerler çoğunlukla işaretler dizisi şeklinde, bunlar kullanıcının da anlayabildiği ve düzenleyebildiği metinsel bilgilerden ibarettir. Ancak bunun için neyi hangi biçimde değiştirmek istediğinizi tam olarak bilmeniz gerekiyor.

3 Kayıt Düzenleyici ne gibi tehlikelere maruz kalıyor?

Kayıt Düzenleyici için en büyük tehlike herhalde, içeriklerinde derinlemesine değişikliklere yol açan program kurulumu işlemiyle gündeme geliyor. Tek bir başarısız kurulum bile kalıcı hatalı işlevlere yol açabiliyor ve hatta kurulum işlemi sırasında önemli ve öncelikle geçerli anahtarların üzerine yazıldığında Windows'un başlatılmasını dahi engelleyebiliyor.

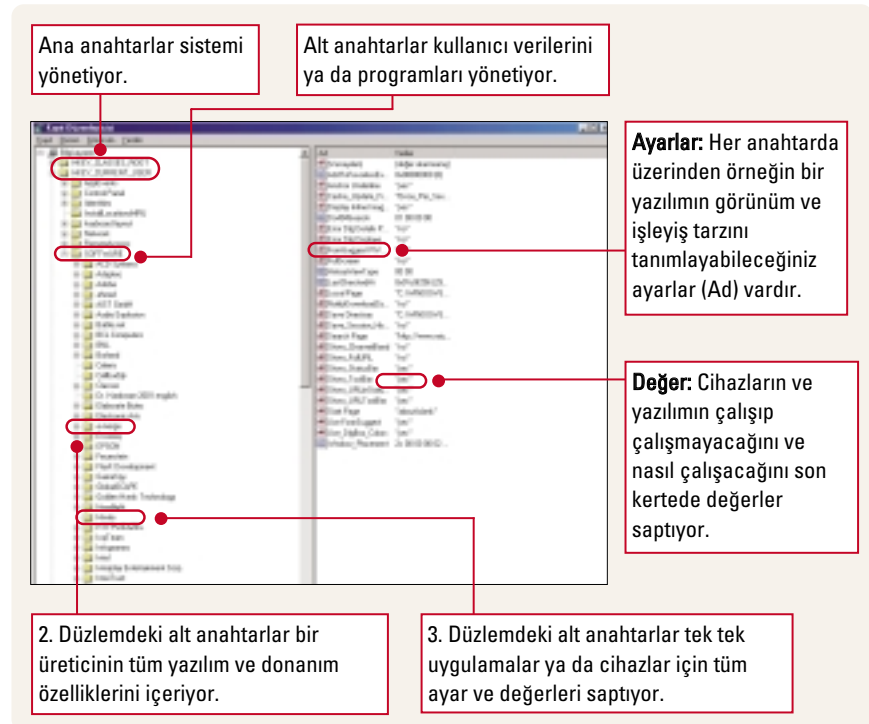
Başka bir riskin kökeni ise bilgisayar virüsleri. Bazıları Kayıt Düzenleyici'deki

kayıtları, bu kayıtların kendileri virüslerin daha da yaygınlaşmasını sağlayacak şekilde manipüle ediyor. Anti-virüs programları bile, bu tip kayıtları ancak ender durumlarda silebiliyor ya da tamir edebiliyor.

Başka bir tehlike de kullanım hataları ve donanım arızaları yüzünden oluşuyor. Kayıt Düzenleyici'nin kendisi dosyalardan ibaret olduğu içindir ki, yanlışlıkla değiştirilmiş ya da sabitdiskteki bir bozukluk yüzünden hasara uğramış olabiliyor.

4 Windows, Kayıt Düzenleyici'yi nasıl koruyor?

Windows 95'de koruma, başarısız bir başlama durumunda işletim sisteminin otomatikman devreye soktuğu tek bir yedek kopyanın oluşturulmasından ibaret. Bunun sonucunda bir işgününün daha fazla Kayıt Düzenleyici hasar-

ları artık düzeltilemiyor.

98 ve 98 SE gibi Windows sürümleri beş taneye kadar varan farklı yedek kopyalar oluşturuyor, bu da eski Kayıt Düzenleyici sürümleriyle tamir şansını yükseltiyor.

5 Kayıt Düzenleyici'yi yedekleyebilir miyim?

95 ve 98 (SE de dahil) Windows sürümlerini kullananların, her bir yeni cihaz ya da program kurulumundan önce Kayıt Düzenleyici'yi elle yedeklemesi gerekiyor. Bunun için Windows Gezgin'i (Windows Explorer) başlatın ve yeni bir dizin oluşturun (örneğin 20.11.2000 tarihinde yaratılmış bir dizin için 20112000 gibi). „Araçlar“, „Klasör Seçenekleri“ni seçin, Görünüm kartındaki „Tüm dosyaları göster“ seçeneğini etkinleştirin ve Tamam ile onaylayın. Bundan sonra Windows dizinine geçin ve „System.dat“ ve „User.dat“ adlı iki dosyayı Ctrl tuşunu basılı tutarak yeni dizine taşıyın. Her iki dosyaya da ayrı ayrı sağ fare tuşuyla tıklayın, Özellikler'i seçin ve Salt okunur ve Gizli kontrol kutucuklarını devre dışı bırakın. 20112000 dizininde yedeklenmiş Kayıt Düzenleyici dosyalarını yeniden oluşturmak için, bilgisayarınızı Windows başlangıç disketi ile başlatın ve giriş penceresine her seferinde enter tuşuyla sonlandıracağınız aşağıdaki komutları girin:

c:

cd windows

attrib -h -r system.dat

attrib -h -r user.dat

copy c:\20112000*.dat

“Attrib” komutları yazmaya karşı korumanın kaldırılmasını (“-r” parametresi) ve dosyaların görünür olmasını (“-h” parametresi) sağlıyor. Onay için iki kez “E” tuşuna basmanız gerekiyor. Son olarak, bu kez başlangıç disketi kullanmaksızın, bilgisayarı yeniden başlatın.

6 REG dosyalarının içeriği ve REGEDIT ile düzenlenmeleri

Bir REG dosyası ile Kayıt Düzenleyici'nin içerikleri bir bilgisayardan diğerine aktarılabilir. Bunun için Kayıt Düzenleyici Editörü'nü (7. Soruya bkz.) çalıştırın, istediğiniz kayıtların bulunduğu anahtarı seçin ve Kayıt/Dosya Yaz” komutlarını çağırın. Bir dosya adı girildiğinde, Kayıt Düzenleyici Editörü anahtarın tüm içeriğini “.reg”

uzantılı bir dosya olarak disket ya da sabitdisk üzerine depoluyor. Devralma işlemi için dosya üzerine çift tıklamak ve de Tamam üzerine tek tıklamak yeterli oluyor. Dosyanın içeriği böylece Kayıt Düzenleyici'ye alındı bile.

7 Kayıt Düzenleyici Editörü ne işe yapıyor?

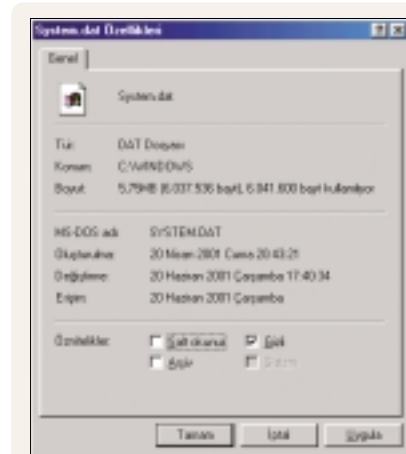
Kayıt Düzenleyici Editörü, Windows sürümleriyle birlikte geliyor; bu aracı kullanarak Kayıt Düzenleyici'nin içeriğini gözden geçirebiliyor, değerleri değiştirebiliyor ya da kayıtlar ekleyebiliyorsunuz. Hatalı bir kayıt PC'nin işleyişini kötü yönde etkileyeceği içindir ki, Microsoft bu yardımcı programı gizlemiş bulunuyor. Programı başlatmak için, Başlat ve sonra Çalıştır üzerine tıklayın. Liste alanına regedit komutunu girin ve Tamam ile onaylayın.

Kayıt Düzenleyici Editörü'nün program penceresi yapı itibarıyla Windows Explorer penceresine benziyor. Pencerenin sol yarısında ana anahtarlar ve önlerindeki artı işareti üzerine tek tıklayarak açacağınız anahtarlar gösteriliyor. Pencerenin sağ yarısında ise o an seçilmiş anahtarın kayıtlarını bulacaksınız.

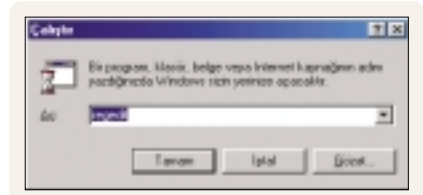
8 Kayıt Düzenleyici'ye müdahale etmek anlamlı mı?

Windows tarafından yönetildiği içindir ki, normalde Kayıt Düzenleyici'yi kaale almanıza gerek kalmıyor.

Bir müdahalede bulunmak, bariz bir biçimde Kayıt Düzenleyici'deki istenmeyen değişiklikler sonucunda oluşmuş işlev hataları gibi yalnızca arıza durumunda zorunludur: Buna bir örnek, siz sormadan belirli dosya tiplerini kendine tahsis eden programlardır.

“System.dat”ı elle yedeklemek: “Salt okunur” gibi seçenekleri devre dışı bırakın.

Regedit sayesinde, windows'ta çok farklı ayarlar gerçekleştirmek mümkün

9 Kayıt Düzenleyici ayarlarını nasıl risksiz değiştirebilirim?

Temel olarak Kayıt Düzenleyici'ye her bir müdahale beraberinde tehlikeler de getiriyor. Buna rağmen yine de bir tamir zorunluysa, Kayıt Düzenleyici Editörü ile denemek yerine özel ve konforlu yardımcı programlarla çalışmalısınız. Bu yardımcı programlardan biri, en yeni 1.33 sürümünü www.download.com üzerinden indirebileceğiniz Tweak UI. Bu programla örneğin hasar görmüş masaüstü simgelerini tamir edebilir, Windows başlarkenki kaydınızı otomatik olarak kaldırabilir ya da Windows animasyonlarını devre dışı bırakabilirsiniz.

10 Kayıt Düzenleyici optimize edilebilir mi?

Bilgisayarınızı hızlandırmak istediğinizde ise Kayıt Düzenleyici doğru yol değildir. Küçük ayrıntılar bir yana bırakılacak olursa, ayarların optimal olduğu söylenebilir; değerlerini değiştirmek suretiyle hız artışı sağlayabileceğiniz az sayıda kayıt bulunuyor. Ancak bu artış o kadar düşük ki, olsa olsa Benchmark programlarıyla ölçülebiliyor. Ve bunun için de hatalı bir Kayıt Düzenleyici kaydı riskine girmeye değmiyor. Ancak daha önceden çok sayıda program kurduysanız ve yeniden kaldırıdıysanız, o zaman Kayıt Düzenleyici'de temizlik yoluyla bir ince ayar efekti elde edebilirsiniz. Bu işlem sırasında başıboş kalmış olanlar ya da bir kereden fazla mevcut olan kayıtlar siliniyor, bu da Kayıt Düzenleyici'nin hantallığını gidererek Windows'un başlayışını gerçekten hızlandırıyor.

Ancak zamanı geldiğinde temizlik işlemini, bu iş için öngörülmüş, ücretsiz bir program olan ve www.download.com üzerinden indirebileceğiniz Regclean 4.1a programına bırakmanız yerinde olacaktır.

Norton Utilities gibi (yaklaşık 50 dolar) araç paketleri de Kayıt Düzenleyici'yi temizlemek ve tamir etmek için gerekli programları içeriyor.

Her ay yeniden!

CHIPucu *Katalogu*

**İşinizi görecektir bir makro mu arıyorsunuz?
İşletim sisteminizin derinliklerinde kayboldunuz
ve pratik çözümlere mi ihtiyacınız var?
O halde doğru yerdesiniz.**

CHIPucu Katalogunda Bu Ay

Windows

1. **Windows 95/98/Me:** Windows Disk Caching ile Hız Kazancı196
2. **Windows 95/98/NT/2000/Me:** Her Açılışta Yeni Arka Plan Resmi196
3. **Windows 98:** Birleştirme Esnasındaki Hatayı Önlemek197
4. **Windows Me:** Winzip Olmadan Sıkıştırılmış Dosyaları Kullanmak197
5. **Windows 2000:** Kayıt Penceresi Olmadan Hızlı Açılış197

Uygulamalar

6. **Word 2000:** Program Açılışındaki Runtime Hatası198
7. **Excel 97/ 2000:** Sürekli Veri Gruplarını Denetlemek198
8. **Excel 97/2000:** İki Tablonun Hücre İçeriklerinin Karşılaştırılması199
9. **Excel 97/2000:** Kullanıcı Tanımlı Üst/Alt Bilgi Alanlarını Kaldırmak199
10. **Access 97/2000:** İnternette Hisse Senedi Kayıtlarını Almak200
11. **Excel 97/2000:** Hücre İçeriklerini Hücre Açıklaması Olarak Yazdırmak200

İnternet

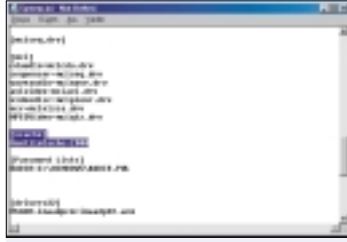
12. **İnternet Explorer 5:** Otomatik İnternet Bağlantısı201
13. **İnternet Explorer 5:** Üst/Alt bilgi Alanlarını Biçimlendirmek201
14. **Outlook Express:** Haber Gruplarına Hızlı Erişim201

1 Windows 95,98,Me

Windows Disk Caching ile Hız Kazancı

Windows altındaki garip bir davranış: Disk Cache, Virtual Memory Manager tarafından tekrar sabit diske taşınacak olan sabit disk içeriklerini hafızaya aktarıyor. Bu anlamsız işlem sistemin gereksiz yere yavaşlamasına neden olur.

Yukarıda anlatılan sistem engelini bir sistem dosyasına eklenti yaparak ortadan kaldırebilirsiniz. Bunun için WINDOWS klasörü içerisinde bulunan SYSTEM.INI dosyasını açın ve "[vcac-

Sınırlama ile hız kazancı: Seçili öge Cache ve hafızanın mantıklı bir şekilde kullanılmasını sağlar.

he]" başlığını görene kadar dosyayı aşağıya doğru inceleyin. Bu başlık altına aşağıdaki ifadeyi ekleyin:

```
MaxFileCache=2000
```

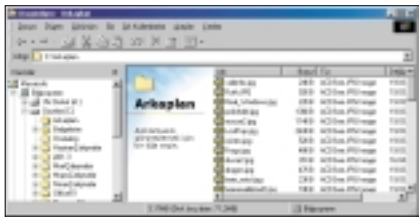
Bu komut satırı Disk Cache'i sınırlandırır. Bunun sonucunda RAM ve Cache aynı veri bloklarını saklamaz ve böylece veriler de devamlı olarak içeri dışarı taşınmazlar.

2 Windows 95/98/NT/2000/Me

Her Açılışta Yeni Arka Plan Resmi

Ekran görüntüsünün değişimi: Eğer Windows'un her açılışında farklı bir arka plan resmi görmek istiyorsanız masaüstü özelliklerini kullanarak bunu gerçekleştirebilirsiniz. Bu işlemi hazırlayacağımız bir Windows scripti yardımıyla otomatik hale getirebiliriz. Bunun için CHNGWALL isimdeki script dosyasını WINDOWS\START MENU\PROGRAMLAR\BAŞLANGIÇ klasörüne kaydedin. Dikkat! Bu klasör NT 4.0 altında WINNT\PROFILES\USER\START MENU\PROGRAM FILES\AUTOSTART, Windows 2000 altında ise DOCUMENTS AND SETTINGS\USER\START MENU\PROGRAM FILES\AUTOSTART şeklinde değişecektir. Burada kullanılan "USER" ifadesi yerine kendi kullanıcı isminizi girmelisiniz.

Bir sonraki adım: C: sürücüsünde "Arkaplan" adında yeni bir klasör oluşturun. Masaüstü arka planında kullanmak istediğiniz tüm resimleri buraya kaydedin. Windows 95 ve NT'de buradaki resimler BMP biçiminde olmak zorunda. Ancak daha yeni versiyonlarda JPG biçimindeki dosyalar da kullanılabilirler.

Değişim: Bir VBScript yardımıyla arka plan resminin otomatik olarak rasgele değiştirilmesini sağlayabilirsiniz.

Geri kalan işlemler kendiliğinden gerçekleşir: Kod, Windows'un açılması esnasında çalışır ve Arkaplan klasöründeki resimleri sayar. Bu, istediğiniz zaman yeni resimler ekleyebileceğiniz anlamına geliyor. Program, resimlerinden bir tanesini rasgele masaüstü motifi olarak atar. Dikkat: Programın çalışabilmesi için Windows Scripting Host mutlaka yüklü olmalıdır. Windows Not Defteri yardımıyla hazırlayabileceğiniz scriptin kaynak kodu:

```
Dim iAccident, iNumber, iCounter
Dim szFolder, szRegkey, ->
SzWallpaper
Dim objShell, objFileSystem,
ObjFolder
iNumber = 0
iCounter = 0
szFolder = "C:\Arkaplan"
szRegKey = " HKEY_CURRENT_ ->
USER\SOFTWARE\Microsoft\Internet ->
Explorer\Desktop\General\Wallpaper"
set objShell = Wscript.Create ->
Object("Wscript.Shell")
set objFileSystem = ->
CreateObject("Scripting. ->
FileSystemObject")
Set objFolder =objFileSystem. ->
getFolder(szFolder)
'Dosyaların sayısının elde edilmesi
iNumber = objFolder.files.count
'rasgele sayı elde edilmesi
randomize
iAccident = Fix(rnd*(iNumber)) +1
'Arkaplan dosyasını Registry'e taşımak
for each objFile in objFolder. files
iCounter = iCounter+1
If iCounter = iAccident then
```

```
SzWallpaper = szFolder & ->
"\\" & objFile.Name
objShell.RegWrite szRegKey,
szWallpaper
End If
next
```

Kod, arka plan dosyalarının bulunması gereken klasör ismini "szFolder" değişkeninde saklıyor. Eğer ileride klasörü değiştirmek isterseniz, buradaki dosya konumuna dikkat etmelisiniz. "szRegkey" değişkeni ise arka plan motifinin kaydedildiği kayıt düzenleyicisi anahtarını, yani HKEY_CURRENT_USER\SOFTWARE\Microsoft\Internet Explorer\Desktop\General\Wallpaper" saklıyor. "Wscript.Shell" tipindeki "objShell" nesnesi ise kayıt düzenleyicisine erişimi sağlıyor. Son olarak "FileSystemObject" ise hem dosyalar hem de klasörlere erişimi mümkün kılıyor.

Burada "getFolder" metodu kullanılarak arka plan resimlerinin bulunduğu klasörü gösteren "objFolder" nesnesi oluşturuluyor. Bir sonraki adımda ise "objFolder.files" komutu "Count" metodu ile kullanılarak klasör içerisinde bulunan resimlerin sayısı "iNumber" elde ediliyor.

Kod artık rasgele bir sayı üretmeye hazır. "randomize" sayı üreticisini tespit eder ve "iAccident = Fix(rnd*(iNumber)) +1" formülü ile varolan resim sayısı çerçevesinde bir sayı elde edilir. "For Each" döngüsü yardımıyla bulunan resim "RegWrite" ile de kayıt düzenleyicisine yazılır.

3 Windows 98

Birleştirme Esnasındaki Hatayı Önlemek

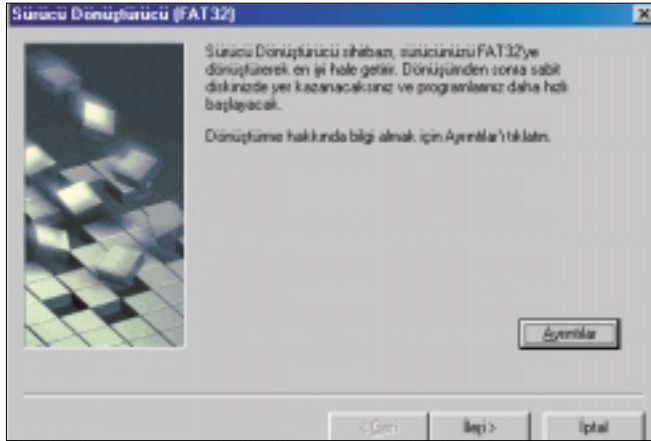
Eğer sabit diskinizi Windows 98 SE altında birleştiriyorsanız genellikle işleme başlamadan önce giderilmesi gereken bir hata yüzünden sürücünün birleştirilemediğine dair bir hata mesajı ile karşılaşabilirsiniz. Scandisk ile kontrol edildiğinde herhangi bir hata bulunamamasına rağmen bir sonraki deneme

de aynı şekilde sonuçlanabilir. Norton Utilities gibi özel programlar da birleştirme işleminde başarılı bir sonuç elde edemeyebilirler.

Söz konusu bu mesajın iki nedeni olabilir: Bu nedenlerden bir tanesi sürücülerden birinin halen FAT (File Allocation Table) dosya sistemini kullanı-

yor olmasıdır. Böyle olup olmadığını Bilgisayarım penceresi üzerindeki sabit disk simgesine sağ tuşla tıklayıp açılan nesne menüsündeki Özellikler komutunu kullanarak öğrenebilirsiniz. Özellikler penceresi üzerindeki Genel kartında Dosya Sistemi bilgisini görebilirsiniz. Eğer sürücülerden bir tanesi halen FAT dosya sistemini kullanıyorsa bunu FAT 32'ye dönüştürmeniz gereklidir. Bunun için Başlat/Programlar/Donatılar/Sistem Araçları/Sürücü Dönüştürücüsü (FAT32) aracını çalıştırın. Dikkat! Ne olursa olsun bu işleme başlamadan önce başka bir sürücüyü önemli dosyalarınızın yedeklerini alın.

İkinci neden: Birleştirme işlemi için Norton Utilities kullanıyor olmanız. Bu, Windows'un kendi birleştirme aracının çalışmasına engel olabilir. Bu durumda Speed Disk'i kullanmaya devam etmelisiniz.

Dönüşüm:
Windows 98 altında sabitdisk partiyonlarını sonradan FAT32'ye dönüştürebilirsiniz.

4 Windows Me

Winzip Olmadan Sıkıştırılmış Dosyaları Kullanmak

Windows Me ile beraber gelen en önemli yeniliklerden biri de işletim sisteminin ekstra bir programa ihtiyaç duymadan sıkıştırılmış dosyalar ile çalışabilmesidir. Ancak Winzip'i önce kurup daha sonra kaldırıyorsanız Windows Me sıkıştırılmış dosyalara bir daha erişemeyebilir. Eğer herhangi bir sıkıştırılmış dosyayı çalıştırmak isterseniz, klasörü veya dosyayı görüntülemek veya açmak için kullanılacak bir program seçmeniz gereken Birlikte Aç penceresi ekrana gelecektir.

Bu durumda sıkıştırılmış dosyalar için kullanılan fonksiyonu Windows Me altında tekrar kurmalısınız. Bunun için Denetim Masası içerisinde bulunan Program Ekle/Kaldır simgesine iki kere tıklayın ve ekrana gelen pencere üzerindeki Windows Kur kartını aktif hale getirin. Buradaki liste içerisinde Sistem Araçları'nı seçtikten sonra Ayrıntılar düğmesine tıklayın. Ayrıntılar içerisinde sıkıştırılmış dosyalarla ilgili olan fonksiyondaki seçimi kaldırın ve aracın kaldırılması için Tamam düğmesine tık-

layın. Bilgisayarın yeniden açılması ile ilgili sorguya Evet cevabını verin.

Son olarak yukarıdaki işlemleri tekrar uygulayın ve bu sefer biraz önce kaldırdığınız fonksiyonu tekrar yüklemek için sıkıştırılmış dosyalarla ilgili fonksiyonun seçeneğini aktif hale getirin. Bilgisayarın yeniden başlatılması ile ilgili sorguya Evet cevabını verin. Bunun sonucunda Windows Me sıkıştırılmış dosyalarla, ekstra bir programa gerek kalmadan çalışma yeteneğini tekrar kazanacaktır.

5 Windows 2000

Kayıt Penceresi Olmadan Hızlı Açılış

Windows 2000 kullanma nedeniniz sadece güvenlik ve herhangi bir ağa bağlı değilseniz Login penceresine ihtiyacınız yok demektir.

Tabii ki eğer isterseniz bunun açılışta otomatik olarak ekrana gelmesini engelleyebilirsiniz. Bunun için ilk olarak Denetim Masası içerisinde bulunan kullanıcılar ve parolalar simgesine iki kere tıklayın ve ekrana gelen pencere

üzerindeki kullanıcılar kartını aktif hale getirin. Daha sonra burada bulunan kullanıcılar sistem açılış esnasında kullanıcı ismi ve parola girmek zorunda bırakan seçeneğin işaretini kaldırın ve değişikliği onaylamak için Tamam düğmesine tıklayın.

Windows 2000 hangi kullanıcılar için otomatik olarak oturum açılacağını belirtmenizi ister. Seçilen kullanıcı

cı(lar) için doğru parola(lar) girildiği andan itibaren otomatik oturum açma fonksiyonu aktif hale gelecektir.

Dikkat! Bu durumda, bilgisayarınız açık olduğu sürece her kişinin bilgisayarınıza ve verilerinize sınırsız erişim hakkına sahip olduğunu göz önünde bulundurun. Bunun haricinde parolalarınız da Kayıt Düzenleyicisi'nde şifrelenmeden saklanır.

6 Word 2000

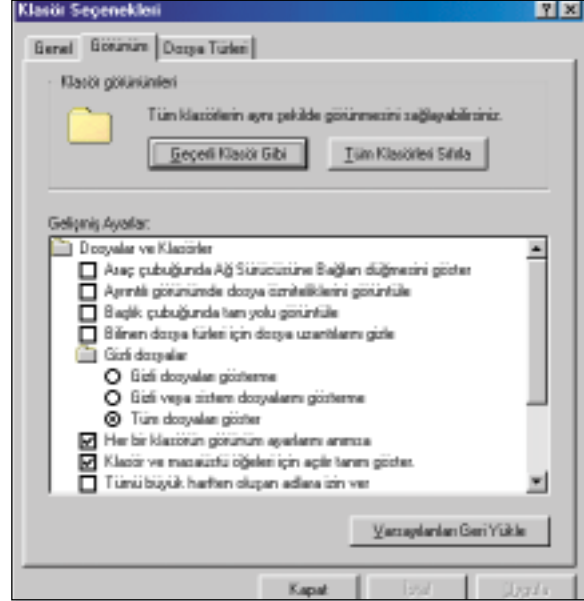
Program Açılışındaki Runtime Hatası

Eğer Word 2000 çalıştığında tüm menü çubuğu kayboluyor ve geçersiz prosedür çalıştırma veya geçersiz bileşen hatası olduğuna dair bir hata mesajı ekrana geliyorsa panik yapmanıza gerek yoktur. Çok önemli olmayan bu hatanın nedeni _STAMPS.DOT şablon dosyasının MS Office veya Word'ün açılış klasöründe bulunmasıdır. Çözümü ise nedeni kadar basit: Sorun çıkartan dosyayı silin veya taşıyın.

_STAMPS.DOT dosyasının nerede bulunduğu kullanılan işletim sistemine bağlıdır. Windows 98 ve NT 4.0 altında C:\Program Files\Microsoft Office\Startup klasöründe bulunan dosya Windows 2000 altında ise C:\Documents and Settings\USER\Application Data\Microsoft\Word\Startup klasöründe saklanır. Burada bulunan "USER" ifadesi yerine kendi kullanıcı

isminizi girmelisiniz. Eğer bu klasörü bulamadıysanız işletim sisteminiz gizlemiş olabilir. Bunu görünür hale getirmek için Windows Gezini penceresinde Araçlar/Klasör Seçenekleri komutunu çalıştırın ve ekrana gelen pencere üzerindeki Görünüm kartını aktif hale getirin. Burada bulunan liste içerisindeki "Tüm dosyaları göster" seçeneğini işaretleyin.

Bundan böyle Word'ün açılış klasörünü görebilir ve sorun çıkartan şablon dosyasını silebilirsiniz.

Görünmezlik maskesini kaldırmak: Bu seçenek ile gizli dosyalar ve klasörlerin görüntülenmesini sağlayabilirsiniz.

7 Excel 97, 2000

Devamlı Veri Gruplarını Denetlemek

Eğer devamlı veri grupları ile çalışıyor ve daha sonra bunları yazdırmak ve biçimlendirmek istiyorsanız bu işlemler için sırasıyla bayağı bir vakit harcamanız gerekir. Ancak Excel dosyanızı veri girişi ve görüntüleme/yazdırma olarak iki tabloya ayırarak olursanız işlemleri birbirinden ayırarak daha rahat bir çalışma ortamı elde edebilirsiniz.

Bunun için Ekle/Çalışma Sayfası komutunu kullanarak veri girişi esnasında kullanılacak yeni bir sayfa oluşturun. Pencerenin altında bulunan kullakçısına iki kere tıklayın ve çalışma sayfası ismi olarak "Giriş" yazın. Daha sonra çalışma sayfasının başına veri girişi için kullanacağınız sabit alanları tanımlayın. Alanların sayfa üzerindeki konumları ve hücrelerin biçimleri şu anda önemli değil. Oryantasyon yardımı olarak burada temel olarak hangi verilerin bulunması gerektiğini yanlarına yazabilirsiniz. Tablonun altına doğru da sürekli veri grupları için bir alan hazırlayın.

Bu sayede tüm veri gruplarını tek bir tablo üzerinde toplayabilir ve daha sonra söz konusu veri alanlarını rahat-

lıkla seçebilir ve Veri/Sırala komutunu kullanarak istediğiniz şekilde düzenleyebilirsiniz.

İkinci çalışma sayfasındaki hücreleri görüntüleme ve yazdırma işlemleri için biçimlendirmeye başlayın. Buradaki hücrelere direkt olarak veri girmek yerine, giriş tablosundan istediğiniz değerleri belirten formüller girin. Tabloyu doldurmaya A1 hücresinden itibaren aşağıdakine benzer bir formül kullanılarak başlansın:

```
=EĞER(Giriş!B3="";"" ->
;Giriş!B3)
```

Gösterilen örnekte sadece bir kere bilgi girilen sabit alanların başlangıç noktası olarak Giriş tablosundaki B3 hücresi alınmıştır. Formülde kullanılan EĞER sorgusu yardımıyla da giriş tablosundaki hücrenin boş olması durumunda görüntüleme/yazdırma tablosunda sıfır değerinin görüntülenmesi engellenir.

Artık tüm bölgeyi söz konusu formüllerle doldurmak için Düzen/Doldur/Aşağı ve Düzen/Doldur/Sağ komutlarını kullanabilirsiniz.

Daha sonra tüm işlemleri aşağıdaki ikinci alan için de uygulayın. Daha sonra sayı karakterleri gibi genel biçimlendirme özelliklerini devamlı veri gruplarının ekleneceği alan için de uygulayın.

Tüm çalışma sayfasını seçmek için sol üst köşede satır ve sütun isimlerinin birleştiği noktadaki kutucuğa tıklayın. Daha sonra Düzen/Kopyala komutunu çalıştırın ve yeni, boş bir çalışma sayfasına geçtikten sonra Yapıştır düğmesine tıklayın. Bu işlemi devamlı veri gruplarınız için yeterli çalışma sayfası hazırlanana kadar yerine getirin. Örneğin Her sayfada 17 satır kullanılacağını göz önünde bulundurursak toplam 70 veri grubu için en az 5 sayfa hazırlanması gereklidir.

Hazırladığınız yazdırma tablolarına artık veri girebilirsiniz. Bunun için daha önce olduğu gibi giriş tablosundaki değerleri gösteren Eğer fonksiyonunu kullanmalısınız.

Yeni Excel çalışma kitabınız tamamlandı. Artık Giriş tablosuna devamlı veri grupları girebilir ve bu alanı seçip, sıralayabilirsiniz. Diğer tablolar ise bu verileri baz alarak yazdırmak için uygun bir biçim oluşturacaklardır.

8 Excel 97/2000

İki Tablonun Hücre İçeriklerinin Karşılaştırılması

Genellikle bir firma dışındaki kişileri de ilgilendiren büyük Excel tablolarıyla çalışıyorsanız, tabloların birinde değişiklik yaptığınızda farklılıkları görmek açısından diğerleriyle karşılaştırmanız gerekebilir. Normalde oldukça vakit alabilecek bu karşılaştırma işlemini de Excel yardımıyla gerçekleştirebilirsiniz. Bunun için en iyi yol Excel'in tüm hücreleri tek tek karşılaştırabilmesi için üçüncü bir tablo oluşturmaktır. Böylece karşılaştırma sonucunda daha gelişmiş değerlendirmeler yapma imkanını da elde edebilirsiniz.

Karşılaştırma işleminin yapılabilmesi için gerekli şartlar: Farklı çalışanlara ait tabloların aynı yapıda hazırlanmış ve aynı klasörde örneğin Dosya1.XLS, Dosya2.XLS biçiminde isimlendirilmiş olmaları gereklidir. Şimdi diğerleri ile

aynı yapıya sahip olan yeni bir Excel dosyası oluşturun. İmleci boş tablo üzerinde karşılaştırılacak olan veri alanının sol üst köşesindeki hücreye taşıyın. Seçili olan hücre içerisine karşılaştırma işlemini gerçekleştirecek olan aşağıdaki formülü girin:

```
=BĞER([DOSYA1.XLS]Sayfa1!B2= ->
[DOSYA2.XLS]Sayfa2!B2;0;1)
```

Bu örnek formülü B2 hücresine yazın. Formül DOSYA1.XLS ve DOSYA2.XLS isimlerindeki Excel dosyalarındaki birinci çalışma sayfaları üzerindeki B2 hücrelerinin içeriklerinin aynı olup olmadığını karşılaştırır. Eğer söz konusu hücrelerin içerikleri aynı çıkarsa ekrana 0, farklı çıkarsa 1 değeri yazdırılır. Böylece daha sonra tablolar arasındaki farklılıkları rahatlıkla görebilir ve söz konusu hücreleri dikkat çekmek için kırmızı renk ile yazdırmak gibi farklı şekilde görüntüleyebilirsiniz.

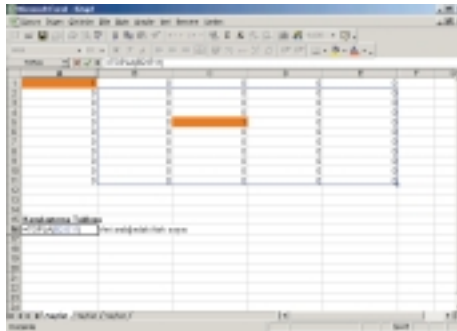
Bunun için Biçim/Koşullu Biçimlendirme komutunu çalıştırın. Ekran gelen iletişim penceresi üzerindeki soldan ikinci açılır liste içerisinden Büyük ögesini seçin ve sağ tarafındaki bilgi kutusuna "0" yazın. Şimdi Biçim düğmesine tıklayın ve hücre arka planını renklendirmek için Desenler kartını aktif hale getirin. Her iki

pencereyi de sırasıyla tamam düğmelerine tıklayarak kapatın.

Şimdi sıra karşılaştırma yapılacak alanın belirlenmesine geldi. Bunun için ilk olarak veri alanındaki ilk hücreye tıklayın ve Düzen/Doldur/Sağ komutunu çalıştırın. Şimdi imleci sırasıyla bir sütundaki veri alanının en üst hücresine taşıyın. Sütun içerisindeki veri alanını seçin ve daha sonra Düzen/Doldur/Aşağı komutunu çalıştırın. Bu işlem sırasında iki tablo arasındaki farklı içerikleri rahatlıkla görebilirsiniz. Büyük tablolar için bütün veri alanını içerisine alan bir toplam değerlendirme sonucu hesaplatılabilir ve başka bir hücre içerisinde görüntüleyebilirsiniz. Şayet bu toplam sonucu "0" ise iki tablo tamamıyla aynı demektir.

Eğer devamlı olarak aynı yapıdaki tablolarla çalışıyorsanız karşılaştırma için oluşturduğunuz tabloyu sabit olarak kullanabilirsiniz. Bunun sonucunda sadece karşılaştırılacak dosyaları aynı klasör içerisine kopyalamak ve gerektiği şekilde yeniden isimlendirmek yeterli olacaktır.

Yeni tabloları işleme katmak için karşılaştırma tablosunu açın. Bu esnada Excel dış dosyalardaki hücreleri güncellemek isteyip istemediğinizi soracaktır. Şayet bu soruya Evet cevabını verecek olursanız Excel yeni dosyaları da karşılaştıracaktır.

Bir Bakışta: Kırmızı renkle işaretlenen hücreler iki tablo arasında değer farklılıkları olan hücreleri gösterir.

9 Excel 97/2000

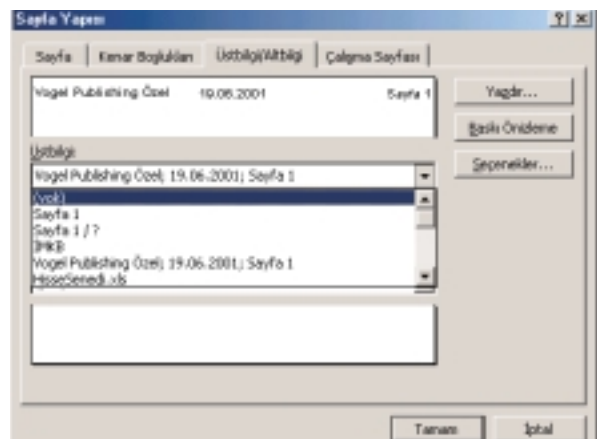
Kullanıcı Tanımlı Üst/Alt Bilgi Alanlarını Kaldırmak

Kullanıcı tanımlı üstbilgi ve altbilgi alanlarının doküman içerisinden kaldırılması işlemi eklenmesi ile aynı mantığa sahiptir. Bunun için ilk olarak Görünüm menüsünü açın ve Üstbilgi ve Altbilgi komutunu çalıştırın.

Bunun sonucunda Sayfa Yapısı penceresi, üzerindeki Üstbilgi/Altbilgi aktif durumdayken ekrana gelecektir. Burada Üstbilgi ve Altbilgi adlarında iki ayrı açılır menü bulunur. İstedığınız menünün yanındaki aşağı ok simgesine tıklayın ve açılan listede yukarı doğru ilerleyin ve en üstte bulunan "(yok)" ögesini seçin. Yaptığınız değişikliklerin hemen uygulanması için

Tamam düğmesine tıklayın.

Bunun sonucunda daha önceden eklemiş olduğunuz üstbilgi ve altbilgi alanları kaybolacaktır. Yine bu pencereyi kullanarak söz konusu alanlarda hazır sunulan bilgiler hariçinde istediğiniz özel bilgileri görüntüleyebilir ve bunların yazım şekillerini (Yazı tipi, büyüklüğü vs.) değiştirebilirsiniz.

Siliniyor: "(yok)" ögesini seçerek daha önceden hazırladığınız üst ve alt bilgi alanlarını silebilirsiniz.

10 Access 97/2000

İnternette Hisse Senedi Kayıtlarını Almak

HTML tablosu halindeki güncel hisse senedi kayıtlarını Access veritabanı içerisine eklemek için Access'in HTML Alma Sihirbazı'nı kullanabilirsiniz. Ancak bir HTML sayfasındaki tablolar hisse senedi kayıtlarının Access altında denetlenmesi için genellikle uygun bir veri yapısı sunmadıkları için alma işlemi kendi başına bir veritabanı oluşturamaz.

İlk olarak iki tabloya sahip bir veritabanı oluşturun. Buradaki en önemli başlıklar ise hisse senedi ismi, tarih, güncel değer ve değişim oranlarıdır. Kayıtlar ana tablo içerisinde tutulacağı için bu tabloyu "Senetler" olarak ad-

landırabilirsiniz. Dosya ismiyle beraber ayırt edici özellik olan hisse senedi isimleri de birincil anahtar olarak kaydedilecektir. Tarih, fiyat ve yabancı anahtar formunda hisse senedi isimlerinin bulunduğu ikinci tablo ise Fiyatlar adı altında kaydedilmelidir. Bu her iki tablodaki isim alanının bağlanması ile Senetler ve Fiyatlar tabloları arasında bir ilişki oluşacaktır.

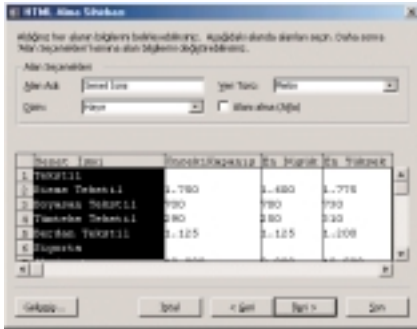
Veritabanı dosyası hazırlandıktan sonra ikinci adım olan veri alma işlemine başlayabiliriz. İlk olarak kullanma amacınıza uygun fiyat tablosunu internette alın. Hisse senedi fiyatlarının bulunduğu HTML sayfasını sabit diske kaydetmek için Internet Explorer'da Dosya/Farklı Kaydet ve Netscape Navigator altında da File/Save Frame As komutunu çalıştırın. Birden fazla çerçevenin olduğu web sayfalarında ise kaydetmeden önce verilerin bulunduğu çerçeveyi seçmelisiniz.

Son olarak HTML dosyasını sihirbaz yardımıyla veritabanına ekleyin: Dosya/Dış Veri Al/Al komutunu çalıştırın, Al penceresindeki Dosya Türü'nü olarak "HTML Documents" olarak belirleyin ve daha önce kaydetmiş olduğunuz HTML dosyasını seçin.

HTML Alma Sihirbazı'nı verileri nerede saklamak istediğinizi sorana kadar takip edin. Bu pencere üzerindeki Gelişmiş düğmesine tıklayın ve alan isimlerini Senet İsmi, Tarih, Fiyat ve Değişim gibi daha önce oluşturduğunuz tablolardaki isimler ile değiştirin. Hisse senetlerini "Senetler" tablosuna eklemek için sadece Fiyat alanındaki Atla kutucuğunu işaretleyin.

Alma esnasında ondalık ayırma işaretine dikkat edin. Virgül kullanılan senet fiyatları tırnak veya nokta ile ayrılmış olabilirler. Bunu Sayfa Alma Belirlemesi penceresi üzerindeki Ondalık Simge kutusundan belirleyebilirsiniz.

Daha sonra alma özelliklerini kapatın ve hedef tabloyu seçin: Senetler. Access belirlediğiniz tüm hisse senedi bilgilerini fiyat haricinde aktaracaktır. Bu ilk yükleme işleminden sonra sadece fiyatları veritabanına eklemeniz gerekir. Bunun için alma işlemini daha önce olduğu gibi başlatın ve bu sefer Sayfa Alma Belirlemesi penceresinden Fiyat haricindeki alanlara ait Atla kutucuklarını işaretleyin. Hedef olarak da Fiyatlar tablosunu seçin. Hisse senetlerinin fiyatlarını bu şekilde her gün yenileyebilirsiniz.

Nakletmek: Access'in HTML Alma Sihirbazı ile internetteki hisse senedi bilgilerini alabilirsiniz.

11 Excel 97/2000

Hücre İçeriklerini Hücre Açıklaması Olarak Yazdırmak

Eğer hücre içerisine girilen bilgiler hücre boyutlarını aşacak olursa ya yanındaki hücrenin görünümü engellenecek ya da hücre içeriği tam olarak ekrana gelmeyecektir. Özellikle yerin oldukça önemli olduğu uzun tablolarda hücre boyutlarını içeriğinden bağımsız olarak sabit tutmak ve bu bilgileri gerektiğinde görüntülemek zorunda kalabilirsiniz. Bunun için Excel'in Ekle/Açıklama komutu size yardımcı olabilir.

Uzun hücre içeriklerini görüntülemekte kullanacağınız açıklama fonksiyonu için bilgileri tekrar girmek zorunda değilsiniz. Bunun için hücre içeriklerini otomatik olarak açıklama şekline dönüştürecek bir makro size yardımcı olacaktır. Söz konusu makroyu hazırlamak için Araçlar/Makro/Makrolar komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda

ekrana gelen pencere üzerindeki Makro Adı kutusuna "Açıklama_içeriği" yazın ve daha sonra Oluştur düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda ekrana gelen Visual Basic Düzenleyicisi penceresine aşağıdaki kaynak kodu girin:

```
Sub Açıklama_içeriği()
ActiveCell.Select
ActiveCell.ClearComments
ActiveCell.AddComment
ActiveCell.Comment.Text ->
Text:=ActiveCell.Text
End Sub
```

Makro çalıştığında ilk olarak aktif hücreyi seçer, eğer daha önceden hazırlanmış bir açıklama varsa siler ve "ActiveCell.Text" fonksiyonu yardımıyla ak-

tif hücre içeriğini açıklamaya ekler.

Açıklamaları yazdırmak için Dosya/Sayfa Yapısı komutunu çalıştırın, ekrana gelen pencere üzerindeki Çalışma Sayfası kartını aktif hale getirin ve Açıklamalar açılır listesindeki Sayfa Sonunda öğesini seçin.

İkilendi: Bir makro yardımıyla hücre içerikleri otomatik olarak açıklama içerisine eklenebilir.

12 Internet Explorer 5

Otomatik Internet Bağlantısı

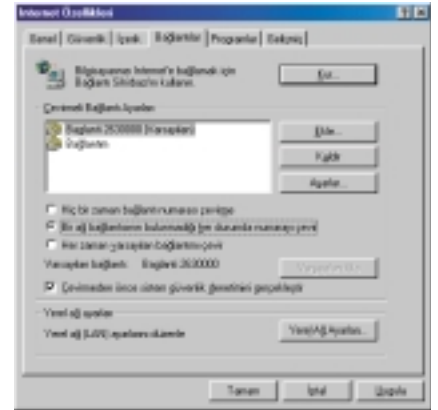
Birkaç yeni program kurduktan sonra Internet Explorer 5'e bir internet adresi girip [Enter] tuşuna bastığınızda normalde otomatik olarak ekrana gelen Çevirmeli Bağlantı penceresinin artık çalışmadığını fark edebilirsiniz. Bu durum programların Internet Seçenekleri'nin temel ayarlarını değiştirmesinden kaynaklanabilir. Çevirmeli bağlantı penceresinin tekrar otomatik olarak ekrana gelmesi için aşağıdaki yolu izlemelisiniz:

Başlat/Ayarlar/Denetim Masası/Internet Seçenekleri simgesine iki kere tıklayın veya Internet Explorer penceresinde Araçlar/Internet Seçenekleri komutunu

çalıştırın. Bağlantılar kartı üzerindeki Çevirmeli Bağlantı Ayarları başlığı altında çeşitli seçenekler bulunur.

Burada "Hiç bir zaman bağlantı numarası çevirme" seçeneğini arayın. Eğer bu seçenek aktif durumdaysa sorunun kaynağını buldunuz demektir. Bu seçenek, siz bir internet adresi girdiğinizde bağlantının otomatik olarak oluşturulmayacağı anlamına geliyor. Bunun yerine Çevirmeli Ağ bağlantısını kendiniz manuel olarak kurmalısınız.

Internet Explorer'ın Çevirmeli Bağlantı penceresini otomatik olarak ekrana getirmesi için diğer iki seçenekten birini işaretlemeniz yeterli olacaktır.

Otomatik Bağlantı: Eğer bu seçenek aktif değilse Internet Explorer'ın bağlantı penceresi otomatik olarak ekrana gelmeyecektir.

13 Internet Explorer 5

Üst/Alt Bilgi Alanlarını Biçimlendirmek

Eğer Internet Explorer 5 ile bir sayfa yazdırıyorsanız browser üzerinde sayfa isminin ve numarasının bulunduğu bir üstbilgi alanı ve URL ve tarihin bulunduğu bir tane de alt bilgi alanı oluşturur. Ancak bu alanları istediğiniz şekilde değiştirebilirsiniz.

Tarih, sayfa numarası, internet adresi gibi bilgileri sayfa çıktısı üzerinde istediğiniz zaman tanımlayabilirsiniz. Bunun için Internet Explorer penceresinde Dosya/Sayfa Yapısı komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda ekrana gelen pencere üzerindeki Üstbilgi ve Altbilgi kutularından çıktı üzerinde ekrana gelmesini istediğiniz bilgileri, kısaltmalarını kullanarak belirleyebilirsiniz. Aşağıdaki alanlarda kullanabileceğiniz kısaltmaları görebilirsiniz:

Pencere başlığı &w
Sayfa adresi(URL) &u
Kısa biçimde tarih (Denetim Masası'nda Bölgesel Ayarlar'da belirtil diği gibi) &d
Uzun biçimde tarih (Denetim Masası'nda Bölgesel Ayarlar'da belirtil diği gibi) &D
Denetim Masası'nda Bölgesel Ayarlar'da belirtildiği biçimde saat &t
24-saat biçiminde saat &T
Geçerli sayfa numarası &p
Toplam sayfa sayısı&P
Ortalanmış metin (&b ardından) &b
Sağa hizalı metin (&b&b ardından) &b&b
&b&w&b&D&D

Kişisel: Internet Explorer altında Üstbilgi ve Altbilgi alanlarını yazdırmak için istediğiniz şekilde biçimlendirebilirsiniz.

14 Outlook Express

Haber Gruplarına Hızlı Erişim

Haber gruplarında dolaşmak için Outlook Express'i ve posta istemci olarak da Outlook veya başka bir e-posta istemcisi kullanıyorsunuz. Bu durumda eğer haber gruplarına erişmek isterseniz Outlook Express'in posta görünümünde açılması size zaman kaybettiren bir engel teşkil eder. Oluşturacağınız bir kısayol ile direkt olarak Newsreader'i çalıştırabilirsiniz. Bunun için farenin sağ düğmesini kullanarak masa-

üstünde boş bir alana tıklayın ve açılan nesne menüsü üzerindeki Yeni/Kısayol komutunu çalıştırın. Ekrana gelen Kısayol Oluştur penceresi üzerindeki Gözet düğmesine tıklayın ve Program Files/Outlook Express klasörünü aktif hale getirin. Bu klasör içerisindeki MSIMN.EXE dosyasını seçin ve Tamam düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda dosya adresi Komut Satırı kutusuna otomatik olarak eklenecektir. Bu-

radaki ifadeye aşağıdaki gibi olacak şekilde eklentiler yapın:

"C:\Program Files\
Outlook Express\msimn.exe" /outnews

İleri düğmesine tıklayın ve kısayola örneğin "Haberler" gibi açıklayıcı bir isim girin. Son düğmesine tıklanarak bitirilen kısayol oluşturma işlemi sonucunda masaüstünde yeni bir Outlook Express simgesi ekrana gelecektir.

Copyright by CHIP, VOGEL INTERNATIONAL
VERLAGSGES. mbH, W rzburg, DEUTSCHLAND ISSN: 1300-9419

Yayın Koordinatörü (Sorumlu)

Gökhan Sungurtekin sgokhan@chip.com.tr

Genel Yayın Yönetmeni

Ufuk Yamankılıçoğlu uyaman@chip.com.tr

Yazı İşleri Müdürü

Mahmut Karşioğlu mkars@chip.com.tr

Yazı İşleri

Sevda Kılıç chipyaz@chip.com.tr

Kadir Tuzlas ktuzlas@chip.com.tr

Cem Şancı cemsanci@chip.com.tr

Test Merkezi

Şahin Ekşioğlu esahin@chip.com.tr

Ecevit Bıktım ecevitb@chip.com.tr

CHIP CD

Korcan Meydan korcan@chip.com.tr

CHIP Online

Halil Selanik webmaster@chip.com.tr

Katkıda Bulunanlar

Murat Karşioğlu, Ozan Ali Dönmez, Alis Sırmıcıyan,

Garı Antikacıoğlu, Stefan Reinke (SR), Markus

Schmidt (MS), Michael Suck (MS) , Kim Kranz (KK),

Stephan Goldman (SG), Georg Renelt (GR),

Joerg Geiger (JG), Andreas Ilmberger (AI),

Klaas Baasch (KB), Artur Hoffmann (AH)

Grafik Tasarım

Gökhan Koç gokhank@chip.com.tr

Grafik Asistanı

Dilek Kırkan

VOGEL Satış Müdürü

Gönül Morgül mgonul@vogel.com.tr

CHIP Reklam Koordinatörü

Şebnem Karabıyık ksebnem@vogel.com.tr

Özel Projeler Müdürü

Gülcan Bayraktar gulcanb@vogel.com.tr

CHIP Reklam Şefi

Yeliz Koyun kyeliz@vogel.com.tr

Reklam Trafikeri

Aynur Kına

Pazarlama ve Halkla İlişkiler Müdürü

Güler Okumuş

Pazarlama Bölümü

Özlem Cenker, Ayten Çar

Abone Bölümü Satış Müdürü

Asu Bozyayla

Abone Servisi

Ebru Cinek, Ayten Akgüre

Dağıtım Müdürü

Cem Cenker

Dağıtım Asistanı

Mehmet Çil

Üretim Koordinatörü

Turgay Tekatan

VOGEL Yayıncılık Ltd. Şti. Genel Müdürü

Hermann W. Paul

Genel Müdür Yardımcısı

Beste Özerdem

VOGEL Yayıncılık Ltd. Şti. Adına Sahibi

Gökhan Sungurtekin

Renk Ayrımı-Film Çıkış ve Baskı

ASIR Matbaacılık Ltd. Şti

Tel: (212) 283-8438

Dağıtım

BİRYAY A.Ş.

VOGEL Yayıncılık

Piyalepaşa Bulvarı Zincirlikuyu Cad. Ün İş Merkezi

231/3 Kasımpaşa-İSTANBUL

CHIP Tel: (212) 297-1724 (Pbx)

Fax: (212) 297-17-33

Abone Fax: (212) 238-7343

Yazı İşleri Fax: (212) 238-7326

Reklam Servisi Fax: (212) 297 1730

Yazı İşleri E-Mail adresi: chipyaz@chip.com.tr

Abone E-Mail: abone@vogel.com.tr

Internet: http://www.chip.com.tr

VOGEL Ankara Temsilcisi

Serra Yurtman

Tel: (312) 495 24 47

e-mail: vogelmedya@sim.net.tr

REKLAM İNDEKSİ

ABT	147	GİMA	67	NOKIA	9
AOD	45	GOLD	47.53	SENTİM	5
APC	15	İHLAS/ACER	57	SYMANTEC	49
BEE BİLİŞİM	51	INSELBERG	63	TELSİM	39
BİLKUR	115	INTERPRO	84.85	TEST	123
BOĞAZIÇI	A.K.	MARKET 202,203,204,205,206,207		TETRİS	119
CD-ROM DATA	121	MASTERCOM	97	TİTAN	87
COMPEX	65	MASTERGUARD	17	TURANLI	A.K.İ
DATAGATE	33	MEDYABİM	113	TURKTİCARETNET	93
DORUKNET	69	MEGABYTE	59	VICTORIA	31
EKSEN	41	MEGAVİZYON	55.137	MOYDONESE	101
ELİT RESIDENCE	81	MICROSOFT	Ö.K.İ,3	FRAMD	103
EMEK EĞİTİM	75	MİGROS	79	BİLDİM	105
EMPA	12.13	MİKROBETA	89	PHILIPS	107
EMPATİ	22.23	MOSS	129	MEBIT	109

Ağustos 2001 Sayısında Neler Var?

CHIP, önemli verileri yedeklemeyi ve şifreyle korumayı, hacker veya virüs saldırılarından sonra yapılması gerekenleri ve unutulmuş bir şifreyi nasıl geri alacağınızı açıklıyor.

Verileri Korumak ve Kurtarmak

Yazılım Testi

MP3 Player Programları

MP3 Player'ların hepsi aynı kalitede değil. CHIP en iyisinin hangisi olduğunu sizin için test etti.

Diğerleri:

- Veri Casusluğuna Son
- Her Dosyayı Açmak

! Yazılarda güncel gelişmelerden kaynaklanan değişiklikler yapılabilir

Test

Dijital Kameralar

Dijital kameralar şimdi daha ucuz, daha hızlı ve daha iyi.

Karşılaştırmalı Test

Virüs Tarayıcıları

CHIP en iyi virüs avcılarını test ediyor ve virüslere karşı korunmak için en etkili yöntemleri ve ipuçlarını açıklıyor.

